

ЮРИЙ ДОЛД-МИХАЙЛИК

И САМ ВОИНЪТ Е ВОИН

героика и приключения

ЮРИЙ ДОЛД-МИХАЙЛИК И САМ ВОИНЪТ Е ВОИН

Превод: Тоню Тонев

chitanka.info

В книгата се разказва за подвизите на един съветски разузнавач, изпратен в хитлеристкото разузнаване, когато фашистите заели Белорусия. Заедно с тях той отива във Франция и в Италия като офицер за специални поръчения в щаба на една дивизия. Намирайки се сам сред враговете, той проявява безпримерен героизъм.

Книгата грабва читателя още в началото и го държи в напрежение до последната страница.

ЧАСТ ПЪРВА

НЕОЧАКВАН ГОСТ

Телефонът иззвъня продължително.

В друго време началникът на отдел 1-Ц, полковник Бертхолд, веднага би скочил от дивана и би се завтекъл към телефона. Този път обаче той даже не се помръдна. Бертхолд продължаваше да лежи спокойно със затворени очи, човек би помислил, че спи.

Адютантът на Бертхолд, капитан Кокенмюлер, вече няколко пъти почука на вратата на кабинета му. Полковникът не се обаждаше. Тогава Кокенмюлер тихичко откряна вратата, но като видя, че полковникът лежи на дивана със затворени очи, внимателно я затвори, за да не наруши почивката на своя шеф.

Капитанът знаеше, че началникът цяла нощ не беше спал. Едва призори, след като сам Химлер му се беше обадил по телефона, той си позволи малка почивка. Адютантът не присъствува на този разговор на Бертхолд — като видя изпънатата фигура на полковника и дочу почтителното обръщение към събеседника му по телефона, той на пръсти излезе от кабинета, но не затвори съвсем плътно вратата. От отделните думи, които се дочуваха в съседната стая, в която седеше капитанът, ставаше ясно, че разговорът с Химлер беше приятна изненада за полковника.

Да, след такъв разговор Бертхолд можеше да си позволи да полежи половин час насаме със своите мисли! Върховното командване оценяваше много високо неговата дейност в тази гориста и поради това особено опасна за армията на фюрера Белорусия. И Химлер съвсем недвусмислено му намекна, че за него, за Бертхолд, готвят ново, по-широко поле за работа.

Имаше причини да наруши всекидневното разписание на работния си ден и малко да помечтае.

Вили Бертхолд изобщо не беше мечтател. Той, кадровият офицер от немското разузнаване, на което бе посветил целия си живот, имаше едно единствено желание — непрекъснато да се изкачва по служебната стълба и във връзка с това да повишава благосъстоянието на своето малко семейство. Но днешния разговор доста съживи въображението

на полковника. И как не! Пред него се открива възможност да остави този неприветлив край. Бертохолд в никакъв случай не би се решил да подаде рапорт с молба да бъде преведен на работа, където и да е на друго място. Това би попречило на кариерата му, би навредило на репутацията му като офицер, който мисли само как по-добре да изпълни заповедите на командването и не се грижи за собственото си благополучие. Но сега, когато сам Хитлер...

Ново извънмяване на телефона прекъсна тези приятни мисли. „Кому съм притрябвал толкова рано?“ — мина през главата на Бертохолд и в същия момент чу тихо, но настойчиво почукване на вратата на кабинета.

— Влезте! — едва проговори полковникът, без да отвори очи.

— От щаба на дванадесета дивизия вече втори път звънят — тихо каза Кокенмюлер.

— Какво се е случило? — Бертохолд изгледа изпод полуотворените си клепачи изопналия се адютант и не можеше да не признае в себе си, че безсънната нощ не се бе отразила върху него: редките му коси бяха, както всякога, пригладени, бузите му гладко избръснати и в големите му безцветни очи не личеше умора.

— Снощи в участъка на дванадесета дивизия е преминал на наша страна един руски офицер. В щаба на дивизията той отказал да даде каквито и да било показания и настойчиво искал да го изпратят при вас, господин полковник.

— При мене?

— Да! Той знае не само вашата длъжност и презиме, но и името ви.

— Каквоо? — Бертохолд учудено повдигна рамене и стана.

— Наистина странно! — съгласи се Кокенмюлер. — Откъде руски офицер ще знае вашето презиме?

— И още повече — името!

— Всеки случай аз моля да ме извините, че ще си позволя да ви посъветвам, но бъдете внимателен, господин полковник! Съвсем не е изключено този офицер да е изпратен, с цел да ви убие.

— Вие преувеличавате значението на моята личност, капитане. Да убие мене, редовия офицер.

— Но, господин полковник... — опита се да възрази адютантът.

— Това би било оправдано, ако се отнасяше за командувания корпус или армията — продължи Бертхолд, без да го слуша.

— Господин полковникът трябва да има пред вид — угоднически забеляза Кокенмюлер, — че става дума не за обикновен редови офицер, а за офицер, който има честта да бъде личен приятел на Химлер. А за болшевиките това е достатъчно.

— Така ли мислите?

— Убеден съм!

— Какви разпореждания дадохте на щаба?

— От ваше име заповядах да донесат документите на дезертъора и да го задържат, докато получат специално нареждане.

— Правилно. А документите пристигнаха ли?

— Да.

— Дайте ги!

Кокенмюлер бързо излезе от кабинета и след минута се върна, пропусайки пред себе си нисък дебел фелдфебел.

— Заповядано ми е да го предам лично на вас, господин полковник — ясно отрапортува фелдфебелът и подаде голям плик.

Бертхолд се подписа върху продълговатото листче, прикрепено към плика.

Фелдфебелът излезе от кабинета. Бертхолд внимателно разряза плика и извади изпратените документи: голяма топографска карта и военно удостоверение за самоличност.

След като хвърли поглед върху картата, без да каже нещо, той я подаде на адютанта. Капитанът забодя картата с габърчета върху малката масичка, извади от чекмеджето лупа и се наведе ниско над току-що получения документ. Той очевидно търсеше да намери някакви тайни знаци върху нея. И така се бе задълбочил в изучаването на картата, че дори трепна, когато чу гласа на Бертхолд.

— Не ви ли се струва, че лицето на този дезертъор не е типично руско?

Кокенмюлер застана зад своя шеф и през рамото му погледна снимката.

— Ко-ма-ров — на срички произнесе той и отново загледа снимката. — Да, господин полковник, лице на европейец, даже бих казал на ариец. Обърнете внимание на високото чело, на правия малко орлов нос.

— Свържете се с щаба, нека доведат дезертъора тук.

Като се излегна върху облегалото на креслото, Бертхолд затвори очи, опитваше се да възстанови в паметта си всяка фраза от сутрешния разговор с Химлер, но приятното мечтателно настроение не се връщаше. Може би дрезгавият глас на Кокенмюлер, който проникваше от съседната стая, му пречеше да се съсредоточи. Неизвестно защо, той дълго не можеше да се свърже с оперативния отдел! Пък и този дезертъор! Интересно защо той настоява да се срещне именно с него. Впрочем след малко всичко ще се изясни.

Полковникът отново разтвори удостоверението за самоличност и дълго, внимателно се взира в образа на човека, когото сега щяха да доведат при него. Интересна физиономия! У кого е виждал такава малка, силно стисната уста?

— Заповедта ви е изпълнена, господин полковник! — доложи още на прага Кокенмюлер.

Той взе един стол и го постави сред стаята.

— Поканете го да седне тук, а там, на креслото до масата, ще седна аз. — Кокенмюлер замижа и няколко пъти премести погледа си от стола върху креслото. — Така между вас и дезертъора ще има човек, всеки миг готов да ви защити.

Началникът на охраната на щаба доведе в кабинета младеж със среден ръст, двадесет, двадесет и две годишен лейтенант от Съветската армия.

Бертхолд бързо премести погледа си от лицето на влезлия върху оставеното на масата удостоверение за самоличност. Да, няма съмнение, пред него е оригиналът. Само косите му не са вчесани назад, както на снимката. Сега те са разделени на прав път. Поради това чертите на слабото му загоряло лице като че ли изпъкват по-ясно. Особено носът и малката уста с тънките, силно стиснати устни.

— Добро утро, господин полковник! — поздрави юношата на чист немски език и силно чукна токове.

За около минута в стаята настъпи мълчание. Бертхолд внимателно, изпод вежди се вглеждаше в лицето на влезлия, сякаш с погледа си опипваше всяка негова черта. Дезертъорът издържа спокойно този поглед. На Бертхолд се стори, че в неговите големи светлокестеняви очи даже блесна усмивка.

— Добро утро, Комаров! — отговори най-после полковникът. — Тази нощ вие преминахте от русите към нас?

— Тъй вярно! Тази сутрин преди разсъмване преминах фронтовата линия и поисках да ме приеме полковник Бертхолд.

— Вие лично познавате ли го? — попита полковникът, като хвърли предупредителен поглед към адютанта.

— Да, аз лично ви познавам.

— Откъде? — Бертхолд даже не се стараеше да скрие своето учудване. — И защо поискахте да говорите именно с мен?

Дезертърът пристъпи напред. Кокенмюлер целият настръхна. Ръката му още по-силно стисна дръжката на пистолета.

— Моля да ми разрешите да седна. Господин капитанът може да не се безпокои, той добре знае, че нямам оръжие — каза усмихнато дезертърът.

— Седнете! — Бертхолд посочи стола, поставен сред стаята.

Младежът седна и спокойно почна да отвинтва тока на ботуша си. Кокенмюлер за всеки случай извади пистолета от кобура и го постави върху коленете си. Кой знае какво може да има в тази малка кутийка, която дезертърът извади изпод тока! Но младежът вече отвори кутийката и капитанът облекчено въздъхна, след като видя как той изгърси върху дланта си някакви листчета.

— Предайте ги, моля, на полковника — помоли дезертърът, обръщайки се към Кокенмюлер.

Адютантът взе листчетата и с отворена длан ги занесе на своя шеф, без да сваля напрегнатия си поглед от загадъчния руснак. В това време руснакът равнодушно оглеждаше кабинета и Кокенмюлер окончателно се успокои, още повече, че вниманието му бе привлечено от изменилото се лице на неговия шеф.

— Какво е това? — възкликна Бертхолд.

— Тъй вярно! — и едва забележима радостна усмивка трепна на устните на дезертъра. Младежът бързо се изправи и застана мирно. — Имам чест да ви се представя: Хенри фон Голдринг!

— Но как? Откъде? — полковникът бързо отдръпна креслото и също стана.

— Сега ще ви обясня, но бих искал да говоря с вас насаме.

— О, разбира се — но като срещна предупредителния поглед на своя адютант, полковникът заекна. — Капитан Кокенмюлер е мой

адютант и пред него можете да говорите всичко, което бихте желали да ми кажете. Пушите ли? Моля, заповядайте!

Полковникът постави кутията с цигарите на края на масата. Младежът се поклони мълчаливо. Той откъсна края на цигарата, запали я от грижливо поднесената от Кокенмюлер запалка и смукна дълбоко няколко пъти.

— Извинявайте, дълго не съм пушил!

— О, не бързайте! — гостоприемно предложи Бертхолд.

— Аз много чаках тази среща с вас, господин полковник, и затова не мога нито за миг повече да отлагам този разговор. По документите, с които, доколкото разбирам, вие вече сте се запознали, аз съм Комаров Антон Степанович, лейтенант от Съветската армия. Не, не, това не е фалшификация. Тази книжка собственоръчно ми връчиха в щаба на обединението, макар че в действителност аз съм Хенрих фон Голдринг. Син на известния барон Зигфрид фон Голдринг, който някога имаше честта да бъде в много близки отношения с вас, господин полковник.

Очите на младежа се впиха в широкото лице на полковника.

Бертхолд не можеше да скрие вълнението си. Даже адютантът му, забравил, че трябва да бъде предпазлив, автоматически свали ръката си от кобура и с цялото си тяло се подаде напред, сякаш се боеше да не пропусне нито една дума от този необикновен разговор.

— Но как синът на барон фон Голдринг попадна в Червената армия? Как се превърнахте в Комаров? Вие седнете. Сигурно сте много уморен и, естествено, развълнуван.

— Та аз не се стеснявам да си призная, че се вълнувам. В моя не съвсем дълъг живот много преживях. И много дълго време очаквах тази среща. Ако господин полковникът разполага с повече свободно време да ме изслуша, ще разкажа по-подробно. О, повярвайте, аз съм безкрайно щастлив, че мога най-после да нося своето истинско име.

— Също и аз да го чуя. Вие не можете да си представите как ме разчувствува това. Да срещна единствения син на своя най-близък другар от младежките ми години! Син на такъв предан боен другар! И освен това при такива обстоятелства! Хенрих фон Голдринг!

— Това име аз трябваше задълго да забравя и сега, произнесено от вас, то ми напомня за ласкавия глас на моя баща. И аз, и аз.

В очите на Хенрих напиреха сълзи. Забелязвайки това, Кокенмюлер бързо му поднесе чаша вода. Младежът я изпи на един дъх и се успокои.

— И както ви е известно, господин Бертхолд — продължи той, — моят баща Зигфрид фон Голдринг веднага след края на Първата световна война постъпи на работа във ведомството, в което по това време и вие служехте. В хиляда деветстотин двадесет и осма година по личната заповед на господин Александър, шеф на известното ви ведомство, моят баща бе командирован в Русия. Тогава бях на осем години, но ясно си спомням лятната вечер, голямата вила, вас до една красива дама. По-късно татко ми обясни, че това било прощалната вечеря, която вие сте организирали в негова чест в своята вила на Вилхелмщрасе двадесет и две. Татко не е сгрешил, като ми съобщи този адрес, когато в Русия ми разказваше за своята прощална вечер в родината, нали?

— Вие имате чудесна памет! — прекъсна го Бертхолд. — Като сега виждам вашия баща, а заедно с него и вас, пъргавото момченце. И макар вие да сте вече възрастен човек, виждам чертите на това момче, което така хубаво веселеше всички нас, възрастните, през време на тази прощална вечер. Ето коя била причината вашето лице да ми направи такова впечатление. Разбира се, това е устата на Зигфрид. Всякога малко стисната, съвсем малка за неговото широко лице. Вашите черти са по-тънки и по-разреза на очите приличате повече на майка си, отколкото на баща си. Това ми попречи да уловя веднага семейната прилика. Но, извинявайте, аз ви прекъснах, така се разчувствувах от тези спомени!

— Не по-малко съм развълнувай и аз, господин полковник. Ето защо моля да ми разрешите още малко да се спра на тези детски спомени. Това ще ви помогне да си припомните някои обстоятелства, които предшестваха нашето заминаване. Вие навярно си спомняте времето, когато оставихме родината — хиляда деветстотин двадесет и осма година, — и това, че татко замина за Съветска Русия като чуждестранен специалист?

Полковникът утвърдително кимна с глава:

— Болшевиките тогава охотно канеха чуждестранните специалисти. Златно време за нашето разузнаване! За съжаление, то бързо свърши.

— Но и тогава бяха необходими предпазни мерки. Ето защо и в дипломата, и в препоръките на фирмата „Бауер“ беше написана фамилията Залески. Станислав Залески. Поляк по произход. Аз, разбира се, също бях прекръстен. И досега помня как, много преди да заминем, татко непрекъснато ми внушаваше, че моето истинско име не е Хенрих, а Юзеф, че фамилията ми е Залески, че аз не съм немец, а поляк.

— Това беше просто безумие — да ви вземе със себе си в тази варварска страна!

— Вие забравяте, че след смъртта на мама татко никога не се разделяше с мен, че той отиде в Русия не с някакво определено поръчение, а със задача да остане там колкото може по-дълго.

— Предложих на Зигфрид да ви остави при мене...

— Вие тогава постъпихте крайно нетактично, като поведохте този разговор в мое присъствие! Помните ли как се разплаках и се хванах за ръката на татко.

— О, каква памет! — възторжено възкликна Бертхолд.

— А госпожа Елза, вашата жена, ви се скара. Надявам се, че тя е добре.

— Тя много ще се зарадва, когато узнае за нашата среща.

— Предайте й много поздрави от мен! И на вашата дъщеря, на която аз досаждах с това, че непрекъснато я дърпах за плитките. Златокосото момиченце Лора...

— О, Лора е вече мома. Как тече, как бързо тече времето!

Полковник Бертхолд окончателно се разчувствува. Само присъствието на Кокенмюлер го караше да се въздържа и да не разкаже подробно за своята Лорхен. С усилие на волята той устоя на това изкушение. Лицето му, както всякога в присъствието на подчинени, придоби непроницаемо спокоен вид. Да дава спокоен вид на лицето си полковникът считаше също такава задължение, както например куртката да се носи винаги закопчана.

Като почувствува промяна в настроението на своя събеседник, Хенрих почна да разказва по-стегнато, без да се впуска в лирически отстъпления.

— Аз ви отнех много време, господин полковник, ето защо сега само накратко ще ви разкажа това, за което подробно ще напиша в своята докладна записка. Отначало татко работи като електроинженер

в Донбас, по-късно го преместиха в Урал, а в хиляда деветстотин и тридесета година, както се изразяват руснаците, го „прехвърлиха“ на строителството на голяма водно-електрическа централа. Вие, господин полковник, знаете на коя, понеже именно тогава, както по-късно ми каза татко, той е поддържал радиовръзка с вас и пощенска връзка чрез нашата агентурна мрежа.

— Точно така! — потвърди полковникът. — Връзката между нас беше най-тясна и ние бяхме доволни един от друг.

— В хиляда деветстотин тридесет и четвърта година татко, изпълнявайки заповедта на висшето началство, се вреди да го изпратят в Далечния Изток. В това време той вече беше приел руско поданство.

— Това ми е известно.

— Но след преместването в Далечния Изток непосредствената връзка с вас беше прекъсната. Всички връзки се поддържаха чрез известни на вас хора.

Бертхолд мълчаливо кимна с глава.

— От хиляда деветстотин тридесет и четвърта година аз вече активно помагах на татко. Той ме научи да шифровам донесения и да разшифровам получаваните инструкции.

— Много лекомислено от страна на такъв опитен разузнавач като Зигфрид.

— Но съгласете се, господин полковник, че татко имаше много работа и извънредно малко помощници — застъпи се за баща си Хенрих. — Освен това той ме възпита като истински германски патриот и знаеше, че за нищо на света няма да издам неговите тайни.

— Продължавайте, продължавайте! — подканяше полковникът.

— Всичко вървеше от хубаво по-хубаво, но в хиляда деветстотин тридесет и осма година ни сполетя нещастие: чекистите попаднаха на следи, които ги доведоха до квартирата за явки, и арестуваха някои агенти, които можеха да издадат татко. Инженер Залески не можеше да избяга, но татко реши на всяка цена да спаси мен. Той ме снабди с документи на името на Антон Степанович Комаров, възпитаник на детски дом, с комсомолски билет и ме изпрати в Одеса, където постъпих във военното училище. Завърших го в навечерието на войната. Естествено, през време на учението ми във военното училище аз не поддържах връзки по пощата с татко. Само понякога чрез агенти той ми изпращаше кратки съобщения за себе си. Последното известие

беше трагично за мене: баща ми беше изпратил тези документи и на отделно листче няколко набързо написани реда. В записката той съобщаваше, че е разкрит и е принуден да погълне отрова, преди да го арестуват, а мен заклева да отмъстя на болшевиките за неговата смърт.

Гласът на Хенрих затрептя и Кокенмюлер отново се спусна към стъкленицата с вода. Бертхолд стана, наведе глава и постоя така няколко секунди.

— Много съм ви благодарен, господин полковник! — Хенрих отпи глътка вода и остави чашата. Устните му силно се свиха. — И така, разрешете да продължа. За вас е ясно, че аз не можех да работя вместо татко, макар и да бях се заклел целия си живот да отдам за благото на отечеството. Оставаше да чакам удобен момент и войната го приближи. На фронта бях назначен командир на взвод. Че знам немски език, аз, разбира се, скривах. Преди няколко дена случайно присъствувах на разпита на един пленен немски фелдфебел. Тогава именно аз чух вашето познато ми още от детските години име и научих, че вие работите в щаба на корпуса. Краят вие вече знаете.

— А ако не бяхте научили това?

— Да премина в родната армия бях решил отдавна. Това, което чух на разпита на пленения немски фелдфебел, само ускори работата. Разбира се, не можех да не се възползувам от такова щастливо стечение на обстоятелствата. Отпада необходимостта от дълга проверка, тъй като вие бяхте близък другар на моя баща, а мене познавате от детските ми години!

— Разумно, разумно, моето момче! Макар и... малко рисковано. Ами че те са могли да те убият!

— Тази мисъл ме гнетеше най-много. Но повярвайте ми, господин полковник, не от смъртта се страхувах аз. Страхувах се, че може да загина от куршума на братски германски войник и че ще бъде погребан заедно с враговете, под чуждо име, преди да съм отмъстил за смъртта на татко...

— О, разбирам ви напълно! Но сега, когато сте сред свои...

— Сега чувствавам, че съм се върнал в своето семейство!

— Да, да, синът на моя загинал другар може да ме счита за свой втори баща.

— Аз не съм смеел и да помисля. О, господин полковник, вие даже не можете да си представите всичко, което засега чувствавам. В

последното писмо, което е пред вас, татко ми завеща да ви намеря и за всичко да се вслушвам във вашите съвети. Мога да кажа сега в родителските ви съвети.

Хенрих скочи, направи крачка напред и нерешително спря. Бертхолд сам се приближи до него и здраво стисна двете му ръце.

— А за какво наследство става въпрос в документите? — попита Бертхолд, след като се завърна на мястото си и отново започна да чете листчетата.

— Както ви е известно, когато заминахме за Русия, татко продаде недвижимите имоти. Получената сума той частично внесе в немската банка, а основната част — в Швейцарската национална банка.

— Колко всичко?

— Малко повече от два милиона марки.

— О! — възкликна Кокенмюлер.

— Твоят баща ти е осигурил щастлив живот, Хенрих! — тържествено произнесе Бертхолд.

— Но моят живот не принадлежи на мене, а на отечеството.

— О! В това съм уверен! Но за това ние ще поговорим утре, когато си починеш и се успокоиш. Господин капитан — продължи Бертхолд, обръщайки се към Кокенмюлер, — погрижете се за всичко. Настанете барона в съседство с моята квартира, намерете му съответни дрехи и изобщо...

— Не се безпокойте, господин полковник, барон фон Голдринг няма да има причини да се оплаква.

— Барон фон Голдринг! С каква музика, с музиката на детството ми звучат тези думи! А когато хвърля тези дрехи, отново ще се родя!

— Тогава побързай да направиш това. Кокенмюлер ще ти помогне и за всичко ще се погрижи.

Сбогувайки се, Хенрих, следван от Кокенмюлер, тръгна към изхода, но на половината път се спря.

— Извинявайте, господин полковник, още един въпрос: статуетката на канцлера Бисмарк, която, аз през онази вечер съборих, още ли е здрава?

— Здрава е и аз се надявам, че ще я видиш със собствените си очи.

Когато Хенрих излезе, Бертхолд се приближи до прозореца, разтвори го широко и дълго се вглежда в далечината.

Есенните черни облаци, надигащи се от изток, плаваха ниско над земята, сякаш ей сега ще се докоснат до върховете на дърветата, до покрива на училището, в което беше разположена канцеларията на отдел 1-Ц, до изкривената камбанарийка на дървената черква, която се издига срещу училищния двор. Омръзнала, опротивяла картина! Но скоро може би всичко ще се измени.

Не, този ден всъщност започна радостно! Такъв важен разговор с Химлер, а след това и тази среща със сина на барон фон Голдринг. Непременно трябва да направи така, че Хенрих да се срещне с Елза и Лорхен. Кой знае как може да завърши всичко това!

Полковник Бертхолд днес за втори път измени на себе си и потъна в мечти. Навярно тези мечти бяха се прострели много надалече, понеже той се изправи, опъна куртката си и придавайки благодушен и снизходителен вид на лицето си, се приближи до четириъгълното огледало, изправено зад облегалото на дивана. От огледалото го гледаше надута широка физиономия с малки сиви очички изпод стръкчета червеникави вежди, с тесен в горната част и месест на върха нос. Полковникът причеса с четчица червеникавите си мустаци „а ла Хитлер“ и пристъпи по-близо до дивана. Сега главата не се виждаше, но затова пък можеше да се види цялата фигура. Какво пък, полковникът е доволен: стоманеният цвят на куртката с черна яка добре стои на здравите плещи и широките гърди, на светлия брич нямаше нито една гънка, нито едно петънце. Високите добре почистени ботуши блестят. Именно такъв външен вид трябва да има безупречният офицер даже и на поход. Да, полковник Бертхолд е доволен от себе си, доволен от началото на деня.

— Работата върви от хубаво към по-хубаво! — каза си той, потри ръце и се отправи към бюрото си, за да разгледа още един път документите на Хенрих.

Вилхелм Бертхолд много отдавна служи в немското разузнаване, за да не остане в душата му капка доверие към хората. Той разглеждаше всеки човек като потенциален престъпник, който рано или късно ще бъде изправен да отговаря на въпросите на гестаповския следовател. Във всяка човешка постъпка той търсеше користолюбието като основна движеща сила. Когато Бертхолд широко разкри своите

обятия за Хенрих фон Голдринг, той действуваше по вдъхновение, без предварително обмислен план, понеже нямаше време да го състави. Но след това, като оцени своето държане, той сам се хареса, беше много доволен и радостен, че така майсторски изигра ролята на благороден разчувствувал се другар на стария Зигфрид. Именно тази роля му даваше най-големи преимущества.

Ако проверката потвърди, че дезертърът е действително този, за когото се представя, и че са го ръководили именно патриотични чувства, о, тогава той, Бертхолд, ще блесне в най-благоприятна светлина! И пред този младеж, и пред командуването. Разговорите за неговата благородна постъпка безусловно ще му създадат слава на човек не само разумен, но и сърдечен. Що се отнася до Хенрих фон Голдринг, то той вечно ще му бъде благодарен. Ако пък се окаже, че зад личността на фон Голдринг се крие враг, когото той, Вилхелм Бертхолд е приютил, за да приспи бдителността му и да го разкрие по-бързо — тогава Бертхолд ще спечели славата на опитен разузнавач.

И в двата случая той ще спечели.

Документите на дезертъра, неговата прилика с Голдринг и главно подробностите, които са се запазили в паметта от детските му години; говорят, че на Вилхелм Бертхолд се падна първи да приветствува сина на своя стар приятел. Но въпреки това не е излишно да се провери. В такива случаи човек не трябва да разчита нито на интуицията си, нито на достоверността на разказите и документите. По-добре три пъти провери, отколкото един път да сбъркаш.

Все пак не е известно какво е заставило Хенрих фон Голдринг да премине на страната на немците. Той е могъл да бъде асимилиран в Съветския съюз. Наистина младежът е на двадесет и една години. Възможно е да го е ръководило желанието да отмъсти за баща си, ако е бил възпитан в дух на патриотизъм, или желанието да се върне в родината. Но възможно е причината да е друга — двата милиона марки, внесени в Швейцарската национална банка. Ако Хенрих фон Голдринг и по-нататък останеше да живее в Съветския съюз под измислено име, той нямаше да може да получи това наследство. „А може би той е преминал към нас именно за това — да получи наследството и да се върне обратно в Русия? Може би нарочно е изпратен при нас?“

Съмненията не позволиха на Бертхолд да заспи през цялата нощ. Рано сутринта той стана от леглото. Да, трябва колкото може по-бързо всичко да се изясни. Той вече има такъв прекрасен план. Млад, красив барон и... два милиона марки. Защо да не стане мъж на неговата Лора? По-добър не може и да се намери.

За да се ускори работата, Бертхолд реши сам да се заеме с нея.

Той извика началника на агентурното разузнаване Кубис и му заповяда да събере всички сведения за възпитаника на Одеското пехотно училище Антон Степанович Комаров.

— Резултатите доложете лично на мене — строго заповяда полковникът — и не се бавете, действайте колко се може по-бързо!

Докато Кубис се свързваше със своята агентура, Бертхолд проверяваше по друга линия. Той поиска делото на Зигфрид фон Голдринг от архивата на разузнаването в Берлин. Ако Хенрих действително е помагал на баща си, това лесно можеше да се установи. В това време Хенрих фон Голдринг се държеше много скромно. Той никога по своя инициатива не отиваше при Бертхолд, към нищо не проявяваше особен интерес, освен към вестниците, които четеше по цели дни, понякога преглеждаше и старите архиви. Това бе естествено — младежът горещо се стремеше да узнае как живее неговата родина, от която той е бил откъснат дълги години.

Около една седмица след първата среща Бертхолд покани Хенрих в квартирата си. Той бе поръчал вечеря за двама, на масата имаше бутилки с водка и вино.

— Ти като че ли не искаш да вечеряш с мен? — попита полковникът, доволен от впечатлението, което направи на Голдринг добре подредената маса.

— О, господин полковник, ако само знаехте как съм се затъжил за семейни удобства, за немския език и въобще за културна обстановка, вие не бихте ми задали такъв въпрос.

— В такъв случай много добре, сядай. Какво да ти наляя? Впрочем, няма защо да питам. Ти, разбира се, си свикнал да пиеш руска водка? Да си призная, аз също я обичам — тя е по-хубава даже и от нашия шнапс.

— Ако е възможно, по-добре налейте ми вино, водка изобщо не пия...

Това изказване накара полковника да се замисли. Сам той не един път е инструктирал агентите си за правилата на поведение и особено е подчертавал първото задължение на разузнавача — да не употребява спиртни напитки.

— И съвсем не пиеш?

— Позволявам си само по чашка коняк и натурално вино.

— Вино има, а коняк ей сега ще донесат. — Бертхолд даде нужните нареждания на ординареца си. — Слушай, Хенрих — попита уж случайно Бертхолд, когато вече привършваха вечерята и бузите на Голдринг бяха порозовели от пийването. — Ти спомняш ли си за делото на Нечаев?

— На Василий Василиевич? Бившият началник на ГПУ в града, у когото живеехме с татко в Далечния Изток?

— Да, да — потвърди Бертхолд.

— Много добре помня. Та аз написах анонимното писмо против него.

— Каж ми в какво се заключаваше това дело.

— Нечаев се запозна с татко на лов и после те често ходеха заедно да ловуват. Но в хиляда деветстотин тридесет и седма година татко забеляза, че Нечаев като че ли започна да се съмнява в него. Боейки се, че Нечаев може да се е добрал до материали за нашата дейност, татко реши да го компрометира. Той съчини анонимно писмо, а аз го преписах и изпратих до висшите органи на ГПУ. В него ние обвинявахме Нечаев, че той ходи в тайгата не на лов, а за да се среща с японски шпионин, който действа в този район, за да му предава тайни сведения. Повярваха на анонимното писмо, Нечаев бе арестуван, за съдбата му по-нататък татко нищо не можа да узнае.

— Иди, че не вярвай в наследствеността! Та ти имаш такава остра памет, каквато имаше баща ти. А за нас, разузнавачите, добрата памет е най-важното оръжие. Ти ми каза, че си помагал на баща си в разшифроването на нашите заповеди и в шифроването на сведения. Вчера ми се наложи да преглеждам архивите си и случайно там намерих интересно листче. Ето го. Не ти ли напомня то за нещо?

Бертхолд подаде на Хенрих малко, вече пожълтяло листче, на което имаше написани само три реда цифри в различни комбинации по четири.

Докато Хенрих внимателно разглеждаше цифрите, Бертхолд равнодушно пушеше, поглеждайки от време на време съсредоточеното лице на госта. Полковникът беше уверен, че задачата е трудна и може да я изпълни само този, който години наред е работил с шифър.

Настъпи продължително мълчание. И Бертхолд започна да съжالياва, че си послужил с такъв сложен начин за проверка. Защото за да запазиш в паметта си ключа на кода, който си ползвал преди четири-пет години, и то само няколко пъти, трябва да си стар опитен агент в разузнаването, а не млад помощник на разузнавач.

Най-после Хенрих вдигна глава.

— Ето къде била тази бележка — каза той, усмихвайки се тъжно. — А татко така я очакваше и толкова много се ядосваше. Тогава той беше принуден да вземе самостоятелно решение и да действа, както намери за добре. И едва след като всичко бе свършено, вие му изпратихте кратко съобщение с благодарност, това е именно инструкцията за провеждането на операцията „Таубе“ След като татко съобщи, че русите строят секретен завод в тайгата, вие отговорихте: „Започването на строителството трябва на всяка цена да бъде забавено.“ Обещахте да поставите конкретна задача, но такава ние не получихме. Тогава татко само чрез агента Б-49 проведе операцията „Таубе“. Той запали бараките и работниците се разбягаха... И ето едва сега, след пет години, аз държа в ръцете си инструкцията, която тогава очаквахме с такова нетърпение — Хенрих печално поклати глава и се замисли.

— Извинявай, че ти напомних неприятни неща, но имай пред вид, че ние разузнавачите трябва да имаме желязно сърце и железни нерви.

Бертхолд още дълго разпитва Хенрих за работата на Изток, интересува се за имена, факти и дати. Хенрих охотно отговаряше и сам се увлече в спомени.

Кокенмюлер смени вече петата лента на магнетофона, тайно поставен в съседната стая, а Бертхолд все питаше и питаше.

След като късно вечерта Хенрих си отиде, Бертхолд още дълго време не си легна, сверявайки записите на магнетофонната лента с документите изпратени от Берлин. Отчетът на Зигфрид фон Голдринг за 1937 година напълно потвърждаваше това, което каза Хенрих фон Голдринг през есента на 1941 година.

И така, Бертхолд не бе се излъгал. Увери се, че това наистина е наследникът на неговия другар.

ПЪРВИ НЕПРИЯТНОСТИ, ПЪРВИ ПОРЪЧЕНИЯ

Хенрих фон Голдринг скоочи от постелята, сякаш бе изхвърлен от пружина. Изминаха няколко седмици, откак премина фронтовата линия, а той все още не можеше да привикне към новата обстановка, към мисълта, че всичко мина благополучно. Наистина за него всичко мина добре, даже много добре. А може би именно в това се крие опасността? Когато всичко върви гладко, човек отслабва вниманието си, губи непрекъснатия контрол над своите думи и дела. Няма ли да му навреди например извънредно голямото разположение на Бертхолд? Това, че той започна да въвежда Хенрих в работата, преди още да му е дадено офицерско звание? Разбира се, полковникът беше си осигурил предварителната поддръжка на командира на корпуса генерал Йордан. Генералът живо се заинтересува от историята на младия барон фон Голдринг и сам направи постъпки пред главното командуване да се даде на Хенрих офицерско звание. Генерал Йордан е прав, като твърди, че съветските офицерски школи дават не по-малко знания, отколкото немските. Вероятно той е дал съгласието си Хенрих да остане в щаба и да работи именно в отдел 1-Ц под непосредственото ръководство на Бертхолд. Не, отгук не могат да очакват неприятности. Откъде идва тогава чувството на тревога и недоволство от себе си? Хенрих прехвърляше в паметта си всички събития от последните дни. Да, той допусна грешка, като се зае да изучава работата на отдела, вместо да си създаде приятелски отношения с всички офицери от щаба. Съвсем ясно е, че му завиждат, че го гледат накриво, даже малко недоверчиво...

Часовникът показваше осем сутринта, а в стаята беше още съвсем тъмно; зад прозореца като спусната завеса се сивееше гъстата мрежа на дъжда. Хенрих запали цигара и отново легна в леглото. Трябваше в най-тънки подробности да възстанови в паметта си всички събития от вчерашния ден. Така той правеше всяка сутрин. Това стана за него такъв навик като сутрешното миене.

А вчерашният ден беше особено забележителен. На Хенрих беше дадено звание „Лейтенант“ от немската армия и по този случай той по

съвета на Бертхолд устрои вечеря за офицерите от отдел 1-Ц.

Хенрих си спомни с какво небрежно високомерие офицерите се ръкуваха с него, когато той като домакин ги посрещаше на вратата на офицерската столова.

Но как рязко се измени поведението на гостите след тоста на Бертхолд! Наистина Бертхолд вдигна чудесен тост, по-скоро той произнесе малка встъпителна реч. Хенрих даже не очакваше такова красноречие от полковника. Намеквайки лекичко за заслугите на младия барон пред отечеството, Бертхолд се спря на семейните традиции на рода на фон Голдринг, който даде на отечеството толкова мъжествени борци и завоеватели. Полковникът спомена и за себеотрицанието на своя приятел Зигфрид фон Голдринг и подчерта, че счита за велика чест да бъде втори баща на младия барон. Това последно съобщение направи огромно впечатление на офицерите от щаба. Всички вдигнаха чашите високо и като станаха на крака, пиха за светлата памет на Зигфрид фон Голдринг, а след това вдигнаха тост в чест на полковника и Хенрих. Атмосферата на вечерята изведнаж се измени. В отношенията на офицерите към Голдринг нямаше вече нито студената затвореност, нито подчертаното високомерие. А когато полковникът уж случайно каза, че Зигфрид фон Голдринг е оставил на сина си не само славно име, но и повече от два милиона марки, в очите на присъстващите Хенрих прочете открито раболепие.

В чест на Хенрих пиха много. Всеки от присъстващите считаше за свой дълг да се сближи с новия колега.

Към края на вечерята всички офицери се бяха развеселили. Както винаги в такива случаи, общият разговор се прекъсна, присъстващите се разделиха на групи и във всяка група се веселяха, както намерят за добре: едни пееха, други разказваха анекдоти, трети спореха за нещо горещо, четвърти, без да престават да пият, просто се надпреварваха да произнесат безсмислени и неприлични тостове. Хенрих се местеше от група в група, поседяваше по няколко минути на разговор, с една дума, държеше се като гостоприемнен домакин. Случайно той дочу разговора между двама офицери — майор Шулц и капитан Кубис.

— Върви му на нашия полковник — със завист каза Шулц. — Виждате ли как се натиска да осинови това младо баронче! Хващам се на бас, че ще го ожени за своята дъщеря и ще прибави неговите два

милиона към своите два хлебни завода. Тогава ще плюе на всичко, даже и на кариерата, не като нас с тебе, Кубис!

— Съжаляваш, че нямаш дъщеря, нали, Шулц! — засмя се Кубис. — Да плюем на всичко! На дъщерята, на двата милиона, на кариерата! Аз гол съм се родил на този свят и гол ще си умра. Хайде по-добре да пийнем! За по-скорошното завършване на тази война и ние с тебе да получим някакви административни постове в Русия. Тогава е възможно да си осигурим хубаво бъдеще. Само че ако работите не вървят, както следва, операцията „Железен юмрук“...

Хенрих се послуша внимателно, но нищо не може да чуе за операцията „Железен юмрук“ — до събеседниците се приближи полковник Бертхолд и те замълчаха.

Не навреме, съвсем не навреме се яви тук дяволският полковник! Впрочем, в отдела вече сигурно има съобщение за резултатите от операцията.

За нея Хенрих узна съвсем случайно, той не се стремеше към това, за да не предизвика някакво подозрение.

Няколко дни преди Голдринг да получи званието „Лейтенант“ от Хитлеровата армия Бертхолд го извика при себе си. Беше късно през нощта и Хенрих трябваше да си признае, че силно се разтревожи. Той нарочно се обличаше бавно, за да има време повечко да помисли. Нима у началника на отдел 1-Ц са останали още някакви съмнения? А може би не са останали, но са възникнали поради някакви нови обстоятелства? Но какви? Много по-добре би било, ако полковникът беше проявил недоверие още в самото начало. Тогава Хенрих би могъл да отстоява своите интереси, да доказва, че той е разказал истината още при първата си среща с Бертхолд, да настоява за по-бързото възстановяване на своите законни права, тогава всичко щеше да се уреди. Или тъй, или тъй. Или всичко, или нищо. А сега скачай посред нощ и измъчвай мозъка си с всевъзможни опасни предположения.

Както винаги, когато шефът работеше до късно, Кокенмюлер беше на своето място и също се ровеше в преписките.

— Господин полковникът ли ме вика? — попита Хенрих, умерено развълнуван и учуден, както трябва да се чувствува човек, когато внезапно го вдигнат от сън. По лицето на Кокенмюлер или по тона на отговора му Голдринг се надяваше да се ориентира за характера на предстоящия разговор с Бертхолд.

Но адютантът на полковника, както всякога, беше хладен и затворен.

— За съжаление, по някаква бърза работа. — Адютантът се повдигна и завъртя ключа на автоматичната брава.

Бертхолд беше се облакът на масата и разглеждаше голяма карта. Достатъчно бе човек да хвърли само един поглед, за да разбере, че полковникът изучава плана на някаква операция.

— Един момент — каза той, без да вдига глава.

— Извинете, изглежда, че аз малко закъснях. Разрешете да почакам при Кокенмюлер.

— Ти дойде даже малко по-рано, отколкото трябва. Но аз ей сега ще се освободя. Можеш да почакаш и тук. През това време разгледай това нещо, което ми донесоха снощи. — Бертхолд посочи към другия край на кабинета.

Едва сега Хенрих забеляза, че на креслото, което стои в десния ъгъл, бе поставена голяма черковна чаша, украсена със злато и скъпоценни камъни. Той бавно се приближи до креслото, предпазливо взе чашата в ръце и започна внимателно да я разглежда.

— Харесва ли ти? — кротко попита Бертхолд, прибирайки картата.

— Истинско произведение на изкуството! Аз не говоря за неговата стойност. Това е музеен предмет и той няма цена. Тази придобивка прави чест на вашия вкус като колекционер на старини.

Полковникът самодоволно се усмихна, но нищо не отговори. С ръце отзад той закрачи из стаята с тежки равномерни стъпки, както крачат хора, които имат прекалено много грижи. Хенрих внимателно наблюдаваше израза на лицето му, което все повече и повече се намръщваше; безпокойството на Хенрих също растеше. Бертхолд не го повика посред нощ, за да му се похвали с тази чаша. Не за попълването на своята колекция мислеше сега началникът на отдел 1-Ц, а за далеко водещи планове, свързани с Голдринг. След няколко дена трябваше да дойде заповед за присвояване офицерско звание на Хенрих. И така неговите права на гражданин на вермахта и единствен законен наследник на Зигфрид фон Голдринг ще бъдат възстановени. Без неговата, на Бертхолд, помощ този въпрос нямаше да се реши така бързо и сравнително лесно. Коз, главен коз в неговата игра!

А ако той в нещо се е излъгал? Да не би да е хипнотизиран от двата милиона марки, да се е отклонил от правилните предпоставки и да е дошъл до погрешен извод? Тогава крах, пълен крах! Не, това не може да бъде. Проверката е извършена старателно и магнетофонната лента всичко е записала. Жалко, че в делото на Зигфрид фон Голдринг не са се запазили дактилоскопическите отпечатьци от пръстите на Хенрих. А нали по правилата на разузнаването отпечатьци се вземат не само от пръстите на самия разузнавач, но и от членовете на неговото семейство, ако то заминава заедно с него. Очевидно, някой е пропуснал или просто ги е изгубил. Небрежност, граничеща с престъпление! Бертхолд така и съобщи вчера в Берлин. Сега вместо с неоспорим документ той трябва да се задоволи с още една психологическа атака. Наистина Хенрих има прекрасна памет, но в края на краищата той не може да помни всичко от своето детство. Трябва той да бъде убеден, че отпечатьците от неговите пръсти са запазени в архива. Интересно е как ще се държи той? Това нощно повикване, разбира се, ще накара Хенрих да стои нащрек и няма да му бъде лесно да се овладее, ако има основания да се бои от дактилоскопическите отпечатьци...

— Ти, разбира се, си учуден, че те повиках през нощта? — попита Бертхолд, изправяйки се неочаквано пред Хенрих.

— Не само учуден, но и малко съм разтревожен. Какво се е случило?

— О, нищо особено, обикновена формалност. Не съвсем приятна, но необходима за окончателното оформяне на документите ти.

— На мен така ми омръзна това раздвоено положение, в което се намирам, че съм съгласен да понеса каквато и да е неприятност.

— Разбирам много добре твоето самочувствие и твоето нетърпение. И поради това дай по-бързо да отбием тази грижа... Ти знаеш добре какво значи дактилоскопия? Може би даже помниш как, преди да отпътувате от Германия...

— Вие искате да кажете, че преди да отпътувам, са ми снели дактилоскопически отпечатьци? Един момент, аз ще се помъча да си спомня...

Хенрих замислено разтърка челото си с ръка.

— Не, не помня!

— Значи и твоята изключителна памет понякога ти изневерява?

— Работата е там, че паметта на детето фиксира само това, което го е заинтересувало. Възможно е тази процедура да не ми е направила впечатление, да съм помислил, че това е обикновена игра. Ако, разбира се, това е станало и някой действително се е интересувал от отпечатъците на пръстите на малкото момченце.

— Това е интересувало не когото да е, а органите на разузнаването. За щастие отпечатъците са запазени.

— Едва сега разбрах за каква формалност става дума.

Хенрих с погнуса се намръщи, раменете му потрепераха от отвращение.

— И сега гледай на това като на игра. Понеже формалността много прилича на игра. И повярвай ми, за мен лично това също е много неприятно, много обидно... Аз се заех с тази работа, за да мине без излишни свидетели.

— Боже мой, какво щастие, че съдбата ме доведе при вас, господин полковник!

Бертхолд се приближи до масата, извади от чекмеджето метална пластинка, намазана с прясно печатарско мастило, и малко листче хартия.

— Ха сега, момчето ми, ела насам и ми дай дясната си ръка. Изправи големия пръст, притисни го към дланта. Ето така...

С ловко движение Бертхолд постави пръста на Хенрих ребром върху пластинката, след това натисна и лекичко го завъртя. Сега вътрешната страна на големия пръст беше равномерно боядисана. Тогава Бертхолд го притисна върху хартиятката. На гладката бяла повърхност се появи ясен отпечатък.

Когато бяха снети отпечатъците от всички пръсти, полковникът въздъхна с облекчение — Хенрих издържа изпитанието и той, Вилхелм Бертхолд, не се излъга!

Хенрих също беше доволен. През време на цялата операция нито един от неговите дълги тънки пръсти даже не трепна.

— Разрешете да си отида? — помоли той полковника, който отново разстилаше картата.

— Да — Бертхолд въздъхна. — Налага се още доста да поработя, та юмрукът, в който ние ще стиснем врага, да бъде действително железен, както великолепно нарекоха тази операция в щаба.

Без дори да погледне към картата, Хенрих изрази съжаление, че полковникът така се претоварва с работа, и като се поклони, излезе.

Хенрих бързо се облече и когато в стаята му влезе неговият ординарец, той беше вече готов.

— Да донесе ли закуската, господин лейтенант?

— Само чаша кафе и бутерброд.

Ординарецът поклати с упрек глава, но след като срещна студения поглед на Хенрих, мълчаливо се зае с приготвянето на закуската.

Мършавият рус Ервин Бренер, изпратен на разположение на новия сътрудник на Кокенмюлер, не се хареса на Хенрих. Особено неприятно впечатление му правеха неговите малки и жълти като на котка очи, които избягваха прекия поглед, а в същото време непрекъснато шареха по стаята.

„Трябва да се смени“ — помисли си Хенрих.

Хенрих изсърба набързо кафето и отиде в щаба. Като офицер за специални поръчения той беше на разположение лично на полковника и всяка сутрин беше длъжен да се явява при своя шеф, за да получи една или друга задача. Досега Бертхолд не претоварваше своето протеже с работа — неговите дребни поръчки можеше да се изпълняват, без да се излиза от щаба. Но непосредствено преди вечерята полковникът предупреди Хенрих, че иска да му постави сложна и отговорна задача.

Бертхолд седеше в своя кабинет и Хенрих веднага забеляза, че шефът е нещо развълнуван.

— Много добре, че дойде! Тъкмо се канех да те търся.

Хенрих погледна часовника.

— Сега е точно девет, господин полковник, така че аз не съм закъснял нито минута. А вие днес сте започнали своя работен ден много рано.

— И добави „много неприятно“! — намръщено измърмори полковникът.

— Да не би да има неприятни известия от фронта? — загрижено попита Хенрих.

Без да отговори, Бертолд закри из стаята, след това се спря срещу Хенрих и внимателно го загледа в очите.

— Кажи ми, на тебе известен ли ти беше планът на операцията, която ние нарекохме „Железен юмрук“?

— Лично от вас съм чувал, че такава операция трябвало да се проведе, но смятах, че нямам право да се интересувам от нея, тъй като официално не бях зачислен в щаба и даже не бях офицер от нашата армия. Но не считайте това като липса на жива заинтересованост от работата на нашия щаб. Просто аз мисля, че във всяка работа има известна граница, която подчиненият не бива да пристъпва. Без чувството за граница не може да има истинска дисциплина и аз, както знаете, помагайки на татко в разузнавателната работа, от детство съм свикнал на това.

Полковникът с облекчение въздъхна:

— Така си и знаех!

— Но за бога, какво се е случило? Нима аз съм причина за неприятностите, които така са ви разтревожили сега?

— Само косвено — полковникът хвана Хенрих под ръка и закри с него из кабинета. — Как да ти кажа, моето момче, намират се хора и, за съжаление, измежду офицерите от моя щаб, които в успеха на друг виждат посегателство върху своето собствено благополучие, върху своята кариера, обществено положение и даже върху своя успех сред жените. Такива хора непрекъснато се ядат от завист и когато могат да направят на ближния някаква неприятност, те я правят. На тях им се струва, че именно тогава ще спечелят щастие, слава и пари.

— Всичко това е така, но какво общо има то с мен?

— Нима ти не разбираш, че ти завиждат? Искат да ти напакостват!

— Сега вече абсолютно нищо не разбирам, господин полковник, кой ми завижда и кой може да ми напакости? Аз съм тук само от няколко седмици, на никого нищо лошо не съм направил, никого даже и случайно не съм обидил. И какво общо има тук операцията „Железен юмрук“? Господин полковник, много ви моля да ми обясните всичко.

— Успокой се! Всичко ще ти обясня и повярвай ми, за цялата тази история не си струва човек да се вълнува. Но най-напред ми кажи какви ти са отношенията с майор Шулиц!

— С майор Шулц? — учуди се Хенрих. — Този високият, дебелият, чиито устни са вмъкнати навътре.

— Да, с подобна физиономия!

— За пръв път с него разговарях вчера на вечерята, при това разговорът се състоеше само от няколко думи на благодарност в отговор на неговия тост. Дотогава ние само сме се поздравявали, когато се срещнем. Така че не може и дума да става за никакви взаимоотношения, добри или лоши.

Полковникът неволно поглади късо подстриганите си мустаци и докосвайки ръцете на Хенрих, с очи го покани да го последва. Като приближи стената, Бертхолд дръпна завесата, която закриваше голяма военна карта на стратегическите действия.

— Работата е в това — натъртено каза Бертхолд, — че вчера в четири часа започна именно тая операция, която щабът нарече „Железен юмрук“. За да разбереш същността на работата, ще ти обясня нагледно. — Бертхолд взе показалката в ръка. — Ето на този участък нашите две дивизии, поддържани от две танкови бригади, вчера започнаха настъпление. А тук бяха разположени два моторизирани полка като резерв на настъпващата ударна група. Бе решено на участъка на юг от нас дивизията от съседната група войски под командването на генерал Корндорф да започне настъпление шест часа по-рано, с цел да отвлече вниманието на противника и да привлече към себе си част от неговите сили. Още повече, че тези сили, както ни бе известно, не са големи и в същото време са изморени от предишните боеве. Руснаците досега считаха нашия участък от фронта за второстепенен — тази местност цялата е блатиста и пътищата са много малко. Ние знаехме, че съветското командване не е допускало да настъпим именно тук. За това говорят данните и на оперативното, и на агентурното разузнаване. Споменатите дивизии и танкови бригади трябваше с внезапен удар да пробият фронта на съветските войски на този участък, да го обкръжат и по този начин да очистят пътя за Калинин. Целият план на нашето командване беше построен върху принципа на внезапността и изненадата. Подготовката се извършваше бързо и в пълна тайна. За плана на операцията знаеха само няколко души, между които и аз. Карти с плана на операцията се намираха в щаба на корпуса, у командира и у мене.

Хенрих с интерес следеше показалката.

— Вчера — продължи полковникът — нашите части от ударната група няколко часа преди настъплението се съсредоточиха ето в този район. Имай пред вид, че беше много трудно да се разположат двете дивизии и танковите бригади в тази падина. Получи се извънредно голямо струпване, но нашето командване се реши и на това. И изведнаж събитията се развиха съвсем не така, както ние предполагахме: два часа преди настъплението руснаците откриха по този участък нечувано силен артилерийски огън, като използваха даже реактивна артилерия, каквато те досега нямаха тук. В продължение на някакви си петнадесет минути врагът успя буквално да разгроми нашите части, съсредоточени за пробива, а след прекратяването на артилерийския огън руснаците хвърлиха на този участък няколко десетки самолета от щурмовата авиация. И авиацията довърши работата. Още самолетите не бяха се скрили и пред нашите разгромени части се появиха руски танкове и мотопехота, които буквално изтриха от лицето на земята тези, които останаха живи след двата предишни удара на артилерията и авиацията. За щастие руснаците не се възползуваха от своята победа, а се върнаха на първоначалните си позиции. Дивизията на Корндорф също се намираше в крайно тежко положение, понеже руснаците, след като свършиха с ударната групировка, хвърлиха всичките си резерви срещу нея. Или по-точно това, което остана от нея, бе спасено от резервите на главното командване.

Полковникът се отдалечи от картата и седна в креслото.

— Когато вчера ние пиехме по случай присвояването на твоето офицерско звание, руснаците вече довършваха работата. Ти вероятно забеляза, че няколко офицери, в това число и аз, бяхме повикани направо от вечерята в щаба.

— Забелязах, но помислих, че вие просто излязохте да си починете.

— Ех, де да беше така!

— Аз напълно споделям вашата мъка, господин полковник. Но какво общо има този „Железен юмрук“ с мен? — нетърпеливо попита Хенрих.

Полковникът не отговори веднага. Той извади кърпичката си и дълго изтрива лицето си с нея, сякаш искаше да удължи паузата, за да обмисли по-добре думите си.

— Виждаш ли — започна внимателно той, — руснаците не са планирали свое настъпление на този участък, с това може да се обясни фактът, че техните войски се върнаха на изходните си позиции, вместо да се придвижат по-нататък. От това следва изводът, че те са съсредоточили тук артилерия, авиация и мотопехота, след като са узнали нашите планове. Очевидно, освен трите карти, за които говорих, съществува и четвърта — у съветското командване.

— И така — рязко го прекъсна Хенрих, — майор Шулц изказва подозрение, че тази четвърта карта съм предал на руснаците аз? Нали?

Хенрих така силно стисна с ръце облегалката на стола, че тя изпращя.

— Да пази бог, той само се опита да намекне...

— Аз ще го убия! — яростно извика Хенрих.

Лицето му побледня, устните му се свиха така, че сякаш изчезнаха, очите му се наляха с кръв, а ръката му се намери върху кобура на офицерския маузер. В самозабрава той се хвърли към вратата и вероятно би изтичал навън, ако полковникът не бе го задържал насила.

— Стой! — застрашително извика Бертхолд. — Ти забравяш, че се намиращ във войската!

Той насила отне пистолета от ръцете на Хенрих, постави го в кобура и го закопча.

— Успокой се! Аз ти казвам, че намекът на Шулц не направи никакво впечатление. Всички го възприеха като глупава постъпка и началникът на щаба генерал-майор Даниел му направи забележка. За себе си няма да говоря. И още тук, на съвещанието, в присъствието на всички, Шулц бе принуден да търси начин да се измъкне от неудобното положение и да иска извинение от мен.

Хенрих се отпусна в креслото, подпря глава с ръце и начумерено се втренчи в пода.

— Така е по-добре! Поседи малко и за всичко спокойно помисли — съветваше го полковникът. — Какво повече може да желаеш? На двадесет и две годишна възраст ти вече имаш заслуги към отечеството, лейтенант си, притежаваш солиден капитал, докато Шулц не може да си набави дори прилична парадна куртка. Неговото сребролюбие е всеизвестно. Как може той да не завижда на тебе, младия и богат човек, пред когото е открита такава блестяща кариера! Ти не обръщай

внимание на това. Разкатах ти цялата тази история с единствената цел да знаеш, че системата на сплетни и доноси у нас навсякъде е разцъфтяла. На тебе ти завиждат и ще ти завиждат, където и да се намиращ, каквото и да правиш.

— Но с този Шулц аз ще си поговоря! — заканително се обади Хенрих.

— Забранявам ти като началник и като баща и те съветвам да не правиш това. Ти може да не му обръщаш внимание, но да се разправяш по този въпрос не бива. Все едно, че нищо не знаеш. Обещаващ, нали?

— Но...

— Никакво „но“. Дай ми офицерска дума, че ще направиш това. Хенрих замълча.

— Даваш ли дума?

— Господин полковник...

— Аз искам от тебе офицерска дума. Повтарям: аз не само съм приятел на твоя баща, но съм ти и началник.

— Добре — намръщено каза Хенрих. — Давам офицерска дума, че няма да говоря по този въпрос. Но си запазвам правото при удобен случай съответно да се отблагодаря на Шулц.

— Значи, разбрахме се, хайде сега да поговорим за друго.

— Вие вчера споменахте за някаква задача? — напомни Хенрих.

— Именно за това искам да поговорим с теб. Слушай внимателно, започваме да организираме нова операция, по-точно започваме подготовка към нея. По мащаби тя ще бъде по-малка от „Железен юмрук“, която бе неудачна, но тя има свои особености и трудности, тъй като се отнася до ликвидирането на голям партизански отряд.

— И това ли е всичко! — в гласа на Хенрих прозвуча разочарование.

— Това е всичко — усмихнато повтори след него полковникът и изведнаж кипна: — Ти отскоро си тук и още не чувствуваш с какво напрежение ние всички ходим по тази от бога прокълнатата земя. На фронта е по-леко. Там ти знаеш, че противникът е отпред. А тук го очакваш всяка минута, като вървиш по улицата, като седиш в кабинета или лежиш в леглото.

— Не разбирам! — усмихна се презрителни Хенрих. — Нима немската армия, която победоносно премина цяла Европа, не е в

състояние да ликвидира партизанските банди в тила?

Бертхолд язвително се усмихна.

— Ти виждал ли си някога пожар? — внезапно попита той.

— Разбира се, виждал съм.

— Когато гори къща, даже не къща, а цял квартал или село — с такъв пожар може да се води борба. Пристигат пожарни команди, обкръжават обекта, локализируют огъня и гасят пожара. Но когато пламне степта, когато гори огромна гора — пожарните команди не могат да направят нищо. Такъв пожар няма да угасне, докато не изгори всичко докрай! А партизанското движение — това е пожар в степта... По-точно казано, в суха гора. И тук с обикновени мерки не можеш да минеш. Тук са необходими извънредни мерки, такива като тази специално подготвена операция, обмислена до най-тънките подробности! А ти се усмихваш.

— Моля за извинение, това се дължи на моята неопитност...

— За да осъзнаеш цялата отговорност на задачата, която ти се възлага, в общи линии ще ти обрисувам обстановката и накъсо ще те запозная с мерките, които ние смятаме да вземем. На югоизток от село Марияновка се базира голям руски партизански отряд. Доколкото това е в тила на нашия корпус, ликвидирането на този партизански отряд е наше пряко задължение. И сега е най-удобният момент да решим тази задача. В района на Марияновка ние отвеждаме за реорганизиране остатъците от четиридесет и четвърта и дванадесета дивизия, разгромени през време на неуспешната операция „Железен юмрук“. Ние имаме разрешение да използваме тези части за ликвидиране на партизаните, но те няма да са достатъчни. Сведенията ни за числеността на партизанския отряд са много противоречиви, но няма съмнение, че той е достатъчно голям, добре въоръжен и поддържа постоянна връзка със съветското командване. Всичко това ни задължава да подготвим операцията колкото е възможно по-добре. Сега да преминем към твоето участие в тази подготовка. Аз вече казах, че ние не можем да разчитаме само на частите, които ще отделим за преформиране. Тях ние на всяка цена трябва да усилим. И това мислим да направим за сметка на полицията, разположена в отделни села. Като мобилизираме всички полицаи, ние ще можем да организираме два батальона, които също ще хвърлим за унищожението на партизанския отряд.

— Най-после със собствените си очи ще мога да видя, макар и един партизанин!

— Внимавай те да не те видят по-рано! Помни, че те стрелят много точно и се бият до последния куршум. Впрочем, надявам се, че всичко ще мине добре. На твое разположение ще има лека кола и един бронетранспортър с петнадесет войници и с две картечници.

Хенрих вдигна рамене, но не се реши да възрази.

— А сега за твоята задача. На тебе ти предстои да обходиш селищата, в които се намира цялата тази сбирщина, наречена полиция. Да установиш нейната боеспособност. След завръщането си ще ми направиш писмен доклад, в който ще укажеш точния брой на хората, тяхното въоръжение и прочие. Трябва да събереш най-точни сведения, за да знаем с какви сили можем да започнем операцията, условно наречена „Зелена разходка“. Ясно ли е?

— Тъй вярно!... Разрешете ми един въпрос, господин полковник?

— Моля.

— Вие нарекохте полицията сбирщина, следователно за нея вие имате не съвсем високо мнение?

— Невисоко, най-меко казано, моето момче!

— В такъв случай защо е нужно тя да се въоръжава и организира?

Бертхолд тъжно се усмихна.

— Ние нямаме достатъчно сили да държим свои гарнизони във всички населени пунктове. Това първо. Второто, и най-важното, се състои в това, че завербуваните в полицията не могат да не станат най-зли врагове на партизаните. Те са принудени да се бият с тях, макар и само затова, за да спасят кожата си. За съжаление, полицията се формира в по-голямата си част от тъмни хорица и дезертъори от руската армия. А дезертърът е страхливец и страхливец си остава, в каквито и дрехи да се облече.

— Кога мога да пристъпя към изпълнение на задачата?

— След един час всичко ще бъде готово за тръгване. Днес и утре ти ще можеш да извършиш инспектирането, а в друг ден, в десет часа сутринта, ще подадеш рапорт — „Зелена разходка“ може да бъде започната внезапно. Частите ще бъдат вдигнати по тревога. Това особено се отнася за полицейските отряди в района на село Подгорно,

на които ти ще дадеш разпореждания за блокирането на гората и участъка от Подгорно до Иванково. Разбира се, за предстоящата операция не бива не само никой да знае, но даже и да се досеща. Ясно ли е?

— Напълно. Разрешете да напусна.

— Върви и гледай добре да починеш... Един момент, щях да забравя. Днес получих писмо от къщи, тук има редове, които се отнасят до тебе. Ето тук.

Бертхолд подчерта с нокът нужното място, подви горния край на листа и го приближи към Хенрих. Той хвърли поглед върху подчертаните редове, развълнуван вдигна очи към полковника и отново, вече без да бърза, препрочете написаното.

— Аз още веднага ще пиша на госпожа Елза! — възкликна той развълнувано и върна писмото. — Сега вече смятам, че имам право да направя това.

— Добре, това прави чест на твоето сърце. Аз сега ще пусна писмото и ако желаеш, напиши няколко реда. Можеш да седнеш тук, в моя кабинет.

Писмото на Хенрих обаче не се ограничи в няколко реда.

„Многоуважаема госпожо Бертхолд! — пишеше той.
— Преди малко благодарение на господин Бертхолд, който ми даде да прочета това място от писмото, където вие пишете за мен, преживях изключително щастливи минути. Безкрайно се зарадвах, многоуважаема госпожо Бертхолд, когато научих, че вие добре ме помните още като дете, и като знаете, че съм останал кръгъл сирак, проявявате към мен толкова нежно чувство, което не мога да нарека иначе, освен майчина любов. Аз съм щастлив, когато мисля, че отново имам семейство. Господин Бертхолд вече ме счита свой син, а аз него — баща. Сега вече с ваше разрешение ще считам, че имам и майка. Мога ли да бъда уверен, че имам и сестра? Макар че бях мъничък, когато за последен път ви видях, вашата доброта и нежност, с които вие тогава се отнасяхте към мене, са живи и винаги ще живеят в моята памет. Ще ми се дълго да ви пиша, а още повече —

да ви видя. Аз съм щастлив само от представата за тази среща. С всички сили ще се стремя, ще се възползвам и от най-малката възможност да приближа тази среща. А дотогава ще си позволявам да се надявам, че ще получа от вас, макар и кратко писъмце. Целунете вместо мене Лора, едва не написах малката Лора, тъй като такава съществува тя в моето съзнание. Аз ще бъда още по-щастлив, ако тя бъде така любезна и ми пише като на брат. С ваше разрешение целува ви:

Ваш син барон фон Голдринг“

Хенрих подаде писмото на полковника.

— Аз ви моля да го прочетете, господин полковник! Опасявам се да не би да съм постъпил прекалено смело.

Бертхолд го спря с движение на ръката, без да откъсва очи от писмото.

— Написал си го като уважаващ и любещ син! — каза той развълнувано и като се приближи до Хенрих, го прегърна. А сега заминавай. Време е да тръгнеш на път. И, много те моля — не забравяй да вземеш автомат.

Когато Хенрих беше вече на прага, Бертхолд още един път го спря.

— Забравих да ти съобщя една интересна новина, съветският трибунал те е осъдил задочно на смърт чрез разстрел като изменник на родината. Капитан Кубис ми съобщи това. Той работи по линията на агентурното разузнаване, а то, слава богу, още разполага с добри агенти.

— Новината е наистина интересна! — Хенрих се засмя, но изведнъж прекъсна смеха си. Лицето му стана мрачно и очите му заканително блеснаха. — Мога да загина, при каквито и да е обстоятелства — на тоя свят никой не може да каже какво ще го сполети. Но знам положително едно — никога няма да стана изменник на родината!

Той чукна токове и излезе от кабинета.

Разговорът с Бертхолд развълнува Хенрих. Първите му часове от работата в щаба на Бертхолд не биваше да предизвикат нито капка

съмнение. И изведнаж такова обвинение! Нали когато полковникът вземаше отпечатъци от пръстите му, той нарочно се обърна с гръб към картата, простряна върху масата.

„И все пак кой би могъл да предаде плана на операцията на съветското командване. Кой?“

СЪБИТИЯТА В ПОДГОРНО

Вестта, че в село Подгорно е пристигнал малък немски отряд начело с офицер, бе получена в щаба на партизанския отряд в момента, когато от Голямата земя по радиото бяха поставили задачата по всякакъв начин да се пречи на немците да прехвърлят пресни сили, за да сменят разбитите през време на последното им неуспешно настъпление. На всяка цена да се разузнаят плановете на немското командване и да се хване „език“.

Свръзката, който съобщи за пристигането на хитлеристкия отряд, твърдеше, че машините вероятно са дошли от село Турнавино, където се намираше щабът на корпуса. Поради това със сигурност може да се предполага, че лейтенантът, който командва този отряд, е офицер от щаба. А именно това им беше и нужно — най-добрият от възможните „езици“. Кой може да знае по-добре плановете на немското командване от щабния офицер?

Бе решено, въвеждайки в бой две роты, да се обкръжи село Подгорно, да се разгроми отрядът и на всяка цена офицерът да бъде хванат жив.

Свръзките от другите села също съобщиха, че вчера и при тях са пристигнали бронетранспортър и лека кола и че офицерът е събрал и инструктирал полицейските отряди. От всичко това ставаше ясно, че се подготвя някаква голяма операция против партизаните. Това още повече налагаше да се залови хитлеристкият офицер.

Освен двете роты, на които се възлагаше задачата да нападнат хитлеристите в Подгорно, бе решено да се изпрати и отряд автоматчици с поръчение да заварди пътищата от Подгорно за Турнавино и особено за Марияновка, тъй като там бе разположен силен гарнизон, съставен не само от полицаи, но и от отряд немски войници. На тази група автоматчици се възлагаше двойна задача: да задържат частите на врага, които немците сигурно ще изпратят към Турнавино или Марияновка в помощ на своя отряд, и, второ, да не позволят на немците, нападнати в Подгорно, да избягат, ако успеят да се измъкнат.

Операцията трябваше да започне веднага, тъй като според данните на свръзките, споменатите машини са се задържали не повече от едни и половина, два часа във всяко село.

Разстоянието от партизанския лагер до Подгорно бе към десет километра. От тях само седем се преминават през гора, а три по открита местност.

Командирът на партизанския отряд реши лично да ръководи операцията и след като излезе от гората, той раздели бойците на две части и заповяда да препуснат конете с всичка сила, за да успеят възможно най-бързо да обкръжат селото. Командирът не се тревожеше от това, че хитлеристите можеха да забележат опасността. На запад пътят им бе преграден от голямо блато, през което не само машини или ездач, но и не всеки пешеходец би могъл да премине. Блатото бе много тинесто и пътеките, които водеха през него, бяха малко известни. Така че за хитлеристите имаше два изхода — или да приемат боя, което бе изгодно за партизаните, или забелязвайки приближаването на врага, да се опитат да избягат. И двата пътя, които те можеха да използват, минаваха покрай блатото. Единият водеше на север, за Турнавино, другият — на юг, за Марияновка. Партизаните препускаха конете именно за да успеят да пресекат тези пътища за отстъпление и след това да се развърнат и настъпят срещу Подгорно.

В Подгорно Хенрих остана малко по-дълго време, отколкото в другите села. През време на пътуването той изгладня и охотно прие предложението на началника на местната полиция Барановски да обядва у него. Толкова повече, че районният полицейски началник вахмистър Волф го представи не само като сигурен човек, но и като добър стопанин, който умее да гощава своите гости, особено господа офицерите. Командирът на отряда автоматчици, които съпровождаха Хенрих, Вурцер отначало наистина не съветваше лейтенанта да се бави дълго в Подгорно, а настояваше, докато е видело, да се върнат в щаба, но слушайки хубавите думи на Волф за гостоприемството на Барановски, най-после и той се съгласи да се възползува от удобния случай вкусно да похапне.

Барановски, висок, тромав човек, не можеше да си намери място от радост, че в неговия дом ще обядва не кой да е, а барон! Като покани гостите да седнат, той се суетеше, не знаеше какво да прави и дълговатата му фигура изглеждаше още по-смешна. Старият немски

мундир с бяла ивичка на ръкава сякаш бе ушит за някой юноша, а не за този солиден, с голям корем човек. И този корем началникът на полицията колкото и да желаше не можеше да скрие в мундира. Всички средни копчета все се разкопчаваха, закопчани оставаха само горните и долните и затова през образувалия се отвор се виждаше бялата му риза, която никак не отиваше на немския мундир. Голдринг не можеше да съдържи усмивката си, като гледаше, както вече бяха му говорили, този образцов полицаи.

Барановски каза на жена си да изпече прасенце и изобщо да пригответи такъв обяд, „който той и в Берлин да помни“ (началникът на полицията мислеше, че Голдринг не знае руски, и поради това не подбираше изразите си).

След това Барановски по заповед на Волф направи списък на тайните осведомители. Такива списъци Хенрих събираше във всяко село, където инспектиреше.

Когато списъците бяха готови, Хенрих заповяда да дадат сигнал за тревога. След три минути, Голдринг следеше по часовника, селският полицейски отряд на Подгорно бе строен.

— В списъка са записани двадесет и три имена, а в строя аз виждам двадесет и един — забеляза Голдринг, който заедно с Барановски и Волф мина пред строя.

— Аз съм двадесет и вторият, а часовият на камбанарията е двадесет и третият! — раболепно обясни Барановски.

Голдринг погледна към камбанарията и наистина видя там полицаи. Той бе вдигнал бинокъл и се вглеждаше в далечината.

— Вас често ли ви посещават партизаните? — попита Голдринг.

— Досега пазил ни бог.

И в същия миг от камбанарията се раздаде изстрелът на часовия.

— Ой, майчице! Урочаса ме! — извика Барановски и неизвестно защо седна и хвана главата си с ръце.

Когато Голдринг, съпроводен от Волф, се изкачи на камбанарията, без бинокъл можа да види всичко, което ставаше наоколо. Безброй конници и каруци с партизани с всичка сила се носеха към селото. Няколко ездачи и тачанки с картечници излязоха напред, те бяха вече близо. Ясно бе, че часовият, наблюдавайки строените полицаи, не бе забелязал партизаните навреме.

Голдринг погледна на запад и видя голямото блато, обрасло с тръстика. Около минута той втренчено го разглеждаше, сякаш обмисляше някакъв план. И наистина намисли нещо, защото бързо се спусна от камбанарията и заповяда на Вурцер, който бе вече приготвил своя отряд за бой:

— Поемете командването на полицейския отряд и заедно с автоматчиците се насочете на север към Турнавино. Струва ми се, че в това направление силите на врага са по-незначителни.

— А вие, господин лейтенант?

— За мене не се безпокойте, правете каквото ви заповядвам. А вие — след мен! — заповяда той на Волф. — Не, преди това изтичайте до квартирата на Барановски и ми донесете пелерината. По-бързо!

Докато Волф тичаше за пелерината, Голдринг надзърна в канцеларията на полицията. Лейтенантът в тези тежки минути беше невероятно спокоен. Той бързо грабна папката със списъците, които Волф бе оставил на масата, и я постави в чекмеджето. Когато вахмистърът пристигна запъхтян, Голдринг спокойно смачкваше цигарата си.

— Господин лейтенант, бързайте, за бога! Не чувате ли? Вече стрелят!

— Нека стрелят. Ние с вас няма да участвуваме в боя, а ще се оттеглим в блатото. Длъжни сме каквото и да става да предадем в щаба всичкия събран материал, а за нас единственият изход е да минем направо през блатото.

Хенрих се наведе ниско и побягна към блатото. Големият четиридесетгодишен Волф едва успяваше да го следва. Но баронът, както се оказа, беше не само великолепен бегач, но и истински другар. Като видя, че Волф изостава, той взе да бяга по-бавно и дочака своя спътник.

— Без паника, Волф! Дишайте през носа. Ръцете, ръцете махайте! Ето така! Едно, две, три, четири! Едно, две, три, четири!

Волф с благодарност гледаше лейтенанта. Наистина не след дълго той вече можеше да бяга по-бързо — съветите на лейтенанта му помогнаха.

В това време стрелбата откъм селото все повече се усилваше. Към тракането на тежките картечници се прибавиха редове от картечен пистолет, а не след дълго и избухване на гранати.

— По-бързо, по-бързо, Волф! Единственото ни спасение е бързината! — подканяше Голдринг задъхания вахмистър.

Но ето и блатото.

— Стъпвайте само по моите следи! Нито крачка встрани! — заповяда Голдринг, смело нагазвайки в гъстия камъш. След като премина около сто крачки, лейтенантът се огледа. Волф се клатушкаше като пиян. От страх не можеше да се държи на краката си. А трябваше да се върви точно по следите на лейтенанта през страшното тресавище, откъдето няма да има връщане назад.

— Сега може за няколко минути да си отдъхнем.

Голдринг се спря и няколко пъти пое дълбоко въздух през носа.

— Как мислите, господин лейтенант, ще успеят ли нашите да се измъкнат? — едва дишайки, попита Волф.

— Страхувам се, че не ще успеят. Силите им са малко! Да, вахмистър, а къде са списъците на осведомителите и полицаите? Папката с тях вие оставихте на масата в канцеларията.

Вахмистърът побледня като платно.

— Аз... аз мислех, че вие...

— Значи сте ги забравили? Вие разбирате ли какво сте направили?

— Но аз мислех... — едва можа да промълви с трепереци устни вахмистърът.

— Вие сте мислили! Та вие знаете ли какво ще стане, ако списъците попаднат в ръцете на партизаните? Ясно ли ви е, че за това ще трябва да отговаряте пред самия полковник?

— Господин лейтенант! Имайте милост! Не ме погубвайте! Та няма в такъв момент аз можех да мисля за някакви списъци? Моля ви се, ще кажем, че са били у Вурцер!

Отдалече се чуха писъци и отчаяни викове. Картечните редове замлъкнаха, чуваха се единични изстрели.

— Лошо! Започна се ръкопашен бой. Да побързаме, вахмистър! — каза Голдринг и с бързи крачки се отправи навътре в блатото.

Възможно ли е да се измерят силите на човека, когато иска да избегне смъртна опасност? Волф никога не бе предполагал, че е способен цяла нощ да се мъкне до колене във вода, с мъка да измъква краката си от мочурливото тресавище, без да смее да се спре, защото неустойчивата почва непрекъснато се люлееше под тежестта на тялото

му. Достатъчно бе човек да стъпи малко накриво и тресавището започваше жадно да го поглъща. Освен това от вчера сутринта той нищо не бе ял и съвсем отслабна. Наистина лейтенантът от време на време измъкваше из гъстата тръстика някакви само нему известни растения и като ги подаваше на Волф, показваше как трябва да се чистят, но от тази храна само му се повдигаше. Освен това силно го боляха ръцете. Ръцете и на двамата бяха покрити с кръв от многото порязвания, причинени от листата на тръстиката. Волф никога не бе предполагал, че пътят из обраслото блато може да бъде толкова опасен.

— Господин лейтенант! Дълго ли ще се лутаме? — попита чак на сутринта съвсем изтощеният Волф. Той бе посинял от студ и трепереше.

— Вие сам чувате, че стрелят по блатото. Възможно е да търсят нас. Ние няма да излезем оттук, докато не се убедя, че партизаните са си отишли.

— Но ние отново се връщаме назад?

— Мълчете, за бога, и вървете след мен!

Голдринг сам вече чувствуваше, че силите го напущат. Той едва се движеше, често се спираше или да се послуша, или да си поеме дъх.

Най-после той се спря.

— Тук ще стоим, докато не чуем шума на автомобилите.

— Но нима оттук може да се чуе? — Волф безнадеждно махна с ръка.

— Ние се намираме, само на около сто метра от пътя. Съгласно заповедта на полковника трябваше да се върна снощи. Аз не се върнах снощи, няма да мога да се върна и рано сутринта. В щаба ще се разтревожат и не по-късно от девет ще тръгнат да ни търсят. Към десет часа ще дойдат тук войници с коли.

Но помощта дойде по-рано, Голдринг не отчете, че от неговото завръщане са заинтересовани не само полковникът, отдел 1-Ц, но и целият щаб.

Към три часа през нощта Бертхолд намина към стаята му и като разбра, че лейтенантът изобщо не се е завръщал, вдигна на крак целия щаб. И щом започна да се зазорява, силен моторизиран отряд от пехота замина към Подгорно.

В измъчения, изцапан с кал, с обинтовани ръце млад човек беше трудно да се познае веднага стегнатият, елегантен щабен офицер фон

Голдринг.

Баронът спа през целия ден и цялата нощ. А когато сутринта на следващия ден отвори очи, първият, когото видя, бе Бертхолд.

— Лежи! Лежи, почивай! Вахмистърът вече ми доложи за всичко, което е станало. Но скоро ние с теб ще забравим какво е това партизани и ще напуснем тази проклета страна! — шепнешком като голяма тайна му събщи Бертхолд на излизане от стаята.

— Тоест?

— Прехвърлят нашия корпус във Франция.

ВЪДИЦАТА НА КУБИС

По липса на хубави здания помещението на малката селска болница изпитваше върху себе си двоен товар. През деня тук обядваха офицерите. Тогава масите в големия салон бяха наредени във вид на буквата „Г“. На масите, изобразяващи късата част на буквата, сядаха представителите на висшето командване, а останалите офицери сядаха наредени в зависимост от личната си привързаност към началството и по старшинство. Вечер старшинството обаче не се спазваше. Тогава масите стояха в пълен безпорядък, съединени по две или поотделно в зависимост от това, какво правеха на тях — пиеха коняк или играеха на карти. В това време особено силно се усещаше миризмата на лекарства и на дезинфекционни средства, от която не можеха да се отърват колкото и да стържеха стените и да миеха пода. Тази миризма придаваше особено тръпчив допълнителен вкус и на виното, и на споровете след пиенето.

Днес тази миризма особено дразнеше Кубис. Кой знае защо, тя му напомняше за малката гранична италианска гара, откъдето той по покана на своя вуйчо генерал замина за Германия. Вероятно този спомен изникна, защото на гарата също миришеше на дезинфекция, а от това на Паул Кубис му ставаше лошо. И изобщо тогава той се чувствуваше зле. Две години той бе учил в Рим, готвеше се за духовна кариера и изведнъж поради войната трябваше да направи такъв остър завой. Вместо духовен сан — работа в агентурното разузнаване. Но Паул не съжаляваше, че се е отказал от расото. Военната униформа му прилягаше. Бледостта на лицето му чудесно изпъкваше над черната яка на мундира и очите му изглеждаха по-дълбоки. Госпожица Клара даже ги нарече загадъчни. И все пак той съжаляваше за годините, през които учи в Рим. Паул тогава още вярваше в своето висше предназначение и много неща дълбоко го вълнуваха. Искаше му се поне още един път да почувствува трепета на очакването, неувереността и страстта. Как все пак се притъпиха всички чувства! Сега той се вълнува в един единствен случай — когато разгърне пред себе си картите през време на игра.

Паул Кубис шареше с поглед из стаята търсеше партньори. Дали да покани този барон Голдринг? Той има много пари. И ако играе разумно, без увлечение...

В последно време на Кубис не му върви в играта на карти. Като всеки играч той все се надяваше, че ще настъпи прелом в играта и ще може да възвърне загубеното заедно с лихвите. Само да не изпусне този щастлив момент, когато му провърви. Възможно е именно днес...

Паул бързо премина през салона и се приближи до Голдринг, който оживено беседваше с Кокенмюлер.

— Бароне, желаете ли да ми бъдете партньор? Нали играете бридж?

Голдринг разтвори ръце и с истинско огорчение каза:

— Много съжалявам за своето невежество. Но в това отношение аз съм кръгъл профан. Да си призная, много ми се иска да се науча.

— Ако не възразяваш, Паул, аз мога да ти съставя партия — предложи Кокенмюлер.

— Кого ли да поканим още?

— Да, разбира се, Шулц и... — Кокенмюлер заоглежда стаята — и... например Вернер... Вернер — извика той, — ти можеш, ли още да различаваш асото от момчето?

Вернер, който мрачно пиеше коняк на една от масите, лениво стана. Очите му бяха съвсем потъмнели, но се държеше изправен, движенията му бяха точни, сякаш никак не беше пил.

Кокенмюлер нареди столовете. Днес той бе особено весел и възбуден. Сутринта капитанът изпрати хубав колет на своите близки, и то не с вехтории, а с истински ценности. Той считаше днешния ден щастлив и следователно трябваше да му върви.

Шулц седна на масата деловито, сякаш пристъпваше не към игра на карти, а към някаква много важна работа.

— Ще възразите ли, ако седна до вас, за да се поуча малко? — обърна се Голдринг към Кубис.

Паул Кубис не обичаше друг да гледа картите му. Това го нервираше. Но той не се реши да откаже на барона и любезно му подаде стол.

Играта отначало вървеше мудро. Кубис помнеше намерението си да не се увлича и затова играеше с голяма предпазливост, несвойствена нему. На Кокенмюлер не му идваше карта. Шулц, както всякога,

изчакваше. Само Вернер, пийнал порядъчно, все повече се горещеше. Той рискуваше, правеше неочаквани ходове и за учудване на всички присъстващи едно след друго печелеше. Паул също се увлече. Той забрави за решението си да бъде внимателен и започна да залага двойно. Но му идваше лоша карта. Наред с това и партньорът му Кокенмюлер допускаше грешка след грешка. Шулц радостно потриваше ръце под масата. Те с Вернер печелеха много. А Кубис сякаш се побърка. Обявяваше робер, макар да беше ясно, че няма да може да вземе даже половината от ръцете.

Но и този път щастието не му се усмихна. В играта печелеха, както и трябваше да се очаква, Шулц и Вернер. Кокенмюлер с кисела гримаса поставяше своята част от парите на масата, 315 марки, а на Паул се наложи да повика скъперника Шулц настрани и да го помоли да почака до утре. Шулц съвсем сухо и официално даде съгласието си да почака до дванадесет часа на другия ден, защото и той утре имал „сметки на чест“. Думата „чест“ той произнесе така подчертано, че Паул Кубис разбра: няма да мине без скандал, ако не си плати загубата навреме.

За да скрие лошото си настроение от присъстващите, Паул остана в салона и заедно с Голдринг и Вернер изпиха бутилка коняк. Шулц веднага изчезна, за да не плати коняка. Вернер обаче се държеше като истински офицер. Той черпеше всеки, който се приближи към тяхната маса. После Голдринг поръча две бутилки шампанско и те на крак пиха за довиждане. Късно вечерта в главата на Паул силно шумеше, той даже не запомни как се е дотърлил до стаята си. Всъщност това беше добре, защото веднага заспа и не се измъчваше от мисълта, откъде да намери пари, за да се разплати с Шулц.

Сутринта Паул се събуди с натежала глава. Той смътно чувствуваше, че го очаква някаква неприятност, но веднага не можа да се досети и едва когато седна да закусва, си спомни за Шулц. С всеки друг въпросът можеше да се уреди, но не и с този тлъст нехранимайко. Плащане за „чест“! Нима той знае какво е това чест?

Кубис нарочно отиде рано в щаба, надявайки, се да срещне някога и да набави поне част от необходимите му пари. Но в джоба на Кокенмюлер се намериха едва двадесет марки.

От своя кабинет Паул позвъни на двама-трима приятели, макар и предварително да знаеше, че никой от тях нямаше пари — те бяха

успели вече да ги изпият и изиграят на комар. „Да стана, каквото ще“ — си каза най-после Кубис и извади книгата, за да се залови за работа.

Леко почукване на вратата го стресна. „Нима Шулц идва?“ — помисли си той. Но като погледна часовника, Паул с облекчение въздъхна, беше още десет часа.

— Един момент — извика той, приближи се до ожулената железна врата и завъртя автоматичната брава.

В коридора стоеше лейтенант Голдринг.

— Влезте, влезте, бароне! — искрено се зарадва Кубис. — Интересно, точно сега мислех, та вие можете да ми помогнете в една работа.

— С удоволствие. Още повече, че аз идвам при вас по работа, по-скоро с една малка молба.

Като покани госта да седне, капитанът се разположи в креслото зад писмената маса, отмествайки небрежно купчината книга.

Не, той няма за какво да упреква съдбата, щом тя му доведе барон Голдринг. Първо, от него може да вземе триста-четиристотин марки, за да се разплати с Шулц. Как това по-рано не му бе дошло на ум? И, второ, сега е най-удобният случай да изпълни поръчението на Бертхолд. Трябва да остави барона сам в стаята, без да прибира книгата с надпис „Строго секретно“, и да забрави касата полуотворена. Фон Голдринг няма да устои на такова изкушение, ако не е верен човек... Тогава е достатъчно да се погледне в окуляра на перископа, монтиран до касата така майсторски, че никой не може да се досети, и баронът може да се хване на местопрестъплението.

Въпросът е как да направи всичко това? Ако капитанът бе подготвен предварително, всичко можеше да стане като по ноти. Щеше да поръча на някого от подчинените да го извика по телефона, щеше да се извини пред барона, да го помоли да почака. А сам в това време... „Та какво толкова му мисля? — каза си той — Сега, когато Голдринг така неочаквано дойде, трябва да се осланям само на своята съобразителност. Нещо трябва да се измисли! Значи така! Да започна такъв разговор с Голдринг, че да го задържа, да наглася работата така, че с един изстрел да убия два заека: да поискам пари от барона и едновременно да го проверя.“

— С какво мога да ви бъда полезен?

— Знаете ли — Кубис бавно подбираше думите си, — много ми се иска да зная вашето мнение по редица въпроси, свързани с моята работа. Имам пред вид агентурното разузнаване, което ръководя.

— С готовност ще отговоря на всички ваши въпроси.

— Вие сте работили в Русия и, разбира се, знаете практиката на руснаците. Кажете ми, когато съветското контраразузнаване разкрие наш агент и го арестува, съществува ли някаква вероятност той да се спаси?

— Колкото рибата, която лежи в тигана, може да се върне обратно в реката. В мирно време нашият разузнавач все още може да разчита на някакви смекчаващи вината обстоятелства, като например чистосърдечно признае или нещо друго. Но във време на война... Вие сам знаете, военновременните закони са всякога сурови.

— А ако наш агент се съгласи да работи за съветското разузнаване, за да спаси живота си или срещу голямо възнаграждение?

— О, такива случаи са изключени! — убедено каза Голдринг. — Работата е там, че кадрите на съветското разузнаване се подбират по принципи, съвсем различни от нашите. Ние си служим с платени агенти. Съветското разузнаване, за съжаление, е силно именно с това, че неговите сътрудници са хора идейни, бих казал даже фанатици, които не работят за пари.

— Да, да... — Капитан Кубис замълча, търсейки за какво да се хване, за да премине към въпроса, който главно го интересуваше сега.

В това сам Голдринг му помогна.

— Извинете, господин капитан, че ще ви прекъсна — каза той небрежно, — мен ме измъчва мисълта, че съм малко виновен пред вас. Да, да, изслушайте ме и после възразявайте. Вчера, когато играехте бридж, аз ви се натрапих, за да се уча, и съвсем естествено ви пречех, нервирах ви с непрекъснатото си поглеждане в картите ви... Аз също много се нервирам, когато седна да играя шах и някой стои зад гърба ми. И за това имам значителна вина за вашата загуба. Много ви моля да не се обиждате и правилно да ме разберете. Вчера аз останах с впечатление, че сте затруднен пред този Шулц.

— За съжаление, вие познахте, аз действително задлъжнях на майор Шулц с триста и петдесет марки и, честно казано, просто не зная как ще изляза от това положение.

— О, та това е дребна работа! Аз бих бил щастлив, ако се съгласите да ви окажа тази дребна услуга.

Голдринг извади от задния си джоб пакет банкноти и въпросително погледна Кубис.

— Аз съм ви безкрайно благодарен, драги бароне, макар че ми е много неудобно... Та ние с вас съвсем малко се познаваме...

— Чувствата на искрено приятелство често се раждат още след първата среща — усмихнато се поклони Голдринг, — нали?

— Драги бароне, вие сте истински офицер! — възкликна с облекчение Кубис. — Честна дума, аз охотно ще се възползувам от вашата любезност, но за много кратък срок.

— Не, няма нужда да бързате... Тук са триста и петдесет марки. Достатъчно ли са?

— Напълно достатъчно.

Паул Кубис откъсна от бележника си лист, написа разписка и я подаде на Голдринг, който небрежно я мушна в джоба си.

— Това е съвсем излишно, но щом искате така...

— Аз настоявам за това, а сега да изпием по чашка коняк за нашето сближение. Съгласен ли сте? Така ми шуми главата след снощното...

— Добре, щом става дума за излекуване, аз няма да оставя колегата си в беда — прие Голдринг и се засмя.

— В такъв случай моля да ме извините само за пет минути да ви оставя сам, ще прескоча до стаята си.

Недочакал отговора на Голдринг, Кубис тръгна към вратата.

— Един момент — спря го баронът. — Вие излизате, а секретните книжа оставяте на масата? Не е ли по-добре да ги приберете в касата?

— Нищо! — махна с ръка Кубис. — Вие, лейтенант, сте посветен в не по-малко важни тайни от мене и освен това аз разчитам на вашата скромност.

Автоматичната брава щракна. Чуха се отдалечаващите се стъпки на Кубис.

Хенрих погледна книжата, извади цигара, бавно я помачка между пръстите си и се приближи до прозореца.

Когато зад вратата се чуха стъпки, Голдринг даже не се обърна, сякаш нищо не бе чул.

— Извинете, обещах да се върна след пет минути, а се върнах след седем! — Кубис се приближи до железния шкаф, плътно го затвори и чак след това извади от единия си джоб бутилка, а от другия две пластмасови чашки и започна да налива коняк.

— За загубата, която за мене се превърна в победа — каза капитанът.

— В такъв случай и за моята победа! — произнесе Голдринг в тона на Кубис и вдигна чашата.

„Преминах още една проверка!“ — просветна у Хенрих радостна мисъл.

АЛБУМЪТ НА МАЙОР ШУЛЦ

За пръв път от много дни насам слънчевите лъчи пробиха облаците и заляха земята. Възползувайки се от почивката, офицерите само по мундири излязоха на двора на щаба. Едни, като примигваха с очи от силното слънце, стояха на припек пред вратата, други на групи се разхождаха по двора и разговаряха помежду си. Не малко хора се бяха събрали и около блиндажите, разположени край пътя, срещу входа на щаба. В блиндажите офицерите се криеха обикновено при въздушна тревога. Сега тук се провеждаше състезателна стрелба между най-добрите стрелци от щаба — Кокенмюлер и Шулц.

Според условията на стрелбата, стрелящият трябваше да умери шийката на бутилката, поставена върху насипа на блиндажа, от тридесет метра разстояние. В случай на точно попадение стрелецът получава от своя партньор две бутилки коняк или стойността им. Ако куршумът удари не шийката, а просто бутилката, стрелящият трябва да плати на партньора си една бутилка коняк, а ако куршумът изобщо не попадне в мишената — двойна глоба, две бутилки коняк.

Пръв стреля Кокенмюлер. Той взе от ефрейтора голям пистолет, внимателно го огледа, застана на очертаната на земята линия, полуобърнат към мишената и внимателно се примери. Изстрел! Вдигна се облаче прах отдясно, малко над бутилката. Кокенмюлер си прехапа устната и отново се прицели. Този път куршумът удари по средата на бутилката и я счупи. Третият куршум също счупи бутилката.

— Загуба! Четири бутилки! Печалба — нито една! — със смях извика офицерът, изпълняващ ролята на съдия.

— Аз ще се реванширам утре — спокойно каза Кокенмюлер, — сега вече знам как да се меря.

— Полезно занимание за щабни офицери — се чу отстрани. Всички се обърнаха. Началникът на щаба генерал-майор Даниел и полковник Бертхолд се приближиха до групата.

Майор Шулц обясни условията на състезанието.

— А ти, Хенрих, не вземаш ли участие? — попита Бертхолд, като забеляза между присъстващите Голдринг.

— За съжаление, когато аз дойдох, състезанието беше вече започнало.

— О, заповядайте, господин лейтенант, това е само началото на първия кръг. Освен това аз обичам големите печалби — опита се да се пошегува Шулц.

— А вие уверен ли сте, че ще спечелите? — с присвити очи попита Хенрих.

Майор Шулц се усмихна самодоволно и вместо отговор подаде пистолета на Хенрих.

— Не, сега е ваш ред, аз ще стрелям след вас.

Почти без да се мери, майор Шулц стреля три пъти. Едната бутилка бе счупена, на втората бе отрязана шийката, третият куршум мина покрай бутилката, без да я засегне.

— Добре — похвали го генерал Даниел.

— Сега стреляйте вие, бароне — покани го Шулц.

Голдринг извади от кобура офицерския си валтер и застана на позиция.

— Вие искате да стреляте с това пушкало? — учуди се Кокенмюлер.

— А нима по правилата това е забранено?

— Не, но аз се обзалагам, че с този валтер и от десет крачки няма да улучите шийката на бутилката — настояваше Кокенмюлер. Няколко офицери го подкрепиха.

— Вие се поставяте в по-неблагоприятно положение от останалите участници в съревнованието — подхвърли генерал Даниел.

— Офицерът, господин генерал, трябва да владее всяко оръжие колкото е възможно по-добре. Аз по-скоро ще се съглася да се обзаложим с майор Шулц по на десет бутилки на всеки изстрел, отколкото да стрелям с друг пистолет.

— Съгласен съм, по десет бутилки на всеки изстрел! — извика Шулц.

Голдринг не каза нищо, вдигна пистолета и в същия миг проехтяха три изстрела. Първата бутилка беше счупена, другите две останаха без шийки.

— Лошо! — намръщи се Голдринг, сякаш не чуваше одобрителните възгласи на присъстващите. — Поставете нови

бутилки — каза той на ефрейтора. Три нови изстрела предизвикаха всеобщ възторг. Шийките на трите бутилки бяха отрязани като с нож.

— Печели петдесет бутилки, губи десет. Майор Шулц има да дава четиридесет бутилки коняк! — весело извика съдията.

Наоколо прихнаха да се смеят. На всички бе известно скъперничеството на майора, и в този момент с интерес наблюдаваха как продълговатото му лице се покри с червени петна.

Шулц безпомощно се хвана за кобура и още повече почервеня.

— Условието беше да се стреля с парабелум — със запъване произнесе той.

Хенрих весело се засмя.

— Аз се шегувах, майоре, като казах десет бутилки, достатъчна ми е една.

— Тогава разрешете да ви поканя довечера в девет часа двама да изпием спечелената от вас бутилка.

Шулц така тържествено се поклони, сякаш канеше Хенрих най-малко на разкошен банкет.

— Това е чест за мен. Ще дойда точно в девет. — Хенрих наведе глава, като се стараеше да скрие усмивката си.

— Знаете ли, бароне, аз не бих искал да бъда ваш противник на дуел! — пошегува се Кокенмюлер, когато заедно с Хенрих се връщаше в щаба. — И помнете, че днес вие си спечелихте заклет враг.

— А мен ми се струва, че ние се разделихме с Шулц като добри приятели — та аз му подарих почти цялата си печалба.

— Той няма да ви прости това, че го лишихте от славата на най-добър стрелец в щаба — поясни Кокенмюлер, — това е единственото нещо, с което той се гордееше досега.

Когато Голдринг и Кокенмюлер влязоха в стаята си, дежурният доложи, че при полковника сега се намират генерал Даниел и полковник Лемберг.

— Лемберг? — каза Хенрих, сви вежди и въпросително погледна Кокенмюлер, сякаш нещо си спомни.

— На него е възложено ръководството на операцията „Зелената разходка“ — поясни капитанът.

Те седнаха до работните си маси и се наведоха над книжката. След около пет минути през приемната на полковника, без да погледне

към офицерите, премина генерал Даниел, а след него и покритият с прах и уморен полковник Лемберг.

През полуотворената врата се виждаше как Бертхолд сновеше назад-напред из кабинета си. Това показваше, че той е в лошо настроение.

Но Хенрих силно се интересува от съобщението на Кокенмюлер за възложената на Лемберг мисия и въпреки всичко се престаши и почука на вратата на шефа.

— О, ти ли си бил! — намръщеното лице на Бертхолд се проясни. — Поздравявам те с успеха, ти си отличен стрелец!

— Именно във връзка с това и аз идвам при вас, господин полковник! Не ви ли се струва, че е по-добре да покажа майсторството си във владенето на оръжието не в подобни случаи, а в „Зелената разходка“, където мишени ще бъдат истински врагове, а не бутилки от коняк.

Нещо подобно на усмивка проясни лицето на Бертхолд.

— „Зелената разходка“ вече е проведена.

— Проведена? Но кога? — в гласа на Хенрих се чувствуваха и учудване, и разочарование.

— Започна днес на разсъмване точно в шест, а завърши в дванадесет.

Мрачният поглед на Хенрих очевидно искрено развесели Бертхолд.

— Ти наистина си чуден човек, кажи ми откровено защо толкова настояваш да вземеш участие в тази операция?

— Разрешете ми да отговоря не като на началник, а като на мой втори баща, от когото не искам нищо да крия.

— Надявам се, че ти винаги именно така разговаряш с мен.

Хенрих се колебаеше, като че ли му беше неудобно да открие своите съкровени мисли.

— Вие толкова много направихте за мен — започна той неуверено, — благодарение на вас аз така бързо получих офицерско звание, вие ме назначихте на интересна работа, но...

— Но щом ще бъдем откровени, да сме откровени, както трябва! Защо не се доизказваш?

— На мнозина офицери от щаба аз просто завиждам, те имат бойни заслуги, сигурно са участвували във важни операции. Орденте

на техните мундири красноречиво говорят за това...

Гръмливият смях на Бертхолд попречи на Хенрих да се доизкаже.

— Ето каква била работата!... Колко си наивен! Уверявам те, че повечето от половината от тези ордени са дадени на щабните офицери само за да вярват фронтоваците, че и те имат заслуги пред отечеството, макар често, даже извънредно често, тези заслуги да не са по-големи от заслугите на архиваря, от която и да е провинциална градска община. И затова никак не е необходимо да подлагаш главата си на партизанските куршуми. За това ще се намерят хора с по-малко благородна кръв от твоята. И трябва да благодариш на мене, че не те пуснах да участвуващ в тази операция.

— Защо?

— Затова, защото ние дадохме само убити двеста деветнадесет войници и шестнадесет офицери, а половината от полицаите са унищожени...

— Значи...

— Значи, че „Зелената разходка“ за много хора се превърна в последна разходка. Когато нашите части завардиха всички изходи и се приближиха до партизанския лагер, оказа се, че там няма никой. Лагерът и пътеките към него бяха добре минирани. Освен това партизаните внезапно ни нападнаха откъм тила, причиниха големи загуби и мигновено изчезнаха. Операцията позорно се провали. Единственото последствие от това е гробището близо до този населен пункт с повече от двеста нови кръста.

— Това значи, че полковник Лемберг...

— По дяволите този Лемберг, не искам да си развалям настроението заради неговите несполуки. Нека сам се оправдава пред висшето командване. Ти как мислиш, лейтенант, не е ли добре малко да се поразсеем и поне една вечер да прескочим до близкия град?

— С най-голямо удоволствие.

— Зная, че с най-голямо удоволствие. Младостта не обича глухите ъгли, разнообразната обстановка ѝ е необходима като въздух. Тогава може би ще отидем днес?

— По-добре утре, днес аз съм поканен от майор Шулц.

Полковникът се намръщи.

— Вие като че ли сте недоволен?

— Обезпокоен съм. Майор Шулц няма да ти прости днешния позор. Като си пийне, той може да те оскърби, а ти със своя сприхав характер...

— Ще бъда студен като лед и сдържан като вас, господин полковник.

— И все пак аз няма да бъда съвсем спокоен.

— Защо? Нали аз ви обещавам...

— Ти си още толкова млад! Ако не беше войната...

— Вероятно нямаше да имам щастието да бъда ваш син...

— Това е вярно... Е, върви, но помни, че с майора трябва да бъдеш нащрек. Ако се върнеш по-рано, намини към мен.

— Слушам, господин полковник!

В определеното време, стегнат с нов параден мундир, Хенрих почука у майор Шулц. Вратата отвори сам майорът.

— Моля, заповядайте, уважаеми барон Голдринг! — Майорът се стараеше да се държи приветливо, но лицето му изразяваше повече ласкателство, отколкото приятелство.

Хенрих с бърз поглед огледа стаята на Шулц и едва се сдържа да не се засмее, когато си спомни за това, което му бе разказал Кубис — как ординарецът на Шулц, за да създаде уютна обстановка в стаята на своя офицер, домъкнал отнякъде две кожени кресла, а майорът веднага изрязал от тях кожата и я прибрал в своя голям като сандък куфар.

А добре би било стаята да се направи по-уютна. Тя беше крайно гола и неприветлива. Тесен креват, покрит с грубо войнишко одеяло, маса и четири стола. И този злополучен куфар действително приличаше на сандък, даже беше обкован с желязо. Интересно е човек да надзърне вътре. Вероятно там се намира и офицерското одеяло, внимателно сгънато и поставено най-отдолу на самото дъно. И чудно как Шулц е оставил да виси на стената своя фотоапарат, вероятно го е измъкнал от куфара преди пристигането на госта, за да се похвали. Майорът чакаше още някого. На масата стояха две бутилки коняк и четири чаши.

— Ще идва ли още някой? — с кимване на глава Хенрих показа към масата.

— Аз накарах Кокенмюлер да ми даде това, което спечелих от състезанието с него. Но преди десет минути с бележка той ми съобщи, че полковникът го праща някъде. Кубис, който също трябваше да

дойде, е зает. И така, налага се да поседим двамата. Нали не възразявате?

— Ще ми бъде много приятно да прекарам вечерта заедно с вас.

Впрочем не можеше да се очаква, че вечерта ще бъде особено приятна. И домакинът, и гостът явно търсеха теми за разговор, а техният кръг бе много ограничен. Интересите на Шулц не се простираха по-далече от събитията в живота на щаба. Майорът се оживи едва когато заговориха за полковник Бертхолд. Като хвалеше големия служебен опит на полковника, личните му качества, Шулц със съжаление отбеляза, че в последно време Бертхолд започнал да се отнася с него хладно, даже лошо.

— И с какво си обяснявате това? — попита Хенрих, като внимателно гледаше Шулц в очите.

Майорът отклони погледа си, но направи усилие и също погледна Хенрих в очите.

— Право да си кажа, аз си обяснявам това с известно влияние от ваша страна.

— Но съгласете се, майоре, че аз нямам абсолютно никакъв повод да се отнасям враждебно към вас и да оказвам някакво влияние върху полковника.

— Възможно е някакви сплетни или мои думи да са ви предадени неправилно... — започна Шулц.

— Но ние сме офицери, а не махленски клюкарки, та да се занимаваме със сплетни... Що се отнася до мен, длъжен съм да предупредя, че никого и никому няма да простя за оскърбления, които засягат моята чест. Но и считам под достойнството си да обръщам внимание на сплетни.

— Тогава да прием за това между нас никога да не възникват недоразумения. А вие отпивате само по глътка, бароне.

— Аз никога не пия повече от една-две чаши. И тъй като тази е втората — позволете ми да удължа удоволствието си.

— Това е похвално за един млад човек. А на нас, старците, се налага да си пийваме повечко за подкрепа на силите, та да можем да се справим с огромната работа, която лежи на плещите ни.

— Но аз виждам, че вие имате време за почивка, господин майор — Хенрих посочи с очи към фотоапарата, който висеше над кревата.

— С фотография се занимавам още от малък, а сега ми се удаде възможност да попълня албума си. През толкова градове съм минал, в толкова събития съм взел участие! На стари години, когато разтворя албума, ще видя не само целия си път, но и всяка крачка по този път. — Майорът си пийна порядъчно и мътните му очи заблестяха, а продълговатото му жълто лице порозовя.

— Интересно е да се разгледа вашият албум, ако разбира се, той не носи съвсем интимен характер — Хенрих лукаво намигна.

— Не, моля ви се, нищо подобно няма — отговори смутено Шулц. — Аз съм семеен човек. Всичко в албума е съвсем прилично.

Майор Шулц се наведе над куфара, побави се, докато отключи катинара и след минута постави пред Хенрих огромен албум.

Албумът бе действително богат. Имаше снимки от Белгия, Норвегия, Чехословакия, Франция, Полша... Можеше да се проследи целият път на частта, в която преди това е служил майор Шулц. А ето и големият раздел „Русия“. Хенрих започна да прелиства страниците побавно. Разрушени градове и села. Гладни и изнемощели хора зад телени мрежи. Бесилка, а на нея виси човек. Пак бесилка — примката виси над главата на някакъв юноша, почти дете. Всички тези изображения служат за фон. Отпред стоят офицери, често самият Шулц. Вероятно някой му е помагал да снима. А ето го Шулц и в цял ръст. Надменна физиономия, самодоволна усмивка, с единия си крак стъпил върху тялото на убит. Вижда се как добре лъснатите ботуши блестят срещу слънцето.

— Изразителна снимка — подхвърли Хенрих, като се вглеждаше внимателно в нея.

— Аз бих казал символична — поправи го майорът.

— Тя трябва да се запази като документ.

— Като документ на велика епоха! — с патос допълни майорът.

Хенрих прелистваше албума, без да повдига очи, сякаш се боеше, че те ще го издадат.

— А ето и последната ми снимка — майорът задържа ръката му, показвайки му датата, написана в ъгъла на снимката.

На снимката — генерал-майор Даниел в своя служебен кабинет. Той стои до работната си маса и държи в ръка някакъв лист хартия. За фон му служи стената, на която виси окачена огромна карта. Линиите на картата не са ясни, но дебело начертаните стрели добре се виждат.

За Хенрих не беше трудно да се досети, че на картата бе нанесен планът на операцията „Железен юмрук“.

— Чудесно, майоре. Вие можете да се мерите с най-добрите фотографии професионалисти. Честна дума, бих се радвал, ако получа от вас тази снимка за спомен в чест на днешния ден.

Доволна усмивка засия върху лицето на Шулц.

— Изберете си която и да е, стига да имам два екземпляра.

— Тогава ще взема последната ви снимка, ще ми бъде приятно да имам на масата си снимката на генерал Даниел.

— О, заповядайте! Аз имам две такива снимки. Канех се едната да представя на генерала, но сега след неуспеха на тази „Зелена разходка“...

Майорът извади от албума снимката и я подаде на Хенрих.

— Не, така не приемам — отстрани ръката му Голдринг. — Подаръкът трябва да се надпише.

— Щом въпросът е до това...

Шулц взе писалката и с разкритичен почерк написа на гърба на снимката:

„На лейтенант фон Голдринг от майор Шулц.“

— Благодаря, много ви благодаря — Хенрих прибра снимката във вътрешния джоб на мундира си. Да, наистина на генерал Даниел днес не му е до подаръци — въздъхна Хенрих, — втора поред операция се проваля.

— Вие за първа вземате „Железен юмрук“?

— Да, а сега „Зелена разходка“.

— С какво, според вас, се обяснява това, господин лейтенант? — вглеждайки се внимателно в лицето на Хенрих, запита Шулц.

Погледите им се срещнаха.

— Аз съм разузнавач от детство и макар да съм най-младши от всички офицери от разузнаването на корпуса, убеден съм, че в щаба действа отлично замаскиран шпионин.

Шулц стреснато се отдръпна към облегалката на стола, ноздрите на големия му нос потреперваха, сякаш усещаха плячка, а очите му се свиха в тесните цепнатини.

— Така ли мислите? — с пресипнал глас попита той Хенрих.

— Уверен съм. Даже нещо повече — твърдо съм убеден. Но да оставим това, майоре, ние се събрахме да се поразвлечем, а започнахме да разговаряме по така болен и неприятен за нас, двама щабни офицери, въпрос.

— Вярно — съгласи се Шулц. — По-добре да поговорим за нещо друго.

— Господин майор, интересно е как пазите толкова много негативи? — с любопитство запита Хенрих.

— Изгарям ги. Щом има снимки, няма смисъл да нося излишен товар. Но защо ви интересува това?

— Защото може да стане нужда някоя стара снимка да се преснеме. И тогава негативите ще потрябват.

— Досега нямам такъв случай — сви рамене майорът.

— Да допуснем, че гестапо се интересува от някоя ваша снимка, какво ще правите тогава? Ще се наложи да извадите снимката от албума и у вас няма да остане копие.

Очите на Шулц се ококориха, в тях се появи тревога.

— Защо гестапо ще се интересува от моите снимки?

Изведнъж усмивката от лицето на Хенрих изчезна, той гледаше майора хладно и враждебно.

— Не всички хора са такива доверчиви простаци, както вие мислите, господин майор.

— Аз не ви разбирам! Обяснете какво значи всичко това? — гласът на майора пресекуваше от възмущение. — За ваше сведение, бароне, аз няма да търпя оскърбление. Не забравяйте, лейтенант, че съм по-старши от вас по чин и вече десет години съм на този пост.

— Правилата на чинопочитанието, майоре, тук нямат никакво значение. И не се правете на обиден. Кажете откровено колко ви платиха руснаците за негатива на снимката, която аз прибрах в джоба си?

Майорът престана да диша. Той така побледня, че мътните му сиви очи изглеждаха почти черни върху бледото му лице.

— Какво? Какво казахте? — процеди през зъби най-после той.

— Мога да повторя: колко ви платиха руснаците за снимката или по-точно за негатива?

— Мерзавец! — Шулц скочи от мястото си, дотича до таблата на кревата, откачи от него колана с кобура с пистолета.

— По-спокойно! Не забравяйте, майоре — предупреди Голдринг, — че стрелям по-добре от вас. Докато извадите пистолета, ще ви надупча толкова пъти, колкото патрони има във валтера ми. Успокойте се! Толкова повече, че порядъчните хора могат да се разберат, без да прибягват до оръжие.

От спокойния тон на Хенрих, а може би и от неговото предупреждение, Шулц дойде на себе си. Той хвърли колана с кобура на кревата и се приближи до масата.

— Вие, лейтенант, оскърбихте моята офицерска чест. Аз няма да ви простя това — извика майорът, все още треперейки от гняв.

— Благороден гняв. Вие, майоре, сте чудесен актьор! Но да си призная, сцената, която току-що разиграхте, не ми направи никакво впечатление.

— Какво искате от мене? — изсъска Шулц.

— Аз исках да ви попитам — спокойно, както и по-преди, продължи Хенрих — случвало ли ви се е да видите как в гестапо водят следствие на хора, заподозрени в предателство? Впрочем не е нужно да се спираме на подробностите. Вие знаете, че там има такива майстори, които могат да заставят и мъртвия да проговори.

— Но защо именно мене разпитвате за това, какво отношение имам аз към този въпрос?

— Пряко и непосредствено. Наистина ли вие още не сте разбрали, че сте действували много непредпазливо и гестапо има защо да се интересува откъде води началото си вашата страст към фотографията?

— Аз всякога съм изпълнявал своите задължения като офицер и няма причина да бъда упрекван в нещо — малко по-спокойно произнесе Шулц.

— Има веществени доказателства и хората по-скоро ще повярват на тях, отколкото на думите ви.

— Но в какво ме обвинявате вие? — отново избухна майорът.

— Боже опази, майоре, аз в нищо не ви обвинявам и вие отначало неправилно ме разбрахте. Аз исках само да ви предпазя от много голяма неприятност, а вие едва не започнахте да стреляте в мене.

Майорът грабна бутилката коняк и направо от нея изпи няколко глътки. Треперещите му зъби силно тракаха по стъклото.

— Кажете, бароне, в края на краищата в какво могат да ме обвинят? — простена Шулц.

— Успокойте се, майоре — хладно го прекъсна Голдринг. — Та вие носите офицерски мундир, а не престилка на домашна прислужница! Работата се състои в следното: когато на съвещание в щаба преди няколко седмици са се обсъждали причините за провала на операцията „Железен юмрук“, вие сте споменали, че руското командване имало копие от картата, направена от немското командване. При това вие сте намекнали, и то достатъчно, че аз...

— Но, повярвайте, това беше само предположение, вие сам казахте — намек.

— Това беше опит да се прехвърли вината от болната глава на здравата. Изпитан метод на хора, които искат да заличат следите си. Още тогава разбрах защо проявявате такава бдителност, а сега това се потвърди.

Хенрих взе албума от масата и го отвори там, където беше поставена снимката на генерал Даниел.

— Погледнете сам — посочи Хенрих. — На тази снимка фактически е фотографирана картата на операцията, а генерал Даниел ви е бил нужен само за отвличане на вниманието. Ако се пропусне негативът на тази снимка през проекционна камера, ще се получи точно копие на стратегическата карта. Вие сам сте написали датата — снимката е направена на дванадесето число, т.е. преди началото на операцията. А за да се подготвите за среща с руснаците, не е необходимо много време. Всички знаят вашата страст към парите и, разбира се, всички ще повярват, че вие сте продали картата на руснаците на висока цена. И в резултат на това две наши дивизии фактически престанаха да съществуват. Негативът го няма у вас, значи той е у руснаците. Така ли е?

Хенрих забеляза, че още малко и майорът ще припадне, лицето му бе бяло като сняг, очите му — разширени от ужас.

— Кажете, имате ли достатъчно не думи, а фактически доказателства, за да опровергаете тези обвинения.

— Но аз фотографирах генерала, а не картата! — възкликна Шулц.

— Това са думи, а са необходими доказателства. Можете ли да докажете, че не сте продали негатива на руснаците?

Майорът мълчеше. Долната му челюст трепереше, Шулц очевидно разбра каква страшна опасност е надвиснала над главата му. Срещу обвинението можеше да се възрази само с думи, но не и с факти, а кой ще повярва на думите?

— Но това е ужасно, бароне — отчаяно извика майорът.

— Най-после разбрахте.

— Ужасно, защото никога в живота си не съм правил това, в което ме обвинявате.

— Не аз ви обвинявам, майоре, а стотици хора, чиито деца останаха сираци.

— О, господи! — простена майорът.

— Честта на немския офицер ме задължава веднага да съобщя за това на вишестоящите органи...

— Бароне!... — Шулц хвана ръката на Хенрих, готов да я целува.

— Но... — нарочно забави фразата си Хенрих, — но аз на никого нищо няма да кажа. И не само за това, че ми е жал за вас и вашите близки. Ще бъда искрен, аз не искам за мене да се създаде мнение, че съм ви издал, за да ви отмъстя. Заради вашето невнимателно намекване на съвещанието в щаба. Разбирате ли ме?

— О, бароне!

Преди още да се бе съвзел от преживения страх, Шулц като че ли се побърка от радост.

— И така, вие няма да забравите услугата, която ви правя, нали?

— Аз вечно ще я помня и съм готов да ви се отплатя, с каквото искате! — възкликна Шулц.

— Вие, надявам се, разбирате, че не става дума за парично възнаграждение — с погнуса каза Хенрих. — Но не е изключена възможността да ми направите другарска услуга, ако се наложи. Съгласен ли сте? Разбрахме се, нали?

— Аз с радост ще направя всичко, което е по силите ми.

— Но ако вие си позволите да засегнете честта ми на офицер от немската армия...

— Да пази бог, бароне. Никога и при никакви обстоятелства!

— Добре, че се разбрахме. А вие искахте да прибегнете към оръжие.

Шулц хвърли поглед върху револвера, след това към отворения албум и кисело се усмихна. Той искаше да попита нещо, но не се решаваше.

— Аз ви разбирам, майоре, и обещавам, че ако вие държите на думата си и ми окажете някаква услуга, ще ви върна тази снимка. Нали това щяхте да поискате?

Майорът мълчаливо кимна с глава.

След като се върна в къщи и хвърли мундира, Хенрих си спомни, че бе обещал да намине към полковника. Той започна да облича мундира, но за минута се поколеба и след това го захвърли върху креслото. Не, сега той не е в състояние и пръста си да помръдне. Трябва да спи, веднага да спи, за да починат крайно обтегнатите му нерви.

Но тази вечер Хенрих дълго не можа да заспи. Албумът на майор Шулц стоеше пред очите му, сякаш отново прелистваше страница след страница. „Документи на велика епоха“ — каза Шулц за тези снимки. Да, документи, но документи обвинителни и сигурно някога всички ще видят албума на майор Шулц.

РАЗМИСЪЛ ДО ПРОЗОРЕЦА НА ВАГОНА

Вестта, че корпусът, който понесе големи загуби, ще бъде прехвърлен във Франция, а на негово място ще пристигне друг, бързо се разпространи и, естествено, развълнува всички офицери. За това се говореше още шепнешком като за голяма тайна, но всички бяха радостно възбудени. В същото време стана известно, че част от офицерския състав ще остане на Източния фронт и това малко ядосваше, пораждаше чувство на несигурност. Но офицерите се успокояваха взаимно, че това важи за фронтоваците, а не за работниците от щаба.

Общата тревога изчезна едва след получаването на официалната заповед от командването за преместването на корпуса.

Същия ден Бертолд повика Хенрих, за да му съобщи тази радостна новина.

— Най-после заповедта дойде. И така, ние тръгваме! Честно казано, аз бях започнал вече да се боя, че ще ни оставят тук...

— Ще ми бъдат ли дадени някакви поръчения във връзка с тръгването, господин полковник?

— Трябва да отидеш на гарата, за да видиш как върви товаренето на имуществото на нашия отдел. Мисля, че за това са ти достатъчни два дена?

— Надявам се.

— Но аз виждам, че съобщението за тръгването не те радва особено. Може би ще ми кажеш защо си така тъжен в последните дни?

— Много не ми се ще да напусна Източния фронт.

— Ти проявяваш странни желания.

— Аз просто мислех, тъй като познавам руския език, руските обичаи и общата обстановка в Русия, че ще бъда много по-полезен именно тук.

— Но ти трябва да помислиш за себе си. Достатъчно си живял в тая некултурна страна. А във Франция... О, във Франция! Само няколко дена да поживееш там и тъжното ти настроение ще изчезне. А знаеш ли, че преместиха майор Шулиц в друга част?

— Така ли! — Хенрих многозначително се усмихна. — Значи той е и страхливец!

— Надявам се, че не си имал никакви разправии с него?

— Не. Водихме съвсем приятелски разговор. Той даже ми даде един малък подарък за спомен.

— Шулц подаде рапорт за преместване и го предадоха на разположение на голямото началство. Вчера той замина. Какво ще кажеш по този въпрос?

— Да върви по дяволите! Сега нямам време да се занимавам със съдбата на майор Шулц. Кога ще заповядате да тръгна?

— Утре сутринта. И не забравяй, че аз напълно разчитам на твоята разпоредителност.

— Всичко ще бъде направено възможно най-добре.

— И по-весело, горе главата, не забравяй, че те чакат всички прелести на прекрасна Франция.

Настроението на Голдринг след разговора с Бертхолд не се подобри, а на другия ден още повече се влоши.

Всякога приветлив и весел, сега навикваше войниците, които товареха имуществото на отдела във вагоните, и толкова омръзна на своя ординарец Ервин Бренер, че той гледаше да не му се мярка пред очите. Винаги спокоен, баронът сякаш се бе променил.

Надвечер на другия ден цялото имущество на отдела беше натоварено. Но навреме изпълнената задача не помогна за подобряване настроението на лейтенант фон Голдринг. Той влезе в офицерския ресторант тъжен и независимо от това, че вътре почти нямаше посетители, отиде и седна на най-отдалечената маса до прозореца.

Когато сервитьорката прие поръчката му, до масата, на която седеше Хенрих, се приближи висок слаб старши лейтенант.

— Разрешете да седна при вас, господин лейтенант — обърна се той към Голдринг.

— Заповядайте, ще ми бъде приятно да вечерям в компания.

Старши лейтенантът се поклони, седна и се задълбочи в листа за ястията.

— От листа не се вижда имат ли бира? Вие случайно не знаете ли? Аз с удоволствие бих изпил чаша черна бира.

Хенрих внимателно изгледа офицера.

— Мисля, че има. А вие изглежда пътувате?

— Да, току-що пристигам от родината.

Разговорът бе прекъснат от сервитьорката, която донесе вечерята на Хенрих.

— А вие какво желаете? — попита тя старши лейтенанта.

— Чаша черно кафе и няколко бисквити — като забрави да пита за бира, отговори старши лейтенантът.

Сервитьорката затича да изпълни поръчката.

— Вероятно сте били в отпуск? — поинтересува се Хенрих.

— Известно време си бях в къщи, а сега — отново на фронта.

— А какво ново има в родината?

— Всичко си върви по старому — тихо отговори старши лейтенантът. — Аз нося дрезденски вестник и от него можете да се осведомите за всички новини.

Старши лейтенантът извади вестника и го подаде на Хенрих.

— Много ви благодаря, с удоволствие ще почета през свободното си време — отговори Хенрих, като извади от джоба си някаква брошура. — А аз днес прочетох тази книжка. Много интересна. Ако желаете, мога да ви я подаря. — Старши лейтенантът, без да погледне заглавието на книжката, я прибра. Той спокойно допи кафето си, остави на масата парите, мълчаливо се поклони на Хенрих и излезе.

След петнадесет минути Голдринг беше в купето на вагона, който вече от два дена му служеше за временна квартира. Ординарецът, който той предварително предупреди, че днес надвечер ще се върнат в щаба, бе опаковал нещата. Но Хенрих не бързаше да тръгне. Като заключи вратата и пусна пердетата, той се зае с вестника и наистина в него намери твърде интересни неща. Дълго чете, но много чудно, четеше отдолу нагоре. През цялото време се спира на отделни думи и даже на букви. Прочетените новини вероятно бяха много приятни, защото след половин час, когато Голдринг седна в колата, за да отиде в щаба, Ервин забеляза, че настроението на лейтенантът е повишено. През цялото време на пътуването той си тананикаше някаква мелодия и даже весело се шегуваше, нещо, което по-рано никога не бе си позволявал с ординареца.

Влакът бавно се движеше на запад. Отпред на разстояние няколкостотин метра локомотивът влачеше платформи с товар и това бе гаранция, че влакът ще стигне на определеното място. Ако партизаните поставят под релсите мини, то във въздуха ще бъде

хвърлен преди всичко локомотивът с платформите, а военният ешелон ще остане невредим.

Наистина всички, които пътуваха с този влак, се надяваха спокойно да преминат по територията на Белорусия, тъй като досега партизаните обръщаха внимание на влакове, които пътуваха от запад на изток. Но предпазливостта никога не е излишна. Поради това пуснаха напред локомотива с натоварените платформи. През отворените врати на товарните вагони стърчаха цевите на тежките картечници и всички войници имаха оръжие.

В пътническите вагони, в които пътуваха господа офицерите, разбира се, малко мислеха за опасности. Не за това, че офицерите бяха по-храбри, а просто за това, че нямаха време. Едни си отспиваха след пианството, други продължаваха да пият, а трети, както всякога, през свободното си време играеха на карти.

Хенрих и полковникът пътуваха в един от първокласните вагони по средата на влака. Последното купе бе определено за ординарците, в останалите купета се разположиха офицерите по двама, а в някои и по трима в купе. С отделни купета разполагаха само полковникът, Кокенмюлер и Хенрих.

Лейтенантът беше искрено благодарен на Бертхолд за това, тъй като можеше да остане насаме със своите мисли.

А те не бяха весели.

Край прозореца на вагона бързо преминаваше родният пейзаж. Кога ли Хенрих ще го види отново? Кога ли ще може да захвърли това чуждо отвратително облекло, да облече своите обикновени дрехи, да отиде в гората и безгрижно да поскита сред заснежените дървета или през лятото да легне по гръб върху покритата с висока зелена трева земя и спокойно да гледа в безкрайното синьо небе? Кога ще може открито, с пълен глас да запее своята любима песен, тази, която неговият баща всякога искаше да му пее? А и ще види ли някога баща си? Ще види ли той своите другари, своите познати? Ще има ли възможност да продължи прекъснатото от войната учение?

За своите близки той бе „безследно изчезнал“. Такова съобщение ще получи и неговият баща. Колко мъка ще донесе това съобщение в бащиния дом! Но така трябва! За всички близки и познати той не е жив. Той е безследно изчезнал. Има само няколко души в Москва, които знаят какво е успял да направи този, който сега се нарича

Хенрих фон Голдринг. Само тези хора знаят къде е той сега, какво трябва да прави утре или вдруги ден.

И той ще изпълни това, което му е поръчано. Ще го изпълни даже ако е необходимо да даде живота си. Ще го направи това за родината, заради баща си, който така силно страда и ще страда още дълги години по него.

Само той си знае какво преживя оная вечер, когато разглеждаше албума на Шулц! Имаше минути, когато на Хенрих се струваше, че ще се издаде и ще се хвърли върху майора. Никой никога не ще узнае колко усилия трябваше да употреби, за да се овладее. Но той се овладя, така трябваше.

Сега ще му бъде по-трудно. Отсега нататък той ще живее не само между врагове, но и в чужбина. Докато техният корпус беше в Белорусия, той можеше в случай на провал да избяга в гората при партизаните. Макар че се намираше сред врагове, той живееше в родината си и всякога чувствуваше исполинската сила на своя народ, неговата невидима поддръжка, неизчерпаемата мощ на неговия дух. Да, той ще живее в чужбина и ако се случи нещо, единствен изход ще е мъничкият револвер, с който никога не се разделяше.

Но дявол да го вземе, Голдринг ще живее! Ще живее, дълго и напук на враговете. Той има достатъчно сили да се държи така, че гестаповските агенти никога да не попаднат по следите му. Да, тази роля на барон фон Голдринг понякога му е страшно отвратителна. Някога той ще разкаже за това на близки и приятели, а сега трябва да мълчи и нито за миг да не забравя кой е и защо е пратен в бърлогата на врага. И все пак колко му е трудно, страшно трудно! Артистите в театъра могат да си починат през време на антрактите, те имат на разположение цял ден, за да бъдат сами със себе си, а той трябва да играе ролята си непрекъснато, всяка минута, и да играе колкото може по-добре. Той няма почивка даже и през нощта. И тогава дори трябва да бъде нащрек, да внимава да не би насън да изпусне някаква дума. А почивката е още толкова далече. Дали ще дочака края на войната? Да върви толкова време по брега на пропастта и да не падне.

Не, за това не трябва да мисли! Сега той е барон фон Голдринг. За какво може да мисли фон Голдринг, при това и барон? За игра на бридж, за развлеченията, които го очакват във Франция, за писмото на Лора, което още не е прочел, а трябва да прочете, тъй като

полковникът внимателно следи кореспонденцията между Хенрих и Лора да не се прекъсва.

След като премина границата на руската територия, ешелонът усили скоростта си, като правеше кратки престои само на големите гари. Това обърка плановете на много офицери, които разчитаха макар и на кратки отпуски в Берлин. Но заповедта на командването беше строга — всички без изключение да пристигнат на местоназначението своевременно.

На четвъртия ден ешелонът пресече френската граница и същия ден вечерта пристигна на местоназначението си в малко френско градче.

Цялата следваща сутрин Хенрих загуби да организира канцеларията на отдел 1-Ц. През време на обяда доложи на полковника, че всичко е готово и утре може да се пристъпи към работа.

За негово учудване полковникът изслуша съобщението разсеяно, не прояви никакъв интерес към тези дребни удобства, които така много обичаше.

— Не ви ли харесва, господин полковник? — малко обидено попита Хенрих.

— Това нито мене, нито тебе повече интересува, моето момче! — тържествено произнесе Бертхолд.

— Не разбирам...

— За съжаление, Хенрих, ще се наложи за известно време да се разделим. Тази нощ пристигна заповед да бъда командирован на разположение на Химлер. Аз още не зная какво точно ще работя, но едно е сигурно, че тук няма да се върна. Много е вероятно да остана в Берлин.

На лицето на Хенрих се появи съжаление и даже тревога. Заминаването на полковника усложняваше положението му. Кой знае какви взаимоотношения ще се създадат с новия началник!

Бертхолд очевидно също беше разтревожен от предстоящата раздяла.

— Не тъжи, не тъжи, моето момче! — каза развълнувано той. — Нашите отношения няма да се прекъснат — грижата за тебе аз считам за свой свещен дълг и вече нещичко съм направил. Ако знаех точно на каква работа съм назначен, без да се колебая, бих те взел със себе си. Но сега това не е тъй лесно. Налага се да замина сам и допълнително

да те извикам. Но не ми се иска и да останеш тук. Носи се слух, че нашият корпус ще бъде разформиран. И ти може да попаднеш в глуха линия. Моят стар приятел генерал Еверс, познат и на твоя баща, командува във Франция дивизия. Тази сутрин говорих с него по телефона и той е съгласен да те вземе в своя щаб пак като офицер за специални поръчки. Аз, разбира се, дадох най-хубава характеристика, той обеща да помогне и да не те товари с много работа. Тук също поговорих с когото трябва, и необходимите документи ще бъдат оформени до довечера. Утре, а най-късно в друг ден ти трябва да се явиш в щаба на генерал Еверс. Аз ще потегля за Берлин утре в дванадесет часа по обяд. След като ме изпратиш, ти също можеш да заминеш.

— Вие не сте ми казали къде точно трябва да отида?

— Дивизията на Еверс е разквартирувана в различни населени пунктове. Тя охранява различни военни обекти, а щабът се намира в Сен Реми. Това е малък курортен град в Южна Франция. Но аз съм длъжен да те предупредя. В последно време във Франция положението е станало тревожно. Представяш ли си, там също са се появили партизани, които нападат немските офицери. Изстрелите от засада са обикновено явление. И така, бъди предпазлив, много предпазлив!

— Много ми е тежко, че се разделям с вас, господин полковник, нали ще ми пишете къде се намирате, когато получите назначение?

— Колкото е възможно по-скоро, аз си записах адреса на щаба на Еверс и щом всичко се изясни, веднага ще ти пиша. А ти трябва да ми пишеш редовно, да ме осведомяваш за всичко. Надявам се, че ще оправдаеш характеристиката, която дадох пред генерал Еверс.

— Няма да допусна да се червите заради мен.

— Не забравяй да пишеш и на Елза, помни, че тя се отнася към тебе като към роден син. Доколкото разбирам, Лорхен също очаква твоите писма. Нали не греша?

— О, нима допускате, че ще забравя своя свещен дълг?

— Засега това е всичко. Иди да почиваш. А след половин час ще започна да сдавам, та утре преди тръгване да бъда свободен.

На другия ден Бертхолд отпътува за Берлин, а Хенрих тръгна с кола от гарата направо за Сен Реми.

МОНИКА ПРАВИ ОТСТЪПКА

Автострадата беше като алея и Хенрих заповяда на Ервин да намали скоростта, за да се полюбува на пейзажа. Той действително беше прекрасен. Равнината остана назад и сега пътят минаваше покрай хълмове, обрасли със зеленина. Те ставаха все по-високи и по-високи, трупаха се един върху друг като вълни, които се удрят в предпланините на Алпите.

Когато пътят започна да криволичи, Хенрих предложи на Ервин да го смени от кормилото. Той се осланяше на своя опит като добър шофьор и при все това потръпваше, когато изведнаж пред него се изпречваха грамадна скала или връх. Но така изглеждаше само отдалече. Като дойдеше наблизко, Хенрих забелязваше, че автострадата и железопътната линия, които вървяха успоредно, изчезваха в тунел, за да се покажат отново на другата страна на скалата или върха. След един от завоите пътят и железопътните релси тръгнаха по брега на малка, буйна планинска рекичка, като се виеха по долинката. От северозапад планините толкова се приближаваха до брега на рекичката, като че ли още малко и ще преградят пътя ѝ, но рекичката ги заобикаляше, правеше остри завои. Тя течеше като жив подвижен пътеводител. Хенрих въртеше кормилото надясно, наляво, а автострадата все се виеше, сякаш нямаше край.

Зад един от завоите съвсем неочаквано се показва градчето Сен Реми. То беше разположено в малка котловина, сякаш предназначена от природата за заселване на хора... Ниските планински хребети, покрити с иглолистни гори, защитаваха равнината от североизточните ветрове. На югозапад се издигаше огромно планинско плато. От самия бряг на рекичката нагоре се простираха лозя.

Автострадата се превръщаше в главна улица на града. От двете ѝ страни бяха разположени най-хубавите сгради на Сен Реми и учрежденията. Хенрих бързо намери щаба. На първия му въпрос отговориха, че генерал Еверс живее в най-хубавата вила на града, а щабът на дивизията е разположен в най-големия хотел — „Европа“.

Само след няколко минути Хенрих почука на вратата с надпис „Адютант на командира на дивизията капитан Лютц“.

— Влезте! — отговори приятен баритон.

Зад бюрото срещу Хенрих се изправи слаб офицер в чин капитан, очевидно самият Лютц, цялата му фигура, особено големите сиви очи, говореха, че е много уморен. За умората, за известно безразличие към себе си достатъчно говореше и небрежната прическа на Лютц. Гъстите му черни коси, макар да бяха вчесани настрани, падаха на челото му, щом капитанът направеше някакво движение.

— Лейтенант фон Голдринг! — представи се Хенрих.

Капитан Лютц заобиколи бюрото и направи няколко крачки срещу Хенрих.

— Капитан Лютц, адютант на командира на дивизията. Моля, седнете!

— Аз съм назначен в щаба на вашата дивизия — тъкмо започна Хенрих и Лютц го прекъсна.

— Знаем за вашето назначение и именно днес ви очаквахме.

Лютц седна на мястото си зад бюрото и Хенрих му подаде документите си. След като ги прегледа мълчаливо, той взе само назначението, а останалите върна на Хенрих.

— Много съм радостен, бароне, че пристигнахте! — любезно каза Лютц и като се засмя, добави: — Да си призная, радвам се от чисто егоистични съображения. Надявам се малко да ме облекчите. Има много работа, а трябва да я върши само един човек.

Капитанът се държеше просто и непринудено.

— Надявам се да ви стана добър помощник.

— За съжаление, няма да бъдете мой помощник. Вие сте назначен офицер за специални поръчения. Утре ще излезе заповед. Тъй като досега заедно с моите адютантски задължения изпълнявах и вашите, то вашето пристигане е голямо облекчение за мен. Но на нас двама, господин лейтенант, ще се налага често да си помагаме в работата и да се надявам, че ще станем приятели.

— Аз не се съмнявам в това, господин капитан.

— Много се радвам, а сега ще ви покажа вашата квартира. Няколко стаи са предназначени за квартири на офицери, но сега те са заети. На първия етаж са караулът и нашето офицерско казино. Поради

това вие ще живеете в друг хотел, той се намира тук срещу „Европа“. Аз мисля даже, че там ще ви бъде по-добре, хотелът е хубав.

Стаите, приготвени за Хенрих, се намираха на втория етаж на хотел „Темпл“. В първата, по-малка стаичка имаше умивалник, диван, кръгла масичка и два стола. Втората, голямата, бе мебелирана много по-добре. Широк дървен креват, писмена маса, кресла, шкаф, голямо огледало, поставка за куфари. Хенрих не очакваше ни най-малко такъв комфорт и искрено благодари на капитана за положените грижи.

— Оттук вие можете да се полюбувате на града.

Капитанът отвори вратата и двамата излязоха на балкона.

— Действително прекрасен изглед — съгласи се Хенрих.

— И удобно място за наблюдение на красивите момичета.

Лютц посочи с очи девойката, която слезе от велосипеда. Тя стоеше на противоположната страна на улицата, чакаше да преминат автомобилите.

— Наистина много красива. Коя е тя?

Лютц се усмихна.

— Ах, харесва ви значи?! Това е дъщерята на собственицата на хотела, в който вие ще живеете. Госпожица Моника.

— Красиво момиче — замислено повтори Хенрих.

— Не само вие така мислите, бароне. Всички наши офицери опитаха да флиртуват с Моника, но напразно! Тя просто не им обръща внимание. За щастие не всички са строги като нея. Тук има няколко мили момиченца, с които ще ви запозная.

— Аз нямам особено влечение към милите момиченца, повече ми харесват... но, да речем, такива като Моника. Впрочем за тукашните красавици и техните качества ще поговорим, когато сме по-свободни. А сега трябва да подредя квартирата си.

Хенрих се наведе над парапета на балкона, извика на ординареца, който стоеше на улицата до колата, и му нареди да внесе багажа.

— Добре, че ми напомнихте! Ще остане ли този ординарец при вас или ще ви бъде нужен друг?

— Не, той ще си замине обратно с колата.

— Тогава аз ей сега ще ви изпрати войник. Това ще бъде временно, докато вие сам си намерите такъв, който ще ви хареса. Аз лично смятам, че ординарецът трябва сам да си изберете.

— Напълно съм съгласен с вас.

Ервин слезе и внесе два големи куфара.

— Ервин, вие сто свободен. Сутринта рано ще тръгнете. А днес се поразходете и се почерпете за мое здраве. — Хенрих му подаде стофранкова банкнота.

— Ако така раздавате пари, вие ще разглезите вашия нов ординарец — отбеляза Лютц, когато Ервин излезе.

— Аз правя това от практически съображения. Той днес ще се почерпи в кабарето и ще започне да разказва на войниците за моята щедрост. След това те ще почнат да се натискат да ми станат ординарци.

— И вие ще вземете най-настойчивия.

— Точно обратното, но ще имам голям избор. Ще ми се да имам при себе си порядъчен човек.

Лютц се засмя. Хенрих също се усмихна, но някак вяло, с края на устните и Лютц беше учуден от този израз и на умора, и на скръб върху лицето на лейтенанта.

Като стисна ръката на капитана, Хенрих за миг я задържа.

— Къде ще вечеряте, господин капитан?

— Ние обядваме всички заедно в казиното. Това изисква генералът. А закусваме и вечеряме, където се наложи.

— Тогава разрешете да ви поканя днес да вечеряме заедно.

— Благодаря ви много, с удоволствие приемам поканата ви — поклони се Лютц.

— Тогава точно в девет ще дойда да ви взема.

Като остана сам, Хенрих започна да подрежда. Скоро всички неща бяха поставени по местата им в шкафа.

След пътуването много му се искаше да се измие. Ординарецът, изпратен на Хенрих, бързо приготви всичко: затопли банята, застла леглото и на Хенрих оставаше само да се умие и да легне да почива.

Като даде няколко дребни разпореждания на новия ординарец, между които и това непременно да му купи два речника — френско-немски и немско-френски, — неочаквано за самия себе си Хенрих бързо заспа. Събуди се едва в осем часа. Всичките му поръчки бяха изпълнени. Дрехите му добре почистени и изгладени — русият с големи уши Фриц Зелер се показва изпълнителен ординарец.

Искаше му се да се поизлежи още в кревата или изобщо да не стане до сутринта. Хенрих беше много уморен. Но мисълта за вечерята с Лютц и за необходимостта преди срещата с генерала да се запознае с местната обстановка го караха да бърза.

След четвърт час Хенрих вече влизаше в малкия, но уютен и добре мебелиран ресторант на хотел „Темпл“. Салонът беше празен. Само до огромния бюфет, заемащ почти половината лява стена, с гръб към входа стоеше пълна жена. „Навярно това е притежателката на хотела“ — мина през ума на Хенрих. Впрочем вниманието му бе привлечено не от нея. Като забавяше нарочно крачките си, Хенрих внимателно се вглеждаше в девойката, която разгорещено разговаряше за нещо с нея. Това беше велосипедистката, върху която Лютц му бе обърнал внимание.

Тогава, като я гледаше от балкона, Хенрих се съгласи с капитана, че Моника действително е много красива, но сега това определение му се струваше шаблонно и даже обидно за девойката. В нейното лице и в цялата ѝ стройна фигура имаше нещо повече от красота. Хенрих не можеше изведнаж да разбере с какво тя така го порази. Дали с грейналия поглед на големите си черни очи, дали с разперените като крила вежди върху високото сякаш изваяно чело. Или може би с тези вълнисти черни коси, които така меко обкръжаваха нежния овал на лицето ѝ. Носът на Моника имаше неправилна форма, но колко хармонично той се преливаше в линията на устните, на брадичката... Да, да, хармония, именно хармония на всички черти, на цвета на очите, косите, дългите, слабо извити мигли придаваха на лицето на девойката нещо неповторимо, чаровно.

Като се поклонил вежливо на двете, Хенрих се обърна към възрастната.

— Госпожата говори ли немски?

— Малко. Вие ли сте барон Голдринг? Господин Лютц предупреди за вашето пристигане. И аз се радвам, че именно в моя хотел отседна такъв наемател.

На лицето на стопанката се появи стандартната любезна усмивка, характерна за хората, които по силата на своята професия трябва да прислужват на други.

Моника гледаше някъде настрани. Лицето ѝ, така оживено преди това, стана затворено и неприветливо.

— Аз бих искал, госпожо, да поръчам вечеря за двама души за девет часа.

— Заповядайте! — каза любезно стопанката. — Какво бихте желали да поръчате?

— Пъстърва, кокошка по френцуски с гарнитура от картофи и салата.

— Сега е много трудно с продуктите, но за своите наематели... Вечерята да се сервира в отделна стая, нали?

— Да, а сега бих ви помолил да изпратите в стаята ми бутилка бордо, коняк, две бутилки плодов сок и бутилка шоколадов ликьор.

Хенрих постави парите на тезгяха.

— Ресто не връщайте! — каза той небрежно и като взе листа с менюто, написан на немски, започна да го разглежда.

— Лютц каза, че този барон е много богат — дочу той фраза, произнесена съвсем тихо на френски.

— Успял вече да награби! — сърдито подхвърли Моника.

— Дръж си езика, Моника!

— Все едно, той стои като пън, нищо не разбира.

— Занеси му поръчката — заповяда госпожата.

Скривайки усмивката си, Хенрих остави листа на масата и тръгна към стаята. Не изминаха и пет минути и на вратата се почука, в стаята влезе Моника, носейки на поднос бутилките. Тя ги остави на масата и мълчаливо тръгна към вратата.

— Извинете, госпожице!

Моника се спря до вратата и зачака.

— Вие говорите ли немски? — попита Хенрих.

— Говоря, но много рядко, защото не обичам нито езика, нито... — девойката замълча.

— ... нито самите немци — довърши вместо нея Хенрих.

Моника мълчеше.

— Ааа, вие сте смела! И все пак не ви съветвам да говорите на немските офицери такива неща.

— Всеки си има свой вкус. На мене например повече ми харесва руският език. Той е такъв мелодичен!

— А имах възможност да го слушам — та ето аз пристигам от Източния фронт.

— От Източния фронт? — Хенрих прочете в очите на Моника явно любопитство.

— И мога да ви уверя, че руските жени не говорят такива неща на немските офицери като вас.

— Значи те мълчаливо понасят оскърбленията?

— Не, те стрелят. Стрелят по тези, които считат за свои врагове — отговори на френски Хенрих.

Очите на Моника широко се отвориха. Около минута тя слисано гледаше Хенрих, като мърдаше устните си, сякаш искаше нещо да отговори, но в това време влезе ординарецът и девойката излезе.

Точно в девет часа Хенрих беше в кабинета на Лютц. Той още работеше.

— Господин капитан, нима толкова много работа имате? Ето вече е девет! А вие все още работите.

— Аз ви очаквах и за да не стоя със скръстени ръце, подготвих някои неща за утре — отговори Лютц и затвори папката с книгата. — А вие добре ли се настанихте, бароне?

— Не лошо. Вече се запознах с хазайката и с дъщеря ѝ.

— И Моника ви се опъна, нали?

— Не особено, но мене ми се струва, че в края на краищата ние с нея ще се разберем.

— Гледай ти! — искрено се учуди Лютц. — Когато ви се удаде да си създадете близки отношения с Моника, на вас ще завиждат всички офицери и ще ви считат за голям дипломат.

Не след дълго двамата седяха в уютната стая и вечеряха. Съдържателката на ресторанта, госпожа Тарвал, изпрати на масата наистина хубаво вино, пък и вечерята бе приготвена отлично — капитанът ядеше с апетит. Когато поднесоха пържената пъстърва, Лютц учудено възкликна:

— О, аз виждам, че вие сте спечелили симпатиите, ако не на Моника, то на госпожа Тарвал. Още от първия ден на познанството ви тя започва да ви сервира такива ястия.

След вечерята Хенрих поръча още една бутилка коняк и кутия цигари.

— Та, казвате, работа ще има много? — попита той, отпивайки от чашата.

— По-рано беше много по-лесно — въздъхна Лютц. — Когато дивизията беше събрана на едно място и щабът беше разположен в Екслебенц, работата беше далеч по-малко.

— А кое налагаше да се смени мястото на дивизията? — заинтересува се Хенрих.

— Знаете ли, отначало французите се държаха тихо и спокойно, но след нашето поражение при Москва те надигнаха глава. Появиха се така наречените маки^[1], в повечето случаи те стрелят изневиделица и предимно по офицерите. Понякога хвърлят във въздуха железопътни линии, мостове, дори и военни обекти. Есесовските части и полицията сами вече не могат да се справят с тях, ето защо охраната на военните обекти е възложена на нашата дивизия. И именно поради това се наложи дивизията да се разпръсне на разстояние деветдесет километра от Сен Мишел до самия Шамбери.

— А след това маките мирясаха ли?

— Напротив. Още повече се активизираха. Работата се усложнява от това, че населението им помага. Само преди две седмици маките извършиха нападение на лагера за руски военнопленници. Те унищожиха охраната, която, тъй да се каже, бе хваната „по бели гащи“, и няколкостотин руснаци избягаха с тях в планините. Преследването не даде никакви резултати. Няколко дни преди вашето пристигане маките заедно с избягалите от лагера руснаци нападнаха автомобилната колона с боеприпаси. Сега те са отлично въоръжени с наше оръжие.

— Аз се надявах, че след Източния фронт тук ще мога да си почина, а то, както се казва, попаднах от трън, та на глог.

Капитанът започна подробно да разказва за неотдашната операция на наказателния отряд против партизаните. Хенрих, внимателно слушаше, като не забравяше да следи чашата на Лютц да не остава празна. Скоро капитанът беше порядъчно пийнал.

А докато Голдринг и Лютц вечеряха в уютната стая на хотел „Темпл“, Моника на велосипед бързо се носеше към малкото село Понтемафре. Близко до него се намира електростанцията, която дава електрическа енергия на селищата, разположени около нея. Четирите километра по асфалтираното шосе тя премина за някакви си петнадесет минути.

— Трябва да видя Франсоа, донесла съм му вечеря — обърна се тя към познатия шлосер.

— За вас, госпожице Моника, ще го намеря, ако ще под земята да се е наврял, ех, щастлив е този Франсоа! — прибави той със завист. — Такава красавица сама му идва на свиждане.

И този шлосер, и всички в електростанцията бяха уверени, че Моника е годеница на Франсоа, което нито той, нито девойката опровергаваха.

Тъкмо обратното, за да подчертае близостта си с младия работник, Моника нарочно пред всички подаде на Франсоа малкия вързоп с вечерята. Франсоа заведе девойката в дъното на двора и като седна върху купчината дъски, развърза вързopa. Отдалече те наистина приличаха на влюбени. Но ако някой подслушаше разговора им, би се удивил. Това, за което говореха красивата девойка и високият слаб и подвижен човек, никак не напомняше на леките шеги, с които обикновено се забавляваха влюбените.

— Какво има, Моника? — разтревожено попита Франсоа, като започна да вечеря.

Моника разказа за днешната си среща с Голдринг и дума по дума предаде разговора.

Франсоа се замисли.

— Очевидно това е провокация — тихо произнесе той, — и то съвсем лошо скроена. Този барон е млад и навярно още не се е научил да държи езика си зад зъбите. Но по всичко личи, че той ще играе важна роля в щаба, иначе нямаше предварително да му подготвят квартира. В такъв случай ти трябва...

Като видя как лицето на девойката се помрачи, Франсоа тихо се засмя.

— Хайде, засмей се, засмей се, аз още нищо не съм казал и ти се намръщи. Не се сърди, защото от това ще се сбърчи лицето ти и рано ще остарееш. Хайде, не се ядосвай, иначе ще взема да те целуна — нали съм ти годеник.

— Ех, Франсоа, ти си просто невъзможен, а само като помисли човек с каква сериозна работа си натоварен!

— Но да си сериозен, мъничка моя, не значи да ходиш постоянно навъсен. Там, където има шеги, има и весело настроение. А ти разбираш какво значение има веселото настроение, дори когато човек

върши най-рискованата работа. А нашата работа с тебе е много рискована, защото не знаем какво възнамеряват да правят тези зелени жаби. Та ето защо ти трябва това бъриво баронче.

— Франсоа.

— Ето че пак се разсърди. Вярвай ми, аз не те карам да вършиш неприлични работи. Просто е необходимо по-отблизо да се запознаеш с него, каква жена си ти, ако не можеш да му вземеш ума? Ти си помисли само какъв удобен случай е това! Първо, офицерът живее в хотела на майка ти, второ, не умее добре да си държи езика зад зъбите, трето — непременно ще работи в щаба, четвърто — всеки ден се среща с красива девойка. И какво се иска от тази девойка? От време на време да се усмихва, ето така да отпуща надолу клепките си, самата тя по-малко да приказва, повече да слуша и ние ще знаем всичко, което се върши в щаба. А ти разбираш какво значи това за нас, нали?

— Но той е такъв един. Не каквито са всичките. Не се натрапва, не пъха в ръцете подаръци, даже никакъв комплимент не подхвърля, гледа съвсем равнодушно...

— Но това вече зависи от тебе.

— А ако ме покани на вечеря или поиска да ме заведе на кино?

— Разбира се, ще отидеш. Като си пийнем, всички ние, грешните, ставаме бъриви.

— Аха! А после маките ще ме острижат, както стрижат всички момичета, които ходят с хитлеристите.

— Ти за това не се тревожи. Докато ти сама не си отрежеш къдрица и не я дадеш на някого за спомен, от главата ти косъм няма да падне. Мисля, че се разбрахме. Повтарям, това е крайно необходимо. И внимавай, даже родната ти майка не бива да знае за това поръчение и за това, че си успяла да хванеш барона на въдицата.

Моника въздъхна.

— Щом това е необходимо...

— Много е необходимо — вече съвсем сериозно каза Франсоа. — С това ти ще помогнеш на всички нас, в това число и на твой брат. Тъкмо стана дума, ти скоро ще видиш Жан.

— Кога? — зарадва се Моника.

— Аз ще ти съобщя. Вероятно тук на електростанцията. За щастие, немците не се интересуват от нас, тъй като те не ползват енергията на тази електростанция. Но все пак без особена

необходимост не идвай тук. Макар всички да мислят, че си ми годеница, трябва да се внимава. А и не е нужно немците често да те срещат по този път.

Моника и Франсоа станаха и тръгнаха към изхода. Обикновеното весело настроение на Франсоа отново се върна.

— А сега се хвърли на врата ми, за да видят всички, че ти е тежко да се разделиш с годеника — закачи той девойката — или поне изтрий очите си с кърпичка!

Моника се засмя, хитро погледна Франсоа, неочаквано се притисна до него и звучно го целуна по бузата. Той се изчерви и от смущение се почеса по тила.

— Виждам, че от моите уроци има полза — смутено каза той.

— А аз виждам, че ти не си такъв опитен и смел с момите, какъвто се представяш на думи! — извика му Моника от вратата и се засмя.

Когато Хенрих извеждаше пияния Лютц от ресторанта, Моника беше в къщи, лежеше на кревата и мислеше за току-що получената неприятна задача.

На следващата сутрин точно в девет часа Хенрих пристигна в щаба. Видът на Лютц беше такъв, сякаш току-що се бе вдигнал от тежка болест.

— Дали не прекалих снощи? Главата ми тежи — оплака се капитанът и разчорли своите и без това не съвсем добре сресани коси.

Преди командирът на дивизията да бе пристигнал, Лютц успя да запознае новия си колега с работата.

На път за кабинета си генерал Еверс се спря в стаята на адютанта. Независимо от напредналата си възраст той беше още строен, с охранено продълговато лице. Тежките клепки и подпухналите торбички под сивите очи му придаваха по-суров вид, отколкото всъщност имаше.

— Какво ново има, Лютц? — обърна се той към адютанта.

— Новото — това е новият офицер за специални поръчки — опита да се пошегува Лютц.

Генерал Еверс се обърна към Хенрих.

— Лейтенант фон Голдринг!

— Ааа, вас ви препоръча полковник Бертхолд, мой стар приятел. Заповядайте в кабинета ми!

В кабинета на генерала на малка масичка, поставена до бюрото му, стояха няколко бутилки с минерална вода. Генералът наля една чаша и я постави пред себе си.

— Вас няма да черпя с тази горчиво-солена течност. Но аз съм принуден да я пия — черният дроб! Впрочем, вие младите не се интересувате от такива работи. Но как е полковникът? Още ли не е известно на каква работа е назначен?

— Той смята, че ще остане в Берлин.

— О, тогава може да го поздравим! С помощта на Химлер той ще отиде далеч. Вие имате късмет, лейтенант! Не всеки има такъв покровител, какъвто е Бертхолд. Той даже ми каза, че ви счита за свой син...

— Господин, Бертхолд е много ласкав с мене. Той е бил близък с моя баща и действително ме посрещна като свой син.

— Да, да, Бертхолд ми разказа вашата история. Много романтично! Аз също познавах Зигфрид фон Голдринг и бях приятел с него. Много ми е тежко за ранната му смърт, но вие можете да се гордеете с нея. Той загина като истински войник на поста си!

— А как мислите да ме използвате, господин генерал?

— Вие ще работите при мен като офицер за специални поръчки. Ще се наложи много да пътувате, но вие като млад човек вероятно обичате да пътешествувате.

— Само когато не ми пречи да изпълня колкото може по-добре дадената ми задача. През време на война е необходимо да забравим личните си желания.

— Много правилно разсъждавате! — генералът отпи глътка вода и като премина от интимен разговор към делови, прибави: — Задачи ще получавате лично от мен или чрез Лютц. Надявам се, че вече се запознахте с него.

— Тъй вярно, господин генерал, и той ми направи впечатление на прекрасен офицер.

— Радвам се, че имате такива впечатления. Тъй като на вас често ще ви се налага да работите заедно... Но, лейтенант, ние скоро ще се срещнем с вас на обяд в казиното и поради това няма да си вземем довиждане.

— Как ви посрещна генералът? — попита Лютц, когато Хенрих излезе от кабинета на Еверс.

— Доста радушно. Предупреди ме, че често ще се налага да работим заедно с вас, и остана доволен, че сте ми направили приятно впечатление.

— Много ви благодаря, бароне.

— Генералът каза, че задачи ще получавам лично от него или чрез вас. Какво именно трябва да правя днес?

— За сега си починете и разгледайте града. Аз днес съм махмурлия, а ако се наложи, ще ви повикам. Необходимо е ординарецьт да знае къде да ви търсим. И на обяд не закъснявайте, генералът не обича това. Обядваме в казиното точно в един часа.

— А ще вечеряме двамата, където и вчера — добави Хенрих.

— Страхувам се, че това ще ви струва много скъпо — поколеба се Лютц.

— Не се тревожете за такива дреболии, господин капитан! — небрежно подхвърли Хенрих и излезе.

Запознаването с града не отне много време. Хенрих не се излъга вчера, когато отбеляза, че главната улица на Сен Реми минава по автомагистралата. Тук бяха съсредоточени хотелите, вилите, кинотеатърът, магазините и кметството. Всички останали улички, които се отклоняваха от тази главна артерия, бяха много мръсни, криви и толкова тесни, че по тях не можеха да се разминат даже две коли. След като поскита малко из града, Хенрих се върна в хотела и до обяд поработи с речника. Искаше му се по-скоро да възобнови знанията си по френски език.

Няколко минути преди едни часа той беше в казиното.

Там бяха се събрали вече около тридесет щабни офицери. Те се движеха из залата около дълга, покрита с бяла покривка маса. На нея бяха наредени прибори и две сервитьорки поставяха супници с различни лъжици. Хенрих забеляза няколко любопитни погледа, отправени към него. Очевидно, на присъстващите е направило впечатление, че е облечен с нов мундир от фин плат, от какъвто шият парадната униформа.

Когато влезе генералът, всички застанаха мирно. Еверс се отправи към своето място, но не седна, а застана зад стола си.

Офицерите също застанаха на определените си места. Еверс с пръст извика Хенрих и с ръка му посочи стола от дясната си страна.

— Господа офицери — обърна се генералът към присъстващите. — Разрешете да ви представя новия офицер в нашия щаб, лейтенант барон фон Голдринг.

Хенрих се поклони на присъстващите.

— Той ще работи като мой офицер за специални поръчения. Досега лейтенант фон Голдринг беше офицер за специални поръчения при началника на отдел 1-Ц в щаба на корпуса, командуван от генерал Йордан.

Някои от офицерите с уважение изгледаха Хенрих.

— По-отблизо вие ще се запознаете в процеса на работата.

Генералът седна. След него седнаха и офицерите. Генералът си сипа супа и всички поред взеха лъжиците за разливане. На Хенрих му беше смешно, че всички присъстващи подражаваха на своя началник.

Обядът продължи дълго.

Най-после генералът стана. Станаха и офицерите. Хенрих въздъхна с облекчение.

— Следобед аз нужен ли съм? — попита той Лютц, когато излизаха от казиното.

— Знаете ли, хайде да почнем утре, днес някак си нямам настроение. А и генерала го боли черният дроб, той днес ще бъде във вилата си.

— Тогава довиждане до девет часа! Ако не ви намеря в щаба, елате направо в стаята ми.

Във вестибюла на хотела Хенрих срещна Моника.

— Здравейте, госпожице! — поздрави той девойката доста студено.

За негова изненада Моника се усмихна.

— Здравейте, бароне!

— Значи вие можете да се усмихвате! — с престолено учудване попита Хенрих.

— Аз съм, струва ми се, живо същество и в това няма нищо чудно.

— Във вашата литература има чудесен роман, който вие, разбира се, сте чели — „Човекът, който се смее“. А вас тук ви наричат

„девойката, която не се смее“. Нашите офицери разказват, че вие нито един път не сте им се усмихнали.

— Да се усмихвам на тях?

— Значи, за мен вие направихте изключение?

Моника си спомни поръчението, което ѝ даде Франсоа, и си прехапа устната, за да не отговори рязко. Но все пак не се сдържа:

— Вие имате високо мнение за себе си, бароне. Аз се отнесох към вас по-любезно, защото ми се стори, че вие сте по-културен човек от вашите колеги.

— Вие се отнасяте с предубеждение към нас, немските офицери, и поради това всички ни мерите с един аршин.

Моника дълбоко въздъхна и наведе очи. Искаше да скрие гнева, който блесна в очите ѝ.

— Войната си е война, госпожице. Нито аз, нито вие сме я започнали — произнесе с миролюбив тон Хенрих.

Девойката не отговори, но и не си отиде. На Хенрих му дойде смела мисъл.

— Госпожице Моника, ще ме сметнете ли за много нахален, ако посмея да ви помоля за една малка услуга.

— Едва ли ще мога да ви помогна с нещо.

— О, аз съм уверен, че ще можете. Вие говорите немски и бихте могли да ми помогнете да науча френски език.

— Когато водите следствие, вие имате преводача.

— Така ли мислите, госпожице? Но аз не съм есесовец, аз съм обикновен офицер, мобилизиран в армията. Още преди войната бях започнал да изучавам вашия прекрасен език. И сега, когато имам такава блестяща възможност...

— Прекрасна за вас, бароне, но много печална за нас, французите... Макар че... — Моника тръсна глава и кичур от къдравите ѝ коси падна на челото ѝ — аз вярвам, че Франция пак ще бъде велика държава.

— Аз също вярвам в това, госпожице! Нима може задълго да бъде потискан един свободолюбив народ, народ с такава славна история?

Девойката съвсем по детски зяпна от удивление.

Хенрих се направи, че не забеляза впечатлението, което направиха думите му.

— И тъй, съгласна ли сте да ми помогнете?

— Да се научи език не е толкова проста работа — не отговори направо Моника. — За това, освен речник и учебник са необходими и способностите на ученика и учителката. Струва ми се, че бихте могли да си намерите по-добра помощничка от мен.

— Не, не, аз добре обмислих всичко и именно на вас се надявам. Имайте пред вид, че аз имам малко време и това, че живея във вашия хотел, улеснява работата. Вие ще ми давате урони тогава, когато моите и вашите свободни часове съвпадат. Знайте, че с това вие оказвате услуга не само на мене, но и..., ако могат така да се изразя, рушите преградите, които отделят един народ от друг. Когато човек изучава някой чужд език, той, без да иска, се прониква от духа на този народ. Нали така? Започва по-добре да разбира неговата култура, стремежи и желания. Всичко това аз ви разказах доста нескопосано и разбъркано, но искрено.

— Добре — съгласи се най-последно Моника. — Само че трябва да имате речници, учебници.

— Аз вече си набавих. И ако сега имате време, аз бих ви помолил да ги видите. Може би ще се наложи да потърся други. — Моника се поколеба. Хенрих разбра причината за това и побърза да я успокои:

— Давам ви честна дума, че ви гарантирам пълна безопасност. — Девойката поруменя и тръгна по стълбата за втория етаж, където се намираше стаята на Хенрих.

Като направи място на Моника да мине напред, Хенрих за момент остана в антрето.

— Фриц — каза той тихо на ординареца, — ето ти пари, бягай да купиш от най-хубавите бонбони и плодове.

Когато Хенрих влезе в стаята, Моника вече седеше до масата и разглеждаше речниците.

— Как мислите, ще влязат ли в работа?

— Аз мисля, че речниците са хубави. Ето тук са дадени граматическите правила, а в края — най-употребяваните изрази. Много удобен за туристи и... завоеватели.

— Вие сте жестока, госпожице! Впрочем, за мене като ученик това ще е от полза. Що се отнася до тези най-употребявани изрази, аз съм ги научил дотолкова, че добре разбрах това, което казахте на майка си при първото ни запознаване.

— Нима моите думи бяха толкова интересни, че сте ги запомнили?

— Достатъчно обидни, за да не се забравят. Вие казахте, че аз много съм наградил.

Моника почервеня като божур.

— Аз не знаех, че вие разбирате френски — каза тя, като се оправдаваше. — Затова не очаквайте да поискам извинение.

— Аз чакам само едно, да ми кажете кога ще можем да започнем нашите уроци. Разбира се, аз съм длъжен най-напред да поговоря за това с уважаемата ви майка, госпожа Тарвал.

— С мама аз сама всичко ще уредя. А ще започнем... — Моника се замисли. — Например утре — каза тя твърдо, кимна студено с глава и излезе.

---

[1] Маки — партизани, участници в съпротивителното движение против фашизма. — Б.пр. ↑

ГЕСТАПО СЕ ИНТЕРЕСУВА ОТ ЛИЧНОСТТА НА ХЕНРИХ

— Генералът ви възлага срочна задача, Голдринг — каза Лютц.
— Трябва да намерите удобно място за провеждане на пробна стрелба с минохвъргачки. Дължината на мястото трябва да бъде не по-малко от шестстотин метра, ширина — двеста. Желателно е мястото да е голо и да не става нужда да се поставя охрана.

— А тревата няма ли да пречи?

— Ориентирайте се на място. Ще бъдат пробвани нови запалителни мини. Аз мисля — продължи Лютц, приближавайки се до картата, разтворена на масата, — ето тук, на северозапад от Сен Реми, има плато, което е удобно за тази цел. Огледайте го. Направете това следобед. Ще се наложи да пътувате с коне — кола там не може да отиде. Поискайте двама войници от комендантската рота и непременно си вземете автомат.

— Моят нов пистолет с шестнадесет патрона не е по-лош от автомат.

— Бъдете внимателен, има сведения, че в околността на града сноват партизани.

— Веднага заминавам, господин капитан.

Като взе оръжие, след петнадесет минути Хенрих вече тръгваше към платото, придружен от войник коневод, въоръжен с автомат.

След около пет километра пътят се свърши и по-нататък към платото се отиваше по тясна стръмна и крива пътечка. Конете, изплашени от стръмнината, започнаха да се дърпат назад.

— Остани тук с конете и ме чакай — заповяда лейтенантът на коневода.

Като му хвърли поводите, Хенрих започна да се катери по пътечката нагоре и скоро се озова на платото. То действително беше голямо, около километър дълго и четиристотин метра широко и на противоположната страна опираше във висока скала. Тук нямаше никаква друга растителност освен трева, само отдясно на самия край на този създаден от природата полигон имаше няколко сенчести

дървета. Хенрих пресече платото и се приближи до скалата. Цялото пространство наоколо беше покрито с големи каменни блокове.

„Именно това, което е необходимо“ — помисли си Хенрих и продължи нататък, за да обиколи платото. Когато сви надясно от скалите и стигна до дърветата, дочу човешки говор. Като се огледа, видя, че от противоположната страна на платото иззад скалите се показаха двама облечени в цивилни дрехи французи. На врата на по-възрастния висеше немски автомат. Другият нямаше оръжие. Те вървяха към близкото лозе, като си приказваха високо.

През главата му светкавично мина мисълта, че е попаднал в много критично положение. Какво трябва да прави? Неговият автоматичен пистолет действуваше отлично, а тези двамата вървят съвсем безгрижно, даже и не се оглеждат наоколо. Да ги остави да се приближат и преди да са го видели, да стреля! Но това не са врагове! Това са другари, които също като него се борят срещу врага, с неговия и своя враг. Да излезе насреща им и мирно и тихо да се разберат? Но той няма да успее дума да каже! Достатъчно е партизаните да забележат униформата и ще почнат да стрелят. Да се скрие зад дървото? Все едно, тук те ще го забележат, понеже партизаните идват към лозето, което започва непосредствено зад дърветата.

Хенрих се притаи зад дървото, здраво стисна пистолета си и не сваляше очи от тях. Те се приближаваха. Когато партизаните дойдоха на пет-шест метра от него, той изведнаж изскочи пред дървото и силно, даже много силно извика разтревожено:

— Стой!

Неразбрали напълно какво става, партизаните се спряха и като видяха насочения срещу тях пистолет, бавно вдигнаха ръце.

Забелязвайки, че по-младият от маките направи едва забележимо движение с лявата ръка, Хенрих извади още един пистолет и строго предупреди:

— Дръж ръцете горе!

Партизаните като омагьосани гледаха срещу цевите на пистолетите.

— Ако вие се подчинявате, аз ви гарантирам не само живота, но и свободата — рязко променяйки тона си, каза Хенрих.

— Лъже! — злобно каза възрастният партизанин.

— Вие имате възможност да се измъкнете оттук. Само че имайте пред вид, че ако се опитате да отпуснете ръцете си или да се допрете до оръжието, ще стрелям. А аз стрелям така, че след това, на близките ви ще им остане само да поменуват вашите души.

Възрастният партизанин въпросително погледна младия.

— Само да се обърнем гърбом към него и ще ни разстреля — сърдито каза той.

— А какво ми пречи да ви застрелям и сега, когато в ръцете си имам два пистолета? Достатъчно е само да натисна спусъците и двамата ще отидете на онзи свят. Всякакви разговори тук са излишни. Но имам един съвет към вас: оръжието на партизанина трябва да бъде в ръцете, а не в джобовете, а вие сте тръгнали на разходка и считате себе си за бойци! Хайде, стига разговори. Обърнете се кръгом! Бегом!

Младежът се обърна и бавно тръгна. След него тръгна и възрастният. Отначало те вървяха бавно, очевидно очакваха куршум в гърба, но постепенно крачката им се усилваше, после те почнаха да тичат, като от време на време се оглеждаха.

Хенрих също тръгна към пътеката, по която бе дошел. Щом стигнаха скалите, маките се обърнаха и внимателно погледнаха какво прави този странен немски офицер. Голдринг приветливо махна с ръка на своите неотдавнашни пленници и бързо се спусна по пътеката.

Когато партизаните се изкачиха на скалите, Хенрих вече беше далеч. Те видяха как в далечината двама ездаци в галоп се носеха по шосето към града.

— Ти разбра ли нещо от това, което стана? — учудено запита младият, възрастния.

— Нищо.

Нищо не разбра и старата селянка, която от лозето скришом наблюдаваше цялата тази сцена.

Седнала в храстите, тя едва не умря от страх, когато видя как Жан Тарвал и Пиер Корвил бяха арестувани от немския офицер. Тя даже си запуши ушите, за да не чуе изстрела. Но никакъв изстрел не се чу. Вместо това дочу само откъслечи от странен разговор, който съвсем я обърка.

Само след половин час Хенрих весело възбуден докладваше на капитана, че е намерил великолепно място за изпробване на новите минохвъргачки.

— А кога ще се състоят стрелбите? — попита той Лютц.

— В близките дни. Нашият генерал е член на приемната комисия. Срокът зависи от него. Аз мисля, че той няма да я бави. Защото и минохвъргачките, и мините за тях се изработват тук наблизко.

— Вие сигурно грешите. В околностите на Сен Реми аз не съм видял нито едно предприятие, което би могло да прави това.

Лютц се усмихна.

— А по пътя към платото не забелязахте ли малкото заводче вдясно от шосето?

— На километър и половина?

— Да. Именно това е той.

— Никога не бих предположил. Това дори не може да се нарече завод, а някаква занаятчийска работилница.

— Това е само отвън. Отвън наистина няма нищо, което да наподобява военен завод, защото... — Лютц замълча, искаше думите му да направят по-силно впечатление — защото заводът е скрит под земята! Там работят повече от хиляда пленници — руснаци, французи, поляци, чехи — с една дума, хора, които никога не виждат слънце. Под земята работят, ядат, спят и дори умират. Тях под земята ги и погребват.

— Хитро измислено! — се изтръгна от Хенрих.

Той действително беше поразен от неочакваното и толкова интересно за него съобщение. Трябва веднага да съобщи на своето командване.

— Когато казвам, че там ги погребват, това не значи, че съществува подземно гробище. Трупове на умрелите се изгарят, а пепелта от тях продават на много ниска цена на местните селяни, за да си торят нивите. Разбира се, за произхода на този тор купувачите нищо не знаят... Както виждате, всичко се използва — с крива усмивка завърши Лютц.

Хенрих забеляза, че последните думи капитанът произнесе с горчива ирония. Позвъни се.

— Вика ме генералът. Сигурно няма дълго да ме задържи. Ако обичате, почакайте тук.

— Не, аз ще отида да се умия, че съм потънал в прах от пътуването. Ще се срещнем в казиното.

Генералът не беше сам. Срещу него седеше ръководителят на SS служба майор Милер.

Адютантът никак не обичаше този самоуверен нахален гестаповец и беше неприятно изненадан, когато го видя в щаба... Очевидно, влязъл е при Еверс, когато Лютц беше излязъл за малко.

— Лютц — започна генералът, като с ръка го покани да седне в креслото до Милер, — майорът е дошел по работа и аз искам и вие да вземете участие в обсъждането. Господин Милер се интересува какво мислите вие за нашия нов офицер за специални поръчения лейтенант фон Голдринг.

Лютц учудено погледна към генерала, после премести погледа си върху Милер. Наистина, каква отвратителна муцуна! Особено този остър нос и брадичката придаваха на лицето му кучешки вид. А малките му кръгли очички сякаш пронизваха човека като свределчета.

— Аз познавам лейтенант Голдринг от първия ден на пристигането му в щаба. И едно мога да кажа — това е културен, способен и съвсем благонадежден офицер.

— Както виждате, Милер, мнението на моя адютант съвпада с моето — каза генерал Еверс.

— Господин генерал, аз също не се съмнявах в благонадеждността на барон фон Голдринг, но ние имаме сигнал — Милер многозначително повдигна пръст, — какъв именно, аз не мога да кажа. Освен това ние сме задължени, вие добре знаете това, да проверяваме всеки офицер, който получава достъп до секретни документи. Именно поради това аз се обърнах към вас, господин генерал. Вие сте длъжен да ми помогнете.

— Вие трябва да имате пред вид, Милер, че става дума не за някакъв неизвестен човек, а за барон фон Голдринг, когото полковник Бертхолд знае от детските му години! За това той лично ми говори. А самият полковник Бертхолд е приятел на райхсминистъра Химлер. Освен това сега полковник Бертхолд работи в Берлин, в щабквартирата на господин Химлер! Представете си, Милер, че Бертхолд се научи за тази проверка.

— Но ние имаме указания да проверяваме абсолютно всички! И вчера, за съжаление, без да знам подробно биографията на лейтенант

фон Голдринг, във връзка с получения от нас сигнал — о, сега вече съм уверен, че това е глупост, — аз позвъних на своя началник и получих строга заповед веднага да извърша проверката. Уверявам ви, че Голдринг нищо няма да узнае за това.

— Но ние какво отношение имаме към всичко това? — малко ядосано попита Еверс.

— Нужна ни е вашата помощ — поясни Милер. — Необходимо е вие да изпратите барона в Лион. Това ще помогне да осъществим разработения от нас план. Най-добре е да изпратите Голдринг със секретен пакет в щаба на корпуса. Останалото е наша работа. За резултатите от проверката лично аз ще ви съобщя. Надявам се, че ще ни помогнете, господин генерал, уверявам ви, че за това никой няма да узнае.

— Добре — съгласи се Еверс. — Но нищо повече от нас не искайте. Кога именно да изпратя барона?

— Днес. Влакът тръгва в шестнадесет и четиридесет.

— Аз се надявам, майоре, че повече няма да ни безпокоите с въпроси, които се отнасят до мой офицер.

— Право да си кажа, аз също започнах да се безпокоя, след като ми разказахте за взаимоотношенията между фон Голдринг и Бертхолд. Но да се отстъпва вече е късно, тъй като аз получих категорична заповед и даже съгласувах с началника плана за тази малка операция. И така, по всички въпроси се разбрахме! Довиждане.

Милер се поклони и излезе от кабинета.

— Не ми харесва тази работа, капитане — сърдито каза Еверс, след като Милер си излезе. — Но нямаме право да откажем. Всеки случай, Голдринг не трябва да узнае за проверката. Иначе ще си имаме големи неприятности с Бертхолд. Да имаш работа с господин Химлер е все едно да седиш върху буре с барут и да държиш в ръката си запален фитил.

— Такъв орех като Голдринг съвсем не е за зъбите на Милер.

— Но ние трябва днес да изпратим барона в Лион.

— Той е офицер за специални поръчения и ако го изпратим в щаба на корпуса даже с обикновена записка, това няма да предизвика у него никакво съмнение. Голдринг даже няма да знае какво има в пакета. Останалото вече не е наша работа.

— Тогава — пригответе пакет и от мое име го връчете на лейтенанта със заповед да го занесе в Лион. И внимавайте случайно някъде да не продумате.

— Бъдете спокоен, господин генерал.

Пред входа на хотел „Темпл“ Хенрих срещна стара селянка. Той вероятно не би я забелязал, ако жената не бе го изгледала с такъв ласкав поглед и не бе поздравила първа.

— Добър ден, господине!

— Добър ден, госпожо! — отговори съвсем учуден Хенрих. От опит той знаеше, че французите избягват да се поздравяват с немците.

Влизайки в хотела, Хенрих искаше да отиде направо в стаята си, но го спря госпожа Тарвал. Този път на устните ѝ не грееше професионалната усмивка на съдържателка на хотел. Лицето на жената бе развълнувано, устните ѝ трепереха. Но очите ѝ гледаха необикновено ласкаво и някак си изпитателно.

— Вън е така горещо, бароне — съчувствено каза госпожа Тарвал.

— Аз не съм свикнал на такова време в такъв сезон — съгласи се Хенрих.

— Може би ще пиете нещо разхладително?

— А какво имате?

— О, за вас ще намеря бутилка старо шампанско.

Хенрих влезе в ресторанта, а госпожа Тарвал изтича нанякъде. Само след минутка тя се върна с чаша и бутилка вино.

— Действително чудесно вино, госпожо — похвали го Хенрих, след като пийна от чашата. — Сега разбирам защо така надалече се носи славата на френското шампанско.

— За съжаление, това е последната бутилка, пазех я за изключителен случай.

— Тогава би трябвало да я изпием в къщи със семейството си и аз не разбирам...

— О, бароне, днес за мене е такъв щастлив ден.

— Не искам да бъда нескромен, но с радост ще пия за него. А вие защо не налеете на себе си?

Госпожа Тарвал донесе още една чаша и Хенрих сам я напълни. Златистото вино зашумя зад тънките стени на стъклото.

— Какъв тост ще вдигнем, госпожо?

— Преди всичко аз искам да пия за ваше здраве, бароне! Именно заради вас... именно вие... — гласът на госпожа Тарвал затрепера и тя се огледа, макар че в ресторанта нямаше никого. — О, бароне, вие ми направихте голяма услуга!

Без нищо да разбира, Хенрих учудено изгледа съдържателката на хотела. Тя се наклони към него и затворнически му прошепна, като че ли някой би могъл да ги подслушва:

— Да, да, голяма, много голяма услуга! За съжаление, аз не мога да говоря за това на глас. О, господине, аз разбирам, че в тия проклети времена трябва да се мълчи! Но аз искам да знаете, че госпожа Тарвал умее да бъде признателна. Аз винаги, винаги...

— Аз не искам да ви разочаровам, госпожо — съвсем объркан я прекъсна Хенрих, — но уверявам ви, не мога да разбера за какво става дума.

— Аз ви разбирам добре, бароне! Аз ще мълча, ще мълча, ще мълча, докато дойде часът... когато ще е възможно с пълен глас...

— Вие сте много развълнувана, госпожо Тарвал! По-добре е да отложим този разговор..., докато дойде времето, за което вие говорите.

Хенрих стана и искаше да остави на масата пари.

— Днес вие сте мой гост, бароне!

Учуден от поведението на госпожа Тарвал и приветливостта на старата селянка, която срещна пред хотела, Хенрих дълго се разхожда из стаята си и мислеше какво може да означава всичко това. Но въпреки всичко не можа да си обясни станалото. „Вероятно за мен това също е щастлив ден?“ — реши накрая той и като си спомни, че вчера бяха се договорили с Моника днес преди обяд да започнат урок, взе речника и започна да чете.

Но в това време Моника беше далеч от къщи. Тя стоеше в двора на познатата ни вече електростанция, с нетърпение чакаше Франсоа и се сърдеше, че толкова се бави.

— Аз казах ли ти да не идваш, когато не е необходимо — започна да се кара Франсоа; но като видя развълнуваното лице на Моника, бързо попита: — Какво се е случило?

— Случи се нещо невероятно.

— Какво именно? — тревожно и нетърпеливо попита Франсоа.

— Преди половин час у нас дойде госпожа Дюрел и каза, че със собствените си очи видяла как горе на платото близо до нейното лозе немски офицер срещнал нашия Жан и Пиер Корвил...

— Боже мой, Жан и Пиер са арестувани! — изпъшка Франсоа.

— Почакай де! Не са арестувани! Той ги пушал. И на това отгоре на прощаване ги ругал, че не са внимателни!

— Каквоо? Ти да не си побъркана? Или тази госпожа Дюрел е полудяла?

— Госпожа Дюрел е напълно нормална и се кълне, че това било именно така. Тя даже познала немския офицер.

— Кой е той?

— Барон Голдринг! Тя го е виждала в нашия ресторант — мама купува от нея вино и тя често идва у нас.

— Отново Голдринг!

Като търкаше замислено дългия си нос, Франсоа седна на скамейката. Моника напрегнато следеше израза на лицето му, но на него, освен обърканост друго тя не видя.

— А ти как си обясняваш всичко това? — не се въздържа тя.

— За сега с нищо. Днес, каквото ще да става, ще се срещна с Жан, ще го разпитам и ако всичко това с истина, тогава...

— Какво тогава?

— Сега нищо не мога да кажа. Самият аз нищо не разбирам. Фашистки офицер, барон, да хване двама маки и след това да ги пусне. Не, тук има нещо не съвсем редно. Вероятно той иска да ни провокира, да му се доверим... Не, в изводите трябва да сме много внимателни... И ти още по-внимателно трябва да наблюдаваш този Голдринг и да бъдеш нащрек. А докъде стигнаха твоите отношения с него?

— Той ме помоли да му помагам да научи езика.

— Ти, разбира се, даде съгласието си?

— Трябваше да се съглася, нали си спомних за твоята строга заповед.

— Е, и как се държи той? Успя ли нещо да научиш?

— Той е много въздържан, вежлив и не проявява желание да ме ухажда.

— По какви въпроси разговаряте с него?

Моника предаде своя разговор с Хенрих за френския език и за бъдещето на Франция. Франсоа зададе на девойката няколко въпроса, отнасящи се до Голдринг, но от отговорите почти нищо не можа да си обясни.

— Загадъчна личност е този барон — каза той, като стана. — Всеки случай трябва да предупредим нашите случайно да не му стрелят. Възможно е той действително да е антифашист и да иска да ни помогне. Но това трябва добре да се провери. А за сега бъди внимателна, използвавай уроците, за да разузнаеш по-добре.

— Разбирам.

— Предупреди майка си и госпожа Дюрел на никого нищо да не казват. А ти се дръж така, като че нищо не знаеш.

Франсоа побутна велосипеда и шеговито подхвърли:

— И внимавай да не би в знак на благодарност, че пусна брат ти, да се влюбиш в това баронче.

Моника сърдито го изгледа и натисна педалите.

Щом завърши обядът и всички станаха, Лютц се приближи до Голдринг.

— За вас, лейтенант, днес има важна задача от генерала. Налага се да заминете за Лион. Да отидем в щаба, там всичко ще ви обясня.

Винаги приказливият Лютц по пътя към щаба мълчеше. Като видя лошото му настроение, Хенрих също не заговори.

В кабинета си Лютц, също така не заговори веднага за поръчението на генерала. Това странно поведение на адютанта започна да безпокои Хенрих.

— Та в какво се състои поръчението на генерала, господин капитан? — с официален тон попита той.

Лютц погледна часовника.

— Имате на разположение още час и четиридесет минути, бароне. В шестнадесет и четиридесет за Лион заминава влак, вие трябва да занесете важен пакет в щаба на корпуса. Пакетът вече е готов и вие можете да го получите веднага.

Лютц извади от касата голям плик с няколко печата от червен восък и го подаде на Хенрих. Той внимателно огледа как е залепен и

запечатан пликът и като видя, че всичко е в ред, сложи го във вътрешния джоб на мундира си.

— Ще го предам, господин капитан — спокойно каза Хенрих, като се разписа в книгата, подадена му от Лютц.

На Хенрих му се стори, че адютантът го изгледа тъжно.

— Защо днес сте в лошо настроение, Лютц? — приятелски го запита Хенрих.

Като се намръщи гнусливо, Лютц махна с ръка я нервно закрочи назад-напред из кабинета.

— Знаете ли какво, Голдринг — каза той изведнаж, спря се срещу Хенрих и го загледа в очите. — Вие ще пътувате сам, без охрана. Пазете се и по пътя внимавайте. Не забравяйте, че пакетът е секретен и трябва да го пазите като зеницата на очите си. Връчете го на началника на щаба или на адютанта му. И непременно срещу разписка.

— Вие ме изпращате сякаш не на обикновено пътуване, а на фронтово разузнаване! — пошегува се Хенрих.

— Възможно е, трудно може да се каже кое е по-лошо — да работиш в тила или... да воюваш на фронта! Поради това още един път ви предупреждавам: предпазливост, предпазливост и още един път предпазливост.

— Ще помня съветите ви, Лютц! До виждане!

Двамата офицери здраво си стиснаха ръцете.

Готвейки се за заминаването, Хенрих през цялото време си мислеше за днешното странно поведение на хората. Отначало тази селянка, след това госпожа Тарвал и нейните загадъчни намеци, сега мрачното настроение на Лютц и неговото предупреждение да бъде предпазлив. Какъв особен е той днес! И наистина защо го изпращат с този пакет именно него, офицера за специални поръчения, а не офицера куриер, какъвто има в щаба? И ако пакетът е толкова важен, защо не дават охрана, която се полага по устав? Тук има нещо съмнително. Лютц сигурно знае, но не се решава да каже. И това е показателно. Тъй като между тях отношенията са другарски, ако Лютц мълчи, значи, че му е заповядано да мълчи... Няма що, трябва за всеки случай да се подготви за най-лошото.

Хенрих още един път внимателно огледа пакета, постави го в целулоиден калъф и го скри във вътрешния си джоб, който добре

закопча. След това взе валтера и заедно със запалката го постави в десния джоб на панталона.

Тъкмо се готвеше вече да излиза и на вратата почука Моника.

— А нашият урок? — учуди се тя, като видя Хенрих готов за път.

— За съжаление, госпожице, налага се да го отложим до завръщането ми от Лион.

— Вие заминавате? Така внезапно? Сигурно някаква много срочна работа?

— Просто взех два дена отпуск, искам да се видя с един приятел. Какво да ви донеса, госпожице? Може би нещо ще пожелаете?

— Не. Благодаря за любезността, но нямам нужда от нищо. Пожелавам ви приятно пътуване и скорошно завръщане.

— Това искрено пожелание ли е или само израз на обикновена вежливост?

— Съвсем искрено — без да се колебае, отговори Моника. Страните ѝ поруменияха от мисълта, че действително желае завръщането на този офицер от вражеска армия, и сякаш за оправдание пред Хенрих или пред самата себе си побърза да добави: — Нали не сте ми направили нищо лошо.

— Но и нищо добро.

— Вие се отнасяте много доброжелателно към нас, французите. А това е вече много! Струва ми се, че вие не сте като другите...

— Вие сте чудесна девойка, Моника, аз от все сърце желая животът ви да бъде така хубав, каквато сте вие самата. Но не бъдете много доверчива, особено към доброжелателите. Доверчивостта често лъже. Доброжелателството не е достатъчно доказателство за дружба. Нужни са дела. Съгласна ли сте с мене?

— Човек, който желае да стане приятел, винаги може да премине от думи към дела — тихо отговори Моника.

В очите на девойката, насочени към Хенрих, се четяха очакване и въпрос. И известен страх. Какво ще бъде, ако тя се лъже и пред нея стои не приятел, а враг? И как тя, съвсем неопитна в женските работи, да се ориентира?

Хенрих се направи, че не е забелязал и не е разбрал този поглед. Той също не знаеше кой стои пред него: красива девойка, дъщеря на собственицата на хотела, или може би...

— През време на предстоящия урок ние ще поговорим за това, Моника. А сега да не закъснея за влака.

Хенрих здраво стисна ръката на девойката и излезе.

Суетенето по гарите преди пътуването и видът на губещите се в далечината железопътни релси всякога възбуждаха в душата на Хенрих мъчително чувство на тревожно очакване. Днес то особено силно го завладя. Още едно пътуване в неизвестността! Какво все пак наложи тази неочаквана командировка в Лион? И защо преди тръгването Лютц се държа така странно? Подчерта, че пакетът е извънредно важен, съветва го да бъде по-внимателен, а за охраната нищо не каза? Не е ясно, съвсем не е ясно! Впрочем до Лион е далеч и по пътя има време за всичко да помисли.

Насила Хенрих потисна тревогата в себе си и бързо се отправи към офицерския вагон. Ординарецът вече чакаше тук с малък куфар в едната ръка и с пакет вестници в другата.

— Занеси всичко в купето и можеш да си отиваш! — заповяда му Хенрих.

Ординарецът неизвестно защо стъпи от единия крак на другия.

— За вас има някакво писмо, господин лейтенант! Тъкмо бяхте излезли от колата и тичешком пристигна едно момченце. Вие минахте напред и аз не можах веднага...

Без да слуша оправданията на ординареца, Хенрих тури небрежно плика в джоба си.

— Добре, добре, отивай!

Едва в купето на вагона Хенрих внимателно огледа току-що получения плик. Да, писмото е адресирано до него. Почеркът непознат. Впрочем той явно е изменен. Иначе буквите нямаше да падат така остро назад и нямаше да бъдат така внимателно изрисувани. Интересно!

Подпис под кратката записка нямаше.

„Следят ви. Бъдете внимателен!“ — съобщаваше неизвестният кореспондент.

Хенрих машинално обърна листа и на обратната страна видя също такава кратка прибавка с молив: „Обърнете внимание на капитана с превръзка на окото“.

Какво е това? Може би още едно предупреждение от Лютц? Не, такава тайнственост не му е в характера... Тогава записката може да е написана от Моника? При последната им среща тя беше малко развълнувана и смутена. Възможно е да е искала да го предупреди за опасността и да не се е решила. Какво нелепо предположение! Какво може тя да знае за опасностите, които го заплашват?

А не е ли възможно това предупреждение да идва от съвсем друг източник? От истински приятели? Нали някой бе съобщил на руското командване за операцията „Железен юмрук“. Този някой работеше тук в съседство с Хенрих, законспирирал се, както и той самият. Може би и сега се намира някъде наоколо... Не, и това е малко вероятно. Разузнавачът не би действувал така необмислено и наивно...

Много чудно е това, че предупреждението съвпада с командировката в Лион... Дали именно тук не е разгадката? Неочакваната задача..., особеното поведение на Лютц..., сега това писмо... Като че ли това са халки от една верига, за чийто край той не може да се хване.

Всеки случай, преди да направи определен извод, трябва да види дали наистина го следят? И ако това е така...

Хенрих запуши, излезе от купето и на другия край на вагона видя група офицери, които оживено разговаряха за нещо. На окото на един от тях, капитан, имаше черна превръзка.

В деветнадесет часа и двадесет минути Хенрих слезе на гара Шамбери. Тук той трябваше да смени влака, но в комендантството узна, че друг влак за Лион има чак утре в осем часа сутринта. Като се поядосва за лошото разписание, комендантът посъветва господин офицера добре да си почине и му препоръча хотела, разположен до самата гара.

Около комендантството, както всякога, бяха се събрали много военни.

„Разбира се, и моят едноок пазач е тук“ — помисли Хенрих и веднага забеляза познатата фигура с черна превръзка на дясното око. Изкривил като птица глава, той шареше с поглед из множеството.

Хенрих силно извика носач и му подаде куфара си.

— Почакайте ме тук, аз ще отида до бюфета.

Наведената на една страна глава на капитана застина в това положение, ясно бе, че той напрегнато се вслушваше.

„Непременно ще дойде тук“ — помисли си Хенрих, приближавайки се към тезгяха. Като купуваше цигари, с крайчеца на окото си той наблюдаваше входната врата и наистина след малко видя познатата опротивяла му по пътя физиономия на своя нещастен преследвач.

„Какво толкова си бия главата — ядосано помнели Хенрих. — Пази се, моля ти се, че те следим! Даже и най-неопитният детектив не би действувал така открито. Не, положително това не е следене! Това е предварително обмислена игра, опит за следене, своеобразна психическа атака. Някой заинтересован иска да ме изплаши, да ме извади из търпение. Ако знаеха нещо определено, те биха действували съвсем иначе... А щом е така, всички козове са в мои ръце. И главният от тях е пълно безразличие към тяхната миша гоненица около мене. Ще се направя, че нищо няма и нищо не забелязвам. Трябва да запазя силите си за отбиване на главния удар...“

След около десет минути Голдринг спокойно пресече площада при гарата и влезе във вестибюла на хотела.

Той нае стаята до стълбите на втория етаж и отново слезе долу в ресторанта.

— Лека закуска, бифтек и чаша силно кафе! — каза на сервитьора той, без да погледне дадения му лист за ястия.

— А какво вино желаете?

— Никакво. Къде мога да си умия ръцете?

Сервитьорът му посочи дъното на помещението.

В тоалетната беше мръсно, миришеше на амоняк и Хенрих с мъка прекара запланираният тук пет минути.

Когато се върна на масата, очакванията му се оправдаха. Под салфетката намери сгъната на четири бележка. Същите наведени назад букви, същата хартия. Само съдържанието бе по-определено и по-подробно.

„Необходимо е да си поговорим. Ще се срещнем в билиардната. Аз ще държа в ръката си сива велурена шапка. Ще се опитам да ви помогна. Приятел.“

Като сви в недоумение рамене, Хенрих извика сервитьора.

— Погрижете се да почистите масата. Не съм свикнал да се храня в свинарник! — ядосано кресна Хенрих и с върха на пръста си с погна блъсна записката.

— Уверявам ви, господин лейтенант...

— Повтарям: изчистете боклука от масата!

Като погледна неспокойно към съдържателя на хотела, сервитьорът смачка злополучната бележка и се зае бързо да избърше масата със салфетката. Хенрих обгърна помещението с безразличен поглед. Някой от седящите тук тайно го наблюдава. Толкоз по-добре! Сега тайнственият автор на бележката ще се убеди, че ударите му не са попаднали в целта. Барон фон Голдринг изхвърли анонимните писма като боклук, за да забрави веднага за тях.

Уморен от преживяванията през целия ден, веднага след вечерята Хенрих се прибра в стаята си. Най-после ще може да си почине! Като хвърли мундира си, той премина през стаята, погледна зад завесата в шкафа. Никой няма! Сега трябва да заключи вратата, да извади пистолета от кобура и да го постави в десния джоб на панталона си.

Тихи стъпки в коридора накараха Хенрих да се ослуша. Чистачката? Не, тя би почукала. А човекът зад вратата се опитва с внимателно, едва забележимо движение да натисне ръчката на бравата.

Хенрих мълниеносно пхна ръце в джобовете си, спря се по средата на стаята и зачака.

Вратата се отвори неочаквано бързо и също така бързо се затвори. На прага стоеше висок мъж в сиво палто и в също такава велурена шапка. „Аха, това е онзи тип, който ми определи среща в билиардната!“ — помисли Хенрих и стисна в джоба си дръжката на пистолета.

— Вие сте барон фон Голдринг? — попита непознатият и прекрачи напред.

— Когато се вмъкнахте в стаята ми, вие очевидно знаехте кой съм. Не смятате ли, че преди всичко трябва да се извините, да кажете кой сте и да обясните причините за безцеремонното си нахълтване?

— Няма да губим време за празни формалности, бароне! И за мене, и за вас то е много ограничено. За да обясня накратко всичко, ще ви кажа веднага, че аз съм приятел, който отдавна търси случай да се срещне с вас. Вие се отказате от предложената от мене среща и затова

се наложи да дойда аз самият. А сега може би ще ми разрешите да седна? — без да чака покана, непознатият се приближи до писмената маса и седна на стола до нея.

Хенрих седна насреща, като постави кутия цигари пред себе си.

— Аз мисля, че най-разумно ще бъде веднага да пристъпим към работа — каза неочакваният посетител. — Съгласен ли сте?

— Аз ви слушам! — студено каза Хенрих и бавно мушна ръката си в десния джоб на панталона.

Непознатият с внимателен поглед проследи това движение. Хенрих бавно извади запалката, запали цигара и отново постави запалката в джоба. Непознатият седна по-удобно, като се опря на облегалката на стола и протегна краката си напред.

Аз няма да се спирам на политическата обстановка, бароне — започна той. — На вас тя е не по-малко ясна, отколкото на мене: Германия бавно, но сигурно се приближава към катастрофа, тя вече се е изтощила и няма да може да победи такива колоси, като Съветския съюз, Съединените американски щати и Англия.

Непознатият погледна Хенрих, вероятно разчиташе на реплика от негова страна, но той само сухо подхвърли:

— Продължавайте!

— Аз виждам, че не протестирате, бароне, следователно сте съгласен с мене. И така крахът на Германия е неизбежен. Наближава денят, в който ще ѝ бъде нанесен решаващият удар. Вие без съмнение разбирате, че въпросът за времето в назряващите събития има първостепенно значение. А от това може да се направи само един извод: колкото по-тясно се сплотяват антифашистките сили, толкова по-скоро ще бъде нанесен този удар, който ще реши изхода на войната.

— Вие затова ли дойдохте, за да ми прочетете популярна лекция по международното положение?

— Аз дойдох да ви предложа сътрудничество, барон фон Голдринг!

— Сътрудничество с кого и против кого? — Хенрих съсредоточено погледна непознатия. На погледа му той отговори с широка дружелюбна усмивка.

— Вие сте ми крайно симпатичен, бароне! Наистина трябва да разкрия картите си. Нямам намерение повече да играя на криеница.

Питате какво сътрудничество ви предлагам? Ще отговоря без заобикалки — сътрудничество с английското разузнаване.

— На мене? На немския офицер?

— На вас, руския разузнавач, за работата на когото ние сме прекрасно осведомени.

— Разрешете да ви попитам: от какви източници? — в гласа на Хенрих прозвуча по-скоро насмешка, отколкото учудване или възмущение. Той отдавна беше разгадал играта, която играеха с него, и сега спокойно обмисляше всички възможни варианти на своето поведение в близките минути.

— Нашите разузнавателни отдели от известно време работят в тесен контакт — без това е немислимо откриването на втория фронт. В потвърждение на нашата осведоменост мога да ви съобщя някои известни на вас подробности за работата на вашия баща, Зигфрид фон Голдринг, за неговата смърт и за вашето, както се изразяват руснаците, постепенно вращаване в социализма и накрая за дейността ви тук...

— Каква именно дейност? Бих искал да уточните това.

— Но да речем провала на операцията „Железен юмрук“. За съжаление вие сте действували невнимателно и гестапо се е заинтересувало от вашата дейност. За да избегнете провала, необходимо е своевременно да се укриете. Именно за тази опасност ние ви предупреждавахме, предупреждаваме ви и сега.

— Какво можете да ми предложите? — Хенрих сам се учуди на спокойствието, с което зададе този въпрос.

— Най-после нашият разговор става делови! — зарадва се провокаторът. Хенрих не се съмняваше вече, че пред него стои провокатор гестаповец. — Както вече ви казах, ние ви предлагаме най-тясно сътрудничество. Естествено, вие трябва да получите съгласието на вашето командване за това. И още утре вие ще поискате разрешение. Аз не се съмнявам, че то ще ви бъде дадено — руснаците са заинтересовани от по-скорошното откриване на втория фронт. Когато бъдете готов за изпълнение на вашите нови задължения, ние ще ви кажем какво особено ни интересува. Както виждате, аз разкрих картите си пред вас, може би бях дори по-откровен, отколкото е необходимо. Поради това аз имам право да поискам от вас някои гаранции. Такава гаранция ще бъде пакетът, който вие носите за Лион. Аз ще го взема и след един час ще ви го върна в точно такъв вид, в

каквото се намира сега. Никой няма да разбере, че намиращите се в него книжа са прочетени. В замяна на тази малка услуга аз обещавам още днес да ви свържа с група партизани, които ще ви помогнат в случай на провал да отидете при маките. Не се учудвайте — въпреки всички правила на разузнавателната работа, някои от нашите агенти, в това число и аз, сме свързани с маките. Обстановката, която се създаде във Франция, налага това.

Хенрих мълчаливо слушаше своя събеседник. Отстрани човек не можеше да разбере, че в същото това време той трескаво мислеше: „Те абсолютно нищо не знаят! За тях аз продължавам да съм Хенрих фон Голдринг! В техните ръце няма нито една нишка, в противен случай те не биха прибегнали до тази глупава провокация. Това, че те знаят за пакета, говори против тях самите. Значи командировката в Лион е специално инсценирана. Искат да проверят предаността ми към фатерланда. Добре, аз ей сега ще им я покажа!“

Като размачкваше бавно цигара, Хенрих спусна ръка в джоба си. Провокаторът гестаповец също взе цигара. Той я въртеше в пръстите си, като чакаше Хенрих да извади запалката. Но когато гестаповецът захвапа цигарата и се подаде напред, за да запали, пред лицето си той видя вместо запалка цевта на пистолет.

Всичко останало стана буквално за една секунда. Гестаповецът ритна масата с всички сила и като се възползува от това, че Голдринг се олюля и за миг изпусна пистолета, избяга от стаята. Когато, Хенрих изскочи из вратата, провокаторът бягаше по коридора.

Чуха се два последователни изстрела, след това отчаян вик и почти едновременно падане на тежко тяло.

Хенрих се огледа. В коридора нямаше никой. Но изведнаж се чуха стъпки и веднага се появиха офицер в униформа на SS, фелдфебел и двама войници.

„Приготвили са се“ — помисли си Хенрих.

— Не стреляйте, ние сме патрул! — отдалече извика офицерът.

— Дайте си документите! — гласът на Хенрих звучеше решително.

Гестаповецът извади документите си и ги показва на Голдринг. Войниците се затичаха към лежащия. Той беше още жив, но в безсъзнание.

— Какво е станало тук?

— В хотела се е вмъкнал вражески агент, свързан с френските партизани, и си получи заслуженото! — ядосано каза Хенрих и прибра оръжието си.

В стаята си барон фон Голдринг точно предаде същността на това, което му каза непознатият. Фелдфебелът записа показанията и помоли Хенрих да се подпише.

— През нощта добре заключете вратата си — посъветва го на тръгване офицерът.

— А вие трябва да обърнете внимание на охраната на хотела. Безобразие! Чужди агенти влизат в офицерски хотел като у дома си! — сърдито се скара Хенрих, макар че му идеше да се разсмее.

МАЙОР МИЛЕР ИСКА ДА СЕ СПРИЯТЕЛИ С ГОЛДРИНГ

Генерал Еверс се готвеше да тръгне към казиното за обяд, когато Лютц му съобщи:

— Господин Милер моли да го приемете.

— Какво започна да се мъкне при нас тоя? — недоволно попита Еверс. — Вероятно пак нещо е намислил? Може би се готви и мене да проверява?

— Възможно е, но по-скоро мене.

— Да влезе.

— Вие пак ли с някакви неприятни вести, Милер?

— Напротив, този път ви нося приятна вест, господин генерал — отговори Милер и седна.

Въпреки това физиономията на майора бе много кисела.

— Вчера ние осъществихме своя план за проверката на вашия офицер за специални поръчения лейтенант фон Голдринг.

— Е, и какво установихте? — с любопитство попита генералът.

Милер подробно му разказа за събитията в стаята на хотела на Шамбери, не скри и това, че с магнетофон точно е бил записан целият разговор.

— Лангхайн получи два куршума в десния бял дроб и вероятно скоро няма да излезе от болницата...

Генералът искрено се закиска. Лютц също се засмя.

— Е, господин Милер! Сега вече се убедихте в благонадеждността на Голдринг, нали?

— Абсолютно.

— Господин Лютц, още днес подгответе предложение за награждаването на лейтенант фон Голдринг с „Железен кръст“ — втора степен.

— Слушам — отговори Лютц.

— Нали лейтенантът не знаеше, че пред него стои оберщурмбанфюрерът от SS Лангхайн. Нали така, господин Милер?

— Тъй вярно. Убеден съм, че ако баронът знаеше кой разговаря с него, то проверката нямаше да завърши с кръвопролитие. Но сега ние сме съвсем убедени в благонадеждността на лейтенант фон Голдринг.

— А сега, господин Милер, не желаете ли да обядвате заедно с нас? — покани го Еверс.

Разказаното от Милер за резултатите от проверката на фон Голдринг явно повиши настроението на генерала.

— Считам поканата ви за чест, господин генерал! — поклони се Милер.

На обяда, който за разлика от друг път премина живо и весело, разговорите се въртяха само около смелостта на фон Голдринг. Към края на обяда настроението на генерала се повиши до такава степен, че той вдигна тост за успеха на започналото настъпление на Източния фронт, което ще даде възможност на много от присъстващите тук още тази година да посетят Москва.

Хенрих никак не очакваше, че слухът за събитията в Шамбери така бързо ще достигне до Сен Реми. Но славата го изпревари. Когато след пристигането си тръгна към щаба, на входната врата го спря щабният офицер старши лейтенант Фелднер.

— О, бароне, — приветливо и с уважение проговори той. — Добре дошли. За вашите геройски подвизи ние вече слушахме. Приятно ми е да ви поздравя пръв.

— За какви подвизи? — не се досети веднага Голдринг.

— Недейте скромничи, за вашия подвиг генералът разказа пред всички офицери вчера следобед. А на него за всичко му съобщи господин Милер.

— А, разбрах... Благодаря за поздравленията.

Хенрих влезе във вестибюла и тъкмо да тръгне по стълбите, вниманието му бе привлечено от един войник, който, като видя лейтенанта, пъргаво стана от скамейката и застана мирно. Това беше юноша на около деветнадесет-двадесет години, рус, слабичък, с умни сини очи. Именно изразът на очите му накара Хенрих да се спре. В погледа на юношата имаше толкова мъка и даже отчаяние, че това не можеше да не се забележи. Пред краката на войника стоеше вещева торба.

— Кой сте вие? — попита лейтенантът.

— Ефрейтор Курт Шмид, господин лейтенант — ясно произнесе войникът.

— Откъде сте?

— Служих във втора рота на втори батальон от сто и седемнадесети полк, а сега ме изпращат на Източния фронт.

На очите на младичкия войник, който имаше вид на дете, се показаха сълзи.

— А защо ви изпращат там?

— По рапорт на командира на ротата старши лейтенант Фелднер.

— А с какво сте се провинили пред старши лейтенанта?

— Преди четири дена старши лейтенантът беше малко пийнал. Сторило му се, че не съм го поздравил добре. Честна дума, аз го поздравих, както трябва. Тогава той почна да ми командува: „легни“, „стани“. Аз изпълнявах командите му, докато имах сили. Но скоро се уморих — аз съм въобще слабоват — и не можах да стана. Тогава той ме наруга, а после написал рапорт, че съм отказал да изпълня заповедта му, и поискал да ме изпратят на Източния фронт.

— Истина ли е всичко, което ми разказахте?

— Свята истина, господин лейтенант. Като пред бога ви казвам! — юношата с такъв поглед гледаше Голдринг, че на Хенрих му стана жал за това момче във войнишки шинел.

— А много ли се боите от Източния фронт?

— Там, господин лейтенант, загинаха двамата ми братя. Аз останах един на майка и когато научи, че и мене са изпратили на Източния фронт, тя ще умре.

— А защо вие не казахте всичко това на генерала?

— Даже командирът на полка отказа да говори с мене.

— Заповедта за командироването ви у вас ли е? — след като поразмисли, попита Хенрих.

— Ето я. Казаха ми да чакам тук някой камион, който отива за Шамбери.

— Ето какво, Курт. Аз ще поговоря с генерала. Но трябва да изтъкна някаква причина, за да ви оставят тук. Ако желаете, аз мога да кажа, че вие сте ми нужен за ординарец. Съгласен ли сте?

— Ще изпълнявам всички ваши заповеди и ще работя като никой друг.

— Дайте си документите и ме чакайте тук.

Войникът бързо, сякаш се боеше, че офицерът може да се откаже, с треперещи ръце извади документите и ги подаде на лейтенанта.

Хенрих се изкачи на втория етаж и влезе в кабинета на Лютц.

— О, Голдринг, драго ми е, че ви виждам! — Лютц излезе пред бюрото си и здраво стисна ръката на Хенрих. — Генералът нареди веднага да се явите при него.

Като подаде на капитана разписката на щаба за предаването на пакета, Хенрих влезе при генерала.

— Разкажете сега, лейтенант, как се случи всичко? — възкликна Еверс, щом видя Голдринг.

Хенрих му разказа всичко до най-малките подробности.

— Аз ви представих за награда „Железен кръст“ — втора степен — събщи Еверс.

— Сърдечно благодаря, господин генерал. Аз още днес ще пиша за това на Бертхолд. Сигурен съм, че той също ще бъде благодарен за вниманието, което проявявате към мене.

От този отговор стана приятно на генерала.

— Предайте на полковника сърдечен поздрав от мене — помоли той.

— Господин генерал, разрешете ми да се обърна към вас с една молба.

— Заповядайте.

— Тук, във вестибюла, стои войник, когото изпращат на Източния фронт по рапорт на старши лейтенант Фелднер. Аз не бих искал да говоря по този въпрос, но ви уверявам, старши лейтенантът е постъпил несправедливо, особено като се има пред вид, че войникът е много слаб физически и че двамата му братя са паднали убити на Източния фронт. А на мене ми е нужен ординарец. Аз моля да ми разрешите господин генерал, да го взема за ординарец.

— И това ли е всичко? — генералът беше малко разочарован, че не можа да направи нещо голямо за офицера, който така се бе отличил.

Като взе от ръцете на Хенрих документите на Курт, генералът зачеркна на един от листовете своята стара резолюция и отгоре с едри букви написа:

„Да се остави в щаба като ординарец на лейтенант фон Голдринг.“

— Сърдечно благодаря, господин генерал! А сега, след като така бързо изпълнихте моята първа молба, разрешете да се обърна с втора...

— Вероятно ще изпълня и нея! — усмихна се генерал Еверс.

— Тогава моля да приемете от мене десет бутилки шампанско, старо французко шампанско, което намерих в Лион специално за вас. Един път капитан Лютц спомена, че вие обичате шампанско.

Еверс се засмя.

— Това ваше искане ще изпълня с още по-голямо удоволствие, отколкото първото.

— Разрешете да напусна? — изкозирува Хенрих.

— Свободен сте. Само че още днес подайте рапорт, за да ви се дадат седем дни домашен отпуск по семейни причини.

— О, безкрайно съм ви благодарен, господин генерал. За това отдавна мечтаех, но не смеех да поискам.

Когато Хенрих слизаше по стълбите, Курт Шмид скочи от скамейката и без да спазва чинопочитанието, се спусна към лейтенанта.

— Курт — каза Хенрих, — вие сте вече мой ординарец.

Радостта, която огря лицето на младия войник, неволно се предаде и на Хенрих. Той с ласкава усмивка гледаше юношата, който с такава сила стискаше кепето си, сякаш искаше да го събере между пръстите на ръцете си.

— Аз не знам с какво ще мога да ви се отблагодаря, господин лейтенант! — със сълзи на очи шепнеше Курт Шмид и гледаше лейтенанта с благодарните си очи.

— Ще се отблагодариш с доброто изпълнение на задълженията си — отговори Хенрих. — А сега намери моя досегашен ординарец Фриц Зелер, той всичко ще ти каже и ще те въведе в работата. Провери в щаба къде ще живееш и ела в хотел „Темпл“, срещу щаба.

Хенрих тръгна към хотела, но на половината път го настигна щабният писар.

— Имате писмо, господин лейтенант.

Голдринг небрежно го мушна в джоба и едва в стаята си видя, че писмото е от Бертхолд.

„Мое момче, пишеше той, затъжих се за тебе като за роден син. Дълго не ти писах, защото имах много работа. Сега аз работя в щабквартирата, началник съм на един отдел. Преди три дни ме произведоха генерал-майор (групенфюрер), сега още нямам възможност да те взема при себе си, но сигурно ще се открие такава и аз ще я използвам. Госпожа Елза и твоята сестра Лора много искат да те видят и искат да помоля твоя генерал да ти даде отпуск. Надявам се, че моят приятел Еверс ще направи това заради мене. Ако откаже, пиши ми. Въобще ти би могъл да пишеш по-често.

Твой ВИЛХЕЛИМ БЕРТХОЛД“

Като дочете писмото, Хенрих бързо се съблече и се хвърли в леглото. Едва сега той почувствува колко много е уморен. И не само за това, че нощта в Шамбери изискваше огромно нервно напрежение. А ето и днес! Той трябва да бъде безгрижен и весел, а лионските вестници са пълни с кореспонденции, снимки и съобщения от Източния фронт — беше започнало голямо настъпление на хитлеристките пълчища и както твърдят вестниците, немците непрекъснато, неудържимо напредват. Наистина трябва да се имат пред вид всеизвестните гьобелсовски преувеличения, но въпреки това в тих има частица истина. Значи, хитлеристите настъпват! С какво удоволствие той би оставил всичко това, за да облече обикновения войнишки шинел и да вземе автомат в ръце! Да четеш за победите на немците на фронта и да си даваш вид, че тези съобщения те радват. Да пиеш за победата, когато ти се ще да извадиш пистолета от кобура и да го изпразниш в тези, с които седиш на една маса. Но така му е заповядано. Трябва да продължава да играе ролята... и да чака.

Вероятно никой като мене досега не е чувствувал така остро колко страшна е тази дума „чакам“.

Човек пътува. Бърза много. Пътуването му е скучно, а влакът се движи много бавно и той гори от нетърпение час по-скоро да стигне на

това място, за където така много бърза, съгласен е даже да се съкрати животът му с толкова часа, колкото са нужни за пътуването.

Юношата е дошел на среща. Девојката я няма още, тя закъснява. С каква радост влюбеният би съкратил живота си с тези минути на тежка неувереност и очакване.

Ако съдбата беше послушна и би се подчинявала на волята на хората, животът би бил значително по-кратък. Хората сами биха скъсявали живота си, за да могат по-скоро да достигнат своята цел, за да се избавят от минутите, часовете и дните на тягостно очакване.

А Хенрих сега би дал половината от живота си, без да се колебае, само и само да се намери в родината си!

Какви глупости се въртят в главата му! „Ако съдбата би била послушна.“ Ние трябва да я накараме да ни служи!

За това не е нужно да се философствува, а да се води борба, да се пести всяка минута и ако е нужно, да се чака, да се стискат зъби и да се чака, без страх да се ходи по брега на пропастта, в която всеки момент може да полетиш. Ето още сега те могат да влязат в стаята при него и всичко ще бъде свършено.

И все пак на него не му е толкова трудно, колкото на тези, които работят тук наблизо, в Сен Реми, под земята. Той, Хенрих, ако бъде внимателен, ще види светлия ден на победата. Всичко зависи от самия него, от смелостта, ловкостта и умението му. А какво могат да направят за своето спасение руснаците, французите, чехите и поляците, хвърлени в подземие, лишени от надеждата някога да видят слънцето, да подишат чист въздух, да се полюбуват на красотата на света, да се върнат в къщи и да се срещнат със своите семейства, близки и приятели?

И при това те са длъжни да работят на врага, да го въоръжават с нови минохвъргачки, с още по-смъртоносни мини, независимо от това, че появата на всяка минохвъргачка означава приближаването на собствената им смърт. Страшна смърт за всички, които са хвърлени в подземие.

Лютц тогава съвсем на място се изпусна за съществуването на този подземен завод. Именно за да няма такива лагери на смъртта Хенрих трябва да се бори. Не, той няма право на умора и почивка. Той няма право да чувствава, че има нерви, тъй като всяка изпълнена от

него задача приближава часа на победата. Това е отмъщение за всички, които сега, когато той лежи и почива, може би изгарят в крематориума.

Почивка за него няма и не може да има!

Хенрих скочи от кревата и започна да се облича.

Слизайки по стълбите, той си спомни за обещанието пред генерала и се отби в ресторанта.

— Здравейте, госпожо!

— О, вие вече сте пристигнали, а аз се страхувах да не би да се е случило нещо, понеже ние ви очаквахме да се върнете още сутринта. Седнете, моля!

— Госпожо Тарвал, имам към вас голяма молба. Ако вие я изпълните, ще ви бъда искрено благодарен.

— Вие знаете, бароне, че съм готова да направя за вас всичко, което е по силите ми.

— Необходими ми са десет бутилки хубаво, но действително хубаво шампанско, не по-лошо от това, с което вие ме почерпихте преди заминаването ми.

— Аз нямам, но знам откъде може да се вземе. След половин час десетте бутилки ще бъдат тук.

— Вие ги опаковайте, а аз ще изпратя своя нов ординарец да ги вземе и да ги занесе, където е нужно.

Хенрих се обърна, за да си тръгне, но в това време се отвори страничната врата и в ресторанта се втурна Моника.

— Майко! Ти знаеш ли, аз... — започна тя още от вратата, но като видя Хенрих, спря се и се изчерви.

— Здравейте, госпожице Моника, как сте?

— Добре е, само че непрекъснато се тревожи, че вашето изучаване на езика върви много нередовно — отговори майката вместо дъщерята.

— Майко! — извика с упрек девойката.

— Но добре, аз вече ще бъда старателен ученик, а за да не закъснява на уроците моята малка учителка, аз ѝ донесох от Лион ето това...

Хенрих извади от джоба си кутийка, хвана Моника за ръката и постави на китката ѝ мъничко часовниче.

— Моля ви се! — Моника дръпна ръката си.

— Госпожице, моля да не считате това за подарък, а като малка компенсация за времето, което вие губите за мене. Иначе би било странно, ако вие давахте уроци на немски офицер безплатно, само от симпатии към него.

— Но...

Забележката на Хенрих явно обърка Моника. И всъщност защо тя прахосва свободното си време, за да занимава този немски офицер? При това той може да помисли, че ѝ оказва голяма чест и че ще я зарадва! Но най-после тя трябва по някакъв начин да тури в ред своите отношения с барона... Иначе никога нищо няма да узнае. Как да постъпи?

Девојката погледна въпросително майка си.

— Най-добре е да поблагодариш на барона — каза госпожа Тарвал.

— Благодаря, бароне! — тихо прошепна Моника.

— Днес ще започнем занятията точно в шест, ако сте свободна.

— Тогава да си сверим часовниците. Ето виждате, почти пет минути разлика. Кой от нас бърза да живее и кой закъснява?

— Вярно, аз бързам. Именно преди да сляза тук аз си мислех: бих дал половината от живота си, за да ускоря хода на времето.

— А защо ви е нужно това? — сериозно попита Моника.

— За да стигна по-бързо до целта си.

— Каква цел?

— Ще дойде ден, когато може би ще ви кажа, госпожице, но този момент трябва да се дочака — полусериозно, полушеговито отговори Хенрих и като се поклони на майката и дъщерята, излезе.

Пред входа на щаба той видя кола и до нея Еверс и Лютц. Хенрих се приближи.

— Господин генерал, разрешете да ви предам привет от генерал-майор Бертхолд.

— Какво! Той е вече генерал-майор?

— Да. Току-що получих писмо. Господин Бертхолд пише, че работи в щабквартирата на господин Химлер.

— Я гледай ти! — многозначително проговори Еверс. — От все сърце го поздравявам!

Генералът така дълго стиска ръката на Хенрих, сякаш той, барон фон Голдринг, а не Бертхолд е удостоен с великата чест да работи с

Химлер.

— Ние с капитан Лютц тръгваме по работа. Така че предупредете да не ни чакат за обяд — помоли Еверс, след като седна в колата.

— Тогава разрешете да поръчам вечеря. В ресторанта на хотел „Темпл“ има прекрасна кухня.

— С най-голямо удоволствие ще вечерям заедно с вас. Необходимо е по някакъв начин да отбележим вашето щастливо и победоносно завръщане. Вие как мислите, капитане?

— Аз вече няколко пъти вечерям заедно с барона и трябва да призная, че той е тънък познавач на френската кухня.

— За колко часа да поръчам вечерята? — попита Хенрих.

— Ние ще се върнем в осем — каза генералът.

— Господин лейтенант — обърна се Лютц към Голдринг. — Ето ключа от моята каса. В нея най-отгоре е поставена папка с книжа. Необходимо е да се запознаете с тях. Разположете се в моя кабинет и четете. Само да не загубите ключа. На всеки прочетен документ се разпишете.

Хенрих се намръщи.

— Да си призная, господин капитан, от всички видове литература най-малко обичам тази, която вие искате да ми дадете.

Генералът се разсмя и заповяда на шофьора да тръгва.

Папката, за която спомена Лютц, имаше надпис „Строго секретно“. Хенрих се заключи в кабинета и започна да преглежда книгата от папката. Болшинството от тях не бяха интересни. Хенрих бързо ги преглеждаше и подписваше. Но един документ го заинтересува. Това беше инструкция за методите на противотанковата отбрана и чертежи към нея. Ставаше дума за танковете джуджета „Голиат“, предназначени за унищожаване танковете на врага и за унищожаване на негови укрепени точки. Танкът „Голиат“ притежаваше още огромна взривна сила, управляваше се по радиото, имаше изключителна маневреност и можеше да развива скорост до 90 км. Като се срещне с друг танк или се натъкне на дот, той експлодира и мигновено унищожаваше препятствието, в което се е ударил. Това беше нещо ново. Хенрих няколко пъти фотографира инструкцията и приложените към нея чертежи.

Сега вече може да затвори папката и да заключи касата.

Но не му се искаше да се върне в стаята си. Не е ли добре малко да се поразходи? А после, точно в шест, ще се заемат заедно с Моника за речника и тетрадката. Неговата малка учителка строго ще свъси вежди, когато той сгрещи или постави неправилно ударение. След свършване на урока ще разменят по няколко мисли, или, по-точно, ще поспорят. И двамата няма да кажат това, което мислят. Разговорите им напомняха повече на състезание, а самите те, учителката и ученикът, на фехтовчици, които, кръстосали шпаги, стоят един срещу друг и очакват момента за точен удар.

Наистина в последно време Моника е по-ласкава, даже го гледа някак особено. Но именно това най-много тревожеше Хенрих. Той чувствуваше, че девойката му харесва, даже много му харесва. Но нима той сега има право на това? Даже ако Моника би се убедила, че той не е враг на народа ѝ, а истински приятел, съмишленик на всички, които се борят за свободата на Франция, нима той би имал право да допусне техните отношения да прераснат в нещо повече, в любов? Та нали той не може да се ожени за Моника. Какво ще се получи тогава? Късо романтично приключение. Не, това той няма да допусне. Тази чудесна, мила девойка заслужава истинско щастие. А той може заедно със себе си да я въвлече в пропастта.

Освен това насреща стои Бертхолд, който явно го счита като бъдещ кандидат на дъщеря си. Разбира се, той за сега няма да разочарова своя шеф, това би означавало да влоши отношенията си с такъв влиятелен човек от щаба на Химлер. Това в никакъв случай не трябва да се допусне. Зад гърба на един началник на отдел от щаба на Химлер може да се чувствува в безопасност. Така например Еверс има добро отношение към него, защото знае, че Хенрих фон Голдринг е като син на високопоставен гестаповец. Налага се на всяка цена да дава надежда на Бертхолд, че ще се ожени за Лора.

Как би се смяла Моника, ако прочете само едно писмо на Лора. Сантименталността на еснафка е съчетана с глупостта и перченето на дъщеря на високопоставена особа. И ето такава момиче има всичко. А красивата и умна Моника трябва да прислужва в ресторанта на пияните немски офицери. И да върши това с характера, който тя притежава! Наистина тя е успяла така да се постави пред тях, че даже малко да се боят от нея. Но достатъчно е да направи само една погрешна стъпка и вратата в нейната непристъпност ще изчезне и

тогава офицерите ще дадат свобода на езиците и ръцете си... Не трябва никой да знае за уроците, които девойката му дава, и изобщо неговото име не трябва да се свързва с нея. Ако с него нещо се случи, нея непременно ще я вмъкнат в гестапо и кой знае какъв ще бъде краят. Може би тя ще успее да докаже, че няма никакво отношение към неговата работа. А връзката с партизаните, ако има такава? Впрочем Хенрих никак не се съмняваше, че Моника е свързана с партизаните. Такава горда и независима девойка, истинска патриотка, каквато е тя, не може да стои настрана от борбата с враговете на своя народ. Хенрих даже е сигурен, че това е именно така. Но как да узнае? Неговата малка учителка винаги стои нащрек, тя повече разпитва, отколкото сама говори... А колко хубаво би било да се свърже чрез Моника с местните ръководители на партизанското движение. И за него, и за тях това би било много изгодно. Следователно трябва и по-нататък да поддържа с нея приятелство и само приятелство. Да потисне сърцето си, да бъде умен и спокоен. А това е толкова трудно, когато си на двадесет и две години и когато пред тебе стои красива и добра девойка, която тъй много ти харесва. Но така ще бъде по-добре и за двамата.

Като взе такова решение, на Хенрих му стана по-леко и през време на урока се държа значително по-умерено и спокойно, отколкото всеки друг път. Това учуди Моника и даже засегна самолюбието ѝ. Тя също се държа официално и сухо и урокът, който и двамата очакваха с такова нетърпение, премина безинтересно и скучно.

А точно в осем часа вечерта в уютната стая на хотел „Темпл“ се събраха за вечеря генерал Еверс, сухият и педантичен началник на щаба на дивизията полковник Кунст, капитан Лютц и Голдринг.

Като видя сервираните закуски и вина, Еверс доволен потупа Хенрих по рамото.

— Бароне, вие сте истински офицер за специални поръчения. Умеете даже да предугаждате вкуса на своя началник.

Госпожа Тарвал днес наистина надмина себе си. Ястията се меняха едно след друго и към всяко от тях се сервираше специално вино. Еверс, който винаги се оплакваше от черния си дроб, се оказа голям чревоугодник и нелош познавач на вината. Той високо оцени ястията на госпожа Тарвал и подбора на вината. Кунст и Лютц въобще не можеха да се оплачат от лош апетит и сега ядоха и пиха за четирима

души, а Хенрих през цялото време се грижеше чашите да не остават празни.

За десерт госпожа Тарвал сервира плодове, коняк и кашкавал, нарязан на тънки филийки. Цигарите отдавна бяха на масата.

Още след първите чашки коняк беседата се оживи. Даже мълчаливият полковник Кунст най-после се разприказва. И както винаги, не на място. Това, което той каза, никак не съответствуваше на общото весело настроение.

— А вие знаете ли, господин генерал, че снощи в участъка на нашата дивизия, между селата Сен Жулиен и Лантерно, са изчезнали двама SS офицери, капитан Вайснер и лейтенант Райхер? — попита той с пияна и глупава усмивка. — Аз не ви доложих по-рано за това, за да не разваля настроението ви преди вечерята.

— Как така са изчезнали? — учуди се Еверс.

— През нощта те тръгнаха от село Лантерно и в определено време са били длъжни да пристигнат в Сен Жулиен, където ги очаквал господин Милер. На него е било съобщено, че са тръгнаха, и когато не пристигнали в определеното време, Милер се разтревожил и позвънил по телефона в Лантерно. Оттам потвърдили, че офицерите отдавна са тръгнаха с кола. Милер още повече се разтревожил и изпратил няколко мотоциклетисти да ги посрещнат, но те не срещнали офицерите. Даже и колата не намерили. Тогава нашият единадесети пункт бил вдигнат по тревога. За търсене на офицерите била изпратена една рота войници и едва на сутринта далеч от пътя в едно дърво намерили обърнатата колата, с която тръгнаха Вайснер и Райхер. А те самите и досега не са намерени. Търсенето продължава. За тази цел аз наредих да изпратят още една рота войници.

— Дявол да го вземе — изруга Еверс, — изглежда, скоро вече няма да можем нощно време да излизаме навън. Трябва да се пратят повече хора да търсят. Виновните ще се намерят на всяка цена. А когато ги хванем, така ще бъдат наказани, че други да не смеят да вдигнат глава.

Съобщението на Кунст развали настроението на гостите.

— За мене е време да почивам, господа — и като погледна часовника, Еверс стана.

Той извади портмонето, за да плати своя дял от вечерята, но Хенрих го спря.

— Вечерята вече е платена.

— О, значи така? — със задоволство възкликна генералът и постави портмонето в джоба си. — Тогава още един път благодаря, бароне. Всичко беше много мило. Кунст — обърна се Еверс към началника на щаба, — не ви ли се струва, че барон фон Голдринг много дълго вече носи лейтенантски пагони и старшилейтенантските по-добре ще му стоят.

— Напълно съм съгласен с вас, господин генерал — потвърди полковникът.

— Тогава утре подгответе необходимите документи.

Генералът се обърна към Хенрих:

— А вие кога ще отидете в отпуск?

— След като помогна да се намерят изчезналите, а може би, за съжаление, вече убити офицери.

— Много добре. Така трябва. Задължение на офицера е да не оставя другарите си в беда. На немския офицер — подчерта Еверс.

Вече три дена продължаваше търсенето на офицерите от гестапо, така загадъчно изчезнали. В търсенето взе участие и Хенрих. След като узна за бързото служебно издигане на Бертхолд, генералът започна да се отнася с голямо внимание към своя офицер за специални поръчения. По негова заповед на Голдринг бе дадена съвсем нова кола „Опел-капитен“

Това много улесняваше Хенрих в мисията, с която той се зае. Заедно с Курт, който сега изпълняваше и длъжността шофьор, Хенрих претърси едва ли не всеки метър от пътя между селата Лантерно и Сен Жулиен, но не откри никакви следи от изчезналите. Милер също не можеше да се похвали с някакъв успех. Всеки ден голямото началство го питаше за хода на претърсванията и той все трябваше да повтаря едно и също:

— Нищо ново.

След проверката, която така добре завърши за барона и така лошо за провокатора, Милер се отнасяше към Голдринг с абсолютно доверие. За това много спомогна обстоятелството, че генерал-майор Бертхолд стана пряк началник на Милер. Достатъчно беше в писмо до своя втори баща Голдринг да изрази и най-малко недоволство към Милер и вместо във Франция майорът ще се намери на Източния фронт. А такава една перспектива никак не беше приятна за стария

гестаповец, който често се хвалеше със своите подвизи и при всеки удобен случай разказваше за своето участие във фашисткия преврат през 1923 година и за това, че сам Хитлер му е стиснал ръката.

Ето защо през последните два дена Милер не излизаше от колата на Голдринг и използваше всеки случай, за да подчертае колко високо цени неговата енергия и способности.

Днес Милер и Голдринг се върнаха след два часа. Офицерите вече бяха обядвали и нямаше смисъл да отиват в казиното. Но те и не съжаляваха, че са пропуснали времето за обяд — не бяха гладни.

Уморени от пътуването и измъчени от горещината, те решиха просто да поседят в лятната сладкарница и да изпият по чаша студено отлежало ябълково вино.

Но и студеното вино не ободри Милер. Вътре в него всичко кипеше. Сега той повече от всякога приличаше на ловджийско куче, което нервничи, след като е загубило следата на дивеча.

— Нима ние с вас, бароне, нищо няма да намерим? — оплакваше се Милер. — Днес ще ме е срам да се обаждам по телефона. Какво ще кажа?

— Двама души не могат да изчезнат безследно. Следа, макар и малка, непременно има. А щом има, ще я открием — успокой го Хенрих. — Нека малко да попремине жегата, да отпочинем и отново ще тръгнем. Може би този път щастиято ще ни помогне.

— Да се надяваме.

Милер стана и си взе до виждане със своя спътник, като се уточниха да се срещнат по-късно.

Хенрих остана на масата под брезентовия навес.

Минувачи по улицата в това време имаше малко, всички се криеха на сянка. Поради това познатата фигура на Моника веднага привлече вниманието на Хенрих. Девојката вървеше от другата страна на улицата, като оживено разговаряше с висок слаб французин на около тридесет години.

Той водеше Моника подръка и ѝ разказваше нещо много весело.

По дългия нос на французина се появиха бръчки, от време на време той избухваше в смях и поглеждаше девојката в очите. Неприятно чувство на завист бодна сърцето на Хенрих.

Той се обърна на другата страна, за да не гледа нито Моника, нито нейния весел познат, и в това време срещна погледа на възрастен

французин, който седеше отсреща на третата маса от входа. Той гледаше втренчено Хенрих с черните си, напомнящи на матови стъкла очи, гледаше, без да мига, ъгълчетата на стиснатата му уста потрепваха.

До масата, на която седеше французинът, се приближи сервитьорката и тогава той само за минута, докато ѝ плати, отклони погледа си настрана. След това очите му отново се втренчиха в Хенрих.

Заинтересуван от поведението и гримасите на този странен човек, Хенрих също го изгледа внимателно няколко пъти. След като се убеди, че немският офицер го забеляза, французинът бързо се огледа, сякаш проверяваше да не би някой да го следи, извади от джоба си плик, постави го на масата и почука върху него с пръст, с което даваше да се разбере, че пликът е предназначен за офицера. Французинът се огледа още един път и излезе.

„Отново провокация!“ — мина през главата на Хенрих. Като остави парите на масата, той също стана и преминавайки бързо покрай масата, на която седеше французинът, незабелязано прибра плика и го постави във вътрешния джоб на мундира си.

Умората веднага изчезна. Хенрих отново почувствува онова напрежение, което кара мозъка да работи бързо и точно. След две минути той беше в стаята си. Като заповяда на Курт, който седеше в антрето, да не го безпокои, Хенрих плътно затвори вратата и извади плика. На него нямаше нито адрес, нито надпис, Хенрих го повъртя в ръка и го разкъса. На пода падна малък лист, сгънат на четири. Това, което Хенрих прочете, извънредно го учуди и разтревожи.

Писмото беше написано на лош немски език, но с ясен, красив почерк. Неизвестният кореспондент пишеше:

„Аз съм французин, но съм предан на вас, немците, искрено, от душа. И поради това считам за свой дълг да ви помогна. Аз още не зная на кого ще дам това писмо и поради това пиша без обръщение. Да дойда в щаба не мога. Местните жители вече подозират, че симпатизирам на немците, и ако се убедят, че ви помагам, маките ще ме убият. Аз написах писмото, за да го предам при удобен

случай на немски офицер, а той да го предаде, където трябва.

Аз знам, че няколко дена търсите отвличените от маките двама офицери. Вие не сте ги намерили и не ще ги намерите, ако не ви помогна. Двамата офицери са убити и телата им са закопани до дъба, източно от мястото, където намерихте колата. В убийството на офицерите взеха участие четирима маки. Двамата от тях аз зная. Това са Жорж Марот и Пиер Гортран от село Понтемафре. Другите двама са ми неизвестни, но мога да ги узная. Мисля, че ако вие арестувате споменатите, от тях ще можете да разберете кои са тези двама, които аз не зная. Аз съм готов да ви служа всякога, когато ви е нужна моята помощ. Но никога не ме викайте при себе си — това е смърт за мене. Измислете друг някакъв начин, например арестувайте ме и след беседване ме пуснете. Аз имам още някои сведения, които ще бъдат много интересни за вас. Очаквам достойно възнаграждение за услугата. Адресът ми е: село Потерн. Жулиен Левек.“

Писмото нямаше дата. Хенрих се замисли.

Какво значи това? Писмо на доброволен сътрудник на гестапо или провокация? Ако е провокация, тя е още по-лошо скроена, отколкото тази в Шамбери. Защо писмото трябваше да се предаде в сладкарницата, където всякога можеха да видят нежелани свидетели? Нима при предишната проверка той не бе ги убедил? Не, това по-скоро напомня на обикновен донос. Но защо тогава този мерзавец не подхвърли писмото, когато те седяха заедно с Милер? Тогава този тип би бил съвсем сигурен, че писмото му ще стане известно на немското командване.

А ако все пак това е провокация? Да допуснем, че той скрие това писмо. Тогава могат да го обвинят, че е направил това съзнателно, и отново ще започнат да проверяват, да се ровят и може да открият кой се крие зад името на барон фон Голдринг. Не, той не може да рискува така. Трябва да се намери друг изход. Но какъв? Да предаде писмото на Еверс, който непременно ще го предаде на Милер? Това значи да

бъдат осъдени на смърт най-малко двама френски патриоти. Да предупреди партизаните? Но как? Не, трябва да постъпи по-иначе. Писмото той трябва да предаде на генерала, само че...

— Курт! — извика Хенрих на ординареца. — Повикай още сега госпожица Моника и ѝ кажи, че съм свободен. Когато тя дойде, иди в щаба и попитай дежурния няма ли за мене писмо. Оттам ми позвъни по телефона. Ясно ли е?

— Тъй вярно. Слушам.

Курт излезе.

Като прочете още един път писмото, Хенрих внимателно го сгъна така, че думите „в убийството на офицерите взеха участие четирима партизани“ да са най-отгоре на сгънатото листче, за да може лесно да се прочетат. Сега трябва да остави този смачкан лист на масата срещу креслото, на което всякога сяда Моника.

— Ох, как сте задимили! — недоволно се намръщи Моника, като влезе в стаята.

— А вие не обичате ли пушачите?

— Тези, които не знаят мярка.

— А той знае ли мярка?

— За кого става дума?

— За този, с когото ви видях на улицата днес. Такъв един слаб, висок и изглежда много весел.

— Ааа, вие сте ме видели с... — Моника прехапа устна и млъкна.

— Вие се страхувате да кажете името му!

— Просто то нищо няма да ви подсказе. Това съвсем не е „той“. А един много добър приятел...

— А вие някога ще ме запознаете ли с вашите приятели? — Хенрих някак особено изпитателно изгледа девойката.

— Ако заслужите — многозначително отговори Моника.

— О, тогава още днес ще се постарая да намеря такава възможност — също натъртено произнесе Хенрих. — Разбрахме се, нали?

— Разбрахме се. А сега да се заемем с речниците — Моника седна в креслото. Хенрих се отдалечи в дъното на стаята за цигари, които бяха поставени върху шкафчето до кревата, и с крайчеца на окото си наблюдаваше девойката. По напрежението на цялата ѝ фигура

и по неподвижно застиналата издадена напред глава той разбра, че думите от писмото са прочетени.

„Курт нещо се забави да позвъни“ — помисли Хенрих и именно в тази минута телефонът иззвъня. Моника трепна. Хенрих вдигна телефонната слушалка:

— Слушам... Да... Ей сега ще дойда. Госпожице, много се извинявам. Трябва буквално за пет минути да прескоча до щаба. Почакайте ме тук, за да не ви търся пак. Може, нали?

— Добре, само че не се бавете — охотно се съгласи Моника.

Като излизаше, Хенрих забеляза, че девойката побледня и се разтревожи.

Хенрих и Курт се върнаха заедно и не след пет минути, а след десет.

Моника не беше в стаята. Върху речника бе поставена кратка бележка:

„Пет минути минаха и аз мога да си отида. Не е учтиво да карате девойка да ви чака. Особено когато я очакват весели приятели. Възможно е някога да ви запозная с тях.“

Хенрих разкъса бележката на дребни парченца.

— Курт, иди поискай от хазайката гореща ютия и кажи на госпожица Моника, че я моля да ме извини за закъснението и че я чакам.

Курт се върна веднага. Ютия той донесе, но Моника не намерил. Госпожа Тарвал каза, че от пушека я заболяла главата и тя излязла с велосипеда да се разведри.

Ясно беше, че Моника е прочела писмото. Листът бе оставен съвсем не така, както бе го оставил Хенрих. И не беше на същото място. А и нейната бележка беше красноречива. Колко умно беше я написала Моника. Никакъв недостатък не можеше да ѝ се намери, всяка дума в нея означаваше много... Приятелят ще разбере, а врагът никак няма да се досети... И даже не се е подписала, конспиратор.

Излязла да се поразходи! Заболяла я главата, според думите на госпожа Тарвал, Сега е ясно, че маките ще бъдат предупредени.

Писмото може да се предаде на Еверс.

Хенрих започна да глади с ютията смачканото листче.

— Нима аз не мога да направя това, господин лейтенант? — обиди се Курт, който влезе в стаята, за да закачи в гардероба почистения мундир.

— Има неща, които на никого не бива да се доверяват, Курт.

— На мене вие можете да доверявате всичко. Защото няма по-предан вам човек от мене. Нито моята майка.

— И какво общо има с това твоята майка, Курт?

— А тя ми пише... Ето, чуйте — Курт извади от джоба си писмо и запъвайки се от възмущение, започна да чете: — „Аз всяка вечер се моля за твоя лейтенант, синчето ми, защото той те спаси от сигурна смърт, а заедно с тебе и мене. А аз нямам друг, освен тебе. Служи му вярно, аз ти заръчвам това като майка. На доброто трябва да се отвърне с добро. Иначе бог ще накаже и мене, и тебе, мое мило дете...“

— Ти, Курт, имаш добра майка и тя те обича много. Предай й сърдечен привет от мене и й пиши, че изпълняваш нейната заръка.

— О, аз вече й писах, че за вас съм готов в огъня да се хвърля. И наистина ще направя това без колебание.

— Няма да стане нужда да се хвърляш в огъня по моя заповед, но е възможно да се наложи да изпълняваш някои мои поръчения, за които ще знаем само ти и аз.

— Заповядайте ми, ако щете, още сега.

— В момента не е необходимо. Може би и няма да стане нужда. А сега дай ми мундира.

Хенрих се преоблече, за да отиде при генерала да предаде писмото, получено от Жулиен Левек, но като погледна часовника си, седна в креслото и взе книга да чете.

„Минали са само двадесет минути. Малко е. Трябва да се почака, докато се върне Моника.“

Милер беше на седмото небе от щастие. Ето това се казва късмет! Най-късно до утре сутринта ще съобщи на своя началник, че труповете на убитите са намерени и убийците са наказани. А ще ги накаже така, че целият окръг да заговори за това. И в рапорта ще отбележи активността на лейтенант Голдринг. Трябва да си даде вид, че на него, на Милер, не са известни подробности от биографията на барона и неговите отношения с Бертхолд. Така ще бъде по-добре.

Началникът ще отбележи обективността на Милер към младите и талантиви кадри. Той непременно ще пише за това на Голдринг и това още повече ще заякчи тяхното приятелство.

А Милер търси дружбата с Голдринг, за да спечели слава и да си осигури кариера, защото пътят към тях е толкова труден, че едва ли е възможно самостоятелно да се добереш или дори да допълзиш до крайната цел. Наистина той има заслуги, някога бе участвувал в хитлеристкия заговор, но това почна вече да се забравя. Отдавна е време Милер да смени майорските пагони, а и мащабът на работата му трябваше да се увеличи. Участъкът на дивизията беше важен, това не може да се отрече, но по-добре е да се живее в Париж или около него, отколкото да живуркаш в такова мъничко градче като Сен Реми.

Милер си представяше какво впечатление ще направи на началника неговият рапорт. Той даже си мислеше как да го напише: с много малко думи, но така, че да бъде ясно какви огромни трудности са преодолените през време на търсенето. Накрая трябва да запита какво да прави със семействата на престъпниците. Разбира се, той и сам знае какво да прави с тях. Но сега, когато работата е свършена, може да се престори на наивен, да попита началството, нека и то почувствува, че участвува в борбата против маките, и да напомни за това в донесенията си до самия Химлер. Съдбата просто покровителствува Милер, щом изпрати в щаба на дивизията този млад и така ловък барон. И най-добре е да не отстранява Голдринг от търсенето и инсценираното арестуване на този Левек.

Милер даже потри ръце от удоволствие, когато си спомни колко хитро и дипломатично се държа на съвещанието при генерал Еверс. Ако се вземе пред вид само как се изрази там:

„Аз не мога да допусна лейтенант Голдринг да рискува живота си, като вземе участие в арестуването на престъпниците, които положително ще се съпротивяват до последна капка кръв. По-добре е да се изпрати да арестува Жулиен Левек. Тази инсценировка е съвсем безопасна. Трябва да се има пред вид и това, че лейтенантът го познава по физиономия, това още повече облекчава работата и ще ни предпази от всякакви грешки. С операцията в Понтемафре ще се заема аз.“

Нима това не е казано умно и хитро? Той бе подкрепен и от Еверс, и от началника на щаба. По такъв начин главният герой в тази операция ще бъде той, Милер. А Голдринг ще остане настрана.

Лейтенантът трябваше да се върне досега. Вече е десет часът, а той тръгна в седем. Трябва да премине шестдесет километра... Значи, отдавна е време да се върне. А може би... Милер даже настръхна само от мисълта, че с Голдринг може да се случи нещастие, както с тези двама офицери. Тогава прощавай, кариера, прощавай, Франция. Бертолд няма да му прости това. Най-малко ще го изпрати в Русия.

Милер скочи от мястото си и с всичка сила натисна звънеца.

— Веднага изпратете отделение мотоциклетисти да посрещнат лейтенант Голдринг — извика той на влезлия в кабинета му адютант.

Но мотоциклетистите не бяха още запалили моторите, когато пред сградата на службата SS спря опел-капитенът на Голдринг. Милер го видя през прозореца, бързо седна на масата и се наведе над картата на предстоящата операция. „Нека да види, че аз не си губя времето напразно.“

Даже когато се почука на вратата той не отговори веднага. Едва когато почукването се повтори майорът извика:

— Влезте!

Като видя на вратата стройната фигура на Голдринг, Милер се приповдигна.

— Добре дошли, бароне!

— Не е съвсем добре! — сухо отвърна Голдринг и подаде на Милер някакво листче.

— Какво е това? — смутено попита Милер, макар че още от пръв поглед разбра в какво се състои работата. Не за пръв път той държеше в ръцете си такива листчета и добре знаеше тяхното съдържание.

— Смърт на предателите и изменниците на френския народ... Така като че ли пише там? — уморено промърмори Голдринг и седна в креслото.

— И така, Жулиен Левек...

— Убит с два куршума в гърдите един час преди нашето пристигане.

— Убиецът хванат ли е?

— Никой не го е видял.

— Изглежда, че Левек е бил следен.

Милер избърса студената пот, която като роса бе покрила челото му.

— Да, той, доколкото си спомням, и в писмото си споменава, че местното население не го обича особено, намеква за някакви подозрения — подхвърли Хенрих. — Сигурно са следили всяка негова крачка.

— Но тогава цялата работа може да пропадне! Тези, които са се досещали за доноса, положително са предупредили и маките — изпъшка побледнелият Милер.

— Аз на ваше място не бих губил нито минута — посъветва го Хенрих.

— Вие сте прав, прав сте! — обърка се Милер, затича се към вратата и викна: — Тревога! Веднага тревога!

След пет минути команда есесовци на камиони премина по главната улица на Сен Реми в направление на Понтемафре.

... А на другия ден сутринта Милер се върна. Видът му бе жалък. Единственият трофей от проведената операция бяха изкопаните трупове на убитите офицери, прострени в първия камион. Левек бе написал истината: убитите офицери намерили под самотния дъб. Мястото, където бяха закопани, беше добре замаскирано. А двамата маки, участвували в убийството на немските офицери, не успели да арестуват. Не ги намерили в селото. Безследно бяха изчезнали не само те, но и семействата им, даже и най-близките им роднини.

Когато Лютц съобщи на Голдринг за неуспеха на Милер, Хенрих съчувствено въздъхна. Но лицето му веднага засия:

— Сега вече мога да отида в отпуск!

— Но генералът ви моли да почакате още един-два дена — разочарова го Лютц.

— Знаете ли по какви причини?

— Не, вероятно той лично ще ви каже — избягна прекия отговор Лютц.

Но Еверс нищо не казваше. А Хенрих не питаше. Изминаха два дена от операцията на Милер, а въпросът с отпуска стоеше открит. На третия ден преди обяд Хенрих реши да се разходи малко с колата. За през деня не му бяха дадени никакви задачи, но въпреки това той предупреди Лютц за намерението си.

— Защо не, идете — съгласи се адютантът. — Само че за обяд не закъснявайте. Генералът специално предупреди да бъдете навреме в казиното.

— Тогава трябва да отложи разходката. Може би до обяд генералът ще ми постави някаква задача. Вие не знаете ли в какво се състои работата?

Лютц повдигна рамене.

— Слушайте, капитане, не ви ли се струва, че в последно време вашето държане не е съвсем другарско?

— Откъде вадите такова заключение?

— От това, че през цялото време избягвате преките отговори. Вие знаете защо Еверс ме задържа. И не ми казвате. Сигурно знаете защо непременно трябва да бъда в казиното, а мълчите и след това тази загадъчна усмивка... Вместо да отговаряте, вдигате рамене.

— Мили бароне! Та аз искам да ви изненадам приятно! Вярвайте ми, ако ставаше дума за нещо неприятно, непременно щях да ви предупредя.

— Добре. Щом е така, вземам си думите назад.

За приятната изненада, за която намекуваше Лютц, Хенрих узна преди самия обяд, когато се събраха всички офицери. Като се ръкува с присъстващите, генералът тържествено обяви, че висшето командване награждава лейтенант фон Голдринг с „Железен кръст“ — втора степен и му присвоява звание „Старши лейтенант“.

Всички побързаха да го поздравят. Хенрих трябваше да стисне много ръце, да чуе много намеци, че не е лошо две такива големи събития да се отпразнуват в другарска компания.

С разрешение на генерала Хенрих поръча да донесат вино и обядът се превърна в грандиозен гуляй. Такова пиене младият старши лейтенант не бе виждал през целия си живот: пиха всички, стари и млади. Скоро офицерите забравиха не само чинопочитанието, но даже и за присъствието на генерала. Наложиха се Хенрих да праща втори, трети и четвърти път за вино и коняк. Част от офицерите вече съвсем закъсаха. Генералът също не се държеше добре на краката си, но се владееше още и разбра, че трябва да си отива, ако не иска да загуби авторитет.

Когато Еверс заедно с началника на щаба и няколко старши офицери излезе, пиенето се превърна в истинска оргия. Само Хенрих и отчасти Лютц бяха още във форма.

Със зверски викове офицерите посрещнаха връщането на лейтенант Кронберг, който, след като излезе голямото началство, също

беше тайнствено изчезнал някъде.

— Господа, господа! — възкликна Кронберг и се качи на масата. — Дамите идват да поздравят уважаемия старши лейтенант барон фон Голдринг.

— Спуснете пердетата на прозорците! — извика някой.

Най-трезвите скочиха към прозорците, а болшинството от тези, които все още се държаха на краката си, се втурнаха да срещнат така наречените „дами“, които влязоха в стаята със застинали усмивки и изплашени лица. Отвратителни, жалки и същевременно смешни със своите пищни открити рокли, цинично подчертаващи всичките им прелести.

Хенрих потръпна от отвращение, съжаление и негодувание и се отдалечи в дъното на стаята. До него се приближи Лютц.

— Пиршество на боговете — кимна той към офицерите, които дърпаха дамите, и с кисела усмивка добави: — Не ви ли се струва, бароне, че няма нищо по-отвратително от човек, който е дал воля на животинските си страсти и е загубил контрол над себе си?

— Вие затова ли пихте толкова малко?

— Аз не обичам да пия в голяма компания, а и вие, както забелязах, само допирахте чашата до устните си.

— Много силно ме заболя главата.

— И мене също.

— Нали можем незабелязано да изчезнем? — предложи Хенрих.

— С удоволствие — съгласи се Лютц.

Като намери съдържателя на казиното, Голдринг го помоли да му изпрати сметка за всичко изпито и заедно с Лютц излезе през черния вход.

Тази сутрин Моника ходеше нервна и сърдита. На въпроса на майка си, какво ѝ е, тя не отговори. Не съвсем учтиво се държа тя и с неколцина постоянни посетители французи, които бяха дошли да изпият по една-две чаши старо вино по случай местния религиозен празник. Французите отбягваха да посещават ресторанта вечер, когато тук имаше немски офицери, и идваха само през деня или сутрин.

Но днес нямаха късмет, макар че беше рано. Още не бяха успели да изпият по чаша вино, пред хотела спря камион и шест немски войници с черепи на пагоните влязоха в ресторанта. Като видяха неканените гости, и при това есесовци, французите прекъснаха

оживената си беседа. Всички тихичко разговаряха помежду си и се стараеха да не гледат към немските войници.

Есесовците, които пристигнаха доста пияни, се държаха твърде цинично. Подхвърляха обидни думи към присъстващите, закачаха се с госпожа Тарвал, като пускаха неприлични остроты по неин адрес, и без мезе пиеха гроздова ракия.

След около половин час войниците се напиха до забрава.

— Ей! Дай още една бутилка гроздова! — извика пълен рус войник и удари с юмруци по масата.

— Занеси им бутилката и веднага се прибирай горе в стаята си, за да не те виждат повече — каза на дъщеря си госпожа Тарвал, като в това време правеше салатата.

Моника остави на масата поръчаната бутилка. Беше се обърнала да тръгне, когато същият този рус есесовец я хвана за ръката и насила я постави върху коленете си.

— Пуснете ме! — закрещя Моника и се отдръпна.

Есесовецът се закиска и я прегърна през кръста. Приятелите му също се закискаха.

— Пуснете ме, ви казвам! — отчаяно изкрещя Моника.

Хенрих, който точно в този момент заедно с Лютц и Милер минаваше през антрето, чу този вик и се втурна в ресторанта. Само с един поглед той разбра всичко. Ловко хвана русия есесовец за ръката над китката и натисна дланта му. Русият изрева от болка и скачайки на крака, направи крачка назад. Но беше късно: с полусвита дясна ръка Хенрих с всичка сила го удари в челюстта. Есесовецът падна, събаряйки масичката.

Спътниците на русия скочиха срещу Хенрих, но в този миг пред тях блесна пистолет.

— Вън отгук — нервно извика Хенрих.

Зад него с пистолети в ръка се показаха Лютц и Милер.

Като видяха трима въоръжени офицери срещу себе си и сред тях гестаповец, есесовците презглава се втурнаха към изхода.

— Капитане — спокойно, сякаш нито не бе станало, обърна се Хенрих към Лютц. — Вие знаете къде се намира моята стая, отивайте натам с господин Милер, а аз ще поръчам нещо.

След като видяха, че камионът с пияните войници си замина, Лютц и Милер се качиха в стаята на Хенрих. Избяга в стаята си и

Моника. Тя плачеше от обида. Като притича покрай Хенрих, тя бързо каза само „благодаря“ и излезе.

— Изпратете в стаята ми бутилка коняк — помоли той госпожа Тарвал и като преброи парите, прибави: — А това за тия животни, които изгоних оттук. Понеже не можах да ви платят.

Госпожа Тарвал спря ръката му.

— Моля ви се, няма защо! Аз съм ви толкова задължена!

Без да слуша възраженията на госпожа Тарвал, Хенрих се наведе над тезгяха и сам хвърли парите в чекмеджето.

Когато си тръгна, към него се приближи един от посетителите на ресторанта — французин.

— Разрешете, господин офицер, да пием за човешкото благородство — поклони се той на Хенрих.

Всички присъстващи вдигнаха чаши.

Хенрих се обърна към тезгяха, взе чашата с вино от ръцете на госпожа Тарвал и се поклони на присъстващите.

Всички пиха едновременно.

Хенрих излезе.

Двадесет минути преди тръгването на влака, когато Курт вече носеше багажа към голата, Хенрих влезе в ресторанта, за да си вземе до виждане с хазайката и с Моника.

— Аз отивам в отпуск за една седмица и дойдох да си взема до виждане с вас и с госпожицата.

— О, това е много мило от ваша страна, господин барон. Връщайте се по-скоро. Ние ще ви чакаме. Аз ей сега ще повикам Моника.

Като си взе до виждане с Хенрих, госпожа Тарвал излезе да потърси дъщеря си. Хенрих седна до масичката. Изминаха минута-две, а Моника все още я нямаше. Най-после, когато Хенрих беше изгубил надежда да я види, девойката се появи.

— Вие сте искали да ме видите, господин фон Голдринг? — сухо попита тя.

— А защо с такава официалност? С какво съм се провинил пред вас, защо вие не искате да ме погледнете?

Девойката стоеше с наведени очи, бледа и натъжена.

— Напротив, аз съм ви много благодарна за рицарската постъпка...

— Аз заминавам в отпуск и дойдох да си взема до виждане с вас.

— А нали вече си взехте до виждане с дамите, в чиято компания така бурно отпразнувахте получаването на новите пагони и Железния кръст?

В подчертано равнодушния тон, с който беше зададен този въпрос, ясно се чувствуваха нотки на огорчение.

— Моника, моя добра съветнице, та аз даже и не съм ги видял! Щом те се появила, и ние с капитан Лютц си излязохме.

— Вие се оправдавате пред мене?

— А вие като че ли ме упрекувате?...

— Аз ви упреквам в качеството си на учителка — за пръв път се усмихна Моника.

— Аз се оправдавам в качеството си на ученик. И така, какви съвети ще ми дадете за през отпуска?

— Нима моите съвети са ви нужни? Нали вие отивате при своята втора майка и... сестра. Те сигурно хубаво ще се погрижат за вас.

— А защо се запънахте пред думата „сестра“?

— Не мога да си представя как може да се нарича сестра непозната девойка. Вие сам казвате, че сте я видели, когато сте били седемгодишно момче..., и освен това на сестрите не се купуват такива скъпи подаръци.

— Значи, вие нищо не искате да ми пожелаете?

— Дръжте се прилично и... се връщайте по-скоро.

— И двата съвета с радост ще изпълня...

Хенрих силно стисна ръка на Моника и бързо излезе.

„Нима тя ме обича?“ — мислеше си той по пътя към гарата. Беше му и радостно, и тъжно едновременно.

РИБАРИ И РИБКИ

Бертхолд получи телеграмата за пристигането на Голдринг в Мюнхен надвечер. Той се готвеше вече да излезе от щабквартирата и да отиде да почива след дневната работа.

Бертхолд дълго чака телеграмата. Той правеше всичко възможно, за да ускори пристигането на Хенрих в Мюнхен. Но сега моментът не беше подходящ. Да тръгне сега за в къщи не може, а дали Елза и Лорхен ще съумеят да направят всичко, както трябва?

С телеграмата в ръка Бертхолд се отпусна в голямото кресло и се замисли. Толкова планове кроеше, такива желаниа и надежди той възлагаше на това пристигане на Хенрих и — ето! Той пристига точно сега, когато не може да се откъсне от работата нито за един ден.

За пристигането на Голдринг Бертхолд няколко пъти писа на жена си. Те се бяха уговорили по този случай той да се върне в къщи. А ето че сега трябва да праща телеграма да не го чакат... Нима нищо не може да се направи? Нима всичките му планове ще отидат по дяволите само за това, че сега щабквартирата има работа повече от всеки друг път? Но през целия си съзнателен живот, който бе преминал в разузнавателните органи, той нито веднаж не е дал предимство на своите лични интереси пред интересите на службата.

Двадесет и осем години Бертхолд служи в разузнаването. Нима двадесет и осем? А в паметта му така добре са запазени и най-малките подробности от деня, когато той като млад офицер пътуваше за Виена, за да се настани в щаба на австроунгарската армия и редовно да осведомява своя шеф, старши лейтенант Брант, за настроението и поведението на офицерите от щаба.

Колко светли надежди хранеше той за блестяща кариера, каква младежка романтика го окриляше! Вилхелм Бертхолд, разузнавач по произхождение, по образование и по професия. Лов на хора, доверчиви и искрени, откровени, високопоставени и малко известни, но такива, които благодарение на постовете, заемани от тях, са запознати с държавните тайни. Този своего рода лов Бертхолд считаше също такава нужна и не по-малко почетна професия, отколкото, да речем,

работата на лекаря, преподавателя по богословие или на инженера геолог. И преди да тръгне за Виена, младият Вили заедно с майка си отиде в черква и горещо се моли на бога да му помага в трудната работа на агентурен разузнавач, чийто успех зависи от количеството на добродушните глупци.

До 1916 година Бертхолд нямаше основания да се оплаква от съдбата си. Тя беше щедра към него. Тази щедрост се изразяваше в многочислените похвали на Брант за работата му. Но в 1916 година Вили Бертхолд, тогава капитан, допусна неппростима грешка. В лицето на един високопоставен офицер от австроунгарския Генерален щаб той не можа да познае професионалния немски разузнавач. И в един свой рапорт обрисова дейността му в много черни краски. След това звездата на Бертхолд за дълго време залезе. Наистина те не го изгониха, но все едно, че не го забелязваха, даваха му да изпълнява само такива задачи, с които можеше да се справи и последният агент. Бертхолд мълчаливо понасяше пренебрежителното отношение към него, когато съдбата като че ли му се усмихна. Стана нужда да се изпратят голям брой разузнавачи с различни профили в окупирана Украйна. За Бертхолд си спомнил неговият приятел от детинство и съученик от школата за разузнавачи Зигфрид фон Голдринг. Неговата баронска титла му откриваше пътя не само към висшите началства, но и към приемните салони на техните жени. Голдринг и Бертхолд тръгнаха за Украйна заедно, макар да бяха получили различни задачи — Зигфрид трябваше да организира агентура в транспорта, а Вили да събира сведения за икономиката на Южна Украйна.

За да изкупи стария си грях, Вили Бертхолд работеше неуморно, с голямо напрежение. Той проучи основно земските архиви, статистическите данни, покритите с прах докладни записки на геоложките бригади. Но когато през есента на 1918 година немската армия бягаше презглава от революционна Украйна, Бертхолд също беше принуден да бяга, като едва успя да вземе със себе си като най-голяма ценност иконата на Козелщанската божа майка, набързо открадната от него от манастира, и своя доклад за икономиката на Южна Украйна. Камъните върху иконата, както впоследствие стана ясно, бяха фалшиви, а доклада му никой даже и не погледна. Германия стоеше пред катастрофа — не им беше до това.

С това кариерата на потомствения разузнавач щеше да завърши, ако за него не беше си спомнил бившият му шеф старши лейтенант Брант. Несвикнал да се ползува с вниманието на началствата, Бертхолд сам не може да разбере как стана заместник на Брант и почти едновременно мъж на дъщеря му Елза, чиято единствена зестра бе високият пост на баща ѝ. Но след две години баща ѝ почина, след като дочака внучката Лорхен, на която може да завещае само колекция от пощенски марки, събирани в продължение на почти половин столетие.

Бертхолд безкрайно обичаше своята дъщеря, така, както може да обича човек, който през целия си живот не бе изпитвал не само дълбока привързаност, но даже и симпатии към някого. Той бе всякога затворен човек и критерий за отношенията му с другите бе ползата от тях за кариерата му. Така той стана и мъж на Елза, която никога не бе обичал, и оставаше чужд за нея даже и сега. Единственото нещо, което свързваше съпрузите, бе Лора, чиято съдба еднакво вълнуваше бащата и майката.

Малката Лорхен беше рядко мило момиченце: с пълни ръчички и краченца, с розови бузки и със златисти къдрици. Очаровани от нейната красота, родителите не забелязваха как постепенно външността ѝ се мени. Лора растеше на височина и едновременно с това се удължаваха всичките черти на лицето ѝ, а това никак не красеше момичето. На дванадесет-тринадесет години тя беше много нескопосана и при това с извънредно долни наклонности: Лора обичаше да подслушва на вратата, да следи какво правят възрастните. Познанията ѝ по някои интимни страни на живота отиваха много подалече от познанията на другите момичета на нейната възраст.

Именно в тази възраст Лора страстно се стремеше към момчетата. Ползувайки се от снизхождението на майка си и честите отсъствия на баща си, който много пътуваше по служба, момичето мъкнеше в къщи цели групи свои съученици — момчета, — щедро ги гощаваше с различни лакомства, които измъкваше от бюфета, а след това измисляше игри с целувки, толкова тенденциозни, че за техния характер най-после се досети и госпожа Елза.

Разтревожена от това, майката забрани на Лора да приема в къщи своите млади приятели и с това влоши работата. Своите весели развлечения тя пренесе в двора на вилата, където беше още по-трудно да се следи за поведението на децата. Боейки се да признае пред мъжа

си, че не е успяла да опази дъщеря си, госпожа Елза скриваше всичко от Бертхолд. Но веднаж сам Бертхолд видя през прозореца как неговата единствена дъщеря играеше с момчетата. Оттогава тя излизаше на разходка само заедно с майка си, а из пътя на връщане от училище строго бе контролирана. Момичето се съпротивяваше, изпадеше в истерия, но волята на бащата бе непреклонна.

Тези разумни мерки като че ли добре се отразиха върху характера на Лора. Тя стана по-спокойна, а и външно се измени. От зелена пъпка разцъфна великолепен цвят, даже много разкошен за нейните години.

Сега Лора сама вече търсеше момчетата, разменяше си с тях тетрадки, в които имаше преписани стихове, а през време на ваканциите пишеше дълги писма, изпълнени с клетви за вяност.

Бащата и майката бяха се успокоили вече за дъщеря си, любуваха се на мечтателния поглед на сините ѝ очи, на дългите ѝ дебели златисти плитки. Прекалено месестия нос родителите се стремяха да не забелязват, като се утешаваха с мисълта, че той постепенно ще се оправи.

Наистина понякога Лора изпускаше края. Тогава тя отново започваше да капризничи, ставаше прекалено раздразнителна, омръзваше на всички ту с пориви на неочаквана нежност, ту с изблици на също така непонятна злоба. По този повод Бертхолд даже се съветва с лекарите, но всички в един глас го успокояваха:

— Обикновено явление на преходната възраст, като се омъжи и роди, всичко ще се оправи.

Бертхолд отдавна мечтаеше Лора да се омъжи, да роди син и по такъв начин да продължи рода, чиито корени се губеха някъде в XVII столетие и който можеше така неочаквано да се прекъсне при него, Вилхелм Бертхолд. Справедливостта изисква да се каже, че любещият баща направи всичко възможно бъдещият мъж на дъщеря му да не я упреква, че няма зестра, както той упрекуваше фрау Елза.

Зестрата на неговата дъщеря не бе малка. В 1933 година, след преврата на Хитлер, Бертхолд получи като подарък вила в Мюнхен, която по-рано принадлежала на някакъв евреин, професор по музика. По-късно благодарение на връзките си с Химлер, Вилхелм получи още два хлебни завода. А и на престоя си на Източния фронт генералът гледаше като на удобен случай да осигури бъдещето на Лора и своята

собствена старост. Като другите той не се занимаваше с дреболии — дрехи, мебели, колети с продукти. Всички подчинени офицери знаеха, че най-добрият подарък за техния шеф е среброто, старинното руско сребро. И те специално търсеха такова за началника на отдел 1-Ц. А той, като получише някакъв сервиз, обичаше да се затвори сам в стаята си и дълго и внимателно да го разглежда, преди да го изпрати в къщи на госпожа Елза. Считайки се за тънък познавач на изкуството, Бертхолд още на младини купуваше евтини копия на известни скулптури и закачаше по стените на своята квартира килими фабрично производство. Сега той можеше да удовлетвори своята страст към скулптурите и килимите като компенсация за това, че дълго време му се налагаше да се задоволява с копия вместо с истински произведения на изкуството. С течение на времето апетитът му се увеличаваше и вкусът му се изтъняваше. Сега той вземаше скулптури и килими само от музеите. Това беше сигурна гаранция, че в сбирката му няма да попаднат копия или второстепенни предмети. И със свойствената си акуратност преди изпращането на всяка нова „находка“ собственоръчно залепваше върху скулптурата или пришиваше към килима малка табелка, на която написваше всичко, което знаеше; името на скулптурата, името на автора, века, в който е бил изтъкан този или онзи килим, и даже музея, откъдето е бил взет предметът. По заповед на мъжа си госпожа Елза пазеше всички тези табелки, както грижливи хора пазят всичко, което на старини може да им служи като източник за съществуване.

Два пъти седмично тя съобщаваше на Бертхолд всички семейни новини. Разбира се, главната тема на тази кореспонденция беше дъщерята, нейното здраве, поведение и настроение. Майката избягваше да се оплаква, за да не тревожи мъжа си, претоварен сега с толкова много работа. Но в писмата ѝ все по-често се срещаха намеци, че с Лора не всичко е в ред. На изричното искане на Бертхолд да пише най-после в какво се състои работата госпожа Елза отговори с дълго писмо, в което разкри действителния лик на Лора.

Изясни се, че увлечението на Лора към фермата край Мюнхен, която Бертхолд получи преди една година, не се обяснява с любовта към стопанството, характерна за немките, а със съвсем други причини. Тази ферма Бертхолд получи почти даром. Той много се надяваше на нея. И не за това, че я снабди с чудесни породисти

холандски крави. Главният доход трябваше да се получи от безплатната работна сила. От Източния фронт той изпрати на фермата девет белоруски девойки, които уж били свързани с партизаните.

Отначало Лора се отнасяше равнодушно към бащиното си стопанство, но в последно време посещенията ѝ там зачестиха, даже си купи дълъг камшик за кучетата, които пазеха фермата.

Най-напред госпожа Елза не се тревожеше, когато дъщеря ѝ тръгваше за стопанството. Тя даже се хвалеше пред познатите каква добра стопанка ще стане Лора. Но веднаж се наложи майката да отиде на фермата след дъщеря си и това, което видя, я изуми и изплаши. Тя бе потресена не от това, че Лора изтезаваше с камшика си белоруските момичета. За госпожа Елза това беше обикновен работен добитък, а добитъкът всякога трябва да се бие. И не техните сълзи и писъци я смаяха. Тя остана като гръмната, когато видя лицето на своята дъщеря — то гореше от някакво животинско наслаждение. Мечтателните очи на Лора с разширените си зеници напомняха очи на побъркана. Госпожа Елза разбра, че това не е случаен изблик на гняв. Дъщеря ѝ е ходела в стопанството именно за да изтезава момичетата.

Бертхолд беше принуден да иска разрешение от висшето началство, за да прескочи до Мюнхен и сам да се убеди в това, което пишеше жена му, и ако е необходимо, да свика лекарски консулт, за да проверят всестранно здравето на Лорхен.

Този път мнението на лекарите не беше така оптимистично, но те отново настояваха момичето по-скоро да се омъжи и категорично забраниха тя да ходи на фермата, защото това може да доведе до развитие на садистични наклонности и до различни отклонения от нормалния ѝ психически и полов живот.

И родителите решиха колкото се може по-скоро да я омъжат. Тя трябва да има мъж, деца, да живее свършено нормален живот. Родът на Бертхолдовци трябва да има здрав наследник, дявол да го вземе!

Но лесно е да се каже да се омъжи дъщерята.

Разбира се, Бертхолд можеше да избере измежду подчинените си офицери подходящ кандидат. Ще вземе някой беден и неизвестен лейтенант и ще го издигне с оглед по-късно да го направи свой зет. Но Бертхолд от собствен опит знаеше, че подобна пълна зависимост от бъдещия тъст малко помага за пробуждане на нежни чувства към насила натрапената му жена. Трябва да се признае, че неговата Елза,

макар да е била всякога задоволена почти с всичко, а и последните години даже можеше да се счита за богата, никога не е била щастлива. Не получи семейно щастие и сам Вилхелм Бертхолд. Пред хората те бяха вежливи и внимателни един към друг, но когато оставаха сами, не знаеха за какво да говорят, бяха чужди помежду си, ако работата или разговорът не засягаха Лора. Лорхен беше неговата единствена утеха.

Когато кроеше планове за бъдещето на дъщеря си, студеният и разсъдителен Бертхолд ставаше мечтател. През време на първото си отиване в Мюнхен той направи всичко възможно, за да въведе Лора във висшето мюнхенско общество. И не е негова вината, че Елза не съумя да укрепи тези връзки. Така или иначе, но пътят към салоните, където Лора можеше да намери своя кандидат, беше затворен и Бертхолд се безпокоеше от мисълта, че трябваше малко да наруши своите планове, свързани с омъжването на дъщеря си. Толкова повече, че Лора, колкото и чудно да е, много погрозня. Лицето ѝ силно се заобли, а носът ѝ стана още по-голям. Поради това очите на Лора изглеждаха още по-мънички, отколкото бяха всъщност. Само косите на момата останаха все така разкошни и златисти.

Още първото появяване на Хенрих фон Голдринг в служебния кабинет на Бертхолд, тогава полковник, той прие като голям късмет. И наистина само с щастливо стечение на обстоятелствата можеше да се обясни това, че синът на покойния му приятел, младият барон, наследник на два милиона, попадна именно при него. Разчувствуван от срещата със сина на покойния Зигфрид, полковникът тогава съвсем искрено обеща на Хенрих да му бъде втори баща. Едва през нощта, когато обмисляше всичко, разбра колко гениално е постъпил.

Да, по-добър кандидат за Лора не може да се намери. Млад и със заслуги пред отечеството. Вярно е, че е малко сприхав за разузнавач, ако се съди по историята с Шулц, но по-нататъшната работа ще дисциплинира Голдринг. Той има всички основания да разчита на блестяща кариера... И главното е това, че е богат и освен това барон! Наистина сега на титлите не се придава голямо значение, но все пак добре ще бъде Лора да стане баронеса. А и външността му не е лоша, красив, с високо чело, тънък орлов нос, умни светлокестеняви очи, стройна фигура. Не, даже и най-капризната мома няма да се откаже от такъв кандидат!

Бертхолд веднага запозна жена си със своите планове, като я предупреди да бъде колкото може по-нежна към своя доведен син. Лора нямаше нужда да се предупреждава. Тя беше във възторг, че вече има брат офицер с такъв романтичен живот. Между Хенрих, госпожа Елза и Лора се завърза оживена кореспонденция. С една дума, всичко вървеше много добре. В плана, разработен от Бертхолд, огромно значение се придаваше на първата среща на Хенрих с госпожа Елза и Лора. Той предварително обмисли всички подробности на тази среща и като добър режисьор определи ролите. Главната роля, разбира се, остави за себе си, при това Бертхолд умееше не само добре да играе, но и да ръководи всяка работа. И изведнаж всичките му планове се нарушиха, понеже Хенрих пристига в Мюнхен именно сега, когато той, Бертхолд, няма да бъде там.

А какво ще бъде, ако помоли да го пуснат да прескочи за един ден? Само за един ден?

Бертхолд си припомни всички срочни задачи, които чакат разрешение утре и в другиден. Не, той ще направи друго — ще работи довечера цялата нощ, а утре надвечер ще поиска едnodневен отпуск и вечерта ще бъде в Мюнхен. Шосето е в отлично състояние, не е повредено от бомбите, а френското рено ще го закара в къщи за осем-девет часа. И така ще има на разположение цял ден. А за един ден планини може да прехвърли. Но за всеки случай ще телеграфира на жена си, че няма да може да отиде.

Телеграмата на Бертхолд много разтревожи госпожа Елза. Само един ден откак Хенрих е у тях, а тя вече се измори много. И за това не е виновен той. О не, тя е съвсем съгласна с Вили, че младият барон е крайно вежлив и възпитан. Той ѝ направи такова хубаво впечатление, че даже без подробни указания на мъжа си, по своя инициатива тя прави всичко възможно този строен офицер с такива тънки благородни черти, с два милиона марки в швейцарските банки да стане годеник, а после мъж на дъщеря ѝ.

Хенрих пристигна сутринта. Те не го очакваха. Госпожа Елза не успя да даде напътствия на Лора как да се държи с доведения си брат. Момичето действуваше, както си разбираше, и на госпожата ѝ се струваше, че тя непрекъснато допуска грешка след грешка. Разбира се, обстоятелството, че Лора и Хенрих бяха брат и сестра, ги освобождаваше от всякакви церемонии, които изискваха правилата за

добро държание. Хенрих беше прав, когато още при първата среща заяви, че не може да се обръща към сестра си на „вие“. Съвсем допустимо бе и това, че при срещата Хенрих и Лора се целунаха. Нали са брат и сестра. Но внимателното и опитно око на госпожата забеляза, че Лора сама удължи целувката и въобще много горещо проявяваше сестринските си чувства. Това можеше да отблъсне барона или, обратно — да доведе до лесна победа над девойката, която сама увисва на шията му. И тогава сбогом на всички планове и надежди!

Не, до пристигането на Вили не бива да оставя Лора и Хенрих насаме. Госпожа Елза бе принудена да остави работата си и цял ден да придружава дъщерята и госта, където и да идеха те. След закуската те заедно разгледаха градината, разходиха се по улиците на града, даже до обяд направиха разходка с кола. Хенрих седна на кормилото, а Лора възторжено го хвалеше за майсторството му да управлява лека кола. Тя получи обещание, че той ще научи и нея. Разбира се, в това нямаше нищо особено и непозволено, ако Лора умееше да се държи, както трябва. Но на нея не можеше да се вярва. Трябваше с тях да пътува и госпожа Елза. Днес тя толкова се умори, че не знаеше дали ще й останат сили за утре. Вярно е, че баронът се държи с Лора внимателно и сдържано, но кой знае дали така ще се държи, ако остане насаме с нея.

Госпожата се надяваше, че мъжът ѝ ще пристигне през нощта и тогава цялата тежест и отговорност ще легнат върху неговите плещи, и изведнаж — телеграма, че не може да дойде.

Наложи се да действа на свой риск и отговорност. Следобед госпожа Елза под предлог, че Хенрих трябва да си почине от пътуването, а те с Лора да разгледат подаръците, я повика в стаята при себе си. Тя охотно се съгласи, тъй като не беше успяла още да разгледа, както трябва, подаръците, които беше донесъл Хенрих. Момичето премери роклята и обувките, пробваше как ще ѝ отива един или друг плат. Слагаше на шията си герданите и както се казва, това, което ѝ говореше майка ѝ, в едното ухо влизаше, а през другото излизаше. Госпожата се отчая, като виждаше, че думите ѝ не стигат до съзнанието на момичето. Трябваше да се прибегне до крайни мерки.

— Ти не забравяй, че днес той за тебе е доведен брат, утре може да ти стане годеник, а след това и мъж.

Лора отначало седна от учудване, но изведнаж скочи и се хвърли на шията на майка си.

— Боже мой, каква си наивна! Ти си истинско дете! — разчувствуваната госпожа Елза милваше дъщеря си по главата.

Да, майката постъпи разумно, като разкри пред Лора всички карти. Момичето стана сериозно и внимателно, изслуша всички съвети на майка си. Да стане тя баронеса фон Голдринг, жена на този красив офицер! От сега нататък тя ще слуша своята майка и ще ѝ предава подробно всичко, което ѝ говори Хенрих насаме. Да, тя разбира, че майка и татко искат да я направят щастлива. Тя ще прави всичко така, както я съветват...

Хенрих с удоволствие се съблече и легна на кревата. Колко много се умори! Той даже предварително не можеше да си представи какво значи да прекараш половин ден в компания с глупаво момиче и грижлива майка, която търси годеник на дъщеря си. Много по-добре е да имаш работа със самия Бертхолд. Той е по-разумен и по-тактичен. Цялата тази комедия е отвратителна, но няма какво да се прави. Трябва да я удължава колкото може повече, за да не развали отношенията си с Бертхолд, особено сега, когато той стана такава важна личност. Да живее сред това крадено богатство! С каква гордост госпожа Елза му показва трофеите на мъжа си, взети от руските музеи. Как упорито се стараяше тя през време на обяда да привлече вниманието на Хенрих към сервизите от старинно руско сребро. Сигурно всичко в тази вила е грабено и крадено. От старото е останала само бронзовата фигура на Бисмарк, тя нарочно бе поставена в стаята, където той почиваше, като мил спомен от детството му, а днес Лора му я подари по случай тяхната среща. Като си спомни за първия разговор с Бертхолд, в който стана дума и за тази скулптура, Хенрих се усмихна. Все пак такива подробности играят голяма роля в работата му.

— До виждане, господин Бисмарк — каза Хенрих, обръщайки се към основоположника на юнкерската втора империя, обърна се на другата страна, зави се през глава с одеялото и заспа дълбок сън, така, както спи човек, уморен от тежка работа.

Хенрих бе разбуден надвечер от прислужницата Ана.

— Как може толкова дълго да спиш, лентяй! — извика Лора отвън. — Минаха три часа, откакто ние с мама сме станали. Обличай

се веднага! Гостите вече се събраха, а този, заради когото ги поканихме, още спи.

— Само след минута ще бъда на твое разположение.

Наистина след пет минути, освежен след хубавата почивка, облечен в парадния си костюм, Хенрих се появи пред Лора. Момичето също се бе погрижило за своя тоалет. Тя беше облечена в бяла рокля с истинска червена роза на гърдите. Златистите плитки бяха спуснати отпред почти до коленете ѝ.

— Маргарита! Истинска Маргарита, в която Фауст се бе влюбил до безумие!

— Не говори неприлични работи, Хенрих! Та нали Фауст погуби Маргарита и тази девойка не се е държала, както трябва.

Хенрих едва се стърпя да не се разсмее.

— Но, Лора, аз съвсем нямах пред вид това! Аз говоря за красотата на тази девойка, за нейните дълги плитки, а не за това, как тя се държи.

— Тогава ти прощавам... — Лора силно стисна ръката на Хенрих и отвори вратата на столовата.

Поради блясъка на силната светлина Хенрих веднага не можа да различи гостите, забеляза само, че те са много. Но той мина покрай всеки, по-право покрай всяка, понеже всички бяха жени и дъщери на гестаповски офицери, за да се ръкува. Стари и млади, тънки и дебели, руси и червени, красиви и грозни. Впрочем у всички тях имаше нещо общо, което ги обединяваше, малко по-късно Хенрих се досети, че това беше общото любопитство, изразено на всички лица, обърнати към него. Само една от присъстващите малко се отличаваше от другите, може би с това, че в началото не обърна на Хенрих никакво внимание.

Това беше около двадесетгодишно красиво момиче с късо подстригани коси, с бледо като мрамор лице и с големи сини очи. Дългите тъмни склучени вежди, краищата на които стигаха до слепите очи, също тъмните клепачи красиво се съчетаваха с цвета на очите и едновременно подчертаваха някак особено техния израз. Тя беше облечена в униформа на есесовски оберщурмфюрер. Над левия джоб на хубаво ушития мундир беше закачен съвсем нов „Железен кръст“.

— Моята братовчедка, началник на лагера за руски пленници в Източна Прусия, оберщурмфюрер Бертина Граузамел —

полутържествено и полушеговито представи Лора своята родственица.

„Ако се съди по разширените зеници — кокаинистка“ — помисли Хенрих и стисна малката, но твърда ръка на Бертина.

Лора постави Хенрих да седне между Бертина и себе си и поради това през цялата вечер те бяха заедно.

Бертина отначало се отнасяше към Хенрих не съвсем любезно, но след две-три негови интересни шегички и тактично направени комплименти се развесели, отговаряше на шегите с шегички и охотно танцуваше с Хенрих, който като единствен кавалер трябваше да кани всички дами поред. През време на танците тя недвусмислено намекна на Хенрих, че не одобрява вкуса му по отношение избора му на годеница.

През цялото време Хенрих ухажваше Лора, като не забравяше и Бертина — те се уговориха да се съберат тримата на другия ден сутринта и заедно да отидат в града.

През следващите три дена Лора, Бертина и Хенрих бяха неразделни. Те се разхождаха с кола в околностите на града, разглеждаха Мюнхен, ходиха на театър и на концерт.

Госпожа Елза отначало се радваше на пристигането на Бертина. Докато ходеха тримата, тя беше спокойна за дъщеря си, беше освободена от грижата да върви след тях, но скоро разбра, че е допуснала грешка. Бертина открито кокетничеше с Хенрих и колкото и да беше заслепена от любовта към дъщеря си, майката трябваше да признае, че нейната Лора трудно може да се мери с Бертина. Наложиха се госпожа Елза отново да поеме на плещите си трудните задължения на майка, която иска да омъжи своята дъщеря. А и поведението на Хенрих започна да я тревожи. Той се увърташе около Лора, подхвърляше й комплименти, беше внимателен и любезен с момичето, но се държеше само като брат и нищо повече. Сигурно виновна за това е Бертина. Прекалено роднински се държи той с нея. Нарича я братовчедка, когато пътуват с колата, сменят се с нея на кормилото, а Лора през цялото време седи самичка на задната седалка и скучае.

Госпожа Елза не знаеше и не можеше да знае, че Хенрих еднакво мрази и Лора, и Бертина. Тази омраза внезапно избухна след вечерята у Бертхолдови.

Сутринта, както се бяха уговорили, Бертина пристигна и донесе на Лора подарък, много оригинален за младо момиче. Това беше

камшик, който, както по-късно стана ясно, бил направен по специална поръчка на Бертина. Като го получи, Лора изпадна в див екстаз, прегърна братовчедка си през шията и едва не я задуши с целувки. След това започна да размахва камшика из стаята, сякаш сечеше нещо. Като видя в такова състояние своята „сестричка“, Хенрих мобилизира цялото си търпение, за да не я удари. Лицето на момичето, очите, силно отворените ноздри, цялата ѝ фигура говореха за дивия садизъм, който я бе обхванал, щом камшикът се намери в ръцете ѝ.

— Това е копие на камшика, с който аз ходя из лагера — поясни Бертина, наблюдавайки усмихнатото братовчедката си.

Хенрих мълчаливо кимна с глава.

— Бих искала да ми кажете адреса си, хайде да си кореспондираме — предложи Бертина, щом Лора изтича към майка си да ѝ покаже подаръка.

Хенрих автоматически каза адреса си, като в същото време мислеше съвсем за друго. Пред очите му продължаваше да стои изкривеното от ярост отвратително в този момент лице на Лора.

— Майка не разрешава да отидем на фермата! — каза насълзена Лора, след като се върна.

— А защо трябва да отидем на фермата? — попита Хенрих.

— За да изпробва подаръка, там работят руски момичета.

Хенрих грабна камшика от ръцете на Лора, но се овладя и се направи, че го е взел само да го разгледа. Външно това беше обикновен камшик, но между кожените ленти беше вплетен гъвкав тел. Хенрих замахна и с всичка сила удари върху облегалото на креслото.

— О, вижте как се скъса кожата на креслото — с възхищение възкликна Лора.

Всички се наведоха. Наистина облегалото на коженото кресло беше скъсано там, дето беше ударил камшикът.

— Аз с удоволствие бих ви взела, Хенрих, за надзирател в лагера — подхвърли Бертина, поглеждайки многозначително Голдринг.

— А често ли ви се налага да прибягвате до камшика?

Бертина започна подробно да разказва за реда в лагера. Тя се намираше между свои и нямаше какво да крие. Напротив, госпожица Граузамел с всички сили се стремеше да подчертае своята гестаповска жестокост на началник на лагер.

Със силно стиснати юмруци и зъби Хенрих слушаше тези страшни признания. От време на време той набързо поглеждаше към Лора, която бе зяпнала в устата своята братовчедка, за да не изпусне нито една дума от разказа на палача в рокля. От този момент Хенрих намрази и Бертина, и Лора. С какво удоволствие той би пратил всичко по дяволите и би се върнал в Сен Реми при Моника. Колко далечна и същевременно близка и безкрайно скъпа му беше тя сега. Колко мила бе, добра и чиста даже в омразата си към враговете.

Но да остави всичко и да тръгне към Сен Реми той не можеше.

Между госпожата и генерала оживено се разменяха телеграми и възможно е, ако не днес, то утре Бертхолд да пристигне в Мюнхен. И така Хенрих трябва да остане и да продължава да играе ролята на влюбен. Отвратително, ужасно отвратително, но необходимо. Няколко дена госпожа Елза с несвойствен за нея героизъм придружаваше младежите навсякъде, вземаше участие в забавленията им, изпълняваше ролята на пианистка през време на танците.

И Бертхолд отбеляза този героизъм, когато късно през нощта преди заминаването на Хенрих той пристигна в Мюнхен. Като изслуша подробния отчет на жена си за поведението на младите, за мерките, които е вземала, за да запази интересите на дъщерята от посегателството на красивата братовчедка, Вилхелм Бертхолд ласкаво погали с пръст кръглата ѝ буза:

— Много добре, моето котенце!

И „котенцето“ едва не се разтопи от това необикновено проявление на съпружеска нежност.

Сутринта, щом Хенрих се обръсна и облече, при него в стаята влезе весел и възбуден Бертхолд. Срещата между втория баща и синът беше искрена и задушевна.

— Всичко е наред, всичко е наред! — търкайки ръце, повтаряше генералът своята любима фраза.

— Много ви отиват генералските пагони, господни Бертхолд.

— Всичко върви добре, моето момче. Нашето настъпление в Русия се развива прекрасно. Още едно-две усилия и източният гигант ще падне на колене пред нас. Край на войната! И ние вече няма да сме празни мечтатели, ако помислим какво ще правим с вас, как ще наредим живота си след победата?

— И тази победа ще дойде без моето непосредствено участие! — въздъхна Хенрих.

— Не съжaliaвай за това, мили мой. Руснаците се бият с отчаянието на осъдени на смърт. Влакове с тежко ранени като непрекъснат поток вървят от изток на запад. Да, нашите загуби са големи. Но всичко ще бъде, както трябва. И аз бих искал да знам, моето момче, какво мислиш ти за бъдещето си.

— Моята кариера напълно зависи от вашата благосклонност и вашите бащински съвети.

— На това ти всякога можеш да разчиташ. А как вървят твоите лични работи? Надявам се, че не една францужойка с нетърпение очаква завръщането ти в Сен Реми? Така ли е?

— Аз държа на думата, която съм дал пред Лора, да не се запознавам с други момичета, освен с нейните приятелки.

— А тази, как се казваше... Дъщерята на притежателката на хотела, в който живееш? Както виждаш, аз за всичко съм осведомен.

„Нима Милер му донася и за това?“ — помисли Хенрих.

— О, господин генерал, уверявам ви, че освен уроци по френски език...

— Слушай, Хенрих, аз съм войник и мъж, какъвто си и ти. И разбирам, че ние можем да се забавляваме, да имаме познанства по необходимост, как да ти кажа, обусловени от физиологическите ни потребности... Не се черви, аз разговарям с тебе откровено и без заобикалки. Аз не съм против разни там учителки по езици, думата ми е за друго. Искам да знам твоите бъдещи планове, сериозните ти планове. Ти си в такива години, в които трябва да мислиш за това.

— Аз съм мислил.

— Каж ми, ако не е тайна.

— Аз нямам тайни от вас. Моето бъдеще може да бъде свързано само с вашето семейство. С бъдещето на Лора.

Бертхолд скочи от креслото, закрачи из стаята, както правеше винаги в минути на вълнение.

— По това с нея говорил ли си?

— Не.

— Защо?

— Лора е още дете, наивно дете. Може да не съумее да различи обикновената влюбеност от истинската любов...

— Ти си прав... А как мислиш да постъпиш?

— Сега вече се познаваме. Тя отчасти се запозна с моя характер, ще ѝ пиша по-често, отколкото досега. А през зимата, когато получа полагаемия ми се отпуск, пак ще дойда в Мюнхен, за да поговоря сериозно с нея.

За минута Бертхолд се замисли. Дали няма да е добре да ускори събитията? Но това ще бъде неучтиво и глупаво и генералът се съгласи с Хенрих.

— Правилно е това, Хенрих, разумно е! Заслужаваш похвала, напълно съм съгласен с тебе... Хайде ние с тебе да уточним за четвърти февруари, тогава е рожденият ден на Лора...

— Мислите ли, че моят разговор за бъдещето, Лора ще приеме като подарък по случай рождения си ден?

— О, непременно! Ако стане нужда, аз ще ѝ докажа, че това е така — поправи се генералът. — А сега да вървим на закуска.

Бертхолд прегърна Хенрих през кръста и го поведе към столовата, където вече чакаха Лора и госпожа Елза. Берта я нямаше, макар че снощи пошепна на Хенрих, че непременно ще дойде да закуси заедно с него за до виждане.

Безгрижно и весело премина последният ден от отпуската на Хенрих в семейството на Бертхолд. Всички бяха весели и възбудени. И през време на разходката, и в билиардната, където дъщерята залагаше за Хенрих, а майката за своя Вили, и на обяд генералът наричаше Хенрих само свой син, весело намигайки на госпожата. Той чувствуваше себе си като рибар, който след дълго и уморително чакане е хванал голяма риба. А и Хенрих фон Голдринг нямаше основания да бъде недоволен. Годежът бе отложен за няколко месеца, а през тава време колко неща могат да станат. Но сега вече той можеше да разчита на всестранна подкрепа от своя тъст. Не всеки офицер може да има такъв покровител като този гестаповски генерал и при това приятел на Химлер. Ще видим всъщност кой е рибарят и кой рибката!

Що се отнася до госпожа Елза и Лорхен, те буквално примираха от щастие. „Ясно е, че сутрешният разговор с Бертхолд за тях не е тайна“ — каза си Хенрих.

Цялото семейство на Бертхолд изпращаше Хенрих на гарата. Изпращането беше малко тъжно. Госпожата бършеше с кърпичка

сухите си очи, а Лора, хвърляйки се на врата на Хенрих, искрено се разплака.

Бертина я нямаше на гарата.

ПРЕД СМЪРТНА ОПАСНОСТ

Както всякога, в събота Моника се зае с основно почистване на стаята си. Тя беше умила и почистила всичко, което можеше да се умие и почисти, и сега с мек бял парцал бършеше дребните украшения. Това бяха мили и скъпи за сърцето спомени! Ето тази красива бонбоньерка е подарък от баща ѝ, когато тя навърши осем години. Колко се гордееше тогава малкото момиче с това, че вътре имаше не бонбони, а истински златен медальон. И на никого в този ден не минаваше през ума, нито на майка и, нито на Жан, нито на самата нея, че след няколко години в този медальон ще бъде поставена малка снимчица на баща ѝ.

А ето този тоалетен прибор е подарък от майка ѝ в деня на конфирмацията ѝ. Боже мой, колко далеч остана всичко това и колко глупаво момиче е била тя тогава! С бяла рокля, с бели цветя в ръце, тя се чувствуваше като царица, на която се подчинява всичко в света. Даже слънцето заради нея така ярко грееше, за нея бяха цъфнали тези нарциси, които във вид на венец красяха главата ѝ и тъй приятно миришеха. За нея така тържествено и величествено свиреше органът.

В този дом Моника беше безкрайно радостна, а Жан през цялото време я дразнеше, че тя е „невеста на Христа“ и не иска да погледне никое от момченцата. В този ден Жан също ѝ направи подарък — бронзово бюстче на Волтер. Как се смя на този подарък вуйчо Андре, мъжът на мамината сестра. Той казваше, че подаръкът никак не съответствува на днешните събития, и те с Жан започнаха дълъг спор за Волтер. Жан доказваше, че Волтер е най-светлият ум на Франция, а вуйчото твърдеше, че той е просто умен циник, който на думи слави разума и свободата, а сам се е подмазвал пред аристократите и меценатите, защото в душата му нямало нищо свято...

О, Моника сега е напълно съгласна с вуйчо. Тя мрази Волтер за това, че той се е подиграл с нейния кумир Жана д'Арк. Наистина у него е нямало нищо свято, нито капчица любов към Франция, щом е могъл така да се подиграва с нейната героиня.

В стаята на Моника е закачена репродукция от картина, на която Жана д'Арк е изобразена начело на войска, в доспехи, с меч в ръка.

Всяка вечер, когато си ляга да спи, Моника гледа тази картина и моли вечно живата дъщеря на Орлеан да ѝ помага.

Да, Моника също мечтае за подвизи, за славата на Франция, за славата на родината си, защото тя също като Жана д'Арк мрази враговете на своя народ. Какво не би направила девойката, за да освободи родната земя от окупантите. В безсънните ноци тя се обръща в леглото и трескаво прехвърля през ума си всички начини, чрез които може да се отмъсти на завоевателите и да се приближи часът на победата. И какви ли само геройски постъпки не ѝ минават през главата. Но мечтите ѝ веднага се разпръсват, щом чуе стъпките на часовите, които се движат пред входа на дивизионния щаб. Тези стъпки, така тежки и глухи в нощната тишина, сякаш удрят в гърдите ѝ, потискат мозъка ѝ, мира не ѝ дават.

А заран, когато стане след безсънната нощ, Моника трябва да помага на майка си и да прислужва в ресторанта на същите тези хора, които така много мрази. Това тя прави по указание на Франсоа. Пияните офицери често водят съвсем откровени разговори. Само една изпусната дума от тях понякога е достатъчна, за да разберат маките същността на една или друга операция, която се подготвя против тях или местното население. Но колко малко такива фрази тя е могла да предаде на Франсоа!

Родният ѝ брат сега е някъде в планините с маките.

Девойката също искаше да отиде с Жан, но Франсоа строго ѝ забрани да остави Сен Реми. Той считаше, че по-добра свръзка от нея трудно може да се намери. А сега, когато в хотела на майка и дойде да живее Хенрих...

Моника се сети, че нарече барон фон Голдринг, щабния немски офицер, на име, и се изчерви. В последно време тя сама не можеше да се познае. Досега всичко беше ясно и просто: Моника беше длъжна да предава уроци на Голдринг, за да завърже с него приятелски отношения и да използва неговата бърбровост. Девойката, която досега не бе се усмихнала на нито един немски офицер даже с усмивката на сервитьорка, трябваше да се помири цели часове да води едва ли не приятелски разговори с този барон, приветливо да се поздравява с него, даже от време на време да му хвърля кокетни погледи. Колко нетърпимо беше всичко това в началото.

След урока Моника изтичваше в своята стая и се хвърляше на кревата си. Колко е хубаво, че тя има тази малка крепост — стаята си. От дете познат свят, познати предмети, те като приятели я обкръжават и сякаш ѝ казват: „Тук ти можеш да бъдеш самичка, нищо че от време на време ни забравяш, не ни обличаш в красиви дрехи, което, някога така те забавляваше, не откриваш капака на пианото, макар че някога много обичаше да свириш. На масата не поставяш цветя, без които порано не си представяше живота. Ние знаем, че от началото на окупацията ти не си ходила нито на кино, нито на театър и се досещаме защо. Ти носиш в сърцето си траур. Затова ние можем само да те похвалим, ние сме доволни от тебе, малка Моника! Не, ти не предаде нас, своя дом, своя град, родната Франция. Ти си длъжна така да направиш, че да се върнеш отново при нас свободна и щастлива.“

А Жана д'Арк я гледеше от стената и ласкаво ѝ се усмихваше.

В последно време Моника избягваше да гледа в своята любима репродукция. Тя сякаш се боеше, че Жана много нещо ще прочете в сърцето ѝ, а това, което ставаше там, Моника криеше даже и от себе си.

От момента, когато мадам Дюрел ѝ разказа, че Голдринг е пуснал Жан и още един маки, девойката, без да иска, измени своето отношение към офицера. Не че изпитваше някакво топло чувство към него, тя съвсем не знаеше кои са били подбудите му за това. Просто този не съвсем обикновен щабен офицер събуди любопитството ѝ. Кой е той и защо се държи различно от другите? Като се размисли, девойката си припомни всяка негова дума, всяко негово движение.

Да, той не е като другите, но нима това има някакво значение? Нали все едно той е неин враг! А ако не е враг? Нали и между немците има не малко антифашисти, които трябва да скриват своята дейност и възгледи. И може би Хенрих също като нея чака светлия ден на унищожението на фашизма? И даже иска да приближи този ден? Напълно ясно бе, че тогава нарочно я остави сама в стаята, за да може да прочете отвратителното писмо на Левек. И как ярко подчертаваше той, че иска да се запознае с нейните приятели. Вероятно той се надяваше чрез нея да се свърже с маките...

Но какво ще бъде, ако съмнението на Франсоа се потвърди, че поведението на Голдринг може да се окаже страшна провокация. Ако тези големи кестеняви очи, които винаги я гледат така топло, таят в

себе си гестаповско коварство? С писмото, което ѝ даде да прочете, той спаси двамата споменати в него маки и техните семейства. Да, те биха си позволили такъв разкош да подарят живота на двама маки, за да могат, спечелвайки доверие, по-късно да вземат живота на стотици.

Не, не е така. По логиката на събитията и това може да се случи, но има нещо, което е по-силно от обикновената логика. Например интуицията. А интуицията ѝ подсказва, че Хенрих не е способен на престъпление или предателство. Да, да, има логика на сърцето.

Моника се ужасяваше от това, което минаваше през главата ѝ. А може би тя е влюбена в този офицер от вражеската армия? Искаше ѝ се той да се влюби в нея, а сама се влюби. Но да бъде честна, да бъде честна пред себе си. Нали за това никой няма да узнае, ще знае единствено тя... Да, на нея ѝ стана тежко, когато узна за банката с дамите след награждаването му с „Железен кръст“... Тя се зарадва, когато Франсоа обеща, че ще предупреди маките да не убият Хенрих. Тя се тревожеше, когато той замина за Лион, понеже онези партизани там нищо не знаеха за него. На нея ѝ бе страшно тежко, когато си помисли, че Хенрих замина за Мюнхен и ще живее под един покрив с младо момиче, макар то и да е заварена сестра. Така значи, Моника вече го ревнува, трепере за неговия живот, очаква неговото завръщане. Не, това е ужасно, това е невъзможно! Моника скочи, затича се към прозореца и рязко го отвори. Какво е това? Позната кола! Сърцето на девойката лудо заудря. Ето той сега ще излезе от колата и ще тръгне към хотела. Не, той зави към щаба, ето стигна вече и се скри във входа...

Моника бавно, съвсем бавно се отпусна на стола, лицето ѝ бе спокойно, може би само мъничко бледо. Но очите ѝ се разшириха от страх, а сърцето ѝ се сви от нетърпима мъка.

Да, тя обича, обича враг, немски офицер! На кого да разкаже за всичко това? С кого да се посъветва? С майка си? Но майка ѝ не може да ѝ даде съвет. От деня, в който той пусна Жан, тя просто обожава Хенрих. Тогава Франсоа? За нищо на света! Тя ще умре от срам, ако някой узнае за чувствата ѝ. Жалко, че го няма вуйчо Андре Ренар.

Като последно спасение Моника обърна умоляващ поглед към Жана д'Арк, но орлеанската дева мълчеше. Тя гледаше към девойката строго и неодобрително. И като се опря на прозореца, Моника неудържимо заплака.

Като девойките от цял свят и Моника вярваше, че любовта е огромно щастие, а се оказа, че тя може да бъде страдание. Голямо страдание!

Но Моника не знаеше и не можеше да знае, че след няколко дена този, който бе ѝ причинил толкова страдания, ще решава: да си тегли ли куршума в челото или да почака още няколко минути.

Лютц посрещна Голдринг много радостно.

— Много добре, че се върнахте, Хенрих. Вие просто ми липсвахте.

— Аз също се затъжих за вас, Карл. Само с вас мога да говоря откровенно и от душа.

— Ние се срещнахме като влюбени, а в това време генералът чака. Той вече няколко пъти ме пита дали сте се върнали.

Като видя Хенрих, Еверс наистина се зарадва.

— Как се чувства моят приятел генерал Бертхолд?

— Прекрасно. Поръча ми сърдечно да ви поздравя, пожелава ви здраве и успех.

— Благодаря много. А какво ново има в Берлин, в Мюнхен?

Като изслуша без особено внимание това, което му разказа Хенрих, генералът веднага промени разговора.

— Трябва да ви кажа, че очаквах с нетърпение завръщането ви. Има да се свърши една деликатна работа, с която можете да се справите само вие, бароне, с вашето умение бързо да печелите симпатии.

— Вие много преувеличавате моите възможности, господин генерал!

— Нито на йота! Както ви е известно, досега нашата дивизия се считаше тилова. И поради това новото автоматично оръжие, с което вече са въоръжени фронтовите части, ние не получихме.

Хенрих слушаше внимателно.

— Но сега положението се измени. Има сведения, че Англия ускорява подготовката на втория фронт. А във връзка с това се укрепват, така да се каже, и нашите тилови позиции. Излязла е вече заповед за нашето превъоръжаване. Ние получихме наряди от разпределителния пункт в Бонвил, където се изработва това оръжие.

Ясно е, че най-напред задоволяват нуждите на фронта, а на нас дават само излишъците. А мене ми се ще ние да получим новото оръжие колкото е възможно по-рано, за да го усвоим по-скоро. И в случай на нещо да устроим на англичаните нов Дюнкерк. Разбирате ли ме?

— Много добре.

— Вашата мисия се заключава в това да се ускори доставянето на новото оръжие за нашата дивизия. Това вие трябва да постигнете на всяка цена. Необходимите документи и пари, а те при такова пътуване са нужни, и то много, са готови. Аз ви моля още утре да заминете. Ясно, нали?

— Тъй вярно, господин генерал. А когато оръжието бъде готово за изпращане, кой ще трябва да го съпровожда?

— Вие веднага ни съобщете за това чрез корпусната станция. Но имайте пред вид, че може да ни подслушат. Поради това да се уточним така: ще ни съобщите, че цигарите са купени и са ви нужни, да речем, сто сандъка. Това ще означава, че оръжие има и са нужни сто души за охрана или колкото вие там намерите за необходимо. Вие ще проконтролирате товаренето и ще се върнете или с ешелона, или с кола. Нали ще отидете със своята кола?

— Тъй вярно.

— Тогава, освен ординареца вземете още двама войници за охрана.

— Аз бих искал, ако ми разрешите, да не правя това. Колкото по-голяма е охраната, толкова по-сигурно френските терористи ще ми обърнат внимание.

— Вие сте прав. Но в Бонвил бъдете внимателен, там маките действуват много активно — предупреди го генералът.

— Тръгваме утре, нали?

— Днес си починете преди пътуването, пригответе се, а утре сутринта на път. Надявам се, че ще получа от вас добри вести и колкото е възможно по-скоро.

— Ще направя всичко възможно, господин генерал.

Задачата, която Хенрих получи от Еверс, толкова съвпаднаше със собствените му планове, че той даже малко се поизплаши.

„Нещо много ми върви — мислеше си той и нареждаше куфара си. — А щастieto, както е известно, е капризно момиче... През целия път ме измъчваше мисълта как да наредя да отида до Бонвил и ето

пращат ме именно там. Каква ли задача ме чака там? Сигурно е много сериозна, защото иначе биха ме предупредили... Или не искат предварително да ме тревожат, или още проучват обстановката... Така или иначе трябва да бъда подготвен за най-лошото...“

Хенрих огледа стаята, сякаш я виждаше за пръв и за последен път. Възможно е да не се върне вече тук. Възможно е никога повече да не види Моника... И тя няма да узнае, че в съседство с нея е работил приятел. Даже и за това, за което той се готвеше да ѝ намекне днес, тя ще прецени като резултат на бърливостта на младия щабен офицер и ще бъде горда, че е успяла така лесно да развърже езика му... Но защо тя се бави и не идва? Може би Курт не я е намерил? Възможно е въобще да отсъствува от къщи? Тогава какво да прави? Той не може да тръгне, преди да я предупреди за целта на своята командировка, понеже няма намерение да достави това оръжие на местоназначението му... Дали да отиде да я потърси?

Хенрих се готвеше да слезе долу, но на вратата се почука. Моника! Само тя така чука, три къси леки удара. В стаята наистина влезе девойката. Хенрих веднага забеляза, че лицето ѝ е измъчено, а очите ѝ почервенели. Тревога и жалост свиха сърцето му.

— Вие сте... плакали, Моника? Какво се е случило? — тревожно попита Хенрих, без да пуска ръката ѝ, като се стараяше да я погледне в очите.

— Не, не съм плакала — Моника наведе очи. — Просто помагах на мама да приготви салата от лук и очите ми почервеняха...

— Ух, каква проза! А на мене ми се иска да почервенейт от сълзи, понеже аз отново трябва да замина, и даже ще бъда в Бонвил доста време.

— В Бонвил? — Хенрих почувствува как трепна ръката на девойката в неговата ръка.

— Защо така ви удиви това?

— Нищо, аз просто така... Имам там братовчедка.

— Нима тя е толкова страшна, че аз трябва да се боя от нея?

— Не, не от нея, а от маките... Преди два дена тя ни беше на гости и каза, че там било много неспокойно.

— Та какво от това?

— Аз просто исках да ви предупредя.

— Благодаря ви, вие сте много добро момиче... Защо и вие не дойдете в Бонвил на гости на братовчедка си? Аз бих ви взел в колата, ще ви закарам и ще ви докарам обратно...

— Какво говорите! Нима аз мога да оставя мама? Толкова много работа и да я оставя съвсем сама.

— Тогава знаете ли какво ще направим — щом натоваря оръжието...

— Оръжие? Какво оръжие — учуди се Моника.

— Ето че се изпуснах, дявол да го вземе! — недоволно каза Хенрих. — Уж съм щабен офицер, а устата ми е като на махленска клюкарка.

— Значи това е тайна и вие се боите, че аз...

— Не, не, аз ви вярвам, само ви моля да не би да кажете на някого случайно, иначе оръжието няма да пристигне в нашата дивизия, а в ръцете на маките. Те в последно време много се интересуват от него, а когато узнаят, че оръжието е автоматично... Наистина точно кога ще го изпратят, ще знам само аз... Впрочем що за разговор започнахме ние, той съвсем не е за момински ушенца, а още повече за такива мънички и розовички, каквито са вашите... Та какво ще решим за пътуването към Бонвил?

— Не знам, може би... — поколеба се Моника. — А Людвина така ще се зарадва.

— Тогава да се уточним. Щом наближи времето за привършването на работата, ще ви телефонирам и ще ви посрещна на гарата.

— Но аз не искам хората да ме видят с немски офицер и още повече в Бонвил, където никой не ме познава.

— На лицето ми не е написано, че съм немец. Обещавам, че ще ви посрещна в граждански костюм. От Бонвил ще се върнем заедно с колата... Договорихме ли се?

— Договорихме се — не съвсем решително каза Моника. — Ще чакам телеграма от вас, а сега ви пожелавам приятно пътуване.

Сутринта на другия ден, когато Сен Реми още спеше, Хенрих и Курт отпътуваха, за Бонвил. Хенрих разчиташе да пристигнат там на обяд, ако пътуват с деветдесет километра в час. Курт караше бързо, стрелката на километража често преминаваше цифрата сто.

„Къде съм пътувал по такава шосе?“ — мъчеше се да си спомни Хенрих. Да, той бе виждал някъде нещо подобно. Такива несвързани посредством хребети планини, а разкъсани, сякаш са разхвърляни от ръката на някой великан. Те стоят изправени една до друга, като образуват помежду си тесни долини, обрасли с буйна зеленина, сред които шуртят пенести потоци с чиста като сълза планинска вода. Ниските склонове са покрити с гъсти гори, които, колкото се отива по-нависоко, стават по-еднообразни и нискостеблени. Същите внезапно появяващи се малки полянки, отвсякъде обкръжени с гора. Такива полянки в Западна Украйна наричат полонини. Да, да, подобно шосе той видя малко преди войната, когато пътуваше от Станислав за Яремче. Да, колко отдавна беше това...

Хенрих подозрително погледна към Курт, сякаш се побоя от него да не отгатне мислите му. Шофьорът седеше, здраво държеше волана и напрегнато се взираше в далечината. Времето беше хладно, но лицето му бе изпотено. Той се страхуваше да пусне от волана даже едната си ръка, за да избърше лицето си. Само духаше и по такъв начин се стараяше да разпръсне капките пот, които се стичаха към устните му.

— Я дай волана на мене, а ти си почини.

Хенрих седна на мястото на шофьора. Така беше по-добре. Криволичещото шосе изискваше голямо напрежение. Нямахше възможност да мисли за друго, а това беше много важно. Именно днес той трябваше да бъде като никога спокоен и уравновесен. Възможно е веднага след пристигането си да получи задача, която следваше да изпълни още днес.

Пътят ставаше все по-труден, завоите повече, налагаше се често да мени скоростите, да тормози машината по нагорницата и стръмнините.

В Бонвил пристигнаха едва в пет часа вечерта. В хотела за немски офицери според думите на дежурния свободна стая с две легла нямаше. Но банкнотата, поставена в документа, веднага измени положението. След пет минути Хенрих и Курт се готвеха да се изкъпят във ваната.

— Изкъпи се ти пръв, а след това ще отидеш да разузнаеш къде има хубав ресторант — заповяда Голдринг на ординареца.

Хенрих не се излъга, като предполагаше, че за възложената му задача ще узнае веднага след пристигането си в Бонвил: докато Курт

търсеше ресторант, Хенрих узна какво опасно положение беше се създадо тук.

Бонвил и районът около него, разположен в предпланините на Алпите, беше станал своеобразен център на партизанското движение в Югоизточна Франция. Ожесточената борба на гестапо с маките дълго време не давала никакви резултати. Напротив, жестоката разправа с местното население, което най-често нямало никаква вина само увеличавала броя на маките.

Но в началото на 1942 година се случило това, което никой не очаквал. Един от най-активните членове на нелегалната организация, най-добрата ѝ свръзка, Дежене, любимецът на всички, весел и остроумен, се оказал провокатор. В началото никой не вярвал, че Дежене, който често сам бил инициатор на много акции и с такова голямо желание участвувал в осъществяването на най-сложните операции, може да се окаже предател. А след арестуването на трима ръководители на съпротивителното движение той свалил маската си, облякъл мундира на есесовски офицер, с който се бил разделил преди пет години, когато по поръчение на гестапо пристигнал в Бонвил като парижки работник.

Провокацията нанесла огромни щети на партизанското движение. Много активни участници били арестувани, но все пак не могли напълно да разгромят организацията. Тези ръководители на съпротивата, които останали на свобода, успели бързо да променят явките, адресите, имената и местожителството на много участници в движението.

Маките организирали истинска хайка за Дежене. Тогава той вече се наричал с истинското си име — Вили Майер. През първата седмица след разобличаването му по Дежене-Майер стреляли пет пъти, преследвали го навсякъде по улиците, в квартирата му, която през това време трябвало да смени три пъти, и най-последно в ресторанта една сервитьорка изпратила два куршума в гърдите му.

Тежко раненият Майер бил закаран в някаква болница във от Бонвил. Няколко месеца нищо не се чувало за него. Местните партизани били учудени, когато узнали, че Дежене-Майер отново се появил по улиците на Бонвил в ролята на адютант на новия началник на гестапо полковник Гартнер! На всички бе известно, че провокаторът знае по физиономия много участници в съпротивата. Тези от тях, които

като продавачи на вестници, зарзават или мляко досега спокойно ходели из града, трябвало да се скрият, за да не се мяркат пред очите на провокатора.

Работата се усложнила и вследствие на дейността на самия полковник Гартнер. Той се оказал стар, опитен гестаповец, когото изпращали там, където обстановката била най-сложна. Гартнер веднага отменил комендантския час, нощните патрули и с това смекчаване на режима спечелил известна популярност. Той пуснал на свобода много затворници, голяма част от които били криминални престъпници. Болшинството от тези престъпници били подкупени и завербовани от него.

Преди няколко дена партизаните успели да хванат едно съобщение, което Гартнер изпратил в Берлин. В него той обещавал в най-близко време да ликвидира най-видните ръководители на съпротивата и намеквал, че е попаднал на следите на някаква организация, съществуваща в редовете на самата немска армия. Полковникът хвалел Майер, с чиято помощ успял да постави под наблюдение най-видните участници в партизанското движение.

Гартнер действувал извънредно внимателно. След неуспешния опит на маките да хвърлят във въздуха зданието на гестапо, той работел неизвестно къде и на улицата излизал само заедно с Дежене-Майер под охраната на гестаповци, въоръжени с автомати.

Той обядвал в офицерския ресторант „Савоя“, който се охранявал ден и нощ.

Гартнер и Майер трябвало колкото може по-скоро да бъдат ликвидирани. Имало основание да се предполага, че целият щаб на партизаните може да бъде разкрит от тях.

Хенрих се замисли и даже не чу кога се зърна ординарецът.

— Е, какво ново има, Курт?

— Всички препоръчват, специалния ресторант за офицери „Савоя“.

— Далеч ли е оттук?

— На успоредната улица.

След десет минути Голдринг беше вече там. Ресторантът по-рано бил собственост на французин, ала арестували неотдавна бившия му притежател и го дали на един инвалид — хитлерист.

„Вход само за немски офицери“ — прочете Хенрих над входната врата, пред която стоеше часови.

Зад тезгяха на бюфета той видя тлъст немец с обръсната глава и гъсти червеникави мустаци.

— Със стопанина на ресторанта ли имам чест да разговарям? — попита Голдринг.

— Тъй вярно, господин старши лейтенант! — по войнишки отговори той. — Швалбе, собственик на ресторанта.

— Аз току-що пристигам, господин Швалбе, но вече зная, че най-хубавият ресторант в града е вашият. Надявам се, че няма да откажете да ме храните една-две седмици.

— О, с най-голямо удоволствие! Мога да гарантирам, че този, който е препоръчал моя ресторант, не ви е излъгал.

— Тогава разрешете да се запознаем: старши лейтенант барон фон Голдринг.

— Щастлив съм да приветствувам такъв високопоставен гост.

— Може би по случай нашето запознаване ще изпием по чаша хубаво вино? — предложи Голдринг.

— Това за мене е голяма чест — като понакуцваше, Швалбе се приближи до шкафа. Вместо ляв крак той имаше протеза. Швалбе постави на табла бутилка вино и я донесе на масичката, където седеше Голдринг.

Хенрих извади от джоба си кутия хавански цигари в ги постави на масата.

— Охо, какъв разкош! — възторжено възкликна Швалбе и взе една цигара. — Сега човек рядко може да запуши истински хавански.

Хенрих запуши цигара, а останалите подаде на Швалбе.

— Вземете, аз мога всякога да имам такива. Съдържателката на хотела, в който живея в Сен Реми, се е запасила за много години с тях.

— За мен това е най-хубавият подарък! Колко време смятате да бъдете у нас?

— Две-три седмици, възможно е месец — Хенрих вдигна чашата, Швалбе направи същото.

— За ваше здраве! — каза Хенрих.

— За нашето запознанство! — поклони се Швалбе. — Обедите, господин барон, вие ще поръчате, а маса или отделна стая ще си изберете сам.

— Предпочитам да обядвам в отделен кабинет и ако имате време, бих искал да го видя още сега.

— Моля, влезте през тази врата зад бюфета.

Придружен от собственика на ресторанта, Хенрих се озова в дълъг коридор с много врати от лявата и дясната страна.

— Разрешете да вляза тук — каза Хенрих и се хвана за дръжката на вратата.

— Тук не може, този кабинет всеки ден от два до четири е зает. В него обядва полковник Гартнер с адютанта си. А вие към колко часа ще обядвате?

— Точно в един часа. Но аз не обичам да бързам и този кабинет не е подходящ за мене.

— Тогава си изберете друг — стопанинът на ресторанта отвори първата врата отляво, точно срещу кабинета на Гартнер.

— О, този ми харесва — съгласи се Хенрих и огледа разкошно мебелираната стая.

Като си поръча обяд за следващия ден, той отиде в хотела и вечерта прекара в стаята си не толкова да прочете купените вестници, колкото да обмисли плана за предстоящата си работа.

Сутринта на другия ден Хенрих вече беше при офицера, който се занимаваше с новото автоматично оръжие. Като изслуша Хенрих и без да погледне в нарядната бележка, той заяви, че даже приблизително не може да определи срока за изпълнение на наряда. Ясният намек за парично възнаграждение значително смекчи непристъпния офицер. Когато обаче Голдринг съвсем безцеремонно постави пред него пакет нови банкноти, подчертавайки, че това е само аванс, офицерът стана приветлив и любезен.

— Мисля, че две седмици няма да бъде много дълъг срок? — вежливо попита той Голдринг.

— Именно това и трябва.

Когато Голдринг половин час след разговора си с офицера позвъни на Еверс и го предупреди, че вероятно след две седмици „цигарите“ ще бъдат купени, генералът извънредно много се зарадва.

— Награда! Непременно нова награда ще получите, бароне! Обещавам — крещеше в слушалката Еверс.

Точно в един часа, на минутата, Голдринг беше в ресторанта. Обядът се сервираше от немкиня, която под пудрата и червилото

искаше да скрие ако не разрушителната сила на времето, то поне последствията от бурно изживяната по ресторантите младост.

Два-три комплимента, които Хенрих подхвърли, ѝ допаднаха. Тя непрекъснато бърбеше, като намекваше ясно за своята самота. Когато най-после сервитьорката прибра чиниите и излезе, Хенрих откряна вратата към коридора и остана в кабинета, като допиваше бавно коняка си.

В два без десет минути двама гестаповци влязоха в кабинета на Гартнер и след минути излязоха в коридора. Като видяха открянатата врата отсреща, те, без да чукат, влязоха.

— Какво означава това нахълтване? — сърдито попита Хенрих.

— Господин старши лейтенант, ние трябва да проверим вашите документи — отговори старшият по звание с пагони на фелдфебел.

Хенрих небрежно извади офицерската си книжка и я хвърли на масата. Фелдфебелът внимателно прочете първата страница.

— Извинете, господин барон! Такива са нашите задължения — с уважение изрече фелдфебелът и върна книжката.

— Добре, но имайте пред вид, че в продължение на две-три седмици аз по това време ще обядвам в този кабинет.

— Много добре! За нас това даже ще бъде удобно.

Точно в два часа в коридора се появи прегърбена фигура на полковник Гартнер, придружен от адютанта си и двама яки гестаповци.

Хенрих поседя още няколко минути и излезе.

На другия ден се повтори същото. Точно в два без десет минути гестаповците дойдоха, огледаха помещението и си излязоха. Като откряна вратата на кабинета, в който седеше Голдринг, фелдфебелът отдаде чест и излезе. Точно в два се появи полковникът, придружен от охраната и адютанта си.

Сервитьорката и този път дълго се въртя около масата, но Хенрих ѝ отговаряше доста студено. „Трябва да я привикна да не се бави в кабинета“ — помисли си той. Днес Хенрих обядва много дълго. Когато в три часа той излезе в коридора, вече носеха десерта на Гартнер.

Така продължи пет дена.

На шестия Хенрих се събуди още преди да съмне и не можа да заспи. Напразно се мъчеше да прогони мислите за това, което трябваше да стане днес. Той тихичко стана от кревата, за да не разбуди

Курт, приши на опаката страна на ризата малко джобче. Малкият черен броунинг свободно влизаше в него. Хенрих няколко пъти поставя и изважда револвера от джобчето. Да, много удобно. Той ще успее да го измъкне. Може би ще трябва да напише писъмце до Моника и да ѝ го предаде чрез Курт? Хенрих нахвърля, няколко реда, но веднага скъса листчето. В случай на провал и без това тя ще има много неприятности. Нали Милер видя как той я спаси от пияните войници. А за него това е достатъчно, за да се заяде с девойката. Курт се събуди.

— Колата ни изправна ли е?

— В пълна изправност.

— Днес следобед може да се поразходим. Да бъде готова.

В ресторанта той влезе точно в един часа.

— По вашето пристигане може да се сверява часовникът, бароне — забеляза Швалбе, като погледна към големия стенен часовник над бюфета.

— А точно ли върви? — попита Хенрих.

— Всеки ден го сверявам с радиото.

— Време е вече да обядвам.

Хенрих влезе в кабинета и сервитьорката веднага дотича. Както всякога, тя стоеше и очакваше, докато той си дояде рибата.

— А вие обичате ли вино, донесено направо от изба? — попита я Хенрих.

— Много.

— Ако ви се намира, донесете ми една бутилка. Праха не избърсвайте, ще я отворите пред мене.

— О, аз знам как се сервира вино!

Най-после той се отърва от тази нахална жена! Но тя може скоро да се върне — трябва да побърза. Хенрих измъкна от джоба си малка мина с две металически мустачета, поправи стрелката на взривния механизъм на два часа и тридесет и пет минути и излезе в коридора. Там, както винаги по това време, нямаше никого. След миг той вече беше в кабинета на Гартнер. За закрепването на мината под масата бяха необходими не повече от няколко секунди.

Когато запъхтяната сервитьорка пристигна с бутилката вино, Хенрих спокойно си дояждаше рибата.

След като изпи две чаши хубаво вино, сервитьорката започна да се държи много свободно. За да се отърве от нея, Хенрих бе принуден

да ѝ обещае разходка с колата в околностите на града. На обяд Голдринг яде много бавно. С първото ядене се справи, когато часовникът показваше два без четвърт.

Минаха още пет минути, а гестаповците, които всякога идваха преди Гартнер, не се появиха. Нямаше ги и в два, и два и петнадесет. Хенрих завърши обяда и седеше, като пиеше бавно коняка, чийто вкус въобще не усещаше. Изглежда, че днес Гартнер няма да дойде да обядва. Хенрих отхвърли мисълта да снее мината. Дойде време за обяд и в коридора през цялото време се чуваха стъпки на посетители. Значи, мината ще експлодира и Гартнер ще стане още по-внимателен!

Два часът и двадесет и пет минути. Гестаповците все още ги няма.

Хенрих постави фуражката на главата си, оправи си мундира и бавно тръгна към вратата. Като излизаше от коридора в общата зала, той се срещна с познатите гестаповци. Те отдадоха чест и влязоха в коридора. Като приближи до бюфета, Хенрих погледна часовника. Два часът и двадесет и седем минути. Значи, ако Гартнер пристигне десет минути след гестаповците, ще закъснее само с две минути...

Мозъкът му работеше ясно и напрегнато. На път към ресторанта Гартнер всякога вървеше по десния тротоар. Точно в един и половина Хенрих ще излезе срещу него на улицата и с револвера си ще стреля, а после каквото ще да става. Как пропусна да провери дали дворът срещу ресторанта има изход от другата страна или няма?

Два часът и тридесет минути...

Не трябваше с никакво движение да се издава, че бърза. Като се поклони вежливо на Швалбе, Хенрих със спокойна походка тръгна към изхода. На вратата той срещна Гартнер и адютанта му. След тях вървяха двамата гестаповци. Хенрих козирува, даде им път да минат и погледна часовника.

Два часът и тридесет и две минути. Ще успее ли Гартнер да влезе в кабинета или ще закъснее? Да или не? Трябва малко да продължи пътя си, а после да се върне.

Хенрих преброи тридесет големи, сякаш по-дълги от километър крачки, и едва след това чу силен взрив.

След няколко минути той беше в ресторанта. В общата зала цареше страшна паника, но никой не беше пострадал. Само част от стената зад бюфета се бе откъснала и паднала върху една от незаетите

маси. През голямата дупка в кабинета на Гартнер се виждаха кълба прах и пушек.

Заедно с посетителите Хенрих се втурна към местопроизшествието. Достатъчен бе един поглед, за да се разбере, че Гартнер и адютантът му вече не бяха страшни нито за маките, нито за жителите на Бонвил.

Когато Хенрих излезе от ресторанта и пресече улицата, зад ъгъла изскочи кола с гестаповци.

Без да се оглежда, Хенрих бавно тръгна към хотела, в който живееше.

— Ще тръгваме ли на разходка? — попита Курт. — Колата е пред входа.

— Аз заповядах ли ти да докараш колата пред хотела?

— Не. Но аз мислех, че веднага след обяда ще искате да тръгнете.

— Никъде няма да вървя. Само преди няколко минути едва не тръгнах на разходка, от която никога нямаше да се върна! — уморено произнесе Хенрих.

— Как така? — изплаши се Курт.

— В ресторанта стана експлозия точно срещу кабинета, в който аз обядвам.

— Значи този гръм, който аз току-що чух?...

— Да, това беше покушение. Загинаха няколко гестаповци, в това число и полковник Гартнер... Аз ще отида в стаята си и ще се опитам да поспя. А ти стой в стаята си и никого не пускай. Ако някой много настойчиво иска да ме види, ще ме разбудиш. Разбра ли?

— Тъй вярно, разбрах.

Без да се съблича, Хенрих легна на дивана. След току-що преживяното нервно напрежение той се чувствуваше много отпаднал. Затвори очи, но почувствува, че не може да заспи. Тревожеше го мисълта, ще го заподозрат ли в покушението или няма. Ако го заподозрат, ще го арестуват! Даже и да го пуснат, след това към него няма да имат предишното доверие. А за него това значи провал. Ако дойдат гестаповците, не трябва да допусне да попадне в ръцете им. Трябва да стреля... Хенрих се надигна и още един път провери автоматичния си пистолет и валтера. Както винаги, те бяха в ред. Гестаповците скъпо ще платят за неговия живот. Но...

А те непременно ще го разпитват. Защото той шест дена се храни срещу кабинета, в който стана експлозията. Швалбе, разбира се, ще каже, че той сам си е избрал кабинета за обядване. Подозрение непременно ще възникне. Но доказателства няма. Гестаповците могат да го потърсят просто да го разпитат като свидетел. И ако той веднага почне да стреля, сам ще се издаде. И тогава да се надява на спасение... А каквото и да стане, той трябва да разузнае подземния оръжеен завод. Тази задача е дори много по-важна от ликвидирането на Гартнер... Не, той няма да стреля, но подозрение може да възникне през време на разпита. Могат да го закарат при следователя и тогава той няма да може да употреби оръжие. А да го вземе със себе си, когато тръгне към следователя? Това може само да го държи нащрек. Значи, трябва да върви с валтера и броунинга. Това е малко, но няма що.

Хенрих спусна пердетата на прозорците, съблече се и легна да спи.

Курт го събуди рано сутринта.

— Господин старши лейтенант — тихо викаше той, като леко побутваше барона по рамото. — Търсят ви!

— Кой?

— Двама гестаповци — тихо и изплашено прошепна Курт.

— Кажим им да почакаат, докато се облека — високо произнесе Хенрих нарочно, за да го чуят в съседната стая, и скочи от кревата.

Курт излезе.

„Чакат. Ако бяха дошли да ме арестуват, щяха да влязат заедно с Курт.“ Тази мисъл го успокои малко. Хенрих се обличаше по-бавно от обикновено.

Като излезе от стаята, той вдигна ръка за поздрав по хитлеристки. Гестаповците отговориха.

„На поздрава на арестуваните не са длъжни да отговарят“ — мина му през ума.

— Слушам ви.

— Господин майор Лемке заповяда веднага да се явите при него, за да дадете показания във връзка с взрива в ресторант „Савоя“ — отговори фелдфебелът.

„Заповяда“, а трябваше да кажат „помоли“.

— Защо и двамата сте с автомати?

— Сега е нощ, а да се ходи из града нощно време е опасно — поясни другият гестаповец, облечен в униформа на унтерофицер. Като погледна часовника, Хенрих запомни часа: шест и четиридесет.

— Добре, да вървим.

Хенрих наметна пелерината си и тръгна към вратата.

— Заповядано е ординарецът също да дойде — каза фелдфебелът.

„Това вече е лошо, даже много лошо.“

— Не е необходимо да вземате оръжието — заповяда унтерофицерът на Курт, когато той посегна да вземе автомата.

— А не е ли опасно да се оставя оръжието в празната стая на хотела? — попита Хенрих.

— Този хотел се охранява добре — унтерофицерът взе автомата от ръцете на объркалия се Курт и го остави на стола.

— Да тръгваме! — Хенрих пръв излезе от стаята. След него Курт и най-отзад гестаповците.

Пред входа на хотела чакаше голяма седемместна кола. В нея чакаха още двама гестаповци. Щом видяха Хенрих, те веднага седнаха на предната седалка.

Фелдфебелът отвори задната вратичка и като сваля средната седалка, с ръка я посочи на Хенрих и Курт. Фелдфебелът и унтерофицерът седнаха на задната седалка. Те държаха автоматите си в ръце.

„Това мирише на арест. Не сгреших ли, като се съгласих да отида на разпит? Но все едно, вече е късно. Там ще решавам какво да правя. Жал ми е за Курт, ще си отиде момчето за нищо.“

Мислите, една от друга по-бързи, нахлуваха в главата му. Той не се страхуваше. Така се беше напрегнал, както вчера, когато стоеше до бюфета в ресторанта и пресмяташе секундите.

До следователя стигнаха за по-малко от пет минути, а на Хенрих се стори, че са пътували много дълго.

Пред вратата на кабинета на следователя стоеше часови с автомат. Курт искаше да влезе заедно с Хенрих, но часовоят го задържа.

Хенрих влезе сам. Той се спря и с бърз поглед обгърна широкия, добре нареден кабинет. „Оттук не може да се избяга.“ Железни решетки на прозорците, тапицирани врати...

Зад голямото бюро на ниско кресло седеше следователят майор Лемке. Това име Хенрих успя да пречеете на вратата. Майорът седеше мълчаливо. Без да се ръкува, посочи към креслото срещу себе си. Хенрих седна.

Около минута той и Лемке мълчаливо се гледаха един друг. Хенрих даже гледаше с любопитство, понеже лицето на Лемке не можеше да се забрави: тясно и продълговато, то изведнаж завършваше с тънка уста. Брада нямаше. Вместо нея имаше гънка, която преминаваше в шия. Огромна адамова ябълка ту се повдигаше, сякаш до самата му уста, ту отново слизаше под високата яка на кафявата риза. Майорът пушеше ароматични цигари и почукваше с пръсти по бюрото. На един от пръстите му блестеше неясно сребърен пръстен с череп, на друг — златна халка. „Намерила се жена, която да се омъжи за това чудовище!“ — мина през ума на Хенрих. Той се усмихна и изведнаж му стана весело.

— Ще разрешите ли да запуша? — небрежно попита той следователя.

Следователят мълчаливо побутна кутията с цигари.

— Аз ще запуша от своите. — Хенрих направи движение да мушне ръката си в джоба, но чу страшен вик:

— Назад!

Лемке стоеше изправен до бюрото си и гледаше в дъното на кабинета. Хенрих се огледа. Грамаден пес стоеше озъбен и го гледаше настървено.

— Ако това куче бъде в кабинета, аз няма да отговоря на нито един ваш въпрос! — твърдо заяви Хенрих.

— А защо?

— Мразя кучетата от всички породи.

Лемке натисна копчето на звънеца.

— Изведете го! — кратко заповяда той.

Автоматчикът изведе кучето. Хенрих извади кутия хавански цигари и без да бърза, запуши.

— Откъде се снабдявате с хавански цигари? — спокойно попита Лемке.

— Надявам се, че не за да узнаете адреса на моя доставчик на цигари ме събудихте посред нощ и съпроводен от двама автоматчици, ме докарахте тук.

Лявата буза на майора затрепера.

— Известно ли ви е какво стана в ресторант „Савоя“?

— Не само че ми е известно, но и със собствените си очи видях последствията от взрива, обаче аз веднага излязох...

— Защо?

— Неприятно ми бе да гледам пролятата кръв.

На лицето на Лемке се появи язвителна усмивка.

— Господин старши лейтенантът през цялото време воюва в тила и видът на кръвта...

Хенрих остро го прекъсна:

— През краткия си живот съм видял повече кръв от вас, господин майор. Уверявам ви...

„Но бива ли да разговарям с него така рязко?“ — помисли Хенрих и като се извърна, вече с друг тон добави. — Но това беше кръв на врагове, а тази е наша...

— В този град вие в командировка ли сте?

— Да.

— За колко дена?

— Днес е осмият ден.

— От кой ден обядвате в „Савоя“?

— От втория.

— Кой ви го препоръча?

— Изпратих ординареца си да узнае къде има хубав ресторант и някой му препоръчал „Савоя“ — спомни си Хенрих.

— Проверете! — спокойно нареди Лемке.

Голдринг учудено го погледна.

Но се оказа, че думата „проверете“ беше отправена не към него, а към лейтенанта, който беше влязъл иззад завесата и излезе през вратата.

„Иска да ме смае с внезапности. Добре, ще чакам и други!“ — помисли си Хенрих и се усмихна. Лемке не сваляше очи от него.

— Към колко часа обядвате?

— Винаги в един часа.

— А завършвате?

— Различно, в зависимост от апетита и ястията.

— В колко часа напуснахте ресторанта вчера?

— Не помня.

— Къде бяхте през време на взрива?

— На няколко крачки от входната врата. Отивах си в къщи.

— Колко минути след това избухна взривът?

— Не знам. Не съм гледал часовника, но когато влязох в хотела, беше три без пет.

Майорът злобно се усмихна.

— А не ви ли се струва, Голдринг...

— Барон фон Голдринг! — поправи го Хенрих.

Лемке нервно се размърда в креслото, сякаш искаше да стане. Малките му зли очи се впиха в Хенрих. Хенрих също, без да скрива презрението си, го гледаше.

„А може би ще трябва да се тури край на играта? Ще се наложи да се ограничи с майора и първите трима, които ще му се притекат на помощ. Два куршума трябва да оставя за себе си. Нужен е запас. Не, ще почакам още малко.“

Хенрих остави в пепелника недопушената цигара и извади от джоба си нова.

„Нека знае, че аз често бъркам в джоба си.“

— Като че ли нервничи господин старши лейтенантът? — в гласа на Лемке се чувствуваше вече не ирония, а открита подигравка.

— Не нервнича, а се сърдя! — поправи го Хенрих.

— А не ви ли се струва странно, че офицер, немски офицер, дошел на мястото на взрива и не видял колко е часът, макар и да знае положително, че това не е обикновена подробност.

— Аз не съм очаквал, че ще бъда единственият източник, от когото вие ще черпите сведения за времето на взрива.

— О, не, ние имаме много източници! Много повече, отколкото вие предполагате.

— Толкова по-добре за вас.

— А за вас?

— Не се хващайте за думите.

— Документите ви! — изкрещя Лемке, като удари по масата.

„Край! Сега му е времето. Иначе може да закъснея.“

Също като Лемке Хенрих стана от креслото, остави цигарата в пепелника и бавно разкопча мундира си, за да извади документите.

„Ако започне да ги разглежда, ще стрелям“ — реши той и сам се учуди на спокойствието си.

Хенрих извади книжката и я остави на масата.

Но като взе документите, Лемке не се зае веднага да ги разглежда. Те стояха един срещу друг и без да скриват яростта си, се гледаха в очите.

Вратата безшумно се отвори и на прага се появи същият лейтенант, който беше излязъл от страничната врата. Лемке въпросително го изгледа.

— Потвърждава! — тихо доложи той.

„Още един кандидат за оня свят... Трябва да почакам да дойде отпред. Макар че ако действувам бързо...“

— Старши лейтенант Голдринг, защо сте получили „Железен кръст“ — втора степен?

— Не е ваша работа!

„Сега е все едно. Нека все пак този лейтенант още мъничко се приближи. Тогава...“

— Проверете документите, господин лейтенант — сърдито заповяда Лемке и като не снемаше очи от Хенрих, мушна ръка в чекмеджето.

„Нима се досети и взе пистолета?“ — ужаси се Хенрих.

Лейтенантът се приближи до бюрото, пое документите на Голдринг и се отстрани.

Хенрих бръкна в джоба си. Лемке се стресна и цял настръхна. Голдринг спокойно извади кутията с цигари.

— Господин майор, господин майор! — в гласа на лейтенанта се чувствуваха едновременно и учудване, и уплаха.

— Какво има? — само за момент се обърна Лемке.

„Трябва да стрелям, веднага да стрелям. Но какво става с лейтенанта?“

Лейтенантът, който проверяваше документите, мълчаливо подаде отворената Голдрингова книжка на майора.

В нея бе поставена снимката на генерал-майора от SS войски Бертхолд с надпис:

„На Хенрих фон Голдринг от баща му.“

— Господин генерал-майор Бертхолд е ваш баща?

Ако Голдринг беше стрелял, изненадата нямаше да е толкова голяма, колкото откриването на тази снимка.

— Значи, той е ваш баща! — повтори смаяният Лемке.

— Прекратете най-после тази комедия! — скочи изведнаж на краката си Голдринг. Кутията с цигарите на Лемке отлетя в ъгъла на кабинета. — На какво основание посред нощ ще ме държите повече от час на разпит?

— Но, господин Голдринг...

— Никакво „но“! Веднага да дойде кола, за да ме върне в хотела. Утре Бертхолд ще узнае всичко това.

„Настъпление и само настъпление. Решително и неудържимо, както подобава на млад син на гестаповски генерал.“

— Но убитият полковник Гартнер беше офицер за специални поръчения на генерал Бертхолд — промърмори Лемке.

— И без вас зная това!

Хенрих почувствува каква безкрайна, неизразима радост изпълни душата му... „А може би не си струва да се разваля медът с катран. По дяволите тези глупци!“

— Но нали ние не знаехме — намеси се лейтенантът.

— Чашка коняк! — отпусна се в креслото Хенрих. Струваше му се, че още един миг и той силно, с цяло гърло ще се разсмее или ще запее своята любима песен тук, в кабинета на гестаповския следовател. Той скри с длан очите си, за да не забележат радостта му.

— Господин барон, господин барон — чу тихо шептене той.

Хенрих свали ръка от очите си. Пред него стоеше лейтенантът и държеше в ръцете си табла, на която бяха поставени бутилка коняк и няколко чашки. Бутилката беше вече начената.

„А и хубав коняк си пийват!“ — помисли Хенрих, като видя етикета.

Лейтенантът напълни чашката на Хенрих и той я изпи на един дъх, след това извади кутията с цигари и я подаде на лейтенанта. Той така бавно взе цигарата, че Хенрих стисна зъби, за да не се разсмее. Лемке се пресегна през бюрото и също взе цигара.

И тримата запалиха от запалката на Хенрих.

— Ето сега, когато се успокоихте вече, господин старши лейтенант фон Голдринг...

„А допреди малко бях за тебе просто Голдринг, нали?...“

— ... Вие ни разберете. Убита е такава личност като полковник Гартнер, вие сте единственият, който е излязъл от ресторанта след взрива.

Телефонът иззвъня.

— Това е от Берлин — майорът грабна слушалката. — Слушам! Пак генерал Бертхолд! Вече трети път звъни днес — като затули с ръка микрофона прошепна Лемке. — За съжаление, нищо ново.

Хенрих протегна ръка към слушалката.

— Господин генерал-майор! Старши лейтенант Голдринг иска да говори с вас. Да, той е тук.

Лемке подаде слушалката на Хенрих така, сякаш пред него стоеше самият генерал.

— Да, аз съм... В командировка. Защо съм толкова късно тук? — Голдринг погледна към майора и лейтенанта. С жестове, мимики и погледи те молеха да мълчи. — Нима аз мога да бъда спокоен, когато терористите са убили офицер на моя баща?... Разбира се, ще помогна... А как е тя? Целунете Лора заради мене... като от брат и като от годеник... Само че не ѝ казвайте, аз искам сам да ѝ кажа. До скоро виждане.

Хенрих остави слушалката.

— Барон фон Голдринг, много ви моля да забравите днешното недоразумение! — извини се Лемке. — Мисля, че нашето познанство, което почна така неприятно...

— В замяна на това то ми даде възможност да поговоря с татко — весело добави Хенрих.

— А представяте ли си какво щеше да стане с вас, ако бяхте останали в ресторанта само още няколко минути и бяхте загинали от взрива — попита Лемке, като сам се ужаси от предположението си.

— Но аз се уморих. Наредете да дойде кола.

— О, заповядайте, веднага! Но се надявам, че няма да забравите обещанието си да ни помогнете нали?

— С каквото мога. — Хенрих се поклони и излезе. След петнадесет минути той вече спеше дълбоко.

МОНИКА ОТИВА В БОНВИЛ

Едва ли госпожа Тарвал можеше да бъде заподозряна в стремеж към високи идеали и още повече към такива, които изискват от нея материални жертви. Доскоро кръгът на нейните интереси се ограничаваше ако не да разшири, то поне да задържи хотела и ресторанта на онова положение, на което ги остави покойният ѝ мъж. И трябва да се каже, че тя се прояви като достойна наследница и продължителка на неговата воля. Вярно е, че за успеха на работата помагаха не само нейните способности на добра стопанка, но и някои особено благоприятни условия. Сен Реми, който се слави като курортно градче, през цялата година, с изключение късно есента, беше пълен с много гости. Те харесваха хотела и кухнята на госпожа Тарвал, тъй като тя умееше да създаде хубави удобства за тях, и нейният дом си спечели славата на порядъчен семеен пансион. Това впечатление се засилваше от обстоятелството, че и двете деца на госпожа Тарвал, синът ѝ Жан и дъщеря ѝ Моника, не се пречкаха в краката на почиващите, а според силите си помагаха на своята майка. Госпожа Тарвал считаше, че още от ранни години децата трябва да свикнат с мисълта, че в живота нищо не пада от небето.

Жан и Моника пораснаха. Всичко като че ли вървеше добре и госпожата предварително бе обмислила как ще осигури бъдещето на своите дена. На дъщерята ще завещае ресторанта, а на сина — хотела.

Войната разби всички планове. Разбира се, хотелът не беше празен. По-голямата част от стаите бяха заети от постоянни квартиранти, бежанци от Париж и въобще от Севера. Бежанците не бързаха да се връщат обратно в своите краища, където беше въведен по-тежък окупационен режим. В Сен Реми режимът беше прикрит, макар и под смокинения лист на договора, между немското командование и правителството на Виши за „охрана на района“. Бежанците посещаваха и ресторанта, но предишните печалби вече ги нямаше. Работата на госпожа Тарвал не вървеше добре. Едно нещо са курортистите, които идваха по-рано с много пари, за да се забавляват, и съвсем друго са постоянните квартиранти, които треперят над всяка

стотинка, понеже сами не знаят докога ще им стигнат парите и даже не могат да си представят кога ще бъде възможно да се върнат по домовете си. Наред с това госпожа Тарвал трябваше да помага на майка си, която живееше с по-малката си дъщеря в село Ла Травелса. До войната по-малката сестра на госпожа Тарвал Луиза живееше в Париж — там работеше мъжът ѝ Андре Ренар, по професия авиационен инженер. Но в 1939 година беше повикан в армията, служеше в авиацията и вероятно е загинал, тъй като оттогава Луиза не бе получила от него нито едно писмо. Скоро хитлеристите конфискуваха цялото имущество на Андре Ренар и на Луиза се наложи да напусне Париж и да дойде при майка си, в малкото селце на около тридесет километра от Сен Реми.

Разбира се, много по-добре щеше да бъде, ако живееха заедно. Сестрата щеше да помага в ресторанта, но госпожа Тарвал не можеше да се реши на това. Не защото не обичаше сестра си, а от предпазливост. Ако гестаповци узнаят, че жената на Ренар живее при сестра си, тогава ресторантът, а и собственицата му щяха да се считат за неблагонадеждни. Щяха да забранят на немските офицери да посещават ресторанта, а това още повече би попречило на работата. Така или иначе по-голямата част от доходите се получаваше от тези постоянни клиенти. Не, не можеше и дума да става да прибере сестрата при себе си. Госпожа Тарвал криеше даже кореспонденцията си с нея, особено след като Жан мина в нелегалност.

Да, нейният малък Жан, единственият ѝ син, трябваше да стане партизанин. Откакто стана това, госпожа Тарвал нямаше нито минута спокойствие. Добре поне, че за това не научиха гестаповците. За тях Жан не се е върнал от фронта — или е загинал в боевете, или е попаднал в плен. А какво ще стане, ако узнаят? Нали един път го задържаха в планината. За щастие той се е натъкнал на този барон. Добре че нейните майчини молитви помогнаха баронът да го пусне. С какво друго може да се обясни тази невероятна постъпка? А може би баронът да е познал в лицето на Жан брата на Моника? Не, това не може да бъде. А Жан, какъвто си беше, такъв си и остана — безгрижно, глупаво момче. Макар и по-голям от Моника, държи се по-лошо от лекомислено момиче.

Виж, на Моника може да се надява. Тя не е такава. Вярно е, че и тя мрази немците и понякога се държи много остро с тях, но в същото

време не преминава границата. Даже се съгласи да преподава уроци по френски език на барон фон Голдринг. Разбира се, баронът никак не прилича на немец. Той е вежлив като истински французин и е много сърдечен. Откакто пусна Жан, госпожа Тарвал всеки ден открива у него нови достойнства. Само истински рицар е способен на такава постъпка. Жан казал на Моника, че той просто се слисал от учудване, когато станало всичко това. Но откъде Моника е узнала за Жан? Госпожа Тарвал си спомни за честите разходки на дъщеря си на велосипед и това я хвърли в огън. А дали и Моника също не е свързана с партизаните?

Госпожа Тарвал започна да съпоставя и да анализира това, на което по-рано не обръщаше внимание.

Да, често посред бял ден, когато има толкова много работа, Моника оставя всичко и под предлог, че я боли глава, отива някъде... След това поздравя от Жан... Нещо много често почна да предава поздравя. Или пък тези думи: „Ако те попитат, майко, ще кажеш, че Франсоа е мой годеник.“ Тогава тя сметна това за шега и се усмихна. Дългоносият Франсоа и нейната красавица Моника! Сега вече на госпожа Тарвал не ѝ е до смях. Постепенно тя почна да разбира, че дъщеря ѝ крие нещо от нея. Боже мой, какво ще стане, ако някой узнае за това! Жан е в планината на сравнително по-безопасно място, но Моника може всяка минута да я хванат. Не, по-добре да не мисли за това, че ще полудее. И тя хитруваше със себе си, гонеше страшните подозрения, надсмиваше се над себе си, наричаше се страхливка, но да се отърве от тревогата не можеше.

Госпожа Тарвал нито един път не беше споменала на Моника за своите подозрения. О, тя добре познаваше характера на своята дъщеря. Горещ и едновременно с това упорит. Да се опиташ да я предпазиш значи да предизвикаш избухване на гняв и упреци. Моника не можеше да се помири с мисълта, че трябва да живеят от доходите на ресторанта, посещаван от немците. Ще поиска да подчертае своята самостоятелност и ще се изпусне нещо да каже. Не, по-добре да затвори очите си, да скрие главата си като щраус пред опасност и да чака, да чака края на войната, който в края на краищата ще дойде.

Едва когато Моника получи някаква телеграма и заяви, че заминава за Бонвил, госпожа Тарвал разбра каква грамадна грешка е

допуснала. Като заключи вратата и прибра ключа в джоба си, майката решително заяви:

— Ти никъде няма да отидеш!

— Аз съм длъжна да отида, майко!

— Нека пратят друг някой. — За пръв път госпожа Тарвал даде на дъщеря си да разбере, че тя отчасти е в течение на нейните работи. — Не е женска работа да отиваш някъде с някаква си тайна задача.

— Именно женска, майко! Само аз мога да узная от Голдринг...
— Моника се изпусна.

— Какво трябва да узнаеш от Голдринг? Какво? Аз те питам. Ако ти не ми кажеш, веднага ще отида при генерала...

— Добре тогава, отивай и не забравяй да кажеш, че нашият Жан е при маките. И тогава всички те като зайци ще бъдат избити, защото нямат оръжие и ти им пречиш да го получат. Защо стоиш! Отивай! Ти ще постъпиш като истинска францужойка, като този Левек. Само не забравяй, че тогава няма да имаш нито дъщеря, нито син.

Като чу, че става дума за оръжие, госпожа Тарвал се отпусна на стола и така побледня, че на девойката ѝ дожаля.

— Мамичко! — нежно обгърна шията ѝ Моника. — Повярвай ми, никаква опасност не ме заплашва. Кълна ти се! Това ще бъде просто весела разходка. Само пътем ще пошепна няколко думи, на когото трябва, и това е всичко.

Впрочем не беше така лесно да се успокои госпожа Тарвал. Тя плачеше, молеше и отново плачеше. Моника се въртеше около майка си като около болен, но твърдо държеше на своето — ще отида! И в този двубой между майката, която искаше да спаси дъщеря си от смъртна опасност, и дъщерята, която беше готова да пожертвува живота си за своя народ, победи дъщерята. Майката се покори на съдбата.

Моника не изпрати телеграма на Хенрих за пристигането си. Тя не искаше да я видят с него на гарата, където винаги имаше много полицаи и гестаповци. Едва след като пристигна у своята родственица, тя телефонира направо в хотела, като определи време и място за срещата.

Хенрих устоя на думата си. Той дойде облечен в цивилен костюм и девойката констатира, че му стои много по-добре, отколкото омразната униформа на немски офицер. За миг на Моника се стори, че

преградата, която съществуваше между нея и Хенрих, изчезна. Така приятно беше да върви до него, опряла се на здравата му топла ръка. Даже не ѝ се искаше да говори. И Хенрих правилно разбра нейното настроение. Той също мълчеше. Моника си представи, че война не е имало, няма и никога да има. Тя не трябва да крие своите чувства, с Хенрих те имат нормални човешки отношения. Но едва ли не на всяка крачка те срещаха патрули и тежките удари на ботушите им, кой знае защо, напомняха на девойката сега глухите удари на първите буци пръст върху погребален ковчег. Не, това не беше лъжа. Действителността напомняше за окупацията, за това, че тя дойде не на среща с любимия си, а за да получи много важни за маките сведения.

„Именно сега на нас ни е особено необходимо оръжие“ — настойчиво звучаха в ушите ѝ думите, които Франсоа каза в навечерието на нейното тръгване. Нима тя самата не знае това? Да, оръжие е нужно. И Моника ще направи всичко, за да отиде то в ръцете на партизаните. „Но за това Хенрих може да има неприятности, и то големи“ — изведнаж помисли девойката. Ето той върви до нея, мълчи, но тя чувствава, че той е също щастлив. Как топло светнаха очите му, когато я видя чам, на ъгъла, на пресечката на трите улици. Интересно какво би направил той, ако се досети за какво мисли тя сега? Дали би повикал патрула, за да я изпрати в гестапо? Не може да бъде! Даже ако той можеше да прочете мислите ѝ, не би направил това. И ако го арестуват за това, че оръжието не е пристигнало на местоназначението, той също няма да я издаде. Моника чувстваваше това с цялото си същество. И независимо от това не можеше да бъде откровена. Защото ако има половин на сто, даже една стотна частица от този процент съмнение, тя няма право да рискува всичко заради чувствата си. Дори ако заповядат на Хенрих да пътува със същия влак.

Моника потрепера, като си представи, че Хенрих наистина може да получи такава заповед.

— Да не ви е студено, Моника? — загрижено попита Хенрих.

— Да, малко — машинално отговори девойката, макар че късната есен беше приятно топла.

— На две крачки отук се намира хотелът, в който аз живея. Да отидем да се постоплите и да починете.

Моника отрицателно поклати глава.

— О, какво говорите!

— Но нали ние не един път сме оставали сами двамата? И мисля, че не съм дал и най-малък повод да се боите от мене. А точно сега трябва да си бъда в стаята, очаквам да ми съобщят нещо важно...

— Вие свършихте ли си работата?

— Завърших всичко! Остава ми един двуминутен разговор по телефона за времето на тръгване на влака и след това съм съвсем свободен. Обещавам, че ще скучаєте най-много две минути.

— Но... — поколеба се Моника.

— Вие не искате никой да ви види в този хотел? — досети се Хенрих.

— Да. Мене тук никой не ме познава и могат да помислят, че аз съм едно от тези момичета... Нали хотелът е офицерски.

— Тази улица е съвсем безлюдна. А ако има хора, ние ще почакаме малко.

Моника мълчаливо кимна с глава и ускори крачките си. Сякаш искаше по-скоро да се избави от някаква предстояща неприятност.

Курт беше в стаята.

— Който и да ме търси — няма ме! — пътем заповяда Хенрих, като препускаше с Моника към своята стая.

Сега вече не беше удобно, както в първите минути на срещата, да се мълчи. И девойката започна да разказва за своето пътуване, но смутена от собствената си безпомощност, правеше напразни усилия да каже нещо интересно. Пък и Хенрих беше не по-малко развълнуван от нея. За завързването на оживен разговор помогна взривът в ресторант „Савоя“. Моника слушаше разказа с наведени очи. Тя се боеше, че в очите ѝ Хенрих ще прочете нещо повече от обикновено любопитство. Но когато той разказа между другото, че едва не е загинал, девойката потръпна.

— През цялото време все ми е студено — обясни тя.

— Аз ей сега ще ви дам да наметнете нещо — предложи Хенрих и тъкмо започна да сваля самото си, на вратата на Курт силно се почука. Хенрих постави пръст на устата си, показвайки на гостенката да мълчи.

— Старши лейтенант Голдринг в стаята си ли е? — чу се дрезгав глас.

— Не, няма го, излезе някъде.

— А ти как се озова тук, Шмид? Нали трябваше да те изпратят на Източния фронт? — отново се чу дрезгавият глас.

— Старши лейтенант фон Голдринг помоли да ме оставят в щаба за негов ординарец, господин старши лейтенант.

— Сигурно не знае що за птица си! Но аз ще му кажа. А сега слушай какво ще ти кажа и внимавай да не забравиш. Предай на старши лейтенанта, че влак номер седемстотин осемдесет и седем ще тръгне утре в осем часа вечерта. Ако той иска да пътува с нас, нека ни предупреди, за да приготвим купе. Разбра ли? Но утре сутринта аз ще му съобщя по телефона, ти си такъв тъпак, че сигурно всичко ще объркаш.

— Тъй вярно, няма нищо да объркам! Щом старши лейтенантът се върне или се обади по телефона, веднага ще му предам.

Вратата на стаята, в която разговаряха, се затвори.

— Вие да не би да имате намерение да пътувате с този влак? — девойката искаше, но не можеше да скрие тревогата си. Тя се чувствуваше в гласа ѝ, виждаше се в очите ѝ, прозираше в цялата ѝ напрегната фигура.

„Мила моя конспираторке, колко си още неопитна!“ — едва не каза Хенрих, но се сдържа и небрежно подхвърли:

— Фелднер с двадесет войници ще се справи и без мене. На шест вагона това даже е и много. А ние ще си тръгнем с колата, нали? Както се уговорихме. Утре ще се поразходим из града, а следобед можем да си заминем.

— Не, аз трябва да се върна още днес, обещах на майка, тя е много зле.

— А как е братовчедката, вие почти не се видяхте с нея?

— Аз ѝ предадох подаръка от мама, пък и няма за какво особено да разговаряме с нея. Нали тя скоро беше у нас.

— Тогава аз ще предупредя Фелднер, че ще тръгна с колата, а вие през това време се пригответе за път. Откъде да ви взема?

— Точно след два часа ще ви чакам на ъгъла на трите улици, където се срещнахме днеска. Удобно ли е за вас това място?

— Много. Аз имам време да ви изпратя даже и до братовчедката ви.

— Не, не! Това не е нужно! — обезпокои се Моника. — Тя може да ни види през прозореца и кой знае какво ще помисли!

Хенрих усмихнато погледна Моника. Девойката сведе очи.

След като Моника си излезе, Хенрих предупреди Фелднер, че си тръгва днес с колата и му даде последни указания за охраната на влака. Оставаше му още малко време и той реши да намине към Лемке. Той го посрещна много приветливо и с голямо уважение. Но не можа да се похвали, че е попаднал поне на следите на организаторите на покушението в „Савоя“.

Хенрих изрази съжалението си, че трябва да си тръгва и че това го лишава от възможността да помогне на гестапо в търсенето на престъпника.

Когато след два часа Хенрих дойде на уговореното място, ръмеше ситен есенен дъжд.

Моника още я нямаше и Хенрих реши да спре колата малко по-нататък вместо точно на ъгъла, понеже можеше да направи впечатление.

Като премина една-две пресечки, той видя познатата фигура и заедно с нея жена, висока блондинка с дъждобран. Жената се разделяше с Моника и искаше насила да ѝ наметне дъждобрана. Хенрих смяташе да спре колата, но си спомни, че е в униформа, отиде малко по-нататък, направи завой и се върна на уговореното място. Моника вече го чакаше.

— Напразно се отказайте от дъждобрана. Може би щеше да ни потрябва.

— Нима... нима... — очите на девойката сърдито засвяткаха. — Никой не ви е дал право да ме следите!

— Това стана съвсем случайно. Но аз съм благодарен на тази случайност. Убедих се, че това наистина е била братовчедка, а не братовчед, и при това красива братовчедка.

— И това ли успяхте да забележите?

— Въобще аз имам набито око. Забелязвам много от това, за което вие даже и не предполагате, мила моя учителко!

Скоро колата вече се носеше по шосето към Сен Реми. Дъждът не спираше. Наложих се и двамата да се покрият с пелерината на Хенрих. Студени капки проникваха през неплътното затворените прозорчета.

Хенрих и Моника тръгнаха от Бонвил следобед и сега Курт гонеше с всички сили, за да могат да се върнат в Сен Реми, преди да се

стъмни. Да се пътува нощем по тези места беше опасно.

Но пътниците на Курт не забелязваха нито бесния ход, нито дъжда. Притиснали се един към друг, те мълчаливо седяха и не им трябваше нищо друго на света, освен чувството на близост и топлина, което пронизваше и двамата. Искаше им се така да се носят, да се носят напред във вечността, където могат да останат самички, където вместо игра на двусмислени фрази и намеци ще могат откровено и направо да си кажат тази единствена дума, готова да се откъсне от устните им, която всеки се боеше да произнесе:

Обичам!

ЧАСТ ВТОРА

ТАЙНАТА НА ПРОКЛЕТАТА ДОЛИНА

Лютц грешеше, като твърдеше, че на няколко километра от Сен Реми се намира подземен завод, който произвежда мини и миномети. Капитанът каза това, което знаеха той, генерал Еверс и още няколко щабни офицери. Даже началникът на служба SS Милер бе уверен, че малките постройки близо до пътя, който води към платото, не са нищо друго, освен входа в този подземен завод. И на всички, които знаеха „тайната“, дори и наум не им идваше, че охраняват празно място, че всички тези постройки са направени за маскировка. Немското командване се беше погрижило отлично да замаскира истинското местонахождение на този изключително важен военен обект.

Да, подземният завод съществуваше. Той наистина произвеждаше оръжие. Под земята работеха пленници от всички страни, окупирани от Хитлер. Ала всичко това ставаше далеч от Сен Реми, на двадесет и пет километра от градчето, в така наречената Проклета долина.

Това име ѝ бяха дали овчарите. Но когато са я наричали проклета, те даже не са и предполагали, че това название така ще оправдае себе си. Те просто се ядосвали, че долината е съвсем непристъпна и не могат да се използват такива хубави ливади за пасбища. Младите овчари не се вслушвали в съветите на старите и понякога докарвали овцете до самите отвесни скали, които отвсякъде обкръжават долината. Но всичките им опити да намерят подходящо място, за да се спуснат в нея, оставали напразни.

У всеки, който поглеждал долината отгоре — а тя можеше да се вижда само отгоре, — се създавало впечатление, че някаква гигантска ръка с огромен пергел е начертал един кръг, след това е изгладила отвесните скали около нея така, че човешки крак да не може да стъпи на разкошния зелен килим, постлан върху равното дъно на този огромен кладенец. Туристите разглеждаха това творение на природата, любуваха се на прекрасния пейзаж, но не се решаваха да се спуснат в долината, понеже върху скалите, изметени от ветровете и измити от

дъждовните води, не растеше нищо — нямаше даже храстче, за което да можеш да се хванеш при спускането.

Така Проклетата долина лежеше недокосната до края на 1941 година.

В това време теорията за светкавичната война, която трябваше да постави Съветска Русия на колене пред победителите, вече не беше така популярна. И макар хитлеристкото командване да не се бе отказало от нея, след поражението пред Москва за мнозина стана ясно, че войната може да стане продължителна и за ново настъпление трябва щателно да се подготвят. Разбира се, в тази подготовка не малка роля трябваше да изиграе въоръжението на армията, особено тези „сюрпризи“, които се произвеждаха във военните заводи и, според сметките на хитлеристите, трябваше да деморализират тила на вражеските армии.

Но бомбардировките на съветската и на съюзните армии от ден на ден се усилваха. Най-важните военни предприятия трябваше да се укрият от тях.

Ето защо именно след поражението пред Москва в Югоизточна Франция и Северна Италия се появиха голям брой специалисти във военна униформа, които търсеха удобни места за строителство на военни заводи под земята.

Една от тези групи се натъкна на Проклетата долина.

От януари 1942 година грохотът на машините в Сен Реми не стихваше. Те преминаваха през града на кервани, големи, всякога добре замаскирани, спираха за малко около постройките, които Лютц считаше за подземен завод, и отново се движеха някъде на юг, като се отбиваха по новопостроеното шосе. Къде водеше то — никой не знаеше. По него беше забранено да минават даже и военни коли. Напразно маките се мъчеха да разгадаят тайната на това шосе — подстъпите към него бяха защитени от дзотове, разположени по дължина на шосето.

Към края на март огромни тунели от запад и от изток на Проклетата долина вече пробиха планинския масив, а през лятото дълбоко под земята в самата долина заработиха първите цехове на бъдещия завод.

Да, сега долината оправдаваше своето име. Без колебание можеше да се нарече проклета.

Пол Шение, или, по-точно, този, който се криеше под това име, никога не бе виждал Проклетата долина. Той само беше чувал това име от жена си, родена в малко селце близо до Сен Реми. И го запомни само затова, защото в същия ден бяха се скарали с Луиза: той се пошегува, че южняците обичат да кръщават всичко с гръмки имена, а младата жена се обиди... Това беше първото им скарване. Тая вечер те си дадоха дума никога да не се карат и, разбира се, не един път нарушаваха тази дума. Но никога не им бе минавало през ума, че именно тази Проклета долина, която стана причина за първото им скарване, ще изиграе такава фатална роля в техния живот.

Пленник № 2948 си прехапа устната, за да не изреве с всичка сила в казармата. Този отдавнашен спомен, който светна в тъмнината, изчезна като далечен мираж, колкото и Пол да се стараяше да го задържи. И наистина ли всичко това беше действителност?

От момента, откак Пол Шение бе въведен под земята, той изгуби чувството за действителността. Всичко, което ставаше с него по-нататък, приличаше повече на бълнуване.

Нима можеше някой да повярва, че в мирната долина съществува подземен завод с няколко хиляди работници, които никога не виждат и никога вече няма да видят слънчева светлина!? Да вземем например днешния разговор със стария генерал! Кой би могъл даже да предположи нещо подобно?

За миг Пол Шение затвори очи и отново ги отвори. Не, той съществува, не спи, значи, действително е и това, което говореше генералът. Трябва да си припомни всичко.

Ето въведоха го в кабинета. Той също се намира тук, под земята, прозорци няма. Войникът го доведе и си отиде. Голяма просторна стая. Бюро и до него канцеларска маса, отрупана с чертежи. На бюрото — кутия с цигари. Ох, как му се искаше да се хвърли напред, да грабне цигара и да запуши. Откакто го вкараха в този ад, той нито веднаж не бе пушил... А колко време е вече тук? Месец, два? Пол не знаеше това. Той, както и другарите му по килия, загубиха представа за броя на дните и седмиците. Тук даже казват така: това стана през миналата или по-миналата смяна, дните никой не знаеше.

Пол погледна настрани от бюрото, за да не вижда цигарите. И погледът му се натъкна на два остри свредела. Две кръгли очи без

мигли се бяха впили в него, без да мигат. Очите като че ли едва светеха върху старото лице, сбръчкано като изсъхнал лист.

— Защо се спряхте сред стаята? — попита старецът с генералски пагони на раменете, който незабелязано се показва от някаква ниша.

— Боя се да приближа масата. Там са натрупани някакви чертежи. Може да са секретни...

Глухо, подобно на смях хълцане се чу някъде наблизко. Като не можа да разбере откъде идват тези звуци, Пол се огледа, но в стаята нямаше никой друг. И едва сега разбра, че се смее генералът. Ала той се смееше някак особено. Сухите му старчески устни бяха неподвижни, нито един мускул на лицето му не бе шавнал, очите му не бяха изменили израза си. И само грамадният му, болезнено грамаден корем силно се тресеше, като че ли копчетата на мундира ще изхвърчат, и едва потрепваха широките ноздри на носа му, изпъстрен с червени жилчици.

— А каква ще бъде за нас вредата и за вас ползата, ако узнаете за тайната на нашия завод? Ще кажете на своите приятели, ще ги продадете на друга държава?

Пол мълчеше, собствено от него никой и не очакваше отговор.

— Вие можете да знаете всичко за завода. Разбирате ли, всичко! Навярно искате да узнаете къде се намира? Заповядайте! Сред планините на Югозападна Франция, под така наречената Проклета долина...

Пол стисна зъби, за да не изкрещи.

— Може би се интересувате какво произвеждаме? — задъхваше се от смях генералът и коремът му още по-силно се тресеше. — И на това мога да ви отговоря. Оптически приспособления за автоматическо бомбардиране... А сега, разбира се, ще попитате защо съм така откровен с вас?

Очите на генерала зловещо блеснаха и бръчките на лицето му затрепераха, раздвижиха се.

— Аз искам да ви попитам само за едно, господин генерал. На какво основание вие ме държите тук? Аз не съм пленник, нито престъпник, имам договор с авиозавод, с френски авиозавод, където работех като волнонаемен. Една нощ при мене дойдоха неизвестни хора и от името на заводската дирекция ми предложиха веднага да тръгна с тях за някаква срочна консултация. Извън града насила ме

вкараха в закрыта кола и ме отведоха неизвестно къде. Аз протестирам против такива действия, господин генерал, това е нечувано нарушение на най-елементарните закони и права на човека.

— Стига! — изведнаж престана да се смее генералът и удари с юмрук по бюрото. — Закони, права на човека... Това вие оставете за митингите. Ние сме възрастни, ще минем и без тази демагогия. Единственото неоспоримо право, което съществува на земята, това е правото на силата. А силата — в това се убедихте вече — е в нас. Вие сте талантлив авиоконструктор и сте ни нужен. Оттук произхождат нашите права и вашите задължения. Ясно ли е?

— Не съвсем. Във вашия морален кодекс има един съществен недостатък, по-точно грешка. Вие можете да прибегнете към физическо насилие. И вече прибяхнахте до него. Но що се отнася до моя, както вие казахте, талант...

— О, нима ни считате за такива наивници? Не грешка, а от точна сметка ние се ръководихме, когато прибяхнахме до такава крайна мярка. Постави човека в най-тежки условия, убий в него всякаква надежда за спасение — надявам се, че вие вече сте запознат с нашия ред и имахте възможност да видите крематориума, — а след това му дай малък шанс за спасение.

С наслаждение на садист генералът удължаваше последната дума и се стараяше да прочете на лицето на събеседника си какво впечатление му е направила тя. Но Пол мобилизира всичките си сили, за да не издаде нито отчаянието си, нито яростта си.

— Какъв е този шанс? — попита той със спокоен глас, толкова спокоен, че сам се удиви на спокойствието си.

— Ха, ха, ха! Искате така веднага да разкрия картите си? И защо пък да не ги разкрия? Нали това, което сте видели вече в нашия завод, ще гледате и в бъдеще и за това, което ще чуете от мене, вие никому няма да можете да кажете, освен на господата бога на оня свят! Та вие вече не сте Пол Шение, вие сте номер 2948, а оттук даже и мъртвите не излизат на повърхността на земята.

— Значи, този единствен шанс, за който вие говорите, фактически е равен на нула?

— За всички, само не за вас и за още няколко други. Ако, разбира се, умеете логически да мислите... Можете да седнете и да вземете цигара. Хубавата цигара помага на логическото мислене.

Генералът бутна кутията с цигари по-близо до Пол и сам му подаде запалка. Като запали цигарата, Шение силно смукна и всичко наоколо му се завъртя.

— Дълго ли не сте пушили? — чу той скърцащ глас. — Нищо ви няма! Ей сега ще ви мине! — генералът говореше с такъв тон, сякаш той и Шение са стари познати, които са се срещнали на обикновен разговор.

Пол смукна още един път и главата му се избистри. „Няма да издам вълнението си, ще се държа и ще изслушам всичко, което ще каже тая стара гадина... Аз съм им нужен за нещо и това трябва да се използва. Главното е да се спечели време и да се търси, да се търси изход!“ — повтаряше си Пол Шение.

— Вие бихте могли да получавате цигари — уж между другото подхвърли генералът.

— И аз съм извикан да чуя тази приятна новина? — с насмешка попита Пол.

— Отчасти и за това, ние можем в известно отношение да облекчим режима ви. Ако, разбира се, видим, че сте разумен човек.

— Да речем, че аз съм разумен човек...

— Тогава вие ще разсъждавате така: победата на Германия е единственото спасение за мене при условие, че аз ще помагам за тази победа, понеже в случай на поражение заводът ще хвъркне във въздуха, а заедно с него и аз...

— А може би по-добре ще бъде да не правите психологически екскурзии, генерале, и направо да ми кажете какво искате от мене?

— Добре, да поговорим откровенно. Аз виждам, че вие сте човек на делото. Нас не ни удовлетворяват прицелните прибори на нашите бомбардировачи. Ние сме събрали тук няколко първокласни инженери. Нас не ни интересуват тяхната националност, политически убеждения и други подробности, които така много значат горе на повърхността. От тях, както и от вас, ние искаме едно: да ни помогнете да разрешим някои технически трудности, които срещнахме в процеса на работата по усъвършенствуването на приборите. Всички необходими чертежи и технически разчети ще получите утре от главния инженер. На ваше разположение има библиотека, помощници и ще имате свободен достъп до всички цехове. След един месец вие сте длъжен да ми представите предложенията си. Ние ще ги прегледаме и ако видим, че

сте на правилен път, нашите условия влизат в сила и ние тогава ви гарантираме живота и излизане на повърхността, след като заводът бъде разсекретен, т.е. след победата. В това се заключава и този единствен шанс, за който вече ви говорих.

Пол Шение внимателно се обърна върху тесния нар. Стараеше се да не докосне съседа си. Но Стах Лешински не спеше.

— Е, и какво реши? — попита той шепнешком, като доближи устните си до ухото на Пол.

— Аз вече ти казах — ще разкъсам на парчета чертежите и ще ги запрата в муцуната на главния инженер.

— Глупости! — обади се Стах. — Ти си длъжен да вземеш книгата, които ще ти дадат. Да изучиш наизуст всички технически разчети и въобще всичко, което се отнася до тези прибори.

— За да разкажа това на господата бога ли, както се изрази генералът?

— За да предадеш тези данни на повърхността, ако успеем да те спасим.

— Напразно се утешаваме с някакви надежди за спасение. След разговора с генерала аз окончателно се убедих в това. Ако имаше и най-малка възможност човек да се измъкне оттук, нямаше да ми поверяват никакви секретни чертежи.

— Но частите на приборите се поставят в транспортър. Положително те не остават тук, под земята. Ясно е, че сандъците се изпращат по ЖП линия някъде на друго място. Месецът, който ти е даден, трябва да използваш, за да намериш начин с най-малък риск за живота си... В опаковъчната работят двама наши — Андре Сюзен и Вацлав Вашек. Аз днес ще се посъветвам с тях.

— Може да провалим цялата нелегална организация.

— Ние я създадохме, за да се бори. А борбата е риск.

Нашата задача е да намалим този риск до минимум. Но това е вече работа на комитета, а не твоя.

— Но защо именно на мене между всички тук се предоставя този шанс за спасение? Ти, Жул и Андре можете да направите много повече за делото. Вие имате широки връзки, голям опит в нелегалната работа, а аз съм един обикновен войник в съпротивителното движение.

— Сега за делото най-много може да направи Пол Шение. Ти си инженер, а нашата главна задача е да предадем, където трябва тайната

на новото въоръжение. И от името на комитета аз ти нареждам: престори се, че ти с две ръце се хващаш за сламката, която ти протяга генералът...

— Щом ми нареждаш като председател на комитета...

— Чакай! Преди всичко виж имаш ли достатъчно смелост да отидеш на такъв риск? Добре помисли. Ние не знаем и никога няма да узнаем къде отиват сандъците с изработените части. Възможно е, преди да ги натоварят във вагоните, да ги проверяват още един път. Не забравяй и това, че твоето временно убежище може да стане и твой гроб. Ние даже не можем да си представим как се пренасят тези сандъци, а ти как ще успееш да излезеш от тях? Готов ли си на този риск?

— Аз съм готов да изпълня всяко нареждане на нелегалния комитет.

— Тогава още утре ще разработим плана и ще почнем подготовката за осъществяването му. Ти ще бъдеш настрана от всичко това, за да не предизвикаш подозрение. Твоята работа е да запомниш всичко, което може да бъде от полза за другарите на повърхността... А сега спи! Утре всички трябва да бъдем бодри.

Стах се отмести от съседа си по нар и веднага заспа.

Пол Шение още дълго лежа с отворени очи.

Бетонният таван беше ниско надвесен над наровете. И на Пол му се струваше, че това бе капак на погребален ковчег. Наистина ли единственият начин да се измъкне човек горе на повърхността е този да бъде закован в опаковъчен сандък? Но и тогава създава ли се някаква възможност да види слънчева светлина и да разкаже на хората тайните на Проклетата долина?

Много мизерна, едно на сто, а може би и по-малка! А каква е гаранцията, че той няма да се задуши вътре, докато излезе на свобода! Може да се случи така, че сандъкът, в който ще го поставят, да попадне най-отдолу под целия товар. И тогава... Пол трепна и опъна яката на ризата си, сякаш още сега се задушаваше. Нима се страхува? Разбира се, страхува се! Но да се страхуваш, не значи да си страхливец. По собствена воля и в пълно съзнание Пол се съгласи да бъде погребан жив в тъмния сандък. Но той ще излезе оттук! И ще изпълни поставената му задача.

Като се приповдигна, Пол се опря на лакътя си и огледа подземната казарма. Някъде в дъното на помещението, между редовете на двуетажните нарове, мъждукаше малка електрическа крушка. Тя едва осветяваше само близките до вратата нарове и сгърчените на тях човешки фигури. Пленник № 1101! Снощи започна да го тресе, утре той сигурно не ще стане.

Тогава му остава единственият път! Не, въвн оттук! И не заради собственото си спасение. Той трябва да избие от ръцете на врага това страшно оръжие. Дори ако има и най-малък шанс да постигне това, Пол е длъжен да го използва.

Най-после, преди да заспи, той отново само за миг видя пред себе си лицето на Луиза. Тя вероятно е избягала от Париж и живее при майка си само на няколко километра от него. Ако тя знаеше колко са близко един до друг и в същото време колко са далеч! Скоро ще се навършат три години, откак не са се видели. Преди окупацията на Париж на комуниста Андре Ренар беше предложено да промени името си и да постъпи на работа в авиационен завод, конфискуван от хитлеристите. Андре Ренар — Пол Шение не можеше дори писмо да напише на жена си, а после го отвлякоха и докараха тук.

ТЕЖКИ ДНИ ЗА ГЕНЕРАЛ ЕВЕРС

След като битката по бреговете на Волга започна да заема централно място в съобщенията на немското командване, генерал Еверс загуби спокойствие. Наистина той, както всякога добре обръснат, строен и стегнат, точно в девет часа пристигаше в щаба и точно в един часа отиваше на обяд в казиното. Понякога даже се шегуваше с някои от офицерите, но зад този установен веднаж завинаги ред вече се криеше друг човек, разтревожен и в края на краищата объркан. Навярно само Лютц, който най-често имаше работа с генерала, забелязваше тази промяна. Сега Еверс по цели часове стоеше наведен над картата на Сталинградския фронт и отбелязваше върху нея най-малките изменения на фронтовата линия.

Генерал Еверс беше в немилост пред хитлеристкото командване. Причината за това бе една обширна статия, която той помести в едно от списанията още в 1938 година. Като правеше анализ на тактиката и дипломатията през времето на кайзера, Еверс доказваше, че погрешната идея, според която Германия може да воюва на два фронта, на Западния и на Източния, погуби кайзерова Германия. Той напомняше за Бисмарк, който всякога се е боял от борбата на два фронта и е провеждал мирна политика с Русия.

Това изказване беше направено в много неблагоприятен момент. Тогава в най-секретните отдели на Хитлеровия щаб трескаво се разработваха планове за нова война: Рибентроп пътуваше от държава в държава и със заплахи и обещания укрепваше съюза между страните от Централна Европа. А в това време някакъв си малко известен генерал предупреждаваше, че войната на два фронта е опасна.

Това изказване можеше да завърши трагично за Еверс, ако за него не бяха се застъпили приятелите му. За да не се мярка пред очите на никого от щаба, авторът на компрометиращата статия бе набързо назначен и изпратен като командир на един полк, разквартируван далеч от Берлин. След този случай генералът повече не сътрудничеса в печата. Когато започна войната с Русия, в личен разговор с генерал Браухич, който бе назначен за командващ Източния фронт, той цитира

знаменитото изказване на Фридрих II, че „не е достатъчно да застреляш руския войник, трябва да го повалиш, за да загине“. Това беше достатъчно, за да обрекат генерала на служба в тилните части. Той беше назначен за командир на дивизия, разположена в Южна Франция, и оттогава бе съвсем забравен: с нищо не го награждаваха.

Еверс не можеше да бъде упрекван в симпатии към Русия. Той мразеше руснаците и не скриваше това. Но тази омраза не го беше заслепила дотолкова, че да изгуби представа за реалната сила на Русия. И в разговори с приятели генералът продължаваше да защитава своето мнение, че войната с Русия е опасна за Германия. Еверс поставяше под съмнение данните на немския генерален щаб за военния потенциал на Русия, не вярваше на сведенията за нейната промишленост и население. Нещо повече, той беше искрено уверен, че след като Русия има количествено превъзходство, единоборството между съветската и немската армия в случай на продължителна война ще доведе до гибелта на Германия.

Своите възгледи в последно време Еверс доверяваше само на своите най-близки приятели. Но даже и на тях той не казваше мнението си, че началото на битката за Сталинград считаше за най-голямата грешка на хитлеристкото командване: русите получиха възможност да смелят най-добрите части от хитлеристката армия в тая гигантска мелница за месо. Дори ако Русия отстъпи Сталинград, немските дивизии ще бъдат обезкръвени и няма да могат да си пробият път към Москва. Еверс от душа желаше на Паулус победа. Той с радост преместваше своите знаци по картата, когато чуеше съобщение и за най-малкото напредване на немската армия, на който и да е участък от Сталинградския фронт. Ала някъде в дъното на душата си той таеше тревога за изхода на войната изобщо.

Когато в съобщенията за пръв път бе споменато за „настъплението на руснаците“, Еверс едва не се разболя. В съобщенията, освен тези нищо незначещи думи нямаше друго особено, но генералът като всеки военен човек, който добре познава положението на фронта, умееше да чете между редовете.

На 24 ноември 1942 година Еверс не спа цяла нощ. Черният дроб не го болеше, нямаше и никакви други причини за безсъние, но... не му се спеше.

„Остарявам!“ — с тъга констатира генералът, погледна часовника, обърна се и включи радиоапарата. В това време предаваха сутрешните новини.

Първата фраза, която чу генералът, като пружина го изхвърли от кревата: съветските войски обкръжили 6-а и 4-а танкова армия при Сталинград. Еверс бързо започна да се облича, но спря наполовина и уморено се отпусна на кревата. Закъде се е разбързал? Какво може да направи той, с какво може да помогне? Да, това е началото на края, от който той смътно се плашеше и за който предупреждаваше. Как му се искаше сега пред най-авторитетно военно съвещание да направи анализ на положението, което се е създало на Източния фронт, и на по-нататъшните перспективи за водене на войната! О, той би доказал цялата пагубност на стратегията и тактиката на Хитлер! Но какво може да направи сега? Нищо! Да мълчи. Да не изпусне нито една дума, с нищо да не издаде мислите, които се явяваха в главата му: страшно е не само да кажеш, но и да помислиш даже, че за да завърши успешно войната, е необходимо да бъде ликвидиран Адолф Хитлер. Да, да, вътре в себе си той може да признае това — да се ликвидира фюрерът.

Трябва веднага на всяка цена да се сключи сепаративен договор с Америка, Англия и Франция и всички сили да се хвърлят на Изток. За примирие със Съветския съюз не може и дума да става. И така, изходът от създалото се положение може да се търси само на Запад. Това за сега е единственият път. Единствената надежда за спасение.

Следователно трябва да се действа бързо. Но откъде да се почне? Кой ще се реши на такъв огромен риск даже в името на спасението на Германия?

Еверс мислено прехвърляше имената на всички свои приятели и съмишленици, някои от които се намират дори в средите на висшето командване. А сега те са сигурно повече. Трябва да се срещне с тях, да поговори и да се посъветва. Трябва да се действа веднага, иначе ще бъде късно. Генералът стана и отиде в кабинета си. В къщи все още всички спяха. Съмна се, нищо не нарушаваше утринната тишина, освен тежките войнишки стъпки по асфалтираната пътека около вилата. Крачките бяха ясни и отмерени. Така могат да крачат само хора, уверени в себе си и в бъдещето. И изведнаж генералът си представи, че на тези войници, обути с тежки подковани обуца, се налага с всички сили да бягат по степите, за да се отърват от

руснаците. Еверс си представи хиляди, десетки хиляди войнишки крака, обути с подковани обуца. Те бягат запъхтени, тропат, затъват в снега и отново бягат с всички сили.

Генералът пусна пердетата, за да не чува ударите на обувките зад прозорците. Но все едно, те като отмерени удари биеха и биеха по опънатите нерви.

Не, той няма право да бездействува, трябва да действа на всяка цена. От днес нататък никой не може да го накара мълчаливо да се подчинява на върховното командване, което е така заслепено, че не може да види бездната, към която Хитлер води страната.

Но трябва да се действа спокойно и разумно. Съмишленици трябва да се търсят внимателно. Никакво избързване и още повече преголямо доверие на малко познати хора. Иначе цялата работа може да се провали още в самото начало.

Генералът дълго още седя на бюрото си и обмисля своя план. Леко почукване на вратата прекъсна мислите му.

— Добро утро! Ще заповядате ли да ви донеса закуската? — попита прислужничката.

— Да — тихо каза Еверс, извади лист от чекмеджето и започна да пише рапорт до командира на корпуса.

Под предлог, че има да урежда лични работи, генералът искаше двуседмичен отпуск, за да отиде в Берлин.

Хенрих обикновено пристигаше в щаба няколко минути преди десет, за да има време да поговори с Лютц, преди да е дошъл Еверс. До това време адютантът вече знаеше всички новини в щаба и охотно ги разказваше на Хенрих, който му ставаше все по-симпатичен. Но тази сутрин Лютц беше мълчалив.

— Изглежда, че господин капитанът е тъжно настроен? — попита Хенрих след няколко неуспешни опита да завърже разговор.

— А нима на вашето настроение не действуват никакви събития? — Люти подаде на Голдринг последното съобщение от Сталинградския фронт.

Като прочете първите редове, Хенрих тихичко свирна с уста. Той се наведе над съобщението, за да скрие израза на лицето си от събеседника си.

— Нима не чухте сутрешните съобщения?

— Аз спя като заклан. И сутрин никога не включвам радиоапарата.

— Сега трябва да се слуша и сутрин, и вечер...

Те замълчаха. Всеки мислеше и по своему преживяваше получените съобщения.

— Как мислите вие, Карл, какво значи всичко това? — пръв наруши мълчанието Хенрих.

— Аз не съм голям стратег, но някои изводи просто се натрапват от само себе си. Тревожни изводи. И никаква пропаганда не може да ме убеди, че всичко върви добре. Помните ли как миналата година нашите вестници обясниха отстъплението при Москва? Те твърдяха тогава, че се налага нашите войски да се настанят в зимни квартири. И някои повярваха на това. А мене ме ядосва тази практика да се крие истината. Но с какво сега нашата пропаганда ще обясни обкръжаването на Паулус? С това ли, че ние решихме да влезем в обкръжението на съветските войски, за да се скрием зад техните гърбове от приволжките ветрове? Ех, Хенрих!

Лютц още не бе завършил, когато някой силно дръпна дръжката на вратата и на прага се яви Милер.

— Генералът тук ли е? — попита той, без да поздрави.

— Трябва вече да пристигне.

Майорът се разхождаше из стаята, нервно потъркваше ръце и през цялото време поглеждаше към вратата. Видът му бе така разтревожен, че нито Лютц, нито Хенрих се решаваха да попитат какво се е случило.

Веднага след пристигането на Еверс, Милер се затвори с него в кабинета, но не мина минута и генералът повика двамата офицери.

— Господин майорът ми съобщи крайно неприятна новина: през тази нощ по пътя между Шамбери и Сен Реми маките хвърлили във въздуха влака, който носеше оръжието за нашата дивизия. Старши лейтенант Фелднер е тежко ранен, една част от охраната е избита, друга част се е разбягала.

— А оръжието, с оръжието какво е станало? — почти едновременно извикаха Хенрих и Лютц.

— Маките са успели да вземат само част от него. Около една трета. За щастие пристигнали са на помощ влакове с нова охрана...

Появата на офицера шифровчик попречи на генерала да довърши фразата си.

— Какво ни носите? — попита той нетърпеливо и взе в ръка разшифрован рапорт. Прочете го и с досада хвърли листа настрани. — Ах, този Фаул!

— Какво се е случило, господин генерал? — не посмя Милер да вземе захвърления рапорт без разрешението на Еверс.

— Тази нощ маките нападнали нашия седемнадесети пункт, който охранява входа на тунела. Има убити и ранени...

— Това е извънредно много за един ден! — въздъхна Милер.

— Да не мислите, че това е случайно съвпадение? — в гласа на генерала се чувствуваха нотки на горчива ирония. — Съпоставете събитията, както ви казах! Нима не е ясно, че всяка победа на съветските войски на Източния фронт ние веднага чувствуваме на собствения си гръб тук, в дълбокия тил? Аз съм уверен, че нападението на влака и на охранителния пункт маките извършиха именно защото узнаха за обкръжаването при Сталинград.

— Изглежда, че е така — съгласи се Милер.

— Господин Милер, ако обичате, останете при мене. Ще обмислим някои и други мерки. Господин капитан, повикайте веднага началника на щаба! А вие, старши лейтенант Голдринг, също имате срочна задача: идете в Понтей на нашия седемнадесети охранителен пункт, запознайте се с всички подробности по нападението на маките, проверете лейтенант Фаул и днес точно в деветнадесет часа ми доложете!

— Слушам, господин генерал! — Хенрих излезе бързо от кабинета на генерала, но в стаята на Лютц малко се поспря. — Карл — обърна се той към приятеля си, — помогни ми с превозно средство. Моят ординарец след пътуването до Бонвил закара колата на профилактичен преглед, нещо не била в ред. Не мога ли да използвам щабната кола?

— Известно ти е настроението на генерала, всяка минута може да тръгне нанякъде. Вземи мотоциклета.

— Това за мене е даже по-удобно! Курт ще си остане тук и днес ще завърши ремонта на колата.

— Не знам дали ще е по-добре! Да пътувате двама все пак е по-сигурно! Маките наистина са вдигнали глава.

Но Хенрих беше вече излязъл и не чу тези предупреждения. Той бързаше радостен, че ще може да излезе от града сам. Най-после ще може да остане насаме, спокойно да обмисли всичко, което стана. Толкова хубави новини в една сутрин!

Пък и денят се случи чудесен! Мотоциклетът с бясна скорост хвърчеше по асфалтираното шосе. Току-що бе валил дъжд и измитият асфалт блестеше, а въздухът, чист и прозрачен, пълнеше леко гърдите като радостта, която преливаше в сърцето на Хенрих. Ето така той би пътувал непрекъснато, без почивка, но не на юг, а на изток, където сега се решава изходът на войната, където милиони сърца в унисон с неговото се свиват от радостно предчувствие за предстоящата победа.

Какво безкрайно щастие е, където и да се намиращ, да чувствуваш връзката с родината, да знаеш, че към нея са обърнати очите на цялото човечество. „Всяка победа на съветските войски ние веднага чувствуваме на собствения си гръб тук, в дълбокия тил.“ О, какво има още да почувствуват! А маките все пак успяха да хвърлят влака във въздуха. Жалко, че можаха да вземат само част от оръжието, а не всичкото.

Интересно с каква цел са нападнали укрепения пункт? Генералът спомена за някакъв тунел. Всеки тунел води някъде... Обикновено тунелите не се охраняват така строго като този... Да, щом са построили укрепен пункт, значи има особени причини за това! И възможно е той да е входът на военния завод, към който в последно време е насочено цялото му внимание...

Не, не бива да се бърза с изводи. Така може да се тръгне по лъжлива следа, а това значи да се загуби време. За сега само едно е ясно, че заводът, за който му говори Лютц, не е този, който Хенрих търси. Още една лъжлива следа, по която Хенрих едва не пое. Той, както и Лютц и много други, бе заблуден от покритите автомобили, които всякога спираха до малките постройки край пътя към платото. Но Хенрих забеляза, че автомобилите спираха за малко и никога не се връщаха обратно, а всички пътуваха някъде на юг. Съпоставянето на редица факти също навеждаше на мисълта, че подземният завод е разположен не тук, а някъде другаде. Всички в щаба твърдят, че новите миномети и мини, които се изпитваха на платото, са изработени в подземния завод. Защо тогава ги разтовариха от вагони, които дойдоха от север? Много е сложно да се узнае това, но няма време за губене.

Озлобен от поражението си при Сталинград, врагът може да прибегне до най-долни средства, само и само да си отмъсти, може да стовари удара си даже и върху мирното население.

След час и половина Хенрих пристигна на укрепения пункт, намиращ се на два километра от малкото селце Понтей. От селцето до укрепения пункт водеше шосе, постлано е огромни бетонни блокове. Но очевидно то беше слабо използвано, защото междините между блоковете бяха обрасли с трева. С трева бяха обрасли и канавките отстрани. Към самия укрепен пункт шосето минаваше през мост, който висеше над дълбока пропаст. Дълга каменна сграда служеше за казарма на войниците. Тук живееше също и началникът на пункта лейтенант Фаул, възрастен човек с подпухнало лице и бавни движения.

След като представи документите си, Хенрих заповяда на началника на пункта да разкаже подробно за снощното нападение на маките.

Фаул разказваше объркано, даже небрежно, със самочувствието на човек, който току-що е излязъл от боя и се хвали пред този щабен офицер, никога непочувствал миризмата на барутния дим. Това започна да дразни Хенрих.

— Разкажете на самото място как са се развили събитията.

— Ние охраняваме тунела — Фаул показва към огромната дупка на склона на обраслата с дървета планина — и моста. Около тунела и казармата в полукръг са разположени малки бункери. Такива бункери има и от двете страни на моста. Партизаните се спуснаха от планината — продължи Фаул, — а цялата наша отбрана, както виждате, е построена с оглед да се браним от нападение откъм селото... Маките ни нападнаха в три часа през нощта. Когато войниците бягаха, за да се укрият в бункерите, те ги обстрелваха с картечници и автомати. Боят продължи половин час, може би и по-малко. Нашите загуби са трима убити, седем ранени, двама от които тежко. Освен това загинаха още двама войници от SS.

— А какво правят те тук?

— Есесовски войници охраняват изхода на тунела.

„Значи изходът на тунела се охранява особено силно!“ — каза си Хенрих.

Придружен от Фаул, Хенрих се изкачи на моста.

— Заповядайте на часовия да даде тревога.

Фаул извади пистолета и стреля три пъти във въздуха.

— Господин лейтенант, в дадения случай маките са ви нападнали от север. Вашето решение?

— Аз бих постъпил така...

— Не философствувайте, а действайте! — сърдито го прекъсна Хенрих, като му посочи войниците, които изтичаха от казармата. Те не знаеха какво да правят и се струпаха на насипа до моста.

— Господин лейтенант, ако аз съм диверсант и имам двама автоматчици, бих избил всичките ви войници и вас самия и съвсем спокойно бих хвърлил във въздуха моста.

Фаул смутено погледна Голдринг и заповяда да заемат отбрана на север. Войниците бързо залегнаха. Хенрих се приближи до един от тях.

— Какво виждате пред себе си? — попита той.

— Нищо не виждам, господин старши лейтенант — откровено призна той.

— Там е работата, господин лейтенант, че при такава система на отбрана вашите войници абсолютно нищо не виждат. Те виждат ето тази височина и ако партизаните дойдат по-близо, ще попаднат в мъртва зона, където няма да ги засегне нито един куршум.

Фаул мълчеше и бършеше потта, която се стичаше по лицето му. Хенрих мълчаливо се обърна и се отправи към стаята на Фаул, която едновременно му служеше и за канцелария.

— Дайте дневника на укрепения пункт! — каза Голдринг и извади автоматичната си писалка, за да запише в него впечатленията си от извършената проверка.

Фаул стоеше съвсем объркан.

— Вие обучавали ли сте някога вашите войници? — вече по-меко попита Хенрих.

— Знаете ли, господин старши лейтенант, тук съм само от една седмица. Досега работех в щаба на полка. Цялата беда е в това — продължи Фаул, — че след като дойдох тук, аз не успях да проведа никакво учение, а болшинството от войниците са нови, пристигнали са, след като са ранявани на Източния фронт.

— А вие защо сте преведен тук?

— Моят по-малък брат преди няколко седмици се върна от Източния фронт без крак..., изпуснал се, та казал нещо излишно. Него

изпратиха в концентрационен лагер, а мене тук. Сега, след като прочетат вашите изводи, няма да се задържа и тук, ще се наложи да отида на Изток...

Фаул тежко въздъхна и седна на леглото. Хенрих бързо написа в книгата няколко реда:

„По заповед на командира на дивизията генерал-лейтенант Еверс на 24 ноември 1942 година извърших проверка на укрепления пункт № 17. Обектите се охраняват добре. Вдигнах хората в тревога. Бойната готовност на войниците от укрепления пункт и разположението на огневите средства е безупречно. Извършил проверката старши лейтенант фон Голдринг.“

— Прочетете! — Хенрих приближи книгата към Фаул.

Лейтенантът прочете написаното.

— Господин старши лейтенант! Просто не зная как да ви благодаря!

— От мене един съвет: поправете всички грешки, за които аз не споменах, като имах пред вид кратковременното ви престояване на пункта... Време е аз да си вървя.

— Не ме считайте за нахален, но ще бъда много радостен, ако останете да обядвате с мене.

Хенрих се съгласи.

На обяда, особено след пийването, Фаул развърза езика си.

— Вие, бароне, не можете да си представите каква скука е тук! Няма къде да поизлезеш, няма с кого дума да си кажеш... Освен това непрекъснато вали дъжд... Една утеха имам — виното.

— Нали имате съседи, есесовски офицери.

— Ние държим връзка само по телефона, забранено ни е да отиваме на другия край на тунела. А те даже и по телефона няма да ти кажат нито дума повече. И дявол ги взел! Намерили си работа! Поне да има какво да охраняват. Една седмица вече през тунела не е минала нито една кола...

— И всякога ли е така безлюдно тука?

— Моят предшественик ми каза, че всякога е така. Този тунел е само запасен вход за Проклетата долина. Действащият вход се намира някъде на двадесет километра от нас. Обърнете внимание на това название: Про-кле-та! Само от името човек може да се побърка. И ти седи тук, дявол знае защо!

— Затова пък можете да се гордеете, че охранявате важен обект.

— Аз вече ви казах — дявол знае какво охраняваме ние! Заповядано е да охраняваме — охраняваме... Ако заповядат да го хвърлим във въздуха, и това ще направим. Нашата работа е дребничка — да изпълняваме...

Лейтенант Фаул бързо се напи и ставаше все по-бъбрив, но Хенрих повече не чу нищо интересно.

— Трябва вече да си тръгвам, господин лейтенант — каза Хенрих и стана. — Надявам се, че няма да допуснете да се червя заради вас, ако някога генерал Еверс дойде тук.

— Всичко ще бъде в ред, господин старши лейтенант! И много ви благодаря, че не пренебрегнахте простото войнишко ядене! Сигурно в казиното ви готвят много по-добре... Може би ще останете да нощувате у нас? В планината рано се стъмва и при това вече е късно. Точно сега времето е най-удобно за действията на маките.

— Нищо, ще прескоча! — весело отговори Голдринг и седна на мотоциклета.

Тъмнината наистина обгърна планината, но Хенрих съвсем забрави за опасностите. Той мислеше само за това, което узна от Фаул. „Ако този, макар и запасен тунел се охранява от двете страни, това значи, че наблизо има много важен обект — мислеше си Хенрих. — И като се има пред вид, че обектът е така засекретен, то...“ Внезапно проехтя автоматична стрелба отзад, а после отпред. Хенрих даде газ и мотоциклетът полетя напред, след това се удари о нещо или може би така му се стори, когато почувствува, че пада.

На укрепения пункт чуха стрелбата и на мястото на произшествието веднага пристигна отряд мотоциклетисти начело с изплашения лейтенант. Фаул заповяда да обкръжат местността наоколо, а сам се затича към старши лейтенанта, който преди малко излезе така весел от казармата, а сега лежеше неподвижно в канавката на няколко крачки от мотоциклета си.

През целия път до Сен Реми Фаул се проклинаше за това, че не изпрати охрана на Голдринг, и трепереше да не срещне генерал Еверс. Но генералът беше в щаба. Когато научи, че неговият офицер за специални поръчения е докаран в безсъзнание, всичкия си яд от този ден той стовари върху Фаул.

Едва след като лекарят каза, че няма опасност за живота на Голдринг, че той силно се е зашеметил от удар в главата, генералът за малко се успокои и остави началника на укрепения пункт без строго наказание.

ПРИЯТЕЛ И ВРАГ ВЪРВЯТ ПО СЛЕДИТЕ

„Ох, как боли главата, как силно боли!“

Дали наяве или насън Хенрих вижда майка си, наведена над кревата? Тя поставя студена длан върху челото му и за миг му става по-добре. Но само за миг. След това нещо отново почва да бие и се къса в слепоочията. А откъде се взеха тук Милер и Шулц? Те един подир друг го бият по главата с някакъв тежък предмет. Какво искат от него те? А, да, те искат да каже истинското си име... Аз съм Хенрих фон Голдринг. Аз съм Хенрих фон Голдринг... барон... Къде чука този часовник? Аха, това е маминият часовник, който е закачен точно над дивана! А защо той е точно над главата ми? Ето махалото ще се откачи и ще падне право върху сляпото ми око. Трябва да се опитам да го бутна настрани, ето така, да вдигна ръка и...

Хенрих простенва от остра болка в рамото и се събужда. Две човешки фигури до главата и до краката му изведнаж скачат от столовете. Какво е това — Курт и Моника? Защо са тук? И защо така страшно го боли славата?

— Господни старши лейтенант, лекарят заповяда да лежите спокойно.

Курт се навежда и оправя възглавницата под главата на Хенрих. Моника мълчи. Тя изцежда над легена бяла кърпа и я слага върху челото на Хенрих. Около минута той лежи със затворени очи, като се мъчи да си спомни какво се е случило с него. Действителността все още се преплита със съня. Изведнаж си спомня, че е бълнувал на глас и идва в съзнание.

— Измъчваха ме кошмари... Може би съм викал и говорил насън? — пита той небрежно и със страх чака отговор.

— Не, господин старши лейтенант, вие само охкахте, през цялото време охкахте... Ние с госпожица Моника вече щяхме да викаме лекаря.

Едва сега Хенрих забеляза, че очите на Моника и на Курт са зачервени от безсънната нощ.

— Аз ви създадох толкова много грижи, госпожице Моника, и на тебе, Курт — развълнувано каза Хенрих и се опита да стане.

— Не, не, не ставайте! — извика тревожно Моника и се наведе над Хенрих, за да смени компреса.

Милото и толкова скъпо лице! То сякаш излъчва ласка на майка, на сестра, на любима... И ръцете ѝ също излъчват нежност. Колко внимателно докосват те челото му. Как би искал да притисне бузата си до студената длан и така да заспи. И да спи дълго. Нали толкова много сили са му нужни!

През деня Милер на два пъти идва при Голдринг. Но не успя да поговори с него. В същото време началникът на есесовската служба направи всичко възможно, за да уясни обстоятелствата, при които е било извършено нападението над старши лейтенанта. Той лично направи оглед на мястото, където Хенрих бе намерен в безсъзнание. В един от храстите той откри десетки гилзи от немски автомат. Вероятно по Голдринг са стреляли със същото оръжие, за чието получаване той ходи в Бонвил.

Нападението върху влака с оръжието — ето къде трябва да се търси ключът на всички останали събития! И тук именно есесовската служба нищо не можа да направи. Досега даже не успя да установи точно как бе извършено нападението на влака. Показанията на войниците, които охраняваха влака, бяха много общи, а често и противоречиви. Най-добре, разбира се, би могъл да разкаже за това старши лейтенант Фелднер, който съпровождаше влака. Но той все още е в тежко положение и лекарите не разрешават да се ходи при него. Много му се искаше да се посъветва с Хенрих, да сподели плановете си с него. След нападението на влака от Берлин пристигна предписание да се засили борбата с маките, а когато там узнаха за нападението на тунела, на Милер бе заповядано всеки ден да докладва за мерките, които взема, за да ликвидира партизанското движение.

Удари най-последният часът, когато той трябва да покаже пред висшето командване, че е достоен за много по-голяма работа, отколкото за участъка на една дивизия. Именно за това му е нужен и Голдринг. Достатъчно е в две-три писма той да спомене за активността, за инициативата на есесовския началник и Милер ще получи по-високо звание. Особено ако успее да хване тези, които извършиха нападението над Голдринг. О, то тогава Бертолд ще

направи за него всичко възможно! И така, трябва веднага да се намерят виновниците за нападението на барона... А ако не попадне по следите им? Не остава нищо друго, освен да арестува няколко селяни, да ги обвини, че са във връзка с маките, здраво да ги притисне... и показанията за нападението над Голдринг ще бъдат в джоба му! Но това по-късно, а сега трябва непременно колкото може по-скоро да се види с Хенрих.

Днес Хенрих за пръв път стана от леглото и отново го заболя главата, пред очите му притъмня. Посещението на Милер беше съвсем не навреме. Но да отлага още беседата с него беше опасно. Толкова повече, че сега трябва да бъде в течение на всички събития. Съобщенията на немското командване говорят за отчаяни атаки на ударната група на Манщайн, която на всяка цена иска да скъса обръча около армията на Паулус. Съветското радио съобщава, че съветските войски са в настъпление и по другите фронтове. Събитията се развиват много бързо и в такова време не бива да се излежава.

Милер влезе в стаята на Хенрих възбуден и радостен.

— Хенрих, драги мой..., разрешете ми да ви наричам така? Аз буквално се пребих да търся тези, които стреляха срещу вас. И аз ще ги намеря, непременно ще ги намеря! Ще арестувам десет, двадесет души, сам ще им вода следствието и ще ги намеря. В моите ръце и мъртвият проговаря! — Милер горещо стисна ръката на Голдринг.

— Аз съм убеден, че няма да ви създам такива грижи, господин Милер.

— Милер? Вие ме обиждате! Аз се казвам Ханс и ако вие вече се съгласихте да ви наричам направо Хенрих...

— Вие ми оказвате чест... Ханс! Но няма нужда никого да арестувате и да разпитвате, аз видях кой стреля и мисля, че ние заедно ще заловим и този маки, и тези, които хвърлиха във въздуха влака... Последното аз считам за чест и ще бъда много радостен, ако ми разрешите да ви помогна в търсенето.

— Именно такова предложение исках да ви направя и аз, Хенрих. И едновременно да ви разкажа за своите планове и за мерките, които вече съм взел. Първо, проверка на всеки, който влиза в Бонвил или излиза от града.

— А защо на всеки?

— Бонвил е център на движението на маките. Съвсем ясно е, че оттук е дошло предупреждението за влака с оръжието. Сигурно съществува постоянна връзка между партизаните, които действуват в нашия район, и Бонвил. Ние трябва да разкрием тази връзка.

— Изглежда, че сте прав. Но по-добре ще бъде по-късно да поговорим по този въпрос, защото главата ми ще се пръсне от болки.

Хенрих се надяваше, че Милер ще разбере намека му и ще си отиде, но той седя още цял час и му дотегна до смърт.

Сутринта на другия ден, независимо от протестите на Моника и Курт, Хенрих отиде в щаба. В кабинета на Лютц беше трудно да се влезе. Тук бяха се събрали не само колегите на Хенрих по щаб, но и офицерите, които командуваха подразделения на дивизията от най-отдалечените пунктове. Много от тях Хенрих виждаше за първи път.

— Генералът моли да влезете всички при него — покани ги Лютц.

Офицерите един след друг влизаха в кабинета, последни влязоха Хенрих и Лютц. Като видя своя офицер за специални поръчки, Еверс приветливо се поклони, без да прекъсва беседата си с началника на щаба Кунст, с Милер и един офицер есесовец с пагони на старши лейтенант.

— Господа — обърна се Еверс към тях, когато влязоха всички, — получена е извънредно важна задача. Вчера в шест часа се откри, че от засекретения завод е избягал много опасен престъпник, французин по националност, Пол Шение. Как е избягал, кой е помогнал на престъпника — не е известно. В телеграмата, която получихме от Сен Мишел, има една интересна подробност: на пода на един от вагоните на влака, натоварен с предмети, изработени в завода, е изрязан отвор и е намерен празен счупен сандък. Имайте пред вид, че престъпникът е избягал от засекретения завод, за който не знаят и не трябва да знаят враговете на отечеството. Да го хванем жив или мъртъв — това е нашата най-важна задача.

Генералът млъкна, изгледа строго присъстващите, сякаш искаше да подчертае значението на казаното, и продължи след това вече със съвсем делови тон: — Всяко подразделение от дивизията ще получи от началника на щаба полковник Кунст точно определен участък, който днес трябва да бъде основно претършуван: къща по

къща, градина по градина. Да не остане нито педя непроверено пространство. Частта на старши лейтенант Кайзнер, той присъствува на нашето съвещание — Еверс се поклони към офицера есесовец, — още снощи е завардила всички планински пътеки, проходи и седловини. Престъпникът не може да избяга при маките, той ще стои в нашия район и ще чака удобен момент за това. Всеки командир на отряд трябва да отдели по свое усмотрение необходимото количество автоматчици, да остави командването на поделението на свой заместник и лично да се заеме с ръководството на търсенето по пътищата и в населените пунктовете. Офицерът, комуто се удаде щастие да задържи престъпника, е длъжен да го доведе тук, за да се установи дали е същият. За това той ще получи награда пет хиляди марки.

Генералът се обърна към старши лейтенанта от SS. Той мълчаливо кимна в знак на съгласие.

— За да бъдете улеснени в търсенето, на всеки от вас сега ще бъде дадена снимка на Пол Шение в анфас и профил.

Есесовецът стана.

— Господа! Аз също искам да ви напомня, че задачата, която ви се поставя, има голямо държавно значение. Тази задача, а също така и снимката на престъпника, името му и мястото, където той е работил, са неща строго секретни и ние сме ги доверили на отделни офицери.

— Получете снимките и уточнете определените ви участъци — заповяда Еверс и стана, с което даде да се разбере, че съвещанието е свършено.

Когато офицерите излязоха, генералът повика при себе си Хенрих.

— Как сте със здравето, бароне?

— Благодаря за вниманието, господин генерал, по-добре съм.

— Много съжалявам, че в такъв момент ви се случи да заболее.

— Аз мога да пристъпя към изпълнение на своите служебни задължения. Разрешете да попитам нещо, господин генерал.

— Заповядайте!

— Моля за разрешението ви да взема участие в търсенето на престъпника, господин генерал.

Той забеляза, че есесовският офицер внимателно се вслушва в техния разговор. Затова Хенрих се държеше така, че да не се чувствава и най-малък намек за интимните отношения, които бяха създадени между него и генерала.

— Моля, запознайте се, господин старши лейтенант, със сина на генерал-майор Бертхолд, старши лейтенант фон Голдринг.

— О, много ми е приятно — погледът на есесовеца изведнъж стана приветлив. — Пожелавам ви успех в търсенето.

— Но на старши лейтенантът е необходима помощ, а всички мои войници вече са разпределени — колебливо каза Еверс.

— Тогава аз ви моля да не ми определяте участък, а да ми разрешите да търся сам с помощта на моя ординарец.

Генералът въпросително погледна към есесовеца.

— Аз мисля, че така ще бъде по-добре. Офицер и ординарец ще привличат по-малко вниманието на хората, никой няма да помисли, че те също вземат участие в търсенето. Опитайте се, бароне! Пет хиляди марки, това е голяма награда!

Като получи снимката на Пол Шение от началника на щаба, Хенрих се отби при Лютц. За голямо негово учудване Лютц го посрещна много студено.

— Какво има, Карл? Сигурно някаква нова неприятност?

— Каква неприятност, за кого?

— Може би за тебе?

— Неприятност!

— Какво се е случило, ако не е тайна?

— Искаш ли да ти кажа откровено и направо?

— Мисля, че за това няма защо да питаш! — обиди се Хенрих.

— Тогава слушай: въобще аз не обичам лова, а още повече лова на хора... Може би не ти стигат парите и си решил да спечелиш още пет хиляди марки за Пол Шение, който избяга от подземния завод?

За миг те се спогледаха. На Хенрих му идеше да хване Лютц за ръце и топло, от цялата си душа да ги стисне. Но се сдържа.

В стаята си Хенрих намери пощата, която Курт бе донесъл от щаба. Освен поредното писмо от Лора на масата бе оставен колет, изпратен от Бертина Граузамел. С цяла серия снимки, изобразяващи я в различни пози, тя бе решила да напомни на Хенрих за своето съществуване. Повечето от снимките бяха направени в лагера ту през

време на проверка на пленничките, ту през време на работа. Разбира се, на пръв план се намираще Бертина в униформа и с орден. Няколко снимки бяха направени в стаята ѝ. Тук тя се е фотографирала облечена в обикновени дрехи: на масата, до прозореца, пред пианото. С последната снимка Бертина очевидно е искала съвсем да поразии Хенрих: в дъното се белееше легло, подготвено за лягане, а отпред стоеше самата Бертина. Полугола, опряна с разголен над коляното крак на креслото, тя усмихнато гледаше от снимката. Долу на снимката бе написано: „Кога пак ще се видим?“

Хенрих с отвращение захвърли подаръка в един ъгъл на стаята и започна да обмисля плана за търсенето на Пол Шение. Той е избягал някъде между Сен Мари и Шамбери. Разстоянието между тях е триста километра. За съжаление, не е известно кога е тръгнал влакът. Не е известно и това, в колко часа Шение е изчезнал от завода. За неговото бягство са узнали вчера, в шест часа вечерта. Да допуснем, че тогава той е изскочил от вагона. Сега е единадесет часа сутринта. Даже много здрав и силен човек не може да се отдалечи повече от шестдесет километра от железопътната линия. Шение е облечен със затворнически дрехи, значи, той избягва да върви по пътищата и ще избере по-безопасния път — през планините и горите. Тогава няма нужда да взема кола. Тя само ще затрудни търсенето.

Хенрих позвъни по телефона на Милер.

— Ханс, ще дадете ли два мотоциклета за мене и ординареца ми? Само за два дена?

— С удоволствие! Само че аз искам да ви напомня, Хенрих, като търсите Шение, не забравяйте и този маки, който стреля срещу вас. Вие ми го обещахте.

— За това няма нужда да ми се напомня! — Хенрих беше излъгал и забравил за това. Нали каза на есесовския началник, че е видял кой е стрелял.

Каза го само за да спаси от арест съвсем невинни хора.

Докато Курт подготвяше мотоциклетите за път, Хенрих имаше достатъчно време да изучи добре портрета на Шение. Снимката беше лоша, направена набързо, както обикновено става в затворите, където пред обектива всеки ден минават стотици арестувани. Но въпреки това

тя даваше представа за външността на беглеца. Хенрих на части разглеждаше с лупа снимката на Пол Шение. От време на време затваряше очи, за да запомни добре една или друга черта, и отново разглеждаше снимката.

Никога Хенрих така силно не е желал да изпълни поръчение колкото може по-бързо и колкото може по-добре. Отиването при Фаул му помогна да установи, че в Проклетата долина се намира засекретен обект. Но това още не е адресът на завода. Дори ако той е разположен в долината, как да се убеди в това? Как да разузнае какво и колко произвежда заводът? Как да разбере къде отива оръжието, което той произвежда? Всички тези сведения Хенрих можеше да получи единствено от Шение. Каквото ще да става. Той трябва да намери беглеца, даже ако е необходимо за това да обходи всички предпланини наоколо.

Три дена от сутрин до вечер Хенрих и Курт се изкачваха по скалите, спускаха се в пропастите, претърсваха храстите и едва по тъмно изцапани и уморени се връщаха в хотела.

Шение сякаш потъна в дън земя.

Не откриха следите му и многочислените отряди, които участваха в претърсването. А в това време той не можеше да се прехвърли към маките, всички пътища, проходи и горски пътеки бяха завардени от есесовци.

През време на търсенето се появи ново затруднение. Оказало се, че Пол Шение съвсем не е Шение, а някой неизвестен. По сведения на завода Шение бил роден в малкото градче Ескалие, разположено близо до испанската граница. Но вчера оттам се получило сведение, че такъв Пол Шение в Ескалие никога не е живял, че даже не съществува такава улица, на която да са живели неговите родители.

Неуспехът от търсенето на беглеца сериозно развълнува главната квартира. От Берлин всеки ден звъняха по телефона, а днес предупредиха Милер, че ако той в тридневен срок не открие беглеца, ще го викат в Берлин на специален разговор. Началникът на есесовската служба добре разбираше какво означава за него такава повикване — в най-добрия случай ще го разжалват и ще го изпратят като редник на Източния фронт. Никакво позоваване на заслуги по време на преврата няма да му помогне.

Късно вечерта Милер се обади по телефона на Хенрих: той трябваше да се срещне със старши лейтенанта!

— А няма ли да е по-добре сутринта? Много съм изморен и ми се спи.

— Аз ще пристигна само след пет минути и няма да ви отнема много време! — молеше се Милер.

— Добре, елате!

Видът на началника на есесовската служба беше жалък. Къде изчезнаха неговата надменност, перченето и високомерието му, черти, които се добиват заедно с професията и които с течение на времето се превръщат в основни свойства на характера.

— Хенрих, само вие можете да ме спасите!

— Аз?

— Именно вие! Днес получих от генерал Бертхолд лично предупреждение. Ако в тридневен срок не намеря този проклет Шение, ще ме викат в Берлин на специален разговор. Вие знаете какво означава това, нали?

— Досещам се!

— Моля, ви, пишете на генерала да ми дадат поне една седмица срок! Никога няма да забравя тази услуга. Може да дойде ред и аз да ви потрябвам!

— Това ли е всичко? И за това ли дойдохте посред нощ?

— За вас, Хенрих, това е дребна работа, но за мене е цялата ми кариера, а може би и животът ми!

— Утре сутринта ще ви дам писмо до татко, вие сам ще го пуснете.

Милер дълго стиска ръката на Хенрих.

През нощта валя дъжд и набелязаният от вчера план трябваше да се отложи. Необходимо бе да се почака, докато земята малко поизпръхне. Хенрих използва времето и седна да напише обещаното писмо до Бертхолд. Този път той беше съвсем кратък. Като съобщаваше накъсо за участието си в търсенето, той молеше генерала да вземе пред вид сложната обстановка и да удължи срока с още една седмица.

Без да запечата писмото, Хенрих го предаде на Курт със заповед веднага да го занесе на Милер.

— Когато се върнеш, помоли госпожа Тарвал или госпожица Моника да ни приготвят храна за път.

— Госпожицата вече два дена лежи болна...

— Много лошо, Курт, защо не ми каза още вчера това? Аз й създадох такава грижа, когато бях болен, а сега, когато тя легна, дори не я навестих.

— Много късно се върнахме вчера, господин старши лейтенант!

— Тогава ще направим така: аз за петнадесет минути ще се отбия при госпожицата да се извиня за своята небрежност, а ти занеси писмото и се готви за път.

— Ще изтичам за миг! Докато се върнете, господин старши лейтенант, всичко ще бъде готово.

Курт не мислеше, че ще му се наложи да се забави много повече, отколкото предполагаше, и то по съвсем неприятна работа.

Като получи писмото, Милер не освободи Курт, а му заповяда да почака.

— Вашето презиме е Шмид? Курт Шмид? Да? — попита Милер, след като прочете, запечата и даде писмото да бъде веднага изпратено.

— Тъй вярно!

— Преди това вие служили ли сте в ротата на старши лейтенант Фелднер?

— Тъй вярно!

— Знаете ли, че вашият бивш командир сега лежи в болницата тежко ранен?

— Тъй вярно!

— Откъде знаете това?

— Каза ми старши лейтенант фон Голдринг.

— А кога за последен път видяхте старши лейтенант Фелднер?

— В Бонвил, в деня, в който си тръгнахме насам, в стаята на старши лейтенант Голдринг.

— Старши лейтенант Фелднер говори ли с вас?

— Да. Той ми заповяда да предам на старши лейтенант фон Голдринг номера на влака и часа на тръгването.

— Кой номер и кой час ви бяха казани?

— Не помня!

— А когато съобщихте това на старши лейтенант Голдринг, в стаята му имаше ли външни хора?

— Не — твърдо отговори Курт, макар и добре да помнеше, че в това време в стаята беше Моника.

— Добре, свободен сте, аз ще поговоря със старши лейтенанта за това. За нашия разговор на никого няма да казвате. Ясно ли е?

— Тъй вярно!

На връщане към хотела Курт не вървеше, а тичаше. Безпокоеше го не само мисълта, че закъсня. Защо Милер го разпитва за Фелднер? Защо толкова се интересува имало ли е външни хора в стаята? Нима той подозира в нещо Моника? Госпожица Моника и този влак? Глупости! Курт гореше от нетърпение да разкаже всичко на старши лейтенанта и беше много разочарован, че го няма в стаята. Измина половин час, час, а старши лейтенантът все още не се връщаше.

Посещението на Хенрих неочаквано се удължи.

Моника бе се простудила и госпожа Тарвал ѝ забрани да става от леглото. Като чу гласа на Хенрих отвън, девойката силно се развълнува. Нима майка ѝ ще му разреши да влезе? А защо да не разреши? Затова, че лежи в леглото? Но тя е болна и съвсем естествено е Хенрих да дойде на свиждане, нали тя дежуреше до главата му след аварията с мотоциклета.

Хенрих се направи, че не забелязва нито вълнението, нито смущението на девойката. Той се държеше непринудено както всякога и Моника веднага забрави съмненията си. Тя беше така щастлива, че той е тук, че разговорът им върви свободно и естествено, че той ѝ се любува.

Та и трудно беше да не се любува на Моника. Къдравите ѝ коси като венец обкръжаваха главата ѝ. На фона на бялата възглавница те като че ли бяха красива черна рамка, в която бе поставена прелестна женска главица.

— Моника! Днес вие сте чудно красива.

— Вече втори път казвате това!

— И сигурно ще го кажа и трети път.

— Майко, слушаш ли, присмиват се на дъщеря ти — извика Моника в съседната стая, където шеташе майка ѝ.

— На тебе? Никога няма да повярвам! — появи се на прага госпожа Тарвал с пълна чиния грозде в ръка.

— Аз казах на госпожицата, че днес тя е особено красива.

— О, белият цвят много ѝ отива! Да бяхте я видели при конфирмацията. Един момент, ей сега ще ви покажа снимката от конфирмацията ѝ.

— Ето, бароне, погледнете — госпожа Тарвал подаде на Хенрих голям албум, отворен на страницата, където бе поставена снимката на Моника от деня на конфирмацията.

Хенрих погледна и едва не извика. Госпожа Тарвал доволно се усмихна — тя беше уверена, че ликът на дъщеря ѝ напрани такова силно впечатление и тържествено поглеждаше ту Моника, ту Хенрих. А той не сваляше очи от снимката. Той беше потресен от това, което видя. Даже и той, обучен и свикнал на всички изненади, едва сдържаше вълнението си. И не красотата на малката Моника го удиви, макар че девойката, цяла облечена в бяло, беше действително прелестна. Хенрих беше поразен от друго. Наред с Моника стоеше — кой би могъл да предположи! — Пол Шение! Положително това е той, не греша.

— Затова, че вие досега не сте ми показали това чудо, Моника, аз ви глобявам и глобата ще платите веднага.

— Зависи каква ще бъде глобата!

— О, тази глоба трудно ще платите! Аз искам да ми разкажете за всички, които заедно с вас са снети на тази снимка.

— Тогава седнете ето тук на дивана, за да мога да виждам — усмихнато каза Моника.

Хенрих започна да прелиства албума. Моника даваше ту шеговити, ту сериозни пояснения към всяка снимка. Заинтересувана от тази игра, госпожа Тарвал също приближи своя стол до кревата. Като видя снимката на юношата в униформа на войник от френската армия, Хенрих се удиви — това беше един от двамата маки, които той срещна на платото.

— Моят син Жан, изчезнал безследно — поясни госпожа Тарвал и се усмихна. Хенрих погледна жената в очите и разбра — тя всичко знае. Ето къде се корени причината за нейните симпатии към него!

Като прелисти целия албум, Хенрих се убеди, че няма в него отделна снимка на Пол Шение. В албума имаше празни места, очевидно са го прочиствали и са извадили част от снимките.

Наложи се отново да се върне към снимката, направена в деня на конфирмацията.

— Сега, когато вече се запознах с всички ваши роднини и приятели, хайде да видим дали ще мога да позная кой е фотографиран с вас в този ден?

— Обаче внимавайте, аз не съм толкова добра, колкото мислите, и също ще измисля глоба. Познайте коя е тази?

— Това е вашата баба, госпожице! А това сте вие, госпожо Тарвал. До вас е синът ви Жан... Чакайте, малко да си помисля. А, да, тази млада и красива жена е вашата сестра Луиза, госпожо. А този мъж, който стои до Моника, не мога да си спомня кой е. Интересно! Такива физиономии обикновено се запомнят... енергични, волеви... Бас държа, че портрета му не съм срещал в албума!

— И не е чудно, Моника унищожи снимките му! — сърдито произнесе госпожа Тарвал.

— Майко!

— Остави тая работа! От барона аз няма какво да крия! Аз така съм уверена във вашата порядъчност, господин Голдринг, че мога напълно да ви се доверя — това е мъжът на сестра ми Луиза, Андре Ренар.

— Той загина — бързо прибави Моника.

— Не загина, а безследно изчезна. Разбирате ли...

— За господин Голдринг съвсем не е интересно да знае какво е станало с всеки наш родственик — девойката се опита да прекъсне майка си.

— Напротив, мене много ме интересува неговата история! Как така човек може безследно да изчезне?

— О, сега е възможно! — госпожа Тарвал печално поклати глава.

— Майко! — извика Моника, но госпожа Тарвал продължаваше с упорството на човек, който е решил въпреки всичко да се доизкаже докрай.

— Аз, разбира се, също съм за това да се внимава и не се реших да взема Луиза при мене, даже и не си пишем с нея. Но да отида поне за един ден до майка си и сестра си бих могла! Това няма да направи впечатление, понеже те живеят близко — в село Ла Травелса. Но самата Моника никога не е ходила там и мене не пуска. Дори и снимките на горкия Андре унищожи. Но кажете харесва ли ви чак такава предпазливост?

— Харесва ми — твърдо каза Хенрих.

— Ето, виждаш ли, майко!

— Аз също ви съветвам да отложите заминаването при сестра ви в това село..., забравих как се казваше...

— Ла Травелса — подсказа му госпожа Тарвал.

— Та вие не знаете какво е станало с Андре Ренар. Възможно е да го търсят и ще се заинтересуват от неговите близки. Да му помогнете все едно вие не можете.

— Благодаря, господине, за съвета! Яжте, моля ви се грозде, погледнете какъв хубав грозд!

— Не ме изкушавайте, аз и без това дълго се заседях. А ми предстои дълъг път.

Като си взе довиждане с майката и дъщерята, Хенрих излезе.

„Андре Ренар. Село Ла Травелса“ — повтаряше си той наум и слизаше по стълбите.

СРЕЩА ПРИ ПЛАНИНСКОТО ЕЗЕРО

— Господин старши лейтенант фон Голдринг, разрешете да доложя — Курт скочи от стола и се изпъна по всички правила на устава.

— Какво става с вас, ефрейтор Курт Шмид? Защо сте толкова официален? Струва ми се, външни хора няма.

Разтревоженият Курт дума по дума предаде своя разговор с Милер.

— А защо ти не каза, че по време на твоя разговор с Фелднер при мене е била госпожица Моника?

— Аз счетох..., аз мислех, че така е по-добре!

— И добре си направил! Гестапо можеше да я подложи на разпит, а госпожица Моника е виновна за нападението на влака горедолу толкова, колкото ти си виновен за обкръжаването на Паулус при Сталинград. Пиши на майка си, че има съобразителен син.

— Тя много ще се радва, че сте доволен от мене, господин старши лейтенант. Тя много ви уважава и във всяко писмо моли да ви предам много здраве от нея, само че аз не се решавах да ви безпокоя... Неудобно ми е...

— Ти и с момичетата ли си така стеснителен, Курт? Може би и любима още нямаш? А аз се готвех след войната да дойда на сватбата ти. Надявам се, че ще ме поканиш? Зная, зная, че ще ме поканиш. А сега слушай внимателно — пригответи колата...

— Готова е вече!

— Пусни перденцата, за да не се вижда кой именно се намира в колата, вземи твоя и моя автомат. Храна ще вземеш не за един ден, както ти бях казал, а за два. И повечко патрони! Имай пред вид, че отиваме на много трудна операция, възможно е да приемем бой.

— Разрешете да взема две гранати.

— Няма да е лошо! Стягай се!

Всъщност Хенрих нямаше определен план. Всичко ще зависи от обстановката там, на място, и от това, ще се оправдаят ли предположенията му. Това, че Пол Шение и Андре Ренар са едно и

също лице, е съвършено ясно. Обаче не е сигурно, че беглецът се намира в Ла Травелса, макар че не може да е тръгнал в друго направление. Тая местност той познава добре, тук ще се намерят хора да го укриват дотогава, докато го прехвърлят на по-сигурно място. А опасността да бъде открит не е по-голяма, отколкото на всяко друго място. Луиза познават като госпожа Ренар и никому няма да дойде наум да свърже името ѝ с името на Шение.

Хенрих разтвори картата. Ла Травелса е малко село, разположено на около тридесет и пет километра на запад от Сен Реми. Значи, без да бързат, могат да стигнат там в петнадесет часа. Селото е настрани от шосето, военни обекти там няма. Няма следователно и немски гарнизон.

— Да тръгваме, Курт — весело каза Хенрих, сядайки до ординареца.

Курт даде газ и скоростната стрелка се изкачи нагоре. Но още след първия километър трябваше да се намали скоростта. Пътят по височината, стана стръмен и много изровен. Между камънака зееха дълбоки дупки, напълнени с дъждовна вода, и машината през цялото време пръскаше струи рядка кал. Наложил се на няколко пъти Курт да слиза от машината, за да избърсва с парцал предното стъкло. По калниците се стичаха мътни поточета.

Едва в три и половина те се добраха до Ла Травелса. Хенрих беше възхитен от красотата на това планинско селище, живописно даже и в намръщения есенен ден. Малките спретнати къщички бяха наредени в полукръг по брега на продълговатото езеро. Също така в полукръг се простираше единствената тясна улица на селото, от двете страни на която се издигаха клонести дървета. Тя напомняше на зелен тунел, минаващ по самия бряг на езерото в посока на отвесна скала, която се бе надвесила над водата. Зад нея се извишаваше още една, по-висока. На отсрещния бряг скалите бяха безредно струпани в хаотичен безпорядък и височината, която се намираще зад тях, сякаш беше ги притиснала до брега.

Хенрих заповяда на Курт да спре пред кметството и едва сега си спомни, че не знае бащиното име на госпожа Тарвал. Налагаше се да се попита! Това не влизаше в плана му, но иначе не можеше да постъпи.

— Здравейте! — поздрави Хенрих пръв стареца, който седеше до бюрото и нещо пишеше.

— Добър ден, господине! — намръщено отговори старецът и изгледа накриво Хенрих.

— Вие ли сте кметът на Ла Травелса?

— За съжаление, аз.

— Трябва да намеря помещение, където в бъдеще може да се разположи немското комендантство.

Старецът тежко въздъхна.

— Не бихте ли ми казали къщите, където по-рано са живели комунисти, а сега живеят техните семейства?

— Аз не знам кой в коя партия е членувал. Такива списъци нямам.

— А организация на френската националсоциалистическа партия има ли?

— Дойде един тука и се върти из село. Ето, видя, че вие пристигнахте, и тича насам.

И наистина по улицата тичаше човек, който в движение закопчаваше пардесюто си.

— Той местен човек ли е? — попита Хенрих.

— М-да, местен е. Баща му беше такъв порядъчен човек... — кметът погледна към Хенрих и разбра, че сбърка. — Баща му умря миналата седмица и той пристигна да вземе наследството.

От прага се чу хитлеристки поздрав. Хенрих отговори.

Единственият представител на националсоциалистическата партия в Ла Травелса беше този „юнак“ на около тридесет години. Килнатата назад шапка позволяваше на всеки да види, че господин Базел, както той се представи, носи прическа като Хитлер. Късо подстриганите му мустачки под дългия, смешно извит нос напомняха на голяма черна точка под въпросителен знак.

— Аз трябва да поговоря с вас — каза Хенрих на пристигналия.

— Искате да кажете да поговорим насаме? Така ви разбрах?

— Аз ще изляза, можете да разговаряте колкото щете и за каквото щете — каза старецът, без да се обръща към някога. Като наметна износеното си палто, той излезе от стаята, назована с гръмкото име кметство.

— Кметът е много несигурен човек. Но аз ще се доближа до него... Повярвайте, не е леко туй...

— Това не ме интересува — прекъсна го Хенрих. — Аз искам колкото е възможно по-бързо да намеря помещение за немското комендантство.

— Значи, в Ла Травелса ще има немско комендантство? — зарадва се Базел. — Каква приятна новина! Представете си, аз бях принуден да напусна родното си село само за това, защото тук на честния французин не дават спокойно да живее. Наложих се да изоставя бащиния си дом и да отида да живея в Понтей.

— А вие отдавна ли сте тук?

— От една седмица.

— Дочух, че там маките убили наш офицер?

— За съжаление, това е вярно. Това стана в деня, когато аз заминах. Тези маки са истински разбойници. Вие мислите, че тук не се срещат такива? На моята къща не остана здраво нито едно стъкло...

— Нужно ми е помещение за комендатура — напомни Хенрих.

— Ако искате, вземете моята къща! След смъртта на баща ми аз живея сам и с радост...

— Честните французи ние не пипаме. Навярно тук има съмнителни хора, семействата на комунистите например?

Базел се замисли и захапа края на пожълтелите си от тютюна пръст. В тоя миг носът му още повече заприлича на въпросителен знак.

— Да! Можете да си избирате! — възкликна най-после радостно той, извади от джоба си малко тефтерче и като го разтвори, седна до масата. — Единадесет къщи!

— Вие по своя инициатива ли съставихте този списък? — като че ли между другото попита Хенрих.

— Аз изпълнявам задачи на едно ваше учреждение — самодоволно с тих глас отговори Базел. — Наистина поръчано ми е да следя жители на Понтей, но понеже сега съм тук, аз считам за свой свещен дълг...

— Я дайте вашия списък. Кой са хората, записани в него?

— Оливие Арну — неизвестно защо е напуснал селото.

— По-нататък!

— Трима заминаха доброволци във войната и досега не са се върнали. Техните имена.

— По-нататък!

— Аха, ето това, което е необходимо! Синът на стария Готард участва в железничарската стачка в Лион. Вярно е, че това беше още преди войната, но аз предполагам, че той е комунист.

— Кой още?

— От трите къщи излязоха млади хора. Близките им казват, че са на работа в Бонвил, но аз не вярвам.

— Това ли е всичко?

— Двама подозирам, че счупиха стъклата на моята къща.

— Лошо работите, дявол да го вземе! Подозирам..., неизвестно защо напуснал селото... Факти са ми необходими, конкретни факти, а не вашите предположения за това, кой е счупил стъклата на къщата ви!

— Господин офицер, аз съм тук само от една седмица... и имайте пред вид, че по своя инициатива... — Пръстът на Базел, с който следеше по редовете на тефтерчето, с черна съсирена кръв по него, трепереше.

— Ето още една съмнителна особа — госпожа Матран.

— И тя ли ви чупи стъклата? — подигравателно повита Голдринг.

— Какво говорите! Тя едва се движи. — Базел не разбра подигравката. — Но при нея сега живее дъщеря ѝ, парижанка.

— Аха, парижанка! И, разбира се, затова ви се вижда подозрителна. — Хенрих се усмихваше все тъй подигравателно, но сърцето му тупкаше от радост. Най-после тоя глупак каза нещо, което заслужава внимание.

— Подозрително е, ако се съди по държанието ѝ: казва, че мъжът ѝ е загинал, а траур не носи, госпожа Матран прави същото, макар че строго спазва старите обичаи и е много религиозна. При това разпространяват се различни слухове за нейния зет, мъжа на Луиза. Още когато живееха в Париж, се говореше, че той бил комунист. Това семейство аз поставих под особено наблюдение.

— Комунист? Това вече е определено. А къщата им голяма ли е?

— Каквито са всички тук — две стаи и кухня. Но е на края на селото, до самата скала.

— Значи, мястото е удобно за наблюдение! Сядайте в колата и показвайте пътя към дома на госпожа Матран.

До къщата, в която живееха майката и дъщерята, трябваше да изминат около километър и половина. Най-последно пристигнаха пред малка едноетажна къща. Едната ѝ стена опираше о скалата.

— Вие, Базел, останете в колата, а ти, Курт, излез!

Хенрих погледна към прозорците и на един от тях видя изплашено лице на бабичка.

— Курт — тихо каза Хенрих, — следи да не би някой да излезе от къщата. Ако някой се опита да бяга, стреляй във въздуха. Категорично ти забранявам да стреляш на човек! Разбра ли?

— Тъй вярно!

Хенрих мушна ръцете си в джобовете на шлифера, стисна дръжката на пистолета и тръгна към вратата.

Вратата бе отворена от жена на около тридесет и пет години, в лицето на която Хенрих веднага позна сестрата на госпожа Тарвал. Той се поклони, но жената мълчаливо се отмести и даде възможност на немския офицер да мине.

Във вестибюла водеха още две врати. Хенрих бутна с крак близката. Само един поглед беше достатъчен да се убеди, че в малката кухничка няма никой. На масата имаше немити чинии.

„Три дълбоки и три плитки чинии“ — забеляза Хенрих и бутна втората врата също без да вади ръце от джобовете си. Стаята, в която влезе, беше голяма, с три прозореца към улицата. В плетеното кресло до стената срещу прозореца седеше бабичка. Тя плетеше чорап, но ръцете ѝ така трепереха, че иглите през цялото време се удържаха една о друга.

Хенрих мълчаливо премина през стаята, погледна в другата — в нея имаше два кревата.

— Кой друг живее тук? — попита той младата жена.

— Ние двете.

— А кой е спал на кревата през деня?

— Майка ми не е добре и от време на време трябва да почива.

Хенрих се обърна към бабичката и веднага отклони погледа си от нея. Тя го стрелна с очи и сякаш го парна с погледа си. В този поглед имаше спокойно презрение и пренебрежение на човек, който знае силите си и е решил да се бори докрай.

— Аз търся помещение за комендантството.

Бабицката отпусна ръцете си на коленете, затвори очи и се отпусна върху облегалката на креслото. Сега пръстите ѝ не трепереха, но именно тяхната вдървеност говореше за огромното напрежение, с което старата слаба жена иска да скрие своята тревога. На Хенрих му се щеше да се наведе и да целуне тези набръчкани пръсти. Но той знаеше, че не биваше даже ласкаво да погледне госпожа Матран, особено сега, преди още да е узнал за Андре Ренар или да го е намерил.

— Нима вие не можахте да намерите по-подходящо място от нашата къща? — успя да се овладее младата жена. В гласа ѝ звучеше ирония.

— Скалата зад вашата къща е много подходяща за наблюдателен пункт. Освен тези две стаи и кухня няма ли тук други помещения?

— Както виждате.

Хенрих внимателно огледа стаята. Защо креслото на бабицката е поставено на такова неудобно място? Не до прозореца или в някой уютен ъгъл, а по средата на стената, като че ли е поставено тук, за да прикрива нещо. В планинските селища, където къщичките обикновено се строят върху малки тесни участъци равна земя или скала, е необходимо добре да се използва всеки квадратен метър жилищна площ. В стените правят скрити шкафове, но те лесно се откриват още от пръв поглед, защото евтините тапети бързо се изтриват по краищата на вратичките им. Но това е отгоре, а зад креслото не се вижда... Може би си струва да се провери?

Като пристъпи бързо напред, Хенрих хвана креслото и леко го премести встрани заедно с бабицката. Жените не можаха да разберат как неочаквано стана всичко това. А и сам Хенрих не усети как стисна дръжката на пистолета и как с лявата си ръка натисна едва забележимото копче на стената. Той действуваше, подчинявайки се не на разума, а на усета си.

Вратичката се отвори. В дъното на шкафа, притиснал се до стената, стоеше мъж...

Жените изкрещяха — младата отчаяно, старата заканително. Внезапно бабицката се хвърли и с тялото си закри отвора на стенния шкаф.

— Излезте! — спокойно каза Хенрих, без да ѝ обръща внимание, като само повдигна по-високо пистолета.

Мъжът се разшава и като прехапа устните си, започна да стене. В тоя миг и младата жена се поразшава. Като се хвърли върху мъжа си, тя го хвана под ръка и внимателно го доведе до креслото, в което преди минута седеше майката. Мъжът не можеше да стъпва на левия си крак.

— Кой сте вие?

— Андре Ренар, инженер от Париж.

— Защо сте се скрили?

— Дойдох тук без открит лист.

На входната врата се чуха стъпки.

Хенрих почти блъсна Ренар в шкафа. Той затвори вратичката, постави креслото пред нея, седна в него, изтегна краката си и започна да си играе с малко ножче в ръка.

На вратата се почука. Влезе Базел.

— Господин офицер, може ли аз да си отида? — попита от прага той.

— Извикай ординареца ми!

Базел веднага се върна заедно с Курт.

— Курт — произнесе Хенрих, натъртвайки на всяка сричка, — този човек е от Понтей и струва ми се, че не за пръв път се срещаме с него. Нали ме разбираш? А сега закарай арестувания в колата и помни, че отговаряш за него с главата си.

— Господин офицер, тук има някакво недоразумение! — простена Базел, объркан от внезапния обрат на събитията. — Аз..., аз...

Но Курт не му даде да се доизкаже, хвана доносчика за яката и го измъкна навън.

— Заклучете вратата! — заповяда Хенрих на Луиза.

Не разбирайки нищо, тя машинално завъртя ключа в ключалката. В това време Хенрих отново отвори вратата на шкафа.

— Господин Ренар — каза властно той, — ние имаме много малко време и поради това не бива да го губим напразно. Моля да отидем в другата стая, а жените нека останат тук. Успокойте ги и им кажете внимателна да следят някой да не ни попречи.

Андре Ренар кимна на жена си и тъща си и мълчаливо закуца към съседната стая.

— Слушам ви, господин офицер! — спокойно произнесе той.

Хенрих мълчаливо извади от джоба си снимката на Пол Шение.

— Виждате ли?

Върху мършавото лице на Андре Ренар не трепна нито един мускул, само очите му, които трескаво горяха, изведнаж загаснаха като на човек, който е почувствувал смъртна умора.

— Нали сте дошли да ме арестувате? Защо тогава е нужна цялата тази комедия! Или може би не сте убеден, че аз именно съм Пол Шение? Затворник номер...

Андре Ренар запретна ръкава на ризата си и предизвикателно изгледа Хенрих, като изпъна напред лявата си ръка. На вътрешната ѝ страна над китката се четеше цифрата 2948.

— Аз рискувам главата си, когато разигравам, както вие казвате, тази комедия. Струва ми се, добре разбирате, че тази снимка ми е дадена не за да се люблювам на нея! Искам да ви предупредя: такива снимки имат всички командири на отряди, които са изпратени да търсят Пол Шение. Аз, разбира се, имам пълно право да го арестувам, но няма да направя това. А за да се убедите, че съм дошъл да разговарям с вас като равен с равен — вземете! — Хенрих остави пред събеседника си пистолет. — Не се бойте, вземете го. Проверете дали е пълен. Така. Сега сте въоръжен и в случай на нещо можете да се защитавате. Уверен съм, че вие по-скоро ще предпочетете да умрете свободен, отколкото да се мъчите в подземията.

— По-добре да умреш прав, отколкото да живееш на колене!

— Така каза Долорес Ибарури!

На устните на Андре Ренар за пръв път се прокрадна усмивка. Той направи движение, като че ли искаше да стисне ръката на събеседника си. Но веднага в очите му легна сянка на съмнение.

— Аз не знам кой сте вие, в този мундир. И да си кажа откровено, не разбирам какво искате от мене!

— Искам сведения за подземния секретен завод!

— Къде е гаранцията, че тези сведения ще отидат в полза, а не във вреда на моя народ?

— Гаранцията е здравият смисъл! Сведенията аз не искам за немското командване, което е по-добре осведомено и от мене, и от вас. Аз искам да ги получа!

— В такъв случай за кого?

— Не ви ли се струва, че задавате наивен въпрос? И че на него аз не мога да отговоря, даже и да искам?

— Вие, изглежда, сте прав — замислено отвърна Андре Ренар, разсъждавайки на глас. — На немското командване тези сведения наистина не са нужни. А щом те са ненужни на врага, значи, нужни са на приятеля. Макар и неизвестен, но приятел. Да допуснем, че ще разкажа всичко. То ще бъде насочено против немците, тогава вероятно ще бъдат спасени и тези нещастници, които страдат там... Премълча ли..., може да ме открият и тогава нито един човек на света няма да узнае това, което аз знам.

— Вие разсъждавате логично, но много бавно. Не забравяйте, че разполагаме с много малко време. Вие трябва да помислите за собствената си безопасност, а и аз не искам да рискувам главата си, тъй като в селището може да пристигне цял отряд, всички участъци са разпределени между отделните войскове части. Ако ме видят, че така мирно разговарям с вас...

— А може би имате още една цел — да узнаете кой ми е помогнал да избягам.

— Няма да ви питам нито думица по тоя въпрос.

— М-да..., вие като че ли разбихте всичките ми аргументи. Добре, готов съм да ви разкажа всичко, каквото зная.

Когато вратата на малката стая се отвори и на прага се появи Андре Ренар заедно с немския офицер, двете жени едновременно направиха крачка напред. Те не проговориха нищо. Само попитаха с очи какво стана.

Андре Ренар весело се усмихна. Весело се усмихна също така и немският офицер. И едва сега след огромното напрежение настъпи разведряване. Като прегърна мъжа си, Луиза заплака с глас. Бабичката, останала без сили, падна в креслото. Главата и ръцете ѝ трепереха.

— Аз моля дамите да ми простят! — развълнувано произнесе Хенрих. — Единственото ми оправдание е, че това става не по моя воля. И както виждате, всичко мина благополучно.

— О, господине! Ние с майка ми се държим много неприлично, но, както се казва, радостта болка не причинява! Аз ви посрещнах като враг, поседнете сега заедно с нас като приятел.

— С най-голямо удоволствие бих искал да изпълня молбата ви сега, но и без друго се задържах по-дълго, отколкото предполагах. При

това не забравяйте, че в колата седи този мерзавец Базел! Аз трябва да го закарам в Сен Реми и там да го задържа дотогава, докато господин Андре не отиде на съвсем безопасно място.

— Луиза вече установи връзката и довечера, най-късно утре, другарите ще дойдат да ме вземат.

— Пистолетът, който ви дадох, задръжте у себе си. За мене той е запасен, а на вас ще ви потрябва. За всеки случай вземете и тези пари.

— Не е нужно...

— Те също ще ви потрябват. Считайте ги за своего рода оръжие. И последното, което искам да ви кажа, нито един човек, даже и най-близките другари, не трябва да знае за нашата среща и за нашия разговор.

— На мене твърдо можете да вярвате. За жена ми и за нашата бабичка също гарантирам.

— О, господине, нима няма да изпиете с нас поне едно вино? — възкликна госпожа Матран. — Аз разбирам, вие бързате, но това няма много да ви забави.

— Аз трябва да карам колата, моят ординарец ще пази арестувания. А през нощта, при това и пийнал вино...

— Тогава почакайте една минутка!

Старата жена с неочаквана за годините ѝ пъргавина се приближи до шкафа и извади от него една кутийка. В нея тя сигурно пазеше своите спомени: грижливо завързан пакет с пожълтели от времето писма, изсъхнало клонче от градинско цвете, бели, вероятно венчални ръкавици.

Най-отдолу госпожа Матран извади стара, силно опушена лула. Тя я държеше в ръка и сякаш я галеше с ласкавия допир на треперещите си пръсти. След това леко докосна устни до опушеното дърво и подаде лулата на Хенрих.

— Искам да ви подаря, господине, най-скъпото, което имам. Тази лула е на моя баща. Той беше благороден и храбър човек и загина на барикадите като храбър и благороден човек в защита на комуната.

— Аз ще я пазя не само като спомен, но и като свещена реликва! — сериозно произнесе Хенрих. — И разрешете ми, госпожо Матран, да ви целуна така, както син целува своята майка.

Хенрих целуна набръчканите бузи на бабичката и почувствува как се сви сърцето му. Ще се докосне ли някога така до лицето на своя

баща?

— След време вие разкажете на своята майка за старата францужойка — произнесе тя и изтри сълзите си. — Кажете й, че аз съм ви благословила като син.

— И за това, господине, че ми върнахте живота — тихо добави Луиза.

Хенрих излезе във вестибюла.

— А сега прощавайте, Андре. Вероятно никога вече няма да се видим с вас!

— И няма да узная кой сте?

— Приятел!

— Тогава прощавайте, приятелю!

Андре и Хенрих се прегърнаха и се целунаха.

На връщане към Сен Реми Хенрих караше колата с голяма скорост. Сега, когато в джоба си той носеше такива важни сведения за подземния завод, не биваше да губи нито минута.

— Какъв е резултатът? — с надежда попита Милер, когато Хенрих му се обади по телефона от хотела.

— За съжаление, не мога особено да ви зарадвам. Хванах, струва ми се, онзи маки, който стреля по мене.

— Къде е той?

— Курт ей сега ще ви го докара. Мисля, че не съм се излъгал, макар че всичко е възможно. Подръжете го арестуван няколко дена да събере страх и после почнете следствието.

— В моите ръце той всичко ще си каже! — уверено извика Милер в телефонната слушалка.

... А след няколко дена тайната на оптичните прибори за автоматическо премерване при бомбардиране от въздуха се изучаваше на хиляди километри от Проклетата долина.

МИЛЕР ПОЛУЧАВА НАГРАДА

Генерал Еверс не носеше отговорност за резултата от търсенето на Пол Шение. Той беше задължен да отдели необходимия брой войници и офицери на разположение на Милер. Отрядите, които взеха участие в издирването, не докладваха в щаба на дивизията за хода на операцията и не получаваха указания оттам. Това вършеше есесовската служба, т.е. Милер. Отначало смятаха, че търсенето ще продължи един-два дена, но изминаха вече четири денонощия, а никой още не бе открил следите на Пол Шение. Еверс в дъното на душата си се радваше. И, разбира се, съвсем не за това, че имаше капчица съчувствие към беглеца. Напротив, генералът разбираше каква огромна вреда на страната ще нанесе Рение, ако успее да открие тайните на подземния завод. Ако беглецът попаднеше в ръцете на Еверс, той без никакво колебание би го застрелял. Но неуспехът на есесовците и на Милер до известна степен компенсираше обидата му. Генералът се засегна, след като разбра, че му нямат доверие. И именно бягството на Пол Шение му отвори очите. От него все още криеха истинското местонахождение на подземното предприятие. Даже и сега, когато прибягнаха до неговата помощ в търсенето, не му казаха какво произвежда заводът. Това беше незаслужено оскърбление. И затова бе още по-обидно.

Получи се така, че именно в това време дойде отговорът на рапорта му за отпуск, написан в паметната нощ, когато Еверс научи за обкръжаването на голяма група войски при Сталинград. В отговора недвусмислено бе казано, че е несвоевременна не само молбата за отпуск, но и самото подаване на рапорта, доколкото „обстоятелствата са предизвикали допълнителни трудности за дивизиите, разквартирувани във Франция“.

Това му звучеше като упрек. И Еверс трябваше да преглътне горчивия хап, давайки вид, че не е разбрал намека, който му се правеше.

А новините от Източния фронт ставаха все по-тревожни и обясненията на Гьобелсовата пропаганда — все по-неубедителни.

Докато в началото авторите на многочислените коментари с голям възторг пишеха за успехите на ударната група на Манщайн, която отиде на помощ на обкръжените армии, сега те срамежливо премълчаваха за тази група и с възторг хвалеха мъжеството и упоритостта на обкръжените войски. Всичко това можеше да излъже много други, но не и генерал Еверс.

И в такъв момент, когато трябва да се действа, да се търсят пътища за спасението на страната, той е принуден да седи спокойно в далечното френско градче и да се задоволява с противоречивите сведения за положението на Източния фронт. Да, с много противоречиви! Московското радио съобщаваше за началото на успешно настъпление в Северен Кавказ, в района на Ленинград, а в съобщенията си хитлеристката Главна квартира се ограничаваше с неубедителните приказки за „изравняване на фронтовата линия“.

С всичките си мисли генералът беше на Изток, там, където се решаваше съдбата на Германия, а бе принуден да стои в тила и да води „малка война“, в която много често не знаеш загубите на врага, но своите всякога можеш точно да пресметнеш. И тези загуби ставаха все по-значителни. Отначало, когато започна търсенето на Пол Шение, в района на разположението на дивизията беше спокойно — нито един изстрел, нито едно нападение на маките над немските войници! Изглеждаше като че ли това спокойствие е постоянно — трудно можеше да се допусне, че маките ще могат да преминат през обръча на немските части, които бяха блокирали всички пътища и проходи. Но почивката беше кратка. Едва на третата нощ, след като започна търсенето, маките убиха шестнадесет войници и четирима офицери. А един ден след това извършиха дръзко нападение на автомобилна колона, която отиваше към подземния завод. Оттогава маките ставаха все по-активни и генералът всеки ден трябваше да праща рапорти за събитията, станали в района на дивизията. Това, разбира се, не можеше да не привлече вниманието на командира на корпуса. Генералът трябваше почти да се оправдава. В един от своите рапорти той направо писа, че активността на маките зависи не от неговата, на Еверс неорганизираност, а от събитията на Източния фронт. Наистина генералът веднага започна да съжالياва, че постъпи така невнимателно, и това чувство на недоволство не му даде покой цяла нощ. На другия

ден то се усили — от щаба на корпуса пристигна съобщение, че в Сен Реми вероятно ще пристигне представител на върховното командване.

В друг случай Еверс веднага би отдал заповед да се подготвят за посрещане на началството, би съобщил на командирите, въобще би взел всички мерки за достойно посрещане на госта. Сега обаче той само недоволно се намръщи и прибра съобщението в чекмеджето на бюрото си, без да го покаже даже на началника на щаба и на адютанта си.

Но в Сен Реми пристигна не просто представител на върховното командване, а самият генерал-фелдмаршал Денус. Такава приятна среща Еверс никак не очакваше. Денус беше негов учител и което беше по-важно, почти негов съмишленик. Наистина той не писа в печата като своя невнимателен ученик, но в лична беседа с Еверс в навечерието на войната със Съветския съюз му даде да разбере, че напълно споделя неговото становище и не вярва в мълниеносната победа над Русия, особено когато Германия воюва на два фронта. Ето защо Еверс много се зарадва, когато на прага на кабинета му се появи познатата фигура на фелдмаршала. И радостта му се увеличи още повече щом след късите официални приветствия той просто приятелски му каза:

— Дойдох при тебе за ден-два да си почина. Така че не ме изморявай с прегледи и разходки.

— Аз с радост ще ви създам всички условия за такава почивка и ще се чувствам много щастлив, ако моят скъп гост и учител се съгласи да отседне в моята вила! — поклони се Еверс с ръце на гърдите.

— С удоволствие приемам поканата, но не искам да живея сам. Надявам се, че там има място и за двама ни.

— Ако ви хареса вторият етаж с пет стаи...

— Достатъчни ми са и две. Но добре е да сме заедно. На стари години особено остро се чувствава самотата. А адютантите ми дотегнаха.

В гласа на Денус се забелязваха заядливи и даже старчески нотки, макар че външно генералът наглеждаше здрав, Еверс предложи да повика кола.

— Не, не — запротестира Денус, — ако вилата ти е близо, както казваш, аз с удоволствие ще походя пеш. Омръзнали са ми автомобили,

самолети и въобще механизирани средства за придвижване. Ако не беше войната, бих отишъл в такова мечо ъгълче, където изобщо нищо да не чувам за тях.

— Но сега вали сняг, ваше превъзходителство! — забеляза Еверс. Денус погледна през широкия прозорец.

— А аз мечтаех да стопля старческите си кости! Мислех, че тук никога не пада сняг. В твоята вила всеки случай ще бъде топло, нали?

— Ще наредя да запалят камината!

През целия ден Денус се излежава на кревата, даже не четеше, а само прелистваше илюстрираните списания. След вечерята гостът не пи нищо, освен чашка коняк, а от всички ястия вкуси само от рибата. Разговорът също вървеше мудно, колкото и да се стараеше Еверс да го насочи към темата, която повече от всичко го интересуваше.

Генералът просто се разочарова. Той така много желаше да води откровен разговор, а фелдмаршалът неизвестно защо го отбягваше. Може би още не си беше починал от пътя? Или прислужничката пречи, когато влиза в столовата да донесе нови ястия и да сменя чиниите? Еверс заповяда да приблизят креслата до камината и освободи прислужничката. Сега гостът и стопанинът бяха сами, нищо повече не им пречеше. Напротив, и пламъкът в камината, и мракът в стаята, и отличните пури — всичко предразполагаше към откровеност. И Денус действително заговори.

— Херман, как преценяваш събитията на Източния фронт? — попита той неочаквано.

Еверс започна направо, без заобикалки, да говори. Той много дълго беше лишен от среда, в която спокойно би могъл да изказва своите мисли, за да премълчава сега, когато има възможност да поговори с умен и съобразителен човек.

Денус не го прекъсваше. Примижал, той гледаше огъня и кимаше от време на време с глава в знак на съгласие.

Само една своя мисъл Еверс не се реши да изкаже направо, а именно, че спасението на Германия е възможно само ако бъде ликвидиран фюрерът.

— Ти считаш, че има само един изход — незабавно примирие с нашите противници на Западния фронт и в Африка?

— В това съм твърдо убеден.

— Нито Англия, нито САЩ ще се съгласят на това.

— Това все още не е известно.

— А как мислиш, с каква цел Хес отиде в Англия?

Еверс мълчеше, макар че отговорът му бе на езика. Само миг и той отново щеше да допусне непоправима грешка. Защото фелдмаршалът не беше изразил още своето становище по събитията. Денус разбра колебанията му и му помогна.

— Ефрейторът се компрометира пред целия свят. Правителствата на Англия и САЩ няма да се съгласят на никакви сериозни преговори с него...

Настъпи мълчание. Кратко мълчание, което Денус веднага прекъсна:

— Необходим е друг човек и аз, разбира се, не съм дошъл при тебе да почивам...

Милер би дал всичко, за да чуе поне една фраза от беседата, която се водеше пред камината във вилата между стопанина на къщата и неговия гост генерал-фелдмаршал Денус, един от най-старите генерали на Хитлеровата армия.

Но началникът на есесовската служба в това време беше далеч от Сен Реми. Той сега мислеше не за спасението на Германия, а за спасението на собствената си кожа. И колкото и да е чудно, търсеше това спасение по дъното на планинската рекичка, която щателно обследваха под негово лично ръководство.

Мълвата, че Милер застрелял някакъв неизвестен човек, облечен в затворнически дрехи, развълнува всички участници в търсенето на Пол Шение. По всичко личеше, че куршумът на есесовския началник е пронизал тъкмо този опасен престъпник. Според думите на самия Милер, когато вчера вечерта се връщал от едно планинско село, отбил се за малко от пътеката и в храстите до скалата забелязал човек.

Милер хванал дръжката на пистолета и преди да се убеди, че е попаднал на следа на престъпника, иззад скалата изскочил човек със затворнически дрехи и се втурнал към рекичката. Милер не успял да хване човека жив, скалата била до самия бряг и беглецът скочил във водата. Оставало едно — да стреля! Но в тъмнината не можал да се примери и стрелял с пистолета си, докато успял да рани или да убие престъпника. Всеки случай той потънал във водата и повече не се показал на повърхността.

На местопроизшествието веднага били повикани войници. Стъпка по стъпка с дълги пръти те опипвали дъното на рекичката, но не успели да намерят тялото. Бързото течение вероятно го отнесло далеч от мястото, където той бил убит. На другия ден още от сутринта издирването бе възобновено в много по-широки размери. Няколко специални команди търсеха едновременно на различни места по течението. Милер сам ръководеше работата на всички групи, даже спеше в автомобила си, независимо от лошото време. Но буйната планинска рекичка сякаш му се присмиваше, като измъкна плячката изпод носа му.

Търсенето продължаваше вече шести ден и офицерите в интимните си разговори все по-често изказваха предположението, че Милер „потопи в реката края на делото Шение“.

Но изненадата бе голяма, когато на седмия ден стана известно, че трупът е намерен.

В Сен Реми веднага пристигна същият есесовски офицер, който се изказа на съвещанието в кабинета на генерал Еверс. Заедно с него пристигна някакъв цивилен човек. Те веднага отпътуваха към мястото, където бе намерен трупът.

Предварителният оглед установи, че това е Пол Шение. Наистина буйното течение силно бе разбило тялото и особено лицето му о каменното дъно. Обезобразено от ударите о скалите, подуто от стоенето във водата, лицето му бе така обезформено, че не бе възможно да бъде сверено с фотографията на Пол Шение. По същите причини негодни се оказаха и дактилоскопическите отпечатъци, които полковникът донесе. Те също не можеше да бъдат сверени с отпечатъците от пръстите на удавения. Имаше обаче едно неопровержимо доказателство, което навеждаше на мисълта, че Милер наистина е застрелял беглеца от подземния завод — това бе номерът 2948, ясно очертан на ръката на трупа. И затворническите дрехи биха като тези, които носеха затворниците в завода. Това също потвърждаваше мисълта, че престъпникът, макар и мъртъв, е заловен.

Цивилният изказа само едно съмнение, че дрехите на удавения бяха много износени, а по данни на завода, когато Пол Шение се заел да изучава чертежите, са му дали съвсем нови дрехи. Но Милер напомни, че беглецът много дни е трябвало да лази по планината, и

цивилният се съгласи с него. При тези условия дрехите не само ще се износят, но може и да се разкъсат на парцали.

Все пак за окончателното установяване на самоличността на убития и за да се състави официален протокол, бе решено да се създаде специална комисия. В нейния състав, освен вече споменатите лица — есесовския офицер и цивилния — влязоха Милер и представител на щаба на дивизията — Хенрих фон Голдринг.

С мрачно настроение тръгна Хенрих към сборния пункт на комисията. През цялото време, когато издирваха трупа, той нервничеше не по-малко от самия Милер. Дали това действително не е Пол Шение, т.е. Андре Ренар? Нима маките не са успели да го изведат в планината? Чудно нещо! Много чудно е това, че беглецът е облечен в затворнически дрехи. А когато Хенрих се видя с Ренар в Ла Травелса, Андре бе по долна риза и панталон от пижама. Но да не би така да му се е сторило? Панталонът на раета може да е бил част от затворническия костюм. Вероятно маките не са успели да дойдат навреме. Наложило се е на Андре да бяга бързо и не е успял даже да си смени дрехите? Следователно трябваше още веднаж да отиде до Ла Травелса, за да се убеди лично, че Андре Ренар е във от опасност. Хенрих не направи това от предпазливост и изглежда, че сгреша.

А голяма работа свърши Андре Ренар, прекрасен смел човек, който много му помогна.

Още отдалече Хенрих видя група хора на брега на реката. Очевидно членовете на комисията бяха се събрали вече. Трябваше да се бърза, а краката му сякаш бяха налети с олово, бясно биеше сърцето му. Не, той ще върви бавно, та докато стигне до групата, лицето му да придобие обикновения безгрижен вид. А и, барон фон Голдринг не трябва много да бърза. Нека почувствуват, че това е синът на самия Бертхолд.

Членовете на комисията наистина го посрещнаха почтително — на такова уважение не може да разчита никой старши лейтенант — и веднага пристъпиха към разглеждане на трупа. Заедно с всички над трупа на удавения се наведе и Хенрих. Ръстът му е като на Андре, лицето му е обезобразено до неузнаваемост... Номерът на ръката му е същият, както у Андре: 2948! Чакай, чакай, в номера има нещо друго... Да, разбира се! У Андре той беше поставен по-близо до китката, а и

формата на цифрите не е същата. Нямахме малкото възелче над цифрата 2.

Хенрих се наведе още по-ниско и погледът му се спря на дясната ръка на удавения, изпъната покрай тялото с дланта надолу. Видя черния нокът със спечена кръв. С този именно нокът доносчикът от Ла Травелса, когото Хенрих предаде на началника на есесовската служба, сочеше по списък имената на подозрителните лица.

„Ето защо Милер не казваше как е завършил разпитът на Базел.“

Хенрих погледна Милер и срещна напрегнатия му поглед. „Не. Трябва да се престоря, че нищо не съм разбрал. Иначе членовете на комисията ще забележат, че началникът на есесовската служба не е спокоен!“ — мина през ума на Хенрих и като се усмихна любезно, приближи се до героя на деня.

— Разрешете, господин майор, искрено да ви поздравя с успешно завършеното търсене на Пол Шение!

Изчезна тревогата от очите на Милер, на устата му цъфна радостна усмивка.

В същия ден в казиното, преди да започне обядът, есесовецът връчи на Милер пет хиляди марки за заловения, макар и мъртъв, беглец. Пликът с официалния протокол беше изпратен в Берлин, в щабквартирата.

— Е, Ханс, мога ли да се надявам, че ще изкарам един хубав гуляй за ваша сметка? — с шеговит тон попита Хенрих, когато след завършването на обяда излизаха от казиното с Милер.

— О, разбира се, с удоволствие! Може би аз имам малко да ви давам, моля да ми напомните колко, на няколко пъти аз вземах от вас дребни суми и не помня дали съм се издължил докрай.

След получаването на петте хиляди Милер беше в прекрасно настроение и беше готов да плаща дълговете си, което никога не е правил.

— Аз не обръщам внимание на дребните наши сметки и не помня да имате към мене друг дълг, освен последния.

— Какъв е този дълг? — спокойно попита Милер.

— Моето мълчание.

Милер се спря. Лицето му побеля като платно.

— Да вървим, да вървим, Ханс! Нали ние сме приятели, а между приятели не може да има тайни. И да си призная, аз съм във възторг от

вашата съобразителност и изобретателност: да представите Базел за Пол Шение.

Хенрих почувствува как трепна лакътят на Милер, когато той държеше под ръка.

— Право да си кажа, такова нещо аз не бих могъл да измисля! Та не се тревожете, Ханс! Мене лично ми омръзна да лазя по скалите, да търся този неуловим Шение. Аз съм много доволен, че ме освободихте от това неприятно задължение!

— Слушайте, Хенрих, а няма ли да ми кажете как го познахте?

— Това е моя тайна, Ханс!

Милер мълчеше, сякаш събираше мислите си.

— Аз ще бъда още по-откровен, Хенрих, и ще ви кажа една тайна, която се отнася лично до вас. Искате ли?

— Ще ви изслушам с най-голямо внимание.

— Тоест не непосредствено до вас, а до госпожица Моника, която така много ви се харесва. Ние успяхме да установим, че няколко дена преди да нападнат маките влака с оръжието, госпожицата е била в Бонвил, стояла е там само няколко часа и се е върнала неизвестно как. По наши сведения тя не е пътувала с влака. Освен, това вашият ординарец е знаел номера на влака и часа на тръгването му от Бонвил. Съпоставете тези два факта и кажете — не ви ли се струва, че тук има нещо подозрително?

Хенрих се замисли за секунда и весело се засмя:

— Драги Ханс! Ако вашата есесовска служба и в бъдеще работи така, аз не ви гарантирам благосклонността на висшето началство, колкото и да ви хваля пред Бертхолд. Към тайната, в която ме посветихте, прибавете и следните подробности: два дена преди отиването си в Бонвил госпожица Моника получи телеграма без подпис с такова съдържание: „Не забравяйте обещанието си.“ Ако на есесовската служба е трудно да узнае кой е подателят, мога да ви кажа точно — Хенрих фон Голдринг! Този същият Голдринг два часа след пристигането на госпожицата в Бонвил потегли със своята кола за Сен Реми и на задната седалка водеше още един пътник, по-скоро пътничка. И тази пътничка не бе никоя друга, а госпожица Моника... Надявам се, че няма да ви интересуват повече подробности за тази тайна.

В този момент лицето на Милер беше така объркано и даже обидено, че Хенрих прихна да се смее.

— И все пак аз съм ви много благодарен за това, което ми разказахте. Ще бъде много лошо, ако заради мене госпожица Моника си има неприятности. Честна дума, много съм ви благодарен!

— Доволен съм, че така добре се разбрахме. Знаете ли какво, Хенрих? Преминете на работа в SS! При вашите способности и връзки вие бихте могли да направите блестяща кариера! Ние с вас отлично бихме работили. Съгласете се, че и аз поработвам горе-долу добре.

— Аз съм мислил по това, но се страхувам, че не ми достига търпение за такава работа. Особено като се имат пред вид недостатъците в моя характер, които макар и да се обясняват с младостта, от това не стават по-малки. Между нас казано, много обичам красивите жени.

Сега се засмя Милер.

— А да не мислите, че новата професия ще ви попречи? Не, мили Хенрих, точно обратното! Всяка жена, която ви хареса, без много усилия ще бъде ваша. Няма да губите време за ухажване...

— Добре, Ханс, ще помисля. Това предложение, право да си кажа, ме заинтересува повече от вашата тайна.

— О, аз имам още една тайна, която сигурно ще ви смае! Да отидем в моята квартира и ще се убедите, че аз съм истински ваш приятел!

Те мълчаливо завиха по уличката, където сред хубава градина се издигаше красиво здание, в което се помещаваше есесовската служба.

В кабинета си Милер отключи железния шкаф и свали от лавицата папка, намери в нея малък плик и го подаде на Хенрих. Той небрежно взе плика и хвърли ленив поглед върху пощенския печат.

— Монтефлер? Значи, на вас пишат чак от Монтефлер? Вярно ли е, Ханс?

— Не вярвам в този град да живее ваш приятел!

— Може ли да го прочета? Ако, разбира се, не е много дълго.

— Само половин страничка...

Като сви рамене, Хенрих извади от плика сгънат на четири лист, разтвори го и най-напред погледна да види подписа. Но писмото бе анонимно. Неизвестният кореспондент приблизително точно предаваше преминаването на Хенрих към немската армия и изказваше

предположение, че именно той е предал на руското командване плана на операцията „Железен юмрук“, а вероятно и на операцията „Зелена разходка“. Авторът на писмото съветваше още един път да се провери личността на Голдринг.

Хенрих погледна датата. Писмото беше написано няколко дена преди отиването му в Лион. Значи, проверката, която му бе направена в хотел Шамбери, е свързана с това писмо.

Той не го прочете втори път, за да не покаже на Милер, че придава някакво значение на това писмо. Опитното му око и без това запечата всички особености на почерка. На много познатия почерк! Хенрих вече се досещаше кой е написал доноса.

— Благодаря, Ханс! Вие ме поразвякохте. Очевидно авторът на писмото е много наивен човек. Лошо ще бъде, ако това писмо попадне у Бертхолд. Трябва да ви кажа, че той не разбира от шега и може да го сметне като материал, насочен лично против него. Това той никога няма да ви прости.

Милер учудено замига с очи.

— Но, боже мой, Хенрих! Та и аз самият гледах на този глупав донос като на куриоз и го запазих само за да го покажа на вас! А сега, след като се посмяхме с вас...

Майорът така бързо извади запалката от джоба си и изгори анонимното писмо, че Хенрих не можа да му попречи.

— Това вече не беше нужно, Ханс! Каквото и да си говорим, но все пак това е документ!

— Никъде не е записан. Ние регистрираме само материалите, изпратени от нашите агенти.

— И все пак ми е жал! Авторът на писмото така ни развесели, а ние му отвърнахме с черна неблагодарност! А сега няма ли да заповядате и гостът да помисли за стопанина? Вие толкова нощи не спяхте, толкова много грижи имахте около тази комисия.

— Какво говорите, Хенрих! Мене винаги ми е било приятно да бъдем заедно. И много съм доволен, че ви дадох доказателства за моето най-искрено разположение към вас.

— Както и аз за моето!

Още щом се върна у дома, Хенрих се спусна към един от куфарите си, където в плик съхраняваше добре запазена снимката, подарена му от Шулц. Това бе ликът на генерал Даниел, снет на фона

на картата. Но Хенрих не погледна снимката. Той внимателно се вгледа в надписа, като сравни почерка на майора с почерка на автора на анонимното писмо.

Да, Хенрих не грешеше, както и предполагаше той, доносът бе написан именно от майор Шулц.

ХЕНРИХ ИЗПЪЛНЯВА ПРИСЪДА

— Мило момиче, ти просто не умееш да се държиш, както трябва. Не бива да забравяш, че седиш заедно със своя годеник, който е дошъл при тебе да пие вино. А ти ме гледаш с такива очи, като че ли сме женени от десет години и едва ли не се готвя да счупя бутилката в главата ти.

— Франсоа! Как умееш да се пошегуваш, да се шегуваш всякога, даже и сега! Кажи ми защо Людвина пристига именно сега, когато е толкова опасно!

Моника бе смаяна от вестта за пристигането на „братовчедката“ ѝ от Бонвил и не можеше да скрие тревогата си.

— Засмей се..., пийни вино. Нас вече ни заглеждат! Аз и без това постъпих непредпазливо, като дойдох в ресторанта. Но така е вече по-добре! Сега много приличаш на влюбена девойка... Учудена си защо Людвина пристига именно сега? Затова, защото най-после започна нещо подобно на истинска борба против окупаторите! В такъв случай връзката с Бонвил трябва да бъде постоянна.

— А тя има ли открит лист?

— Аз знам, колкото и ти. Ще пристигне Людвина Декок, трябва да я посрещнем — това ми е известно.

— А с кой влак?

— Днес в шестнадесет и двадесет.

— Добре, аз ще я посрещна.

— Ще отидем да я посрещнем двамата. Но не заедно. Аз ще чакам на перона от дясната страна на главния вход, ти от лявата. Този, който пръв забележи Людвина, ще тръгне в тълпата заедно с нея, без да дава вид, че я познава. Вторият, след като почака две-три минути, ще тръгне след тях, като наблюдава дали не ги следи някой. Непосредствено зад гарата, на ъгъла на Парижка и Лозарска, този, който посрещне Людвина, ще ѝ направи знак да спре пред щанда, където се продава сироп. Това, че двама пътници са се спрели едновременно да пият сироп, няма да предизвика у никого подозрение. Този, който наблюдава, ще мине покрай тях. Ако е убеден, че никой не

ги следи, може да се присъедини към компанията. Ако забележи нещо подозрително, ще продължи по-нататък сам. Ясно ли е?

— Всичко, освен едно, какво ще прави този, който пие сироп заедно с Людвина?

— В случай на опасност той, без да се оглежда, ще продължи пътя си и повече няма да се грижи за Людвина. Наоколо дежурят наши хора, на които са дадени необходимите указания.

— Десет минути преди да пристигне влакът аз ще бъда на гарата.

— Рано е. Ела в шестнадесет и деветнадесет. Не бива да те забележат, че стоиш на перона. Престори се, че си дошла на гарата да си купиш илюстрирани списания... А сега дай си ръчицата да си вземем до виждане така, както правят истински влюбени, и аз да бягам...

Франсоа стисна ръката на девойката, погледна я в очите и си тръгна. Вече на изхода се провикна, че първият танц ще бъде негов, махна с баретата си и изчезна зад вратата. Моника също махна с ръка и се усмихна, макар да не ѝ беше до смях.

Девойката много се разтревожи от пристигането на „братовчедката“, както тя нарече пред Хенрих Людвина Декок. С какво да се обясни това неочаквано пристигане, особено сега, когато гестапо въведе открити листове за всички, които влизат или излизат от Бонвил? На Людвина, както и на всички пътници, навярно ще се наложи да стои няколко часа на площада край гарата, обкръжени от кордон войници, и да чака, докато гестаповците им проверят документите. Кой знае как ще завърши за нея тази проверка. Този, който я изпраща тук, сигурно прави такъв риск, защото задачата е много важна и срочна. Толкова повече, че само преди три дена Моника писа на Людвина. За неподготвеното око то беше съвсем обикновено писмо — обикновена кореспонденция на две еснафки, изцяло заети със своите домашни работи. Моника пишеше, че в Сен Реми често пада сняг, което по-рано почти не е ставало, духат студени неприятни ветрове, много е трудно да се намерят продукти и цените отново се покачват. А това трябваше да се разбира така: в Сен Реми зачестиха арестите, което досега не е ставало, партизаните се активизираха, идването сега в Сен Реми е много рисковано...

И въпреки това предупреждение пак изпращат Людвина! Без съмнение, тя идва по много важна работа!

А и събитията се развиват така, че човек винаги трябва да бъде готов за всякакви изненади. Откак руснаците обкръжиха немската армия при Сталинград, Моника и майка ѝ всяка сутрин и вечер слушат радио. Сутрин — комуникето на немското командване, през нощта, ако успеят да хванат необходимата вълна — предаването от Лондон на френски език.

Досега за Моника, както и за госпожа Тарвал, Съветският съюз беше страна не само неизвестна, но и съвсем неразбираема. Жените казваха: „Там всичко е не така, както у нас.“ Но в какво се състоеше разликата — те не знаеха, а и не се стремяха да узнаят.

И изведнаж тази неизвестна далечна Русия започна да ѝ става все по-близка. Най-после за Моника тя стана така близка до сърцето, както родината ѝ — Франция. Моника се чувствуваше задължена на руснаците и заплащаше този дълг с единственото съкровище, което имаше: с любов и възхищение, с преклонение пред несъкрусимата сила на духа и с искреното желание самата тя да се присъедини към тази велика армия от борци за справедливост.

Всеки вестникарски ред, в който се говореше за боевете по далечните простори на Русия, девойката четеше с все по-голямо внимание. От Франсоа тя се научи да чете между редовете и вече знаеше: ако се говореше за изключителен героизъм на немските части, които защитават един или друг населен пункт, това означаваше, че този пункт или е освободен, или е обкръжен от руснаците, когато се съобщаваше за планомерно отстъпление на предварително подготвени позиции — това означаваше, че хитлеристите бягат.

Като четеше вестниците, Моника от време на време хвърляше благодарен поглед към ъгъла на лавицата, където бе поставена единствената книга, която тя можа да намери тук, в Сен Реми, за да се запознае по-добре с Русия. Колко малко е това и едновременно много!

Томчето от Ромен Ролан, в което той пише за Толстой... Тази книжка беше забравил у тях вуйчо Андре и тя дълго стоя от никого непрочетена на тавана в големия сандък, в който госпожа Тарвал събираше разни ненужни предмети, като повредени катинари, старите си шапки, реклами от различни фирми, счупени дръжки на врати, окъселите роклички на Моника и износените панталонки на Жан. Като ровеше във вехториите, Моника случайно намери тази книга, взе я като скъпоценна вещ и цяла нощ чете, стараейки се през душата на един

човек да вникне в душата на цял народ. Колко трудно бе на девойката да се ориентира в това, което бе написал Ромен Ролан! Тя самата не бе прочела нито ред от Толстой и поради това бе принудена да върви пипнешком след мислите на своя велик съотечественик, който не бе наясно пред какво повече се прекланя: пред гениалността на художника или пред величието на човека, страстно търсил истината през целия си живот... Но как е могъл Толстой да пише за непротивене на злото?

О, Моника добре знаеше, че на злото трябва да се противиш, иначе то ще те смачка. Понеже злото е въоръжено с всичко: с оръдия, бомби, автомати, концлагери, насилие, коварство, с жестоко равнодушие към хората, към човешкото сърце. Значи, и великите хора също грешат! Какво може да направи тогава тя, обикновената девойка от малкото градче, сгущено в предпланините на Алпите? И защо все пак така силно бие сърцето ѝ, когато чете за този непознат за нея руски човек? Нали и неговият народ не се съгласи да не се противи на злото, той въстана против своите подтисници и ги унищожи, той и сега се вдигна на оръжие, за да защитава своя живот, своите права.

Понякога Моника отваряше книжката на тази страница, където беше портретът на Толстой, и дълго разглеждаше лицето на писателя. Какво иска от нея този особен поглед, съсредоточен в себе си и същевременно насочен пряко в очите ѝ. Суров, остър, пронизателен и възискателен поглед, който буди в сърцето ѝ такава тревога? Той сигурно така е влиял на всеки, който го е виждал приживе. Той е искал справедливост, истина и ако сбъркаш пътя към тази истина, зовял е хората да я търсят и да я достигат! Вероятно този страстен стремеж към истината е свойствен на всички руснаци! Именно това ги е направило толкова решителни в борбата?

А нима този страстен стремеж към правдата не живее и в нейното сърце, не я мъчи вече дълго време? Колко ясно и просто беше всичко по-рано за Моника. Тя бе щастлива, че се е родила в такава прекрасна страна като Франция, тя бе благодарна на съдбата за това, че безкрайно обича своя народ и своята родина... И народът, и Франция за девойката бяха тъй необятни, за да ги опознае добре. И колко беше удивена, когато разбра, че за Франция знае само малко повече, отколкото за Русия. И за французите също. Съществува Лавал, правителство във Виши, което продаде нейната родина, съществуваше

такъв мерзавец като Левек, който предава честните хора и служи на враговете. Съществуват също така Франсоа, вуйчо Андре, Жан и стотици хиляди хора, които не склониха глава пред Хитлер и хитлеристите и забягнаха в планините, за да се бият с враговете. Значи, има два лагера французи и две Франции? А може би не две, а и повече? Защо към маките се присъединиха тези, на които родината даваше най-малко? Именно тези, които създаваха богатата в нея — отглеждаха лозя, пасяха стада по планините, работеха в работилниците, прокарваха пътища по планинските склонове. А тези, които живеяха на техния гръб, като мишки се изпокриха и от време на време, когато нямаше наблизно никой, крещяха за своя патриотизъм, за любовта си към Франция. Да допуснем, че хитлеристите бъдат прогонени. Какво ще стане тогава? Пастирите ще се върнат при стадата си, каменарите към чуковете си, лозарите при лозята си, работниците отново ще се наведат над становеите си. А тези мишки ще излязат от дупките си и ще се заемат да рѳат тялото на народа, да откриват нови магазини и заводи, да купуват разкошни автомобили? В техния град отново ще се появят охранени и капризни курортисти. И в нейната прекрасна Франция всичко ще тръгне по старому. Прекрасна. А тя уверена ли е в това?

Колко ти е тежко, Моника, сега, когато се събуждаш от твоя безоблачен юношески сън, с какви мъки се ражда твоята нова душа, та ти няма даже с кого да се посъветваш! Да се обърнеш към Франсоа? Но дали той има време да слага в ред твоята малка глупава главица? Ще се пошегува, както винаги, и толкова.

И все пак Моника се обърна за съвет към Франсоа. И за нейна изненада този път той не се опита да мине с шега.

А събитията се развиваха бързо и на Моника се струваше, че някъде далеч на хоризонта огрява розовата ивица на зората, която предвещава раждането на слънчевия ден след дългата бурна нощ.

А може би именно Людвина ще донесе важните новини? Нали са я пратили тези, които ръководят всички маки. Франсоа, естествено, не ѳ говори за това, но Моника не е дете, сама се досеща: достатъчно бе да каже на Людвина номера на влака, часа на тръгването му от Бонвил, за да хвъркнат вагоните във въздуха. Тя веднага съобщи на когото трябваше. А сега тя носи важни указания. Франсоа сигурно знае целта на идването ѳ, но той все още смята Моника за момиченце. Колко пъти

вече тя го моли да я вземе да участвува в някоя важна операция, а той само ѝ се усмихваше и казваше, че и без това е направила много повече, отколкото той е очаквал. И към Хенрих Франсоа се отнася по-иначе. Той вече не я предупреждава да внимава с него, а веднаж недвусмислено ѝ намекна, че и сред немците има много антифашисти. Не, сега не трябва да мисли нито за Хенрих, нито за това, с каква задача идва Людвина. Трябва да се постараете всичко да мине добре. Ето влакът изсвири, трябва да върви по-бързо, за да бъде на гарата в момента, когато той пристигне.

Моника излезе на перона и без да обръща внимание на гестаповците, които се шляеха, се приближи до вестникарската будка, разположена отляво на главния вход. Тя си купи вестник, взе от лавицата една книжка от илюстрирано списание и внимателно почна да разглежда есенните модни рокли, напечатани на последните страници.

Влакът пристигна и спря. Моника трябваше да даде вид, че от чисто женско любопитство разглежда тоалетите на дамите, като ги оглеждаше от главата до петите. Но в кой вагон е Людвина? Аха, ето от прозореца се мярна лицето ѝ. Ето Людвина излиза. Облечена е в светло кожено модно палто и с малка черна шапчица, около която красиво се очертават златистите ѝ коси, елегантна дама, на никого и през ума няма да мине... Но, боже мой, какво става?!

Моника даже си закри лицето с разтвореното списание и над него погледна Людвина.

Да. Един гестаповец отляво, друг отдясно и трети зад нея. Людвина е арестувана. Франсоа дали видя? И ако е видял, защо не се притече на помощ?

Моника направи крачка напред, но срещна суров предупреждаващ поглед. Людвина, съпроводена от гестаповците, изчезна в един от служебните входове.

Когато арестуваната премина покрай нея, Моника се въздържа да не политне и изкрещи, но пред очите ѝ притъмня. Девојката се опря на вестникарската будка, за да не падне.

— Отивай си в къщи и не прави глупости! — сякаш отдалеч дочу сърдития шепот на Франсоа.

Моника се обърна и бавно си тръгна. Пред хотела я настигна Франсоа.

— Ще изляза през черния вход — каза той в движение и влезе вътре.

Всичко това за Моника изглеждаше страшен сън. Сега тя ще влезе в своята стая, в своята малка крепост и кошмарният сън ще изчезне. Не, това е истина — на стола седи Франсоа, лицето му е бледо, сънено.

— Франсоа — извика девойката, — нима няма да можем да спасим Людвина? Та ние сме много! Да извършим нападение на гестапо, да я изтръгнем от ръцете им!

Франсоа горчиво се усмихна.

— Аз съм дошъл само за това, да те предупредя да не направиш нито едно непредпазливо движение, крачка или поглед! Арестуването на Людвина може да е случайно, но не е изключено да са подушили нещо. Трябва да бъдем готови за всичко. Прегледай си всички книжа и вещи. Не забравяй, че всяка дреболия може да доведе до много сериозни последствия. Унищожил ли билета, с който пътува до Бонвил? Извади всичко от чантичката си и още един път провери! Как по-нататък ще се свързваш с мене, вече знаеш — чрез продавача от галантерийното магазинче. Ако ме хванат, той знае как трябва да действа по-нататък — аз ще му дам указания. Срещу тебе те могат да имат две обвинения — отиването ти в Бонвил и срещите ти с мене. Срещите ти с мене са естествени — аз съм ти годеник. А за Бонвил... Аха, можеш да кажеш, че уж аз съм те ревнувал и ти си отишла в Бонвил, за да бъдеш с Голдринг необезпокоявана от мене. Това той ще потвърди, тъй като на пръв поглед така и изглеждаше. Мене ми се струва, че той е порядъчен човек. Но преди всичко е необходимо спокойствие! Легни си, почини и забрави за случилото се.

— Но те ще изтезават Людвина!

— Те могат да изтезават и Людвина, и мене, и тебе, и когото пожелаят. Все едно — всички няма да избият. Но ние знаем по кой път да вървим, нали, девойче? Това аз ти казах за всеки случай. Убеден съм, че всичко ще се уреди. И ще поиграя на сватбата ти.

Моника прегърна Франсоа и горещо го целуна.

— Това също за всеки случай. За всичко, което направи за мене. И... аз искам да ти кажа, че в мене можеш да бъдеш сигурен!

— Аз знам... — потрепера гласът на Франсоа.

Но щом остана самичка, Моника изгуби кураж. Пред очите ѝ се появи лицето на Людвина, стройната ѝ фигура, облечена в модното светло палто, а до нея зловещите фигури на гестаповците. Нима не може да бъде спасена, нима тя ще загине в ръцете на палачите?

Моника почувствува, че по тялото ѝ премина хладна вълна. Не, не трябва да стои със скръстени ръце, трябва да се действа. Преди всичко да се унищожат всички писма, още един път да се прегледат всички снимки, да почисти чантичката. Ето, купи си рогови игли и така си стоят завити в хартия с реклами от фирмата на магазина. Франсоа беше прав, когато предупреди, че всяка дреболия може да доведе до сериозни неприятности. Тя унищожихи билета, с който бе пътувала до Бонвил. И защо трябва това да крие? Сигурно те са я видели във влака. А как да отговаря, ако я попитат къде е отседнала? В стаята на Хенрих. Но нали портиерът на хотела много внимателно я изгледа и сигурно я е запомнил. Той може да бъде посочен за свидетел. Трябва да предупреди Хенрих да не казва, че я е видял заедно с „братовчедката“ ѝ. Тя няма да му обяснява нищо, а просто ще му каже, че са арестували „братовчедката“ ѝ, когато тя пристигнала на гости при Моника, и че това е някакво недоразумение... А дали не бива да помоли Хенрих да попита Милер за Людвина? Съвсем естествено е тя да се тревожи какво става с родственицата ѝ...

Моника като вихър се втурна във вестибюла и отново се качи на втория етаж в крилото, в което беше стаята на Хенрих, и без да се колебае, почука на вратата.

— Какво ви е, Моника? Защо лицето ви е бяло като платно, а ръцете студени като лед?

Хенрих също побледня, като видя девойката в такова състояние. Моника, без да отговори, се отпусна на стола. Горещите длани на Хенрих стискаха студените ѝ пръсти. Тези здрави ръце изглеждаха толкова надеждни. Да му се довери, да му разкаже цялата истина, той трябва да ѝ помогне да спаси Людвина!

— Хенрих, това, което сега ще чуете, аз може би нямам право да ви кажа. Но аз съм в безизходно положение. Арестувах братовчедката ми, тази, която вие видяхте в Бонвил. Тук, на гарата. Тя идваше у нас, при мене. Всяка минута може да арестуват и мене. Не ме питайте защо и как! Ако това беше лична моя тайна, аз бих ви я доверила. Но аз не

мога нищо да кажа. Кажете ми какво да правя? Може би вие ще ми помогнете?

Хенрих така силно стисна пръстите на девойката, че тя едва не извика.

— Ще направя всичко възможно, Моника. И за нищо няма да ви питам. Освен за това, което ще ми помогне да се ориентирам в тази работа. Но, в какво може да бъдете вие подозирана от гестапо?

— Бонвил, срещата с братовчедката, ако те узнаят за отиването ми там.

— За пътуването ви те знаят. Но аз убедих Милер, че сте дошли на среща с мене, и доколкото разбрах, той повярва. Простете ми за това признание. Но Милер свързваше вашето пътуване с нападението на маките върху влака с оръжие и аз съм длъжен...

Моника почервеня като божур.

— Разбирам ви. Благодаря, Хенрих! В случай на нещо аз мога да кажа, че съм била при вас?

— Разбира се. Но в момента, когато Курт ми предаде разговора си с Фелднер, вас ви нямаше в стаята. Запомнете!... А сега, що се отнася до братовчедката. Тя може би ще ви изложи?

— Само със самия факт, че идва при мене...

— Така, разбирам... Името на вашата братовчедка?

— Аз не знам под какво име тя пътува насам, но тя се казва... — Моника за минутка се поколеба. — Аз ви доверявам, Хенрих, истинското ѝ име е Людвина Декок. Но ако тя се е нарекла иначе, вие трябва да забравите това име.

— Може ли под формата на уважение към притежателката на хотела да се интересувам от съдбата на нейната родственица?

— Не, Людвина не ни е родственица.

— Това усложнява работата. Но аз все пак ще се помъча да разузная. Макар да не съм уверен, че ще успея.

— Господи, нима тя ще загине и няма никаква надежда за спасение? — простена Моника. — Ако работата се отнасяше само до мене, аз бих отишла в гестапо и бих настоявала, бих искала...

— Това няма да направите, Моника! Да се уговорим така: идете си и чакайте. Абсолютно никъде не излизайте, даже и в ресторанта. Аз ще се опитам да разузная доколко сериозни са обвиненията против Людвина Декок и веднага ще ви съобщя. Но се въоръжете с търпение,

с Милер аз трябва да се срещна в интимна обстановка, а това мога да направя едва довечера. Ясно, нали?

В знак на съгласие Моника кимна с глава и мълчаливо протегна малката, леко загрубяла ръка. Хенрих се наклони и притисна бузата си до нея.

— Аз ще направя всичко възможно и даже невъзможното само тези пръстчета да не треперят от вълнение! — прошепна той.

Когато Моника си излезе, Хенрих извика Курт и му каза да вземе от госпожа Тарвал шест бутилки коняк, лимони, захар и всичко това да занесе в колата.

— Къде ще отиваме, господин старши лейтенант?

— Ще вървя аз сам. А сега малко ще поспя, че нещо не ми е добре. Не ме събуждай до осем часа, ако не се налага по много важни причини. Когато замина, можеш да си отидеш в казармата, аз ще се върна късно.

— Слушам!

Хенрих легна да спи, надявайки се, че до вечерта главата ще престане да го боли, но не можа да заспи. Тревогата за Моника и различни съмнения разнесоха съня му.

„Имам ли аз право да се захващам с тази работа?“ — отново и отново, много пъти той питаше себе си.

След взрива в Бонвил го предупредиха, че не бива да се излага на рискове. Значи, сега той се готви да наруши заповедта? Но нима работата е в заповедта? Той и сам разбира ясно, че колкото по-добре се пази, толкова по-дълго ще работи и повече ще направи за родината, много повече, отколкото който и да е друг, тъй като барон фон Голдринг се ползува с пълно доверие. Той може да рискува само в краен случай. Но да наблюдава мълчаливо опасността, надвиснала над главите на честни хора, също не може! И ако Людвина не издържи и признае, че идва при Моника..., при тази Моника, в която Милер вече се съмнява.

Хенрих чувствуваше как го побиват тръпки при мисълта, че девойката може да попадне в лапите на гестаповците. Не, това той не биваше да допусне! Толкова повече, че сам я въввлече в тази работа. Ако той не бе й казал за влака с оръжието, тя не би отишла в Бонвил, не би се срещнала с „братовчедката“ и сега всичко щеше да бъде в ред.

Но той не искаше оръжието да отиде на местоназначението си и само чрез Моника можеше да предупреди маките. А ако това е така...

Хенрих скочи от кревата. Да! Как не помисли той за това веднага. Единственият източник, от който Моника можеше да узнае за влака, това бе той, Хенрих фон Голдринг. Веднага след ареста на Моника той ще трябва да дава официални показания и тогава ще загуби доверие, ще започнат да се вглеждат внимателно във всяка негова постъпка. И провалът му като разузнавач ще бъде неминуем.

Може би за първи път в живота си, Хенрих се зарадва, че лично над него е надвиснала опасност. Значи, той е длъжен да се намеси, докато не е късно, трябва, докато не е късно, да спаси Людвина Декок. Когато Курт точно в осем часа почука на вратата, Хенрих беше вече готов, облечен в нов костюм, сякаш се готвеше да отива на банкет.

Когато се убеди, че бутилките с коняк са в колата, той седна зад кормилото и след няколко минути вече влизаше в двора на резиденцията на Милер. Часовите пуснаха колата, без да му поискат пропуск — те добре знаеха, че старши лейтенант Голдринг тук е свой човек.

В кабинета си Милер не беше сам — срещу него седеше млад, много красив офицер с пагони на лейтенант.

— Запознайте се, драги Хенрих, моят заместник, лейтенант Заугел. Току-що се връща от отпуск. Аз вече съм ви говорил за него.

— И трябва да добавя, много хубави неща. Много съжалявам, че досега не съм имал възможност да се срещна с вас, господин Заугел.

Бузите на лейтенанта, покрити с нежен руменец, пламнаха като на момиче. С къдравите си златисти коси, с големите си сини очи и с нежната си детска уста той изобщо повече приличаше на момиче. Само брадата на лейтенанта, силно удължена, нарушаваше общата хармония на чертите на лицето и независимо от красотата му го правеше неприятно.

— Какъв щастлив случай доведе при нас такъв скъп гост? — възкликна Милер, като грабна двете ръце на Хенрих. — Наистина, как ви дойде наум да ни посетите?

— Аз съм свикнал да се виждам с приятелите си всеки ден и само в краен случай през ден, а днес е трети ден, откакто не съм ви видял даже в казиното през време на обяда. И така, моето идване се обяснява само с вашето невнимание към моята особа.

— Мили бароне, обиждате ме. Вие знаете какво е моето отношение към вас. Но сега се струпа толкова много работа! Просто не мога главата си да вдигна. Няма време даже за момент да изляза навън.

— Това вече е намек, че съм ви попречил на работата? — На лицето на Хенрих се появи израз на разочарование. — А аз се надявах, че ще поседим, ще си поговорим и даже взех със себе си няколко бутилки коняк.

— Мили бароне! Нима мислите, че ако беше така, аз не бих ви казал направо? Та ние сме приятели, а между приятели церемониите са излишни. Господин Заугел, заключете, моля, вратата и кажете никой да не ме безпокои. А къде са тези вълшебни бутилки?

— Те са в колата. Наредете да ги донесат тук и нека вземат пакетите с лимони и захар.

— Каква предвидливост! Ей сега ще поръчам на адютанта... Не. Ще се получи малко неудобно. Господин Заугел, не служебно, а по приятелски донесете всичко в моята стая. А през това време аз всичко ще приготвя. Хенрих, моля, заповядайте тук!

Милер отвори вратата към съседната стая, която му служеше за спалня и столова в дните, когато дълго време се задържаше в гестапо. Освен широкия диван тук имаше малка маса и бюфет.

— Ще минем без помощта на ординареца, така ще бъде поинтимно — говореше Милер, като нареждаше чашите и чинийките по масата.

— Добре, че няма да има странични хора, днес съм решил да се напия. Нямаме представа какво настроение имам днес.

— Каквото и да си приказваме, но няма човек къде да се повесели.

— Пратиха ни в тая дълбока провинция! Нито развлечения, нито веселба има тук! — оплака се Хенрих.

Милер двусмислено се усмихна.

— А какво става с госпожица Моника? Омръзна ли ви вече?

— Там е работата, че не ми е омръзнала! Както всяко порядъчно момиче, тя гледа на нашите отношения много сериозно, много по-сериозно, отколкото аз бих желал. С нея без въздишки и прочие не можеш да минеш. А аз не искам сериозно да ухажвам! Вие може би не знаете, но аз имам годеница, с която в скоро време ще си разменим пръстените.

Заугел влезе и постави на масата бутилките. Милер млясна от удоволствие.

— Тогава първият тост да бъде за вашата годеница! Но, Хенрих, коя е бъдещата баронеса?

— Лорхен Бертхолд!

— Дъщерята на генерал-майор Бертхолд? — попита Заугел. — Прекрасна партия! — Сините очи на лейтенанта засияха, сякаш той щеше да се жени за дъщерята на Бертхолд.

Милер поздрави Хенрих сдържано, с подчертано уважение.

— За бъдещата баронеса Лорхен фон Голдринг! — провъзгласи той и вдигна чашата си.

И тримата едновременно изпразниха чашите. Хенрих веднага наля още по една.

— При това положение, бароне, грехота е пред бога, ако не преминете на работа при нас: вие сте свързан с генерала по две линии и за вас той ще направи всичко. Това ви говори ваш приятел, стар контраразузнавач, който разбира как трябва да се прави кариера!

— Господин Милер е прав — подкрепи Заугел. — Представете си колко хубаво бихме работили тримата!

— Ние с Ханс вече говорихме за това... Чакайте да наля още по една. Не е хубаво чашите да стоят празни. Та ние с Ханс вече говорихме и аз казах причините за моето колебание. Страхувам се, че не съм достатъчно способен за тази работа. А за да работи човек в гестапо, трябва да притежава способност, бих казал, даже дарба.

— Вие сте прав — охотно се съгласи Милер. — Но аз мисля, че по-добър кандидат за работа в нашето ведомство трудно може да се намери. Освен това вашият втори баща и бъдещ тъст ще може много да ви помогне. Ето, да речем, капитан Лютц би бил съвсем неподходящ за нашето ведомство, той е извънредно мек човек...

— Господин Милер ви дава чудесен съвет, бароне! Аз например работя само три години в гестапо и не мога да си представя как бих живял, ако ми се наложи да променя работата си — призна Заугел, вече порядъчно пийнал.

Конякът почна да действа. Бузите на Заугел ставаха все по-червени, сините му очи помътняха. Милер беше по-трезв, но и той вече разкопча яката на ризата си и все по-често бършеше с кърпичката потното си чело.

— Заугел е роден само за следовател — потвърди Милер. — Той може от сутрин до вечер да води следствие, но ще постигне целта си. Той е поет в следствието, ако мога така да се изразя.

— Но на поета е нужно вдъхновение, а то, както казват, не идва всеки ден — забеляза Хенрих.

— О, тогава вие не разбирате истинския смисъл на нашата работа, нейния вкус! Именно тя ражда вдъхновението! Тя ме опиянява като този коняк. Не, не лъжа! Нима може да се сравни обикновеното опиянение с насладата от пълната власт над човека? Да се правиш на наивен, снизходителен, да дадеш на арестувания да почувствува, че се е измъкнал от клопката, и изведнаж с един удар да го затвориш в капана! Рязко да смениш тактиката: да го объркаш, да не му дадеш да се опомни, да го накараш да падне на колене пред тебе, да се моли, да плаче, да ти целува ръцете! О, в такива минути наистина се чувствуваш свръхчовек!

— Русата скитница! — пиански се закикоти Милер.

— О, Ницше е моят бог! Той излекува нас, немците, от лигавия идеализъм. Нека загине човек, стотици, хиляди, милиони хора в името на свръхчовека! Защо ме гледате така, бароне? Ха, ха, ха! Вие се боите да пристъпите чертата, която отделя човека от свръхчовека. Едно-две следствия и вие ще се убедите, че това не е толкова трудно, ако сте се родили истински аристократ на духа, а не жалък роб!

Заугел все повече се напиваше. Златистите му коси бяха разчорлени, очите му почервенели, дългите пръсти на нежните му ръце ту конвулсивно се свиваха в юмрук, ту отново бавно се разтваряха.

Хенрих едва се сдържаше да не удари с бутилката по главата този „аристократ на духа“.

— Приемате ли предложението ми, Хенрих? — попита Милер, на когото омръзна пианското лигавене на помощника му.

— Трябва да попитам татко. И ако той даде съгласието си, аз мисля, че ние тримата ще успеем да склоним генерал Еверс да ме пусне в SS.

— Аз съм сигурен, че господин Бертхолд не само ще се съгласи, но ще те благослови! Да прием за неговото съгласие! И за това в най-скоро време да видим тук, в Сен Реми, баронеса Лорхен Голдринг! — вдигна чаша Милер.

— Страхувам се, че това няма да стане така скоро! Ние сме решили да се венчаем, когато се свърши войната. Но годежът ще се състои в началото на февруари, на рождения ден на моята избраница.

— И вие искате да ме убедите, че през цялото време ще се държите като свети Антоний! — усмихнато попита Милер.

— Но, боже мой, вие неправилно ме разбирате! Трябва наистина да си светия, за да устоиш на красивите жени. Но положението ми на годеник ме задължава да бъда внимателен, между нас казано, да крия волностите си! Макар че, общо взето, няма какво и да крия: тук, в Сен Реми, аз съм принуден да живея така...

Заугел се наведе и прошепна нещо на ухото на началника си, Милер се закиска.

— Искате ли малко да се позабавлявате, свети Антоний? — изведнаж попита той.

— Зависи с какво...

— Господин Заугел, вие разпитвахте ли вече францужойката от Бонвил?

— На втория стадий — каза той, заеквайки.

— Не разбирам за какво става дума? — наостри уши Хенрих.

— Господин Заугел разработи, свой метод за водене на следствие. Той има три стадия: първият, който вече чухте, това е вътрешната обработка, вторият — външната, а третият — комбинация от двата първи — поясни засмяно Милер.

— И какви са резултатите от вашата обработка, господин Заугел? Призна ли си тя? — попита Хенрих и като почувствува, че гласът му потрепера, се закашля.

Заугел недоволно се намръщи.

— Още не е, но аз не се тревожа от това — към втория стадий на обработка ние току-що пристъпихме! Днес... как да се изразя?... Аха. Днес тя видя само цвета, а утре ще вкуси ягодките! Бъдете уверен, щом почувствува вкуса им, веднага ще каже при кого е дошла.

— Но може би жената не е виновна?

— Драги Хенрих — намеси се Милер. — Вие като бъдеш наш колега трябва да знаете, че от гестапо човек може да отиде или на оня свят, или в концлагер. Концлагер наблизно няма и поради това остава едно — оня свят! Но ако съм на мястото на Заугел, няма дълго да се занимавам с нея, аз се придържам към принципа: по-малко французи

— по-малко врагове. Вярно е, че тази е много красива, и жалко ще бъде да я изпуснем, без да я погалим.

— Красива жена и вие не давате да я видя!

— Господин Заугел, баронът е прав. Разпоредете се!

Клатушкайки се, Заугел излезе от стаята и като отвори вратата на кабинета, извика на дежурния:

— Доведете Людвина Декок!

Хенрих почувствува, че напрежението му достигна до крайния предел. Мозъкът му трескаво работеше: трябваше да даде вид, че е очарован от красотата на жената, да помоли да го оставят с нея насаме, а по-нататък ще действа в зависимост от обстоятелствата... Но как? Да устрои бягство оттук е невъзможно. Да предложи на тези двама идиоти разходка с колата, като вземат със себе си и арестуваната уж да се позабавляват? Това може би е единственият изход. Но трябва още по-здраво да ги напие, за да забравят на кой свят се намират! Заугел е вече близко до това положение, но Милер...

Хенрих уж случайно с лакътя си събори своята чаша от масата, злобно изруга и поиска голяма чаша, като предложи на всички да пият с големи чаши. Само невзрачните студентчета, на които устата още мирише на мляко, пият коняк с ракиени чаши. Милер, който също се клатушкаше, донесе три големи чаши и ги напълни догоре. Заугел изпи своята до дъно. Като се смееше пиански, Милер също се опита да пресуши своята на един дъх, но така се закашля, че едва си пое дъх.

— Дявол да го вземе, всичко ми се върти пред очите! — изпъшка той и подпря главата си с ръце.

— И на мене някакви кръгове ми се въртят пред очите — засмя се Хенрих, преструвайки се на пиан. Той даже не докосна своята чаша. Преценил бе правилно, че никой няма да го забележи.

Чуха се стъпки и автоматчик въведе в стаята млада жена. Тя бе само по скъсан комбинезон и трепереше от студ. Кървава ивица минаваше от лявото ѝ рамо към гърдата.

Като видя Заугел, тя отстъпи назад към вратата и цялото ѝ тяло настръхна. Но на окаменялото ѝ лице не трепна нито един мускул. Тази неподвижност изглеждаше неестествена, сякаш мислено жената бе преминала границата, която я отделяше от смъртта. В големите ѝ кафяви очи бе застинало мъртво спокойствие.

Заугел се опита да стане, но се олюля и като чувал се строполи върху стола. Потъмнелите му очи тъпо изгледаха Людвина и изведнаж блеснаха.

— Гос-госпожата може да седне! Аз съм ви повикал не за разпит, а... на помен. Съгласете се, че е много любезно и оригинално да се покани дама на собствения ѝ помен.

Жената не помръдна. Тя като че ли не чуваше думите на Заугел и не виждаше присъстващите в стаята.

— Ааа, значи, вие се гнусите — лейтенантът отново се опита да стане, направи крачка напред, но се залюля надясно и се удари силно с лакътя си върху острия ъгъл на бюфета. — Уууу! — пискливо простена той и почервенялото му лице изведнаж така побледня, като че ли ей сега ще загуби съзнание. Милер се втурна към помощника си и го хвана с ръце под мишниците.

— Аз ви казах — няма нужда да се занимавате с нея! Водете я към ямата! — и Милер чукна пръсти, имитирайки звука на изстрел.

— Да, да, към ямата, към ямата, към ямата! — крещеше Заугел и чукаше с юмрук по масата.

Клатушкайки се, Милер отиде в кабинета си и след около минута се зърна с книжка в ръка.

— Ето регистъра, разпишете се!

Заугел бързо взе писалката и се наведе над книжката. Хенрих видя, че след името на Людвина Декок се появиха четири думи: „Присъдата приведена в изпълнение. Заугел.“

— Ханс! — потупа го по рамото Хенрих. — Извинявай за един момент!

Милер и Хенрих застанаха малко встрани от масата.

— Имам към вас молба, Ханс, разрешете аз да изпълня тази присъда! Вашият Заугел все едно сега не е способен да направи това. А тази жена много ми харесва... Разбирате ли ме?

— А, свети Антоний не устоя пред изкушението! Заповядайте! Забавлявай се колкото искаш! — Милер премина на „ти“. — Искаш да останеш тука или желаш да я заведеш в стаята си? Само че никаква жива душа не бива да те види!

— Бъди спокоен, аз имам ключ от черния вход.

— Постарай се до сутринта всичко да бъде свършено! Заугел, обяснете на барона къде вършите тази работа! Тфу, той спи! Тогава аз

ще ти кажа. От нашата уличка нагоре право към скалата, която се е надвесила над реката, продължава път. Поставяш я на края на скалата, стреляш или я буташ — и нито една жива душа няма да узнае кой е хвърлен оттук, реката ще отнесе тялото далеч на юг и така ще го обезобрази, че...

— Ясно. А сега наредете да отведат красавицата в колата и с нещо да я завият. Нека автоматчикът я пази, докато ние с тебе изпием още по една. Наливай бързо, че ръцете ми треперят... Сигурно от това, че още не съм свикнал.

— Първият път винаги е така — почука го снизходително по рамото Милер. — Нищо, ще свикнеш!

Беше три часът през нощта, в хотела всички спяха и Хенрих незабелязано доведе Людвина Декок в стаята си. Жената през цялото време мълчеше и по стълбите вървеше като насън, без да гледа в краката си и без да се докосва до парапетите. Едва в стаята тя като че ли се събуди — за пръв път Хенрих чу гласа ѝ.

— Мръсник! — изкрещя Людвина. — Ти си по-отвратителен от онзи палач с лице на ангел!

От силното избухване на гнева и омразата ѝ тя се олюля, но когато Хенрих се приближи, за да ѝ помогне да седне, тя го блъсна с неочаквана сила.

— Не се приближавайте, все едно — жива няма да ви се дам!

— Добре, аз няма да се приближа. Но все пак седнете. Людвина Декок! Аз ей сега ще повикам госпожица Моника и тя...

— Аз не познавам никаква Моника!

— И тя всичко ще ви обясни.

— Повтарям, аз не познавам никаква госпожица Моника!

— Тогава аз ще ви напомня: това е тази девойки, която ви предаде в Бонвил сведението за влака и която днес посрещаше своята братовчедка на гарата.

— Аз тук нямам нито една позната душа и никой не ме е посрещал.

— Добре, след малко ще проверим...

Хенрих приближи до телефона и извъртя номер. Очевидно това позвъняване се е очаквало, отсреща веднага се обадиха.

— Моника, моля ви се, елате веднага в стаята ми! — чу Людвина спокойно произнесените думи и веднага пред очите ѝ притъмня, тя

почувствува, че се проваля в бездна.

ГОДЕЖ, ПОДОБЕН НА ПОГРЕБЕНИЕ

„От двадесет и пет януари получаваш десетдневен отпуск. На четвърти февруари трябва да бъдеш в Мюнхен. Целувам те. Баща ти.“

Това по-скоро напомняше на заповед, отколкото на покана.

Телеграмата Хенрих получи на адреса на щаба и веднага отиде при генерала.

Но Еверс отказа да прочете телеграмата.

— Знам, знам! По-завчера ми звъня по телефона Бертхолд и аз му обещах да ви пусна. Но не мога да ви дам отпуск повече от пет дена. Обяснете на моя приятел за обстановката, при която живеем, за да не остане с впечатление, че аз съм прекалено строг към своите офицери. Впрочем, аз съм убеден, че той не по-лошо от нас е осведомен какво става тук. При друга обстановка с удоволствие бих ви пуснал за цял месец, но сега...

— Много ви благодаря, господин генерал!

И така отново трябва да се ходи в Мюнхен.

За целта на пътуването му знаеше само Милер. Даже на Лютц Хенрих реши за сега да не казва за своите отношения с дъщерята на Бертхолд. Капитанът си има свои възгледи, които не всякога съвпадат с общоприетите сред болшинството от офицерите.

— Добре, Хенрих, заминавай — с въздишка каза Лютц. — Надявам се, че от баща си ще узнаеш такива неща, за които нашите вестници и радио даже и не споменават. А така ми се иска да знам всичко онова, което става. Омръзна ми да живея като къртица: блъснаха ни тук в тази яма и седим, без нищо да знаем и да видим.

Дните, които оставаха до тръгването, бързо се изнизаха. Надожи се още един път да ходи в Понтей — да приеме новопостроения дот, да занесе един пакет в Шамбери, да изпълни няколко дребни, но трудни поръчения.

Поради всичко това Хенрих се видя с Моника само един път, девойката дойде да му съобщи, че с Людвина Декок всичко е в ред, че тя е в пълна безопасност. Моника толкова много се бе тревожила за Людвина и Хенрих, че сега сияеше от щастие, и Хенрих не се реши да ѝ каже за отиването си в Мюнхен.

Но повече не можеше да крие. В навечерието на своето заминаване той се отби в ресторанта да предупреди, че привечер ще дойде да си вземе до виждане.

Госпожа Тарвал го посрещна с упрек:

— Господин Голдринг, ето вече три дена, откак не сте прекрачвали прага на ресторанта ми! Аз разбирам, ние ви причинихме толкова тревоги...

— Да ме пази бог, госпожо! Аз просто не исках да ви създавам излишни грижи. Сега е толкова трудно с продуктите. Дори притежателят на казиното, където обядваме, се оплаква, макар че получава всичко необходимо без никакви ограничения.

— Но нали все още не съм затворила ресторанта! Колкото и тежко да е с продуктите, за вас, господине, всякога нещо ще се намери.

— Трогнат съм от голямото внимание, госпожо. Аз го чувствавам на всяка крачка. И сега много ми е тъжно, че ми се налага за няколко дена да се разделя с вас и с госпожица Моника.

— Какво, вие пак заминавате? Кога и къде? — Моника се мъчеше да скрие вълнението си, но лицето ѝ веднага стана тъжно.

— Утре сутринта за Мюнхен! Този път само за пет дена. За щастие, генералът не ме пусна за повече дни.

— И вие се отбихте да си вземете до виждане така набързо! — обиди се Моника.

— Аз дойдох да поискам разрешение да ви навестя довечера. Ние толкова отдавна не сме се виждали!

Но вечерта Хенрих не можа да се срещне с Моника. Неочаквано дойде Лютц.

— Защо нарушаваш традициите, Хенрих? Редно е вечерта преди тръгването да прекараш заедно с приятелите си.

— Разбира се, не е лошо да организираме прощална вечеря, но ми се струва, че сега вече е късно, Карл, даже неприлично. Работите на фронта не вървят добре.

— Говори направо — вървят лошо.

— Даже много лошо, ако трябва да бъдем откровени.

— Ето цял месец вече ходя като побъркан — уморено произнесе Лютц. — Чувствувам се като глупак, когото през цялото време са лъгали, и изведнаж пред очите ми блясва действителността: всичко онова, в което вярвах, или, по-точно, в което ме караха да вярвам, е чиста измама, халюцинация.

— Значи така ти подеждуваха сталинградските събития.

— Те само помогнаха по-бързо да се ориентирам. Германия, на която, както ни уверявах, трябва да се подчини цял свят, пред която коленичи Европа, дойде до положението да не може да спаси триста хиляди свои войници, най-добрата си армия! Ти разбираш ли какво значи това? Банкрут! Нашето командване изпраща в помощ на обкръжените в Сталинград армия след армия, а те изгарят като дърва в печка, те наистина изгарят като в огън. В най-добрия случай оттам се връщат дълги влакове, пълни със сакати, контузени и побъркани! Ох, само като си помисля, главата ми се пръска.

Голдринг и Лютц не един път бяха говорили за положението на фронта, но никога Хенрих не бе виждал приятеля си в такова угнетено състояние.

— Знаеш ли какво, Карл, остани тая вечер да спиш при мене. Ще вечеряме и ще си поговорим... Аз не съм си взел до виждане с госпожица Моника, ще поканим и нея.

— А няма ли да ти попреча, ако остана! Знаеш ли, просто ме хваща страх, като остана сам с мислите си!

— С твое съгласие аз ще позвъня на госпожицата, ще я поканим и ще поръчам всичко необходимо.

Хенрих вдигна слушалката, но на вратата почукаха неочаквани гости — Милер и Заугел.

— Значи така! Искахте да избягате в Мюнхен, без да се простите с приятелите си? — извика Милер от вратата.

— Както виждате, стоя до телефона и звъня именно на вас — излъга Хенрих.

— Аз ти казах, Заугел, че няма нищо неудобно, ако се явим така, без покана! А, господин Лютц, и вие сте тук? Чудесно! Четиримата ще прекараме по-весело. А може би няма да бъде лошо да поканим и госпожицата? В женска компания, знаете...

Хенрих хвърли бърз поглед към Лютц и той го разбра.

— По желание на старши лейтенанта, докато той се обличаше, аз поканих госпожицата. Но тя нещо не е добре. Следователно компанията ни тая вечер ще бъде чисто мъжка.

На Хенрих не оставаше нищо друго, освен заедно със своите неканени гости да отиде в ресторанта.

Колкото и да се мъчеше, Хенрих не можа да се отърве от Милер и Заугел и вечерята се проточи много до късно. За среща с Моника не можеше и да се мисли. Наистина сутринта Хенрих успя да се отбие при девойката за няколко минути, но раздялата стана съвсем официално: Моника не повярва, че гостите на Хенрих бяха се събрали случайно.

С мъка в душата Хенрих отиваше при годеницата си. И преди тръгването, и във влака той се мъчеше да не мисли за нея, да забрави даже защо отива в Мюнхен. И в началото успя да разпилее тези мисли. Като живо пред очите му стоеше обиденото и тъжно лице на Моника, което засенчваше всичко друго. Да, тя имаше право да му се обиди. И не за това, че не изпълни обещанието си и не отиде да се прости с нея. Хенрих се измъчваше от мисълта, че тръгна като крадец, без да обясни на девойката играта, която трябваше да води с Лора. Но как и с какво той можеше да обясни отношенията си с дъщерята на Бертхолд? Щом не знае причината, Моника не можеше да оправдае поведението му. А именно причината той не биваше да ѝ казва.

Колко много се усложняваха работите... само за това, че на пътя си срещна Моника и не можа навреме да забележи опасността, която грозеше и нея, и него самия. „Сега вече е късно..., сега вече е късно..., сега вече е късно...“ — сякаш повтаряха колелата на влака. Не, той, както и Лютц, не бива да остават сами със своите мисли.

С усилие на волята Хенрих отклони тези мисли. По-добре да мисли за Лора, за нещастните момичета, които тя изтезва. Това предизвиква гняв, а гневът и омразата всякога мобилизират. С какво удоволствие той би пратил по дяволите своята годеница, баронството, но му се налага да играе ролята на влюбен, да ухажва Лора, да слуша дългите нравоучения на Бертхолд, да целува ръка на госпожа Елза. И на всичко това да постави годежен пръстен на Лорината ръка. На същата тази ръка, която бие робините с камшик.

Не, по-добре да легне да спи, отколкото да мисли за това. Да даде бакшиш на кондуктора, за да не пуска никого в купето, и до сутринта

за нищо да не мисли.

Хенрих се събуди на сутринта, когато влакът пристигна в малкото погранично немско градче Мюлхаузен. Тук той трябваше да чака до вечерта, за да се прехвърли на мюнхенския влак.

Като предаде куфара си в гардероба на гарата, Хенрих отиде да се поразходи из града. От задушната атмосфера във вагона главата му тежеше и скитайки безцелно, той приятно дишаше студения въздух. Ала скоро тази разходка му омръзна. Физически той не бе уморен, но градът имаше много тъжен и мрачен вид. Силно впечатление му направиха пустите улици и главно необикновената тишина, която цареше наоколо... Отделни хора — главно жени и деца — мълчаливо бързаха нанякъде, като си подхвърляха един на друг по няколко думи. Даже учениците се държаха като малки старци, не се чуваха закачки, смях и обикновените детски викове. Към единадесет часа Хенрих видя табела на ресторант и реши да закуси.

Ресторантът също бе съвсем празен. Единственият посетител тъжно дремеше над чаша бира и сервитьорката нещо се суетеше около тезгяха. Като видя новия клиент, тя бързо дойде и най-напред попита има ли купони за храна. После дълго изрязва купоните и едва след това се заинтересува какво ще поръча за закуска господин офицерът. Сервитьорката питаше по инерция, защото от разговора по-късно стана ясно, че в ресторанта въобще няма никакъв избор. Цялата поръчка трябваше да се ограничи с две яйца, консерви, чаша бира и чашка кафе.

Още щом започна да яде Хенрих искрено съжали, че не послуша госпожа Тарвал и не си взе храна за път. Консервата имаше такъв неприятен вид, че Хенрих даже не се допря до нея, бирата горчеше и миришеше на бъчва, а кафето, както предупреди сервитьорката, не беше истинско. Като изяде яйцата, Хенрих почувствува още по-голям глад. Когато започна да пие кафето, погледът му се спря на единствения посетител на ресторанта. Това беше старец на около шестдесет и пет години. Беше пиян. С някога сините, а сега помръкнали от старост очи той с нескривана злоба гледаше Хенрих и върху изкривените му устни се четеше злъчна усмивка.

— Какво, господин офицер, не ви ли харесва? — с насмешка попита той и кимна с глава към бирата и консервите. — Мислите, че заслужавате по-хубаво? А аз казвам — не! Вие и това не заслужавате!

Старецът взе недопитата чаша с бира и седна по-близо до Хенрих. Сега те седяха на съседни маси почти един до друг. Чуваше се неговото хрипливо дишане.

— Къде е земният рай, в който искахте да превърнете Германия? Минаха вече повече от десет години, откакто аз ви повярвах, заедно с вас крещях: „Германия, Германия над всичко!“ И чакам този рай. О, аз се срамувам, като си помисля само какъв глупак съм бил! Да повярвам на вас! До такава степен да се заблудя! Къде е, питам ви, всичко това, което вие обещавахте на мене, обикновения немец, който няма нищо друго, освен тези две ръце?

Опрял се на облегалката на стола, Хенрих с интерес слушаше стареца.

— Ето, вие помирихте закуската и я оставихте! На лошо мирише! Не сте свикнали на такава? А знаете ли, че аз не мога да занеса на моята болна Ема даже две яйца? Знаете ли? Вие ми обещахте цял свят, а аз умирам от глад, няма с какво да прехранвам семейството си. Вие завладяхте Австрия, за това бяха необходими само няколко полицейски отряда, вие окупирахте продадена Чехословакия и това ви завъртя главата! Вие се втурнахте в Русия! Вие искахте да вземете земята ѝ, нейния хляб? А къде е моят Хелмут? Питам ви, къде е единственият ми син? За какъв дявол ми е този Сталинград? Кой ще ми върне сина? Кой? Какво ме гледате така? Мислите, че ще се изплаша ли? Плюя аз на вас! Вие ми взехте единствения син, жена ми сега умира, а искате да се утешавам с мисълта, че геройски загиват на брега на Волга синовете и на други родители! Какво ме гледате? Хайде, арестувайте ме! Вържете ме! За това, че сте заловили вътрешен враг на Германия, ще ви окачат още един „Железен кръст“ на корема. Вие сте врагове! Аз обичам Германия! Аз, а не вие обичате Германия!

— Свършихте ли вече? — спокойно попита Хенрих и отправи очи към тезгяха. И сервитьорката, и собственикът, който поглеждаше от стаята в дъното на ресторанта, си глътнаха езиците, щом чуха протестните думи на стареца.

— Не, аз още не съм казал всичко! Ето какво още не съм казал: аз никога не съм бил комунист, но сега, когато срещна приятелите на Телман, отдалеч ще им сваля шапка, ще поискам да ме извинят, че не ги послушах, а повярвах на вас... Лъжци.

Голдринг почука с лъжичката по чинийката, плати си закуската на сервитьорката и излезе.

„Започна! Започнаха да отрезвяват — мислеше Хенрих. — Ето първите последствия от битката при Сталинград. Макар и в пияно състояние, макар от мъка по сина си, загинал някъде по приволжките степи, но този обикновен немец вече се осъзнава, той говори в очите на офицер такива неща, за които в началото на войната не би посмял даже да помисли!“

С чувство на облекчение Хенрих се качи във влака за Мюнхен. Този път не успя да се настани сам в купе. Влакът беше препълнен с офицери. Част от тях отиваха на Източния фронт. През цялата нощ пиха във вагона и пяха за прелюбената Лили Марлен. Но това не беше веселие, а отчаяно желание да забравят страха от Източния фронт, където отиваха като на заклание...

В четири часа сутринта влакът пристигна в Мюнхен. Хенрих отиде да се обръсне и реши веднага да отиде у Бертхолдови, спомняйки си колко недоволна бе госпожа Елза миналия път, когато той си бе ангажирал стая в хотела на гарата.

Между другото двамата бертхолдовци и преди всичко самата Лора даваха всичко само Хенрих фон Голдринг да не пристигне именно сега. В този и в близките дни пристигането на Хенрих не беше никак желателно. Това разбираха всички и особено самата годеница. Колко много съжеляваше тя, че отиде на тази проклета ферма! Но нима Лора можеше да предположи, че ще се нареди така глупаво.

След първото идване на Хенрих родителите започнаха снизходително да се отнасят към всички капризи на своята единствена дъщеря. Лорхен беше вече почти баронеса! Макар че официалният годеж не бе се състоял, Бертхолд дума по дума предаде на жена си и дъщеря си своя разговор с Хенрих, а те от своя страна разказаха на приятели и познати. Нашироко се разнесе слухът, че Бертхолд успял блестящо да нареди дъщеря си. Госпожа Елза и Лора отново почнаха да канят гости в салоните, чиито врати дотогава така неохотно се отваряха. Вниманието и особено завистта на приятелките ѝ силно поласкаха самолюбието на Лора. Сега тя се държеше по-важно и много възискателно почна да подбира компанията си, а с Бертина, която доскоро считаше образец за себе си, съвсем скъса. Това беше направено под натиска на майка ѝ.

Да, Лора се радваше, че скоро ще стане баронеса, с нетърпение очакваше това знаменито събитие и усилено се готвеше за него. Цялото си свободно време сега тя посвещаваше на своя чеиз. Не харесваше старите неща, които госпожа Елза криеше в шкафовете, сандъците и скриновете. Как може Лора да постеле върху своето брачно легло тези чаршафи от просто ленено платно? Или да облече така грубо ушита нощница? Та няма може да се ушие хубава рокля от копринен плат, който вече почти половин век лежи на дъното на сандъка? А за какво са тогава фините холандски платове, брюкселските дантели, френското копринено кадифе? И Лора тичаше от магазин на магазин, където през задния вход можеше да купи всичко това, говореше на майка си, че баща ѝ вместо тези отвратителни скулптури е трябвало да донесе от Русия кожи. Лора искаше от майка си пари, пари и пак пари, за да не се изложи пред своя Хенрих, пред своя любим барон, наследника на славните фон голдринговци.

Злополучната ферма беше определена за зестра на младите. Но бъдещата собственица не отиваше там да се забавлява, а да провери всичко — и най-дребните неща, как се изпълнява всяко нейно нареждане за развитието и процъфтяването на малкото имение. И камшикът, еластичен и тежък, който някога ѝ бе подарила Бертина, бе свален от стената. Лора обясни на майка си, че той прекрасно допълва работния ѝ костюм. Този тоалет бе изобретение на Лорината фантазия и когато отиваше на фермата, тя всякога бе облечена еднакво: в къса до кръста куртка, полугалифе, които бяха така ушити, че очертаваха извънредно пищните форми на бъдещата баронеса, в лакирани ботушки с ниски кончове, с малка кожена шапчица на главата. Госпожа Елза бе принудена да признае, че камшикът наистина приляга на този своеобразен спортен костюм. Споменът за някогашните „развлечения“ на дъщерята вече не я тревожеше — Лора бе станала така уравновесена. А и сега тя беше заета само със стопанска работа. Тя бе истинска немкиня, която се грижи не само за своето уютно домашно гнездо, но и за източниците, от които се поддържа тази уютност.

И наистина известно време Лора сдържаше странните си наклонности. Но колкото по-дълга ставаше раздялата с годеника, толкова повече се изчерпваше търпението ѝ към тези мързелани, които пренебрегваха интересите на своята господарка. И камшикът все по-

често плющеше, с все по-голям ужас нещастните робини очакваха появяването на своята омразна госпожица.

Госпожица Бертхолд особено жестоко наказваше тези, които си позволяваха да я оскърбят с неподчинение или просто с усмивка и поглед. Когато госпожицата за пръв път дойде във фермата, облечена в спортния си костюм, едно от момичетата, седемнадесетгодишната Марина Брил, не издържа и тихичко прихна в юмрука си. Лора се направи, че нищо не е видяла, но цял предобед търсеше повод, за да си отмъсти за обидата. И скоро намери: Марина носеше гореща вода, за да запари храната на добитъка, спъна се и падна, но така, че си изгори ръката. Преди да успее да стане, отново падна, повалена от удар с камшик. Оттогава Лора не изпускаше от погледа си тънката фигурка на момичето. А Марина, свита под тежестите на две огромни кофи, цял ден мъкнеше вода и храна за добитъка. Изгорената ръка не зарастваше, непрекъснатата работа дразнеше раната и момичето не само че все потрудно работеше, но и с мъка влачеше краката си. И камшикът всеки ден се извиваше над нея, ударите се сипеха по гърба ѝ, по плещите ѝ и по болезнената рана.

Измъчено от непосилната работа, от болките и непрекъснатия тормоз, момичето почти се побърка. Щом чуеше продължително изсвирване на автомобил, тя започваше да трепере като хвърлена в треска, криеше се зад гърба на приятелките си, пазеше се да не се мярка пред очите на госпожицата. Но все едно — тя я намираше. Преследването на момичето стана своеобразен хазарт за Лора, където противниците бяха непреклонното Лорино желание да отмъщава и мълчаливата съпротива на девойките, които на всяка цена искаха да спасят от смърт своята нещастна приятелка.

Една сутрин Марина не можа да стане от леглото и другарките ѝ решиха да я скрият, преди да дойде госпожицата. В помещението, където се приготвяше храната, зад голямата печка, на която топлеха водата, те натрупаха куп съчки и покриха с тях сгърчената фигура на девойката. Но Лора, като не срещна своята жертва, тръгна да я търси и веднага разбра, че някой се крие под съчките. Това беше неподчинение, бунт, нечувана дързост. О, този път Лорхен ще им докаже, че те всички всецяло са в нейна власт. Даже ако се наложи до смърт ще пребие тази безделница, която нарочно си осакати ръката, за да работи по-малко. Като разрита съчките, Лора с всичка сила замахна

с камшика и... това беше единственият случай, който той не падна върху гърба на девойката. Една от пленничките, вече възрастна жена, която беше по-близо от всички до печката, самозабравила се от жалост към нещастната Марина, спъна госпожицата и като взе от печката съда, изля кипящата вода върху Лорхен.

Когато след един час Бертхолд дойде във фермата, виновниците за покушението над неговата дъщеря, здраво завързани от надзирателя, лежах на върху съчките. А почти до тях на пръстения под се гърчеше от болка и неистово крещеше неговата единствена любов и надежда на земята — Лорхен.

Два куршума бяха достатъчни, за да накажат виновниците — Бертхолд нямаше време да се занимава повече с тях: преди всичко трябваше да помисли как да закара Лора в къщи. В Мюнхен те се върнаха не със собствената си кола, а със санитарна карета и всяка ямичка по пътя причиняваше нетърпими мъки на болната. Като слушаше стонове на дъщеря си, Бертхолд едва не побеля по пътя. Напразно лекарите го утешаваха и убеждаваха, че всичко би могло да завърши значително по-трагично, ако не са били кожената куртка и ботушките, които са защитили девойката от кипящата вода: обгорена беше само долната част на тялото, от талията до коленете. Болната не можеше нито да стои, нито да седи, само лежеше по корем.

И това стана само два дена преди желанието и дългоочакван годеж.

Семейството на Бертхолд преживяваше тежко това неочаквано усложнение. И всеки страдаше по своему: Лора от сутрин до вечер плачеше от болка и срам. Тя не можеше да си представи как ще се покаже в такъв вид на своя годеник. Бертхолд се вбесяваше само при мисълта, че тяхната семейна драма може да се стори на някого смешна. Госпожа Елза се страхуваше да не я обвинят, че недостатъчно се е грижила за дъщеря си. И сгодяването сега не можеше да стане с онази тържественост, за която тя мечтаеше.

И тъй, навечерието на голямото тържество в семейството на Бертхолд съвсем не можеше да се нарече весело.

Хенрих пристигна в четири и половина сутринта. Там го чакаха: часовият още не беше успял да позвъни на парадната врата, когато във вестибюла излезе сам Бертхолд, а след него и госпожа Елза. Хенрих беше малко учуден, че не вижда Лорхен, и Бертхолд бе принуден, без

да се впуска в излишни подробности, да каже, че Лорхен нещо не е добре и сега спи.

— Но за всичко ще говорим после! А сега се умий, преоблечи се след пътя, почини си малко. Аз съм привикнал да закузвам рано, по войнишки. Ако не възразяваш, да се срещнем след два часа в столовата — предложи Бертхолд.

Хенрих с радост прие предложението — след безсънната нощ, която прекара в препълнения офицерски вагон, той беше крайно изморен.

Ваната го освежи и прогони съня. Като полежа около час, той се облече и точно в седем влезе в столовата. Закуската беше вече на масата. Бертхолд и госпожа Елза седяха, както обикновено, на своите места. Столът на Лорхен беше празен.

— Нима Лорхен още спи? — учуди се Хенрих.

— Аз не исках веднага да те зашеметя с неприятната новина. Лора е болна, и то много тежко.

— Вие ме плашите, това е нещо сериозно? — гласът на Хенрих трепереше от радост: сгодяването може да се отложи!

Госпожа Елза и Бертхолд разбраха това по своему.

— Не се вълнувай, не се вълнувай, няма опасност за живота ѝ! — успокояваше го Бертхолд. — Но трябва да ти кажа, че само случайното стечение на обстоятелствата е спасило Лорхен. Разбираш ли, преди два дена тя отишла на фермата, която ние с Елза искаме да ви подарим. Една от работничките допуснала някаква небрежност. Като девойка, която обича идеалния ред, Лора, струва ми се, замахнала да я удари с камшика, който случайно попаднал в ръцете ѝ. И тогава — представяш ли си ужаса? — една от тези дивачки се нахвърлила върху Лорхен, съборила я на земята, а след това изляла върху нея почти пълен котел с вряла вода. Ти даже не можеш да си представиш в какво състояние аз намерих нашето нещастно момиче!

Може би споменът за това, как свистеше в ръцете на Лора камшикът, може би безсънната нощ бяха причина, но Хенрих не издържа. Той скочи, със странен поглед огледа Бертхолд и жена му, бутна с крак стола на Лорхен и съвсем неочаквано за всички и за себе си избяга в другата стая и падна в креслото.

За пръв път, откакто работеше в тила на врага, той не издържа! Така глупашки се издаде! Да издържи нечовешкото нервно напрежение

в Бонвил, където секунди го деляха от смъртта, с нищо да не се издаде през време на разпита в гестапо, толкова сили да употреби, за да намери подземния завод, и изведнаж да се хване на такава дреболия! И особено сега, когато всяка неизпълнена от него задача има особено значение! Не, тази грешка трябва да се поправи, да обясни тоя бесен изблик с някаква естествена причина... Па макар да се оправдае с това, че след нападението на маките той от време на време има припадъци..., особено при силно вълнение..., а известието за нападението върху Лора така го е разтревожило.

Хенрих стана от креслото и решително тръгна към вратата. Но фразата, която дочу откъм столовата, го застави да се спре.

— Колко силно обича Лорхен! Виждаш ли как го развълнува известието за нейната болест! — с умиление говореше госпожа Елза.

— Да, очевидно той истински я обича — подкрепи я Бертхолд.
— Но мене не ми харесва това, че той е такъв буен. Разбира се, младост, любов — всичко това аз разбирам...

Хенрих на пръсти се отдалечи от вратата и отново седна в креслото. „Това ти е за назидание — тихичко си прошепна той, — едва не допуснах втора грешка!“

И все пак колко трудно му беше, колко противно му беше да играе тази комедия! Дали някой ще може да разбере чувствата, които изпитваше той, разположил се в тази стая? Влюбеният годеник, който е готов да удуши своята годеница садистка. За страничния човек това, което Хенрих преживяваше сега, щеше да бъде истински парадокс. И наистина, колко нелепо изглежда всичко отстрани. За това, че той разсекрети подземния завод, на него например му присвоиха званието „Капитан“ от Съветската армия и го наградиха с орден „Червено знаме“. Той получи благодарност за това, че научи предназначението на танковете „Голиат“. И никой не ще повярва, че за изпълнението на тези задачи загуби значително по-малко душевни сили, отколкото за своя „годеж“. „Годежът“ трябва, даже е необходим за по-голяма конспирация, но от това съвсем не му е по-леко. И ако някога му се случи да разказва за своите пътувания до Мюнхен, слушателите ще се подсмиват и ще считат тоя „годеж“ за пикантна подробност от неговата автобиография и нищо повече. А тази „подробност“ му отне твърде много сили. По-добре е да издържи три разпита на Лемке, отколкото да прекара един ден в компания с Лора.

— Хенрих, моето момче! — откряна тихичко вратата Бертхолд и влезе в стаята. — На мене не ми е по-малко тежко, отколкото на тебе, но, както виждаш, аз се владея. Успокой се! Със своето вълнение ти само ще влошиш състоянието на Лора. Тя, бедната, и без това по цели дни плаче. При това аз отмъстих за Лора. Тези, които вдигнаха ръка срещу нея, заплатиха за това с живота си.

„Отмъстил е за Лорхен! А кой ще отмъсти за тези белоруски девойки?!“

Телефонът иззвъня и Бертхолд взе слушалката.

— Да, генерал-майор Бертхолд!... Какво?

Бертхолд хвърли слушалката, без да я остави на вилката, и се затича към радиоапарата. Пръстите му така трепереха, че той с мъка можа да настрои апарата на нужната вълна. А когато го настрои, до слуха му долетяха само откъслечни фрази:

„... в цяла Германия се обявява траур за нашите воители, загинали при Сталинград.“

Хенрих седеше и се боеше да шавне. Струваше му се, че ако направи и най-малкото движение, буйният радостен поток ще се отприщи и ще залее всичко наоколо. Бертхолд слушаше мълчаливо, с наведена глава.

Предаването завърши. Разнесоха се звуците на траурен марш.

Хенрих стана и наведе глава, както бе направил и Бертхолд.

Траурната пауза продължи дълго и той успя да се овладее. Армията на Паулус вече не съществува. Пред тази радост бледнеят всички негови трудности, всичко лично изглежда незначително.

Когато звуците на траурния марш заглъхнаха, генерал-майорът го хвана подръка.

— Да отидем в моята стая, ние трябва да си поговорим...

Без да чака отговора на своя бъдещ зет, Бертхолд тръгна към кабинета си — голяма ъглова стая, прозорците на която гледаха към градината и улицата.

Те запалиха цигари, седнаха до масата и дълго пушиха мълчаливо. Мълчанието прекъсна Бертхолд.

— Какво мислиш за всичко това, Хенрих?

— Аз разбирам, татко, че за вас е интересно да проверите колко бързо мога да се ориентирам в събитията? Но аз така съм развълнуван от тази изненада, че просто не мога да си събера мислите.

Бертхолд стана и закричи в кабинета си от единия ъгъл до другия.

— Изненада! Там е работата, че няма никаква изненада. Когато преди четири дена тръгнах за насам, в щабквартирата вече знаеха, че това ще стане.

— И не взехте мерки, за да...

— От сведенията ти знаеш, че бяха взети мерки. Не една от нашите най-добри дивизии, изпратени на помощ на обкръжените, бе унищожена при Волга. Именно там е работата, моето момче, че войната навлезе в оная фаза, когато не ние, а противникът ни налага боя, и то тогава, когато това е изгодно за него... Но бедата не е само в това. В моите ръце е цялата армейска агентура и аз може би повече от когото и да е друг зная настроението на войниците, офицерите и висшето командване. Най-лошото е това, че с всеки изминат ден отслабва вярата в нашата победа.

— Нима има и такива?...

— И то много! Твърде много. Особено сред войниците и старите генерали! О, тези стари генерали! Те тепърва ще получат от нас своето... Някои от тях изказват недоволство, намират грешки в стратегията на фюрера.

— Даже говорят за това?

— Разбира се, тайничко! Но такива разговори има...

Генералът се спря до прозореца и замислено погледна как бавно кръжат леките снежинки във въздуха.

— Хенрих, а ти какво ще правиш, ако, да речем, войната завърши с поражение за Германия? — неочаквано попита той.

— В моя пистолет ще се намери последен куршум и за самия мене.

— Дурак! Извинявай за грубостта, но бащата понякога може да не подбира изразите. Пистолет..., куршум... Да избиеш от главата си всичките тези блънувания. Аз не си представях, че този разговор така песимистично ще ти повлияе..., ще предизвика, бих казал, нездрава реакция.

„Прекалих“ — помисли Хенрих.

— О, как се радвам, че именно в тази тежка минута до мене сте вие с вашия ум, опит и умение да предвиждате бъдещето... Обещавам да слушам вашите съвети винаги и за всичко!

Бертхолд се усмихна самодоволно.

— Разумната старост, Хенрих, винаги вижда значително подалече от горещата младост. Аз съм щастлив, че ти се вслушваш в гласа на разума, доверяваш се на моя опит. И, вярвай ми, аз започнах този разговор съвсем не с цел да помрача твоите перспективи за бъдещето. Напротив — аз искам да разширя пред тебе хоризонта. Да, при Сталинград ни биха, авторитетът на нашата армия, на нашето командване се разклати. Но мога да те уверя, че това съвсем не е краят и даже не е началото на края. Нашият генерален щаб сега трескаво разработва операцията, която ще върне на вермахта славата на непобедимата армия. Още е рано да се говори в какво се заключава операцията, но аз вярвам, че болшевиките ще почувствуват силата на ударите ни и техният временен успех ще избледнее пред славата на нашите нови победи!

— Но нашите армии всеки ден отстъпват...

— Възможно е и занапред да отстъпват. За осъществяването на грандиозните планове е необходимо време. А руснаците скъпо ще заплатят за нашето отстъпление. Ти знаеш ли какво поръчение изпълнява сега твоят баща?

— С голям интерес слушам.

— На мене не случайно ми е даден отпуск по семейни причини. След седмица аз трябва да представя плана на мероприятията, към които ще прибегнем на руска територия, преди нашите войски да отстъпят. Довечера ще те запозная с този план. Аз подготвям за руснаците отлични сюрпризи! Не градове и села ще намерят те след нас, а само развалини, пустиня! О, това няма да бъдат обикновени пепелища, останали след войната. Не! Аз съм запланирал нещо много по-грандиозно! Специални команди от сапъори, от подпалвачи ще действуват по-детайлно разработени инструкции, като унищожават по време на отстъплението буквално всичко: заводи, сгради, помпи, електростанции, мостове, посеви и градини. Населението няма да има къде да се крие, най-работоспособната част от него ще докараме да работи в нашите заводи, фабрики и поля, а останалите просто ще унищожим. Нека вражеската армия се опита да се придвижва напред в

тези условия. Нека да се опита да възроди живота на голо, безлюдно място!

Бертхолд стисна юмруци, задъхвайки се от злоба и ненавист.

Гняв и ненавист кипяха и в сърцето на Хенрих.

— Наистина грандиозно! Аз ще се радвам, ако се запоения с вашия план и ако моето познаване на Русия...

— Дявол да го вземе! Аз съмсем забравих, че по този въпрос ти можеш да бъдеш добър съветник. Те ще заплатят и за смъртта на твоя баща, моето момче!

Чуха се стъпки и зад откренатата врата проточи глава госпожа Елза.

— Вили, ти забрави, че Хенрих още нищо не е ял след пътуването.

— Ах, остави ни, Елза, сега не ни е до закуска!

Госпожа Елза влезе в кабинета и седна на стола, но като видя нетърпеливия поглед на мъжа си, веднага тихичко излезе.

Известно време Бертхолд мълчаливо следеше спиралите на синкавия дим, които излитаха от пурата, сложена на пепелницата.

— Аз считам за свой дълг да те предупредя, Хенрих, че всички наши надежди може да се разпилеят като този дим — кимна Бертхолд към цигарата. — Не е изключена и такава възможност. Ние, като хора предвидливи, трябва да сме подготвени и за най-лошото. Направо казано, именно с тази цел аз и замислих този разговор. Слушай ме внимателно! Ние с тебе, Хенрих, сме разузнавачи, кадрови разузнавачи! Въпреки че ти сега си на друга работа, но все едно, рано или късно ти пак ще бъдеш разузнавач. Нека щабните да се хвалят със своите заслуги. Ние с тебе повече от всеки друг знаем, че съвременната война не може да се спечели без нас. Когато аз говоря „без нас“, имам пред вид разузнавачите. Ние много повече сме нужни на обществото, отколкото всякакви там политически дърдорковци, писатели, художници, даже учени. А след войната разузнавачите ще бъдат необходими много повече, отколкото сега, независимо от това, кой ще бъде победителят! Аз вече ти казах, че вярвам в нашата победа. Но вярата е едно, а суровата действителност — съмсем друго. Ето защо добре е да бъдем готови за най-лошото. Великият Фридрих така учеше своите пълководци и държавни дейци, макар самият той да е бил оптимист по характер... Нека и ние да предполагаме най-лошото,

Хенрих. За всеки случай... Ти колко пари имаш и в коя банка? — неочаквано с чисто практически въпрос той завърши своите философски размишления.

— Един милион и деветстотин хиляди марки в Швейцарската национална банка и триста хиляди в немската.

— Цялото наследство?

— Аз живея с процентите.

— Много добре, поздравявам те! Необходимо е всички пари от немската банка да се преведат в швейцарската. Това първо. И спестеното да се превърне в долари. Така е по-безопасно.

— Веднага ли трябва да се направи това?

— Не, малко по-късно. Трябва да се почака, докато се свърши траурът, и изобщо да се направи така, че това да не направи впечатление. По-нататък. Своите спестявания аз ще изпратя на тебе, а ти ще ги вложиш на своя сметка. На мене ми е неудобно сега да превеждам пари в чуждестранна банка.

— Ясно!

— Като зестра на Лора аз ви давам хлебния завод. Втория, за съжаление, го разрушиха при бомбардировките. Давам ви също така фермата. Поръчай на някого да ликвидира всичко това, а парите също вложи в швейцарската банка.

— Ще направя и това!

— Но и в този случай ние трябва да се застраховаме от всякакви изненади, например от инфлация. Войната може да обезцени долара и тогава ние много ще загубим. Недвижимото имущество в такива случаи е най-добрата гаранция за влагане на капитала. И тъй, необходимо е да купиш в Швейцария солидно предприятие, в краен случай хотел или хубав печелещ дом. Аз ще намеря удобен случай, за да отида и да поогледам. Но сам ти нищо не решавай, преди да се посъветваш с мене. Ти нямаш никакъв опит в тези работи и може да те излъжат.

— Слушам, татко!

— Нашето семейство трябва да живее спокойно след войната. А по-нататък не се тревожи, с мене не ще пропаднеш. Разузнавач като Бертхолд няма да остане без работа. Не той ще търси нови господари, а те ще го търсят. Не на него ще поставят условията, а той ще диктува своите. Да, аз обичам отечеството! Но ако работата за нас, немците, се

обърне лошо и вместо марки трябва да получавам долари, аз ще ги вземам и ще работя също така предано, както и сега. Парите не миришат! Кой бе казал това, Хенрих?

— Не помня! — Хенрих мислеше съвсем за друго. Той много добре знаеше какво представляват от себе си Бертхолд и нему подобните, но, все пак не допускаше, че може да се стигне до такъв цинизъм.

— Ти съгласен ли си с моя план, Хенрих?

— Напълно.

А в същото време на втория етаж, предназначен за Лорхен и Хенрих, годеницата се мяташе в истерика.

Миналата нощ Лора не беше спала. Повиши ѝ се температурата, страшно я боляха обгорелите места, сърцето ѝ се пръскаше от мъка, че тя не може да види годеника си. Когато звънецът наруши утринната тишина и съобщи за пристигането на Хенрих, девойката се разплака и оттогава плачеше непрекъснато. Докато Хенрих се миеше и преобличаше след пътуването, бащата и майката утешаваха дъщерята. Но всичките им старания бяха напразни. За щастие, слугинята се досети услужливо да подаде на девойката огледало. Лора видя своето отражение и се ужаси: лицето ѝ бе почервеняло, очите подпухнали, носът, силно посинял от сълзите и от постоянното бърсане с носната кърпичка, изглеждаше още по-широк. Девойката тресна огледалото на пода и се разплака още по-силно: нали всички знаят, че разбитото огледало предвещава нещастие!

Докато Бертхолд разговаряше с Хенрих, госпожа Елза извика във вилата най-добрия козметик на града. Той слагаше на лицето на Лора някакви компреси, разтриваше го с крем, правеше масаж, пудреше го. И Лора търпеше, покорно търпеше всичко само за да се види с годеника си.

Когато след закуската бащата и майката отидоха при дъщерята, те разбраха, че козметикът ненапразно получи своите пари, но все пак и в този вид Лора не биваше да се показва на годеника.

На обяда Бертхолд отново беше принуден да каже на Хенрих за лошото самочувствие на Лора. И госпожа Елза, и самият Бертхолд бяха много угнетени от това. Разговорът на масата не вървеше. Той се оживи едва към края на обяда, когато Хенрих разказа за снимките, които му бе изпратила Бертина. Госпожа Елза забеляза, че Бертина

винаги е била безсрамница, интригантка и че тя е забранила на Лорхен да поддържа приятелство с братовчедката си. Такова познанство може само да я компрометира. А пък Бертхолд се изказа толкова цинично за Бертина, че неговата бедна Елза трябваше да си запуши ушите.

След обяда, когато бъдещият зет и тъстът влязоха в кабинета, за да пият кафе с ликьор и да изпушат по цигара, Бертхолд възобнови разговора за своята племенница и взе дума от Хенрих да стои подалече от нея, да не си пишат. Нали Голдринг сега е отговорен не само за своята чест, но и за честта на Лорхен.

Срещата на годеника с годеницата се състоя едва късно вечерта. Мобилизираща всичките си способности, госпожа Елза така постави нощната лампа с тъмен абажур, че лицето на Лора, която лежеше по корем на планина от възглавници, беше в сянка.

Хенрих едва не се засмя, когато видя позата на своята годеница. Той изказа съчувствието си към болната, оплака се от съдбата си, която го лиши от възможността да прегърне Лорхен след дългата раздяла. А в душата му бе весело — може би ще му се удаде още един път да отсрочи годежа. Но Бертхолд сякаш подслуша мислите му.

— Така, а халките ще си размените утре вечер, дотогава вероятно на Лора ще ѝ бъде по-добре. Съгласен ли си?

„Поне само за формалност да бяха изслушали моето предложение на ръката и на сърцето!“ — помисли Хенрих, но трябваше да каже:

— Разбира се!

И на другата вечер се състоя сгодяването. Наистина Лора преживя още едно разочарование: тя разбираше, че разкошно празненство не можеше да стане поради болестта ѝ, но все пак чакаше гости, подаръци, поздравления. А излезе съвсем иначе. В Германия беше обявен национален траур и генерал-майор Бертхолд не можеше да допусне странични хора да знаят за годежа на неговата единствена дъщеря. Разгласяването можеше да навреди и на Хенрих. И тъй, освен домашните на годежа нямаше никой.

Но трябваше да се примири и с това. Надянала халката на пръста на дясната си ръка — на годеницата се полага да го носи на лявата, но лявата беше обгорена — Лорхен се просълзи. Разчувствува се и генерал Бертхолд. Той целуна Хенрих по главата и три пъти прекръсти бъдещите младоженци.

Вечеряха в стаята до Лориния креват под акомпаниментите на нейните стенания. Годеницата от време на време забравяше, че трябва да се въздържа.

На сутринта Хенрих замина. На гарата го изпрати само Бертхолд.

— Ти помниш ли всичко, за което се договорихме?

— Разбира се, татко!

— Надявам се, разбираш, че никой не трябва да знае за нашия разговор.

— Вие за дете ли ме смятате?

— О, не! От тебе ще излезе чудесен разузнавач, Хенрих! — каза Бертхолд на прощаване.

Странно съвпадение — също такава мисъл изказаха ръководителите на Голдринг в Съветския съюз, когато получиха плана на Бертхолд.

ПРИЯТЕЛИТЕ ОТНОВО СЕ СРЕЩАТ

Макар че официалният траур за армията на Паулус беше вече свършил, все пак по целия път от Мюнхен до Сен Реми Хенрих не чу не само смях и шеги, но даже и гръмки разговори. Той пътуваше в офицерски вагон и можеше да оцени настроението на командния състав на хитлерофашистката армия. А това настроение беше такова, сякаш че от дома на всеки от тях вчера са изнесли мъртвец.

Също така невесело се чувствуваха окупантите и в Сен Реми. Що се касае до французите, мадам Тарвал, без сама да подозира това, съвършено точно охарактеризира тяхното отношение към събитията.

— Щастливо завръщане, господин Голдринг! — искрено се зарадва тя, когато на шести февруари, веднага след пристигането му от Мюнхен, нейният квартирант влезе в ресторанта. — А ние даже и завчера вечерта си спомнихме за вас, когато празнувахме траура. Беше така весело...

— Как така празнувахте траура?

Мадам Тарвал се изчерви, очите ѝ виновно зашариха.

— Извинете, господине, аз не исках да кажа това... Моят ресторант беше закрит през време на траура и ние се събрахме да си поседим и да си поговорим...

— И пихте за покой на душата на фелдмаршал Паулус! — в тон със събеседницата си завърши фразата Хенрих.

— Ой, кокошката ще изгори! — възкликна собственицата на хотела и с неочаквана за нейната пълна фигура пъргавина избяга в кухнята.

— Какво казах аз! Представи си, Моника, какво казах аз! — ядосваше се мадам Тарвал, когато видя дъщеря си.

— На кого, мамо, и какво?

— Аз се изпуснах пред господин Голдринг...

— Пред Голдринг? Той е пристигнал?

— Седи в гълъбовия кабинет... и аз...

Без да изслуша докрай майка си, Моника изхвъркна от кухнята, като сваляше престилката тичешком.

— Привет на моята малка учителка! — радостно скочи Хенрих от мястото си и стисна с две ръце малката длан на девойката. — Хайде, разкажете как празнувахте траура тук?

— Какво сме празнували? — учуди се Моника.

Хенрих преразказа разговора си с мадам Тарвал.

Девойката се разсмя.

— Но мама е сбъркала!

— Аз съм уверен, че е сбъркала! Нали три дена вие носихте траур, молихте се на бога и нито един път не се усмигнахте. Истина, нали!

— А аз съм уверена, че и вашето сърце се е разкъсвало от жалост и мъка...

— То действително се разкъсваше, само че по съвършено други причини. Тези три дена аз не ще забравя и до смъртта си.

— Вие сте имали неприятности! — развълнува се девойката.

Появяването на мадам Тарвал, която носеше вечерята, прекъсна разговора.

— Да, едва не забравих. Днес няколко пъти звъня господин Лютц, питаше дали не сте се върнали! — каза тя и подреди масата.

— Той, струва ми се е болен — добави Моника.

Хенрих побърза към телефона.

— Привет, Карл, аз съм, Хенрих... Какво? Непременно ще дойда, само ще вечерям, прегладнял съм.

Мадам Тарвал излезе, за да свари кафе за Хенрих, и Моника опита да се върне към прекъснатия разговор.

— Та какво се е случило с вас, Хенрих, тези дни?

— Това е много дълга и сериозна история, за да се разкаже между две глътки вино. По-добре разкажете за себе си.

— А защо вие мислите, че моят разговор може да се вмести между две глътки вино? Може би и с мене е станало нещо много важно и сериозно!

— Тогава аз няма да изляза, докато не ми кажете какво именно?

— О, в такъв случай ще трябва да седите много дълго — разсмя се девойката. — Може би цял живот.

— Това означава, че вие не ми вярвате, Моника?

— Това означава, че аз още не вярвам на себе си.

— И още дълго време ли ще продължавате така?

— Докато не се убедя, че вие не скривате от мене своите тайни, Хенрих?

— За Мюнхен ли намекувате?

— За Мюнхен, за Бонвил, за Сен Реми...

— Женско любопитство ли ви мъчи?

— Не, мене ме мъчи... — девойката скочи от мястото си. — Лека нощ, Хенрих! — извика тя и изчезна зад вратата.

Хенрих набързо похапна и въпреки късния час тръгна към Лютц.

Капитанът лежеше на кревата, поставил под главата си няколко възглавници. До него на малка масичка имаше чиния с бедна закуска, пепелница и бутилка гроздова ракия. Празните бутилки се търкаляха под масата и под кревата.

— Какво ти е, Карл? Болен ли си? И защо е така разхвърляно в стаята? Ординарец!

— Слушам, господин старши лейтенант! — заста на ординарецът на прага и се изопна, макар че по петната на лицето му човек можеше да се досети, че и той е опитал силата на гроздовата.

— Веднага почисти! Бързо!

Ординарецът започна бързо да прибира бутилките, които се търкаляха по пода. Една от тях беше пълна и Лютц, като се наведе, я взе и я скри под възглавницата.

— Това пък защо е, Карл?

— Ще пия! Днес, утре, вдругиден! Всеки ден!

— Какво ти е? — развълнува се Хенрих. Той знаеше, че Лютц никога не пиеше сам, и то така много. Тревога предизвикваха и нездравият вид на Карл, неговите прекалено светещи очи. — Ти болен ли си?

— Болен? Не, аз съм по-здрав, отколкото когато и да било. И именно поради това, че аз оздравях, не мога да остана трезв!

Лютц взе от масата недопитата бутилка и я приближи до устата си.

Хенрих я дръпна от ръката му и я остави на масичката.

— Чакай, Карл!

Лютц мълчаливо се приповдигна.

— Кажу ми, моля ти се, ако в стаята ти се вмъкне, да речем, Милер? Пиян и нахален. И легне на твоя креват с ботушите, а на тебе ти

предложи да се махнеш от стаята или да спиш на пода. Какво би направил?

— Ще го изхвърля навън, ще го смъкна по стъпалата!

— А какво искаме от французите, дявол да го вземе? — злобно извика капитанът, сви юмрук и с рязко движение замахна. Недопитата бутилка, която беше на масата, полетя към ъгъла на стаята и с трясък се разби на парчета.

Изплашеният ординарец погледна от вратата.

— Почистете това и си отивайте в къщи, вие днес не ни трябва повече! — заповяда му Хенрих. Не му се искаше странични хора да слушат това, което говореше болезнено възбуденият капитан.

— Карл, ти трябва да се успокоиш, ти си болен!

— А пък аз ще ти докажа, че съм абсолютно здрав! Искаш ли да ти докажа? Хайде, кажи, искаш ли?

— Аз слушам!

— Случвало ли ти се е да бъдеш в Херцогство Люксембург?

— Отбивал съм се пътем.

— Наистина, то е съвсем малко. Нали така?

— Еее?

— А ето, аз пресметнах, че ако цялото население на земното кълбо се събере на едно място и се строи, в колони, то ще се събере на половината от територията на Херцогство Люксембург, а другата половина ще остане свободна. Чуваш ли, цялото население на земното кълбо! Можеш ли да си представиш колко малко хора има на този проклет от бога свят? Всичките можеш да ги събереш на половината от територията на Люксембург и земното кълбо ще бъде пусто! Всичките богатства, всичките морета, поля, подземни богатства — всичко е в устата на тази шепа хора, събрани на малкото парче земя.

Лютц взе картата на земното кълбо, която беше до него на кревата, и я поднесе до очите на Хенрих.

— Виждаш ли? Ето тук може да се помести цялото човечество! Всичкото останало е на разположение на хората. Цял свят! Колко красив би могъл да бъде животът на нашата планета!

Хенрих отиде в другата стая, където беше умивалникът, намокри една кърпа и я тури на челото на Лютц. Той насила застави Карл да легне.

— Но аз не съм болен, разбери!

Без да слуша протестите му, Хенрих извади от джоба си един прах и го подаде на Карл.

— Какво е това?

— За сън.

— По-добре дай ми нещо такова, което би ми помогнало да заспя завинаги. Защото е страшно със собствената си ръка да изпратиш куршум в челото си!

— Ти луд ли си?

— А ти не би ли полудял, ако Милер хвърли пред очите ти петима мъже... в пропастта..., а на бременна жена изпрати два куршума в корема?... Разбираш ли? На бременна жена! О, аз не мога, не мога... Аз не мога да забравя това! — изкрещя яростно Лютц. Тресеше го, думите му се прекъсваха от ридания. Това беше истинска истерия.

Хенрих знаеше, че в такива случаи трябва да мълчи и за нищо да не пита. Той застави Лютц да вземе лекарството, зави го с одеялото чак до брадата, даде му да пийне гроздова, за да може по-бързо да се затопли.

— Лежи и се постарай да заспиш.

— Да заспя..., така много ми се иска да заспя... Аз вече три нощи не мога да спя! Оттогава, откогато Милер...

— Мълчи, чуваш ли и за нищо не говори! Все едно, аз ще си запуша ушите и няма да слушам.

Възбудата бавно спадаше и след половин час лекарството подействува. Лютц заспа.

Хенрих не се решавахе да го остави сам, макар да беше много уморен от пътуването. Той легна на дивана, като тури под главата си стария шинел на Карл, но не можа да заспи веднага.

Нощта мина спокойно, болният не се събуждаше. На сутринта дойде ординарецът. Хенрих заповяда да не будят капитана, докато не се наспи, и отиде в щаба.

Еверс посрещна приветливо своя офицер за особени поръчения, но този път не беше предразположен към разговори. На левия ръкав на куртката му все още се чернееше траурната лента, макар че официално обявеният траур беше свършил.

— За целите шестдесет и пет години, които съм преживял, старши лейтенант, това са най-черните дни в историята на военните

победи на Германия. Най-блестящата операция през деветнадесетия век беше Седан! Величието на нашата победа при Седан избледня пред позорното поражение на бреговете на Волга!

— Аз чух от моя баща, че в Генералния щаб сега разработват планове на нови операции, които ще помогнат не само да се поправи положението, но и...

Генералът безнадеждно кимна с ръка.

— Искам да вярвам, но... Впрочем, бъдещето ще покаже! А сега, старши лейтенант, идете да си починете след пътя. Ако има поръчения, аз ще ви извикам.

Следобед Хенрих отново отиде при Лютц, но той, измъчен от тридневната безсъница, още не беше се събудил. Да беше отишел при Милер и внимателно да научи от него какво именно е повлияло така силно на Карл? Хенрих позвъни на началника на щаба на SS. Но на телефона се обади Заугел. Той съобщи, че Милер вчера е заминал и може би ще се върне привечер.

Налагаше се да остане в стаята.

Вечерта Карл срещна Хенрих със смутена усмивка. Той беше се успокоил вече напълно, но бе още много слаб. Очевидно, организъмът му беше изтощен от възбуждението през последните дни.

Сега Лютц можеше спокойно да разкаже причината за боледуването си. Оказа се, че Милер, без да го предупреди в какво се състои работата, завел капитана при разстрела на шестима французи, сред които имало и бременна жена. Тази сцена така силно развълнувала Лютц, че като се върнал, легнал болен.

— Разбираш ли, Хенрих, след това, което видях, аз се срамувам да нося офицерския мундир. А най-много ме угнетява това, че трябва да мълча, да скривам своите мисли. Само да бях казал нещо и същият този Милер щеше да ме хвърли в пропастта като французите.

— Да, Милер е способен на това...

— Аз се сражавах при Дюнкерк, никой не може да ме упрекне, че съм страхлив. Но аз искам да воювам, а не да изтезвам бременни жени.

Телефонът извънтя. Хенрих вдигна слушалката.

— Да, Голдринг е. Какво? Веднага ще дойда!

— Навярно бог е чул твоите молитви, Карл. Милер е ранен от партизаните, той моли аз и Заугел да отидем при него.

— Значи, на този свят още има справедливост! А той къде е сега, в къщи?

— Не, Заугел казва, че е в болницата. Ако се върна по-рано, ще дойда при тебе и ще ти разкажа всичко.

По пътя за болницата Заугел разказа на Хенрих, че Милер е докаран преди два часа и вече са успели да му направят операция. Каква е била раната, Заугел не знаеше, но се надяваше да е лека, иначе биха го закарали в Шамбери и нямаше да го оставят тук, в Сен Реми, където болницата бе малка и не добре обзаведена.

На Милер бяха дали отделна стая на втория етаж. Лекарят заведе посетителите до вратата и ги предупреди:

— След операцията той трябва да почива. Много ви моля да не стоите дълго при него.

Това предупреждение беше направено повече от формалност. Раненият не се чувствуваше зле, макар да беше пребледнял и малко отслабнал.

Той накратко разказа на Хенрих и Заугел как е ставало всичко. Оказа се, че вчера вечерта голяма група партизани е атакувала егерската рота, която охранявала един от най-големите проходи, разпръснали я и се спуснали надолу. Милер случайно бил на прохода и не му оставало нищо друго, освен да вземе участие в боя, през време на който парче от партизанска граната го ранило в лявата лопатка.

— Още половин сантиметър и парчето щяло да попадне в дроба ми! — с гордост им съобщи Милер. И сега, когато всичко беше свършено благополучно, той наистина се гордееше, че беше участвувал в боя — медалът за раняването беше осигурен, а това беше още една заслуга пред отечеството.

— Напразно сте се забъркали в тази история, Ханс, та всичко би могло да завърши значително по-лошо — с укор забеляза Хенрих. — А къде се е дянала охраната на прохода?

— Тя се разпръснала още след първия натиск. Щастие беше за мене, че успях да скоча в колата... Сега от маките може да се очакват всякакви изненади. Това, че от планината е слязла такава голяма група, изисква от нас особена предпазливост. Разбира се, командуването на дивизията ще направи всичко необходимо, но службата SS трябва да работи особено добре. Много лошо е, че съм принуден да лежа, когато трябва да се действа. Аз ви повиках, за да се посъветвам дали е

необходимо да викаме някого в помощ на Заугел, докато боледувам? За моето раняване трябва веднага да се съобщи в Лион...

Хенрих погледна към помощника на Милер. По покритите с нежна руменина бузи на лейтенанта се появиха червени петна, устните му трепнаха обидено.

— Извинявайте, господин Заугел, и вие, Ханс, че аз пръв реших да се изкажа, в случая мога да играя ролята само на съветник. Но, струва ми се, че вашият помощник напълно ще се справи със задълженията на началника дори в такива тревожни дни. Пък и вие ще бъдете прикован към леглото не така дълго. Разбира се, работата на Заугел малко ще се увеличи, но той винаги може да разчита на моята помощ в оная работа, която не е абсолютно секретна.

— Аз много се радвам, Хенрих, че нашите мнения съвпадат. Появяването на нов човек ще усложни работата и ще отвлече Заугел от основните въпроси — ще се наложи новопристигналият да се въвежда в хода на работата, да се запознава с обстановката, а за това се изискват много грижи... А за предложението ви да помогнете, много ви благодаря! Да си призная, аз разчитах на това.

— Свиждането завърши! — недоволно каза лекарят и посочи с глава полуотворената врата.

— Една минутка, ще дам само няколко указания на своя помощник.

Хенрих стана.

— Тогава няма да ви преча. Ще почакам господин Заугел във вестибюла или в колата.

„Разбира се, добре би било да послушам — мислеше си Хенрих, когато слизаше по стълбите, — но не бива да показвам на Заугел, че аз, макар и съвсем малко, се интересувам от служебните работи на SS. Той е по-умен от Милер и не е зависим от мене така, като него. Поне за сега! Но аз трябва да намеря уязвимото място на този «духовен аристократ»... Той има много голямо мнение за своята особа, това е ясно! Неговите приказки за свръхчовека, за какъвто безусловно, счита себе си... Своеобразната мания за величие! В такива хора обикновено много са развити честолубието и болезненото самолюбие. За сега ще свирим на тези струни.“

Появяването на лейтенанта прекъсна размишленията на Голдринг. Лицето на Заугел сияеше.

— Искрено ви благодаря, бароне, за високата оценка на моите способности! — каза той и седна в колата. — И наистина би било много неприятно да се губи време, докато се въвежда в работата временният началник. Аз вече свикнах с Милер и макар той, както и всеки от нас, да има няколко недостатъка, двамата намерихме общ език.

— О, господин Заугел, аз само изказах това, което мислех и в което съм твърдо уверен. Не е необходимо човек да бъде много наблюдателен, за да разбере, че длъжността на помощник на Милер е твърде малка за вашите възможности. Вие знаете, че с Ханс не сме приятели, аз ценя неговото отношение към мене, сам искрено му симпатизирам, но...

Заугел хвърли към събеседника си въпросителен, нетърпелив поглед.

— Но — продължи Хенрих след паузата — трябва да бъдем откровени: Милер — това е вече анахронизъм. Той живее изключително за сметка на старите си заслуги и пречи на пътя на другите. Думата „другите“ аз употребявам не в това примитивно значение, каквото обикновено му придават. Това просто не са само помлади и даже по-талантливи работници. Това е свършено нова порода хора, които са се родили в епохата на най-висшия духовен подем на Германия, поради което въплъщават в себе си всички черти на хората от свършено нов тип: завоеватели, господари, стопани.

— Вие, бароне, както се вижда, сте тънък психолог и много интересен събеседник. Сега не е късно и много бих се радвал, ако макар за един час наминете към мене. Ние бихме продължили този разговор на чашка силно кафе. За съжаление, не мога да ви предложа нищо друго — днес аз трябва още да работя и се налага да бъда във форма.

— Чашка силно кафе и разговор на философски теми — това е такава рядкост в Сен Реми! Аз с радост приемам вашето предложение. Домъчняло ми е и за едното, и за другото! — разсмя се Хенрих.

В неголямата тристайна квартира на Заугел миришеше на есенции, на хубави пури, на истинско кафе „Мока“. Очевидно стаите рядко са били проветрявани, защото тези миризми бяха така устойчиви, че създаваха своеобразно задушна атмосфера, каквато обикновено цари в будоарите на кокетките. Пък и всичко останало

напомняше повече за будоар, отколкото за стая на офицер, и при това във военно време: меки килими на стените и по пода, дантелени завеси на прозорците, безкрайно много статуетки, вазички, флакончета. Единствената вещ, която рязко дисхармонираше на всичко, беше огромният портрет на Ницше, поставен в черна, проста, без всякакви украшения рамка.

Като забеляза, че Хенрих гледа портрета, Заугел патетично произнесе:

— Моят духовен баща! С този портрет аз не се разделям никога! И с тези книги също.

Заугел отиде до етажерката и свали от най-горната лавица няколко книги със скъпа подвързия — „На другата страна на доброто и злото“, „Така каза Заратустра“, „Залезът на боговете“ от Ницше, „Моята борба“ от Хитлер.

Поиска му се да излезе навън, главата му се размъти от задушния въздух и Хенрих вече търсеше предлог да се измъкне по-скоро оттук, но в това време ординарецът донесе кафе, лимони, бутилка ликьор.

Посръбвайки от черното кафе, Хенрих и Заугел дълго разговаряха на философски теми. Оказа се, че лейтенантът е запознат отчасти с новите философски учения. Чел бе нещичко и от старата немска философия. Тези куци познания бяха малко, за да се разсъждава логично, но бяха достатъчни, за да се говори за всичко с апломба на невежеството. И Заугел разбиваше Кант и Хегел, осмиваше Маркс, снизходително потупваше по рамото Шопенхауер и задъхвайки се от възторг, хвалеше гения на своя Ницше. Него той считаше за предвестник на новата ера на расата на победилите, които ще се издигнат над границата, която отделя доброто от злото, и ще достигнат сияещите върхове, където царува човекът бог. Като слушаше това бълнуване, Хенрих трябваше да напряга всичките си сили, за да не се разсмее и за да поддържа разговора. Заугел беше във възторг, че бе намерил такъв внимателен слушател, и както той считаше, и съидейник.

Постепенно от високите материи разговорът премина на по-жизнени теми, върху обстановката, която беше създадена във връзка със засилилата се дейност на маките.

Хенрих още един път напомни на Заугел, че е съгласен да му помага, докато боледува Милер, ако има такава необходимост.

— Ще се възползувам с радост от вашите услуги, бароне, и даже имам нещичко пред вид. Но отначало искам да ви предпазя..., ако вие разрешите, разбира се...

— О, моля ви се!

— Вие се държите непредпазливо, бароне, малко лекомислено при подбора на познатите си.

— Какво искате да кажете с това?

— Припомнете си всички ваши симпатии и кажете — можете ли да гарантирате за всички?

— Разбирам, разбирам, мили Заугел, за какво ми намеквате! Благодаря ви за деликатността, с която вие подходихте към този интимен въпрос. Но, уверявам ви, в дадения случай трябва да се подхожда с друга мярка. В отношенията си с жените аз се придържам към едно — красива ли е тази жена или не. Нали жените, както и вашият свръхчовек се намират от другата страна на доброто и злото!

— Така ли мислите! А ако ви кажа, че родният брат на госпожица Моника е френски терорист?

— Не може да бъде! Такова порядъчно семейство!

— Жалко, че трябва да ви разочаровам, но това е така. Вчера при следствието един заловен маки ми събщи тази интересна подробност от биографията на госпожицата. Не е изключена възможността и тя самата...

— Фу, колко е неприятно! Много добре, че ме предупредихте, сега аз ви оставам длъжен! Трябва да се вглеждам по-внимателно.

— Аз отдавна вече съм наредил да я наблюдават — моето внимание беше привлечено и от това, че тя често ходи на електростанцията уж при своя годеник. Досега аз приемах това като нещо свършено естествено. Но същият този маки, когото разпитвах, работи именно на електростанцията и ме уверява, че срещите на госпожицата с шлосера Флорентен съвсем не приличат на срещи на влюбени.

— Аз въобще за пръв път чувам, че тя има годеник! Ето как може да се обясни нейната непристъпност! Не, това е просто смешно, че мой съперник може да бъде някакъв шлосер! Барон и шлосер! Знаете ли какво, Заугел, направете ми удоволствието, разрешете да побеседвам с този маки.

— Това много лесно може да стане, но не днес; той се съгласи да ми даде някоя и друга информация и аз го пуснах. Щом като дойде — специално да го извикам не ми се иска, за да не прави впечатление, — аз веднага ще ви съобщя.

— Да се преструва на такава скромна! Никога не съм мислил, че една жена може така да ме изиграе!

— Ами какво би било, ако госпожицата е използвала познанството си с вас, за да получава сведения за маките?

— Тогава на нея не ѝ е провървяло. Аз имам правило — с жените по работи и даже за сериозни неща не говоря.

— И все пак, понякога случайно може да се изпусне думичка...

— И вие сте прав, дявол да го вземе! Не, само помислете: маките искат да използват за своите цели сина на генерал-майор Бертхолд! Парадокс, истински парадокс!

— Аз искам да ви предупредя, бароне: всичко, което ви казах, за сега е наша тайна. Даже господин Милер не знае за моите подозрения. Ние с вас сами ще проверим.

— Аз ще ви помогна, господин Заугел.

— Това ще направим много просто: утре ще ви дам един документ уж със секретен характер, вие ще го оставите на бюрото си и ще изпратите на някъде ординареца, но госпожицата да не знае. Останалото оставете на мене. Съгласен ли сте?

— Считам за свой дълг и чест да ви помогна в тази работа. И надявам се, че в скоро време ще ви се отплатя за услугата, която ми оказахте днес. Вие ми помогнахте да видя истинското положение на нещата. Годеник ли е той или не, все едно, мене са ме лъгали. А това аз не ще простя на никого.

Беше вече късно да отива при Лютц, затуй Хенрих си взе до виждане със Заугел и забърза към хотела. По пътя той се стараше да не мисли за онези неприятни неща, които научи. Трябваше да се успокои, за да даде възможност на главата си да откъдне. И тя действително се проясни на улицата. Чистият въздух сякаш с прохладна водица отмиваше от тялото умората му и Хенрих се почувствува готов за борба.

Да, ще трябва да се бори, това е очевидно. И двубоят му със Заугел ще бъде ожесточен. Заугел е хванал края на нишката и рано или късно тя ще го доведе до кълбото, ако не се прекъсне веднага. Но как

да се направи това? Преди всичко трябва да се ликвидира провокаторът! Той може да ускори хода на събитията! Това е особено важно сега, когато Заугел е попаднал на истинска следа: Франсоа — Моника, Моника — Франсоа, а от тях към него също води нишка, и ако не днес, утре Заугел може да пипне и нея. Пък и затова, че на платото бяха освободени двама партизани, знаят не само мадам Тарвал и старата селянка, а и някои от маките, а възможно е и този провокатор от електростанцията. Ако това е така, то Заугел ще се хване за нишката. Голдринг — Моника — Франсоа. И тъй, преди всичко трябва да се свърши с провокатора!

Тази нощ Хенрих дълго не спа, а на сутринта слезе на закуска значително по-рано от обикновено. Но Моника, за беда, вече беше излязла от къщи по някакви си стопански работи. Хенрих я срещна на улицата край самия щаб.

— Моника, трябва да поговоря с вас по много важна работа. Моля ви днес да бъдете в къщи и никъде да не излизате. Аз ще се постарая бързо да се освободя, но може да се случи генералът да ме задържи. Все едно, чакайте, докато дойда. Да разговаряме дълго на улицата по редица причини за нас е неудобно, ето защо сега не мога да ви дам никакви обяснения. Ще кажа само едно — вие сте под наблюдение.

Хенрих се засмя, стисна ръка на девойката и влезе в щаба. Моника весело махна с ръка след него. На никого от минаващите, които наблюдаваха тази сцена, не можеше даже и наум да му дойде колко тревожно туптяха в тази минута сърцата на стройния весел офицер и на красивата усмихваща се девойка.

— За вас има телеграма, господин старши лейтенант — доложи дежурният по щаб.

„Днес в 16.20 ще бъда в Шамбери. Посрещайте, Бертина.“

„Какъв дявол ще търси тук?“ — в себе си изруга Хенрих и като прочете още един път телеграмата, свери датата. Бертина бе телеграфирала днес сутринта в шест.

Хенрих почука на вратата на кабинета на Еверс.

— Господин генерал, има ли за днес някакви поръчения?

— Днес? Не.

— Тогава разрешете ми да се обърна към вас с молба.

— Ще се радвам да я удовлетворя.

— Току-що получих телеграма от племенницата на Бертхолд. Тя моли да я посрещна в четири и нещо в Шамбери. Ако вие разрешите...

Генералът погледна часовника си.

— На вас, както винаги, ви върви, старши лейтенант. След тридесет минути помощникът на Милер Заугел, съпровождан от охрана, отива с моята кола до Шамбери да посрещне пропагандиста от щабквартирата. Вие можете да заминете с тях.

— Безкрайно съм ви благодарен, господин генерал!

Заугел много се зарадва, като научи, че ще има такъв спътник като Голдринг, и обеща точно след половин час да чака с колата пред хотела.

Без да се качва в стаята си, Хенрих намери Моника.

— Обстоятелствата се стичат така, че аз трябва да замина сега. С мене ще пътува помощникът на Милер, Заугел — каза той набързо. — Именно от този Заугел аз искам да ви предпазя. Той ми каза, че на електростанцията, където вие често ходите, работи негов агент, когото вие всички считате за маки, и че у този агент е възникнало подозрение, отнасящо се до вас и Франсоа — Флорентен. По нареждане на Заугел вие се намирате под постоянно наблюдение. Очевидно също и Франсоа — Флорентен. Изводите ще направите сама. А сега аз ще изляза и ще почакам Заугел пред входа на хотела. Той не трябва да ни види заедно.

Дочула, че пред входа спря кола, Моника бързо се скри във вратите на бюфетната и не успя да промълви нито дума. Хенрих можа да долови само нейния благодарствен поглед.

— Вие кого срещате с такава почест, Заугел? — попита Хенрих, когато техният хорх се понесе по шосето след колата с пет автоматчици.

— Пфайфер, сам Пфайфер, бароне.

Хенрих сви рамене, тази фамилия нищо не му говореше.

— Как, не сте чували за Пфайфер? — учуди се Заугел. — Та това е един от най-добрите оратори в Германия, един от най-близките помощници на Гьобелс.

Очевидно Заугел имаше основание да говори така: в Шамбери им съобщиха, че речите на Пфайфер имат огромен успех. Той, както се изясни, пристигнал сутринта и успял да изнесе доклади пред офицерите от гарнизона и пред две войнишки подразделения. Темата на всички речи била една — какво е станало при Сталинград.

Търсейки Пфайфер, Хенрих и Заугел присъствуваха на митинга и изслушаха две речи на съвременния Цицерон. Пфайфер, набит човек със солидно шкембе, действително не беше лош оратор. На тема „Сталинград“ той е говорил очевидно много пъти. Докладчикът изсипваше цифри, имена, названия на населени пунктове, без да гледа нито в тезисите, нито в бележника, с който от време на време махаше, държейки го ту в лявата, ту в дясната си ръка. Според Пфайфер, излизаше, че причина за поражението при Сталинград били разтегнатата линия на фронта, затрудненията с транспорта. Когато се съкрати линията на фронта, армията на фюрера ще набере сили, всичко ще тръгне добре и още в тази, в 1943 година, тя ще отмъсти на болшевиките за загиналите по бреговете на Волга.

Пфайфер беше красноречив, говореше горещо. Неговият глас, силен, добре трениран, ту се снижаваше до шепот, който се чуваше даже в най-далечните редове, ту пък гръмко звучеше над тълпата като грохот от гръмотевица. Хенрих наблюдаваше лицата на слушателите и трябваше да констатира, че ораторското изкуство на Пфайфер влияеше на аудиторията: войниците заедно с него крещяха „хох“, когато ораторът искаше това, и едва не плакаха там, където той със заглушен глас, трагично пошепващ в най-патетичните места, говореше за гибелта на армията на Паулус.

Когато свърши вторият митинг, най-после Заугел успя да хване пропагандиста, но Пфайфер категорично му заяви до осем часа вечерта изобщо да не мислят за излизане от Шамбери, тъй като той трябваше да говори още на няколко места.

— Смяя да ви напомня, господин Пфайфер, че тук не е много спокойно сега, по-добре е да отпътуваме по-рано или да нощуваме в Шамбери, а да тръгнем на път сутринта — забеляза Заугел.

— Откога офицерите от армията на фюрера започнаха да се страхуват от тъмнината? Аз съм привикнал да мисля, че от нея се страхуват само децата? — пошегува се Пфайфер и с победоносен поглед обхвана голямата тълпа, която го заобикаляше.

Присъстващите се разсмяха, Заугел почервения и се отдалечи.

— Господин Пфайфер очевидно не знае условията, които се създадоха при нас в последно време — оплака се той на Хенрих.

— Господин Заугел, мисля, че вие съвършено правилно постъпихте, като предупредихте гостенина за това, колко са опасни нощните пътувания. Учудват ме неговото лекомислие и този чисто догматически маниер. Ще видим къде ще отиде неговата храброст през нощта, ако наистина ни нападнат маките?! За нас как да е, ние сме военни хора, свикнали да гледат опасността в очите, а този дърдорко може би не е помирисвал барут.

И Заугел трябваше да скрие своето вълнение. Той също не можеше да признае пред Хенрих, че и сам той се страхува да пътува нощем, особено сега, когато голям отряд маки е слязъл от планините.

В шестнадесет и двадесет Хенрих и Заугел посрещнаха на гарата Бертина.

— Какъв щастлив вятър ви донесе в нашия край? — попита гостенката си Хенрих, щом тя се показа на стъпалата на вагона.

Бертина беше в парадна униформа. Заугел не скриваше своето възхищение от пристигналата.

— Попътен, бароне, който духа за тези, които умеят да управляват платната... А кой е този? — Бертина подаде ръка на Заугел. — Аз имам такова впечатление, Хенрих, че във вашата дивизия са събрани най-красивите офицери от нашата армия. Та къде и как ще пътуваме сега?

— Всичко зависи от вашето желание: ние можем да отпътуваме с кола тази вечер или с влак утре сутринта.

— За мене е удобен и първият, и вторият вариант, така че постъпете, както искате.

Хенрих предварително бе запазил за Бертина стая в офицерския хотел, ала тя заяви, че няма да почива. Но затова пък очаква с нетърпение обяда, а след това разходката из града.

Като се извини, Заугел отиде при Пфайфер, за да уточнят времето на заминаването, а Бертина и Хенрих влязоха в ресторанта.

— Все пак вие не обяснихте, Бертина, какъв попътен вятър ви довея до нашите брегове и за дълго ли? — отново попита Хенрих, когато се разположиха уютно в отделен кабинет и келнерът след изпълнената поръчка бе излязъл.

— Иначе казано: откъде се домъкнахте и дълго ли ще ми дотягате? — разсмя се Бертина и предизвикателно погледна събеседника си.

— Аз, струва ми се, не съм ви дал ни най-малък повод за такова заключение.

— Вашето упорито нежелание да отговаряте на моите писма, а това, че вие даже за формалност не ме поканихте на годежа?

— Вие сте жена, Бертина, и трябва да се досещате. Аз не си пишех с вас и ви избягвах именно защото много исках това.

— О, Хенрих, това е почти обяснение! Гледайте да не се хвана за думата! Пък и сега аз ще бъда ваша съседка и трябва да ви предупредя: искам да се отблагодаря на тази чипоноса Лорхен, като ѝ открадна годеника изпод носа.

— Как така ще бъдете моя съседка? Нали концлагерът, в който вие работите, доколкото помня, се намира в Източна Прусия?

Бертина приповдигна едното си рамо и го показа на Хенрих.

— Вие сте именно невнимателен, бароне, обърнете внимание на това — Бертина почука с пръст по новичките пагони.

— О, мога да ви поздравя!

— Както виждате. А това означава не само повишение в чин, но и в длъжност. Аз съм назначена за началник на женския концлагер със специален режим в Понте Сен Мартин, това, струва ми се, е недалече от Сен Реми.

— Специален режим? Какво значи това, ако се преведе на обикновен човешки език?

— Това значи, че на мене ми е оказано особено доверие: като приема лагера, аз трябва да положа своеобразен изпит, т.е. да установя в него такъв режим, който да превърне тези пленени в обикновени работни скотове и те да забравят не само неподчинението, но даже и това, че някога са се считали за хора.

Бертина изпи чашка коняк и силно дръпна от цигарата. Нейните големи сини очи трескаво блестяха, тънките ноздри потръпваха, устните ѝ бяха плътно стиснати.

— Тогава аз не разбирам защо именно вас са назначили в този лагер? Та вие все пак сте жена, Бертина!

— Вие бихте могли да кажете по-любезно: красива жена.

— Едва ли някой би посмял да оспорва това. Още повече аз. Но вие все пак не отговорихте на моя въпрос.

— Боже мой, Хенрих. Вие сте страшно старомоден, трогателно старомоден. Сега разбирам защо избрахте за другарка в живота Лора. Самка, която плете за своя стопанин топли чорапи, Маргарита с хурка в ръце, в най-добрия случай кабаретна артистка с малък особен порок. И на вас не ви е гадно от такъв идеал на добропорядъчните немкини? На нас, истинските арийки, това е омръзнало!

— Бертина! Но това е скандал, истински скандал! Вие забравяте какво е казал фюрерът за задълженията на жената, за нейното място в обществото?

— А, трите „к“. Законите се създават за масите, а всяка нация има свои избраници, които коват тези закони. И аз ще принадлежа към тези избраници, аз вече принадлежа към тях. Напразно вие не дойдохте при нас в лагера, помните ли, аз ви каних. Вие бихте видели как трепери пред мене цялата тази сган — французойки, рускини, холандки, полякини, белгийки..., даже немкини, които са оскърбили своята нация! О, аз имах неограничени права и можете да бъдете уверен, че се възползувах от това.

Като се облегна на стола, Бертина примижа с очи, сякаш се вглеждаше в някаква далечна картина, възникнала пред нея, и изведнаж се разсмя.

— И какво спомогна за вашето по-нататъшно издигане? Все пак вие напреднахте много бързо?

— О, просто мълниеносно бързо. Аз въведох някои и други усъвършенствувания в системата за охрана на пленниците и в техния режим, освен това отлично изучих вкуса на своето началство... Когато идваше партида нови пленнички, аз отбирах най-младите и красивите и знаех на кого и какви да изпратя. Към края на годината аз вече бях помощник на началника на целия лагер.

— Така вие бързо ще стигнете до генерал.

Обзета от своите спомени, Бертина не забеляза нито ироничния тон на Хенрих, нито злите блясъци в неговите очи.

— Що се отнася до моята по-нататъшна кариера, то аз възлагам големи надежди на този концлагер, който трябва да приема сега. Скоро там са убили началника, старшата надзирателка и един войник от охраната, който ги е съпровождал. Специална комисия разследвала

този случай, много са обесени, но истинските виновници на убийството все пак не са намерени. На мене ми е поръчано да въведа в този концлагер най-твърд режим, аз съм разработила вече плана за мероприятията. О, аз съм напълно уверена, че ще постигна своето на всяка цена, даже ако би ми се наложило да обеса всяка трета от тях.

Хенрих почувствува, че пред очите му притъмня. Лицето на Бертина се отдръпна, стана малко като змийска глава, после отново се приближи и така се разду, че вече Хенрих не различаваше отделните черти.

— Какво ви е, Хенрих? — чу той гласа на Бертина и сякаш се събуди.

„Тя няма да стигне до лагера. Как ще стане това — не зная. Но до лагера тя не ще стигне!“ — твърдо реши той и веднага му стана по-леко.

— За какво се замислихте?

— След контузията, която получих при нападението на маките, често внезапно започва да ме боли главата и да ми притъмнява пред очите — обясни Хенрих.

— Бедничкият! — пресегна се през масата Бертина и погали с ръка косата на Хенрих.

Появяването на Заугел прекъсна тази лирическа сцена. Той съобщи, че Пфайфер е съгласен да вземат със себе си дамата, даже е много доволен, само ги моли своевременно да пристигнат в щаба на корпуса.

От Шамбери излязоха точно в осем часа вечерта. На предната седалка до шофьора седеше Пфайфер, на средната Заугел, на задната Бертина и Хенрих.

Щом колата тръгна, Бертина здраво, с цялото си тяло се притисна до Хенрих и го хвана подръка.

— Нима аз съм по-лоша от тази чипоноса патка Лорхен? — тихичко прошепна тя.

— Вие сте я надминали във всичко! — усмихна се многозначително Хенрих.

Бертина с благодарност му стисна ръката и се отмести. Пфайфер се поразшава на място и се обърна към пътниците, които седяха зад него.

— Та вие считате, че е опасно да се пътува вечер по този път? — попита той Заугел с тих глас.

— Денем е по-спокойно — отклони се от прекия отговор Заугел.

— А как мислите вие, господин старши лейтенант?

— Аз мисля, господин Пфайфер, че във време на война навсякъде е опасно — равнодушно отговори Хенрих. — Даже вчера в нашия район е слязла от планините голяма група маки.

— Голяма, казвате? — в гласа на прославения оратор се чувствуваше страх.

— Повече от рота.

— Но няма те ще се осмелят да ни нападнат, щом отпред пътуват автоматчиците, а след тях ние — трима въоръжени с пистолети мъже и шофьор с автомат!

— Обърнете внимание, пътят не е прав, а остро извива ту надясно, ту наляво и тези завои...

— Да, да, ясно — набързо се съгласи Пфайфер. — Може би, действително е по-добре да се върнем в Шамбери?

Смях напираше в Хенрих. Той си спомни колко самоуверено се държеше прославеният оратор през деня, спомни си произнесените от него на митинга думи: „Немците се страхуват само от бога и от никого друго.“

— Може, ако искате, да се върнем, но как ще оценят това вашите слушатели в Шамбери? Та ние не сме деца, за да се страхуваме, както вие казахте, от тъмнината. Пък и да се връщаме вече е късно: маките могат да бъдат зад нас също така, както и пред нас.

Пфайфер замълча.

— А тук наистина ли е опасно? — изплашено прошепна Бертина.

— Много!

— Боже мой, а аз съм във военна униформа.

В колата настана онази напрегната тишина, която настъпва сред хора, които мислят за едно и също нещо, но не се решават гласно да изкажат своите мисли.

— Вие бяхте длъжен да ми обясните всичко това в Шамбери, а не тук, наред път! — неочаквано с писклив глас извика Пфайфер и заплашително погледна Заугел.

— Аз ви казах, но вие ме осмяхте пред всички присъстващи!
— троснато отговори Заугел.

— Дявол го знае какво е това, поръчат да те охраняват някакви си малчугани и даже не предупреждават за обстановката.

Колата с пълен ход прелетя през малкия населен пункт Монт Бреол и пътят започна стремително да се изкачва нагоре.

— Може би ще пренощуваме в това село? — попита Пфайфер, обръщайки се към Хенрих.

— Тука сигурно ще ни разстрелят като пилета — отговори той.

Той искаше да вдъхне страх у този шкембест страхливец, който в Шамбери призоваваше другите към храброст.

Завоите ставаха все повече, колите намалиха скоростта до минимум и пътуваха почти една до друга.

— Дайте сигнал на автоматчиците, нека карат по-бързо! Ако се случи нещо, ние дори не можем да обърнем назад! — раздражено проговори Пфайфер.

— По този път колата не може да се обърне назад — спокойно обясни Хенрих.

Моторите ревяха. Шофьорите, които нямаха възможност да вземат инерция, натискаха педала и грохотът на моторите се разнасяше из планините.

— Сега нас ни чуват на пет километра — сякаш без да иска, подхвърли Хенрих.

— А не е ли по-добре да спрем колата, да загасим мотора и да изчакаме тук нощта? — гласът на прославения оратор бе изгубил вече басовите си нотки.

— Не, сега ние сме на най-опасното място.

Всички мълчаха. Бертина трепереше, вече я тресеше. В пълно мълчание вече изминаха около десет километра. Завоите станаха по-малко и автоматчиците се отдалечиха от указаната дистанция около четиридесет метра от леката кола. Ето че те вече се приближиха до полукръглата скала, която опасваше пътя.

Колко неприятно е да пътуваш, да пътуваш под надвисналите каменни скали. Искат ти се час по-скоро да вземеш завоя и да видиш, че пред тебе няма засада! Движещата се напред товарна кола почти се скри зад завоя... Ето, изчезна съвсем. От всички се изтръгна облекчителна въздишка.

И изведнаж сякаш гръм се понесе над планините, като че скалата се раздели на две и препречи пътя на колите, а някъде отгоре над пътя с грохот се посипаха късове скали, които заглушиха слабите звукове на картечните редове.

Шофьорът на леката кола удари спирачките на пълен ход. Хенрих почувствува как политна напред и силно удари брадата си о предната седалка.

Той дръпна вратата на колата и скочи на пътя.

Прикрит от колата, Хенрих пропълъзя до склона на шосето и се смъкна в канавката. Дълъг картечен ред като ветрило от трасиращи куршуми премина над него. Без да повдига глава, Хенрих се обърна с лице към скалата и извади своя големокалибрен пистолет, след това внимателно погледна. Напред, напреко на пътя, полегнала на задния спускащ се скат, стоеше товарната кола. Откъм противоположната ѝ страна, с лице надолу, беше увиснал убит войник. Три неподвижни тела лежах до колата. И малко по-напред, до неголямата скала, която заграждаше пътя, от канавката зловещо тракаше немски автомат. Като се притисна с лице до земята, Хенрих погледна наляво. На няколко метра от него лежеше Заугел. Насочил автомата и свил главата си, той наслука стреляше по скалата. По-нататък Хенрих забеляза дебелака Пфайфер, притиснал се до камъка, зад него очевидно лежеше Бертина. На Хенрих му се стори, че там се мярна нейният крак в светъл чорап.

Картечен ред отново премина над главата на Голдринг, но никого не засегна.

„Маките искат да ни притиснат към земята, за да ни хванат живи“ — помисли той.

Хенрих отново погледна към Заугел. Той вече малко беше изменил позата си. Сега лежеше така, че се виждаше лицето му, обхванато от животински страх. Отвратителното лице на палач, който е измъчил стотици, а може би хиляди хора и ще измъчва и по-нататък, наслаждавайки се от това. „Поетът на следствията“, както го нарече Милер.

„По-добър случай не ще се удаде.“ Хенрих насочи китката на дясната си ръка със стиснатия в нея пистолет и стреля. Заугел кимна с глава и удари с челото си приклада на автомата.

Притиснал глава до земята, неподвижно лежеше и Хенрих. Той я вдигна едва тогава, когато картечницата внезапно замлъкна, но сега

към главата му плътно бяха притиснати три автоматни дула.

— Стани! Горещете!

Хенрих стана и видя как под дулата на автоматите бавно се надигат от канавката три фигури — Пфайфер, Бертина и шофьорът. В мрачината, която бързо забули всичко наоколо, техните лица изглеждаха като бели маски.

Един от автоматчиците отиде към Заугел.

— Готов е! — подхвърли той към някого от партизаните. — В главата!

— Вържете всички!

Към Хенрих се приближиха двама, единият бързо го обискира.

— Виж го мършата! Два пистолета имал! — злобно каза той, протегна ръката си с намерения в джоба му маузер и посочи с очи големокалибрения пистолет, който лежеше на земята.

— И вероятно и двата не са заредени.

— Те пред мирните граждани са храбри.

— Ех, гад! — един от маките с всичка сила удари Хенрих по лицето. Той падна.

— Стига вече там! — чу се глас. — Хайде на колите и поемайте! Бързо!

Побутвайки с автоматите си задържаните, маките закараха Хенрих, Пфайфер, Бертина и шофьора до колата и им заповядаха да седнат на задната седалка. Срещу тях седнаха двама маки с насочени пистолети. На предната седалка още двама, единият от тях, очевидно командирът, извика:

— Връщаме се по стария път, без да спираме.

Колата даде заден ход и така измина вероятно двеста метра, докато партизанинът, който седеше зад кормилото, не зави в някаква дълбока и в тъмнината почти незабележима теснина. Пътуваха без осветление, преминаваха през купчини камъни, предните колела пропадаха в някакви дълбоки ямки и отново се изкачваха нагоре. Колата през всичкото време се мятеше от една страна на друга и Хенрих всеки път се блъскаше ту с челото си, ту с главата си в главата на Пфайфер.

Най-после машината излезе от теснината на равен път и се понесе с голяма скорост. Приблизително след един час тя спря. Партизанинът, който седеше до шофьора, отвори вратата и каза нещо

шепнешком на човек, който не се виждаше в тъмнината. След това вратата се затвори и машината тръгна по-нататък.

Едва късно през нощта те стигнаха в планинско село. Пленените изведоха по един и ги хвърлиха в плевнята, където миришеше на тор и слама.

— Никой ли не е ранен? — тихо попита Хенрих, когато чу как щракна катинарът на вратата.

— Аз не съм — пръв отговори шофьорът.

— А вие, господин Пфайфер?

— О, за бога, не изричайте поне моята фамилия! — простена пропагандистът.

— Документите ви са взети и вашата фамилия, все едно, е известна на маките.

Пфайфер издаде звук, който не приличаше нито на вик, нито на хлипане.

Хенрих седна на сламата. От удара, с който го нагости партизанинът, страшно го болеше главата, а лявото му око съвсем се беше скрило под отока, който все повече се увеличаваше.

— Хенрих, Хенрих — чу се шепотът на Бертина. — Как мислите, ще ни разстрелят ли?

— Отначало ще ни разпитат! — зло отсече Хенрих, Бертина падна на сламата, но веднага отново скочи.

— Те нямат право така да се отнасят с една жена!

— Първо, вие за тях не сте жена, а началничка на лагера, където измъчват техните майки, сестри, любими, второ...

— Скъсайте с устата си пагоните — притисна Бертина рамото си към рамото на Хенрих, но той се отстрани.

— Излишни грижи — насмешливо каза той, — та и вашите документи са взети.

— Това се случи така заради вас, заради вас! О, защо тръгнах аз с вас!

Хенрих отиде в ъгъла на плевника и седна, като притисна отеклата си буза до хладната каменна стена. Този своеобразен компрес успокои болката, подутината под окото малко поспадна. Напрягайки мускулите на свързаните си зад гърба ръце, Хенрих изпробва здравината на въжето, което плътно обхващаше китките му, но не му се удаде да разшири възела, а въжето само одра кожата на китката му.

Като се убеди, че е невъзможно да освободи ръцете си, Хенрих реши да дочака покорно сутринта.

За приближаването на утрото говореше сивата ивица, която отначало легна на прага, а след това със светло петно обозначи и целия правоъгълник на вратата. Петното ставаше все по-ярко, то се украсяваше вече не от сиви, а от розови тонове, после те изчезнаха изведнаж и през цепнатината сякаш се пръсна злато — дългите снопчета на слънчевата светлина легнаха върху сламата, върху задната стена на плевнята.

Вратата се отвори.

— Пфайфер, излез! — чу се сурово извикване.

Пропагандистът трепна и с ужас отиде в дълбочината на плевнята.

— Искаш да те молим или какво? — един партизанин се приближи до Пфайфер, хвана го за яката и го изправи на крака.

— Тръгвай! По-бързо!

Охраненото тяло на пропагандиста изчезна зад вратата. След десет минути извикаха шофьора. Той стана мълчаливо, произнесе към присъстващите „Прощавайте“ и излезе след партизаните.

— Хенрих, аз не мога, аз не искам, те нямат право! — закрещя Бертина и се задави от плач. — Кажете им, че те нямат право. Чувате ли? Вие сте богат, вие можете да им предложите пари! О, защо ме гледате така? Предложете им пари и те ще ни пуснат! Аз ще ви се отблагодаря, Хенрих! Аз...

— Голдринг! — чу се от вратата.

След своите конвойни Хенрих излезе на залетия от слънчевите лъчи двор. Слънцето го освети и той примижа с очи.

— Я виж какъв красавец! — долетя до него женски глас.

С подпухнало око, с разчорлени коси, в които беше вплетена и слама, Хенрих действително напомняше разбойник.

— Ако попаднеш на такъв в ръцете, само от вида му ще се изплашиш! — подхвърли друга жена.

— Той няма вече кого да плаши! — успокои жените партизанинът, който съпровождаше пленения. — Хайде, тръгвай напред към щаба.

В стаята, където влезе Хенрих, седяха трима. Двама маки в типично облекло на французки селяни и един в износен немски

мундир.

— Вие кой сте? — запита беломустакатият французин и огледа пленения от краката до главата.

Хенрих си каза името и длъжността. Този с белите мустаци свери с документите, които държеше в ръцете си.

— Важна персона! — на лош френски език подхвърли партизанинът в немския мундир.

— Знаете ли разположението на вашата дивизия и числеността на гарнизоните в населените пунктове?

— Аз моля да ме заведете при командира на отряда! — твърдо проговори Хенрих.

— Вие, като че ли и тук искате да диктувате своите условия? — забеляза през смях партизанинът, облечен в немски мундир. — Обяснете му, Оливие, че той е в плен, а не на дипломатически прием.

Хенрих по-внимателно се вгледа в човека, който подхвърли тази фраза. Да, той не беше се излъгал. Пред него беше руснак. Широко кръгло лице, типични черти на славянин, руси коси и главното — този акцент.

— Ако искам да видя командира, то аз знам защо е необходимо това — на чист руски език каза Хенрих.

Да бе избухнала бомба в този момент, то това би направило по-малко впечатление.

— Земляк или какво? — учудено попита руснакът и се вгледа с любопитство в Хенрих.

— Необходим ми е командирът, повече нищо няма да кажа.

— Мелников, извикайте командира — заповяда на френски език този с белите мустаци.

Партизанинът, когото нарекоха Мелников, излезе, като още един път хвърли въпросителен поглед към пленения. След една минута той се върна, придружен от човек, облечен в обикновен цивилен костюм. Хенрих го погледна и бързо се обърна.

— Вие ли сте искали да ме видите? — запита командирът на отряда, обръщайки се към пленника.

— Да, да и да разговаряме насаме — усмихнато отвърна Хенрих и бавно се обърна към него. В очите на командира можеше да се прочете учудване, след това досещане, после те сякаш засвяткаха отвътре и в тях пламнаха весели огънчета.

— Оставете ни сами — заповяда командирът на присъстващите.

Всички излязоха.

— Боже мой, по какъв начин и в какъв вид? — радостно каза Андре Ренар, протягайки на Хенрих и двете си ръце.

— За да можете да ми стиснете ръцете, трябва преди всичко да ги развържете — напомни през смях Хенрих.

— Тфу, дурак — изруга се Ренар и като извади от джоба нож, разреза въжето, с което бяха завързани ръцете на пленения. Но старите познати не можаха да се поздравят, защото ръцете на Хенрих бяха отмалели и подути и веднага безсилно увиснаха. Одраната кожа над дясната китка привлече вниманието на Андре Ренар.

— Сестрата! Да вземе със себе си йод — извика той, като отвори вратата. След това се приближи до Хенрих, хвана го за раменете и здраво го раздруса.

— Та ето кого са хванали нашите вчера!

Хенрих скри ръцете си зад гърба.

— Аз много ви моля да ме изслушате, превръзката ще направим после.

Хенрих разказа на Ренар за мерките, разработени от щаба на дивизията, с цел да задушат дейността на маките.

— И тъй, Андре, като ме задържахте, вие се лишихте от свой съюзник в щаба на дивизията и нарушихте всичките ми планове.

— Сега се досещам какви. Не, не, аз не мисля да нарушавам нашата уговорка за мълчанието. До определено време ние ще оставим този въпрос открит. За мене е достатъчно да зная, че вие сте приятел...

— Който трябва колкото може по-бързо и по-скоро да ви напусне. От това сме заинтересовани и вие, и аз. Но за мене трябва да знаят колкото може по-малко хора.

— Разбирам.

— Още повече, че сред вашите хора има провокатори, за един от тях аз искам да ви предупредя. Той работи на електростанцията до Сен Реми, гестапо го е арестувало, но веднага го пуснало. Той е попаднал по следите на вашите свръзки и е уведомил за това гестаповците. Впрочем помощник-началникът на службата SS Заугел през време на нападението на нашата кола е убит. Вие сте се избавили от опасен враг, още повече, че именно той чрез провокатора бе попаднал по следите

на вашите хора. Аз мисля, че провокаторът трябва непременно да се ликвидира, а свръзките в Сен Реми за известно време да се отстранят от работа...

— Благодаря. Всички тези сведения са извънредно ценни за нас, но как да постъпим с вас? Може би ще останете при нас?

— Рано е, Андре, нямам право.

— Тогава трябва да инсценираме вашето бягство. Аз ей сега ще извикам началника на щаба, той е майстор на такива трикове.

— Но той надежден човек ли е?

— Напълно. За него аз отговарям с главата си. Той ненавижда фашизма, умее да мълчи и е отчаяно храбър като всички руснаци.

— Добре. Извикайте го.

След няколко минути на прага се появи познатият на Хенрих партизанин в немски мундир.

— Ето какво, приятелю, ние сме хванали не този, когото трябва, и сега следва да поправим своята грешка, но така, че за това да знаем само ти и аз. Преди всичко запознайте се — това е този офицер, който идва при мене в Ла Травелса. И за това знаем само ти и аз.

Мелников се усмихна широко и здраво стисна ръката на Хенрих. Хенрих се изкриви.

— Боли ли? А окото не боли ли? Не съм мислил аз, че вие!

— Значи, тази подутина съм получил от вас?

— От мене — Мелников виновно въздъхна, погледна своя юмрук и укоряващо поклати глава.

Като обясни своя план за инсцениране на бягството, Андре Ренар въпросително погледна своя началник на щаб.

— Естествен изход? А ще инсценираме всичко така, че и дяволът не ще научи. Това аз поемам върху себе си. Само че дали няма на командването на дивизията и на гестапо да се види подозрително, че от всички задържани се е спасил само Голдринг? Може би за компания да пуснем девойката и шофьора? А пропагандиста, да си призна жал ми е да го пусна.

— Бертина Граузамел! — подскочи даже Хенрих. — Та вие знаете ли с каква цел е изпратена във Франция и какво представлява от себе си тя?

— Ние още не сме я разпитвали, но аз мисля, че жена... — погледна към Голдринг Мелников и замълча, потресен от израза на

неговото лице.

— Вчера, когато ние тръгнахме — произнесе Хенрих членоразделно, — аз си дадох дума, че Бертина Граузамел не ще стигне до мястото на своето назначение. Не я наричайте девойка, жена. Това е есесовка и тя е дошла тук да установи в лагера специален режим. — И Хенрих разказа всичко, което знаеше за Граузамел.

— Ние ще я съдим с народен съд — сурово каза Андре Ренар. — Мелников, заповядайте да я отделят от мъжете и да я пазят особено внимателно... А от Пфайфер ти трябва да се откажеш, този пропагандист сега не ще причини много вреда. Събитията сами агитират днес по-добре от думите.

Почти цял час заедно Андре Ренар, Пьотър Мелников и Хенрих Голдринг обмисляха плана за бягството. Когато заведоха Хенрих отново в плевнята, той видя там само Пфайфер и шофьора.

— А къде е госпожица Граузамел?

— На разпит — отговори шофьорът.

Пфайфер седеше навел глава и неподвижно гледаше в пода. Неговите ръце, както и на всички пленени, бяха здраво свързани отзад. Червената лента с белия кръг и пречупения кръст като парцал се размяташе на ръкава. Очевидно разпитът бе лишил пропагандиста от надеждата за повече или по-малко щастлив изход.

— Господин Пфайфер, аз искам да ви напомня за мъжеството, да ви кажа, че никога не трябва да се губи надеждата, даже и тогава, когато са ни свързани ръцете и утре ни чака съдът на маките.

— Съд? Какъв съд? — изтръпна Пфайфер.

— А нима не ви казаха, че утре сутринта ние всички ще бъдем съдени от партизански съд.

Пфайфер, когато въпросът на Хенрих събуди от апатията, отново обвеси глава. Цялата му фигура се вцепени.

— По вашему, господин Пфайфер, как трябва да се държим пред съда? — поседна Хенрих при пропагандиста.

— Все едно, един е краят — равнодушно, изгубил вече всяка надежда, отговори той.

— О не, дявол да го вземе! Офицерът от армията на фюрера трябва да умре красиво. Аз ще им покажа как умира истински ариец и приканвам и вас към това.

— Ариец не ариец, какво значение има това сега? Нима не е все едно как ще умреш?

— Но в речите си вие призовавахте към друго. Нали така?

— Да си чеше езика, разбира се, е леко — подхвърли злобно шофьорът, — а ние, глупците, слушаме! Ех, да има сега чаша вода и цигара в устата и тогава аз, струва ми се, охотно бих преглътнал и куршума на маките. Още повече, че те са въоръжени с наши автомати. Излиза, че и куршумът ще бъде немски! — усмихна се разкривено шофьорът.

Хенрих стана, отиде до вратата и започна да чука силно с крак.

— Какво, искаш? — неприветливо се обади някой откъм двора.

— Извикайте началника на караула.

— Ще мине и без него.

Хенрих отново зачука по вратата.

— За какво чукаш там?

— Ще чукам, докато не повикаш началника на караула — със злоба извика Хенрих.

— Господин офицер, господин офицер! Оставете, моля ви се — изплашено шепнеше Пфайфер, — те ще ни убият.

Зад вратата се чуха стъпки, щракна катинарът и на прага се появи Мелников, съпроводен от един маки.

— Какво искаш? — попита началникът на щаба.

— Можете да ни съдите, можете след съда да правите с нас, каквото искате, но да се гаврите сега нямате право! — почти извика Хенрих.

С очи, изпълнени с животински страх, Пфайфер гледаше маките.

— Кой се гаври с вас?

— От снощи не са ни дали нито капка вода, нито парче хляб, все още не са ни развързали ръцете.

— На другия свят ще ви приемат и с празни стомаси.

— Аз искам вода, хляб и цигари! — извика Хенрих.

— Какво викаш! — пристъпи към Хенрих Мелников със стиснати юмруци. — Марш на сеното! — заповяда той и неочаквано блъсна пленника, Хенрих се залюля и падна.

В същия миг Хенрих закачи с десния си крак крака на началника на щаба, а с левия го удари с всичка сила под коляното. Това беше една от хватките на жиу-жицу, които Хенрих владееше добре.

Мелников падна като подкосен, партизанинът, който придружаваше началника на щаба, се затича към Хенрих и силно го удари с приклада в гърдите.

„Това вече е над нормата!“ — помисли Хенрих.

— Почакай ти, аз ще ти се отплатя! — проговори Мелников и излезе.

Хенрих стана, отиде до вратата и пак я удари с крак.

— За бога! Седнете! Заради вас ще избият всички ни! — разсърди се Пфайфер.

— Аз няма да се успокоя, докато не постигна своето!

Вратата отново се отвори и на прага се появиха същите маки. Зад тях стоеше жена, която държеше в ръцете си три парчета хляб, стомна с вода и чаши.

С автомат в ръце Мелников застана на вратата, а неговият спътник започна да развързва ръцете на пленените.

— Яжте, само че по-бързо, нямаме време да се бавим с вас! — нетърпеливо извика Мелников.

— А ние не ви задържаме! — с насмешка отвърна Хенрих и като отхапа парче хляб, глътна го с малко вода.

След вкусния обяд, с който го нагостиха Андре Ренар и същият този Мелников преди един час, твърдият хляб буквално не влизаше в гърлото на Хенрих. Шофьорът и Пфайфер за миг нагълтаха хляба и водата, а Хенрих все още дъвчеше своето парче.

— Дълго ли ще чакам? — Мелников взе от ръцете на Хенрих чашата.

— Дано се задавиш със своята вода! — равнодушно подхвърли Хенрих и с удоволствие запуши цигарата, която малко преди това беше му подала жената.

— Вържете им ръцете! — заповяда Мелников, когато пленниците допушиха цигарите. Пленниците бяха вързани, вратата се затвори и щракна катинарът.

— Е, как, сега е по-добре, нали? — обърна се Хенрих към Пфайфер.

— Аз ви умолявам, не ги дразнете повече! — замоли се пропагандистът. — Тях и без това ги е яд на нас, а сега още повече ще се разлютят.

— Това е още нищо, ще видите как ще се държа аз пред съда. А сега ще се опитам да заспя, съветвам и вас да направите същото.

С рамото си Хенрих поотмести сламата, легна върху нея и след десет минути спокойно заспа.

Вечерта отново извикаха всички един по един на разпит. Пфайфер и шофьорът се върнаха бързо. Разпитът на Голдринг продължи значително по-дълго. Той продължи точно толкова, колкото беше необходимо, за да се уточнят окончателно подробностите на набелязания план. След разпита на всички пленници завързаха очите, качиха ги на кола и ги подкараха на някъде.

Пътуваха дълго. Вероятно два часа. Най-после автомобилът спря до някакъв строеж. В тъмнината неясно се очертаваха само контурите му. Въведоха всички в едно помещение и неизвестно защо им отвързаха очите. Сега пленниците виждаха не повече, отколкото тогава, когато на очите им бяха превръзките.

— Шофьор, тук ли сте? А вие, господин Пфайфер? А къде е Бертина Граузамел? Аз се безпокоя, че я отделиха от нас. Може би са я освободили.

— Именно! Тя носи есесовска униформа, а те я обичат също така, както и кафявия костюм на цивилните националсоциалисти — мрачно каза шофьорът.

Пфайфер издаде някакъв звук, който не приличаше нито на въздишка, нито на стенание.

— Господине — тихо прошепна Хенрих, — докато ни докараха дотук, аз имах щастието да си развържа ръцете, сега ще развържа и вашите. Очевидно това е нашата последна спирка по пътя към смъртта. Аз ще се опитам да ги надхитря. След известно време ще ги помоля да изляза на двора по интимна работа, а когато ме изведат — ще се опитам да избягам. Ако ми провърви, ще направя всичко възможно, за да ви спася.

Хенрих развърза ръцете на шофьора, после на Пфайфер. Последният трепереше с цялото си тяло.

— Ако на вас се удаде да избягате, те ще ни избият без съд! — извика той и хвана Хенрих за ръкава. — Аз няма да ви пусна, аз няма да позволя да се рискува нашият живот.

— Стига сте мрънкали! — намеси се шофьорът. Сега, когато ставаше дума за живота и смъртта, той не подбираше изрази и съвсем

непочтително сграбчи Пфайфер за раменете. — Ние губим единствената надежда за спасение, а вие пречите!

Той отдръпна пропагандиста от вратата и му запуши устата с ръка. Хенрих също така, както през деня, в плевнята, ритна вратата с крак.

— Какво искаш най-сетне? — чу се гласът на Мелников.

— След вашата гощавка ме боли корем, дявол да ви вземе! — извика Хенрих.

Мелников изруга, но отвори вратата. Чу се команда да приготвят автоматите за стрелба. Някой влезе в помещението, побутна пленника в гърба, изведе го на двора. След това катинарът щракна.

Пфайфер и шофьорът, притаили дъх, се ослушваха. Но наоколо всичко беше тихо. Нито звук, нито шум. Едва след пет минути се чуха възклицания, тропане.

— Стои! Дръжете!

Един изстрел, втори, картечен ред. Всичко се отдалечи, притихна.

Когато след около час началникът на шестия опорен пункт лейтенант Швайцер видя Голдринг, той се ужаси. С подутина под очите, с окървавени ръце, Хенрих малко напомняше офицера за особени поръчения, когото лейтенантът не един път бе срещал в щаба.

— Незабавно ме свържете с щаба на дивизията! — заповяда Голдринг.

Лейтенантът извика щаба.

— Говори старши лейтенант фон Голдринг. Да, да... Затова после... Не ме прекъсвайте, а слушайте, скъпа е всяка минута... Предайте на генерала, че вчера нас всички ни хванаха маките. Аз избягах от плен. Господин Пфайфер и шофьорът се намират на няколко километра от шести опорен пункт, утре сутринта ще ги разстрелят. Моля незабавно да се изпрати една рота егери, аз зная пътя, ще ги поведе сам. За бога, не се бавете, скъпа е всяка минута!

Хенрих постави слушалката и падна на стола.

— Пура! От вчера не съм пушил!

Но лейтенант Швайцер нямаше пури. Трябваше да се задоволи с евтина цигара.

— За вашето търсене са хвърлени няколко отряда — съобщи лейтенантът, като видя, че неговият неочакван гост дойде на себе си.

— В щаба на дивизията вече всичко е известно?

— Само това, че колата е нападната от маки. Но трупът на лейтенант Заугел наведе всички на мисълта, че и с останалите пътници е станало голямо нещастие.

Ротата егери пристигна, както показва часовникът, за четиридесет и пет минути. Заедно с нея на колата на Хенрих, която кормуваше Курт, бе пристигнал и Лютц.

— Ето до какво те доведе твоето лекомислие! — още от прага се нахвърли той върху приятеля си.

— Защо пък моето лекомислие?

— Трябваше да вземете повече охрана и да не тръгвате вечерта.

— Карл! Ти си забравил, че за охраната трябваше да се погрижи Заугел, покойният Заугел, аз бях само пътник. А да тръгнем вечерта настояваше сам Пфайфер, но за всичко това после. Колко войници дойдоха?

— Сто и шестдесет души и десет ръчни картечници — рапортува командирът на ротата.

— Картата!

Разгънал картата, също такава, каквато беше и тази, която той вчера внимателно изучи заедно с Андре Ренар и Мелников, Хенрих започна да отдава разпореждания.

— Вие, господин старши лейтенант Краузе, вземете взвод и настъпвайте по този път. Ще бъдете главната колона. Ако вашата колона не бъде обстреляна, което е малко вероятно, свърнете наляво от населения пункт, за да отрежете пътя на маките към планината. Аз ще поема командването на два взвода и ще настъпвам зад вас, на десния фланг, а сега действайте.

Привикнали към планински операции, егерите вървяха бързо, почти безшумно. Когато до населения пункт останаха петстотин метра, взводът под командата на лейтенант Краузе свърна наляво. Хенрих даде заповед и двата взвода тихо се развърнаха във верига. В това време зацракаха картечниците на партизаните. Хенрих залегна до Лютц.

— Отляво с пребежки, напред! — подаде той команда.

Без да отслабват огъня на десния фланг, партизаните с неочаквана сила се нахвърлиха на левия. „Това вече е извън плана! Мелников ще си навлече беля, ще го обкръжат!“ — нервничеше Хенрих и на пребежки започна да се придвижва напред.

Партизаните прекратиха огъня също така внезапно, както го откриха. Когато след десет минути ротата егери с викове се втурна в неголямото селце, което се състоеше само от няколко къщи, там вече нямаше нито една жива душа.

Хенрих и Лютц се затичаха към каменната плевня, счупиха катинара.

— Господин Пфайфер, жив ли сте? — извика Хенрих.

Лютц светна с фенерчето. Притиснали се един към друг, в ъгъла седяха шофьорът и почти загубилият съзнание от страх пропагандист.

— О, господин старши лейтенант! — най-после дойда на себе си Пфайфер. И с рев, който приличаше на ридание, падна на гърдите на Хенрих.

Лютц и Хенрих изведоха Пфайфер навън, подкрепяха го, сякаш беше болен. До голямата врата, от която те току-що излязоха, имаше малка, широко разтворена. Лютц надникна в нея, светна с фенерчето и извика. Хенрих се затича към него. На прага лежеше Бертина Граузамел.

— Мъртва! — констатира Лютц, наведен над убитата.

— Може и наш куршум да я е пронизал — подхвърли Хенрих.

— В края на краищата тя умря достойно — се чу зад гърба му плътният бас на Пфайфер. Почувствувал вече, че е във от опасност, той бързо беше дошел на себе си и се държеше, както обикновено.

Хенрих го погледна и не повярва на очите си. Пропагандистът беше важен, целият му вид говореше, че човечеството трябва да му бъде благодарно само за това, че се е родил...

Освободените пристигнаха в Сен Реми на разсъмване. След като отиде на превръзка в болницата, Хенрих веднага се върна в хотела и мигновено заспа. Спа дълго, здраво и спокойно. Той не чу как при него идва Милер, как се стараяше да го разбуди Лютц, когато трябваше да отидат на обяд в казиното. И това бе за хубаво. Даже издръжливостта на Хенрих не би му стигнала, за да може спокойно да изслуша разказа на Пфайфер за тяхното геройско поведение като пленници у маките. Обаче трябва да бъдем справедливи. На първо място той поставяше

старши лейтенант Голдринг. По разказа на Гьобелсовия пропагандист Хенрих изглеждаше приказен герой, който, легнал на пода и вързан, повалил на земята няколко маки, с голи ръце изподушил стражата и въобще се държал като стопроцентов ариец, истински офицер от непобедимата армия на фюрера.

В казиното този ден беше изпито много за здравето на Пфайфер и безстрашието на фон Голдринг. На всички настроението беше твърде много повишено, за да говорят за покойниците. Особено се радваше Милер. Ако не бе попаднал в болницата, той би трябвало да посрещне знатния гост и сега вместо Заугел щеше той да лежи в гроба на централния площад в Сен Реми.

ПЪТУВАНЕ ДО АТЛАНТИЧЕСКИЯ ВАЛ

— Как се чувствувате, бароне? — попита генералът Хенрих, когато една неделя след описаните събития старши лейтенантът рапортува, че е пристъпил към изпълнение на своите задължения.

— Благодаря за вниманието. Прекрасно, господин генерал.

— Е, тогава излиза, че и двамата сме в отлична форма — излезе Еверс пред бюрото си и закрачи из кабинета. — Пътуването ми до Лион значително подобри и настроението ми.

— Не смея да ви попитам за причината, господин генерал.

— Вие ей сега ще я научите, аз ще ви кажа нещо такова, което освен вас и моя адютант никой от офицерите за сега не знае и не трябва да знае... Вие чувала ли сте за Атлантическия вал?

— Разбира се, чувал съм, но нямам представа за него.

— Също така, както и аз. Ето в какво е работата. Нашето командване прехвърля боеспособни дивизии на Източния фронт. Очевидно там отново се готви грандиозна операция. Във връзка с това дивизиите, които са окомплектувани най-добре и са разположени в района на Атлантическия вал, ще бъдат предислоцирани на Източния фронт, а нашата дивизия ще заеме за отбрана и Атлантическия вал. Харесва ли ви това, господин старши лейтенант?

— Аз се радвам, че най-после нашата дивизия ще отговаря за нещо повече, освен за охрана на военни обекти, господин генерал.

— Напълно съм съгласен с вас. Но нашата дивизия, както е известно, е окомплектувана ненапълно както с личен състав, така и с оръжие. Участъкът, който ни дават, сега се заема от дивизията на генерал-майор Толе, но предупреждавам ви, че сега това е тайна даже и за офицерите от щаба.

— Аз съм се научил да пазя тайна, господин генерал.

— Зная. И поради това именно на вас възлагам да изпълните една твърде деликатна задача. По-точно не една, а две. Ще започна с първата. Трябва да изпратя офицер в щаба на генерал-майор Толе, за да получи информация за броя на огневите точки, за да можем да ги съоръжим, а също така и за резервните позиции. Всички тези точки,

естествено, са снабдени с оръжие от дивизията на генерал-майор Толе. След като отива на Източния фронт, той, разбира се, ще вземе всичко със себе си. С тези тежки оръдия, които имаме, не ще можем да съоръжим всички огневи точки, ето защо сведенията, за които аз говорих преди малко, са ни крайно необходими. Въз основа на тях ние незабавно ще искаме от командването необходимото количество оръжие от съответните калибри. Аз искам на новото място моята дивизия колкото може по-добре да бъде подготвена за всякакви изненади. Това, така да се каже, официално поръчение не е трудно за изпълнение, тъй като щабът на дивизията на Толе вече е получил съответни инструкции. Сега втората и по-деликатна задача — генералът премина няколко пъти по кабинета. Хенрих го наблюдаваше мълчаливо.

— Преди да отидем на новото място, аз бих искал да имам пълна представа за онзи участък от западния вал, който ще трябва да охраняваме. Ето защо бих ви помолил лично да се запознаете с бойните съоръжения, казармите, складовете, водоснабдяването, системата за свръзки. Ако за изпълнението на първата задача вие ще получите директиви, то за втората такива няма да има. Могат да ви приемат в щаба, да ви дадат отговори, но да не ви пуснат на укрепените точки. И така, тая задача е деликатна и дипломатична. Аз помолих командувачия корпус да даде официално разрешение за получаването на тези сведения, но той отказа под предлог, че ние ще имаме време да научим това след дислокацията, а аз бих искал да се запозная с всичко предварително. Ясни ли ви са задачите, старши лейтенант?

— Абсолютно, господин генерал. Кога ще заповядайте да замина? Еверс позвъни. Влезе Лютц.

— Документите на старши лейтенанта готови ли са?

— Тъй вярно.

— И тъй, аз мисля, че може да заминете утре сутринта.

— Утре на разсъмване аз ще изляза с кола към Шамбери, оттам с влак до щаба на корпуса. А от Лион вече в Сен Назер.

— Времето за пътуването не определям, но надявам се, че вие ще се върнете бързо.

Лютц и Хенрих излязоха от кабинета.

— Завиждам ти, Хенрих.

— Това пък защо?

— Ти все пътуваш, навсякъде ходиш, а аз освен този омръзнал ми щаб нищо не виждам — оплака се Лютц.

— Надявам се, че не ми завиждаш, загдето при партизаните попаднах аз, а не ти?

— Това е единствената командировка, в която не бих искал да отида! — разсмя се Лютц.

— Аз мисля, Карл, че последната вечер преди заминаването ние ще прекараме заедно.

— Ако Милер отново не попречи на това.

— Нарочно ще намина към него по-рано, ще си взема до виждане, за да не се сети да дойде при мене.

Хенрих излезе от щаба и вече се беше насочил към службата на SS, но неговото внимание бе привлечено от една количка, подкарвана от стар антиквар, който крещеше с пълен глас:

— Старинни гравюри! Миниатюри от най-добрите художници на Франция! Репродукции от картините на световната съкровищница на изкуството! Художествените произведения възпитават вкуса. По-добре е да притежаваш хубаво копие от велик художник, отколкото цапаницата на лош художник. Купувайте стари гравюри, репродукции, копия на скулптури!

Хенрих се приближи до стареца.

— Кажете ми не мога ли да намеря у вас хубави копия от Роден?

— Даже копията на Роден са твърде голяма скъпоценност, за да ги возя със себе си. А какво именно иска да получи господин офицерът?

— Отдавна искам да имам хубаво копие от портрета на Виктор Юго.

— На вас ви върви, господине, именно портрета на Юго аз съвършено случайно получих наскоро. Ако разрешите, ще ви го донеса след половин час.

— Адресът ми е: хотел „Темпл“, номер 12 — каза Хенрих и отмина.

Изпратил Курт, Хенрих развълнувано закрачи из стаята и постоянно поглеждаше часовника. Срещата със „странстващия антиквар“ явно го развълнува. Тя беше много неочаквана и това предизвикваше безпокойство, даже тревога.

Когато на вратата се почука, Хенрих въздъхна с облекчение. На прага се показва „старият антиквар“ Той държеше в ръцете си нещо загънато в голяма черна кърпа.

— Вие, струва ми се, искате да имате копие от тази скулптура, господин офицер?

Хенрих даже не погледна копието.

— В стаята ние сме сами — тихо каза той и заключи вратата.

— Отключете — строго заповяда „старецът“, — какви тайни може да има между старши лейтенант от немската армия и старец антиквар?

Хенрих преобърна ключа. „Старецът“ постави бюста между себе си и Хенрих, седна на края на стола, както сядат обикновено малките хора в присъствието на знатна особа. На масата той постави няколко миниатюри, извадени от джоба му. Сега всичко изглеждаше напълно естествено и ако някой случайно би погледнал в стаята, той не би забелязал нищо подозрително. Беден антиквар се старае да натрапи на офицера, който не разбира много от изкуство, някаква имитация. Без да изменя позата или даже израза на лицето си, „старецът“ започна не съвсем обикновен разговор.

— Мене ми се струва, другарю капитан, и при това не само на мене, че в последно време вие се държите много рисковано.

— Цялата ми работа тук е риск.

— Зная, но вие твърде много отпуснахте поводите. Трябва да ви предупредя, че стои въпросът за превеждането ви оттук.

Хенрих трепна.

— Изглежда, че и нервите ви са започнали да изневеряват. — „Старецът“ внимателно погледна Хенрих. — Стана ми известно за вашите връзки с маките и за оказаната им помощ. Затова знаят няколко души, даже повече — повече от десетина души. И вие не възразявате?

— Не.

— И се чувствувате в пълна безопасност?

— Опасността се поражда от самия характер на моята работа.

— За това не става дума. Известно ви е, че за вашето непредпазливо поведение на платото, когато задържахте, а след това освободихте двама партизани, знаят няколко души.

— Предполагам, че за това знае съдържателката на хотела.

— Вие не забелязвате ли, че гестапо вече се интересува от вашето обкръжение?

— Зная.

— Разкажете какво знаете.

Хенрих предаде своя последен разговор със Заугел, каза за неговите подозрения, които се отнасяха до Моника, за провокатора от електростанцията.

— Какви мерки взехте?

— Ликвидирах Заугел. А за провокатора съобщих на Моника Тарвал, която поддържа връзка с електростанцията, и на командира на отряда на маките...

— Старшият електротехник преди два дена умря, убит от тока с високо напрежение.

Хенрих въздъхна с облекчение.

— Какви други подозрения има към вас?

Хенрих разказа за разпита на Курт от Милер и за анонимното писмо на Шулц. „Антикварят“ се замисли.

— Шулц трябва да се премахне, и то колкото може по-скоро. Ако у него е възникнало подозрение и е започнал да действа, той няма да се ограничи само с анонимно писмо.

— Утре аз трябва да замина за Атлантическия вал. Надявам се, че там ще разузная за Шулц. Нали неговият донос пристигна от Монтефлер.

— С какви задачи вие отивате на Атлантическия вал?

Хенрих разказа за полученото поръчение от Еверс.

— Именно това, което ни е необходимо като въздух. Нашите съюзници разтягат откриването на Втория фронт, като се позовават именно на Атлантическия вал, който уж представлява непристъпна крепост. Изпълнете поръчението колкото може по-точно. Нас напълно ще ни удовлетвори копие от доклада за вашия генерал и, разбира се, фотолентичката. Но не забравяйте, че тайната на този вал гестапо пази като зеницата на очите си. Там вече загинаха няколко наши и английски разузнавачи.

— Надявам се, че на мене ще ми провърви.

— Ние вярваме също. На вас се е удало много добре да се замаскирате, което в значителна степен облекчава вашата работа. Би било непростимо безумство да демаскирате себе си с някаква

небрежност или излишно геройство. Ето защо нас така ни вълнува рискът, на който се подхвърляте, като се вмесвате в работа, от която трябва да стоите настрана. По-конкретно това се отнася до Людвина Декок.

— Аз сам дълго се колебаех. Но нейното арестуване заплашваше и моята лична безопасност.

— Струва ми се, че вие сте се ръководили не само от това. Помнете, капитане, че понякога, спасявайки един човек, ние рискуваме живота на стотици, а може би и на хиляди. Рисуваме да провалим тези планове, за които ние с вас даже не се досещаме. Такива планове има у командуването, което разчита на нас, и би било твърде жалко, ако се наложи да ги развалим. И така, бъдете внимателен, десет пъти по-внимателен, отколкото сте били досега... Сега, що се отнася до Шулц, аз ще взема всички мерки, за да го унищожим. Той се е опетнил с такива престъпления, разправял се е с мирното население, че е заслужил най-суровото наказание. И това, че е решил да се вмесва в работата на нашето разузнаване, само ще приближи присъдата, която е заслужил като военен престъпник. Но може да се случи и така, че аз да не мога да изпълня своето обещание. Ако през време на вашето пребиваване на участъка Сен Назер не получите от мене никакви известия, ще трябва сам да ликвидирате Шулц. На мене много не ми се иска това, но друг изход не виждам. Трябва да се действа бързо, иначе той може да ви разкрие като разузнавач. А вие сте ни необходим сега повече от всякога. Да, вашият ординарец надежден човек ли е?

— Напълно.

— Гестапо често пъти прибегва до услугите на ординарците, като им поръчва да следят за подозрителните офицери.

— Моят ми е предан.

— Това е хубаво. Направете така, че той да ви служи и телом, и духом. Това е дреболия, но в нашата работа от дреболиите зависи много. Повтарям, успели сте така хубаво да се устроите в хитлеристката бърлога, че просто би било престъпление да се провалите.

— От четвърти февруари аз съм годеник на дъщерята на генерал Бертхолд.

— Зная — без смянка от насмешка отвърна „антикварят“. — Вашата информация за плановете на Бертхолд, отнасящи се до Русия, е

получена. Не винаги се удава да се попречи на тяхното осъществяване. Вашият тъст, капитане, е жесток човек, даже сред хитлеристите той има такава слава. Бъдете внимателен с него, постарайте се колкото може повече да използвате неговото доверие.

— Връзката същата ли остава? — попита Хенрих.

— Не. Поради вашата невнимателност ние сменихме системата за свързка. След завръщането си от пътуването ще получите инструкции. Сведенията за Атлантическия вал ще предадете на човека, когото аз ще изправя при вас. Паролата същата. Бъдете здрав, капитане, и още един път ви напомням: предпазливостта не е страхливост в нашата работа, а висша форма на храбростта.

„Старият антиквар“ силно стисна ръката на Хенрих и излезе, оставяйки на масата скулптурата и една миниатюра.

Хенрих отиде до прозореца. На противоположния тротоар се появи познатата прегърбена фигура. „Старият антиквар“ се спря, извади портмонето и преброи парите. Доволна усмивка заигра на старческото набръчкано лице. Без да погледне към хотела, „антикварят“ се затътра нататък и бързо изчезна от очите на онзи, който тайно, отдръпнал завеската, го наблюдаваше.

Хенрих уморено се отпусна на креслото и дълго седя замислен, анализирайки всяка своя стъпка тук, в Сен Реми. Да, неговият неочакван гост имаше основание за безпокойство. Колко непредпазливости, колко излишен риск бе допуснал той!

Мислите на Хенрих бяха прекъснати от телефонния звън. Обаждаше се Милер.

— Кой? Кой идва вместо Заугел?... О, аз добре го познавам. Кубис е прекрасен офицер и истински приятел. Генерал Бертхолд много цени неговите способности и няколко пъти ме съветваше да завържа дружба с него. За вас това е просто находка, Ханс. Какво? Искате да намина? Много ще се радвам. Довечера с вас не ще мога да се видя. Ще легна рано да поспя преди заминаването.

Хенрих още не беше успял да се преоблече по домашному, когато дойде Милер.

— Аз се надявах, Хенрих, че днешната вечер ще прекарам с вас, но разбрах в щаба, че вие утре заминавате и даже не ще кажете къде и за колко време.

— Ние едновременно ще отпразнуваме моето завръщане и пристигането на Кубис.

— А вие не сте ли забравили, Хенрих, че ми обещахте след вашето оздравяване да ми разкажете нещо важно?

— Не съм забравил. Но аз никога не бързам да съобщавам на приятелите си неприятни новини.

— Неприятни? В последно време имам толкова неприятности, че дали ще бъдат една повече или една по-малко — няма значение.

— Така ли мислите?

— Хенрих, вие имате лош навик, отначало заинтригувате, а след това вече съобщавате същността.

— Добре. Ако сте готов да изслушате неприятното, аз няма да се бавя. Знаете ли кой разпитва мене и Пфайфер в щаба на маките?

Милер с тревога погледна своя събеседник.

— Самият Пол Шение! Да, да! Пол Шение. Беглецът от подземния завод, за ликвидирането на когото вие получихте пет хиляди марки и се надявате да получите и кръст.

Възцари се мълчание. Чуваше се как тежко диша Милер.

— Кой друг освен вас, Хенрих, го видя?

— Господин Пфайфер, шофьорът, който ни караше, и Бертина Граузамел, за смъртта на която аз имах нещастията вчера да съобщя на генерал Бертхолд, тъй като тя е негова племенница.

— За Пол Шение вие казахте ли на някого?

— Господин Милер! Вие имате за своите приятели много лошо мнение! Това ще бъде наша тайна, Ханс, докато...

— Докато какво?... — разтревожи се Милер.

— Докато ние с вас бъдем приятели! — многозначително подхвърли Хенрих.

Като поседя за приличие още четвърт час, Милер си взе до виждане, и излезе. В душата му имаше тревога.

На сутринта Хенрих тръгна на път и на другия ден вече излизаше от Лион за Сен Назер, близо до който бе разположена дивизията на генерал-майор Толе.

В комендантството на Сен Назер дълго и щателно проверяваха документите на Хенрих. Едва един час след пристигането си той можа да позвъни в щаба на дивизията, да съобщи за своето пристигане и да помоли за кола.

От Сен Назер му се удаде да тръгне едва следобед. Колата вървеше бавно по равната, сякаш съвсем безлюдна местност, тук-таме покрита с храсти. До пътните указатели, разположени по шосето, стояха ниски стълбчета с нарисуваните на тях черепи и шаблонните надписи „Внимание, минирано!“.

Собствено казано, минирано беше всичко, освен пътя. Създаваше се впечатление, че ако направиш крачка встрани, веднага ще полетиш във въздуха.

Шосето вървеше покрай брега и само на десет километра от града остро извиваше надясно, към малка горичка, която се виждаше на хоризонта. Като се приближи до нея, Хенрих забеляза сред високите гъсти дървета няколко къщички, където беше и разположен щабот на дивизията на генерал-майор Толе.

Началникът на щаба на дивизията полковник Бушмайер прие Хенрих с онази официална приветливост, която с нищо не задължава, но напомня, че е необходимо да се държиш в строго определените рамки.

— Съобщиха ни за вашето пристигане и ние предварително подготвихме данните, които ви е поръчано да получите. Но сега генерал-майорът не е в щаба и вие ще трябва да почакате до сутринта. Аз ще заповядам да ви приготвят стая, в която ще можете да си отпочинете след пътя.

Трябваше да се скучае и фактически напразно да се загуби цял ден. На другата сутрин съобщиха на Хенрих, че генерал-майор Толе е тук и може да го приеме точно в девет.

В определения час Хенрих доложи на генерала за целта на своето идване.

— Зная, зная — прекъсна го високият и сух като треска генерал Толе. — Аз вече се запознах с вашите пълномощия, старши лейтенант. Вие ще получите всички необходими за вас сведения чак до всяка пушка включително. Полковник Бушмайер ги е приготвил предварително, още когато ни съобщиха, че това е необходимо. Но аз заповядах още един път да сверят данните с това, което ние имаме в наличност на всеки пункт и на запасните позиции. Утре в десет часа сутринта всичко ще ви бъде връчено. А за сега отпочинете си при нас. Наистина ние не можем да ви предложим нито разкошен хотел, нито

подходящо кабаре, но въздухът тук е превъзходен, такъв, какъвто вие няма да намерите никъде.

— Той ми напомня Далечния Изток, брега на Тихия океан.

— Вие били ли сте там? Кога сте успели?

— Случвало ми се е, господин генерал.

— А на Източния фронт също може би сте били?

— Бил съм и там. Есента на четиридесет и първа.

— Тогава, старши лейтенант, аз вземам от вас дума, че тази вечер след връщането ми от Сен Назер ние ще се срещнем и ще ми разкажете всичко, което знаете за Източния фронт. Нали моята дивизия и самият аз още не сме били там.

— На драго сърце, господин генерал. Ще ви разкажа всичко, което зная.

— Прекрасно! Влезте! — извика генералът в отговор на почукването на вратата.

Някой влезе. Хенрих седеше с гръб към вратата и не виждаше влезлия.

— Запознайте се, моят адютант, майор Шулц. А това е наш гост, барон фон Голдринг — представи той офицерите един на друг.

Хенрих прочете учудване и страх на лицето на майора, когато се обърна към него и се поздрави.

— Аз отдавна познавам майор Шулц, господин генерал. Ние с него сме приятели. Нали така, господин Шулц?

— Съвършено вярно.

— Тогава ще вечеряме довечера тримата и ще устроим вечер на спомените за Източния фронт.

— Моите спомени бледнеят пред тези, които може да разкаже господин старши лейтенант фон Голдринг! Нали той дълги години е живял в Русия и познава тази страна.

— Вие и в Русия ли сте живели, бароне? — заинтересува се генералът. — Тогава с още по-голямо нетърпение ще чакам да се мръкне. Аз ще вървя. Вие, Шулц, цял ден сте свободен. Надявам се, че ще забавлявате нашия гостенин и ще се погрижите той да не скучае до вечерта. Ако трябва, можете да вземете моята лична кола, аз ще пътувам с щабната.

Хенрих и Шулц излязоха от кабинета на генерала.

— Да отидем в моята стая — предложи Шулц, посочвайки вратата срещу кабинета на генерала. Седнали един срещу друг, Шулц и Голдринг дълго мълчаха.

— Струва ми се, господин Шулц, вас не ви радва много нашата среща? — пръв наруши мълчанието Хенрих. — А учуденият ви поглед, с който ме срещнахте в кабинета на вашия началник, говори за това, че сте се надявали да ме срещнете може би на другия свят.

— Не ви разбирам, фон Голдринг.

— Вие, майор Шулц, дълго време сте работили в разузнаването и знаете, че доносът против някого като правило завършва с проверка на гестапо, а оттам рядко някой се завръща жив на божия свят. И така, вие сте се надявали, че аз вече съм покойник, и може би сте се молили за покоя на моята душа?

— Вие, както и по-рано, говорите със загадки, бароне.

— Лъжете се. Аз съвсем не съм склонен да играя на криеница с вас, Шулц. Вие нарушихте думата на офицер, нашата уговорка на Източния фронт. Аз съм дошъл, за да ви кажа, че също ще наруша своето обещание и тази фотография на генерал Даниел — нали я познавате? — незабавно ще предам, където трябва.

— Аз не съм нарушавал договора! — глухо произнесе Шулц.

— А кой написа доноса от Монтефлер за гестапо в Сен Реми? А доноса в щаба на корпуса в Лион? — наслука прибави Голдринг. — Мислите, че аз не зная? Аз сам помолих командира на нашата дивизия да ме изпрати тук, за да имам възможност да видя майор Шулц, преди да го отправя в гестапо. Ще се съгласите, че това е само съвсем незначителна компенсация за тия наистина малки неприятности, които аз имах заради вас... Но сега те ще се обърнат против вас. Та и за всяко дете е ясно, че вие през всичкото време сте се стремили да ме ликвидирате, за да заличите следите на своите собствени престъпления.

— Какво искате от мене? — изхриптя Шулц, очите му се наляха с кръв, по лицето му се появиха петна.

— От вас лично нищо! Нека за вашата по-сетнешна съдба се погрижи гестапо.

Шулц мълчеше. Прегърбил се, приповдигнал рамене, хванал се с пръстите на ръцете си за коленете, той напомняше звяр, който е готов

да скочи върху своята жертва, но звяр, който пресмята дали ще му стигнат силите, за да победи.

— Струва ми се, всичко е ясно. Не смея повече да ви дотягам, господин Шулц.

— Голдринг! — извика Шулц и скочи на крака. Той стоеше изправен, турил ръце в джобове, настръхнал и зъл.

— Вие искате да ми кажете нещо, майоре?

— Аз искам да ви предупредя, преди да попадна в гестапо, вашата душа ще бъде в ада! — гласът на Шулц беше хриплив като след многодневно пиянство.

Голдринг бързо се приближи до майора. Шулц мушна пистолета си в джоба, но Хенрих забеляза това. Той хвана Шулц над лактите с двете ръце, с неочаквана сила го вдигна и го хвърли в креслото.

— Вие помните ли, Шулц, нашето съревнование по стрелба в тоя ден, когато ми подарихте тази снимка? Или искате отново да се съревноваваме в точност и бързина?

— Колко искате за картичката, Голдринг!

— Глупак! Аз съм достатъчно богат, за да ви купя с всичките ваши вехтории, а вие питате колко искам. Когато немският офицер нарушава честната си дума, той измива това със собствената си кръв! Но вие, както всеки страхливец, нямате достатъчно мъжество за това! Ето защо аз считам за свой дълг и, честна дума, приятен дълг, да ви помогна да направите това в присъствието на работниците от гестапо. Те ще съумеят да разберат причините за вашето фотолюбителство.

— Аз оттогава не се занимавам с фотографияне.

Хенрих се засмя.

— И това отново говори против вас, Шулц. Излиза, че вие така скъпо сте продали на болшевиките негатива на плана на операцията „Железен юмрук“, че повече нямате нужда от пари. При това напразно! Вие, Шулц, бихте могли добре да заработите при англичаните и американците. Те вероятно не лошо биха ви заплатили за фотолентичка на Атлантическия вал, макар и само от този участък, на който с разположена вашата дивизия. Уверявам ви, че някоя и друга десетка хиляди долари вие бихте получили. Или може би вие имате значително повече? Но аз лошо съм осведомен за цените на шпионските информации и фотографии. Да речем, ето на стената ви

виси карта... — Хенрих отиде към завесата, която прикриваше картата, и я отдръпна.

— Какво е това? Аа, план на минните полета. Не, за това вие не бихте могли да получите така много. Това е глупост... Но у адютанта на командира на дивизията на Атлантическия вал има неща, по-интересни от картата на минните полета.

Шулц отиде към картата и я закри със завесата.

— Голдринг, кълна се в честта на офицер, че нито с една дума не ще ви напомня за моето съществуване.

— Дума на офицер? А вие имате ли такава? Нали ми я дадохте там, в Белорусия?

— Аз се страхувах...

— А вие имахте ли някакво основание да мислите, че аз ще наруша договора?

Шулц не отговори.

— Вие сте го нарушили, вие трябва и да отговоряте за това.

— Голдринг! Моля ви се, хайде на всичко, каквото искате...

— Аз нищо не искам от вас. Всички сведения за въоръжението за мене готви началникът на щаба. Утре ще помоля командира на дивизията за пропуск да обходя участъка и моята задача ще бъде изпълнена. С какво можете да ми помогнете?

— Вас могат да не ви пуснат на укрепените пунктове.

— И по дяволите! Те малко ме интересуват. Ще кажа на моя генерал, че не са ме пуснали, и край.

— Аз ще ви доставя пропуск, ще ви дам карта на минните полета, ще ви подготвя всички необходими документи. Вие можете да отидете в Сен Назер, през това време аз всичко ще направя за вас.

— И ето с такива дреболии вие искате да купите моето мълчание, Шулц!

— Голдринг! Господин фон Голдринг! Аз зная, че не е това, което може да ви удовлетвори, но кълна ви се — повече аз никъде и никога не ще продумам за вас! Кълна ви се, че вашите подозрения нямат на най-малко основание, вашата съвест може да бъде напълно спокойна. Тази снимка е просто фатално съвпадение на обстоятелствата и аз мога да докажа, че в нищо не съм виновен. Но само това, че ще ме изземат в гестапо, ще развали цялата ми кариера.

Хенрих си даде вид, че се е замислил.

— Добре, Шулц. Днес вие ще ми покажете укрепленията, довечера сме у генерала, а утре, след като получа документите, ние ще отидем заедно в Сен Назер и малко ще се поразвлечем. Впрочем, утре е събота и вие лесно ще измолите от генерала няколко часа, за да изпратите скъпия приятел, заедно с когото сте воювали на Източния фронт.

Странно изражение премина по лицето на Шулц.

— О, разбира се, ще ме пусне — много охотно се съгласи той и това накара Хенрих да настръхне.

— Ето ви моите документи, оформете пропуска и да отидем да огледаме участъка. Аз ще ви чакам при беседката пред щаба.

Хенрих беше уверен, че Шулц е готов на всичко само да го премахне от своя път. Но по пътя той не ще направи това, тъй като в щаба знаят с кого е тръгнал Голдринг, при това те през всичкото време ще бъдат пред хора. Шулц ще почака по-удобен случай. А той ще му се удаде едва утре, когато останат двамата в Сен Назер. Какво пък, ще видим кой кого?

— Можем да тръгваме — извести майорът пред входа на беседката.

Там чакаше кола, но водач не се виждаше.

— Ние без шофьор ли ще бъдем? — попита Хенрих.

— Аз сам ще я карам — каза Шулц.

Като излязоха от гората, колата бавно се понесе покрай брега.

— Та къде е този прославен Атлантически вал? — попита Хенрих и се прозя.

— Никакъв вал, разбира се, няма поне на нашия участък. Дивизията се е разтегнала на четиридесет и два километра и разполага само с три отлично укрепени пункта. Сега ще отидем на един от тях. Останалите са точно копие от този, който ще видим. Между тях има минни полета.

— Но нали нашите вестници твърдят за непристъпността.

Шулц разкривено се усмихна.

— Когато вашата дивизия се предислоцира тук, сам ще видите.

След десет минути колата спря. Хенрих учудено се огледа. Не забеляза никакви укрепления.

— Вие, майоре, струва ми се, се шегувате?

— И не мисля дори! Вие виждате ли тези мрежи? Вгледайте се в тях.

Непосредствено до водата, замаскирани с гъсти мрежи с цвят на листа, се протягаха три реда противотанкови дзотове от дебели железни греди. Хенрих забеляза всичките едва след като Шулц му ги показа. Зад укрепленията следваха замаскирани контраескарпи, а зад тях вкопани в земята железобетонни огневи точки с амбразури или с подвижни бронирани куполи. Във всяка точка дълбоко в земята бяха разположени здрави укрепления на няколко етажа. Там живееха войниците, там бяха хранителните складове, погребите с боеприпасите и запасното оръжие, резервоарите с вода. На всеки командир на рота бяха подчинени от шест до десет такива точки. В подземното помещение на ротния пункт беше поставен перископ, а на стената висеше карта, която даваше точна представа за целия участък, поверен на дадената рота. На нея бяха обозначени огневи точки, секторът за обстрел на всяка една от тях, минните полета и проходите в тях, посочен бе броят на войниците и боеприпасите.

Зад първата линия огневи точки минаваше втора, помощна, а зад нея трета, най-мощна. Всяка линия беше отделена от другата с минни полета.

Хенрих видя няколко укрепени точки, а след това предложи на Шулц да се ограничат с ротните командни пунктове.

За да не разбере никой, че е възможна предислокация на дивизията, Шулц, запознавайки Голдринг с командирите на ротни, го представяше като представител на щаба на корпуса. Хенрих водеше с командирите оживена беседа, разказваше утешителни новини от Източния фронт, които уж бил получил от щаба на корпуса. Разглеждайки картата на укрепения район, той ту изказваше възторга си от точността на обозначенията, ту правеше малки забележки. На командирите на ротни много се хареса този весел, остроумен офицер, който така непринудено се държи, и на никого не правеше впечатление, че той през всичкото време държеше лявата си ръка към гърдите, на мундира. Никой не се досещаше, че от най-обикновена дупчица поглеждаше замаскираният автоматичен фотоапарат.

Едва в седем часа вечерта, огледали и трите укрепени района, достатъчно изморени, Шулц и Голдринг се върнаха в щаба на дивизията.

— Вие доволен ли сте, бароне? — попита Шули, когато се върнаха от пътуването.

— Честно казано — не. Аз се надявах, че тук е построена истинска непристъпна крепост, а видях само разпокъсани укрепления, които противникът може лесно да блокира.

— А вие обърнахте ли внимание на това, че между всеки район е устроена взаимна връзка, която ги прави по-мощни, отколкото това изглежда на пръв поглед?

— Аз не съм такъв голям специалист по фортификационните съоръжения, че моите догадки да имат някакво значение. Радвам се, че ще мога за всичко да информирам генерал Еверс, а изводите нека да си направи сам.

Дойде ординарец и покани Голдринг и Шулц да отидат при генерал-майор Толе. Но на Хенрих, уморен от оглеждането на укрепения район, повече от всичко му се искаше да си почине и в душата си той проклинаше гостоприемството на генерала, още повече, че съвсем не се надяваше да научи от него нещо ново и интересно. След днешната обиколка всички секрети на Атлантическия вал буквално лежах в джоба на Хенрих, зафиксирани на особено чувствителна микролента. Но беше неудобно да се откаже от покана.

Толе посрещна гостите твърде приветливо. Той предварително бе помислил за вечерята, за подбора на вината и на масата се поведе оживена непринудена беседа. Генералът се държеше като гостоприемен стопанин и само като стопанин. Говореха най-много за Русия. Преди заминаването на Източния фронт генералът искаше колкото може по-добре да се запознае с тази съвършено загадъчна за него страна. Той обсипваше Хенрих с въпроси, отговорите на които изслушваше с внимание. Генералът особено се интересуваше от въпросите, които бяха свързани с живота и бита на народите на Съветския съюз, с типичните черти от характера на руснаците, украинците, белорусите. В това, както той считаше, бе ключът, с който биха могли да се обяснят всички несполуки на немската армия на Източния фронт.

— Ние се държахме само като завоеватели, а завоевателят, ако иска да се задържи на завладяната територия, трябва да бъде и дипломат психолог — резюмира своята мисъл Толе.

Очевидно той се считаше за тънък дипломат и човек с широк кръгзор. Впрочем, всичките негови бележки и изказвания свидетелствуваха за любознателен, но ограничен ум. И Хенрих не без злорадство мислеше за това, колко бързо ще се разпръснат всичките илюзии на генерала, когато се сблъска на Източния фронт с населението на окупираните от хитлеристите територии.

В края на вечерята генералът съвършено неочаквано за Голдринг и Шулц им съобщи една новина.

— А знаете ли, господин фон Голдринг, вие ще трябва да отидете в щаба на нашия корпус в Дижон.

— Но материалите, които са ми необходими, вече са приготвени. Поне тъй ме увери полковник Бушмайер, че утре сутринта той ще ми ги връчи. Официално заверени и подписани. Нима отново има някаква пречка?

— Не, не, от наша страна няма никакви пречки. Вие действително в десет часа сутринта ще получите всичко, което е било обещано. Но все пак ще се наложи да отидете в Дижон. Там е работата, че преди известно време аз пратих проект за реконструкция на първата линия на укрепленията. Ако този проект бъде приет, тогава в данните, които ще получите от нас, трябва нещо да се поизмени в зависимост от поправките, които безусловно ще възникнат при реконструкцията. Преди да заминем за Източния фронт, ние вероятно ще заменим част от оръжието. И тогава ще можем да оставим нещичко на вашата дивизия. Всичко това трябва да се изясни. Аз мисля, че утре, след като получите от нас всички материали, вие с майор Шулц ще отидете в Дижон и там окончателно ще уточните този въпрос. Надявам се, че нямате нищо против това да прекарате още един ден заедно?

Хенрих мълчаливо се поклони в знак на съгласие.

— А вие, майоре?

— Аз ще съм щастлив да бъда в компанията на господин Голдринг колкото може повече! — радостно отговори Шулц.

„Шулц явно се зарадва, като чу предложението на Толе — мислеше Хенрих, легнал вече в кревата. — Може и през време на прегледа на укрепленията той да е забелязал нещо? И ще иска в щаба на корпуса, където навярно има връзки, да ме притисне към стената? Не, едва ли. Шулц не би отишъл на такъв риск — да ме пусне отук с всички тайни на Атлантическия вал. Нали по пътя аз мога да избягам.

А той сам ме води по вала, сам ми достави пропуск. А какво пък, ако му върна тази снимка с генерал Даниел и мирно се разделим? Поне дотогава, докато предам лентата. Но ако получи снимката, той ще почувствува, че ръцете му са развързани, и незабавно ще поведе борба с мене, със своя заклет враг, открито, без да се крие зад анонимни доноси. Така аз не ще намаля, а ще увелича опасността. Мене могат да ме задържат по пътя и тогава... Не, остава един единствен изход: двубой с Шулц, от който непременно трябва да изляза победител.“

На другия ден Хенрих и Шулц бяха вече в Нант. Тук те трябваше да се прехвърлят в друг влак, за да пътуват към Дижон.

Изясни се, че влакът трябва да се чака до вечерта.

Обядваха и вечеряха заедно, на една маса. И ако някой следеше тяхното поведение, той непременно би помислил: „Ето това са приятели, които са готови да отдадат всичко един за друг.“ Така щедро те се гощаваха един друг с ястия, напитки, десерти. Но най-много с напитки.

Шулц, същият този Шулц, който дълго опипваше, сякаш милваше на прощаване, всяка марка, преди да я загуби, който криеше в най-потайни места всеки франк, този Шулц днес не жалеше нищо за Голдринг: той поръчваше вина от най-добрите марки, черпеше с най-скъпия коняк, показва добро познаване на ликьорите. Майорът се безпокоеше от това, че неговият приятел пиеше малко и само допираше до устата си чашата.

Барон фон Голдринг, както винаги, беше щедър и гостоприемен.

— Отдавна ли сте така умерен, господин Шулц? — заинтересува се Хенрих, като забеляза, че майорът отпива от скъпото вино на малки глътки.

— Още откогато се разделихме с вас на Източния фронт. Аз си дадох дума да не пия до победата на Германия — поясни майорът, макар че неговият почервенял, покрит със сини жилки нос и торбичките под очите красноречиво свидетелствуваха, че Шулц никога не е бил привърженик на сухия режим.

В купето неразделните приятели също пътуваха заедно и само двама. Шулц обеща на чиновника голямо възнаграждение, ако не допусне при тях никакви пътници.

— Поне ще можем спокойно да си отпочинем — доволен каза Шулц. — Аз, знаете ли, фон Голдринг, обичам да пътувам сам, през

целия път спя. В края на краищата и във вагона също може да се почива.

— Напълно съм съгласен с вас, Шулц — кимна Голдринг, като се устройваше удобно на своето място.

Хенрих затвори очи и разкопчал яката на ризата си, легна на възглавницата. Шулц направи същото.

След пет минути се чу равното, спокойно дишане на старши лейтенанта. Добре тренираното дишане с нищо не издаваше, че Голдринг не спи, а изпод неплътното притворените клепки внимателно наблюдаваше лежащия срещу него. И ето че клепките на Шулц трепнаха веднаж, втори път, вече се забелязваха цепките на очите му. Неговият напрегнат поглед опипа лицето на Хенрих и потърси онази отпуснатост на чертите, която говори, че сънят е оборил човека.

Хенрих отвори очи, протегна се и широко се прозя.

— Дявол да го вземе, иска ми се да заспя, а чувствавам, че не ще заспя! — оплака се той на Шулц, който се престори, че също току-що се е събудил.

— А вие се съблечете, свалете мундира — посъветва го той.

— Защо вие не спите, защо не се съблечете?

— Привикнал съм да спя и облечен, и седнал, и даже стоешком — отговори Шулц и затвори очи.

И отново настъпи дълго мълчание, през време на което всеки от пътниците през неплътното затворените си клепачи внимателно следеше другия. Хенрих усети, че го обхваща лека отпуснатост, предвестница на сън. Не, днес той няма право на сън! Днес Шулц не жалеше пари и твърде много го гощаваше. Освен това майорът диша много тихо, нервно, а се хвалеше, че добре спи, когато пътува.

Хенрих се надигна и натисна копчето на звънеца.

— Чаша силно черно кафе — заповяда той, когато прислужникът се показва на вратата.

— Бароне, какво правите! Кафе преди сън! — гласът на Шулц звучеше развълнувано, даже умоляващо.

— Знаете ли, майоре, аз познавам себе си: щом веднага не заспя, а дремя така, както сега, нощта все едно е загубена. По-добре да пийна кафе и съвсем да прогоня съня.

— Вземете нещо за сън.

— Нямам в себе си, пък и не обичам.

— Аз ще ви дам луминал — охотно предложи Шулц.

— Аз никога не употребявам луминал, от него сутрин много ми тежи главата.

Прислужникът донесе чаша силно кафе и мълчаливо го остави на масата.

— Донесете и на мене! — заповяда Шулц.

— Господин Шулц, та вие току-що ме предпазвахте от кафето.

— Няма да е другарско да ви оставя сам и да спя...

— Що за условности!

Шулц, без да отговори, на малки глътки отпиваше от донесеното от прислужника кафе.

Хенрих пиеше бавно, след всяка глътка той правеше дълга пауза и с голям интерес четеше малък том от Мопасан. Шулц нямаше книга. Той явно се чувствуваше неудобно. Кафето вече бе изпито и майорът нямаше какво да прави.

— Бароне, нямате ли нещо да почета?

— За съжаление...

Отново дълга пауза.

Хенрих сложи книгата на масичката и излезе от купето. Около минута той стоя в коридора, след това на нещо се усмихна и влезе в тоалетната. Ослуша се. Нищо. Но ето че се чува стъпки. Някой дръпна ръчката. Хенрих чу хрипливото, със свистене дишане на Шулц.

Той почака минута, две, три... Най-после излезе. Край вратата стоеше Шулц.

— Чуден компаньон спътник сте вие — влезе в купето си Хенрих.

Шулц се вмъкна в тоалетната и в същия миг се върна. След него дойде прислужникът, за да вземе празните чаши.

— Чаша кафе! — заповяда му Шулц.

— И на мене! — добави Хенрих.

Прислужникът с учудване погледна офицерите и мълчаливо излезе.

Шулц седеше, хванал главата си с ръце.

— Може би ще почетете на глас? — попита той Голдринг.

— Най-малко от всичко мога да изпълнявам ролята на четец.

Шулц отдръпна завесата на прозорчето и се загледа в нощната тъмнина. Хенрих угаси светлината.

— Какво правите? — извика Шулц и се отдръпна от прозореца.

— Нощем не позволяват да се вдигат завеските. Вие знаете, че сред маките има отлични стрелци, господин Шулц.

Майорът сърдито дръпна завесата.

— Вие мислите цяла нощ ли да не спите? — не издържа най-после Шулц, като забеляза, че часовникът показва вече два и петнадесет.

— Да!

— Защо?

— Именно поради това, че вие много се интересувате, майоре.

Шулц тежко въздъхна и се облегна на седалката. В това време във вагона се чу така познатото и така тревожно „Ку-ку-ку! Ку-ку-ку!“. Във влака, където всичко беше се притаило, прогърмя гласът на говорителя: „Внимание! Ескадрила от англо-американската авиация откъм Ла манш е пресякла въздушната граница на Франция.“

Хенрих сложи фуражката си, скри полската чанта на гърдите си, под мундира. Той погледна Шулц и долови неговия съсредоточен, настръхнал поглед. Очевидно някаква мисъл беше залегнала в главата на майора. Очите му неочаквано започнаха да блестят.

— Внимание! Внимание! Ескадрилата се насочва право към Дижон. Влакът спира. Всички да излязат от вагоните и да залегнат покрай железопътното платно! — заповяда говорителят.

Всички пътници бързо заизлизаха от своите купета. Колелата на влака изскриптяха, вагонът потрепера.

Хенрих изтича към изхода и усети върху врата си горещото дишане на Шулц. Тогава той се обърна и отстъпи настрана.

— Вие сте старши и трябва да излезете пръв.

— Вие пък сте гост.

Въпреки сериозността на обстановката Хенрих се надуваше от смях. Хванал Шулц за ръка, той заедно с него скочи от вагона. Двамата се затичаха в крак покрай релсите, все още хванати за ръка, после слязоха от насипа и залегнаха в оврага, с глави един към друг. Чуваше се шум на авиомотори. Той нарастваше, увеличаваше се.

Небето вече посивя и Хенрих вдигна глава, за да погледне нагоре. В този момент погледът му падна върху ръката на Шулц. Тя бе на кобура.

— Господин Шулц! Вие, струва ми се, се готвите с pistolетни изстрели да прогоните вражеските бомбардировачи? — в гласа и на лицето на Голдринг се четеше нескрита заядливост.

— Не, бароне, аз се готвя да стрелям във вас! — просъска Шулц и извади pistolета си от кобура. Чу се свистене на авиобомба, то заглуши всички звукове.

На сутринта, пристигайки в щаба, генерал-майор Толе удивено погледна дежурния, който, склонил скръбно глава, му подаде някаква телеграма. Едва след като прочете телеграмата втори път, той разбра нейния смисъл.

„Днес на размъване по време на нападението на вражеската авиация загина вашият адютант и мой стар другар майор Шулц. Искрено съчувствувам. Старши лейтенант барон Голдринг.“

Толе се прекръсти набожно.

ДАЛЕЧНОТО ЕХО НА ГОЛЕМИТЕ СЪБИТИЯ

От края на януари до началото на юли 1943 година бодрият глас на говорителя предаваше едни и същи сведения: за съкращаване на линията на фронта, за преминаване на предварително подготвени позиции, за изоставяне по тактически съображения на един или друг населен пункт на Източния фронт. Тези съобщения, които бяха адресирани за невежите, не можеха да скрият истината от такива хора като генерал Еверс или неговия учител и приятел генерал-фелдмаршал Денус. Пък и не само от тях! На съветите в щаба на окупационната армия неизменно се подчертаваше, че събитията на Източния фронт са предизвикали досега активност на съпротивителното движение. За всеки, който искаше и можеше обективно да мисли, беше ясно, че с какъвто и бодър тон да говори Гьобелс, каквото и да дрънкаха коментаторите, то след разгрома на немската армия по бреговете на Волга митът за нейната непобедимост беше вече разпръснат. Вярата в непогрешимостта на фюрера вече беше разклатена. Нито Денус, нито Еверс бяха предубедени срещу Хитлер. Ако настъплението на армията бе вървяло все с такъв неудържим темп, както до разгрома при Москва или на бреговете на Волга, то забравили за своята обида, за своите бивши опасения, те с възторг биха викали „Хайл!“ и биха боготворили фюрера. Събитията на Източния фронт ги накараха да изтрезнеят малко, а когато кампанията в Русия се разгърна така, както те предвиждаха още преди войната със Съветския съюз, и двамата прогледнаха окончателно. Фюрерът доведе Германия до края на пропастта, в която тя неизбежно ще падне.

И все пак почти всички опити на стария генерал-фелдмаршал да създаде своя организация от единомишленици сред висшето немско командване, която активно би се заела със спасяването на Германия от този, който беше най-голямото нейно нещастие, досега се натъкваша на непреодолими трудности. И работата се състоеше не само в смъртната опасност, която, разбира се, ще заплаши всекиго, който би се съгласил да встъпи в такава организация. Други причини заставяха даже противниците на Хитлер сред висшето командване на армията да не

се заемат с активна борба против него. Една от тези причини беше упоритият слух за някакви преговори на хитлеристките представители с представителите на Великобритания и Америка. Преговорите се затегнаха доста дълго, но все пак дадоха положителни резултати — две години как се водеше войната на Изток, а вторият фронт все още не бе открит. Против този безспорен факт старият фелдмаршал нямаше аргументи. Втората причина беше вярата, че през лятото на 1943 година ще стане прелом на Източния фронт. Тази вяра се поддържаше както от официалните съобщения на главната квартира за реванш заради Сталинград, така и от слуховете за някаква грандиозна операция, която подготвял генералният щаб това лято против Съветската армия.

Началото на тази операция очакваха всички: както привържениците, така и неприятелите на фюрера. Сега на всички беше вече ясно, че теорията за светкавичната война се провали; войната се затегна повече от всякакви очаквания, а силите на Германия се топяха. Необходима беше блестяща победа, която не само да възстанови престижа на немската армия, да повдигне духа на войските, но и да укрепи вярата им в близката и сигурна победа на Германия.

Ала премина май, премина юни, а обещаната операция на изток все още не започваше. Напразно генерал Еверс не изключваше радиото. По цели дни, от сутрин до вечер, се разнасяха само звуците на немските маршове.

Сутринта на 5 юли предаването започна необикновено: отначало зазвучаха фанфари. Техният рязък, силен звук неочаквано наруши утринната тишина в квартирата. Генерал Еверс, който се бръснеше в тази минута, едва не се поряза. Без да изтрива сапунената пяна, с бръснач в ръка генералът се затича към радиото. Да, дългоочакваната операция е започнала!

Задъхвайки се и сякаш в надпревара един след друг говорителите бързаха да съобщят, че днес на разсъмване, в четири часа и тринадесет минути, по заповед на фюрера победоносните войски на отечеството като неудържим поток са се нахвърлили на позициите на противника в направление на Курск.

Като погледна картата, където бяха обозначени линиите на фронта, Еверс доволно се усмихна: да, именно тук, както и той

мислеше, трябва да започне операцията, ако крайната цел беше пътят за Москва.

Дори самият факт, че не се скриваха нито целта, нито размахът на операцията, говореше сам за себе си: висшето командване бе уверено в успеха.

Еверс позвъни в щаба, заповяда на дежурния да съобщи на офицерите, че днес те трябва да се явят в парадни костюми, с всички ордени и медали. При това взе лист хартия и направи план на доклада за историческата важност на започналата операция. С тази реч генералът бе решил да излезе пред офицерите в казиното.

Но на Еверс не се удаде да произнесе речта си. Половин час преди да отиде в щаба, дежурният съобщи по телефона:

— На седемнадесетия пункт налетя голям отряд маки, който се старае да се промъкне към охранявания обект. Старши лейтенант Фаул моли за незабавна помощ. С наличните сили той не може да се защити.

Това съобщение беше толкова неочаквано, че генералът се обърка. Той беше свикнал с това, че всеки ден маки извършваха нападения в населените пунктове, ту над патрулите, ту над офицерите, но да започнат нападение на укрепения пункт с голям отряд това още не беше се случвало.

С две роти, натоварени на камиони, генералът, съпроводен от началника на щаба, от Лютц и Голдринг, се понесе към Понтей, за да ръководи сам операцията. Но, войниците, които дойдоха в помощ на Фаул, даже не встъпиха в бой — те трябваше само да изпълнят задълженията на обикновени гробокопачи, тъй като целият гарнизон на опорния пункт заедно със старши лейтенант Фаул бе загинал. Есесовската част, която охраняваше входа на тунела, не могла да окаже помощ — маките не пожалили своите мини, за да затрупат тунела или поне изхода от него.

И така, стана невероятното — унищожен бе укрепеният пункт, загинал бе целият гарнизон, а командирът на дивизията не можеше да извести на щаба на корпуса за подробностите на боя. Той не знаеше нито числеността на отряда, който бе нападнал опорния пункт, нито как са били въоръжени маките, нито пък къде са изчезнали.

Но с това не свършиха неприятностите през този ден. Още войниците не бяха успели да погребат убитите, когато от щаба пристигна мотоциклет с ново известие: маките нападнали взвода

егери, който заедно с есесовците охранявал прохода, избили охраната и го заставили да отстъпи от възвишението.

Това вече приличаше на война. Като остави гарнизон на разрушения опорен пункт, Еверс с останалите войници полетя към главния проход. Командирът на ротата егери беше убит, за обстановката докладва неговият помощник, лейтенант Грекхе. Той разказа, че нападението станало сутринта, абсолютно неочаквано. Партизаните, както се изяснило после, нападнали предните постове, съумели съвършено безшумно да ги ликвидират, а след това атакували опорния пункт.

За незабавно настъпление срещу маките, които завладели прохода, въобще не могло и да се мисли: по сведения на Грекхе, те били повече от рота, въоръжени с автомати и картечници.

И така, необходимо беше да се върнат в щаба, да разработят план на операцията против партизаните и вече след това да се опитат да спасят положението.

Като се върнаха в Сен Реми, Еверс научи за още две нападения; на гарнизона, който охраняваше моста през реката близо до Сен Реми, и на заставата близо до малката ЖП спирка на десет километра от Шамбери. Нападението на гарнизона при моста наистина завършило неуспешно за маките, но на фона на всички други неприятности на днешния ден този малък неуспех изглеждаше случаен.

Парадните костюми, в които офицерите посрещнаха генерала, съвсем не бяха на място.

Еверс беше сърдит. Тук ставаше дума за добре организирана операция с достатъчно големи сили от маки, които бяха съумели не само да извоюват победа в три от четирите случая, но и да предизвикат обърканост в щаба на дивизията и у него самия. Той си представи колко неприятно ще му бъде да докладва за всичко това на командувачия корпуса, който и без това на шега бе назвал Еверс командир на „курортната дивизия“.

Еверс бе малко поутешен от Милер. По линията на SS служба той бе получил съобщение, че маките, очевидно по указание на единен център, днес сутринта са извършили нападение не само на участъка, охраняван от дивизията на Еверс, а на всичките предпланински райони. На Милер, както и на цялото гестапо е било заповядано максимално да усилят борбата с партизаните, да арестуват всички

заподозрени в каквито и да било връзки с тях и въобще да усилят репресиите.

А радиото цял ден не млъкваше. Говорителите прекъсваха победните маршове, за да зарадват слушателите с победоносното настъпление на танковите колони към никому неизвестната Олховатка, която щяла да открие пътя на немската армия към Курск. Съобщенията подчертаваха, че операцията се развива по предварително разработения план, макар че съветските войски оказват бясна съпротива.

Вечерта към Хенрих намина Кубис. Той беше с повишено настроение, което свидетелствуваше за това, че капитанът е погълнал необходимата доза морфин: очите му блестяха, движенията му бяха поривисти, цялото му лице дишаше от весела възбуда.

— Аз дойдох при вас, бароне, за да се оплача от генерал Бертхолд — шеговито започна Кубис още от вратата. — Когато ме агитираше да замина за Сен Реми, обещаваше ми почивка, тих мирен живот и всякакви блага. А аз попаднах в обстановка, която ми напомня далечна Белорусия!

— Кубис, вие не сте оригинален! Това оплакване аз чувам от вас от първия ден на нашата среща.

— И ще се оплаквам!

— Затова пък има приятни известия от Източния фронт — каза Хенрих.

— Приятни? Вие наистина ли така мислите?

— Нима вие не чухте радиото?

— Именно поради това, че го слушах, без да го изключвам цял ден, даже главата ме заболя, именно поради това аз не мога да нарека вестите от далечния фронт утешителни. Вие не сте фронтовак, бароне, и, простете, това-онова не разбирате; когато ви кажат, че за един ден ударната група на пробива с боеве се е придвижила на четири километра, какво значи това според вас?

— Че противникът отстъпва, а ние настъпваме.

— Ех, не сте били вие в първите дни на войната. Тогава щяхте да знаете какво значи настъпление. Сутринта слушате, че не сме преминали границата, през деня, че сме изминали над тридесет километра, вечерта ви съобщават, че е завзет град, който се намира на четиридесет километра от границата. Ето това е настъпление! А сега за

цял ден четири километра. Но по дяволите този Източен фронт, радиото и всичко подобно! Омръзнало ми е! Аз дойдох при вас съвсем не за това, за да анализирам действията на нашето командване. А няма ли да вечеряме ние с вас, Голдринг!

— Да си призная, съвсем нямам настроение да отивам в ресторант...

— Тогава... — Кубис замълча. На лицето му се появи лукава гримаса.

— Вие искате да кажете нещо? — попита с усмивка Хенрих, макар предварително да знаеше за какво ще стане дума.

— Аз донесох разписка за петдесет марки. Всичко за петдесет, бароне! Заедно с всички досегашни аз ще ви дължа шестстотин и двадесет. Съгласете се, че това не е толкова много.

— Къде си давате парите, Кубис? Простете ми, че питам за това. Но на мене просто ми е интересно да зная, къде може за месец и половина живот в Сен Реми да се изхарчи офицерската заплата и отгоре на това двеста марки? По-рано поне играехте на карти.

— Мили мой бароне, мили мой, и, както се вижда, наивни приятелю. Ако ние с вас бихме попаднали даже не в Сен Реми, а и в най-глухото село, където нямаше да има повече от пет-шест къщички, аз все едно бих ви изброил тридесет и три способа как може ежедневно да се харчат сто, па даже и повече марки.

Хенрих се разсмя.

— Ако си поставя за цел на всяка цена да изхарча определена сума, то вероятно и аз бих могъл да измисля нещо, но нали трябва това да доставя известно удоволствие.

— А аз получавам удоволствие даже от това, че не парите владеят мене, а аз владя тях. Но кажете ми какви радости в живота имам аз? Работата ненавиждам, не само тази, която изпълнявам сега, а каквато и да е! Жените са ми омръзнали. И аз на тях. Какво ми е останало? Вино и морфин! Всичко! Та за какъв дявол ще пестя парите? Навярно за това моят единствен брат, като ги получи след смъртта ми, да ме нарече глупак?

— А по моему вие сега имате интересна работа, Кубис!

— Когато се учех, аз се готвех да стана пастор, за да мога с молитви да спасявам човешките души. Те, тия души, ми се струваха

много по-интересни, отколкото сега, когато аз с гестаповски методи ги изпращам на оня свят.

— Вие сте циник, Кубис.

— Наричайте ме, както искате! Но хората са станали страшно безинтересни! Уверявам ви. Да се работи във върховното разузнаване е по-весело, отколкото при нас. Но какво интересно има? Извикаш някого на разпит. Прилагаш всички методи, а той или мълчи, или бърбори нещо за Франция, за народа, за свобода! Отвратително е това, нали, Голдринг! Повярвайте ми! Моята родина — това е първият попаднал ми ресторант, където вкусно ще ме нахранят и ще ми дадат хубаво вино. Където е хубаво — там е родината. Помните ли този — афоризъм? А той умира и крещи: „За Франция!“ А Франция даже не знае кой е той и вероятно никога няма и да научи, че аз съм го блъснал от скалата! Хората са станали еднообразни и скучни. Даже вашата симпатия, бароне!

— Каква симпатия?

— Не се преструвайте на наивен, фон Голдринг, на мене тази французайка от ресторанта ми е известна повече, отколкото на вас.

— Аз не ви разбирам, Кубис — недоволно произнесе Голдринг. — Ние се виждаме почти всеки ден, при трудни случаи вие идвате при мене, знаете, че аз винаги ще се радвам да ви помогна, а същевременно скривате от мене някакви секрети... Не ми ги казвайте, ако не трябва, но тогава аз ви моля и да не намекувате за тях.

— За пръв път ви виждам сърдит, бароне. Но аз и не мисля да скривам нищо от вас. А за вашите симпатии към госпожицата научих случайно, когато реших да я арестуваме.

— Да арестувате Моника, за какво?

— Съгласете се, бароне, че ако ние хващаме три писма на тази красавица и в трите писма става дума за лошото време и за повишаването на пазарните цени, а времето е прекрасно и цените са неизменно високи, то ние можем да се поинтересуваме откъде тя има такъв интерес към метеорологията и икономиката.

— И вие считате това достатъчно, за да арестувате девойката?

— Към това прибавете още и онова, което тя ще разкаже при разпита... Но Милер, като научи за моето решение, не се съгласи с мене, като се позова на вашите симпатии към госпожицата. От вас, Голдринг, той, който знае защо, се страхува. Ето и цялата тайна.

— И кога вие смятате да я арестувате?

— Днес. Нали получихме заповед да усилим репресиите против партизаните и техните привърженици. Та ще дадете ли петдесет марки, бароне, или ако сте се разсърдили, ще ме накажете да гладувам тази вечер?

— Но вие знаете, че аз никога не съм ви отказвал. И не ще ви откажа. Само че аз бих ви помолил да не скривате от мене онова, което се отнася до мене, даже частично.

— Ще бъде изпълнено — по военному отговори Кубис, — ще считам това като лихва за дадения капитал.

— Считайте това просто като задължение към приятеля.

Като получи петдесет марки, Кубис излезе от стаята, подсвирквайки си весело някаква мелодия.

Часовникът показваше десет без петнадесет и Хенрих слезе в ресторанта, надявайки се да види Моника, но девойката я нямаше в залата. Мадам Тарвал каза, че тя е в стаята си.

— Тогава позволете ми да се кача, трябва да кажа няколко думи на госпожицата. А ако ме потърсят, кажете, че съм излязъл. Днес не ми се иска никого да виждам — помоли Хенрих.

Съобщението на Кубис го разтревожи много. Наистина Милер за сега не се решава да безпокои Моника, пък и Кубис ще направи всичко, за да не преустанови кредита си от богатия барон, но така ще продължава дотогава, докато сам Хенрих е въвн от опасност. Но ако с него се случи нещо, непременно ще арестуват Моника, щом като гестапо така се е заинтересувало от нея. Нима него не биха могли да го убият през време на бомбардировката на влака, който отиваше за Дижон? Или през време на нападението на маките, когато съпровождаше Пфайфер? Щом научи за неговата смърт, Милер, без да се колебае нито минутка, веднага ще арестува девойката и ще отмъсти за цялата принудителна снизходителност към нея. Не. Трябва, докато не е късно, да я спаси, даже ако се наложи той да се раздели с Моника.

— Знаете ли, Хенрих, от днешния ден аз ще считам, че вие имате дарба на хипнотизатор — усмихна се девойката, когато на прага на нейната стая се появи Хенрих.

— Защо в главата ви се е появила такава мисъл?

— Току-що аз мислех именно за вас.

— И аз за вас.

— Излиза, че вас ви е довело при мен предаването на мислите от разстояние.

— Аз много бих искал вие да прочетете моите мисли — неволно се изтръгна от Хенрих. Той се сепна, изплашен от това, че едва не излезе от устата му нещо излишно, и вече с друг тон добави: — Аз идвам по работа, Моника, и то работа не твърде приятна.

Очите на девойката загаснаха, от устните ѝ избяга усмивката.

— Вие така хубаво започнахте, и така лошо свършихте! — печално произнесе ти. — А аз помислих, че сте дошли при мен да поседите, защото просто ви е било скучно... Работа, неприятности... Така съм изморена от тях! Сякаш за моята съдба не са останали никакви радости. Искате ли, дайте за всичко неприятно да поговорим утре. Но не, тогава цяла нощ аз не ще заспя. По-добре кажете сега, само че без дълги предисловия...

— Добре! Щом искате без предисловия — без предисловия. Само че отначало един въпрос. Вие можете ли да изчезнете някъде, макар за известно време?

Моника пребледня.

— И това скоро ли трябва да стане?

— Докато съм тук — опасността не е чак така голяма, но аз мога да отсъствам, да замина за дълго време, а може би и завинаги, и тогава! — Хенрих не каза какво ще бъде тогава, а Моника и не попита. Склонила ниско глава, тя преплиташе ресничките на покривката в плитки. Само по треперенето на пръстите ѝ можеше да се разбере, че тя се вълнува. — Вие не отговорихте на моя въпрос — меко каза Хенрих, чувствавайки непреодолимото желание да притисне устните си към тези тънки треперещи пръсти, да повдигне тази ниско наведена глава. Но Моника я вдигна сама.

— Вие..., вие наистина ли може да заминете?... Завинаги? — тихо попита тя.

— Аз съм военен, а военните не ги питат къде искат да бъдат, тях ги изпращат там, където са необходими. Когато замина отгук или се случи нещо с мен, Милер ще ви арестува. Научих днес, че вашите писма се проверяват, че...

— О, Хенрих! — Моника скочи от мястото си. Обаче не плахост, не страх имаше в нейните широко отворени очи, а мъка и обърканост

пред другата опасност, пред опасността да загуби този, когото тя обичаше.

И Хенрих без думи разбра какво става сега в душата на девойката. Та и неговото сърце се разкъсваше от жалост, от болка, от тревога за нея. Те се гледаха един друг в очите и всички условности, които имаше между тях, изведнаж изчезнаха; струваше им се, че в целия свят бяха останали само те дамата — четири пламнали очи, две разтупкани сърца.

— Хенрих! Ние ще избягаме оттук заедно — просто каза Моника, така просто, сякаш те неведнаж бяха говорили за това. — Ние ще избягаме в планините, за нас там никой не е страшен! Ще избягаме още утре! Нали и вас могат да арестуват, та вие не сте фашист, вие сте наш другар!

Моника сложи ръцете си на раменете на Хенрих. В този доверчив жест, в сияещите ѝ очи беше цялата тя, вълнуваща се, млада и чиста, мъжествена в любовта, както и в борбата, и в същото време беззащитна и пред своята любов, и пред опасността, която беше надвиснала над нея. Хенрих едва приповдигна рамо, извърна глава и целуна едната ръка на девойката, после другата. Моника му се усмихна с очи и продължи да говори сериозно и разпалено:

— Ако знаехте, Хенрих, как се изплаших, когато за пръв път разбрах, че ви обичам! Аз едва не умрях от мъка. Това е така страшно, да се криеш сам от себе си, от своята любов, да чувствуваш, че тя те унижава. Затова пък после, когато разбрах, че вие нарочно бяхте оставили писмото на Левек така, че аз да го прочета, след това Бонвил, след това как вие спасихте Людвина... и когато аз разбрах, че и вие ме обичате..., нали това е така, Хенрих?

— Да, така е, Моника.

— Аз знаех, отдавна знаех! И все пак щастлива съм да чуя това от вас! Ние ще избягаме в планините и никога не ще се разделяме! Истина, нали?

И как вярваше тя в това, как чакаше само една кратка думичка „да“.

Хенрих внимателно свали ръцете на момичето от своите рамене, заведе я до кушетката, постави я да седне, а сам той приседна на малката скамейка до краката ѝ.

— Аз не мога да направя това, Моника — погледна я той с много нежност и мъка.

— Защо? — прозвуча като силен вик този тихичък въпрос, крещяха очите на Моника, цялата нейна напрегната фигура. Тя рязко се подаде напред и замръзна в умоляващо очакване.

— Аз нямам право да направя това! Разбирате ли, Моника, нямам право!

— Но те непременно ще ви хванат, Хенрих. О, ако знаехте как се страхувам за вас. Аз всеки ден се моля за вас, не мога да заспя, докато не чуя, че вие сте се върнали. Треперя от страх, когато отивате някъде! Понякога съм съгласна да изтичам в гестапо, нека да измъчват мене, както измъчваха Людвина, да ме разстрелят, но само да зная, че вас не са хванали, че вас нищо не ви заплашва.

— Аз също се страхувам за вас, Моника, аз целият бих се отдал, до последната капка кръв, за да ви защитя. И все пак не мога да дойда с вас при партизаните, макар и да съм уверен, че те ще ме приемат.

— Но защо? Защо? Но нали вие не сте с тях, не сте с тези, които са надянали на вас този мундир, та вие сте с нас?

— Аз имам задължения.

— О, вие не ме обичате, Хенрих! — в отчаяние възкликна девойката.

— Моника! — Хенрих стисна ръцете ѝ. — Ако аз бих могъл да ви обясня всичко, вие бихте ме разбрали и не бихте ми причинявали такава болка, както правите сега. Но аз не мога нищо да ви обясня, нямам право! Даже на вас, въпреки че ви вярвам и ви обичам.

— Колко бях щастлива преди малко и колко бързо отлетя това. Добре, аз не мога да искам от вашето сърце повече, отколкото то може да даде... Малко любов, малко съжаление и... много предпазливост.

— Но аз пазя не себе си, Моника! И даже не вас, макар че за мене няма по-скъп човек от вас.

— Боже мой, Хенрих, говорите с някакви загадки, вие целият сте за мене загадка. Аз даже не зная кой сте вие и какво искате!

— Такъв, каквато сте и вие. Аз искам да видя своята родина свободна. Както вие, така и аз имам своя цел, заради която съм съгласен да умра, да понеса и най-тежките мъчения.

— Но защо не искате да се борите заедно с мене?

— Има различна борба и може би на мене се е паднала най-трудната.

— Хенрих, няма ли да ми кажете нищо, за да мога да разбера?

— Не трябва да ме питате, Моника, аз не мога да ви отговоря сега. Колкото и да искам! Аз и без това ви казах повече, отколкото имам право... Но обещавам ви едно: когато свърши войната, аз ще дойда при вас и вие ще научите всичко. Ако ми вярвате, ако искате да чакате!

— Аз ще чакам, Хенрих! И ние никога повече няма да се разделим! — в очите на девойката отново засия щастието. — Наистина ли няма да ме забравите, Хенрих, даже ако заминете оттук?

— Аз ще ви намеря навсякъде, където и да сте, но сега вие трябва да заминете оттук! Заради мене и вашето щастие, заради това да можем отново да се видим... Вие можете ли да заминете за някъде?

— Добре, аз ще се посъветвам с моите приятели... Само че какво ще стане с вас? Нали и вас на всяка крачка ви дебне опасност и аз... даже нищо не ще зная за вас, а аз не ще мога да издържа!

— С мене нищо не ще се случи и ви обещавам да бъда внимателен.

Сълзи изпълниха очите на Моника. В желанието си да ги скрие тя стана, отиде до малката масичка, която беше до стената на прозореца, извади от контакта щепсела на лампата, след това махна тъмните маскировъчни щори и широко отвори прозореца. Свежият ароматен въздух влезе в стаята заедно с тишината на спящия град. Обгърнати от тъмнината, домовете и планините не се виждаха. Само небето бе величествено, необозримо, нежно. Сякаш в света нямаше нищо, освен тези звезди и черното като кадифе небе и още две сърца, които така силно и така болно туптяха в гърдите.

Прегърнати, те дълго стояха мълчаливо до прозореца.

— Моника, ти плачеш? — неочаквано попита Хенрих, почувствувал как леко потрепват раменете на девойката.

— Не, не, това е нищо, любими. Плача за това, че светът е толкова прекрасен, от благодарност, че аз живея в него. Че живееш в него ти! И едва-едва от страх. Нали ние с тебе сме две малки песъчинки в този гигантски свят.

— Ние с тебе сме част от него, Моника. Нима ти не чувствуваш, че ние сме във всичко и всичко е в нас?

В коридора се чуха стъпките на мадам Тарвал, Моника бързо се отдалечи от Хенрих.

— Хенрих — каза тя бързо, — целуни ме! Утре, в други ден ние може би не ще се видим. Нека това бъде нашето прощаване.

Именно в това време Милер замислено ходеше по кабинета, детайлно обмисляше крачката, която бе решил да направи, макар и да се страхуваше.

Угнетяваше го пълната зависимост от фон Голдринг. От онзи момент, когато този самоуверен барон му даде да разбере, че знае кого е представил Милер вместо Пол Шение, началникът на службата SS окончателно загуби своя покой. Ако не беше това, той отдавна би арестувал Моника, още в същия ден, когато, преглеждайки забележките на Заугел, бе намерил всичките му записки, които се отнасяха до госпожица Тарвал. След нейното пътуване до Бонвил, което така странно съвпадна с нападението на маките на ешелона с оръжието, у него самия възникна подозрение. Хенрих фон Голдринг тогава го обърка и Милер едва сам не повярва в това, че девойката е пътувала по чисто любовни работи. Не че беше повярвал, а просто бе затворил очи, не искаше да се задълбочава в тази работа и, както се изясни, напразно. Заугел бе постъпил по-умно, нему бе се удало да попадне по следите на свързките между Бонвил и ръководителите на местното съпротивително движение.

Ако не бе смъртта на Заугел и ако този дурак от електростанцията, който бе се съгласил да стане информатор, бе по-предпазлив, тогава в ръцете си Милер щеше да има всички материали, които доказват, че госпожица Моника не напразно е така ласкава с Голдринг. А като арестува Моника, той би научил всичко, което му е необходимо. Но Голдринг, проклетият Голдринг, застанал на неговия път! Ненавистният Голдринг, пред когото той трябва да се подмазва, едва ли не да му ближе ботушите, само поради това, че той е осиновен от Бертхолд и скоро ще му стане зет.

Да допуснем, че арестува Моника. О, тогава Голдринг ще изложи цялата история с Базел, когото той, Милер, представи вместо Пол Шение и за когото получи кръглата сума от пет хиляди марки. Тогава ще трябва да върне не само тези злочастни марки, от които не е останало и следа, но и да отговаря за всичко пред Бертхолд. Не,

Моника за сега той не ще закача. Но ще следи всяка нейна крачка, ще чака удобен случай.

Милер считаше, че ще мине време и никаква експертиза не ще може да установи кой наистина е бил погребан под името Пол Шение. Тогава у Голдринг няма да останат никакви веществени доказателства. Но сякаш нарочно всичко се слага против Милер. Трябваше да се случи така, че именно Голдринг да попадне в плен в този отряд, който се ръководи от Пол Шение! И него би го познал не само Голдринг, но и шофьорът на Еверс, който безусловно е виждал фотографията на Пол Шение. И така, неприятността би могла да възникне от свършено друга страна.

Трябваше да се ликвидира шофьорът, като се организира автомобилна катастрофа, но това постави Милер в още по-голяма зависимост от Голдринг. Като чу разказа за аварията, той спокойно се усмихна:

— Когато умре и Пфайфер, тогава освен мен никой ме ще познае в партизанския командир Пол Шение.

Намекът беше достатъчно пряк и откровен. Милер беше принуден да замълчи.

Не, той не бива да скъсва или да изостря отношенията си с Голдринг, дори и в този случай, ако му се удаде точно да установи, че Моника действително е свързана с маките. Това би турило петно върху репутацията на барона, тъй като за неговата слабост към красавицата знаеха почти всички. Озлобен от това, разгорещеният Голдринг сигурно би отмъстил на Милер, като разкаже историята с Базел. Той би се оплакал на Бертхолд и би обрисувал Милер в такава светлина, че ще трябва тогава да мисли за спасяването на собствената си кожа, а не за кариерата.

Имаше над какво да се замисли. И Милер мислеше не напразно. След дълги размишления той намери друг изход. Но дали не ще направи грешка, ако вплете в това дело и самия Бертхолд? Той не ще се поцеремони. А какво пък, ако направи. Милер се затича към масата, взе лист хартия и написа шифровано писмо.

„Многоуважаеми господин генерал Бертхолд.

Аз се осмелих да се обърна непосредствено към вас, като прескачам други инстанции, защото ме ръководи чувството на огромно уважение към вас и същевременно чувството на искрена дружба към осиновения от вас Хенрих фон Голдринг, който със своите способности, култура и поведение спечели симпатиите на всички, които са имали работа с него. Но баронът, може би поради своята младост е много доверчив човек. И от тази черта, която е свойствена на благородните натури, могат да се възползват враговете. У мене възникна подозрението, че младата и красива дъщеря на собственицата на хотела, където живее баронът, се ползува от неговото добро отношение и доверие, макар че тя не заслужава това тъй като моята служба има компрометиращ материал, който дава основание да се заподозре госпожицата в симпатии към френските терористи. Аз не се осмелявам да арестувам и да разпитам госпожицата, тъй като по този начин ще хвърля сянка върху чистото име на вашия син. Като към негов баща и мъдър, опитен и многоуважаван от мене началник аз се обръщам към вас с това писмо. Моля за вашия съвет и указания.

Винаги готов за услуги, с искрено уважение:

майор Йохан Милер“

Като прочете написаното един път, два пъти, Милер намери, че писмото е напълно достойно да бъде изпратено до голямото началство. Той го запечата по всички правила за секретните документи, написа адреса и заповяда на дежурния незабавно чрез специалния куриер да изпрати пакета в Берлин. Но, върнал се в къщи, Милер дълго не можа да заспи. Той си спомняше ред след ред, мислено препрочиташе всяка мисъл.

Ами ако Бертхолд поиска обяснение от Голдринг? Трябваше ли въобще да забърка цялата тази каша?

Едва призори Милер заспа тревожен сън на човек, който не знае какво го чака утре — благодарност или сурово наказание.

Гърмяха фанфари пред сутрешното радиопредаване на 6 и 7 юли. На 8 юли фанфари не се чуваха, а на 9 радиото започна да съобщава за бесните контраатаки на руснаците. На десети юли думата „контраатаки“ изчезна, вместо нея се появи нов израз: „Нашите части водят ожесточени боеве с атакуващия противник.“

На Еверс стана ясно: грандиозната, отдавна обещавана и широко рекламирана операция се е провалила. Като чу вечерните съобщения на 9 юли, генералът се разболя. Той полежа няколко дена и от време на време все още слушаше новините. Но когато чу за „по-нататъшното съкращаване на линията на фронта“, съвсем изключи радиото.

И тъй, вместо реванш армията на отечеството понесе още едно поражение, моралното значение на което при дадените обстоятелства беше още по-страшно, отколкото гибелта на армията на Паулус. Когато генерал Еверс дойде в щаба за пръв път след боледуването си, Хенрих и Лютц неволно се спогледаха: трудно беше да познаят генерала. Той бе така преbledнял, така прегърбен и състарен. В същия ден Лютц изпрати телеграма от името на генерала до командира на корпуса. В нея Еверс, като се позоваваше на това, че е болен, молеше да му се даде седмичен отпуск, за да отиде в Париж и да се посъветва с лекарите.

Този път молбата на Еверс беше удовлетворена и той получи разрешение да отсъства точно една седмица.

В навечерието на заминаването генералът повика при себе си своя офицер за специални поръчения.

— Вие били ли сте в Париж, Голдринг?

— Не.

— А какво бихте отговорили на моето предложение да отидете там за две недели?

— Аз бих бил два пъти благодарен, господин генерал. Това ще ми даде възможност да се запозная със „столицата на света“, както наричат Париж, и главно още един път ще се убедя във вашето добро отношение към мене.

— По моему, бароне, вие би трябвало да изберете дипломатическа кариера — пошегува се генералът. — Ето в какво е работата: в Париж се открива двуседмичен курс за офицери — представители на щабовете на дивизиите, отделонните полкове и особените батальони — по изучаването на новите способности за

противотанковата отбрана. Вие ще отидете на тези курсове, за да предадете след това своите знания на офицерите от дивизията. Занятията ще се провеждат по три часа на ден. Вие не ще бъдете претоварен, макар че именно това малко ме безпокои...

— Осмелявам се да попитам защо, господин генерал?

— Защото сте млад, а парижанките са очарователни.

— Аз имам годеница, господин генерал...

— Спомням си, че ми казахте... И така, днес вие ще се пригответе, ще получите документи, а утре ще отидем заедно. Макар че занятията в курса ще започнат след няколко дена, аз искам да пътувате с мен. Ще се радвам да пътувам с такъв приятен компаньон, пък и не ще бъде необходимо да си вземам охрана. Впрочем веднага след моето завръщане дивизията може да бъде прехвърлена на Атлантическия вал. Подредете си работата така, че при необходимост веднага да заминете от Париж направо за там.

— Може би ще бъде необходимо да заповядам на моя ординарец с някоя кола също да замине за Париж?

— Разбира се, това ще бъде много удобно за вас.

„Ето че настъпи часът за раздялата с Моника“ — с тъга мислеше Хенрих, когато седеше до масата на Лютц, който му готвеше необходимите документи. Хенрих позвъни на Кубис.

— Аз бих искал да ви видя, капитане... Колкото по-рано, толкова по-добре. След десет минути ще бъда в къщи.

Когато Хенрих дойде в хотела, Кубис беше вече там.

— Какво се е случило? — запита той тревожно.

— Нищо, освен това, че заминавам за известно време за Париж.

— Вие сте се родили с късмета си, бароне. И ако сте ме извикали, за да чуете моите поръчки, докарайте ми от Париж десет бутилки вино по свой вкус, в който аз вярвам както в своя, а също така морфин и хубави пури.

— Вие ще получите всичко това, но при едно условие. Ще вземете всички мерки така, че с госпожица Моника нищо лошо да не се случи. Разбирате ли?

— Нито един косъм няма да падне от главата й.

— И ако Милер поиска да говори с нея, вие незабавно ми телеграфирайте.

— Адресът?

— За сега: Централната поща, до поискване. А скоро аз ще ви съобщя моя адрес, щом като го науча.

— Ще бъде изпълнено, мой бароне и благодетелю.

— А за да не се оправдавате после, че не са ви стигнали парите за телеграма, ето ви сто и петдесет марки.

— Боже мой, майко кърмилнице, както казват поляците! Та след това аз съм готов да ви телеграфирам, ако искате, и всеки ден, даже и за това, дали е в ред стомахът на госпожицата.

— Оставете глупавите шегички! По-добре да отидем да пием по чаша шампанско. Вероятно не ще се видим до заминаването ми. На Милер днес не казвайте за моето заминаване, аз сам ще му кажа за това утре.

Като изпиха по чаша шампанско с Кубис и поръча вечеря за трима, Хенрих отиде в стаята си.

Курт се почувствува на седмото небе, когато разбра, че ще замине за Париж с кола.

— Така се страхувам, когато вие заминавате, а аз оставам тук — призна си той.

— Страхуваш се, че Милер отново ще те повика на разпит, нали?

— Да — сериозно отговори Курт.

— Можеш да заминеш утре сутринта. Би било много добре, когато аз пристигна в Париж, ти да си вече там.

Вечерта Хенрих прекара в компанията на Моника и Лютц. Но прощалната вечер премина не така, както си мислеше Хенрих. Моника сякаш предчувствуваше раздялата, беше печална и едва се усмихваше на шегите на Лютц. Пък и настроението на Хенрих се влошаваше с всяка изминала минута. Така малка и беззащитна му изглеждаше сега Моника.

Поседял около час и половина, Лютц се извини с документите, които трябваше да приготвя утре рано-рано за генерала, и си отиде.

— Кога тръгваш, Хенрих — неочаквано попита Моника, щом останаха сами.

— Ти знаеш ли?

— Каза ми Курт — укоряващо отвърна девойката.

— Аз не исках да ти казвам днес, за да не те огорчавам предварително.

— А излезе по-лошо! Стана ми така болно, когато Курт случайно...

— Прости ми за това! Искях ти да останеш в паметта ми винаги весела. Тогава не бих се тревожил така много за тебе. Ти ще изпълниш ли молбата ми? Искам да не бъдеш в Сен Реми, докато ме няма тук.

— В колко часа ще тръгнеш?

— Утре в шестнадесет.

— Обещавам ти, че вечерта вече няма да бъда в Сен Реми.

— Тогава аз ще бъда спокоен! А щом като се върна, веднага ще помоля госпожа Тарвал да ти съобщи...

— Ех, Хенрих! Струва ми се, че ние се разделяме завинаги! — въздъхна Моника.

— Не трябва, любима, моля те, не трябва! Иначе аз съвсем ще се размекна, а винаги трябва да бъда във форма.

Моника пресилено се разсмя.

— Ето... аз вече съм весела. Ти доволен ли си?

Милер още закусваше, когато Хенрих намина към него, за да си вземе до виждане.

— Боже мой! Толкова подранил и такъв скъп гост! Какви бързи работи са ви довели толкова рано при мен?

— Днес заминавам за Париж заедно с генерала.

— И дълго ли ще прекарате там?

— Две седмици... И имам малко работа към вас — тя се отнася до госпожица Тарвал. Искам да бъда уверен, че вашата заинтересуваност към нея ще се ограничи с обикновени приветствия на улицата. Разбрахте ли ме, Милер?

— Завъртяла ви е тя главата, бароне! Та вие имате годеница!

— А вие имате жена! И доколкото зная от вашите думи...

— Това е било през младините, през младините, бароне! Сега съм пасивен.

— Но аз съм още млад, а ние с вас, Ханс, сме приятели, надявам се, истински? Ние си познаваме не само характера един на друг, но и някои други слаби струнки, нека да говорим откровенно — грешки! Така че по-добре е да си помагаме един на друг, а не да се караме. Нали и вие така мислите, Ханс?

— Разбира се.

— Обещавате ли?

— Ако срещна госпожицата на улицата, даже ще се обърна, за да не ви се оплаква после, че уж съм я погледнал сърдито! — пошегува се Милер.

— Това е прекрасно! Надявам се, че ще дойдете на гарата да изпратите, ако не мене, то поне генерала?

— Ако не генерала, то вас сигурно — го поправи Милер.

Той удържа думата си. В четири без петнадесет началникът на щаба, Милер и Кубис бяха на перона.

Както през време на всички официални пътувания, изпращачите с нетърпение чакаха сигнала на влака и скучаеха. Само на Милер беше весело. Той се шегуваше, намекуваше за мъката на Кубис, на когото банката за дългосрочен кредит се закриваше за две недели.

— Аз, Ханс, никога не съм ви виждал такъв весел — каза на прощаване Хенрих.

— Много се радвам за приятеля, който ще има толкова приятно пътуване — отговори Милер.

Той, разбира се, не можеше да каже, че истинската причина за веселото му настроение беше малкото шифровано писъмце, което беше получил от генерал-майор Бертхолд в отговор на писмото си относно Моника.

— Помните ли уговорката, Кубис? — успя да прошепне на прощаване Хенрих, когато влакът вече бе тръгнал.

Веднага след гарата започваше голямо нанагорнище и влаковете, ненабрали още скорост, на това място вървяха много бавно.

Хенрих бе решил да не влиза във вагона, за да погледне още един път града, в който преживя толкова много.

Когато влакът остави зад себе си и последните постройки, Хенрих неочаквано видя Моника. Тя стоеше в бяла рокля, гологлава, цялата обляна от слънчевите лъчи.

— Моника! — радостно извика Хенрих.

Девојката се затича към вагона и хвърли букет цветя. Влакът бавно набираше скорост, Хенрих се наведе, за да може по-дълго време да наблюдава девојката.

Тя все така стоеше до коловоза, обляна от златното сияние, и сама приличаше на ясен слънчев лъч.

През време на целия път Еверс лежа в купето, ставаше само да яде. Хенрих се радваше, че може да бъде сам, да събере мислите си.

Толкова повече, че на душата му беше тревожно и печално.

В Париж пристигнаха чак на третия ден сутринта. Влакът на два пъти беше спиран по пътя. Партизаните на две места бяха развалили линията. Курт го нямаше на гарата. Като се договори с генерала да се срещнат вечерта, Хенрих взе кола и се понесе към Централната поща. Той беше уверен, че Кубис не ще му съобщи никакви новини, и спокойно подаде документите си на прозорчето с надпис „До поискване“. И колко беше учуден и разтревожен, когато видя, че служителят от пощата, преди да му върне документите, тури нещо в тях.

„Сен Реми“ — прочете Хенрих отгоре, където обикновено се поставят името на града и часът на изпращането на телеграмата, и бавно разгъна бланката. Той прочете текста един път, два пъти, три пъти... Не, това не е грешка, не му се е сторило така, това действително е написано.

„Три часа след вашето заминаване неизвестна товарна кола е убила на пътя госпожица Моника, която, без да дойде в съзнание, е умряла още същата вечер. Подробности с писмо. Ще ѝ поставя венец от ваше име.

Кубис“

ЧАСТ ТРЕТА

ТЪНКИТЕ НИШКИ ОТ ГОЛЯМОТО КЪЛБО

Няма я Моника!

Това известие потресе Хенрих. Зашеметен, той излезе от пощата и забравил, че го чака такси, тръгна по многолюдната улица. Наоколо кипеше живот, в ушите му напираше многогласият шум на големия град. Водовъртеж, който е толкова обикновен за парижаните и толкова зашеметяваш за новациите, които току-що са пристигнали от тихите провинциални ъгълчета на Франция.

По пътя за пощата Голдринг с любопитство разглеждаше всичко, което го обкръжаваше, жадно се вслушваше в тази обикновена за Париж симфония от звукове. Ето значи какъв бил Париж. За него той толкова бе слушал, но го виждаше за пръв път.

Сега той не забелязваше нищо наоколо. Пред очите му бяха двата телеграфни реда. Хенрих още не можеше да осъзнае страшния им смисъл. Той не можеше да си представи, че наоколо може да кипи живот, да свети слънце, да живеят хора, милиони хора, да съществува самият той, да я няма Моника. На Хенрих му се струваше, че само ако направи няколко крачки, да отиде малко напред — и в този поток от хора той непременно ще види Моника: в бяла рокля, гологлава, със сияеща усмивка на уста и букет цветя — такава, каквато я видя за последен път от вагона, близо до Сен Реми.

„Прегазила я кола!“... Не, това не може да бъде. Не трябва!

— Господин офицер! Господин офицер! Вие ще пътувате ли или мога да се считам свободен?

Не, това не е сън! Това е действителност. Ето го и шофьора, който го доведе дотук от гарата и сега бавно върви след него...

Хенрих седна в колата и машинално каза:

— В комендантството.

Шофьорът остро зави: колата му ту летеше с пределна скорост, ту едва се движеше, пресичайки многолюдните улици, препълнени с народ. Хенрих седеше и неподвижно гледаше в една точка. Не виждаше нищо наоколо.

— Комендантството, господине! — тихо каза шофьорът.

Хенрих отиде към входа, пред който с автомати, готови за стрелба, отмерваха крачките си двама немски войници.

— Господин старши лейтенант, щастливо пристигане! Аз също току-що пристигнах!

Кой е този? А, Курт!

Без да отговори на приветствието, Хенрих мълчаливо му подаде смачканата телеграма.

Очите на Курт се разшириха. В тях се четеше ужас. От полуотворената му уста напираше да се откъсне въпрос, но той само глътна въздух и мъчително погледна невинния на вид къс хартия. Ръцете му трепереха.

На Хенрих се искаше да падне на гърдите на Курт и да се разридае. Сега, при тая мъка, на него така му бе нужен приятел, истински, близък, пред когото не е необходимо да се въздържа, на когото можеш да се довериш.

— Господин старши лейтенант!

Около комендантството вероятно не бива да се стои. Хенрих мълчаливо отговори на приветствието на войника и прекрачи прага на високата масивна врата.

Дежурният по комендантство му съобщи адреса на курсовете и му даде списък на хотелите, в които се препоръчва на немските офицери да отседат, и още някакви си три инструкции, написани на пишеща машина.

— Съветвам ви внимателно да се запознаете с тях — каза дежурният, като си вземаше до виждане.

И отново такси, и отново пред очите му Моника. Като автомат Хенрих влезе в канцеларията на курсовете при воинската част, подаде документите си, запозна се с някого, отговори на въпросите на друг. И както автоматът се движи от невидим механизъм, така и всички постъпки на Хенрих се управляваха от някаква невидима, малка клетка на мозъка. Тя сякаш отмерваше необходимата доза външна безгрижност, снизходителна любезност, делова заинтересуваност.

И така през всичкото време, докато той остане сам, докато колата отново го понесе по улиците на тази пустиня, където няма нищо, освен него и неговите мисли.

И сега учуденият шофьор през всичкото време поглеждаше в огледалцето, скришно наблюдаваше този странен пътник, който с една

кратка дума „По-нататък“, без да спира, гонеше колата по улиците на Париж. Кой е той, този пътник? Пиян, умопобъркан или престъпник, облякъл офицерски мундир? Може би бяга от полицията и скрива своите следи? „Може и сам да попадна в беда!“ Като удари решително спирачките, шофьорът спря колата.

— Господине, ние пътуваме вече цял час, а аз работя от рано сутринта. Скоро ще ми се свърши бензинът.

— Бензин? Какъв бензин? Ах, да! Карайте в хотел „Пиомонт“.

Чак сега Хенрих си спомни, че изпрати Курт напред да запази стая в хотела и да закара там багажа му. Сигурно ординарецът отдавна го чака и се вълнува.

Курт, разтревожен и объркан, посрещна Голдринг във вестибюла на „Пиомонт“. Той вече цял час чака господин старши лейтенанта... Наел тристаен апартамент с всички удобства..., водата за ваната е стоплена...

Курт заведе старши лейтенанта в стаята. Тук всичко бе приготвено за почивка.

Но Хенрих не забеляза това. Сега непоносимо го дразнеха самото присъствие на Курт в стаята, неговият потиснат вид, съчувствените погледи. По-скоро да остане сам!

Хенрих седна до масата и написа телеграма за Лютц — помоли го непременно да му съобщи с писмо всички подробности относно гибелта на Моника.

— Ще изпратиш тази телеграма на капитан Лютц!

Най-после той остана сам в стаята!

Без да се съблича, Хенрих легна по очи на кревата. Сега вече не беше необходимо да се въздържа, можеше да плаче, да разговаря на глас с Моника, да вика... Но нямаше сълзи, устните му бяха безмълвни. Вътре в него всичко бе вцепенено. Само мозъкът му работеше напрегнато, трескаво, сякаш го тресеше.

„Три часа след вашето заминаване...“ Странно! Защо Кубис сякаш свързва смъртта на Моника с неговото заминаване? Просто съвпадение ли е това? Едва ли! Особено като се има пред вид, че гестапо отдавна се интересува от Моника. „Три часа след вашето заминаване...“

Значи, тя е успяла да се върне в къщи и отново да тръгне нанякъде с велосипеда. Нали Моника обеща, че вечерта няма да бъде в

Сен Реми. Как е могла да налети на нея кола? Автомагистралата близо до Сен Реми е широка, равна, а Моника е прекрасна велосипедистка! Кола на такъв път може да се размине с цяла колона товарни коли, а не само с една велосипедистка. „Три часа след вашето заминаване...“ Защо така го измъчват тези думи? Сякаш Кубис намеква за нещо.

Как би искал сега Хенрих да заміне за Сен Реми, да положи главата си на пресния гроб! Така самотен!

И изведнаж внезапно в паметта му възникна кадър от отдавна гледан филм. Младият Щорс стои до пресния гроб на своя боен другар и обръщайки се към бойците, казва:

„Тук няма да салютираме! Ще салютираме по врага!“

И Хенрих ще салютира по врага! По тези, които убиха Моника! Ще затаи болката в сърцето си. Той няма право сега на нея. Той няма право на личен живот — на радост, на мъка, на любов, на тъга. Особено на тъга — тя размеква, отслабва волята!

„Моника, ти ще ми помогнеш да преодолеея мъката!“

Каквото и да се случи с него самия, с близките, с другарите, той винаги трябва да бъде в пълна форма. Защото Хенрих е човек, който е лишен от най-елементарните човешки права. Той има само задължения! И той сам съзнателно избра този път. Хенрих знаеше какво беше поел върху себе си, когато с пълно съзнание за дълги години надяна тази униформа, така че заедно с нея да надене на душата си, на мозъка и на сърцето си невидима броня, която да го огражда от личните чувства и преживявания.

И в тази броня не трябва да има пукнатини, през които може да прониква неговото „аз“.

„Моника, ти ще ми помогнеш и в това!“

Когато той облече немския мундир, врагът се промъкваше към Москва, у хитлеристите нямаше ни най-малкото съмнение, че ще посрещнат зимата в столицата на Съветския съюз. Разбити при Москва и Сталинград, а сега и при Курск, те бягат към Днепър, за да се спасят от окончателен разгром зад широката водна преграда и новия укрепителен пояс. Борбата навлиза в решаващата, заключителната фаза. И от него, от съветския разузнавач, както и от обикновения съветски боец, сега зависи приближаването на победата.

Като тях той е длъжен да напегне всичките си сили, като тях той е длъжен да стреля точно, смъртоносно.

„И в това ти ще ми помогнеш, Моника! Нали моите врагове са и твои врагове, нали съдбата на Франция сега се решава на Изток.“

Не, той няма да забрави къде и защо живее! Нека образът на девойката с бялата рокля да стои винаги пред очите му, когато той трябва да се грижи за омразната му Лора, която ненавижда също така, както и нейния баща. Но така трябва. Макар и само за това, за да измъкне от Бертхолд неговите човеконенавистни планове. Нека в него да сияят лъчистите очи на Моника, когато седи на една маса с Милер, да крие ненавистта си, да го черпи с вино и да го развлича с весели глупости. Това също така е необходимо — това е неговото оръжие против врага.

Нека споменът за нейната чиста, кристална душа му помогне да поддържа дружбата си със съвсем опустошения и циничен Кубис. При нормални условия Хенрих би се погнушил дори ръката си да му подаде, но какво да се прави — трябва!

Ето и днес сърцето му се разкъсва от мъка, а той е длъжен довечера да бъде у Еверс, да говори с бодър тон за приятни на генерала неща. Да играе и да играе ролята си неуморно, без грешки. Нали разузнавачът, както и миньорът, грешат само един път — пръв и последен.

Вечерта, както беше уговорено, Хенрих се срещна с Еверс. Той беше отседнал в къщата на своя приятел Ерих Гундер. Генерал Гундер беше воювал на Източния фронт, но бе изпаднал в немилост — през време на една операция, вместо да даде заповед за настъпление, той заповядал да отстъпват. В Париж го превели, като значително го понижили в длъжност.

Слугинята заведе Хенрих в огромен кабинет, който приличаше повече на гостна, сред която случайно бяха поставили писмена маса. Еверс седеше до малка масичка в ъгъла и пиеше вино. Личеше, че бе изпил вече на една чаша — клепащите му бяха почервенели, а долната му устна бе леко увиснала, вследствие на което лицето му изглеждаше като обидено.

— Седнете, седнете, бароне — обърна се генералът към Хенрих не като към подчинен, а като към гост и напълни догоре още една чаша.

— Как се чувствувате, господин генерал? Бяхте ли вече при лекарите? — поинтересува се Хенрих.

— При лекарите ли? Дявол ги взел! Сега не ми е до лекари! Вие четохте ли днешното сведение, бароне? Имам пред вид Източния фронт.

— За съжаление, то е също така неутешително, както и всички сведения в последно време.

— Неутешително ли? Просто позорно е! Позорно за немската армия. А колко надежди възлагах на тази лятна операция... Впрочем вие знаете ли числеността на нашите войски, които вземат участие в тази операция? Почти седем хиляди оръдия, повече от три хиляди миномети. Само самолетите са около две хиляди. Ние загубихме боя позорно и с огромни загуби!

Хенрих слушаше мълчаливо, без да пропуска нито една дума. Цифрите, които сипеше Еверс, не бяха вече тайна за никого. Но това, че стар генерал от немската армия така оценява боевете при Курск, беше интересно и показателно.

— Това вече напомня приближаването на края, неочакван, ала неизбежен — генералът замълча, като разглеждаше на светлината виното в чашата.

Хенрих почтително изчакваше, така, както се полага на по-младши и по чин, и по години.

— Кажете, бароне, вие патриот ли сте? Не се учудвайте, че ви задавам такъв на пръв поглед странен въпрос! Аз имам пред вид не този формален патриотизъм, който така гръмогласно се провъзгласява от болшинството от нашите офицери.

— Да, аз обичам своята родина и съм готов да ѝ отдам живота си! — искрено отговори Хенрих.

— Такъв отговор очаквах и аз!

— Вие имате ли някакви планове, които се отнасят до мен, господин генерал?

— Не сега, не сега. Но не далеч е онзи час, когато вие ще трябва да докажете своята преданост пред отечеството.

— Винаги съм готов!

— Аз ще разчитам на вас, бароне! А сега простете, но трябва да си отпочина след пътя. За вас, младите, да пропътувате от Сен Реми до Париж е удоволствие, но моите стари кости искат почивка...

— Разрешете да напусна, господин генерал! И моля да запомните, че с радост ще изпълня всяко ваше поръчение.

— Вярвам в това, драги фон Голдринг. Къде отседнахте?

Хенрих откъсна от бележника листче, написа на него названието на хотела, номера на телефона и го подаде на генерала.

— Благодаря, господин старши лейтенант! Ще ви имам пред вид!

По пътя за хотела и даже в стаята си в хотела, останал сам, Хенрих се стараеше да мисли само за думите на генерала. Напълно очевидно беше, че събитията на Източния фронт бяха предизвикали недоволство сред тези, които разбираха какво означава това ново поражение. Каква колосална крачка е то към завършването на войната, при това съвсем не такова завършване, за което през цялото време твърдеше Гьобелсовата пропаганда. Може би генерал Еверс изказва даже не свои или поне не само свои мисли. Съвсем не е изключена възможността той и неговите приятели да съставят вече по-далечни планове.

Измъчен от всичко преживяно, Хенрих си легна рано, но не можа да заспи. Всички изпитания през последните години бяха отишли в миналото, пред очите му стоеше само Моника.

Звънът на телефона го върна към действителността.

Звънеше Еверс. С развълнуван глас, без всякакъв признак от скорошното замайване, генералът заповяда:

— Незабавно при мен!

Беше три часът през нощта, когато Хенрих отиде при Еверс. Отново го заведоха в същия кабинет, но сега в него освен Еверс беше и стопанинът на къщата — високият, малко прегърбен генерал-полковник Гундер. Като се поздрави с Голдринг, той твърде изпитателно и, може да се каже, безцеремонно го огледа от главата до краката и излезе.

— След час аз ще отлетя за Сен Реми — лаконично събщи Еверс.

— Защо така внезапно?

— В Италия има преврат, Мусолини е арестуван. Начело на армията и правителството е Бадوليو. Твърде е възможно нашата дивизия да бъде прехвърлена там... Ако това стане, аз ще ви отзова от курсовете. Преди да отпътувате, щом като получите телеграма от щаба на дивизията, ще отидете при генерал Гундер, може би той ще поиска да ви предаде нещо писмено или устно за мене. Това поръчение е от особен характер и бих искал за него никой да не знае.

— Ще бъде изпълнено, господин генерал-лейтенант!

— А сега кажете, бароне, как оценявате всичките тези събития?

— Аз малко разбирам от политика, господин генерал, поради това винаги се придържам към принципа да слушам какво говорят по-разумните и опитни хора.

— Много добър принцип! Мене ми харесва вашата скромност, Голдринг. Но преди няколко часа в този кабинет, зад тази маса аз бях твърде откровен с вас и може би съм казал нещо излишно...

— От този разговор аз разбрах едно: че вие, господин генерал, сте патриот и болезнено реагирате на неуспехите на армията, на отечеството.

— На армията? Тогава вие не сте ме разбрали. Не на армията, бароне, а на командването!

— Простете, господин генерал, именно така и разбрах, но не се осмелих да кажа — поправи се Хенрих.

— Подобни грешки довеждат до това някои и други да мислят, че корабът потъва и преди всичко трябва да спасяват себе си.

— Така, струва ми се, постъпват плъховете.

Еверс хрипливо се разсмя.

— Именно така аз оценявам и събитията в Италия.

— Но мене ми се струва, простете за откровеността ми, че паниката е преждевременна и няма никакви основания така песимистично да се отнасяме към бъдещето.

— Ако не го чакаме със скръстени ръце, а го подготвим — многозначително произнесе генералът и внимателно погледна Хенрих.
— А сега — време е за аеродрума.

След час генералът отлетя от Париж за Сен Реми със специален самолет.

Разговорът с генерала заинтересува и развълнува Хенрих. Намеците на генерала бяха много красноречиви. Вярно е, че за сега той не открива своите карти, но безспорно е едно: недоволството от командването е толкова голямо, че даже винаги сдържаният генерал не счита за необходимо да го скрива. И това е само цветът! А плодовете са напред!

На другата сутрин точно в десет часа Хенрих застана пред началника на курсовете полковник Келер.

— Откриването на курсовете се отлага за известно време — съобщи Келер. — Може би за вас е по-добре да се върнете в частта си и да чакате, докато ви повикаме.

— Командирът на дивизията Еверс тази нощ отлетя от Париж и ми заповяда да чакам тук: има предположение, че нашата дивизия ще получи особено назначение и в близките дни ще бъде прехвърлена, господин полковник.

— Когато получите телеграма, уведомете ме!

— Ще считам това за свой дълг, господин полковник!

— Кажете, вие не сте ли син на командира на сто и седемнадесети полк, Ернст Голдринг?

— Не, моят баща, Зигфрид Голдринг, е загинал и мене ме е осиновил генерал-майор Бертхолд. Той работи в щабквартирата в Берлин.

— Вилхелм Бертхолд!

— Тъй вярно.

— О, тогава моля да му предадете моите най-искрени пожелания. Ние с него сме стари познати още от времето на Първата световна война.

— Уверен съм, че това ще му бъде много приятно!

— Надявам се, че няма да ви бъде скучно в Париж. Тъй като вие ще трябва да се задържите тук, би било непростимо да се губи времето напразно. Ако искате, аз ще заповядам да препечатат за вас конспектите на бъдещите лекции. Това ще ви избави от излишни грижи, не ще бъде необходимо сам да конспектирате, когато започнат занятията.

— На мене ми е просто неудобно, господин полковник, да ви причинявам толкова грижи.

— Празна работа! Беше ми много приятно да се запозная с вас, бароне, и се радвам, че мога да направя тази малка услуга на сина на моя стар познат. Много ще съжалявам, господин старши лейтенант, ако скоро ви извикат. Но в такъв случай на вас особено ще ви трябват конспектите. Мисля, че в края на седмицата вие ще можете да ги получите.

За пръв път от много време Хенрих получи няколко свободни дни. Той мислеше за това с тъга, даже със страх.

Имаше чувството на човек, който внезапно се е спрял след стремително бягане, на когото се струва, че всички предмети наоколо преминават покрай него и се сливат в една непрекъсната линия. И като разглеждаше Париж, той не обръщаше внимание на нищо. Улиците, площадите, паметниците само дразнеха очите му, без да засягат въображението му, без да будят у него някакъв интерес.

Курт напразно намаляваше скоростта, когато минаваше покрай забележителни паметници и прекрасни архитектурни съоръжения, напразно спираше колата на широките, величествени площади, старайки се с възторжени възклицания да привлече вниманието на старши лейтенанта към многочислените витрини на антикварните магазини на улица Риволи. Хенрих равнодушно премина под Триумфалната арка, хвърли бегъл поглед на Вандомската колона, без даже да си обърне главата, за да види президентския дворец на Елисейските полета. Той все гонеше и гонеше колата, без да забелязва, че те вече два пъти, та дори и три пъти преминават по една и съща улица.

Веднаж, без да пита, Курт зави към Морското поле и приближи до Иенския мост покрай Айфеловата кула. Асансьорът не работеше и Хенрих се изкачи по извитата стълба на втората площадка на кулата. Без да слуша екскурзОВОДА, който обясняваше кога именно инженер Айфел е построил това грандиозно съоръжение, високо триста метра, и колко метал и пари са отишли, Хенрих излезе от стъклената галерия на площадката и като се облакът на перилата, погледна надолу към града. Едва сега той за пръв път видя Париж. Видя го не само с очите, а с този вътрешен поглед, който единствен е способен да вдъхне живот на видяното, да го допълни със спомените от книгите за този прекрасен град, възпят от най-добрите писатели на Франция.

Ето я Нотр Дам — църквата на парижката дева Мария, из която през време на детството си бе обикалял Хенрих заедно с тънката красавица Есмералда и нейната бяла козичка, водена от могъщия гений на Виктор Юго. А там, на барикадите на улица Шанверн, е умрял веселият гамен Гаврош — храбър, подигравателен и предизвикателно безгрижен дори пред лицето на смъртта. Може би по тези булеварди в богатите къщи на прекрасни и неблагоприятни дъщери тайно се е промъквал старият Горио. Тук някъде, вероятно на остров Сите, са бродили някога веселите и дръзки мускетари на Дюма... А там, в

далечината, са гробищата Пер ла Шез и прославената Стена на комунарите, до която са били разстреляни последните защитници на комуната...

Облян от сиянието на угасващия слънчев ден, Париж протягаше към небето остриетата на своите църкви и кули, куполите на величествените здания, колоните на паметниците, сякаш искаше с многото свои ръце да задържи слънчевите лъчи.

Хенрих реши да се качи по-нагоре, на третата площадка, но там се намираще радиомаяк и входът беше забранен.

В къщи се върнаха по широките булеварди и Хенрих сякаш за пръв път виждаше тяхната своеобразна, неподлежаща на описание красота. Той дълго не можа да съобрази именно какво го бе така пленило — изведнаж разбра — кестените! Познатите, любимите кестени — красотата и гордостта на неговия роден град!

Точно те му се бяха присънили миналата нощ в своя буен, пролетен цъфтеж, под мирната, необозрима синева на небето! Той вървеше с Моника по улица Ленин и белите листенца, откъснати от полъха на вятъра, танцуваха във въздуха и тихо падаха по черните коси на девойката.

Сутринта на другия ден на сергиите на антикварите, които се бяха проточили по крайбрежната улица на Сена, Хенрих намери пътеводител на Париж и започна пътешествие из миналото, за да избяга от тежките спомени на днешния ден и най-важното — да не мисли, да не чака с такава мъка писмото.

В края на седмицата Курт му подаде голям пакет. Освен официалната заповед да се яви в щаба на дивизията на нейното ново местоназначение в пакета имаше и писмо от Лютц.

„Скъпи приятелю — пишеше капитанът, — никакви подробности не мога да ти съобщя за смъртта на госпожицата. Известно е едно: тя е прегазена от товарна кола. Съчувствувам ти, Хенрих, и се надявам, че ти ще намериш в себе си достатъчно мъжество, за да понесеш тази тежка загуба. Заедно с тебе скърбя и аз — моите искрени чувства на уважение и дружба към госпожицата са ти известни.

Съобщавам ти нашите новини. Дивизията беше вече готова да замине там, където ходи ти, когато изведнаж получихме нова заповед. Генералът заповяда ти незабавно да отпътуваш от Париж в направление на Модана, а оттам през Пинероло в Кастел ла Фонте. Там, струва ми се, ние и ще се разположим. През време на пътуването, особено пък с колата, бъди много внимателен. Там климатът не е добър и може да се простудиш повече, отколкото когато придружаваше Пфайфер. Ти ме разбираш, нали? Искан да ти напиша дълго писмо, но си спомних, че скоро ще се видим. Тогава ще се наприказваме до насита. Милер ме помоли да ти предам привет, което аз правя без желание. Да си призная, никак не мога да разбера защо ти дружиш с него. Това не е ревност, не. Ти знаеш как и защо се отнасям така към него. Чакам те! Не забравяй за лошия климат! Твой Карл.“

Привечер иззвъня телефонът.

— Барон фон Голдринг? — попита познат глас.

— Да.

— Вие още ли се интересувате от копията на Роден?

— Ще бъда много доволен, ако ми предложите нещо.

— И непременно вземете новата скулптура!

Хенрих постави телефонната слушалка. Срещата с „антикваря“ сега го интересуваше повече, отколкото когато и да било. Той го чакаше и никъде не излезе от стаята. Отложи своето заминаване с още един ден.

— Курт, вземи моите документи и иди в комендантството, нека да отбележат, че утре сутринта тръгваме от Париж.

Десет минути след излизането на Курт в стаята влезе „антикварят“.

— През цялото време чакам Вашето позвъняване! — зарадва се Хенрих.

— Случило ли се е нещо?

— Превеждат нашата дивизия в Италия. Къде именно, точно не зная, но, струва ми се, в Кастел ла Фонте.

— Това не е лошо! Именно в Северна Италия хитлеристите попаднаха в сложна ситуация. Затова, щом като пристигнете на новото място, запознайте се с обстановката и съобщете веднага... В отговор ще получите съответните инструкции. Не излизайте вън от техните рамки, бъдете много внимателен; партизанското движение в Северна Италия е много по-обширно, отколкото в този район, където работехте по-рано, вас могат ви разстрелят? А сега в никакъв случай не бива да се рискува животът. Запомнете, че може да получите много важни задачи... Имате ли още някои и други новини?

Хенрих показва конспектите, които получи от Келер.

— Имаме вече и даже в няколко екземпляра — разсмя се „антикварят“. — Най-показателното в тях е това, че на немците са известни всички данни за танковете, изработени в заводите на Англия и Америка. Те даже са запознати със знаменитите американски „шермани“ производството на които е особено засекретено.

— Аз имах интересен разговор с генерала — подробно разказа Хенрих за своята среща с Еверс в Париж, за неговите недвусмислени намеци за необходимостта да се спасява положението.

— Това е много важно — забеляза гостът. — Недоволството от Хитлер като от главнокомандуващ в средата на командния състав на немската армия все повече нараства. Възможен е заговор. Сигурно ще се намерят такива, които са готови да пожертвуват Хитлер, за да спасят хитлеризма. Ние се интересуваме от вашите беседи с генерала и от тия поръчения, които трябва да ви предаде генерал-полковник Гундер. Той, както и Денус, е в голяма немилост пред Хитлер. Не е изключена възможността това да са нишки от едно голямо кълбо.

— Ще бъде изпълнено!

— По всичко личи, че перспективите за вашето завръщане в родината стават по-реални и близки. Събитията се развиват стремително.

— Аз даже не си позволявам да мисля за това. Но бих дал всичко, само да мога сега да бъда в редовете на своята армия, та заедно с всички да се бия на фронта...

— Разбирам... Но ние с вас сме тия, които опровергават старата пословица „Един на бойното поле не е воин“. На нас се падна най-трудното. Ние сме единици на бойното поле, но трябва да воюваме, каквото и да се случи!

От съседната стая се дочуха стъпките на Курт.

— Така че вие, бароне, не се скъпете: такава скулптура никъде няма да намерите. Прегледайте тази линия... — „антикварят“ ласкаво прекара пръсти по миниатюрната статуетка, представляваща млада жена.

Хенрих се отдалечи от масата, примижа и даде вид, че се любовува на фигурата.

— Наистина много е ефектна! — похвали я той и като извади от джоба си някаква банкнота, подаде я на стареца.

„Антикварят“ се поклони и излезе.

На другата сутрин Хенрих позвъни на Келер, събщи му, че срочно са го извикали, и се запъти към Гундер. Той го прие незабавно въпреки ранния час.

— Моля да предадете на генерала — заяви той на Хенрих, — че състоянието на моето здраве значително се е подобрило, но е необходимо да продължавам лечението. Скоро аз ще му пиша подробно.

— Разрешете да си отида, господин генерал?

— Почакайте!

Гундер се замисли, хвърляйки от време на време изпитателен поглед към офицера, който стоеше мирно пред него с непроницаемо лице.

— Предайте още... — втренчено погледни той в очите Хенрих. — Предайте на генерала, аз считам, че климатът в Северна Италия е много полезен за неговото здраве. Съветвам го да използва случая и хубавичко да се полекува.

— Аз точно ще предам вашите думи.

— Сега отивайте...

Хенрих мълчаливо се поклони.

В десет часа сутринта колата, управлявана от Курт, излезе от Париж и се понесе по широката автострада за Лион. Хенрих не успя даже да закуси и Курт караше колата с пределна скорост, за да стигнат по-скоро до някой по-приличен ресторант.

Най-после се показа градчето Жуан.

— Ще заповядате ли да спрем, господин старши лейтенант? Аз обядвах тук на път за Париж. Ресторантът е там — Курт посочи с очи едноетажната къща, разположена при входа на градчето.

Хенрих равнодушно погледна надясно, изведнаж сам хвана кормилото и силно удари спирачките. Пред ресторанта стоеше позната кола.

— Къде е генерал-майорът? — попита Хенрих шофьора с пагони на фелдфебел.

— Не зная — неприветливо пробъбра есесовецът и огледа подозрително твърде любопитния, както му се стори, старши лейтенант.

Хенрих се качи на втория етаж, за да влезе в ресторанта, но пътя му прегради още един есесовец, вече с пагони на лейтенант.

— Какво обичате? — попита той безцеремонно, като едва не отблъсна Хенрих от вратата.

— Кажете на генерал Бертхолд, че иска да го види барон фон Голдринг.

Лейтенантът продължително изгледа Хенрих и мълчаливо влезе в ресторанта.

Не измина и една минута, когато на вратите се показва сам Бертхолд със салфетка, която беше мушнал в яката на ризата си.

— Откъде? Каква съдба те носи? — хвърли се той към Хенрих, прегърна го и го целуна.

Лейтенантът, така нелюбезно посрещнал Голдринг, и старши лейтенантът, който излезе на верандата заедно с Бертхолд, се изопнаха от двете страни на вратите.

— Моята охрана — подхвърли Бертхолд, като мина покрай тях.

Хенрих ги поздрави с едва забележимо кимване на главата, без даже да погледне към офицерите.

— А на вас много ви прилича цивилен костюм, татко — нарочно високо каза Голдринг и се спря, разглеждайки пълната фигура на генерала в светлосив скъп костюм.

Офицерите почтително се отстраниха и с любопитство подслушваха разговора.

Но Бертхолд мина напред и набързо заповяда:

— Господа, моля, останете тук, докато ние със сина закусим!

Този път закуската на генерал-майора продължи необикновено, офицерите от охраната със завист слушаха чукането на ножовете и чиниите, високия смях на своя шеф, който очевидно беше много доволен от попытната среща.

— Много добре, че ще бъдеш в Северна Италия — одобри Бертхолд, като изслуша разказа на Хенрих, къде и откъде пътува. — Сега е по-добре да бъдеш по-далече от Германия. Наистина и там трябва да бъдеш внимателен. Преди два дена аз изпратих госпожа Елза и твоята Лорхен в Швейцария. Нека да изчакат там...

— Те за дълго ли са заминали? А аз и вчера писах на Лорхен от Париж.

— Писмото ще ѝ изпратят. Нападенията на вражеската авиация се засилиха, за жените е по-добре за сега да не се връщат в Мюнхен. Впрочем, аз им поръчах да намерят в Швейцария вила. Помниш ли? Ние с тебе говорихме за това.

— Аз бих искал да внеса своята част.

— Не се вълнувай, аз продадох хлебния завод, а Лора — вашата ферма. Пък и моите спестявания от Източния фронт ще стигнат. Твоите пари — нали ги преведе в долари? Много добре! Те ще бъдат необходими след войната.

— По-скоро да бе свършила! Така ми се иска да поживея сред роднини, в кръга на моето семейство! — се изтръгна от Хенрих.

Бертхолд въздъхна тежко.

— Събитията се развиват не така, както на нас ни се искаше — най-после продума той, след като се справи с големия къс риба и се зае с месото. — Тези проклети руснаци ни объркаха сметките!

— Но аз се надявам, че имаме достатъчно сили, за да спрем тяхното настъпление?

Бертхолд сви рамене, в гласа му нямаше твърда увереност, когато отговори на Хенрих.

— Изходът от войната зависи от това, доколко скоро ние ще можем да произведем достатъчно количество от необходимото ни ново оръжие.

— Значи разговорите за новото оръжие не са пропаганден трик, а истина, нали? — с любопитство попита Хенрих.

— Тази истина враговете на Германия скоро ще почувствуват върху собствения си гръб.

— Не мога да си представя за какво оръжие става дума, но ви вярвам, че това наистина е нещо изключително... — с невинен вид забеляза Хенрих.

Бертхолд се огледа, макар отлично да знаеше, че в ресторанта няма страшни хора. Като понижи гласа си до шепот, той каза:

— Това е такова нещо, от което една батарея, намираща се в лесовете на Бавария, спокойно и методична може да разруши Лондон.

Прочел върху лицето на Хенрих искрено учудване, Бертхолд се разсмя.

— Да, да, мили мой! Летящи снаряди! Хората седят около Берлин и по радиото ги управляват. С помощта на тези снаряди ние ще заставим всички наши врагове да капитулират... Това, което сега ти казах, разбира се, е тайна — нея не трябва да я знаят даже и най-близките ти приятели.

— Аз почти нямам такива, татко!

Генералът го заплаши с вилицата.

— А младата францужойка от Сен Реми? Мислиш, че не зная!

— Тя се интересуваше от цветя, а не от оръжие. Както и всяка млада девойка... При това тя вече загина преди няколко дена.

— Загина? Как?

— Прегази я кола...

Ако Бертхолд в този момент не бе се навел над чинията, той би забелязал как пребледня неговият бъдещ зет, като видя на лицето на своя втори баща многозначителна усмивка.

— Е, и какво, да пием за упокой на нейната душа! — Бертхолд наведнаж изпи виното.

Хенрих допря до устните си своята чаша.

— Вие досега само ме разпитвахте, татко, и нищо не обяснихте. Защо така неочаквано се оказахте във Франция?

— Новата обстановка изисква и нови форми на работа. А у нас, в SS, глупаци, колкото искаш. Играят си с тези маки, по цели месеци държат заложници, а тях трябва на групи да ги разстрелват и да ги бесят пред очите на населението. И ето, че се налага сам да пътувам и да оправям мозъците им. Ще намина до Париж, а оттам право в къщи. Ще чакам вашия нов адрес. В Северна Италия аз имам приятели, с които бих искал да те запозная. Почакай, къде, казваш ти, че ще бъде твоята дивизия?

— В Кастел ла Фонте...

— Кастел ла Фонте? Именно там аз имам добър познат и много влиятелен човек. Ако граф Рамони сега не е в Рим, а е в замъка си, ти

можеш с него да се запознаеш. Аз ей сега ще му напиша няколко реда.

Бертхолд извади бележника си и написа писмо.

— С Рамони се запознай непременно. На тебе може да ти се стори, че графът стои вън от партиите и политиката, но в действителност той е един от ръководителите на черноризците. Ние много го ценим.

Докато ядяха десерта, Бертхолд отново се върна към събитията на фронта. Той още един път подчерта, че възлага големи надежди на новото оръжие, но съветваше Хенрих да бъде готов за всичко и съобразно с обстановката да строи бъдещите си планове.

На прощаване Бертхолд напомни:

— Запомни, Хенрих, каквото и да се случи, ние с теб трябва да срещнем бъдещето като хора предвидливи и разсъдливи. Съкрати разходите и пести всеки долар. Може би ще се наложи всички да отидем в Швейцария, тогава нашите спестявания много ще ни трябват.

„Още един плъх, който се готви да бяга от кораба“ — за себе си отбеляза Хенрих.

Прощавайки се, бъдещият зет и тъст се прегърнаха и разцелуваха. Бертхолд, както винаги, в последната минута се разчувствува:

— Пази се не само от партизанските куршуми, но и от италианките. Те, казват, са хубави. А за французойката бъди сигурен, че нищо няма да кажа на Лора. Ние всички сме грешни! Грешни, но знай мярка, нали те чака млада жена.

Бертхолд с охраната замина пръв. Хенрих трябваше да почака, докато закуси Курт.

И отново колата се понесе на юг.

ПРЕД НОВИ ЗАДАЧИ

В градчето Кастел ла Фонте Хенрих пристигна привечер. Слънцето вече беше се скрило зад планините — само върху снежния връх Гранд Парадисо все още се задържаха неговите златисторозови лъчи. По-надолу планината беше обвита от плътен пръстен облаци. Сякаш те бяха я разрязали на две половини и върхът като венец, поддържан от невидими ръце, свободно плаваше във въздуха.

Гранд Парадисо сякаш затваряше пръстена на планините, които от всички страни обкръжаваха голямата буйна зелена долина, разделена на две равни части като с лента от една тясна, но буйна планинска рекичка... Едва близо до градчето реката укротяваше своя бяг и колкото по-нататък отиваше, толкова по-тихо носеше своите чисти като кристал прозрачни води.

Наближаваше предвечерна тишина, когато дори и най-лекият ветреца не се докосва до дърветата, сякаш се страхува да наруши този удивителен покой, който цари в природата в края на летните вечери след горещия и още дълъг августовски ден.

И като дисонанс, като напомняне за войната — за това, че бомби и снаряди убиват хората, разрушават градове и села, като нещо ненормално и поради това особено биещо на очи, пътят при входа в града бе затворен с дълга бариера. Украшена с бели и черни ивици, тя приличаше на траурен знак във всеобхватната тишина.

А до него като отвратителна пришка в бялото на природата беше разположен бетониран бункер. На петдесет метра — втори, след него трети, четвърти, пети... Живописното градче, което съвсем неотдавна е привличало със своята прелест хиляди хора, идващи тук да отпочинат и да подишат прозрачния, опияняващ въздух, се беше превърнало в своеобразна крепост, която никак не беше в хармония с всичко, което я обкръжава.

По улиците на градчето се скитаха загрижени войници, въоръжени, с плътно закопчани мундири, изпотени, прашни. Понякога се срещаха и черноризци. Изглеждаше, че в градчето не е останал нито един цивилен човек.

Щабът на дивизията се намираше на централната улица в помещенията на бивш хотел. Като намери кабинета на Лютц, Хенрих почука.

— Влезте — чу той иззад затворената врата добре познат и сега малко сърдит глас.

— Господин капитан, разрешете да се обърна към вас? — шеговито рапортува Хенрих.

— Най-последно! — скочи от мястото си Лютц. — Как се затъжих за тебе, неуморим пътешественико!

След дългото стискане на ръцете, взаимните приветствия и въпросите за здравето, обикновено нещо след раздялата, офицерите накратко си заразказваха един на друг какво се беше случило с всеки от тях през това време. Нито единият, нито другият произнасяше името на Моника, сякаш се страхуваха да се докоснат до тази тема. Най-последно Хенрих не издържа.

— Ти нищо повече ли не можеш да ми кажеш освен това, което ми бе писал? — тихо попита той Лютц.

— Всичките ми опити да науча на кого принадлежи колата, която я е прегазила, се оказаха напразни. Милер направи разследване, но по неговите думи то не даде никакви резултати. На погребението аз бях заедно с Кубис. До болка ми стана обидно, когато той от твое име положи венец на гроба. Погребаха я преди залез слънце и за някаква си част от секундата ми се стори, че ръцете на Кубис са червени от кръв.

Хенрих стана, отиде до прозореца и дълго гледа снежния връх Гранд Парадисо. Лютц не се решаваше да наруши мълчанието.

— Господин Голдринг? — чу се гласът на генерала.

Хенрих погледна. Еверс стоеше на прага на своя кабинет вече с шапка. Очевидно, той беше се приготвил да излиза.

— Тъй вярно, господин генерал, преди десет минути пристигнах от Париж.

— Елате при мен! — без да сваля шапка, генералът седна на своето обикновено място до писмената маса, а с движение на ръката посочи на своя офицер за специални поръчки стола срещу себе си.

— Какво ми носите от моя приятел в Париж?

Хенрих повтори думите на Гундер.

Ако първата фраза за здравето на Гундер явно се хареса на генерала, то втората, относно климата в Северна Италия, който може

добре да повлияе на самочувствието на Еверс, предизвика съвършено друга реакция.

— На хората винаги им се струва, че е добре там, където те не са — раздразнено забеляза той и стана. — Много съм ви благодарен, господин старши лейтенант. Хайде днес почивайте, а утре ще трябва да се залавяте за работа, каквато има сега достатъчно.

Лютц чака, докато Хенрих свърши разговора с генерала.

— А как стои въпросът с квартирата? — запита Хенрих, когато те останаха двама.

— Много лошо, както и всичко тук. Искан да подбера нещо за тебе, но нищо по-прилично не можах да намеря. Сега ще пренощуваш при мене, а утре сам ще видиш.

Лютц живееше на третия етаж в същата къща, където беше щабът на дивизията.

— Ние живеем тук като на поход — поясни капитанът, приготвяйки на края на масата непретенциозна вечеря. — С течение на времето всичко ще се нареди, но за сега се храним, както се случи и където намерим. Ако ти не си изморен, можем да отидем в замъка, неговият собственик, граф Рамони, е много сърдечен и гостоприемен човек.

— Граф Рамони? Той тук ли е?

— Ти познаваш ли го? — учуди се Лютц.

— За познаване не го познавам, но аз нося препоръчително писмо до него от Бертхолд. Това е негов стар познат.

— Та това е много хубаво? Графът ме караше да се заселя в замъка при него, но аз отказах — трябваше да ходя далече. Но ти имаш кола и ще можеш да живееш у него.

— Ти говориш така, сякаш вярваш, че графът ще покани и мен?

— Ако това не направи графът, то непременно ще го направи неговата племенница Мария-Луиза.

— Какво представлява тя?

— Ще видиш сам! Длъжен съм само да те предупредя, че младата племенница на графа много тъгува в това, както тя казва, и от бога забравено кътче. Тя счита, че всевишният, когато е създавал земята, е забравил да създаде в Кастел ла Фонте модни магазини, театри, опера, весели кабареа, не е изпратил дори приличен поп, пред когото човек би могъл да изповяда своите грехове...

— А тя има ли грехове?

— Струва ми се, много повече, отколкото се полага на млада вдовица, която още не е свалила траура. Така мисля не само аз, но и всички наши млади офицери, които са привлекли вниманието на младата графиня.

— Охо! Излиза, че такива щастливци са няколко! Може би и ти си в това число?

— Мене тя държи в резерв. От нейна гледна точка аз съм много старомоден в отношенията си с дамите. Но да върви по дяволите! Ние трябва да поговорим с теб за по-важни работи от тази великосветска развратница. Преди всичко бих искал да те предпазя от присъщото ти лекомислие, благодарение на което винаги се сблъскваш с опасността даже и там, където може да бъде избягната. Не се обиждай и не спори. Работата е в това, че ние сме получили крайно лошо наследство. Преди нас тук е квартирвала SS дивизия. А пък ти знаеш, че там, където стоят есесовци, населението или е в гробищата, или е при партизаните. И партизаните тук са значително по-активни, отколкото във Франция. Единственото наше щастие е, че те се карат помежду си.

— Как така?

— Те не действуват в единен фронт, а губят много сили за разногласията помежду си. Между тях има националисти, демократи, християни, гарибалдейци — всички не мога да ти изредя. Най-ожесточени са гарибалдейците. Това са повече комунисти и се бият като дяволи. За това ще те информира по-добре от мен твой приятел Милер. Или този Кубис. Нямах представа какъв мръсник е!

— Ти чак сега ли научи това?

— На мене никога не ми е бил симпатичен, но сега просто го ненавиждам!

— Защо?

— Тъй като борбата с партизаните значително се усили, ние имаме тук своя дивизионна болница, а в болницата главен лекар е Матини...

— Италианец? — зачуди се Хенрих. — Той знае ли, че такава длъжност в немската армия може да заема само немец.

— Той е италианец само по баща, а майка му е чистокръвна арийка. По всяка вероятност при назначаването му за главен лекар на болницата са имали пред вид това. При това той е първокласен хирург.

Та ето, между този Матини — той е много симпатичен човек, ти сам ще се убедиш в това, когато се запознаеш с него — и Кубис се води истинска война.

— Та вие току-що сте дошли тук!

— Първото сблъскване стана още когато дойдохме. Кубис поиска от Матини морфин, а той категорично отказа. С това и започна.

— Представям си как се е разбеснял Кубис!

— Но ти не можеш да си представиш до какво е прибягнал той, за да си отмъсти на Матини! Толкова низко, такава мерзост!... На това е способен само един гестаповец! Знаейки, че Матини е много мек и хуманен човек — та той отказа да даде морфин и от чисто хуманни съображения — Кубис започна да го вика в своя кабинет през време на разпитите, даже поиска лекарят да провежда някакви опити с арестуваните. Матини, разбира се, категорично отказа и сега Кубис мира не му дава, заплашва го, шантажира го...

— Наистина гад! Но ти не се вълнувай, аз донесох достатъчно от този морфин. Нека Кубис се трови — един мерзавец по-малко на света. А когато той има морфин, ще бъде по-снизходителен и към Матини... А как се чувствава Милер?

— Той получи за нещо благодарност от твоя баща от Берлин. Сега чака повишаване в чин и да получи кръст. Станал е още по-нахален. Вярно е, че с теб той винаги се държи в рамки. А знаеш ли какво нововъведение имаме от леката ръка на Милер? Вземи телефона, виж.

Хенрих приближи телефона и видя прикрепения към него надпис „Врагът подслушва!“

Лютц разказа, че такива напомнания лежат сега на всяка крачка, телефонните разговори строго се законспирират, всеки работник от щаба има свои позивни: генералът — „чичо“, началникът на Щаба — „татко“, Лютц — „годеник“, Милер — „монах“, Кубис — „поп“.

Като се разсъблякоха и загасиха светлината, Карл и Хенрих дълго още разговаряха, лежейки единият на кревата, а другият на дивана.

А в това време Кубис тичаше из целия град, за да търси Голдринг. За неговото пристигане той научи от Курт, когото случайно срещна на улицата. Надеждата, че баронът е изпълнил своето обещание и е донесъл от скъпоценните ампули, сякаш вля нови сили у Кубис и го изведе от апатията. Но когото и да попиташе, никой не

знаеше къде се е спрял старши лейтенантът. Едва късно през нощта той се досети да позвъни на Лютц, който сърдито му отговори, че при него няма никой и го помоли да не му пречи да спи.

Ала щом се съмна, все пак Кубис дойде при капитана. Собствено казано, не дойде, а просто се довлече. Той едва движеше краката си. Без да се поздравя с когото и да било, дишайки тежко, Кубис падна на стола. Ръцете му трепереха, обикновено бледото му лице сега имаше синкав оттенък, подпухналите му клепачи почти закриваха очите му.

Разбрал защо ранният гост е в такова състояние, Хенрих, без да продума нито дума му подаде две неголеми ампули. Очите на Кубис радостно блеснаха. Той сграбчи ампулите, извади от джоба си малка кутийка със спринцовка, напълни я и със сигурно движение си постави морфин. Около пет минути Кубис седя със затворени очи, отхвърлил главата си на облегалото на креслото. И ето, че синкавият оттенък започна бавно да изчезва от лицето му, ръцете престанаха да треперят, очите започнаха да святкат, на устните се появи усмивка.

— Бароне! До вашето пристигане не вярвах, че на тази земя има ангели хранители, но сега се убедих: те съществуват и вие сте първият! Не зная как да ви се отблагодаря, освен ако денем и нощем се моля за вас, когато хвърля този мундир и отново надяна попските дрехи.

— Ако партизаните не ви отпратят на онзи свят, преди да сте сменили пистолета с кръст! — сърдито подхвърли Лютц.

— Сега си вкарах такава доза оптимизъм, че мога бодро да гледам в бъдещето — Кубис скочи от креслото, закрачи по стаята. — Ех, капитане, ако знаехте колко е приятно да възкръснеш! Колко е опияняваща насладата отново да чувствуваш пулсирането на кръвта в своите артерии, а в тялото си живото биене на всяка жилка. Вие никога не ще узнаете какъв разкош е такава внезапно сменяване на самочувствието, сякаш целият свят е подчинен на тебе или пък е създаден за тебе!

— Много се радвам, че няма да изпитам това. Противно ми е това противоестествено възбуждане.

— А каква е разликата естествено или изкуствено! Стига да е хубаво настроението, а как ще го постигнеш, това вече е второстепенен въпрос. Способите нямат значение. Важни са последствията. Бароне, вие донесохте ли много от този чародеен елексир?

— На първо време ще стигне!

— А кога ще ми го предадете?

— Аз няма да направя тази глупост, а ще ви го давам на порции. Вие злоупотребявате с наркозата. Започнахте с една ампула. Сега вече две-три. Отначало вкарвахте под кожата, а сега направо във вената. И аз никога не бях ви виждал в такова състояние като сега. Не би било другарско да ви поощрявам.

— О, бароне, аз знам, че сърцето ви е добро, ръката щедра. Затова спокойно гледам на бъдещето. Но дайте ми сега още една ампула, за да не тичам след вас, както куче търси изгубените следи, както беше тази нощ.

— Хайде заради първата среща вземете още една!

— Та аз казах, че имате добро сърце! Жалко, че трябва да бързам, иначе в чест на вашето пристигане бих изпял една италианска серенада. Ето тази например!

Подсвирквайки неаполитанска песничка, Кубис се скри зад вратата; сега той беше оживен, весел и съвсем не приличаше на онзи полумъртвец, който преди малко се вмъкна в стаята.

— Не те разбирам аз, Хенрих! Защо ти е необходим този негодяй, негодяй дори между гестаповците? — недоволно го попита Лютц.

— За колекция — полусшеговито, полусериозно отговори Хенрих.

Наложи се цял ден напрегнато да се работи в щаба. В дивизията току-що беше пристигнало попълнение и Еверс беше заповядал на Хенрих да се ориентира в документите на новия офицерски състав.

— Що за особена команда е тази на майор Щенгел? — обърна се Хенрих към Лютц, когато разглеждаше една от анкетите.

— Дявол го знае! И очите не съм виждал на този майор! Тази команда влизаше в състава на есесовската дивизия, която квартируваше преди нас в Кастел ла Фонте. Тя охранява някакъв обект. За него е известно само на генерала, на началника на щаба и на Милер. Когато аз попитах генерала за този Щенгел, той ми намекна, че ние с тебе трябва да се интересуваме от майора, колкото може по-малко.

— Да върви по дяволите! — равнодушно се съгласи Голдринг, но прочете делото на майора особено внимателно. Само това, че Щенгел имаше шест висши награди, свидетелствуваше за неговите особени заслуги пред отечеството.

Вечерта, когато завършиха работата си, Хенрих и Лютц тръгнаха към граф Рамони. Лютц още през деня бе позвънил на Мария-Луиза и бе получил покана да отидат към седем часа вечерта.

Замъкът се намираше на един километър от градчето, на висока скала, която като самотен страж се изправяше до теснината, сякаш охраняваше долината.

В замъка познаваха добре Лютц. Охраната, която се състоеше от двама черноризци, пусна колата през вратите, без да я спира.

До парадния вход под една малка вратичка с колони стоеше още един черноризец.

— Графът, очевидно, не се чувства много спокойно в собствената си родина? — с насмешка забеляза Хенрих, като видя каква е охраната.

— Аз съвсем не мога да разбера взаимоотношенията между италианците и всичко онова, което става тук. Официално графът не заема никакъв пост и, струва ми се, не принадлежи към нито една от партиите, поне той така ми заяви. А в същото време го пазят от гарибалдейците като важна персона.

По широките мраморни стъпала гостите, придружавани от слугата, се качиха на втория етаж, завиха вляво и се озоваха в голяма стая, която приличаше на картинна галерия. Освен удобните кресла и малките масички никаква друга мебел нямаше в стаята. Навсякъде по стените бяха накачени картини.

— Графът се увлича по живописата и, струва ми се, има понятие от нея — бе започнал да обяснява Лютц, но дочул шума, който идваше откъм коридора, замълча.

Вратата се отвори и на прага се показа количка с три колела, която се тикаше от здрав лакей. В количката, облегал се на възглавница, седеше граф Рамони. Това беше старец в такава преклонна възраст, когато на човека с еднакво право може да се дадат и седемдесет, и осемдесет, и деветдесет години, до такава степен старостта беше изличила границите между десетилетията. Неговите дълги грапави пръсти безсилно лежаха върху голям шал на квадратчета, главата му, щом като той опита да седне по-удобно, клюмна и увисна напред, сякаш старческата шия нямаше сили да понесе нейната тежест. Странно впечатление правеше лицето на графа, покрито с много големи и малки бръчки, които го пресичаха във

всички посоки. А сред този подвижен и променлив лабиринт от бръчки като две дълбоки ями, на които беше прикрепена цялата тази дантела, се чернееха кръглите без ресници очи на графа. Въпреки живите гримаси на лицето, въпреки думите, които падаха от устата, очите бяха съвършено спокойни и напомняха два въглена, които като че ли ей сега ще изгаснат.

Лютц и Голдринг се изопнаха като при появяването на началство.

— Господа, радвам се да ви приветствувам в моя замък — церемонно провъзгласи графът на немски.

— Господине, аз се радвам да ви видя в добро здраве — също така церемонно отговори Лютц — и позволете да ви представя моя приятел, барон фон Голдринг.

Хенрих се поклони.

— Моят втори баща, генерал-майор Бертхолд, ме помоли да ви предам неговите най-добри пожелания! Впрочем, той по всяка вероятност сам ви пише за това!

Хенрих му подаде запечатания плик. Графът набързо прегледа писмото.

— Това е прекрасно! Това е просто прекрасно, че случаят доведе при мен, в замъка, сина на Вилхелм Бертхолд. Преди десет години ние с него имахме толкова много обща работа. Вие кога пристигнахте, бароне?

— Ако съм се явил при вас днес, то бих могъл да пристигна само вчера. Не бих си позволил дори за един ден да отложам едно такова приятно посещение.

— Младостта дава право да не се обръща внимание на нас, старците, и затова аз така ценя вашата любезност. Къде сте отседнали, бароне?

— За сега се ползувам от гостоприемството на капитан Лютц, но се надявам, че...

— Едва ли ще намерите нещо прилично в нашето градче. Аз бих се чувствувал неизплатил се длъжник пред генерал-майор Бертхолд, ако за неговия син не би се намерило пристанище в моя замък. А също и моята племенница Мария-Луиза. Сега ще отидем при нея, тя ще потвърди това.

Графът направи движение с ръка и слугата мълчаливо забута количката към вратите. Голдринг и Лютц тръгнаха след нея и завиха по

широкия коридор, който водеше в дясното крило на замъка.

— Предупредете графинята, че има гости! — заповяда графът на слугинята, която отвори пред него вратите на една от многобройните стаи.

Но Мария-Луиза не дойде скоро. До нейното идване старият граф успя да запознае офицерите с историята на няколко картини, които украсяваха стените на обличената в коприна гълъбова стая. Тук висяха платната и на най-новите художници, но дори и след обясненията на стопанина трудно би било да се разбере техният смисъл. Да, както се виждаше, и сам графът не разбираше много от тази живопис, даваше объркани обяснения и често не можеше да скрие ироничните нотки, които звучаха в гласа му.

— Аз не съм поклонник на всички тези „изми“ в изкуството — най-после си призна Рамони. — Но графинята, като всички жени, не иска да изостава от модата. Впрочем, ето я и нея самата.

В стаята влезе висока, слаба около тридесетгодишна жена. Тя беше облечена в черна тясна рокля с широки ръкави от прозрачна тъкан. Прекрачвайки прага, жената вдигна ръце, за да поправи прическата си, и лек черен тюл увисна от раменете ѝ като две крила. Вероятно моделът на роклята бе пригоден именно за такъв ефект. Впрочем, позата на графинята говореше също за това. Мария-Луиза нарочно задържа ръцете си до главата, а с присвитите си зеленикави очи разглеждаше присъстващите.

И в израза на лицето на графинята, и в самите му черти имаше нещо неестествено: на удълженото овално лице съвсем не подхождаха наведените, равни като шнурчета вежди и увеличените с помощта на червилото устни.

— Много мило от ваша страна, господин Лютц, че сте довели у нас барона! — с пеещ глас проговори Мария-Луиза и безцеремонно изгледа Хенрих от главата до петите.

— Още повече, дете, че баронът е син на мой стар познат — добави граф Рамони.

— Надявам се, мили чичо, че ти си се досетил да предложиш на барона да остане у нас?

— Именно за това доведох гостенина тук, за да потвърдиш и ти тази моя покана.

— Аз не само че я потвърждавам, но много моля баронът да не отказва както на мене, така и на чичо. Да, да, тъй като..., извинете ме за моята откровеност, вие ще привикнете после към нея — като ви каня в замъка, аз имам пред вид не само вашите, но и моите интереси!

— Не мога да се досетя с какво мога да ви бъда полезен, но предварително се радвам, ако това е така.

— Тук, у нас е много неспокойно, бароне, а ние сме така самотни. Понякога става дори страшно. Да, да, в нашата благословена Италия се е стигнало вече дотам, че на собствената си земя, в собствения си замък трябва да трепериш от страх.

— Както всяка жена, ти, Мария, преувеличаваш — ние сме зад надеждни стени. И ако малко по-добре се организира охраната... Като офицер, бароне, вие бихте могли да ни помогнете в това.

— Аз с радост ще инструктирам охраната и ако е необходимо, ще я усиля.

— Ще ви бъда много признателен, господин Голдринг.

— И това ли е всичко, с което мога да ви услужа, госпожо?

— Аз ви поканих да бъдете мой рицар. Нима това е малко? Нали задълженията на рицаря са неограничени — Мария-Луиза многозначително подчерта последните думи.

Граф Рамони очевидно бе отегчен от разговора — той отново бе обронил глава на възглавницата. Като забелязаха това, Хенрих и Лютц станаха.

— Простете, графе, че ви отнехме толкова време — извини се Хенрих.

— О, моля ви се! Би трябвало аз да моля за извинение поради моята слабост. Тя ме лишава от възможността по-дълго време да бъда в такова приятно общество. Оставям гостите на тебе, Мария! Покажи на барона неговата стая. Моля ви, бароне, чувствувайте се като у дома си. А вас, господин Лютц, надявам се да виждам сега по-често в моя замък!

Графът си взе до виждане с кимване на главата и лакеят подкара количката към вратите.

— Как да постъпим сега, господа, да вечеряме или по-напред да огледаме бъдещите покои на барона? — попита Мария-Луиза, когато останаха тримата.

— Аз мисля, че е по-добре да свършим с работата — забеляза Лютц.

— Господин Лютц, вие, както винаги, сте рационален и деловит! — с присмех подхвърли Мария-Луиза.

— Напротив, твърде много романтичен! Аз не искам да развалям вкуса на прекрасното вино, с каквото ни черпите в замъка, с мисълта за такава прозаична работа като оглеждане на апартаментите.

— Но това може да се обедини! Ще заповядам да донесат вечерята в кабинета на барона и ние ще отпразнуваме новата квартира.

Мария-Луиза позвъни и тихо даде своите указания на слугинята. След това поведе гостите към своята половина, в лявото крило.

— Тук живея аз, а тези четири стаи се дават напълно на ваше разположение, бароне: кабинет, библиотека, спалня и гостна. Обръщам вниманието ви на още едно удобство: тази половина има отделен заден изход към парка. Вие можете да влизате и излизате, без да ми попадате пред очите.

— В такъв случай страхувам се, че аз никога не ще се възползувам от задния вход.

Мария-Луиза хвърли дълъг поглед на Хенрих, след това също така изгледа и Лютц. Тя явно кокетничеше с офицерите и през време на вечерята Хенрих с ужас помисли, че неговите задължения като рицар на графинята съвсем няма да бъдат така леки, както той се надяваше.

На другата сутрин Курт пренесе вещите на старши лейтенанта в замъка, но този ден Хенрих не видя нито стопанина, нито стопанката — той се прибра едва късно вечерта.

Без да се докосне до вечерята, която Мария-Луиза любезно му беше изпратила, Хенрих бързо се разсъблече и легна в кревата, като се надяваше, че сънят ще му донесе необходимата забрава, ще прогони тежките мисли, които след днешната среща с Милер цял ден не му даваха покой. Но забравата, както и сънят не идваха. Хенрих гасеше и отново запалваше нощната лампа, която с мека гълъбова светлина заливаше всичко наоколо, спускаше и откриваше разкошната завеска на кревата, лягаше на гръб, обръщаше се на една страна, даже завиваше главата си с одеялото, както обичаше да прави в детството си, но всичко го дразнеше, всичко това само още повече изостряше нервите му.

От главата му не излизаше прочетената днес заповед. В заповедта на главнокомандуващия немските войски в Италия генерал-фелдмаршал Кесерлинг почти дословно се излагаше вече познатият на Хенрих план за разправа с местното население, който още през лятото беше съставен от Бертхолд. Текстът на отделните точки съвпаднаше с това, което предлагаше Бертхолд. И в първия, и във втория се казваше:

„Навсякъде, където има данни за наличието на партизански групи, трябва да се арестува съответен брой от местното население на дадения район и в случай на акт на насилие от страна на партизаните, тези хора да се разстрелят.“

Хенрих даже помнеше фразата, произнесена от Бертхолд, когато той му прочете този параграф:

— Стига да има заложници, а повод за разстрелване винаги ще намери всеки фелдфебел!

И така планът на Бертхолд е приет и е встъпил в действие. Може би сега, когато той, Хенрих, лежи върху този широк креват, потънал в пух, в неговата родина горят приднепровските села, градове, гинат хиляди хора.

И тук, в това мирно ъгълче на Италия, също ще се пролее кръвта на невинни хора. Ще се пролее пред неговите очи, в негово присъствие! И той с нищо не може да помогне, с нищо не може да предотврати репресиите, към които се готви да пристъпи Милер съгласно заповедта на Кесерлинг. Поне по-скоро да получи известие от „антикваря“, макар да бъде и с най-сложната задача.

Каква мъртвешка светлина хвърля този гълъбов фенер! По-добре да запали полилея и да почете малко, докато умората надделее? Хенрих се приповдигна на лакът и погледът му падна на огромна картина, която висеше на противоположната стена. Протегнатата над възглавницата ръка натисна ключа, стаята се заля от ярка светлина. Сега може даже без да става от кревата добре да разгледа картината. Художникът на голямото платно по всяка вероятност е отразил един от епизодите на Вартоломеевата нощ. Голяма каменна стена на къща, зад която трептят отблясъците на невидим за окото пожар. Непосредствено

до стената, в локва кръв, лежи старец с прерязано гърло. Неговите замръзнали стъклени очи с мъртво равнодушие се вглеждат в Хенрих. До стареца стои гигант с разголена гръд. С лявата си ръка той е хванал за косата млада жена, дръпнал главата ѝ назад, а дясната с голям окървавен нож е издигната над нея. Жената притиска към гърдите си малко голичко детенце, което току-що е взето направо от топлите пеленки. В очите на майката се четат ужас, молба, нечовешко страдание. Тя цялата е в напрежение, стараейки се да се обърне така към убиеца, че да защити детето. В очите на палача гори огънят на фанатизъм, на зверска жестокост.

Хенрих дълго не можа да откъсне погледа си от картината. Изведнаж му се стори, че всички фигури на платното оживяват. Треперят ръцете на жената, която защитава детето си, нанася удар с ножа си убиецът... Не, това не е нож, а щик от пушка — дълъг, остър, окървавен. А убиецът носи окървавен генералски есесовски мундир. И лицето..., лицето..., грижливо пригладените коси, подстриганите мустачки... Та това е Бертхолд!

Веднага да се свали тази картина! Така може да се стигне и до халюцинации. Хенрих скочи на крака и без да иска, блъсна шишето с водата.

— Какво се е случило, господин старши лейтенант? — попита полуоблеченият Курт и дотича в спалнята.

— Исках да загася лампата и бутнах шишето с водата. Взех парчетата и свалих тази картина, тя ме дразни.

Когато Курт излезе, Хенрих отново легна на кревата. Сега той изпитваше срам. Така да изпусне контрола над нервите си! А нали железните нерви са неговото главно оръжие, може да се каже, единственото му оръжие! И това се случи след всички обещания, които той даде пред себе си в Париж... „Хайде, не мисли за нищо, заспи, не се упреквай! Ето така: спокойно, удобно се изтегни на кревата, сега вдишай... издишай... още един път... още... още... дотогава, докато дишането не стане равномерно... И брой: едно, две, три, четири...“

След половин час Хенрих заспа и се събуди чак в десет часа сутринта.

— Курт, защо не ме събуди? — нахвърли се той на ординареца.

— Вие така дълбоко спяхте, господин старши лейтенант.

Хенрих се хвърли към телефона.

— „Годеник“?... Днес аз не се чувствавам добре и ще закъснея малко. Ако попита за мене „чичо“, измисли нещо. Прекрасно! Тогава аз ще отида по една работи при „монаха“, а оттам направо при теб.

След закуската, когато Хенрих се готвеше вече да излиза, влезе слугинята.

— Разрешете да взема чиниите, господин офицер? — кой знае защо на френски попита тя.

— Моля, но занапред такива въпроси решавайте с него — Хенрих кимна към Курт.

Слугинята погледна бързо към ординареца. Курт се изчерви.

От замъка до градчето Хенрих реши да отиде пеш, за да може по-добре да обмисли линията на поведението си с Милер. Лютц каза истината, нещо твърде много се е възгордял началникът на SS служба, след като получи благодарност от Бертхолд. Въобразява си, че сега може да мине без фон Голдринг? Трябва да му даде да разбере, че това не е така! Да подхвърли уж случайно някой намек, но властно, както се полага на зетя на високопоставена особа... Такъв страхливец като Милер веднага ще се изплаши.

Случай да покаже своя характер се появи веднага щом Голдринг наближи службата на SS, която беше разположена в отделна къща, недалеч от щаба.

— Как мога да отида до кабинета на вашия началник? — попита Хенрих часовия с автомат в ръка.

— Вторият етаж — небрежно отвърна той, без даже да погледне към старши лейтенанта.

— Как разговаряш с офицер, мерзавец такъв? — прекъсна го Хенрих. Гестаповците, които пушеха встрани, с любопитство обърнаха глави.

— Разговарям, както се полага! — дръзко отговори часовият и очите му насмешливо блеснаха.

— Ах, така ли! Подофицер! — злобно извика Хенрих подофицера, който стоеше при пушачите.

Подофицерът пристъпи напред и се изопна.

— Веднага предайте на господин Милер, че барон фон Голдринг го моли незабавно да излезе!

Подофицерът се скри зад вратата. Не мина и минута, когато на верандата се показа Милер. Видът му беше разтревожен.

— Какво се е случило?

— Именно за това и аз дойдох да ви попитам! Как е могло да се случи пред вашите врати да носят служба не войници, а простаци, които си позволяват да оскърбяват офицер?

Очите на Милер се присвиха като на котка. Той пристъпи към войника и с опакото на ръката го удари с такава сила, че той политна.

— Веднага да се смени този дръвник и да се прати в карцера! След това аз сам ще поговоря с него и ще го науча на вежливост.

Прихванал Хенрих под ръка, Милер го поведе на втория етаж, извинявайки се набързо.

— Татко не напразно ми намекна през време на нашата попътна среща, че малко е прибързал, като ви е изказал благодарност — студено го прекъсна Хенрих. — Щом и в SS служба войниците започват да забравят своите задължения...

— Бароне, още един път простете, уверявам ви — това е единственият случай! Нима нашата дружба, толкова искрена и проверена, може да бъде развалена от един идиот, когото аз ще науча... — Милер стисна юмруци и Хенрих разбра, че наистина доста го е уплашил.

— Хайде, добре, ще считам, че инцидентът е прекратен! — снизходително каза Хенрих.

Те влязоха в стаята, която служеше на Милер за приемна. Тук освен Кубис и гестаповеца фелдфебел имаше още някакъв цивилен човек. По неговото свободно държане Хенрих разбра, че това не е арестант. Бързият, изпитателен поглед веднага забеляза характерните особености на лицето му. Особено веждите — необикновено широки и гъсти, така ниско се спускаха, че очите почти не се виждаха.

— Изведете го през двора и страничната вратичка! — заповяда Кубис на фелдфебела и се хвърли да посрещне Хенрих.

— Бароне, радвам се да ви приветствувам в нашия храм на справедливостта и възмездието! — възкликна той със своя обикновен шеговит тон.

— Вие обещахте да се молите за мен и денем, и нощем, но, надявам се, не в този храм?

— Не, в този храм ние служим на други меси! — цинично се разсмя Кубис. — И аз по-скоро изпълнявам ролята на демона

изкусител... Но, шегите са си шегите, а сърцето ми замира от тревога. Вие донесохте ли?

— Както бях обещал — една ампула.

— Грация, синьоре! — картинно се поклони Кубис и излезе, а Хенрих тръгна към кабинета на Милер.

— Знаете ли, Ханс, аз вчера много мислих за заповедта на генерал-фелдмаршал Кесерлинг, с която се запознах. Страхувам се, че на вас сега ще ви се увеличи работата — започна Хенрих и седна в креслото срещу Милер.

— Заповедта малко ще ми развърже ръцете — отпада необходимостта да се церемоним с тези животни, които се наричат местно население. Аз съм уверен, че всеки от тях; ако не е партизанин, то помага на партизаните. Вие можете ли да си представите, още на другия ден след нашето заминаване тук обстрелваха моята кола и убиха шофьора!

— И вие какви мерки взехте!

— За голяма операция силите са ни още малко. Но скоро ще имаме достатъчно! И ние с вас, Хенрих, ще устроим отличен лов на тези макаронаджии. А засега главното си внимание съм съсредоточил за вербуване на агенти сред местното население.

„Очевидно гъстовеждият е един от агентите“ — помисли Хенрих.

— Но аз ви помолих да наминете покрай мен съвършено по друга работа. Нищо ли не ви е казал генералът?

— Не.

— Така си и мислех! А ми обеща да си помисли и да се посъветва с вас. На него, разбира се, е безразлично, че аз по цели нощи не спя поради грижите, които са се струпали върху ми!

— И вие искате да ме използвате вместо приспивно?

— Не се смейте, Хенрих, на мене наистина не ми е до шегите. Работата е там, че аз, основавайки се на нашите разговори с вас, поставих на генерала въпроса за вашето преминаване към нас. На мене ми е абсолютно необходима вашата помощ!

— Започнали сте разговори с генерала, без да ме питате?

— Аз не можех да чакам, освен обикновените ми задължения натовариха ме с още едно и може би най-трудното, външната охрана на някакъв си много важен обект, за който абсолютно нищо не зная.

Милер имаше такъв загрижен вид, че Хенрих неволно се усмихна.

— Уверявам ви, не ми е до смях. Съвършено официално ме предупредиха, че за обекта отговарям с главата си, макар че моята служба ще носи само външната охрана. Вътрешната охрана е възложена на особената команда на някой си майор Щенгел...

— Аз не разбирам с какво мога да ви помогна? Да науча какъв обект е това?

— Аз исках да възложа охраната на завода на вас.

Хенрих се замисли. За преминаване на служба в SS той не беше получил разрешение от „антикваря“ и не можеше да приеме предложението на Милер. А става дума, по всяка вероятност, за нещо много важно, щом като крият дори и от Милер какво ще охранява той.

— Та какво ще кажете в отговор на моето предложение?

— Аз имам навик, преди да реша какво и да е, добре да преценя всичко.

— Но нали за вашето преминаване ние говорихме отдавна и вие имахте достатъчно време да обмислите всичко.

— Тогава разговорът беше общ, а сега вие имате съвършено конкретно предложение. Преди да го приема, необходимо ми е, макар и бегло, да се запозная с моите бъдещи задължения, да видя обекта.

— Само външно... — напомни Милер.

— Разбира се, само това, което вие можете да покажете. Аз ще претегля всички за и против и едва след това ще ви дам отговор. Та мене също не ми се иска да си рискувам главата.

— Тогава хайде още днес да огледаме този проклет обект.

— Далече ли е той?

— На около три километра от градчето.

Обектът, който така много безпокоеше началника на SS служба, беше разположен в долината, до бента, почти до Кастел ла Фонте. Но до него отиваше много криволичещ път, което създаваше впечатление за далечно разстояние. Трябваше наистина да пътуват три километра.

Тесният асфалтиран път като змия се извиваше между скалите, гмуркаше се в пропастите, отново се катереше нагоре и изведнаж, правейки неочаквано полукръг, се прекъсваше до големи стоманени порти, които сякаш бяха врязани във високата каменна стена. От двете страни на вратите се издигаха два огромни бетонни бункера.

Още от своя кабинет Милер позвъни на някакъв си „племенник“, че тръгва, придружаван от старши лейтенант фон Голдринг с кола номер еди-кой си. Щом като пристигна колата, из бункера излезе офицер. Като провери щателно документите на Милер и Хенрих, той се върна в бункера. Портата автоматически се отвори и също така автоматически се затвори, след като колата влезе вътре.

— Та ето ви и целия обект, дявол да го вземе — изруга Милер, посочвайки към втората стена, която се издигаше на тридесет метра от първата. И двете като с широк коридор опасваха котловината. Близко до първата стена, откъм нейната вътрешна страна, на равни разстояния бяха разположени бункери, откъдето войниците наблюдаваха местността. В другата стена, която скриваше самия обект, от бойниците бяха се озъбили дулата на картечниците. Покрай стената бе опънат бодлив тел, а зад него се разхождаха войници есесовци.

— Ето този, външният кръг, представлява нашият участък — поясни Милер. — Той свършва до бодливия тел. По-нататък е резиденцията на Щенгел и неговата команда. Както виждате, нищо сложно. Работата ви няма да бъде много.

— Затова вие така се стараете да се избавите от нея — усмихна се Хенрих. — Все пак хайде да обиколим нашия участък, за да имаме представа поне за неговата дължина.

Милер бавно тръгна покрай вътрешната стена. Хенрих мълчаливо я оглеждаше. В стената имаше малка вратичка, през която очевидно минаваше охраната, откъм, северната и южната страна имаше също такива врати като тази, в която влезе колата.

— Какво решихте, Хенрих? — попита Милер, когато се връщаха в Кастел ла Фонте.

— Аз обещах да помисля. Работата е много сериозна, за да се реши така прибързано. Ако на майора от SS служба, и при това на Милер, който е взел участие в заговора на Хитлер, не казват какъв обект той трябва да охранява, то уверявам ви: тук става дума за нещо по-сложно от завод за газирана вода или плодов сироп. Да се залавяш с такава охрана — това действително значи да рискуваш главата си.

Милер въздъхна и повече не настояваше за незабавен отговор. Той мълча до самото градче.

— А как мислите, ако възложи тази работа на Кубис? — погледна го Милер въпросително.

— Дайте да обмислим всичко на свежа глава, уверявам ви, че тогава ние ще дойдем до най-правилното решение.

Колата спря пред щаба. Хенрих слезе и обеща на Милер утре да наминае към него.

— За тебе има писмо — събщи Лютц, щом Хенрих влезе в неговия кабинет.

Хенрих погледна печата. Те бяха няколко, но пръв беше швейцарският.

„Ще успея да го прочета после“ — реши Хенрих в небрежно мушна писмото на Лора в джоба си.

ОТКРОВЕНИ РАЗГОВОРИ

Хенрих не даде съгласието си на Милер нито на втория, нито на третия ден. Виждайки, че той се ядосва, Хенрих измисляше разни причини, които уж му пречеха окончателно да реши. Хенрих нервничеше. Предложението на Милер можеше непосредствено да го приближи до много важен обект, но би му попречило да изпълнява други задачи. А какви ще бъдат те — трудно е да се предвиди. „Антикварят“ все още не се обаждаше.

На четвъртия ден както винаги Хенрих излезе по-рано, за да се разходи пеш до градчето. Тези сутрешни разходки бяха неговата единствена почивка, тъй като работата в щаба му отнемаше целия ден от сутринта до вечерта.

Всеки ден, когато излизаше от замъка, Хенрих се надяваше, че ще срещне по пътя този, когото чакаше с такова нетърпение, или поне негов пратеник. Но напразно се вглеждаше в лицата на срещнатите. Ето и днес — скоро ще бъде в Кастел ла Фонте, а по пътя нямаше жива душа. Само фигурата на един черноризец се мярна пред него.

Ядосан, че надеждите му отново рухнаха, Хенрих ускори крачка. Ето той се приближи към черноризеца. Странно. Нещо много познато има в тези малко прегърбени плещи, в положението на главата. Нима?...

Страхувайки се да повярва на своята догадка, Хенрих започна да си подсвирква музикална фраза от Шопен. Това е условният знак, ако е необходимо да привлече вниманието на някого към себе си. Черноризецът вървеше все по-бавно, ей сега те ще се изравнят. Той е — „антикварят“!

Макар че те се познават по лице, но за тях паролата звучи като приветствие на родния език. Сега старши лейтенантът от немската армия и офицерът черноризец вървяха заедно.

— Ние имаме много малко време, слушайте ме внимателно и не ме прекъсвайте — каза спътникът на Хенрих. — По наши сведения някъде в този район има разположен завод, който изработва радиоапаратурата за самолетите снаряди. Именно това е новото

оръжие, за което така много говорят и пишат във вестниците. Вашата задача е да разузнаете къде е заводът и с всички средства да се снабдите с чертежи или най-малко с данни за системата на управление и дължината на радиовълната. Друго нищо няма да ви поръчаме сега, защото отчитаме изключителната трудност на задачата и нейното изпълнение. Единственото, което трябва да направите, е преди всичко да се застраховате от куршумите на гарибалдейците. Действайте по свое усмотрение, само че много по-предпазливо, отколкото в Сен Реми.

— Предложиха ми да мина на служба в SS и да поема охраната на един обект, дотолкова засекретен, че даже началникът на SS служба не знае какво изработват там. Впрочем, аз ще нося службата само на външната охрана, вътрешната е поръчана на специална команда есесовци.

Спътникът на Хенрих се замисли.

— Предложението не приемайте. Работата е там, че на север в Италия има още един завод, който изработва детайли за летящите снаряди. Но за нас той е по-малко важен от този, за който ви казах. Ако се съгласите с това предложение, можете да си вържете и ръцете, и краката. А къде се намира обектът, чиято охрана ви предлагат?

Хенрих разказа всичко, което знаеше.

— Трудно е да се реши този ли е обектът, който ни интересува, или не е той. Отклонете предложението и помнете; през всичкото време досега вие не сте имали такава важна задача като тази. А сега е време да се разделим. Връзката остава същата. Желая ви успех!

Като отдаде чест, офицерът черноризец зави в първата пресечка. Хенрих тръгна по-бавно, обмисляйки новата задача.

С какво да започне?

Това, че в Северна Италия имаше два сходни завода, значително усложняваше работата. Ако направи грешка в началото, може напразно да загуби много време за завързване на познанства, за търсене на източници за информация. А после да научи, че заводът съвсем не изработва радиоапаратура, а някакви други части.

Не, такава разточителство не бива да се допуска. Необходимо е точно да научи какво изработва заводът, а след това да действа. Но как да се направи това? Милер може би знае нещичко, но явно хитрува. А възможно е съвсем да не хитрува. Просто иска да се избави от

отговорност? Защо му е необходимо да рискува главата си, ако може да я замени с чужда? Това е напълно по характера на Милер. Но впрочем не трябва да гадае, докато няма в ръцете си факти, които ще му помогнат да направи правилни изводи. А за сега има само един безспорен и проверен факт. Близо до Кастел ла Фонте е разположен засекретен завод. Много малко. Само отправна точка, от която може да се тръгне.

Сега трябва да се изясни защо Милер така много иска да се избави от охраната на този завод? И след това непременно да се запознае с Щенгел. Това са две брънки от една верига.

През деня Хенрих намери свободно време и намина към Милер.

— А аз току-що ви звъних — вместо приветствие каза началник на SS служба.

— Очевидно, имам добра интуиция, тръгнах към вас неочаквано за самия себе си. Нещо лошо ли има?

— За съжаление, да.

— Защо за съжаление?

Вместо отговор Милер подаде листче хартия. Това беше секретен документ от непосредствения началник на Милер от щаба на корпуса, в който по най-категоричен начин се забраняваше да се предоставя охраната на обекта на когото и да било и се подчертаваше, че охраната на упоменатия завод е извънредно важна и се възлага лично на самия Милер.

— Напразно сте писали в щаба, нали аз още не бях си дал съгласието, а сега ми е много неловко, излиза, че съм се стремил към тази длъжност и сега ми я отказват.

— Честна офицерска дума! Аз не съм споменал нито вашата фамилия, нито фамилията на Кубис. А просто се позовавах на прекомерната ми претовареност с други неща и молех този въпрос да се разреши принципно.

— Не разбирам защо отговорността за охраната на един обект трябва да се дели между двама души? Нека за всичко да отговаря този майор Щенгел, когото аз, между другото казано, нито един път не съм видял.

— Представете си и аз също! Случайно му позвъних, предложих му да се срещнем и да установим контакт помежду си, но той,

извинявайки се с недоброто си здраве, отказа да се срещнем в близко време. Обеща да позвъни сам, ала още не ми е звънил...

— Това просто не е вежливо.

— Единственият човек, който го е видял, е Еверс. Не лъжа! Казаха ми, че той няколко пъти идвал при главния лекар по някаква работа.

— При този италианеца, полунемеца? Матини, струва ми се? Не помня кой ми каза за него, но го характеризира като много интересен човек и прекрасен хирург. Това вярно ли е?

— Действително той е отличен хирург, а що се отнася до другите качества... Ако човек страни от нас, от работниците на гестапо, то ние имаме всички основания да се интересуваме от него. Аз непременно ще наредя да бъде наблюдаван. Впрочем, когато се запознаете с този Матини, не ми отказвайте една голяма услуга: да дадете подробна и обективна характеристика на този тип.

— Страхувам се, че това няма да бъде скоро, аз засега не прибягвам до услугите на лекарите. Освен ако ме обстрелят партизаните. Собствено защо така дълго разговаряме за този Матини?

— Наистина, като че ли нямам други грижи! Само този завод...

— Сега, когато въпросът за неговата охрана е окончателно решен и вие нямате причини да скривате, кажете ми, Ханс, защо така много ви се искаше да се избавите от отговорност за този обект?

— Разбирате ли каква е работата: когато ми поръчаха външната охрана, ме предупредиха, че трябва да взема всички мерки за нейното усиляне — работата е в това, че преди нашето пристигане тук, в завода, е бил намерен комунистически позив. Охраната, както виждате, е такава, че и мишка не може дупчица да намери, за да се промъкне. Но кой е пренесъл позива? Какъв извод би могъл да направи човек, ако мисли логично? Такъв, какъвто направих и аз: ако нещо е попаднало в завода, то по същия път може и да се изнесе от завода. И това „нещо“ може да се окаже именно тайната, която така строго охраняват. И за това ще трябва да отговаря Милер.

— И вие, моят близък приятел, решихте да ми причините такава неприятност, като ме убедите да се заема с охраната на завода?

— Не забравяйте, Хенрих, че този обект се намира под личното наблюдение на генерал-майор Бертхолд. От вас не биха изисквали така строго, както от мене.

— Откъде знаете, че той е под наблюдението на баща ми?

— Рапортът за усилване на външната охрана е трябвало да бъде изпратен на два адреса: на корпусния началник и до отдела, който ръководи Бертхолд.

— Баща ми би бил към вас снизходителен. Та вие му направихте услуга.

— Той каза ли ви? — погледна го Милер някак си странно.

— Аз разбрах от Лорхен. Именно днес получих писмо, в което има редове, отнасящи се непосредствено до вас.

Хенрих извади писмото, намери необходимото място и равнодушно прочете на глас: „Предайте привет на господин Милер.“

Милер се усмихна доволно.

— Вие се досещате защо ви приветствува моята бъдеща жена?

— Ама, разбира се. А вие?

— Би било странно, ако Лора има тайни от годеника си — съдържано отговори Хенрих.

— О, как се радвам, че така сте разбрали това. Но съгласете се, че работата е свършена умело. Освен мене и шофьора — наложи се него да го изпратим на Източния фронт — и досега никой даже не се досеща. Освен Бертхолд, разбира се.

Хенрих почувствува как нахлу хлад в душата му.

— Вие сте майстор на такива работи, макар и да не разбирам как ви се удаде да организирате всичко?

— Още оттогава, когато генерал-майорът ми написа писмо и ми предложи да премахна госпожица Моника, без да я арестувам, аз не я изпусках от очи. Госпожицата често караше велосипед!

— И какво? — едва въздържайки се, попита Хенрих.

— Аз даже не очаквах, че всичко ще стане така просто и леко. В същия ден, когато вие заминахте за Париж, госпожицата също беше се накарала за някъде — на велосипеда беше привързана голяма чанта с нейни вещи. Щом като ми доложиха, че тя е излязла от хотела, аз в същия миг тръгнах по следите й... за такива случаи винаги държа готова товарна кола в двора. Сега, когато всичко е минало и вие можете трезво да погледнете на нещата, ще се съгласите, че ви спасих от сериозна опасност. Ако бяхме арестували тази партизанка, непременно би паднала сянка и на вашето име.

Хенрих мълчеше и стискаше зъби. Нямахте сили да поеме въздух.

Ето го страшното изпитание! Истинското изпитание на неговата воля, на силите му! Поне да бе влязъл някой, за да отвлече вниманието на Милер. Само един миг почивка, за да се овладее.

Като че ли в отговор на неговата няма молба извън телефонът. Милер взе слушалката.

— „Монах“ слуша!... Да, той е тук... сега ще го повикам.

Хенрих взе подадената слушалка и не може да разбере веднага за какъв чичо става дума, защо към него се обръща някакъв си годеник, защо той го нарича юноша. Но познатият глас на Лютц го върна към действителността.

— Казваш, че незабавно ме вика „чичо“? Веднага ще дойда. Не, не, веднага... тръгвам вече!

Хенрих хвърли телефона и бързо изтича към вратата, но като насили себе си, спря се на прага за секунда.

— Извинявайте, забравих да си взема довиждане, бързо ме вика Еверс.

Щом като изчезна необходимостта да издържа на внимателния поглед на Милер, и последните му сили го напуснаха. Наложих се да седне на една пейка в градината, да почака, докато престанат да му треперят краката, и малко да му се поизбистри главата.

„Милер е убил Моника! По заповед на Бертхолд!“

Едва когато изпуши една цигара и изпи чаша вода в лавката Хенрих може да тръгне.

— Господин старши лейтенант, какво ви е? Вие съвсем сте пребледнели! — учуди се Еверс, като видя своя офицер за специални поръчки.

— Ти болен ли си, Хенрих? — разтревожи се Лютц, който беше в кабинета на генерала.

— Да, чувствавам се много зле — призна си Хенрих.

— Тогава и дума не може да става за работа. Идете си в къщи и лягайте. А вие, господин Лютц, незабавно се погрижете за лекар — заповяда генералът.

Лютц позвъни от своя кабинет на Курт и извика колата. След това започна да звъни в болницата.

— Аз ще помоля да дойде сам Матини. Той ще се съгласи с охота, защото те познава от моите разговори и иска да се запознаете.

Хенрих не отговори.

— Но какво ти е? — приближи се Лютц до Голдринг и се загледа в лицето му. — Ти имаш сълзи на очите!

Сякаш събудил се, Хенрих трепна.

— Карл, ти знаеш ли кой е убил Моника? Милер. И не случайно я е блъснал, а нарочно. Държал е за това специална кола... тя е била винаги готова!

— Боже мой! Нима това е истина?

— Той сам току-що ми призна. Даже се хвалеше със своята изобретателност.

Лютц простена.

— Това е... това главата ми не може да побере. Казваш, че е държал специална кола? Но как не го застреля на място като куче? Господи, какво говоря аз! Да загинеш и ти заради този мерзавец! Слушай, дай ми дума, че нищо няма да направиш, преди да се посъветваш с мене! Аз искам, моля! Ти ще ми обещаеш това. Довечера ще дойда при тебе и ние ще поговорим за всичко. Но моля те, не прави нищо в това състояние. Обещавах ли ми?

— Обещавам!

След четвърт час Хенрих беше в замъка. Учудена от неговото ранно завръщане, Мария-Луиза изпрати слугинята със записка. Графинята се безпокоеше да не би баронът да е заболял, упрекуваше го, че се крие от нея, оплакваше се от съвременните рицари, които забравят своите задължения към жените — тя например умира от тъга и никой не ѝ протяга ръка за помощ...

Хенрих сърдито смачка записката и помоли да предадат устно на графинята, че той се кани да благодари на графинята за вниманието и моли за среща.

Приблизително след около час пристигна Матини. Хенрих, който знае защо, си представяше главния лекар, ако не стар, то поне вече възрастен. А пред него стоеше човек на около тридесет и пет години, много строен, елегантен, приличащ повече на артист, отколкото на лекар. Изразителното, нервно лице на Матини говореше за впечатлителна, но същевременно и сдържана натура. Такива лица имат

хората, които са свикнали да владеят своите чувства. Големите му кестеняви очи изразяваха ум и печална ирония.

— Да се боледува в такива години е престъпление, баране! Това не е уважение към природата, която в продължение на много хилядолетия е създавала своето най-добро творение — човека! — каза той, като се поздравяваше и внимателно се вглеждаше в лицето на своя пациент.

— Аз не съм се провинил пред майката природа, господин Матини — усмихна се Хенрих, — и да си призная, чувствавам се абсолютно здрав. Простете ми, че ви причиних излишни грижи, но много исках да се запозная с вас! А сега можете да ме накажете или да ме помилвате!

— Предпочитам да ви помилвам! Знаете ли, руснаците имат отличен писател, Чехов — в едно от писмата си до своя брат той е написал една фраза, която е станала девиз в моя живот: „По-добре е да бъдеш жертва, отколкото палач!“

— Вие сте запознат, с руската литература? — учуди се Хенрих.

— Защо така ви порази това? Аз я считам за една от най-значителните в света. Ще ви кажа откровено — даже най-значителната. За да чета книгите в оригинал, на времето започнах да изучавам руски език. За съжаление, войната прекъсна моите занятия и сега започнах да забравям и това, което знаех.

— А ако се опитаме да възстановим вашите познания? — попита Хенрих на руски.

Сега Матини широко отвори очи.

— Как! Вие знаете руски език?

— Аз съм прекарал в Русия цялата си младост.

— О, вие така ме заинтригувахте, бароне, че едва не забравих своите лекарски задължения. Съблечете се, моля ви се, ще ви прегледам. И ако намеря, че разговорът няма да ви пречи, ние ще поговорим още, ако не възразявате.

— Но аз съм напълно здрав!

Матини хвана Хенрих за ръка и напипа пулса му.

— Не ми харесва вашият вид. Да, разбира се, както и предполагам, пулсът ви е ускорен.

— Получих днес много важно за мене известие. Това е естествена реакция на организма...

— За това позволете да съдя аз естествена ли е тя или е неестествена.

Както и да протестираше Голдринг, но Матини го прегледа и остана недоволен от състоянието на нервната му система.

— Вие имате нужда от почивка. Преди всичко почивка!

— Вие знаете, че при нашите условия това е абсолютно невъзможно.

— Глупости! При всички условия човек може да отдели един час за себе си и само за себе си! А вие имате тук отлични условия: разкошен парк, край него рекичка. Впрочем, вие не сте ли риболовец? Тук се въдят чудесни пъстърви! Риболовът също е особен вид спорт, който завладява човека. И ако към това се прибави, че рибарят през всичкото време е на чист въздух — движи се много, — това вече създава цял комплекс, който има, бих казал, лечебен характер. Аз имам един пациент, майор Щенгел; той почти всяка сутрин става на разсъмване и около час, а понякога и два часа тича по брега на реката, за да лови пъстърва.

— Вие ме заинтересувахте, господин Матини. Аз съм израснал край рекичка и ловенето на риба е моя стара страст. Но необходимо е да се познават местата. Чувал съм, че пъстървата обича бистра вода.

— О, това е по-просто от простото. Да отидем в парка и аз ще ви покажа къде Щенгел винаги лови риба.

Хенрих и Матини отидоха в парка. Оттук наистина се виждаше голям участък от реката и теснината, покрай която се пенеше водата.

— Там течението е просто лудо и майор Щенгел най-много харесва именно това място.

Новите познати седнаха на издълбаната в скалата малка пейка и се любуваха на пейзажа. Щедро обляна от слънчевата светлина, долината сякаш си почиваше между планините. Отдалече изглеждаше, че градчето е потънало в сън. Някак не ти се вярва, че по неговите улици сега крачат въоръжени хора, че в една от тези къщи се кроят страшни планове и че от всичко наоколо не диша тих покой, а заплаха. Вероятно тази мисъл се появи едновременно и у Хенрих, и у Матини. Те се погледнаха един друг и печално се усмигнаха.

— Колко прекрасен можеше да бъде животът! — замислено произнесе лекарят.

— Колко красиво ще бъде, когато свърши войната! — поправи го Хенрих.

— А вие вярвате ли, че такъв златен век ще настъпи някога за човечеството? — попита Матини.

— Твърдо съм убеден в това!

Още един час поседяха Хенрих и Матини на пейката, тъй като и двамата неволно се увлякоха в спор за ролята на човека в по-нататъшната съдба на света. Матини се придържаше към мнението, че само личното усъвършенствувание ще доведе човечеството до спасение. Хенрих доказваше необходимостта от социални изменения и активната намеса в обкръжаващия ни живот. Въпреки различните възгледи те намериха общ език, тъй като оценяваха еднакво събитията на днешния ден.

— Жалко, че не сме се запознали с вас по-рано — каза Матини, когато си вземаше довиждане. — Такива спорове са отлична гимнастика за мозъка, а то тук мозъците ни започнаха да плесенясват.

— Аз също съжалявам, че се получи така — трябваше да не се чака случаят, а просто да ви позвъня. Единственото ми оправдание е, гдето мислех, че ще се срещнем у граф Рамони.

— Без крайна необходимост аз не отивам в тази бърлога.

— Бърлога?

— Така, струва ми се, по руски се нарича мястото, където живеят вълци?

— Вие нямате много високо мнение за графа и неговата племенница. Това предизвикано ли е от нещо?

— Цялото местно население ненавижда графа и, разбира се, не без причина: глас народен — глас божи. Що се отнася до графинята, то аз не обичам разпуснатите жени, особено пък които претендират, че другите трябва да ги развличат. А графинята просто устройва лов на офицери, даже на такива, които счита за втори сорт, понеже нямат титли. Порядъчността на човека тук се определя от знатността на рода. Майор Щенгел например е порядъчен, той, както и вие, е барон. Графинята за очи нарича Лютц класен наставник, генерала — некултурен войник, а мен, аз съм уверен в това — лош лекар. Но работата не е само в туй. Противно ми е да бъда тук и поради това, защото съм уверен, че графът е вдъхновител на движението на черноризците в Северна Италия, макар сам той да скрива това.

Курт откара Матини в Кастел ла Фонте и се върна с въдици и други риболовни принадлежности; по поръка на старши лейтенанта той бе купил всичко това от местните магазини.

Вечерта дойде Лютц. Изслушал още един път разказа на Хенрих за разговора с Милер, той дълго ходи от ъгъл до ъгъл в стаята. После седна до Хенрих на дивана, прегърна го с една ръка и обърна лицето му към себе си.

— Слушай, Хенрих, преди да започнем разговор за това, как да постъпим с Милер, аз бих искал да те попитам: какъв съм аз за теб — приятел или обикновен познат?

— Ако в цялата немска армия може да се намери един човек, с когото винаги ми е било приятно да беседвам, то това е капитан Карл Лютц, в дружбата на когото аз не се съмнявам.

— Тогава, възползуван от правата на приятел, аз искам да възобновим оня разговор, който ние с тебе не един път сме започвали, но все не можем да завършим.

— Ще те изслушам и ако мога, ще ти отговоря.

— Знаеш ли, понякога ме учудва твоето поведение. Ти си възпитан, културен и, струва ми се, хуманен човек, но за какъв дявол дружиш с Милер и Кубис? За какво ти беше необходимо да тичаш по планините, и да гониш нещастния французин, който спасяваше своя живот? Защо ти, след като залюби такава девойка като Моника, се сгоди за дъщерята на Бертхолд? Разбери, аз те питам не от просто любопитство, мен ме мъчи това, понякога просто ме угнетява.

Колко скъпо би заплатил Хенрих за правото на простата човешка откровеност! Той вярваше на Лютц, уважаваше го за доброто му сърце, уверен беше в неговата дружба. И въпреки всичко не можеше даже да намекне за това, което ръководеше всичките му постъпки.

— Карл, ти ми зададе толкова въпроси, че аз дори се изплаших. И ето, когато ти събра всички накуп, аз сам се учудвам. Очевидно, в мен има някаква авантюристична жилка, именно тя ме кара да играя с огъня. Но обещавам ти, ако искаш, ще се закълна — нищо нечестно аз не съм направил и, надявам се, няма и да направя. Ако ти ми вярваш, то приеми ме такъв, какъвто съм. Мога да добавя, че на мене би ми било много болно, ако загубя твоята дружба.

— Но как си представяш твоите отношения с Лора Бертхолд?

— Кълна ти се, тя никога няма да бъде моя жена! Разбира се, излезе глупаво. Бертхолд просто ме хвана на въдицата. Когато срещнах Моника, аз в гнева си исках да се съпротивявам, но после реших до края на войната да оставя всичко, както си е. Бертхолд е човек отмъстителен, той би ми отмъстил. Но, повтарям, Лора никога няма да бъде моя жена!

— Разбира се, до края на войната е по-добре да се остави всичко, както си е. Тук ти си прав. От сърцето ми падна един камък, който лежеше на него. Но остана най-тежкият. Ти какво мислиш да правиш с Милер? Предупреждавам те, че ако ти не го убиеш, то аз ще направя това! И не само заради Моника, но и за онази бременна жена, която той разстреля, и за всичката невинна кръв, която той е пролял. Едно време исках да си тегля куршума в челото, после реших да го използвам по-добре.

— Лютц, нима ти мислиш, че ще му простя за смъртта на Моника?

— Тогава да направим това заедно!

НОВИ ПРИЯТЕЛИ, НОВИ ВРАГОВЕ

— Господа! — обърна се Еверс към присъстващите, когато Лютц му доложи, че всички извикани за съвещанието са налице. — Вчера вечерта се върнах от щаба на командването на нашата група и заповядах да ви съберат, за да ви запозная с обстановката, създадена се в Северна Италия. От само себе си се разбира, че това, което ще чуете от мене, трябва да остане в тайна за войниците. Те са длъжни да изпълняват вашите заповеди, а не да се месят в големите работи. А нещата, които ме накараха да ви събера, са такива. Вие знаете, че откакто войските на фелдмаршал Ромел напуснаха африканския материк, англо-американците станаха активни. Те са завзели остров Пантелария, между Африка и Сицилия. Още тогава нашето командване беше учудено от поведението на италианските войски. Пантелария е крепост, построена по всички правила на съвременната фортификационна наука. Тя би могла да издържи продължителна обсада. Обаче италианският гарнизон се е предал още след първата бомбардировка, макар че укрепленията не са били повредени, а в гарнизона е имало всичко само двама ранени.

Ропот на възмущение премина през залата.

— Един месец след това англо-американците атакуваха остров Сицилия. И в същото време, когато нашите малки сили, които се намираха там, водеха ожесточени боеве със седма американска и осма английска армия, италианските войски отстъпиха набързо, като ни принудиха и ние да оставим острова, защото съотношението на силите след тяхното отстъпление рязко се измени в полза на противника. И все пак — продължи Еверс — нямаше абсолютно никакви основания да мислим, че англо-американските войски ще навлязат в Северна Италия през Месинския пролив.

Неочакваното известие развълнува присъстващите. Генералът направи малка пауза и продължи:

— В района Торонто — Бриндизи, в провинцията Апулия, противникът е стоварил голям въздушен десант. В този район не е имало наши войски, а италианските гарнизони, дезорганизирани от

заповедта на Бадوليو за капитулация, не са оказали ни най-малка съпротива и са сложили оръжието. Осма английска армия е навлязла през Месинския пролив в Калабрия, а пета американска армия е десантирала в залива Салерно. Сега двете армии — английската и американската — са се съединили и са отрязали Южна Италия. Техният упорит натиск да се придвижат на север се задържа от шест наши дивизии. На тази част от италианската армия, която не се е подчинила или не е успяла да се подчини на заповедта на Бадوليو, не може да се надяваме. И така цялата тежест на войната на италианска територия ляга върху нашите плещи. Фюрерът е заповядал на всяка цена да се задържи настъплението на англо-американските войски и да не се допуснат на север от укрепената линия по долината на реката Гариляна Сангро, която пресича територията на Италия на сто и двадесет километра на юг от Рим.

Генералът отиде до картата и показва укрепената линия.

— Нашите войски в Италия не са много, пък и не можем да ги използваме напълно на фронта, част от хората трябва да държим в резерв, в случай че англо-американците се опитат да стоварят десант по атлантическото крайбрежие. А по данни на нашето разузнаване именно там те готвят голяма операция. Сега в Англия се подготвят войски и много техника. През август в Квебек се е състояло съвещание на правителствените ръководители на Англия и Америка, на което е взето решение да се направи десант в Северна Франция. Тази операция е наречена „Оверлорд“. Назначен е вече и главнокомандуващ — американският генерал Айзенхауер. За осъществяването на операцията е решено да се използват дивизиите, които бяха в Африка. Сега те започнаха война на територията на Италия. За нас това е удобно поради това, че започнали веднаж война в Италия, англо-американците не ще могат в скоро време да открият втори фронт във Франция. Без африканските армии, обвързани с операциите тук, силите на съюзниците за осъществяването на операцията „Оверлорд“ няма да стигнат. Англо-американците използват благоприятната за тях обстановка; нали нашите основни сили са приковани на Източния фронт, там сега се водят ожесточени сражения. Както е известно, нашето настъпление в така наречената Орловско-Курска дъга за съжаление няма успех. Нашето върховно командване е решило да отиде на по-нататъшно скъсяване на Източния фронт, за да събере

резерви за бъдещите съкрушителни удари, които имат за цел и окончателния разгром на врага. Съгласно заповедта на командването нашите войски са се оттеглили на десния бряг на Днепър, създали са там мощна отбранителна линия и се готвят за голямо настъпление през пролетта на идущата година. Да преодолеят такава естествена водна преграда, каквато е Днепър, и да изгонят нашите войски от приднепровските укрепления болшевиките не ще могат. Възползувайки се от това, че нашата авиация е прикована към Източния фронт, англо-американските варвари са започнали най-жестоката бомбардировка над наша територия от въздуха. Противникът се надява да ни зашемети, но той не е имал пред вид, че неговите злодеяния ще ожесточат нашите войници, ще укрепят волята им за борба и победа. А победата ще дойде — фюрерът е заявил, че Германия сега кове ново страшно оръжие, с помощта на което ние ще разбием на пух и прах всички наши врагове. Във връзка с това на нас също така е възложена отговорна задача: ние трябва незабавно да осъществим една операция, да я осъществим бързо и решително. Командуваният нашите войски генерал-фелдмаршал Кесерлинг ни е заповядал в тридневен срок да обезоръжим цялата италианска армия. По-късно ние ще създадем отряди от доброволци — от желаещи да служат на нас, — а останалите, неустойчивите елементи, в качеството си на военнопленници ще бъдат изпратени в лагерите и в нашите заводи. Всяка дивизия ще проведе операция в поверения ѝ район. На нас е определен този — Еверс показва на картата. — Всички италиански гарнизони, които са разположени в него, трябва да бъдат обезоръжени и поставени под стража.

Еверс се отпусна в креслото и вече седнал, завърши:

— Това е всичко. Сега, господа, отивайте си и спокойно изпълнявайте вашите задължения. Моля да останат командирите на полкове и началниците на щабовете, полковник Кунст и вие, Лютц.

Хенрих излезе от съвещанието радостно възбуден — по всичко личеше, че корабът гори от всички страни. Интересно е как Матини ще възприеме известието за капитулацията? Нали събитията, които стават в Италия засягат и него. Трябва да намине до болницата...

Но в болницата казаха на Голдринг, че главният лекар преди около половин час с отишел някъде.

Като се надяваше да свари Матини в своята квартира, Хенрих забърза към замъка. На такова посещение на доктора той можеше да разчита; между него и Матини през последния месец се установиха истински дружески отношения. Неговият нов приятел често пъти идваше без предупреждение, понякога просто за да се наспи: главният лекар живееше до болницата и често го будеха през нощта.

Простотата и искреността в поведението на Матини много се харесваха на Хенрих. С доктора не трябваше да се съблюдават правилата на етикецията, ако човек желае да си отпочине и да помълчи. Понякога те прекарваха цели вечери в мълчание: единият на дивана, с книга в ръцете, а другият до писмената маса, преглеждайки вестниците или също четейки книга. А случваше се и така, че увлечени в разговори или спорове, те се сещаха за сън, когато зад прозорците започваше да се развиделява.

В онези вечери, когато към тях се присъединяваше Лютц, споровете ставаха особено остри — и тримата еднакво ненавиждаха войната, но съвършено различно си представяха причините, които са я породили, и бъдещето на човечеството.

Честният, но инертен Лютц болезнено преживяваше събитията, но ги възприемаше с покорността на обречен. Той не вярваше във възможността за каквато и да е борба със злото, породено, както той считаше, от самата природа на хората. По-склонният към философски обобщения Матини отчиташе влиянието на социалните сили на историческото развитие на обществото, но не се надяваше на никакви съществени изменения в близко бъдеще, тъй като той разбираше развитието като много бавно настъпателно движение, като еволюция. Хенрих, който не се решаваше открито да изкаже своите мисли, все пак се стараяше да докаже погрешността на възгледите и на двамата.

Матини, както и предполагаше Хенрих, беше в квартирата му — той лежеше на дивана и сладко спеше.

— Матини, чуваш ли, Матини! — тихичко го повика Хенрих. На него хем му беше жал да разбуди госта си, хем гореше от нетърпение да му съобщи важната новина. — Ставай веднага или ще те залее с вода.

Матини скочи на крака и се разсмя.

— Чух как ти влезе, но ме мързеше дори очите си да отворя, толкова беше тежка миналата нощ.

— Аз не бих те разбудил, но разбираш ли, толкова изключително събитие като капитулацията на Италия...

— Какво?

Хенрих подробно разказа за това, което Еверс събщи на съвещанието. Докато Хенрих разказваше, лицето на Матини постепенно разцъфваше, по него се появи радостна усмивка.

— А сега се пригответе да изслушаш неприятното: заповядано е в течение на три дена да се обезоръжи цялата италианска армия — свърши Хенрих.

Матини побледня.

— Ти мислиш, че тези събития могат да засегнат и тебе?

— Могат да ме демобилизират, наистина това не ме вълнува, но трябва да се приготвя. Трябва да отивам.

— Вземи моята кола. Курт, закарай господин Матини в болницата — викна Хенрих през полуотворената врата на кабинета.

— Ще ти бъда много признателен, ако ми разрешиш да отида на още едно място на пет километра от Кастел ла Фонте.

— Ако искаш, и на десет. Днес колата не ми е нужна. Освободиш ли се по-рано, ела тук, само че не ме буди, ако спя. Утре вероятно ни предстои труден ден.

— Не мисля, че днес ще мога да се освободя рано.

Телефонът разбуди Хенрих на разсъмване.

— Незабавно при „краля“! — чу се гласът на Лютц. — Вчера по заповед от щаба на корпуса бяха изменени всички позивни на офицерите от щаба, от днес генералът се нарича „крал“.

— Какво има? — Хенрих попита Лютц, когато пристигна в щаба след петнадесет минути.

— Почакай! — кой знае защо, шепнешком отговори Лютц и влезе в кабинета на генерала.

Той остана там доста дълго. Откъм кабинета долитаха високите, сърдити възклицания на генерала и звънене на телефони.

— Господни Голдринг — показвайки се иззад вратата, най-после Лютц го повика.

Освен генерала и неговия адютант в кабинета беше също така и началникът на щаба полковник Кунст.

— Фон Голдринг, вземете двама автоматчици и колкото може побързо тръгнете за Пармо и разберете какво е положението при тях. Оттам ще наминете към Шател Делфино. Заповядайте им незабавно да устроят връзка с дивизията.

— Прощавайте, господин генерал, но какво именно трябва да разбере?

— Как какво? Нима нищо не знаете? — възкликна Кунст.

— Аз не успях да информирам фон Голдринг — каза Лютц.

Началникът на щаба, отсичайки, както винаги, една фраза от друга, поясни:

— Ще бъда кратък: работата стои така — италианските войски са научили за разоръжаването: някои от тях са въстанали, друга част е избягала в планините, връзката с полковете е прекъсната, има сведения, че на някои места между нашите части и италианските се водят боеве. Ясно ли е?

— Тъй вярно! Разрешете да изпълнявам!

— Не губете нито минутка! Незабавно!

Направо от щаба Хенрих, придружаван от двама автоматчици и Курт, който караше колата, се понесе към Пармо. След половин час той беше вече в щаба на полка.

— Предайте на генерала, че всички италиански гарнизони са почти напълно обезоръжени с изключение на две роти, които успяха да отидат в планината. Боеве нямаше, само малка престрелка. Загуби от наша страна няма. Връзката днес ще бъде възстановена — съобщи командирът на полка полковник Функ.

Наближавайки Шател Делфино, Голдринг чу стрелба и заповяда да спрат колата. Ясно се чуваха автоматните и картечните редове.

— Карай бавно! Автоматчиците да се приготвят!

Когато стигнаха непосредствено до Шател Делфино, от града излезе мотоциклетист. Хенрих му заповяда да спре.

— Каква е тази стрелба?

— Обкръжените италиански войници в казармите откриха огън по нашите.

Колата набра скорост и влезе в градчето. Стрелбата не стихваше. Немските войници ходеха по улиците в пълно бойно снаряжение, гражданско население не се виждаше.

В щаба на полка съобщиха на Хенрих, че предната вечер част от италианските войници — приблизително два взвода — са избягали. Не повярвали на слуховете за разоръжаване, повечето от войниците останали в казармите. Но когато днес сутринта немците обкръжили казармите, италианците открили огън. Сега при тях е пратен парламентьор за преговори. Ако преговорите не дадат желаните резултати, ще трябва да се прибегне към по-решителни мерки, за да бъдат обезоръжени всички до вечерта.

Като се върна в Кастел ла Фонте и доложи за всичко на генерала, Хенрих попита Лютц как върви разоръжаването в другите райони.

— Повече или по-малко нормално. Но в планините при партизаните са отишли повече от един батальон. А това е вече сила, която не може да не се вземе пред вид.

— Особено ако се има пред вид, че партизаните и без това не са малко — прибави Хенрих.

Беше неделя, но отчитайки напрегнатата обстановка, Еверс бе заповядал на всички офицери да бъдат по местата си. Това наруши плана на Голдринг. В навечерието той се беше договорил със своя нов познат барон Щенгел да отидат към водопада, където, както казваха, пъстървите сами скачат в ръцете. Сега отиването трябва да се отложи и да се полови риба на друго място — близо до парка на графа.

Когато Хенрих се спусна към водовъртежа до дълбоката пукнатина, Щенгел беше вече там.

— Аа, най-последно, а аз мислех, че днес вие няма да дойдете вече! — поздрави той, без да подава ръка, и продължи да намотава въдицата. — Е как, ще отидем ли?

— За съжаление, не! Днес ние по благоволенieto на генерала работим — шепнешком като опитен рибар, който се страхува да не изплаши рибата, отговори Хенрих.

— Заради тези проклетни макаронаджии ли? Още ли не са ги разоръжили?

— Те малко поутигнаха, но обстановката все още е тревожна. Точно в десет трябва да бъде в щаба.

— Тогава не губете време, аз и без това съм ви изпреварил. Я вижте какви красавици съм уловил.

— О, аз все едно не мога да ви стигна!

Щенгел наистина беше майстор в ловенето на пастърва и много се гордееше с това. Когато преди един месец Хенрих за пръв път се появи на брега с въдица, майорът го посрещна не много приветливо. Но младият старши лейтенант с такова искрено възхищение се любуваше на майсторството на майора, а сам беше така безпомощен, че на Щенгел се поиска да се похвали пред него. В качеството си на по-опитен спортист той обясни на старши лейтенанта, че пъстървата е много предпазлива риба и не така лесно попада на въдицата, че тя се хваща с муха и само с пръчка, като се притаиш зад скалата или храста, иначе рибата ще забележи рибаря, а пъстървата е не само силна, но и много хитра риба.

Хенрих с уважение и с интерес изслушваше тези обяснения, помоли за разрешение да погледа как майорът държи въдицата и изобщо изцяло разчиташе на неговия опит и авторитет.

След седмица Хенрих овладя всички премъдрости на риболова и стана още по-упорит рибар от Щенгел.

Общата страст сближи майора и старши лейтенанта. Още повече, че разликата в званието се уравниваше от аристократическия произход на двамата и от роднинските връзки на фон Голдринг с такъв влиятелен човек като Бертхолд.

Отначало всички разговори се въртяха само около риболова. После техният кръг се разширяваше, макар че и двамата бяха внимателни в своите изказвания и не бяха много откровени. Като научи, че Щенгел дълго време е работил в разузнаването, че той е постъпил на служба в SS след избягването си от Англия, където едва не са го разкрили една година преди войната, Хенрих започна особено внимателно да следи всяка своя дума и жест. Пък и майор Щенгел заобикаляше острите въпроси — дългогодишната служба в разузнаването го бе научила на въздържаност, а практиката показваше, че официалната гледна точка винаги е най-правилната, особено с хора, близки със силните на деня.

Въпреки тази предпазливост майорът все по-добре се отнасяше към Хенрих. Той дори на два пъти в течение на един месец му гостува. Наистина при това той избягваше да се среща с Мария-Луиза, не обичаше да говори за нея. Щенгел не канеше Хенрих при себе си на гости, като се оправдаваше с неуютната обстановка на ергенската си квартира.

Днес Щенгел също така започна да се оплаква, че и неговата квартира е в пълно безредие; ето че ще занесе пъстървата, а ординарецът не може дори както трябва да я изпържи.

— Впрочем каква беше рецептата за мариноването? — неочаквано попита Щенгел, спомняйки си, че Хенрих беше се похвалил между другото, че е ял в Сен Реми прекрасно маринована пъстърва и беше обещал да намери рецептата, както казваше той, на това райско ядене.

— Аз писах на собственичката на хотела, която ме гощаваше с него, но още не съм получил отговор. Пък се и страхувам, че моята рецепта не ще ви се хареса. Все едно вашият Волф ще развали и рибата, и мариноването.

— Пък аз съм се договорил с един наш инженер, у тях в къщи умеят да готвят рибни ястия.

В храстите изпраця клонче, дочуха се леки стъпки. И двамата погледнаха и видяха, че към брега идва слугинята от замъка.

— Наслука! — каза тя вместо поздрав. — Графинята заповяда да ви предам ето това, господине.

Слугинята подаде на Щенгел малък плик с герб. Майорът го пусна в джоба си, без да го прочете.

— Вие имате голямо търпение, бароне — пошегува се Хенрих, когато слугинята си отиде, — да получиш писмо от такава жена като Мария-Луиза и дори да не го прочетеш веднага... Ой, кълве!... Въдицата! Въдицата!

Майорът, продължавайки механически да навива конеца, за миг вдигна очи към Хенрих и в този момент една голяма пъстърва дръпна, после се откъсна и отиде на дъното. Въдицата се изплъзна от ръцете на Щенгел и заплува по реката.

Който поне веднаж в живота си е стоял с въдица в ръка, очаквайки минутата, когато рибата ще кълвне, той ще разбере Щенгел, който презглава се хвърли във водата, без да мисли за нищо друго, освен за пъстървата, която му се изплъзва.

Ако Щенгел внимателно бе влязъл във водата, вероятно всичко би се свършило благополучно. Но бързайки да спаси въдицата, той скочи в реката и в същия миг се олюля, подхлъзвайки се на обраслия с мъх объл хлъзгав камък. Стараейки се да запази равновесие, майорът се опита да се хване за друг объл камък, който стърчеше над водата, но

като не успя, удари главата си в един камък и падна. Бързото течение го понесе, прехвърли го през един объл камък, през други...

Хенрих изтича на няколко крачки покрай брега и като избра удобно място, се хвърли във водата, за да пресече пътя на тялото, което идваше към него като голям тежък дървен труп. Едва държейки се сам на крака, Хенрих подхвана майора под мишците и борейки се с течението, го повлече към брега.

Изкуственото дишане помогна. Щенгел започна да диша, но съзнанието му все още не се връщаше. Хенрих искаше вече да отива за помощ в замъка, но видя тичащите надолу по пътеката — слугинята, а зад нея и Курт. Девојката, която се била качила на горната тераса на парка, видяла, че станало нещастие, и като извикала Курт, се затичала към реката. Тримата внимателно пренесоха Щенгел на долната тераса на парка, а оттам на направена от одеяла носилка — в стаята на Хенрих.

Съзнанието на майора не се връщаше — той не чувствуваше как го съблякоха, как го сложиха в кревата, как го преглежда Матини, когото Хенрих незабавно извика по телефона.

— Възможно е да е получил сътресение на мозъка! — констатира лекарят и предупреди: — И най-малкото движение може сега да навреди на майора, така че за пренасяне на болния в болница и дума не може да става.

Хенрих позвъни на Лютц, разказа му за случилото се и го помоли да предаде на генерала, че той ще остане, известно време около болния, докато разпореди как да се грижат за него.

Щенгел дойде в съзнание едва към единадесет часа. Като отвори очи, той с мътен поглед огледа стаята, не можейки още да разбере къде е и какво е станало с него, защо над неговия креват са се навели Матини и Голдринг. Но полека-лека неговият поглед започна да се прояснява, а по лицето му се забеляза сянка на тревога.

— Къде е мундирът ми? — запита той развълнувано и направи опит да стане.

— Лежете, лежете спокойно — спря го Матини.

— Мундирът ви се суши до камината — успокои го Хенрих.

— А документите, документите къде са? — набързо кипна майорът, нервирайки се още повече.

— Документите са на масичката до вас. Не се вълнувайте, всичко е тук, никой нищо не е пипал.

— Сложете ги под възглавницата ми — едва обръщайки езика си от слабост, произнесе Щенгел и отново загуби съзнание.

Хенрих охотно изпълни молбата на майора. Документите повече не го интересуваха. В тях нямаше нищо ценно, ако не се смята невинната на пръв поглед хартийка, копие от заповедта, в която се изказваше благодарност на майор Щенгел за разработването на нови мерки по охраната на готовата продукция — радиоапаратурата — през време на извозването ѝ във от завода.

— Господин старши лейтенант, а какво да правим с пъстървата, може би ще я изчистим и ще я изпържим? — попита Курт, когато Хенрих отиде в другата стая.

— Не, пусни я обратно в реката — неочаквано весело се разсмя Голдринг. Забелязал учудения поглед на Курт, той му намигна и добави: — Може би именно тази пъстърва е оная омагьосана златна рибка от приказката, която така често е услужвала на рибаря, който я е пуснал в морето.

ХЕНРИХ ДИПЛОМАТ

„Мили приятелю! Вие питате как и какво съм предприел за поправянето на моето здраве и дали съм намерил тук добри лекари? Много ви благодаря за вниманието, което оценявам като проява на искрена дружба. За съжаление не мога да ви зарадвам с добри новини, чувствавам се зле. Но най-лошото е, че почти нямам време, сега да помисля за себе си, нали...“

Генералът престана да пише, още един път прочете написаното и сърдито затвори папката. Не, днес той не може да отговори на Гундер! И не само поради това, че няма какво да каже, но и поради това, че той целият е погълнат от други планове. Вълнения и неприятности се изсипваха върху главата на генерала от всички страни!

Те връхлетяха върху него като лавина, спускаща се от планината. И както лавината се ражда от една малка топка, която, търкаляйки се надолу, по пътя си увлича все нови и нови слоеве сняг, така зародиш за катастрофата на немската армия стана заповедта за разоръжаване на италианците. Приведена в действие, тази заповед веднага донесе редица неприятности и усложнения. Започна се с това, че не всички италиански части й се подчиниха: едни останаха по места, но отказаха да сложат оръжието, наложи се да се обкръжат казармите и да се обезоръжат насила; други просто избягаха в планините и така в района на разположението на дивизията бегълците станаха много — около батальон.

Разбирайки цялата опасност на положението, генерал Еверс действуваше решително и оперативно; разоръжил италианците, той не ги пусна въвн от казармите, а заповяда да ги охраняват още по-строго, докато не завърши вербуването на доброволците и не бъдат сформирани новите италиански части, които са предани на общото дело. Изглеждаше, че тази мярка е разумна. Но и това доведе до неочаквани усложнения. Видяло картечниците, обърнати с дулата си

към казармите, където като арестувани стоят италиански войници и офицери, местното население се възмути и дори се опита насила да освободи своите съотечественици. Тези опити наистина нямаха успех, но те можеха да се повторят, а на помощ на населението рано или късно ще дойдат партизаните и тогава...

Като глътна от силния, но вече изстинал чай, генерал Еверс се намръщи и силно натисна копчето на електрическия звънец.

— Горещ, силен, с лимон! — заповяда той на ординареца и като стана от мястото си, се заразхожда из стаята.

Ето че пак изтръпват краката и гърдите като в менгеме. Не му провървя на него в Кастел ла Фонте! Именно сега, когато трябваше да бъде във форма, силите му започнаха да изневеряват. Появиха се слабост в краката, раздразнителност. Може би той злоупотребява със силния чай? Трябва да се посъветва с лекаря. Казват, че главният хирург Матини добре разбира и от нервни болести. Но всичко това по-късно. Никакви лекарства, никакъв режим не ще му помогнат, докато не завърши с вербуването на доброволците и не постигне макар и относително спокойствие в района на разположението на дивизията. Еверс трябваше да сформира две дивизии от доброволци: „Монте Роза“ и „Гранд Парадизо“. Но за сега съществуват само тези гръмки имена, а войници, колкото и горчиво да е да се признае това, няма. А при създадите се условия дори такива лоши воители като италианците бяха много необходими. Все по-осезателно се чувствуваше недостигът на човешки резерви за попълване на обезкръвените армии.

Да, войниците на Германия явно не достигаха! Достатъчно беше да се види попълнението на Милер, което дойде скоро. По-рано във войските на SS вземаха само онези, чийто ръст беше не по-малко от сто седемдесет и два сантиметра, а сега пристигнаха някакви си джуджета — сто шестдесет и пет сантиметра. Това е границата, под която няма къде да се ходи. Пък и само ръстът ли е? А възрастта? Новите мобилизации довеждаха в армията все повече и повече момчета с жълто около устата, които не можеш да наречеш дори юноши, или пък престарели новобранци, които често пъти имат и внуци. Опитай, повоювай с такива войници, когато всичките им мисли са в къщи, по тези, които са оставили. Тук вече не може да се разчита и на полагащите се преди атаката порции алкохол, които по-рано хвърляха хората под картечния огън. Глътнал набързо своята порция,

такъв войник започва да се кръсти и да се моли на бога, преди да си покаже главата от окопа.

А през това време колосалният Източен фронт смилаше все нови и нови немски дивизии, искаше пресни попълнения.

Генерал Еверс въздъхна тежко. Той разбираше, че е отговорен за това, че немските части, така нужни за фронта, се налага да се използват за поддържане на реда в тила и за охрана на разположените тук военни обекти. За тази цел биха могли да бъдат използвани дивизиите на италианските доброволци, сформиранието на които е поръчано на него. „Монте Роза“, „Гранд Парадизо“ — тези гръмки названия преследват Еверс като бръмчене на нахална муха дори когато се старае да мисли за нещо друго, освен за вербуването на доброволци. Но днес тези думи особено го дразнят. Преди излизането на генерала от щаба Лютц му даде редовното сведение за хода по набирането на доброволци през деня, при това така се намръщи, че Еверс разбра — няма прелом.

Като си спомни, че дори и не бе погледнал тези сведения, генералът отиде към масата и разтвори чантата. Разбира се, прелом не беше настъпил. Напротив, имаше известно спадане. Вчера са били завербувани 150 души, а днес — 120. Особено лошо е в участъка, където е разположен 117-и полк на полковник Функ.

Този Функ е просто глупак! Няма никаква представа за дипломатия. За него всички, които не са арийци, са хора от втори сорт, с които трябва да се разговаря само с езика на заповедта. Той счете, че е под неговото достойнство да се прибегва до пропаганда, и ето резултата — в неговия участък нито един италиански войник не е подал рапорт и не е изявил своето желание да вземе оръжие и да воюва на страната на немците. Не, това е груб, прост войник, който не е годен за такава тънка дипломатическа работа. Единствената надежда сега е в граф Рамони. Посъветваха Еверс да го използва, тъй като графът бе умен, хитър и при това не лош оратор. Още днес незабавно трябва да отиде при Рамони!

Графът прие генерала много любезно, но не се съгласи веднага на неговото предложение.

— Няма да крия от вас — каза той на Еверс, — не бих искал да се занимавам с политическа дейност и, признавам си откровено, да

рискувам не само своето благосъстояние, но и живота си. Досега ми се удаваше, оставайки в сянка, да влияя на събитията отдалече.

— Извинете, графе, но обстоятелството, че ви охраняват черноризци, така да се каже, вече е дигнало булото, зад което досега сте скривали лицето си.

— Но съгласете се, че немощен старец и сама жена биха могли да прибегнат към услугите на черноризците като към обикновена охрана независимо от това, към коя партия принадлежат.

— Много наивно обяснение, графе, особено за гарибалдейците, които представляват тук такава сила. Вие бихте могли да убедите мене, но не и тях.

— Тези гарибалдейци — главата на графа клюмна на тънката шия и бръчките по лицето му заиграха с такава бързина, че беше невъзможно да се разбере сърди ли се графът или се смее, още повече, че очите му, както обикновено, оставаха неподвижни и спокойни — са простащи, които искат да станат господари!

— И така, вие разбирате, че не може да останете настрана? — поддържаше своята линия генералът. — Тук има не просто ненавист към нас, носителите на враждебни идеи, но и стремеж към някакви социални изменения. И сега, когато генерал Бадолио..., когато италианската армия...

— Мръсен предател! Играейки си с огъня, той подпали собствения си дом! Но този огън ще изгори и него!

— Само него ли? А може би и всички нас, ако не вземем мерки?

Беседата на графа с Еверс продължи до късно. Но генералът си отиде в замъка доволен. Рамони се съгласи да обиколи всички италиански части и да излезе пред тях с патриотични призови — в името на Италия да не прекратяват борбата с врага.

На другата сутрин старият граф отиде на най-неблагонадеждния участък — в района на разположението на 117-и полк на полковник Функ.

Първото излизане на Рамони мина успешно. Дори малкият, тесногръд, с остро птиче лице полковник Функ трябваше да признае в себе си, че той досега е подценявал възможностите на пропагандиста.

Графът започна много просто: позовавайки се на болестта си, той помоли присъстващите да го извинят за това, че ще говори седешком, а може би и много тихо, тъй като той е стар човек, слаб, не е

привикнал да говори пред такава голяма аудитория. Само горещата любов към родината и чувството за отговорност пред неговите земляци, са го заставили да стане от леглото, които не по свое желание, а просто поради неразбиране са избрали неправилен път.

Но колкото повече графът говореше, неговият треперещ старчески глас укрепваше, думите звучаха все по-страстно, дори прегърбената фигура се изправи в количката, сякаш някаква могъща сила вдъхна в нея живот, пробуди я за борба за съдбата на Италия и за съдбата на всички присъстващи. И не толкова аргументите на графа, колкото неговият външен вид направи впечатление на вчерашните италиански войници. Мъчителен срам пареше мисълта им, че тях, младите и здравите, трябва да ги призовава към борба за родината този старец с парализирани крака.

След речта на графа вербуването на доброволци тръгна значително по-добре.

Речите на Рамони продължаваха с неизменен успех три дена. Но на четвъртия стана нещо неочаквано: сред италианските войници, както и преди затворени в казармите, се появиха позиви, които осмиваха графа и неговите лековерни слушатели. За графа беше казано, че той е хитра лисица, която се старее под разкошния словесен блясък да скрие своята фашистка същност. А за доказателство се даваше списък на пожертвованията на графа за издръжката на фашистката партия. Позивът завършваше с остроумно стихотворение за това, как сега граф Рамони търси глупаци, които са готови да жертвуват живота си за неговите имоти и замъци.

Графът и този ден започна беседата като баща, който поучава своите деца. Но не можа да я завърши. Някой запя песента, напечатана в позива, и веднага запяха всички войници. Старият граф отначало се обърка, после, като се вслуша в думите, се разлюти, а накрая се изплаши и избяга при Функ, търсейки защита. Това стана на неговия участък, в една от казармите, разположени в покрайнините на Пармо.

Функ беше вбесен не по-малко от самия Рамони. Някой се осмелява да печата позиви в подвластния му район!

След половин час в казармата, обкръжена от усилен наряд войници, започна щателен обиск. Бяха намерени петдесет позива със споменатата песничка, и няколко позива с още по-скандален текст — гарибалдейците призоваваха италианските войници и офицери да не се

поддават на агитацията и да бягат в планините. Всички опити да научат кой е донесъл позивите, къде са печатани, не дадоха никакъв резултат.

— Някой ги подхвърли през нощта, но кой беше не сме видели — чуваше се един и същ отговор.

Яростта на Функ търсеше изход. Взел като заложници офицерите и войниците на една неблагонадеждна италианска част, той заповяда да извършат арести и сред местното население. Вечерта бе разлепена заповед, предупреждаваща жителите на района, че в случай на неподчинение или повтаряне на това, което е станало в казармата, заложниците ще бъдат разстреляни.

Строгостта на наказанието надхвърляше всичко, което би могло да се очаква, дори като се знаеше жестокостта на Функ. Тя порази не само жителите на Пармо, но и самия генерал Еверс. Той заповяда на полковник Функ незабавно да се яви в щаба на дивизията в Кастел ла Фонте.

Еверс не принадлежеше към числото на мекосърдечните хора. Такива мерки като вземането на заложници и дори разстрелването им за чужди грехове той считаше обикновено нещо, напълно допустимо на война, където тактическите съображения на командването обуславят и оправдават всичко. Но при създалата се обстановка действията на Функ му се струваха преждевременни и можеха само да влошат работата по набирането на доброволци. Ето защо той дълго и търпеливо обяснява на полковника, че е необходимо да се намали броят на заложниците, да не се прибегва без сериозна необходимост към крайни мерки поне през дните на вербуването, да не показваме пред италианците пренебрежението си като към хора не от арийска раса.

Роберт Функ напусна късно кабинета на генерал Еверс. Той се побоя да рискува да се върне през нощта в Пармо и затова с радост прие поканата на графа да пренощува у него.

След неуспешната реч в Пармо граф Рамони прекрати своята пропагандистка дейност и усили охраната на замъка. Все пак той не се чувствуваше в пълна безопасност. От всеки нощен шум се събуждаше и чакаше нападение на партизаните. Особено след като един път, връщайки се в къщи, намери на масата в своя кабинет злополучния позив. Някой го е внесъл в замъка, като е преминал през охраната. А

възможно е и в охраната да има предатели? Наистина барон фон Голдринг инструктира отлично черноризците, но за да се провери техният състав, очевидно ще трябва да се прибегне до услугите на началника на SS служба. Нека лично да разпита всички — та позивът не може да падне от небето! И как така преди графът не съобрази да се обърне към Милер? Докато в замъка се намира болният майор Щенгел, много е удобно да поиска за охрана войници есесовци. Изключително от съображения за безопасността на майор Щенгел. Още повече, че в последно време и фон Голдринг стои малко в замъка. Той често нощува на укрепените пунктове и на гарнизоните. Ето и днес не е дошел, изглежда, че генералът го е изпратил някъде. Много добре, че дойде този Функ! А може би ще успее да се върне и Голдринг?

Но Хенрих се върна в Кастел ла Фонте чак на другата сутрин. Той отиде направо в щаба да доложи на генерала за положението по места и чак следобед стигна в къщи, като взе със себе си и Лютц, на когото Еверс специално поръча от негово име да го извини пред граф Рамони за неприятностите, които са му причинили, и да уговори графа да отиде да говори в друг район.

— Курт, не гони колата — помоли Лютц, когато излязоха от щаба, — искам да подишам малко чист въздух.

— Може би искаш малко да се поразходим? — предложи Хенрих.

— Не, по-добре е на връщане да тръгна пеш. Ти наистина тази нощ не си лягал, съвсем си сънен.

Облегнал се на облегалото на седалката, Хенрих дремеше, обезсилен да преодолее съня. За да не му пречи, Лютц мълчаливо седеше, като с удоволствие подлагаше лицето си на потока чист въздух, който влизаше през отворения прозорец на колата. Жалко, че стигнаха така бързо.

Прадедите на граф Рамони бяха избрали за замъка най-живописното място! И много удобно: истинска малка крепост. Мрачни кули, винаги плътно затворени врати.

Погледът се плъзна по познатите контури на замъка и Лютц внезапно целият се наведе напред. Какво е това? Защо вратите са отворени сега?

— Карай с най-голяма скорост, а до вратите спри! — заповяда Лютц.

Курт смени скоростта, колата се устреми напред. От неочакваното дръпване Хенрих се събуди и сладко протягайки се, започна да мъмри Курт за невнимателното каране. Изведнъж очите му се разшириха, сънят веднага изчезна: до разтворените врати нямаше охрана!

— Пригответи оръжието! — заповяда Голдринг и направи знак на Курт да кара по-внимателно.

Колата бавно се приближи до главния вход. Парадната врата бе разтворена широко, а на пода във вестибюла неподвижно лежеше тялото на черноризец. Без да се спират, и тримата се хвърлиха към покоите на графа. Те бяха празни. От кревата висяха смачкани чаршафи, на пода се търкаляше одеяло.

В стаите на Мария-Луиза външно всичко беше спокойно, но и тук Хенрих и Лютц не намериха нито една жива душа.

— Господин старши лейтенант — се дочу от коридора развълнуваният глас на Курт.

Ординарецът изскочи презглава от кабинета на Хенрих и застана сред коридора бледен, изплашен до крайност...

— Та-ам, та-ам... — мънкаше той със заекване.

Без да чакат пояснения, Хенрих и Лютц се затичаха в кабинета и виждайки, че там няма никой, тръгнаха към спалнята. На кревата на майор Щенгел лежеше някакво тяло, здраво увито с чаршафите.

Като мислеше, че това е Щенгел, Лютц без много церемонии започна да размотава чаршафите и изведнаж неочаквано извика, като видя загубилата съзнание графиня.

Като дойде на себе си, Мария-Луиза не можеше да обясни какво е станало. Според думите ѝ, тя, както винаги, легнала да спи в спалнята си и веднага заспа. През нощта ѝ станало задушно, но не могла да се събуди, а сякаш полетяла в някаква черна бездна. Къде е Щенгел и как тя самата е попаднала тук, графинята не знаеше. Как са я повили, също не помни. Тя се чувствуваше много зле и помоли да отворят прозорците — преследваше я някакъв сладникав мирис, от който и сега ѝ се повръщаше.

Хенрих мълчаливо посочи на Лютц превръзката, която се търкаляше до кревата. От нея все още излизаше едва доловим мирис на хлороформ. Като позвъниха на генерала и на Милер, офицерите започнаха крачка по крачка да оглеждат замъка. В мазето намериха

слугинята и стария прислужник на графа. И двамата трепереха от студ и от преживения страх и също така нищо свързано не можеха да обяснят. Някакви хора ги дигнали от леглото и ги завели в мазето. Какво бе станало с графа, с Щенгел и с този полковник, който е пощурял и замъка, те не знаят, къде е отишла охраната, не могат да кажат.

Милер дойде незабавно, развълнуван като никога. Него малко го интересуваше съдбата на графа. Той спокойно би преживял и изчезването на Функ. Но това, че заедно с тях партизаните бяха взели в плен и Щенгел, началника на вътрешната охрана на такъв секретен обект, бе изплашило началника на SS служба до немай къде.

Милер като хрътка тичаше из стаите на графа и графинята, пълзеше по пода, разглеждаше през лупа дръжките на вратите и на прозорците, макар да беше напълно ясно, че партизаните са влезли през задния вход. Вратите не бяха затворени, а по коридора се виждаха следи от много крака. Да, партизаните бяха дошли през задния вход. Но кой го е отворил? Защо никой, дори Щенгел, стаята на когото е най-близо до вратите, не се е защищавал? Нали той носи оръжие, може да вдигне тревога, щом чуе. Защо най-после, охраната не е вдигнала тревога? А най-важното е къде са граф Рамони, Функ и Щенгел?

Всичко се изясни по-късно, когато Милер започна оглеждането на графския кабинет. На масата на Рамони имаше написана с печатни букви бележка:

„Старият граф, полковник Функ, майор Щенгел и цялата охрана са взети от нас като заложници. Ние не бихме прибегнали към такива мерки, ако вие не бяхте арестували десетки невинни хора в Пармо. За един разстрелян заложник в Пармо ние ще обесим всички наши заложници, без да встъпваме дори в преговори за обмяна на пленените. Командир на отряда «Гарибалди» (следваше нечетлив подпис)“

Нападението на гарибалдейците на замъка буквално зашемети всички. И не толкова със своята неочакваност, колкото със своята организираност. Бойници в стените, решетки на прозорците, тежки

обковани врати — всичко това даваше възможност на охраната не само да издържи дръзкото нападение на партизаните, но и обсадата на многочислен враг.

При това охраната не е дала нито един изстрел, очевидно тя изобщо не е оказала съпротива. Бе загинал само черноризецът, намерен убит във вестибюла.

„Но как беше станало всичко това? Какво да се доложи на вишестоящия началник? Как да се оправдаем?“ — питаха се един друг Милер и Еверс, старателно търсейки да намерят изход от трудното положение.

Те разбираха, че преди всичко от тях ще потърсят отговорност, разбираха също така каква непоправима грешка бяха допуснали, като не бяха помислили своевременно за охраната на Щенгел. Ако с майора се случи нещастие, дори не ще поискат да изслушат техните оправдания.

Мислите за Щенгел повече от всичко безпокояха и Мария-Луиза. Колко неудачно, колко фатално стана всичко.

— Не..., вие трябва да ги спасите! Вие обещахте да бъдете мой рицар, а оставихте мене и чичо на произвола на съдбата, при това с болния барон на ръце. Убедете генерала да пусне тези проклети заложници, всичко стана заради тях! — молеше се графинята на Голдринг.

— Утре сутринта ще отида при генерала. Ще се опитам да му повлияя — обеща Хенрих.

Но генералът сам си спомни за своя офицер за специални поръчки.

Нападението на замъка бе станало в събота срещу неделя, а в понеделник сутринта Лютц позвъни на Хенрих и му съобщи, че генералът го вика по много важна и срочна работа.

— Еверс вчера доложи на командуването на северната група за станалия инцидент и получи заповед незабавно да вземе всички мерки за освобождаването на Щенгел — поясни Лютц, когато Хенрих дойде в щаба. — Тази сутрин при нас дойде представител от северната група и донесе официална заповед. В нея също така преди всичко става дума за Щенгел, а за графа и Функ споменават само дотолкова, доколкото... Впрочем, върви по-бързо, генералът вече два пъти пита за тебе.

В кабинета на генерала освен него бяха Милер и един офицер с пагони на старши лейтенант, навярно представител на командуването.

— А, старши лейтенант! Най-последно! — зарадва се Еверс. — Моля, запознайте се и седнете. Разговорът ни ще бъде интересен и... малко неочакван. Става дума за много отговорна задача.

— Слушам, господин генерал!

— Задачата, която сме решили да ви поръчаме, излиза въвн от вашите задължения като офицер за специални поръчки — някак тържествено започна генералът. — Тя е изключителна и особена. Накратко: ние решихме да ви изпратим в отряда на гарибалдейците.

Задачата беше наистина толкова неочаквана, че Хенрих с учудване огледа присъстващите.

— Да, да, вие правилно сте чули. На вас ви се възлага мисията да намерите командира на отряда и да започнете с него преговори за обмяната на заложниците. Ние сме съгласни да освободим заложниците в Пармо, ако партизаните освободят тези, които са заловили в замъка. В случай на някакви усложнения ще предложите да дадат само майор Щенгел.

— Осмелявам се да забележа — намеси се представителят на щаба, — ако ние много настояваме за връщането именно на Щенгел, то по този начин можем да го демаскираме. Партизаните ще започнат да се интересуват и...

— Вие сте прав, вие сте прав — съгласи се генералът.

— Преговорите трябва така да се водят, че партизаните да останат с впечатлението, че най-интересната фигура за нас е граф Рамони — посъветва Милер.

— Какво мислите общо за задачата, бароне? — Еверс въпросително погледна Хенрих.

— Аз съм готов да изпълня всяка задача, колкото и трудна да е... Разрешете ми да се изкажа по формата, а не по същество. Вие не възразявате?

— Говорете, бароне!

— Случвало ми се е да се срещам с партизани в Белорусия и съм се убедил, че те много ревниво следят да не бъде засегната тяхната воинска чест. Мисля, че гарибалдейците не правят изключение. Ако аз отида при тях сам, те ще вземат това като неуважение и сигурно ще се откажат от преговорите. Трябва да се изпрати официална делегация от

парламентъори, макар и от двама души. Това ще изглежда солидно, а и за нас по-удобно — ще може да се посъветваме, ако възникнат някакви трудности.

— Аз мисля, че старши лейтенантът е прав — пръв се съгласи представителят на командуването.

— Господин Милер би могъл да бъде вторият — подхвърли Еверс.

Хенрих забеляза как Милер пребледня.

— Осмелявам се да възразя против тази кандидатура, макар да не мога и да мечтая за по-добър спътник — Хенрих долови благодарния поглед на майора. — Страхувам се, че господин Милер е извънредно много популярен сред партизаните — неговата кола веднъж вече бе обстрелвана. Парламентъорът трябва да бъде човек, който не е свързан със SS служба. На Източния фронт в такива случаи вземат или свещеника, или лекаря.

Настъпи дълга пауза. Всеки мислено търсеше подходяща кандидатура.

— А какво пък, ако поръчаме това на главния лекар на болницата Матини? — предложи най-после Милер.

— На мен не ми харесва това име — сви рамене представителят на командуването. — Той какъв е, италианец ли е този доктор?

— Само по баща, майка му е чистокръвна арийка — побърза да поясни Милер и с такъв възторг започна да хвали Матини, че Хенрих трябваше да скрие усмивката си. Та нали съвсем скоро началникът на SS служба му говореше съвсем друго за Матини.

— Добре, щом е така, аз не протестирам — съгласи се представителят на командуването.

— Аз също — подкрепи го генералът.

— Значи Матини може да се предупреди?

— И колкото може по-скоро. Незабавно идете в болницата.

Не стана нужда Матини да се уговаря. Като разбра в какво се състои работата, той веднага се съгласи и предположи, че най-добре е търсенето на отряда на гарибалдейците да започне от Пармо, тъй като там се намират арестуваните от Функ заложници.

— Да допуснем, че това е така. Но Пармо е само отправна точка. А посоката, в която трябва да продължим търсенето? Наслука ли да отиваме в планината? — попита Хенри.

— Може би в щаба на полка имат някакви сведения. Нали в бележката, която са оставили партизаните, има съвсем недвусмислен намек за преговори.

— А кога ще можеш да излезеш?

— Ако искаш, още сега. Аз вече съм направил сутрешната визитация. Само ще предупредя асистента.

— Тогава ще те почакам тук. Заедно ще отидем при генерала и ще доложим, че сме готови.

Матини извика своя помощник по телефона, даде чу указания и след десет минути приятелите се отправиха към щаба. Голдринг изпрати Курт в замъка, като му заповяда да вземе автомат, мушамата и да предаде една бележка за графинята. В нея Хенрих накратко ѝ съобщаваше, че отива в Пармо като парламентьор при партизаните и се надява да освободи графа, Щенгел и другите заложници.

И генералът, и представителят на командването бяха доволни, че парламентьорите се подготвиха така бързо.

— Запомнете, вие трябва на всяка цена да освободите Щенгел — подчерта генералът, давайки последните си указания. — Ако гарибалдейците не се съгласят на вашите предложения, предупредете ги: ние ще изгорим и ще сравним със земята селата, където живеят семействата на партизаните.

— Мисля, че не ще се наложи да прибегваме до заплахи — уверено произнесе Матини.

— Много бих искал — сухо произнесе генералът. На него му беше неловко пред парламентьорите и той се стараеше да прикрие това с хладните официални думи. Но прощавайки се, Еверс не издържа: — Бог вижда колко не ми се иска да ви изпращам в това опасно пътуване! — тихо каза той на Хенрих.

По обяд колата излезе от Кастел ла Фонте.

— Ти предаде ли бележката на графинята? — попита Хенрих Курт.

— Предадох я на слугинята, графинята спеше.

Като седнаха в колата, Хенрих и Матини още един път провериха своите пистолети и през цялото време сега напрегнато гледаха по пътя, не прекратявайки разговора.

— Не се ли страхуваш да попаднеш на дявола в устата? — попита Матини по руски.

— Дяволът не е така страшен, както го рисуват! — също по руски отговори Хенрих.

— Но признай си, че сърцето ти бие?

— Ако успеем да спасим нещастните, заловени от Функ, аз ще считам, че ми се е платило за всичко изживяно.

Матини здраво стисна ръката на Хенрих.

— Надявам се, че ще ни потръгне.

В разговори времето минаваше неусетно и двамата се учудиха, че така бързо стигнаха до Пармо.

В щаба на полка, където те отидоха, ги очакваше непредвиден и много приятен сюрприз. Преди половин час някой позвънил в щаба и помолил да предадат на парламентьорите, че гарибалдейците са съгласни да започнат преговори. Представителите на щаба трябва да излязат на север от Пармо. При десетия километър да слязат от колата и да изминат сто метра до извора под високата гранитна скала. Там ще ги чакат парламентьори от гарибалдейците — съобща дежурният.

— При десетия километър по пътя на север ще се спреш — заповяда Хенрих на Курт.

— Сякаш гарибалдейците са научили за нашето идване, преди още да сме излезли от Кастел ла Фонте. Нищо не разбирам. А ти, Матини?

— Още по-малко. И да си призная, не се чувствавам добре. Нали задачата знаят всичко петима души: генералът, представителят на командването, Милер, аз и ти! Може би и Лютц. Някой е предупредил партизаните. Върху мене като полуиталианец пада подозрението...

— Но ние с тебе не сме се разделяли нито за минута. Аз мога да засвидетелствувам това.

— Мислиш ли, че за Милер, а още повече за Кубис, който ме ненавижда, това ще бъде достатъчно?

— А нима ние сме длъжни да им казваме как сме намерили парламентьорите? Изпълнили сме задачата и толкова! А по какъв начин, това е вече наша дипломатическа тайна.

— Десетият километър! — развълнувано и кой знае защо, шепнешком предупреди Курт, спирайки колата.

— Няма какво, издигай белия флаг и чакай тук, докато ние се върнем.

Хенрих и Матини взеха в ръце малките бели флагчета и тръгнаха към едва забележимата пътечка, която се виждаше вдясно от пътя. След около десет минути пред двамата израсна висока гола скала и те чуха клокочене на вода, която свидетелствуваше, че наблизо има водопад.

От малкото планинско плато, на което се намираха Хенрих и Матини, се откриваше изумителна гледка. Прозрачният есенен въздух сякаш разширяваше хоризонта и върху фона на светлосиньото небе ясно се очертаваха причудливите планински върхове. Покрити от гъста шапка гори или съвсем голи, те се натрупваха едни над други, позлатени от слънчевите лъчи, и всеки от тях поглъщаше и отразяваше лъчите по своему: с равна светлина блестяха границите на голите върхове, сякаш обхванати от пожар, горяха склоновете, облечени в дъбови лесове, аленочервени бяха отблясъците на буковите гори, а над равнината се виждаше меко изумрудено сияние. Долу се виждаше Пармо, който приличаше на пчелин с разхвърляни кошери. А от него нагоре се виеше пътят, по който Хенрих и Матини току-що бяха дошли. Блеснала на слънцето, ослепително сребърната лента на пътя се гмуркаше като в тунел сред гъстата зеленина на дърветата покрай него, а след това излизаше на повърхността и правейки остро завой, опасваше скалата, за да блесне още веднаж и да се скрие от очите.

— Колко е красиво, колко е тихо! — възкликна Матини.

— Ето така да постоиш тук, забравил за всичко на света, и да се любиш! — подхвана Хенрих.

— А тук се налага да воюваш — раздаде се зад гърба му непознат глас.

Хенрих и Матини трепнаха от изненада и бързо се обърнаха. Пред тях стояха двама души с бели ленти на ръкавите. Първият, очевидно старшият, в просто износено селско облекло беше брюнет с неголям ръст, с изморено, но приветливо лице, на което личеше скорошен белег. Той започваше от дясното сляпо око, минаваше през цялата буза и свършваше до устата.

Като погледна втория парламентьор, Хенрих едва не извика: ниско чело, тези неимоверно широки, мъхнати вежди... Не, той не се

лъже, това е същият този италианец, когото Хенрих видя в приемната на Милер на другия ден след пристигането си в Кастел ла Фонте.

„Провокатор!“ — блесна в мисълта му, Хенрих попита високо:

— Пред нас са парламентърите от отряда на гарибалдейците?

— Именно ние сме! — широко се усмихна партизанинът с белега.

— А ние сме парламентъри от щаба на дивизията на генерал Еверс, старши лейтенант фон Голдринг и старши щабен лекар Матини — по военному се представи Хенрих.

— Ой, дори е страшно да се слуша! — пак широка и едва насмешлива усмивка проблесна на устните на партизанина с белега.

Вторият партизанин внимателно гледаше Хенрих изпод мъхнатите си вежди.

— С кого имаме честта да говорим? — попита Матини.

— С представители на отряда на гарибалдейците. А фамилията си ние сме забравили.

— Вие, разбира се, знаете по каква работа сме дошли тук? — попита Хенрих.

— Досещаме се.

— Ние сме съгласни да обменим заложенниците. Обещаваме да пуснем точно толкова задържани, колкото пуснете вие — произнесе Хенрих със сух официален тон, макар че неудържимо му се искаше да отиде по-близо до този човек с белега, който се държи така спокойно и уверено, и да му извика: „Пазете се! Врагът е до вас!“

— Значи, един за един — най-после се обади вторият партизанин с мъхнатите вежди.

— Да!

Човекът с белега само подсвири.

— Тогава вие сте дошли малко преждевременно. Ще се наложи да почакате, докато ние наловим толкова ваши офицери, колкото хора е взел в Пармо полковник Функ... Мисля, че не ще се наложи да чакате дълго — между нас има отлични ловци на офицери.

— Аз съм принуден от името на командването да ви предупредя, че ако вие не се съгласите на нашите условия, няколко населени пункта ще бъдат изгорени, а населението...

Но Хенрих не свърши. Човекът в селското облекло пребледня, белегът на скорошната рана стана още по-забележим.

— Вие сте дошли тук да диктувате условия. Ако е така, разговорите между нас са излишни.

— Почакайте, не бива така рязко! Ние сме дошли за преговори, а преговорите често пъти напомнят търг — примирително се намеси Матини.

— А ние не сме свикнали да търгуваме с хората. И с такива майстори на търговията с човешкия живот като вас сигурно ще загубим — гласът на човека с белега звучеше насмешливо, на устните му играеше презрителна усмивка. — Нашето условие е едно: ние ще дадем на вас вашите, а вие на нас — нашите.

— Но ние имаме повече от петдесет заложници.

— Петдесет и четири — уточни партизанинът.

— А вие имате само единадесет — напомни Хенрих.

— Единадесет! От къде на къде? Ние имаме само трима.

— Хайде да ги преброим — предложи Хенрих. — При вас се намират граф Алберто Рамони...

— Да!

— Полковник Функ...

— Когото отдавна трябваше да обесим!

— Офицерът Щенгел...

— Барон Щенгел — поправи го партизанинът с белега.

— И осем души от личната охрана на графа.

— Вие и тези ли искате да получите? Няма да стане! Та това са наши италианци, а с тях ние си имаме особени сметки. Като хора религиозни и богопокорни ние не можем да допуснем дяволите така дълго да тъгуват по тях на онзи свят. И така, става дума само за трима. Но за какви! Граф, барон, полковник! А вие какво можете да ни предложите? Прости работници и селяни, дребни занаятчии. Нима не ще е обидно за графа, като научи, че вие сте го разменили за един работник? Та той никога няма да ви прости това! Само за него вие трябва да дадете тридесет, ако не и повече, човека! Ами баронът е също от знатен род! Вярно, по-евтин от графа, но струва двадесет души. А полковникът ще мине всичко само за четирима! Дори обидно е за такъв известен полковник като Функ! Той така храбро воюва с мирните, в нищо непровинили се хора! Впрочем, както при всяка търговия и ние ще направим отстъпка. Къде ли не сме губили! Но... — усмивката изчезна от устата на партизанина, а гласът му стана суров,

страшен — ако вие закачите само един човек от вашите зложници или не се съгласите на нашите условия, да знаете, че вашите графове и барони ще висят надолу с главата!

— Условието, предявени от вас, ние нямаме право да приемем, преди да ги съгласуваме с нашето командуване. Но ако командуването ги приеме, какъв ще бъде редът за размяната на зложниците?

— Следният: утре сутринта вие ще докарате с кола вашите зложници дотук. Защо да се изморяват хората и да се катерят по планината? Колите ще оставите на километър отук. Не трябва да има каквато и да е охрана. Хората ще доведете до водопада. За тях това ще бъде, както казват французите, сутрешната разходка. Ние ще доставим вашите също тук. Това е всичко! Но предупреждавам, ако вие задържите или осакатите, макар и един зложник, същото ще направим и ние с вашите. А сега съгласувайте се с началството си.

— Ще дадем, отговор утре сутринта — каза Хенрих и като отдаде чест, тръгна последван от Матини.

Като седнаха в колата, парламентъорите се разсмяха.

— Ех, че разумен, дявол да го вземе! — възторжено възкликна Хенрих.

— Но този, веждестия, прави много неприятно впечатление.

Генерал Еверс, представителят на командуването и Милер с голямо нетърпение чакаха завръщането на Голдринг и Матини. Когато те се върнаха в щаба на дивизията здрави и невредими, всички въздъхнаха с облекчение.

— Докладвайте, бароне! — бързаше генералът.

Хенрих разказа за срещата с партизанските парламентъори и за условията, които те поставиха.

— Налага се да се приемат! — въздъхна генералът.

— А те не казаха ли своите имена? — заинтересува се Милер.

— Това са вече дреболии, които не се отнасят до работата — прекъсна го генералът и отново се обърна към Хенрих и Матини. — Много ви моля утре да завършите работата, която така удачно започнахте.

— Господин генерал, аз имам една молба — обърна се Милер към Еверс. — Както се изясни, между зложниците, взети в Пармо, има човек, който е взел участие и пускането на позивите. Чрез него ние бихме могли да научим и за печатницата. Аз много бих ви молил да

оставите този заложник. Може да се позовем на това, че е болен, и да обещаем да го изпратим по-късно.

Милер приличаше на пес, от устата на когото измъкват лакомо парче.

— Може да опитаме, но тогава работата по обмяната на заложниците нека да довърши господин Милер. Аз лично не мога да поема такава отговорност, защото съм убеден, че гарибалдейците ще постъпят така, както ни предупредиха техните парламентъори. Те ще задържат някого от пленниците и задържаният може да се окаже майор Щенгел. Те вече знаят, че е барон, могат да узнаят и за неговата длъжност.

— Не, не, не! — замахаше с ръце Еверс. — Никакъв риск! Дайте им всички заложници, всички до един! Разговорите на тази тема прекратявам. Утре вас, бароне, и вас, господин Матини, ние ще чакаме в единадесет часа заедно с майор Щенгел, граф Рамони и Функ.

На другия ден времето се развали. Ръмеше дребен есенен дъжд. Гъстите сиви облаци плаваха ниско над планините, докосвайки короните на дърветата. В такова време на човек му се иска да седи в топла стая, до камината, с хубава книга в ръка или с чаша вино. А Хенрих, Матини и Мария-Луиза на разсъмване вече пристигнаха в Пармо. Научила как са завършили преговорите с гарибалдейците, графинята дори разцелува Хенрих за радостната вест и настоя в това явно безопасно пътуване да вземат и нея. Хенрих се съгласи, но после се упрекваше за мекосърдечието си, графинята нервничеше и пречеше на всичко.

— Но защо Матини преглежда всеки заложник, та дори по списък ги проверява? — оплакваше се Мария-Луиза. — Ако не ни дочакат, гарибалдейците могат да си отидат и тогава обмяната няма да стане.

— Аз ви обещах, че старият граф днес ще вечеря, а може би и ще обядва в своя замък — успокояваше я Голдринг, макар и да знаеше, че съвсем не стария граф очакваше с такова нетърпение Мария-Луиза.

Най-после поведоха заложниците към колата. Видът им беше объркан и изплашен, впрочем, те спокойно седнаха в колата с равнодушието на хора, които са готови за най-лошото.

— Слушай, Матини — внезапно си спомни Хенрих, когато товарните коли и хорхът, предоставени днес от генерала на

разположение на парламентъорите, излязоха вън от града. — Та ние не предупредихме зложниците къде ги откарваме. Като видят, че няма охрана, те могат да се разбягат, щом като влезем в гората.

Матини заповяда на шофьора да даде сигнал. Вървящите напред товарни коли се спряха. Като затича при тях, Матини обясни на изплашените хора къде и защо ги откарват. Като че ли от едни гърди се изтръгна въздишка на облекчение, по лицата на зложниците цъфнаха радостни усмивки, някой изхлипа, друг извика: „Да живеят!“

Колите тръгнаха и се спряха чак на деветия километър. Хлъзгайки се по мекия път, нахлупили каскети и кепета на ушите, но радостни и възбудени, зложниците се проточиха в дълга верига по планинската пътека. Отпред вървеше Матини, показвайки пътя. Хенрих беше на края на шествието.

Когато изминаха завоя, стана много по-трудно да се върви и някои от зложниците започнаха да изостават. Спря се да почине и Хенрих. Изморяваше не толкова изкачването в планината, колкото хлъзгавата след дъжда пътека, по която бе трудно да се намери устойчиво място под краката. Но ето че първите зложници начело с Матини се изкачиха на платото и тези, които бяха в опашката на редицата, ускориха крачката.

Хенрих се качи на платото последен. Когато дойде до скалата, там вече правеха проверка. Гъстовеждият парламентъор партизанин поглеждаше в списъка и извикваше имената. Зложниците един след друг излизаха напред и минаваха настрана, като образуваха отделна група. Партизанинът посрещаше всекиго от тях със силно стискане на ръката и с широка усмивка.

— А къде са вашите зложници? — попита Хенрих.

— Ето ги! — партизанинът с белега посочи голямата скала. Поглеждайки зад нея, Хенрих видя графа, Щенгел и Функ. Рамони, мръсен, небръснат, лежеше на носилка. Щенгел седеше, обхванал коленете си с ръце и подпрял на тях главата си. Той не мърдаше, дори не забеляза Хенрих, само Функ веднага скочи ни крака.

— Фон Голдринг! — викна той високо и в неговите малки очи блесна радост. Щенгел също скочи от мястото си. Графът продължаваше да лежи неподвижно. Той вероятно все още не беше разбрал, че е дошло освобождението.

— Всичко в ред ли е? — попита Хенрих приближилия се партизанин с белега.

— Да, всичките петдесет и четири по списък. Излиза, че когато ви заставят, и вие можете да бъдете честни — с насмешка отговори той.

Хенрих се направи, че не е разбрал смисъла на казаното.

— И така, ние можем да вземем вече своите?

— Сега можете!

Като вдигнаха носилката с графа, Хенрих и Матини започнаха внимателно да слизат надолу. Функ се затича отстрани, стараейки се да помогне. Щенгел равнодушно се мятеше на опашката. Той все още не беше дошел на себе си от болестта и от всичко изживяно.

Когато изминаха около сто метра от скалата, зад тях се чу силно изсвирване. То се повтори един път, два пъти, три пъти и веднага вече всички бивши заложници на Функ засвиркаха, започнаха да се смеят, развикаха се.

Чак сега Щенгел окончателно се опомни. Затичал се към Хенрих, той взе от него единия край на носилката.

— Функ, застанете отпред, хванете се заедно с Матини — с началнически тон заповяда той и като се обърна към Хенрих, с неочаквана топлота в гласа каза: — Вие втори път ми спасихте живота, бароне, и аз не искам вие да рискувате своя.

Четиримата бързо донесоха носилката до колите и след двадесет минути бяха в Пармо. Тук Функ излезе, а на неговото място, между графа и Щенгел, седна Мария-Луиза.

Повече никъде не се спираха, колата се понесе към Кастел ла Фонте.

РАЗПЛАТА

Писмото, изпратено от Хенрих до мадам Тарвал, бе върнато обратно с неясния надпис „Адресатът е заминал“.

Две кратки думи, написани от равнодушна ръка. Те нищо не обясняват, а само пораждат тревога и причиняват мъка. Прерязана е още една нишка, която го свързваше с миналото. Той никога няма да има снимката на Моника, за която молеше мадам Тарвал. „Адресатът е заминал.“ Вероятно със също такъв надпис към приятелите са се връщали и писмата, изпращани до Моника, докато те са разбрали за нейната смърт. Колко страшно е това!

Хенрих скри плика в чекмеджето на масата, но двете ясно написани думи стояха пред очите му: „Адресатът е заминал.“ Моника също е „заминала“. Възможно е именно тази дума да е вписал Милер срещу нейното име. Разбира се, той не може да напише „убита“, след като е получил специални указания от Бертхолд. Каква нечовешка мъка е да се мисли всеки ден за това, всеки ден да виждаш Милер, да се поздравяваш с него, да разговаряш и винаги, винаги да чувствуваш тази нестихваща болка в сърцето! Казват, че времето лекувало раните. Не, лекува ги не времето, а работата. Той се е убедил в това. Значително по-леко му е, когато действа, когато всичките му мисли са насочени към това, колкото може по-скоро да изтръгне тайната от врага. Като се има пред вид особената сложност на задачата, Хенрих напълно разполага с времето си. Но той и сам знае, че трябва да действа бързо. Та нали от него зависи животът на стотици хиляди хора! А още толкова малко е направено! Досега успя да узнае само точния адрес на завода. Може би днешното посещение у Щенгел ще му донесе нещо ново.

Да, Щенгел най-после покани на гости при себе си старши лейтенанта. След като Хенрих го извади от реката и особено след цялата тази история с размяната на зложниците, майорът започна да се отнася с подчертано внимание и признателност към него.

Щенгел живееше в едно от най-уютните ъгълчета в града, в къщата на инженер Алфредо Леро, където заемаше две стаи.

— Колкото по-малко хора знаят за този Леро, толкова по-добре — поясни Щенгел на гостенина, когато Хенрих се позаинтересува от личността на хазаина.

— Вероятно е някаква голяма личност? Не напразно край дома му дежурят двама автоматчици.

— На мене тази личност ми е омръзнала като нахален комар през лятото! Нали аз отговарям за неговия живот с главата си. Също както и за завода! Дори са ме заселили тук като бавачка! Наистина това е донякъде удобно. Аз сега се храня у тях. Дъщерята на Леро — той е вдовец — не е лоша домакиня. Видяла как моят ординарец приготвя пъстървата, тя сама ми предложи да обядвам и да вечерям у тях.

— Почакайте, това не е ли същото семейство, което умее чудесно да приготвя рибните ястия? Вие ми обещахте да ме запознаете и да ме гостите с маринована пъстърва.

— За това трябва да се договорим с госпожица София.

— Госпожица София? А тя хубавичка ли е?

— Много ѝ се иска да се омъжи, а аз се страхувам от такива, поради това не съм я разгледал, както трябва. Впрочем, струва ми се, не е лоша. Само че много е приказлива. Пълна противоположност на баща си — той повече мълчи, освен ако не заговориш с него за ихтиологията. Това е вероятно единственото, което го интересува на този свят, освен техниката, разбира се. Тук той е в стихията си и в завода го гледат като писано яйце...

— Та кога и аз ще опитам пъстървата и ще се запозная с госпожица София? Без жени сякаш плесенясваш. Мария-Луиза не влиза в сметките, тя просто е очарована от вас, бароне, а нас, грешните, дори и не поглежда. Аз се учудвам, че така малко ви вълнува нейното внимание. Та тя е красива жена!

Щенгел се намръщи.

— Тя е италианка, а аз искам в жилите на моите дена да тече чиста арийска кръв.

— А замъкът и имуществото не ви ли привличат? Що се отнася до кръвта, нейната е също така синя, както нашата! Старинен дворянски род!

— Аз изобщо съм свързан с друга, но, честно казано, в последно време, когато събитията започнаха да се обръщат против нас, сам започнах да се колебая. Най-малкото ще имам надеждно убежище,

надежден капитал в ръцете, нали недвижимото имущество и земята винаги са ценни. Другата наистина има връзки. Но за какъв дявол са необходими те, когато всичко се руши? Вие разбирате, че аз говоря с вас откровено, и се надявам, че това ще си остане между нас.

— Вие ме обиждате с такова предупреждение, Щенгел. Има неща, които се разбират от само себе си.

След като се успокои окончателно, майорът още дълго време мъчи Хенрих, поверявайки му своите съмнения. Баронът високо ценеше собствената си персона и страхуваше да не я продаде евтино.

Като обеща на майора да дойде на обяд през следващия свободен ден, Хенрих си взе довиждане и си отиде. Студеният вятър хвърляше в лицето му мокрия сняг и Хенрих съжаляваше, че не заповяда на Курт да почака в щаба. Сега се налага да ходи до замъка пеш. А може да намине към Милер и да поиска от него кола? С такива размишления Хенрих тръгна към щаба на SS.

Излиза, че господин Леро е именно тази личност, от която трябва да се интересува преди всичко. За него държат в завода, за неговата безопасност Щенгел отговаря с главата си. Входът на къщата на Леро охраняват не есесовците на Милер, а хора от вътрешната охрана на завода, които са особено доверени. Трябва да се запозная с Леро и да го предизвикам за разговор. Само за това си струва да се прочетат всички книги по ихтиология! В библиотеката на графа сигурно има такива. Излиза, че пъстървата още не е изиграла своята роля, а как ще му бъде необходима приказната златна рибка!

Милер стана и натисна копчето на звънеца.

— Виждам, че ви попречих, но аз само за минутка: моята кола не е тук и ако може...

— Не, не, аз не ще ви пусна така бързо, велики дипломате! — запротестира Милер, подавайки кресло на Хенрих. — Ние много рядко се виждаме с вас в последно време! Вие ми изменихте отначало с Кубис, а сега с този Матини — доволен от своята острога, Милер се разсмя и изведнаж хитро примижа. — А при това аз съм ви приготвил малък сюрприз, нека това бъде моят новогодишен подарък.

— И за този сюрприз вие си спомнихте едва три седмици след настъпването на Новата година?

— Хиляда деветстотин четиридесет и четвърта година е високосна година и е прието да се празнува до двадесет и девети

февруари, иначе тя ще ни донесе нещастие.

— За пръв път чувам за такова нещо...

— И все пак има. Аз малко съм суеверен, както болшинството от хората от моята професия. Нали на нас се налага да ходим по острието на ножа. Във всеки случай с госпожа съдбата трябва да се отнасяме вежливо, за да не ни отмине със своите подаръци.

— Но какво отношение имаме тук аз и сюрпризът, който сте ми приготвили? Сложете своите подаръци в краката на богинята на съдбата.

— А аз искам да я омилостивя, като извърша едно добро дело!

— Ето че най-после ме заинтересувахте, Ханс! Добро дело и вие — някак не се съчетава.

— А услугите, които аз вече ви направих! Забравихте ли?

— Не, не съм забравил! И дори се надявам да ви се отплатя за всичко наведнаж!

— Завиден характер имате, Хенрих! Човек никога не може да разбере сериозно ли говорите или се шегувате. Понякога ми се струвате много откровен човек, безгрижен, а понякога съвсем обратното: потаен и равнодушен към всичко и към всички.

„Лошо е! Щом дори този дебелокож Милер започва да се впуска в психологически екскурзии...“

— Аз самият почвам да се вълнувам от честите смени в моето настроение. Изглежда, че съм изморен, нерви. Вие мислите, че малко ми струва тази история с размяната на зложниците? Да слушаш как тези плебеи се смеят и свиркат след тебе и да нямаш право и възможност да се отплатиш за обидата! Струва ми се, че в тази минута всички мои прадеди, всички фон голдринговци, до десето коляно включително, са се обърнали в своите гробове.

— А вие бихте ли искали да се срещнете с тези парламентъори в друга обстановка? Макар с един от тях?

— Зависи с какъв — внимателно отговори Хенрих, като се стараеше да разбере накъде клони неговият събеседник.

Милер стана и натисна копчето на звънеца.

— Седнете, моля ви се, с гръб към вратата и не поглеждайте, докато не кажа.

Хенрих чу как дойде дежурният и Милер му пошепна нещо на ухото. Дежурният изчезна, а след няколко минути се чува някакви

тежки стъпки и пресекващо дишане.

— Поставете го там. Така..., а сега излезте. Хайде, бароне, може да се поздравите с вашия стар познат!

Хенрих стремително се извърна и трябва да се признае, обърка се от изненадата: пред него стоеше партизанският парламентьор с белега на бузата. Но в какъв вид! Лицето му покрито със синини, дрехите му разкъсани и окървавени.

— Виждам, бароне, че моят сюрприз ви направи впечатление. Моля, запознайте се: парламентьорът на гарибалдейците Антонио Ментарочи — иронично го представи Милер. — Дипломатите се срещат отново. Наистина в необикновени за дипломатите условия. Но какво да се прави! Изменят се времената.

Партизанинът с белега насмешливо се усмихна.

— Да, господа, менят се времената, менят се и обстоятелствата. Препоръчвам ви добре да запомните това!

Лицето на Милер силно почервения.

— Изведи го! — извика той на дежурния.

Изведоха Антонио Ментарочи.

— Да си призная, Хенрих, аз съм разочарован. Надявах се, че тази среща ще ви развлече повече! Такъв удобен случай да разчистите сметките си, да му благодарите за всички неприятности, за неуважението.

— О, аз не обичам черната работа! И напълно се надявам на вас и Кубис! Но за сюрприза съм благодарен, дори много. Жалко, че не съм взел със себе си коняк, бихме пийнали по чашка за вашите успехи.

— Аз имам. И за такъв случай.

Милер извади от шкафа започната бутилка и наля две чаши.

— За вашия талант, Ханс! Как успяхте да заловите този Ментарочи? Не мога да си представя, просто не мога да си представя!

— Аз имам сега стотици уши и очи.

„И между тях този с мъхнатите вежди“ — помисли Хенрих.

— За такъв кратък срок така да се устрои агентурата! Тогава аз се отказвам от предишния тост и пия за вашия гений, гения на разузнавача! Знаете ли какво? Дайте да извикаме Кубис и тримата да прием за нашите по-нататъшна успехи, за...

— Сега нямам време... — намръщи се Милер. — Трябва, докато са пресни следите, да свършим разпита на този дипломат. И аз искам

да направя това сам, има някои обстоятелства, за които Кубис не знае и които ми е необходимо да изясня. Тогава ще мога хубавичко да притисна този Матини, с когото вие така непредпазливо се сдружихте.

Хенрих учудено повдигна вежди.

— Можете да говорите, каквото искате, но аз считам Матини за съвършено порядъчен човек. Каква връзка може да има между Матини и този... как се казваше? Монта... Ментарочи?

— За сега само подозрения, а Ментарочи ще ми даде доказателства. И аз в края на краищата ще науча кой е предупредил партизаните за нашите парламентъори, преди те да са напуснали Кастел ла Фонте.

— Невъзможно! Абсолютно невъзможно! Аз не съм се отделял от Матини нито една крачка...

— О, той би могъл да остави бележка, условен знак... Днес аз още не мога да ви кажа как той е направил това, но утре или в други ден... Аз съм дал специална задача на моя агент, който се намира в отряда на гарибалдейците, и той ще ми представи доказателства за това, което аз усещам интуитивно.

— Този ваш агент не ми прави впечатление на умен човек.

От изненада Милер постави чашата на масата, която вече беше допрял до устата си.

— Вие познавате моя агент? Откъде?

— Ханс, вие ме подценявате, нещо повече, вие нямате добро мнение за моите умствени способности. Само кръгъл идиот може да не забележи това, което само се натрапва на очите. Помислете сам колко е просто всичко — аз току-що съм дошел в Кастел ла Фонте и първата визитация правя на своя приятел, началника на SS служба: в неговата приемна аз случайно срещам човек с гъсти мъхнати вежди, за когото на фелдфебела е заповядано да го изведе през двора, за да не види никой. Кажете, Ханс, какви изводи бихте направили вие, ако бяхте на мое място?

— Единствен, но безспорен. Вашето място не е в армията, а при нас, в гестапо. И аз се кълна, че ще ви привлека тук! Да пием за това, Хенрих!

Милер дълго още хвали своя бъдещ колега по работа, пийейки с всеки тост нова чаша коняк запасите от който, както се разбра, не са се ограничавали с една бутилка. Милер беше така пиан, че едва можа да

заклучи касата, преди да заповяда да го откарат в къщи. В колата той заспа веднага, облегал главата си на рамото на своя „приятел“. Като го отстрани с отвращение от рамото си, Хенрих заповяда да спрат колата пред щаба.

Лютц вече спеше и трябваше дълго да чукат, докато той отвори вратите. Олюлявайки се като пиан, капитанът отново легна на кревата. Но чул за подозренията на Милер относно Матини, веднага скочи:

— Свиня! — изруга той. — Аз никога няма да простя нито на себе си, нито на тебе, че този палач и досега ходи по земята, когато мястото му е в ада. Не, ти само за момент си представи — Матини на разпит при Милер или при твоето приятелче Кубис!

— Ти винаги ме упрекуваш за дружбата ми с Милер и Кубис, а тя, както виждаш, трябва — тихо произнесе Хенрих.

Лютц отново се изтегна на кревата, поставил ръце под главата си, мислейки за нещо напрегнато. Хенрих взе телефона и заповяда на Курт да дойде за него.

— Остани да нощуваш — предложи Лютц.

— Не, утре трябва да отида при Функ на обяд и е необходимо да се преоблека. Той така ми е омръзнал, че съм принуден да приема неговата покана. Може би и ти ще дойдеш?

— При Функ? Какво пък! — мислейки съвсем за друго, разсеяно отговори Карл. — Утре е неделя, можем да отидем. — Неочаквано лицето му се оживи. — Така, казваш, при Функ? А знаеш ли какво, хайде да поканим и Милер! Само че не вземай Курт, сам ще шофираш колата!

— Тъй вярно, да поканим Милер и да оставя Курт. — Хенрих съсредоточено погледна в очите приятеля си.

На сутринта телефонният звън разбуди рано Хенрих.

— Стига си спал. Времето е прекрасно, от вчерашния сняг не е останала и следа. Ние ей сега ще ви дойдем на гости, а след това ще отидем с вас... Знаете ли къде? — чу се веселият глас на Милер.

— Кой тези — ние?

— Аз и бившият „годеник“, когото сега наричат „чудак“.

В дванадесет часа, предварително закусили у Хенрих, тримата се упътиха за Пармо.

— Днес освободих ординареца си и се налага сам да изпълнявам задълженията на шофьора — като че ли между другото подхвърли

Хенрих, когато сядаха в колата.

— Когато вие се изморите, аз с удоволствие ще ви сменя — отзова се Милер и едва забележимо намигна на Хенрих, прибавяйки многозначително: — Нали знаете, че прекрасно управлявам кола и в моите ръце тя винаги се подчинява на волята ми!

Хенрих се престори, че не е разбрал намека.

— И все пак вие трябва да ми отдадете необходимото като началник на SS служба — хвалейки се, каза Милер, когато колата излезе от градчето и се понесе по бетонираното шосе към Пармо. — Сега може напълно спокойно да се пътува по пътищата, без да се страхува човек от нападенията на гарибалдейците.

— А убийството на мотоциклетиста вчера? — напомни Лютц.

— А колата, която вчера бе разрушена от мина? — прибави Хенрих.

— Вие забравяте, че всички тези случаи станаха през нощта. През деня партизаните вече не рискуват да се появяват по пътищата. А съвсем не беше така просто да се постигне това. Уверявам ви! Но затова пък сега знам как живее всеки ден този или онзи партизански отряд. О, някога в своите мемоари аз ще разкажа интересни неща!

— Вие се каните да напишете мемоари? — учуди се Лютц.

— Непременно! Разбира се, за всичко не може да се разкаже, налага се някои неща да се показват в замъглена форма..., отчитайки вкуса на читателите. Те плачат, когато в книжките се пролива кръв — това гъделичка нервите им, — и същевременно искат всичко да им се поднася с ей такъв, разбирате ли, сладникав сос от порядъчност и добродетели. Ако аз бих писал само за разузнавачите, разбира се, не бих правил такива отклонения, помнейки думите на фюрера, отправени към войниците.

— Какви думи именно? — сви вежди Лютц.

— О, аз мога да ги цитирам наизуст! „Войници! Аз ви освобождавам от химерата, която простодушните хора наричат съвест...“ Нима е казано лошо?

— Силно е казано! — усмихна се Хенрих.

Функ, предупреден по телефона, чакаше гостите. Той вече няколко пъти канеше Голдринг ту на обяд, ту на вечеря, но Хенрих под различни предлози отклоняваше тази чест. Полковник Функ беше за него малко интересна личност. Той и днес не би отишел, ако не бе

научил, че Милер знае за телефонирането от страна на гарибалдейците в щаба на полка относно срещата с парламентъорите. Интересно бе да се изясни кой именно бе информирал за това началника на SS служба.

Отначало обядът имаше леко официален характер. Дигнал първия тост за своя освободител, както полковникът нарече Хенрих, Функ сдържано пожела успех на Милер и Лютц. Присъстващите бяха по-младши по чин и Функ, макар и да се държеше приветливо, всячески подчертаваше тази разлика. Но заедно със сменяването на ястията и с изпразването на бутилките беседата ставаше по-оживена и по-непринудена. С всяка чаша лицата на полковника и Милер все повече почервенияха, а Лютц, обратно, бледнееше. Опиването сега никак не му действуваше. Само погледът му ставаше по-напрегнат и зъл.

— Господа! — напълнил чашата си, той стана. — Аз предлагам да прием за този, който също така взе участие в освобождаването на полковник Функ, за моя приятел и чудесен човек доктор Матини!

Милер, макар и да беше пиян, демонстративно постави чашата.

— Вие, господин Милер, не искате да пиете за моя втори освободител, който, за съжаление, сега не е между нас? — учуди се Функ.

— Аз се надявам, господин полковник, че вие се досещате защо именно.

— А, така ли?! Тогава и аз няма да пия! — съгласи се Функ и постави чашата.

— Тогава аз ще пия сам! — Лютц наведнаж изпи чашата. — Обичам честните хора, които и да са те!

Тостът на Лютц поохлади компанията. Но Функ намери тема, която заинтересува всички. Той предложи да пият за успехите на Източния фронт. Разговорът отново стана общ, чашите бързо се изпразваха. Само Хенрих, както винаги, не пиеше, а само докосваше чашата с устата си.

— Ой, стъмва се вече! — учудено възкликна Милер, като погледна към прозореца.

— Вие ще нощувате при мене. Късно е вече! — проговори Функ, сякаш заповядваше.

— Не мога. Утре на разсъмване ние с Голдринг трябва да бъдем при генерала — категорично възрази Лютц.

— Вие, Милер, останете у полковника, той утре ще ви откара — предложи Хенрих.

Лютц го погледна учудено, но като почувствува, че го побутнаха под масата, също предложи:

— Наистина, защо да не останете?

— Не! Заедно сме дошли, заедно ще си отидем. Сега е безопасно!

Както и да уговаряха Милер да остане, той не се съгласи.

В шест часа излязоха от Пармо. Милер искаше да седне зад кормилото, но Хенрих го застави да се отмести от шофьорското място и сам хвана волана.

Щом колата излезе на извиващата се тясна пътечка, сред планините, близо до малкото планинско селце Андатре, отляво се чу изстрел, след него на дълги редове заговориха автоматите. Планинското ехо усилваше звуците. Като че ли започваше истинска канонада. Хенрих спря колата.

— Какво правите? Веднага се връщайте назад! — изписка Милер и се опита да се хване за кормилото.

Лютц злобно и презрително подхвърли:

— Не бързайте, господин Милер, възможно е да стрелят именно зад нас.

— Тогава напред! — започна да пищи Милер.

Без да му отговарят, Хенрих и Лютц излязоха от колата. Стрелбата се приближаваше, но слухът на офицерите долови, че не обстрелват шосето. С автомат в ръка Милер също така изскочи от колата и веднага скочи в канавката, вглеждайки се напрегнато в планината.

— Струва ми се, господни Милер, че не се чувствувате много удобно? — с насмешка попита Лютц, и също скочи в канавката. Хенрих видя как той се наведе й насила издърпа автомата от ръцете на началника на гестапо.

— Какво правите? — изплашено извика Милер и стана.

— Спокойно! — вече със заплаха в гласа заповяда Лютц. — Войнишкото оръжие не обича да попада в ръцете на страхлив палач. То по-добре стои в честната и смела ръка.

— Какви са тия шеги, господин Лютц? — гласът на Милер звучеше изплашено, но в него се долавяха обикновените за началника

на SS служба надменни нотки. — Ние с вас не сме чак такива близки приятели, за да си позволявате такива шеги!

— Шеги? Вие смятате това за шега?

— Хенрих! Той е полудял! Вземете от него оръжието! — Милер се дръпна назад и се олюля. Лютц пристъпи след него.

— Полудял ли? Да, човек наистина би могъл да полудее, гледайки как вие стреляте в корема на бременна жена! Щях да полудея, когато научих как сте се разправили с Моника! А сега се мъчите да хванете Матини?

— Голдринг, защо стоите? Та той ще ме рани! Аз ще се оплача! Аз ще напиша на Бертхолд!

Хенрих бързо отиде към Милер и отстрани Лютц.

— И автомата! Вземете авто...

Краят на думата заседна в гърлото на Милер, очите му се разшириха, натъкнали се на суровия, остър като нож поглед на Голдринг.

— А сега изслушайте мене, Милер! Аз съм от тези простодушни хора, които вярват в такава химера като съвестта. За щастие, ние сме много, значително повече, отколкото подобните на вас! И ние ви съдим със своята съвест! За мъките на стотиците невинни хора! За смъртта на Моника! В името на спасяването на онези, които вие утре може да умъртвите!

Без да сваля от Хенрих очи, в които бе замръзнал ужасът, Милер откопча кобура и трескаво хвана парабелума за дръжката. Но не успя да го извади. Чу се изстрел от пистолет и гестаповецът падна, пронизан още и от автоматен ред.

— Той трябваше да получи от мене — подхвърли Лютц и като обърна автомата, изпрали едни дълъг ред в колата.

Хенрих взе ракетния пистолет.

— Почакай! — спря го Лютц. Като намокри с вода от манерката носната си кърпичка, той я тури на дулото на парабелума и преди Хенрих да продума, стреля в лявата си ръка над лакътя.

— Какво направи, луд ли си! — хвърли се към него Хенрих.

— Нищо особено, раната ще зарасне след седмица, а това ще ми даде възможност да си почина, да докажа, че ние сме водили бой, и дори да получа медал за раняването. А сега — ракетите!

Залягайки заедно с Лютц в канавката, Хенрих изпрати във въздуха една след друга няколко червени ракети.

Скоро от Пармо пристигнаха два транспортъора с автоматчици начело с полковник Функ.

— Боже мой! Какво страшно нещастие! Незабавно в болницата! Може би все още ще може да се спаси! — крещеше Функ, като тичаше назад-напред из канавката.

След минута двата транспортъора — единият от тях влачеше на буксир леката кола — вече летяха към Кастел ла Фонте.

— Моята помощ е излишна — каза Матини на Кубис, който без особено съжаление гледаше трупа на своя шеф: — Аутопсия да правим ли?

— Мисля, че и така е ясно!... Господин Лютц, какво ви е?

— Дреболия! Малко ми закачи ръката и... — капитанът се олюля.

— Но защо мълчиш! — укоряващо каза Матини и обхвана Лютц за плещите. Той, усмихвайки се смутено, са изправи.

— Уверявам те, чувствавам се превъзходно, малка слабост, това е всичко.

Въпреки протестите на Лютц Матини го заведе в операционната, внимателно го прегледа и превърза раната.

— Действително нямаше нищо опасно. Но е необходима почивка. Налага се, приятелю мой, да се заселиш при мене в болницата.

— Боже, опази! Тогава аз наистина ще се разболея. По-добре тогава да си полежа в къщи. Надявам се, че ти ще ме навестяваш?

— Необходими са ти грижи и аз ще те взема при мене — от името на всички реши Хенрих. — Ти нали не възразяваш, Матини?

— Налага се да се съглася. Тогава веднага на път. Карл има нужда от почивка.

— Аз ще доложя в щаба на командуването и също ще дойда при вас! — викна Кубис от прага.

Тримата приятели се спогледаха и се разбраха един друг без думи.

— Нищо! — успокои ги Хенрих. — Ще му дам няколко десетки марки и вятърът ще го издуха оттам...

За да избягнат среща с Мария-Луиза, те се приближиха към замъка откъм задния вход. Но Хенрих бе забравил ключа и се наложи да вдигнат шум, да чукаат дълго.

Най-после малко смутеният Курт отвори вратата. В дълбочината на коридора се мярна женска рокля. Досетил се в какво се състои работата, Хенрих забеляза невинно:

— О, струва ми се, ние със своето чукане сме разбудили и графинята.

— Това не е графинята, това е Лидия..., слугинята — поправи се Курт и се изчерви.

Вечеряха в спалнята, като приближиха масата до кревата, на който лежеше Лютц. След превръзката той се чувствуваше много добре и категорично започна да протестира, когато Хенрих и Матини, след като вечеряха, поискаха да отидат в друга стая, за да не му пречат да спи.

— Просто това ще бъде престъпление от ваша страна! На душата ми сега е така, сякаш съм изкупил голям грях... А в такива минути ти се иска да бъдеш между приятелите си. Можете да мълчите, да говорите, да четете, но само не ме оставяйте сам. Просто ми е приятно да ви гледам двамата!

На мястото, където преди беше картината, която така много развълнува Хенрих, сега висеше голяма карта на Европа, ошарена с флагчета, които очертаваха линията на фронтовете. Хенрих и Матини бяха отишли при нея и със сгъваем метър измерваха разстоянието от Сталинград до Сарн. Неотдавна върховното командване беше съобщило, че се наложило да се изостави този град.

— Какво мерите там? — заинтересува се Лютц.

— Почакай! — Хенрих отиде при масата и започна да изчислява нещо. — За да измине разстоянието от Сарн до Волга, на нашата армия беше необходима една година и половина. За да отстъпи от Сталинград до Сарн — по-малко от година. И така, ние съкращаваме линията на фронта много по-бързо, отколкото в началото на войната я разширявахме.

— Ти искаш да кажеш, Хенрих, че ние бягаме по-бързо отколкото...

— Фу, каква терминология! Не бягаме, а съкращаваме линията на фронта — поправи го иронично Хенрих, — съкращаваме, за

бъдещото настъпление.

— И ти, Хенрих, вярваш ли, че такава ще има някога?

— Знаеш ли, Карл, има неща, за които аз просто се старая да не мисля. Много е опасно да се задълбочавам в тях.

— А аз не искам да си крия главата в пясъка, както правят щраусите. Не вярвам нито във възможността за ново настъпление, нито в чудодейната сила на новото оръжие. Ние сме загубили войната! Това е факт, с който рано или късно ще трябва да се примирим.

— Какво би казал за такива разговори покойният Милер? — като се усмихна, забеляза Матини.

— Ой, как пък забравих за това? Ти знаеш ли, Матини, кого срещнах вчера в кабинета на Милер? Бившият гарибалдейски парламентър, този, който имаше белег на лицето. На разпит...

— Антонио Ментарочи?

— Ти дори знаеш името на фамилията му?

— Той служеше в същата болница, където аз работех преди. Изключително умен и сърдечен човек. Аз не казах за това на никого, за да не произнасям на глас неговото име. Той, бедният, е въвн от закона.

— И много добре си направил, че не си казал. Това би увеличило само още повече подозренията.

— Подозренията? Има ли нещо конкретно?

Хенрих разказа същността на разговора си с Милер.

— Така си и мислех, че подозрението ще падне върху мене. — Матини скочи и се заразхожда из стаята. На неговото нервно лице последователно се отразяваха всички чувства: безпокойство, колебание и решителност. — Ето какво, приятели — каза той, като се спря срещу кревата на Лютц. — Не искам да скривам пред вас: ако аз бих могъл, бих предупредил партизаните! И въпреки това в дадения случай не съм направил това! Пред вас няма какво да се оправдавам и надявам се, вие ще повярвате на думите ми. Но сега ме интересува не толкова моята особа, колкото този Ментарочи... Как мислите вие...

Някой почука на вратата и Матини не довърши фразата. На прага се появи слугинята на графинята.

— Господин старши лейтенант, графинята помоли да отидете при нея, колкото и късно да се освободите!

— Предайте на вашата госпожа, Лидия, че аз непременно ще отида — отговори Хенрих, като се вгледа внимателно в лицето на

девойката.

Може би поради това, че Хенрих за пръв път я нарече по име, а може би по някои други причини, но слугинята се смути.

— Добре — отговори тя и тихо излезе.

— Та ето, аз бих искал да зная — бе започнал Матини, но отново го прекъснаха.

Този път вратата се разтвори широко без почукване и на прага израсна фигурата на Кубис.

— Където двама или трима са се събрали в мое име, там и аз съм между тях — с цитат от евангелието поздравя Кубис.

— Сядайте, Кубис — покани го Хенрих, — ние наистина вече вечеряхме, но малко вино оставихме нарочно за вас.

— Този киселчок?

— Друго не е имало и няма да има. Паул, не забравяйте, че ние сме до леглото на ранен.

— И бог, виждайки тайното, ще ни покаже явното! — отново цитира Кубис, скръстил молитвено ръце.

— Днес Кубис е настроен молитвено — усмихна се Лютц.

— Аз днес си мислех: дали няма да стане нужда отново да сменявам дрехите? Някога смених расото с мундир, а сега може би ще трябва да направя обратното. Но всичко това се отнася до бъдещето, а аз съм човек на днешния ден. И той не ми предвещава нищо хубаво.

— Пак някакви неприятности ли? — заинтересува се Хенрих.

— Най-големите — отнеха ми перспективите! Известих на началството за смъртта на раба божи Йохан, а на мене ми заповядват: изпълнявайте неговите задължения, докато изпратим нов началник. И така, моето придвижване по служебната стълбичка, а следователно и увеличаването на банкнотите, които е така приятно да шумят в ръцете, се отдалечава за неопределен срок. И аз отново ще бъда на издръжка при добрия, щедър барон фон Голдринг, който ще колекционира моите разписки.

И след всичко това вие ми предлагате кисело вино! Дори и на вас не ви стига, за да започнете разговор за медицината и изобщо за тленността на всичко живо! Впрочем, и господин Матини е тук.

— Преди вашето идване ние беседвахме именно за медицината. Матини ни разказа за един много интересен опит. Като хирург той е просто във възторг и би мечтал да повтори опита.

Матини учудено гледаше Хенрих, лицето му бавно почервения, веждите му застрашително се свиха над носа.

— Моля ви, покорно ви моля! Не ми разказвайте тази мерзост. Тя ще ми развали апетита преди вечерята.

— А пък аз мислех, че се интересувате от науката! Вие сам някога настоявахте, щото Матини.

— Барон фон Голдринг, за мен това е така неочаквано... Аз просто не намирам думи... — Матини спря да диша.

Лютц вероятно започна да се досеща за нещо и многозначително погледна доктора. Той омекна веднага.

— Зная, че вие не ще се осмелите да помолите Кубис, поради което аз правя това вместо вас: на Матини е необходим човек, над когото той би могъл да проведе своя опит. Но тъй като той е опасен, необходим...

— Досещам се, досещам се. Да, моля ви се! При нас има такива зайци, колкото искаш. Аз с желание ще ви дам първия, който ми попадне, и дори ще ви бъда благодарен за услугата. Нашият комендант на SS се е напил до смърт и не може да изпълнява своите функции. Вземете дори още сега!

— Виждате ли, Матини, как всичко се нареди добре? — обърна се Хенрих към доктора. — От вас ще бъде комисионната! Съгласен съм да се примиря с това, че вие ще ми разрешите да присъствувам при...

— Извинете, Хенрих, че аз ще ви прекъсна. Но вечер, при това, в свободен ден, аз не съм привикнал така напразно да си пиля времето! Душата на моя покоен шеф протестира против такъв сух помен и аз съм принуден, бароне...

— Колко? — лаконично попита Хенрих.

— За упокой на Милер, мисля, не по-малко от петдесет марки.

Получил необходимата сума, Кубис излезе. Хенрих го изпрати до входната врата, което никога не бе правил и с което още повече учуди своите гости.

— Да, за всичко се договорихме — доложи той, като се върна в спалнята.

— Аз все пак не разбирам... — започна развълнувано Матини.

— А да се разбере е много просто! Ако трима порядъчни хора научат, че четвъртият е застрашен от смъртна опасност...

— Ти имаш пред вид Антонио Ментарочи?

— Най-после се досети! А пък аз помислих, че ще ме изгориш със страшния си поглед. Или може би... — Хенрих въпросително погледна Матини.

— Аз мислех, че ти имаш по-добро мнение за мене! — обиди се докторът.

— Но как да се организира технически тази работа? — запита Лютц.

— Имаме на разположение цяла нощ, за да обсъдим всичко. А сега, извинете ме, аз трябва да отида при Мария-Луиза.

Графинята отдавна чакаше Голдринг и го посрещна с упреци:

— Това просто не е вежливо, бароне, да ме карате така дълго да чакам. Аз умирам от любопитство! Нима е истина, че Милер е убит, а господин Лютц ранен?

Хенрих накратко ѝ разказа как партизаните са ги обстреляли.

— О, сега особено много ценя това, което вие направихте за чичо и за барон Щенгел. Тези зверове биха могли да убият и тях!

— Винаги съм на услугите ви, графиньо. Нали обещах да бъда ваш рицар.

— И много лошо изпълнявате задълженията си! Аз ви виждам един път в седмицата, и то само в случаите, когато сама ви поканя. Слушайте, вие изобщо мъж ли сте?

— Струва ми се...

— А на мене не! Да живееш под един покрив с млада жена и да бъдеш напълно равнодушен към нея! Поне пред хората да бяхте ме поухажвали... За наказание утре сутринта или следобед вие ще ме придружавате при разходката. Аз отдавна не съм ходила на езда.

— Аз нямам кон.

— Ще вземете от моята конюшня. И изобщо решила съм да направя от вас истински кавалер. Някога дамата на вашето сърце ще ми благодари за това!

— А какво ще каже по този повод барон Щенгел?

— Той ще разбере, че досега е ловил гарвани!

— И така, аз трябва да играя при вас ролята...

— Ролята зависи от актьора... — графинята многозначително погледна Хенрих, — от това, доколко той ще съумее да въодушеви своя партньор.

— Такава игра може да заведе и двама ни твърде далеч.

— Вие страхувате ли се от това?

— Аз разбирам какво ни заплашва. За себе си и своята годеница.

Хенрих прекара при графинята дълго. Когато се върна, Лютц и Матини сладко спяха.

— Постели ми в кабинета — заповяда Хенрих на Курт. Той пригответи леглото, но не излизаше, пристъпвайки от крак на крак на прага.

— Аз искам да ви попитам, господин старши лейтенант... — започна той страхливо и замълча.

— Досещам се за какво. Работата се отнася до Лидия? Отгатнах ли?

Курт силно се изчерви.

— Аз исках да попитам може ли немски войник да се ожени за италианска девойка...

— Ако те и двамата се запасят с търпение, за да дочакат края на войната. А какво ще стане с твоята годеница, Курт?

— Марта, господин старши лейтенант, тя е някак си... О, не, да не помислите нещо лошо! Тя е добра девойка..., честна. Но... Аз видях съвсем други девойки, които мечтаят за нещо повече, освен за собственото си гнезденце... Ние с Марта няма да бъдем щастливи, господин старши лейтенант! Лидия — тя е съвсем друга, тя... — Курт окончателно се смути и замълча. — Извинете, господин старши лейтенант, време е да спите. Аз ще отивам.

Когато Курт отвори вратата, Хенрих го спря.

— Впрочем, Курт, аз все забравям да те питам: ти предаде ли на графинята бележката, помниш ли, тази, която аз ти дадох, когато пътувахме до Пармо за преговори с партизаните?

— Графинята още спеше и я предадох на слугинята. Аз ви казах за това, господин старши лейтенант.

— Аха, да, сега си спомням... Ти наистина ми каза нещо такова. Хайде, лека нощ, Курт. Нека да ти се присъни твоята Лидия, тя, струва ми се, е славна девойка.

Останал сам, Хенрих дълго още не заспа, обмисляше новата обстановка в замъка и в Кастел ла Фонте след днешните събития.

КУБИС СЕ ГРИЖИ ЗА БЪДЕЩЕТО

Писмото на Хенрих за смъртта на Милер дълбоко развълнува Бертхолд. Наличността в Кастел ла Фонте на опитен и предан човек беше добра за генерала: първо, от чисто служебна гледна точка и, второ, Милер защитаваше лично неговите интереси. Внезапната смърт на началника на SS служба в малкото италианско градче, колкото и да е странно това, можеше да обърка всички планове на Бертхолд, да обърка всичките карти в голямата игра.

А Бертхолд бе започнал голяма игра. В нея Милер трябваше да играе не съвсем последна роля. Не поради таланта му! Не! Бертхолд не надценяваше неговите способности, макар и да ценеше неговия опит. Просто съдбата свърза Милер с генерал Еверс, а в последно време от личността на генерал Еверс особено много се интересуваше Бертхолд.

И не поради това, че Бертхолд си беше спомнил за своите стари приятелски връзки с генерала. Напротив, той се стараеше всячески да ги заличи и в писмата си до Хенрих повече не предаваше привет на стария си приятел. Затова пък в писмата до Милер, които имаха полуслужебен характер, името на генерала се споменаваха все по-често и в такъв смисъл, който много би развълнувал и генерала, и Гундер, и Денус, ако те биха научили за това. В щабквартирата на Химлер отдавна се безпокояха от нездравите настроения, които бяха възникнали в средата на висшето командване на немската армия. Редицата стратегически неуспехи на Източния фронт силно подкопа доверието към хитлеристкото командване. И ако по-рано всяко разпореждане на фюрера се възприемаше като нещо гениално, сега на военните съвети все по-често почнаха да се дочуват критични гласове под формата на съвети или въпроси, а често пъти и направо се изказваше лично мнение. Генералите се стараеха да внасят свои поправки в действията на командването и на самия фюрер.

Ако подобно нещо ставаше на военните съвети, можеше да си представим за какво беседваха старите генерали помежду си, когато бяха сами.

И може би не само говореха. Гестапо разполагаше с материали, които свидетелствуваха за това, че сред командирите на големите съединения може би вече е възникнала опозиция.

Подозрителни изглеждаха тесните връзки между някои генерали от старата школа, които досега не бяха свързани нито с родствени отношения, нито с дружба. Оживената преписка, куриерите, които те изпращаха един до друг, не можеха да не възбудят тревога, макар че гестапо не разполагаше с преки улики за предателство или заговор. В писмата се съдържаша нотка на недоволство, но те бяха крайно предпазливи, обикновено в тях ставаше дума за времето, за здравето, за далечни и близки познати. Само когато се съпоставяха копията на тези кореспонденции — а те все повече се събираха в гестапо, — можеше да се забележат едва уловими намеци за събития и имена.

Интуицията на стар разузнавач подсказваше на Бертхолд, че това не е без причина. Но повече доказателства той нямаше. Необходима беше нишка, една тънка нишчица, за която той би могъл да се улови!

Такава нишка за него стана Еверс.

Неговото име твърде често се споменаваше в тази подозрителна преписка. Като поръча на Милер внимателно да наблюдава генерала и да съобщава за всяка негова стъпка, Бертхолд се надяваше чрез съпоставяне, логически изводи, а може би, по-късно и с явни доказателства да установи съществуването на заговор против фюрера. И ето, този блестящ план беше застрашен, в Кастел ла Фонте нямаше вече доверено лице.

Бертхолд възлагаше големи надежди на Милер не само във връзка с разкриването на този заговор, но по особени лични причини.

Като се върна миналата година от обиколката си във Франция и пристъпи към разглеждането на кореспонденцията, натрупана през време на неговото отсъствие, Бертхолд се натъкна на документи, които много го разтревожиха. Сред куп снимки, изпратени от агентите, които следяха генерал-полковник Гундер, той видя две снимки на Хенрих, направени през време на посещенията на Голдринг при генерала. Разбира се, никакви лични отношения между Хенрих и Гундер не могат да съществуват. Той е бил пратеник на генерал Еверс и сам не е разбирал в каква беда може да попадне. Но това създаваше заплахата за бъдещия мъж на Лора. Поради своята неосведоменост той, без да иска, може сериозно да се компрометира.

Именно за това беше необходим същият този Милер. След убийството на Моника Тарвал, което незабелязано за всички организира началникът на SS служба, Бертхолд му написа частно писмо, в което го молеше внимателно да наблюдава Хенрих да не би той случайно да попадне в някакво неблагоприятно положение и с това да опетни името си. И Милер старателно изпълняваше поръчението, което бе много важно за Бертхолд.

Колкото по-лошо ставаше положението на фронта, толкова повече Бертхолд се убеждаваше, че самото провидение му беше изпратило Голдринг.

Пресмятайки капитала, който се оказа у него след ликвидирането на хлебния завод, фермата и още някои имоти, той винаги прибавяше и двата милиона на Хенрих. Защото само те осигуряваха на Бертхолд спокойна старост в кръга на семейството на бреговете на някое швейцарско езеро.

А мечтите за спокойна старост ставаха все повече и повече съблазнителни. „Когато дяволът остарява, той става калугер“ — казва народната пословица. С Бертхолд ставаше нещо подобно. Може би под влиянието на писмата на госпожа Елза. Тя и досега живееше с Лора в Швейцария и не можеше да се нарадва на своята дъщеря — така неузнаваемо се измени характерът на Лора след официалния годеж. Девойката всецяло беше погълната от мисли за съпругеския живот. С голямо вълнение госпожа Елза пишеше, че Лорхен тайничко от нея готви дори детски ризички за своите бъдещи дечица. И Бертхолд, който с едно драсване на перото изпращаше в крематориума на Освиенцим стотици хиляди хора, в това число и деца, едва ли не се разчувствува до сълзи, като си представи, че е с внук или с внучка на ръце.

Смъртта на Милер разтревожи Бертхолд именно поради това, че той загуби човека, който беше способен да му съдействува за осъществяването на тези планове.

Сега Бертхолд не можеше вече да дава на началника на SS служба в Кастел ла Фонте тези полупоръчения, полузаповеди, които изпращаше на Милер. Той не правеше разлика кое е заповед на началника, кое е поръчение от семейно естество.

Кой да замести покойния началник на SS служба? Назначаването на този пост зависеше от началника на SS служба в щаба на северната

група войски в Италия.

Но Бертхолд беше заинтересован в Кастел ла Фонте да бъде назначен човек, с когото би могъл да установи личен контакт.

За Хенрих е необходимо око. Наистина той е официален годеник на неговата дъщеря, проверен човек, добре възпитан. Но той е само на двадесет и три години. Днес на Хенрих се харесва Лорхен, утре той ще залюби друга. Още не е известно как ще свърши неговото престояване в замъка на младата вдовица Мария-Луиза, особено ако се има пред вид характеристиката, дадена от Милер за графинята. Пък и малко ли глупости може да направи човек на двадесет и три години! Най-после Еверс е започнал да дава на Хенрих твърде много рисковани поръчения. Нима не е могъл да изпрати при партизаните друг парламентъор? Една необмислена дума и всичко би могло да свърши трагично. И тогава прощавайте, два милиона в Швейцария, при това преведени в долари, прощавай, спокойна старост!

Не, в никакъв случай това не бива да се допусне! Трябва да не жали време и енергия и да осигури собствените си интереси! Още повече че служебното му положение позволява лесно да постигне това.

Но кого да назначи вместо Милер?

Бертхолд дълго прехвърля в паметта си познатите му офицери от гестапо. Кандидатурата на Кубис той отхвърли веднага. Той е опитен офицер, но към служебните си задължения се отнася със същия цинизъм, както и към всичко в живота.

Той явно не е годен за сериозна самостоятелна работа. Необходим е друг... Но кой? Кандидатурите отпадаха една след друга. Боже, колко много хора погълнаха вече войната и този Източен фронт! По-рано не се налагаше така дълго да се търси... Какво пък, ако назначи майор Лемке? След убийството на Гартнер в Бонвил Лемке и Хенрих бяха се запознали и бяха останали доволни един от друг. Лемке даде отлична характеристика на фон Голдринг, а Хенрих писа, че заместникът на Гартнер му е направил приятно впечатление. Двамата не се отнасят лошо един към друг. За новия началник на SS служба не ще бъде необходимо да губи време за запознаване с Хенрих. Лемке е стар работник от контраразузнаването, солиден човек, изпитан. Само че дали ще се съгласи да замине от Бонвил? Разбира се, да бъде там началник на гестапо е много по-почетно, отколкото началник на SS служба в дивизията. Ще се наложи да се уговаря, като се основава на

особено важната задача например да наблюдава Еверс..., да се измисли и още нещо.

А и партизанското движение в Бонвил въпреки всички взети мерки продължава да се разширява и това така бе изтощило силите и нервите на майора, че той би бил съгласен да замине където и да е, но само да смени тази обстановка. За енергичния Бертхолд не представляваше особен труд да издействува назначаването на Лемке на мястото на покойния Милер. Не беше изминала и седмица от смъртта на Милер, когато в неговия бивш кабинет се появи високата слаба фигура на майор Лемке.

Пристигането на новия началник порази неприятно Кубис. Той се надяваше, че висшето началство в края на краищата ще преразгледа своето решение, ще го повиши не само в чин, но и в длъжност. Та той работеше в разузнаването от самото начало на войната и имаше право на самостоятелна работа.

И ето.

— Кажете ми, бароне, това справедливо ли е? — оплакваше се Кубис на Хенрих.

За пръв път, откакто се познаваха, Хенрих виждаше Кубис в такова угнетено, дори сериозно настроение. Той не се шегуваше както обикновено, не подсвиркваше игриви мелодии, а седнал в дълбокото кресло, с раздражение се оплакваше от щаба на северната група, от съдбата, от самия Лемке, който от първия ден започнал да важничи.

Хенрих не отговори веднага. Седнал срещу госта си, той запали цигара, дръпна няколко пъти, обмисляйки нещо, и изведнаж на свой ред попита:

— Кажете, Паул, съгласен ли сте да говорите откровенно и без заобикалки? За пръв път, откакто се познаваме! Без да скривате нито една мисъл!

— На драго сърце! Настроението ми е точно като за изповед!

— Кажете, Паул, вие замисляли ли сте се над това, какво ще правите, когато се свърши войната?

— Защо да си изсушавам мозъка с такива проблеми, когато не зная дори и това, откъде да взема пари за утре.

— Дайте да махнем шегите, нали решихме да поговорим сериозно! Нима вие мислите, че аз безкрайно ще ви давам пари? Та с вашите разписки аз мога да облепя стените на тази стая!

Кубис учудено и малко изплашено погледна Хенрих. Нова неприятност и най-голяма от всички възможни!

— За сега аз не искам от вас дълговете си, Кубис! Искам само да ви напомня, че вие ми дължите около седем хиляди марки.

— Боже мой! Заплатата ми за две години!

— И ако аз, човек по-млад от вас, се замислям за бъдещето... Войната безспорно скоро ще свърши. Ние не знаем как ще свърши тя...

— Бароне, ние се договорихме да бъдем откровени. Не си кривете душата. Вие не по-лошо от мене знаете, че войната е загубена. И новото оръжие ще ни помогне също така, както на Милер помогна разкошният букет, който трябваше да положи на неговия гроб.

— Добре! Да допуснем, че ние сме загубили войната — наистина аз още не губя надежда, че ще победим. Няма да спорим. Все пак какво ще правите вие? Нямате спестена нито една марка, а дългове — колкото космите на главата, цялото имущество — камшик и, струва ми се, чифт белезници.

— Вие забравяте за спринцовката и колекцията от винените бутилки — горчиво се усмихна Кубис.

— При това вие не сте се доучили. Учили сте се в едно училище, не сте завършили, оставили сте го. Искали сте да станете свещеник — отишли сте в разузнаването. Ще ви кажа направо: перспективите ви са никакви.

— Наистина вие не сте лош утешител. И без това настроението ми е такова, че...

— Ние с вас не сме нежни госпожици, а мъже! — сърдечно подхвърли Хенрих. — Не мисля и да ви утешавам!

— Но какво бихте могли да ме посъветвате при това положение? Какво мога аз? Какво?

— Да се ожените!

Кубис се разсмя.

— Да се женя? Аз? Който всички Венери, Диани и други богини ще дам за две ампули морфин? Та за какъв дявол ми е на мене жена, щом аз...

Кубис се разсмя още по-високо.

— Аз не казвам, че на вас ви е необходима жена — прекъсна го Хенрих. — Необходима ви е нейната зестра!

Сякаш задавил се от собствения си смях, Кубис замълча. Потресе го не самото предложение, а това, че той досега не беше помислил за такъв прост изход.

— Вие сте красив мъж, дявол да го вземе! Представителна фигура, симпатично лице, красиви тъмни очи, които така много се харесват на жените.

Станал от мястото си, Кубис отиде пред огледалото, известно време с интерес разглежда своя образ и може би за пръв път през целия си живот оценяваше външността си като стока, която можеше да продаде.

— Казвам ви, Паул, че с такова лице и умна глава вие можете да си осигурите бъдещето.

— Само това аз още не бях опитвал да залагам! Но как да се осъществи този ваш чудесен план в този забравен от бога и хората Кастел ла Фонте? Освен вашата слугиня и графинята аз не виждам нито една прилична жена!

— Затова защото не сте търсили. А аз вчера обядвах в семейството на инженера, който има единствена дъщеря и...

— Местна? Но нали вие знаете, че сътрудниците на гестапо могат да се женят само за немски поданички.

— Зная. Баща ѝ дълго време е работил в Германия и там е приел наше поданство. Той е известен инженер и при това, струва ми се, не е от бедните.

— Е, а тя самата, тази де..., девойката, каква е?

— Твърде слабичка е за мен. Но, казват, след раждането на първото дете това минава...

— Фу! — с погнуса се намръщи Кубис. — Не ми говорете за такива гадости — деца и т.н., аз никога няма да имам деца.

— Това не зависи само от вас. Тъй че, кажете съгласен ли сте?

— Вие така питате, като че ли е достатъчно само моето съгласие!

— А за да си осигурите и съгласието на девойката, ще трябва известно време да играете ролята на влюбен. Букети, подаръци и други такива...

— Но пари? Откъде да взема пари?

— Ако видя, че работата върви добре, вашата платежоспособност значително ще се увеличи в моите очи. Аз съм

съгласен да кредитирам фирмата Кубис-Леро на взаимно изгодни условия.

— Тогава дайте за сега поне тридесет марки. Ще отида да помисля за прелестите на семейния живот.

Този път Хенрих даде на Кубис редовните пари с много по-голяма охота, отколкото обикновено.

Кубис, развълнуван от неочакваното предложение, дори не подозираше, че Хенрих има пред вид не неговото бъдеще, а своето.

Мария-Луиза беше просто щастлива, когато Хенрих ѝ разказа, за резултатите от беседата с Кубис. Идеята да оженят София Леро, дъщерята на инженера, у когото беше на квартира Щенгел, принадлежеше на Мария-Луиза.

Вчера тя и Хенрих бяха поканени от Щенгел на обяд и графинята се запозна със София. На нея по-рано ѝ идваше в главата мисълта, че зад хладното отношение на барона към нея се крие нещо. Сега, като видя девойката, тя окончателно се убеди в това. Причината за нерешителността и колебанието на Щенгел е София. Пред графинята тя имаше такова безспорно важно преимущество, каквото е младостта.

София Леро беше само на двадесет и три години. Още от пръв поглед на Мария-Луиза се стори, че тя някъде вече беше виждала това кръгличко лице с тъничък нос, осветено от ласкавата синева на очите и приветливата усмивка на розовите устни. Усмивката, при която едва се откриваха краищата на равните бели зъби, сякаш говореше за младост и здраве.

Прехвърлила мислено всичките си познати, графинята ненадейно си спомни последните страници от илюстрираните списания. Ама, разбира се! Подобни лица я гледаха от рекламните афиши, които приканваха младоженците да механизират своя бит: млада жена с прахосмукачка в ръце... „вашият под винаги ще блести като огледало“, „купувайте нашите механически подочистачи“, „снабдявайте се с бъркачи за коктейл и вашият мъж няма да бъде постоянен посетител на клубовете и ресторантите“...

Графинята прехапа устни, криейки злорадата си усмивка, но на сърцето ѝ не стана по-леко. Вярно е, че лицето ѝ е стандартно, но от него лъхат младост и някакъв особен финес. Това би могло да привлече човек, който, изживявайки буйната си младост, търси тихо семейно щастие.

София Леро също така се стремеше към семеен комфорт и не криеше това. С простодушна откровеност тя си признаваше, че е готова да прибегне дори до услугите на брачния вестник. А когато Мария-Луиза се опита да осмее това нейно намерение, девойката започна горещо да защитава своето мнение, а след като и барон Щенгел я подкрепи, София започна още по-ожесточено да спори.

— А какво да правят девойките като мен, които седят в такава дупка? Да чакат, докато се яви прекрасният принц? Така се случва само в приказките, но не и в живота. Аз съм вече на двадесет и три години... Още колко мога да чакам? Ако ние случайно се запознаем с мъж в театъра или в гостната на нашите приятели, а сетне се омъжим за него, счита се за прилично. Ако обаче ние се запознаем с помощта на обявлението, такова познанство вече е признак на лош тон. Но мен никой не може да ме застави да се омъжа за първия, който отговори на моето обявление. За мене си остава правото на избор. И аз постъпвам откровенно и честно, когато казвам: да, аз искам да се омъжа! Другите скриват своите желания, а сами ходят на лов за годеници.

Мария-Луиза се изчерви, преценявайки тези думи като намек. Но очите на София гледаха с такава простодушна откровеност, че графинята се успокои. „Тя е твърде глупава, за да се досети.“

Самият Леро, за голямо съжаление на Хенрих, не беше в къщи. Все пак обядът мина весело, непринудено и дори винаги мълчаливият Щенгел най-после малко се оживи и стана разговорлив.

Това, че Щенгел след всяко ново ястие хвалеше кулинарните способности на София и я поддържаше в спора, безпокоеше графинята.

— Вие да бяхте й потърсили този годеник измежду познатите ви офицери. Та тя е хубавичка и както казва барон Щенгел, не е бедна — напълно сериозно графинята уговаряше Хенрих, връщайки се в замъка.

Ето кога именно възникна в главата на Голдринг идеята да ожени Кубис.

— Ако осъществите този план, аз ви обещавам поста на несменяем домашен приятел — кокетничейки, каза графинята.

— Страхувам се, че Щенгел не ще ме утвърди на тази длъжност.

— Трябва да го накараме да свикне с мисълта, че вие сте неразделна част от моята зестра...

— Баронът твърде много се придържа към патриархалните възгледи за семейния живот.

— Но вие именно ще ми помогнете да го превъзпитам. Той си е развалил вкуса, като гледа тази еснафка! А за Кубис тя е точно по мярка. София ще го уравни. Утре ще намина към нея, ще я придумам да покани Кубис и така ще го похваля, че ще се влюби дори преди да го е видяла.

На другия ден, като се приготви за разходка, графинята намина към Хенрих.

— За днес ви давам отпуска. Между мен и София ще се води интимен женски разговор и вие ще ни пречите.

— А дали не форсирате много събитията? — попита я Хенрих.

— Аз имам правило: да не отлагам за утре онова, което мога да направя днес. Уверена съм, бароне, че вашата годеница е извършила непоправима грешка, като не се е венчала с вас веднага след годяването. Аз не бих се доверила на вашата вяност.

— Нима вие имате такова лошо мнение за мен?

— Напротив, добро. От един писател прочетох чудесен афоризъм. „Постоянството — казва той — е признак на ограниченост.“ Поставете вместо думата „постоянство“ думата „вяност“. Уверена съм, че вие ще намерите някоя италианка с кестеняви очи, а за вашата Лора — така, струва ми се, се казва тя — ще остане само халката от годежа... Впрочем, защо вие не носите своята?

— Хвърлил съм я някъде в куфара...

— Бедната Лора! — разсмя се графинята.

В коридора се чува бързи крачки, някой почука на вратата и в стаята влезе веселият, възбуден Матини. Като видя графинята, той се смути.

— Извинявайте, аз почуках, но... — забъркано се заоправдава той.

Графинята хладно кимна с глава и излезе.

— Колко лошо се получи, аз влязох така неочаквано. Тя като че ли се обиди?

— Нея можеха да обидят само твоите извинения, които подчертаваха неловкото положение. Но да върви по дяволите! По-добре кажи какво се е случило. Ти целият сияеш.

— И още как! Всичко се свърши отлично: актът за смъртта на Ментарочи е написан и завеждащият патолого-анатомичното аутопсиране го подписа. А самият Ментарочи вероятно отдавна вече е в планините.

Хенрих свирна.

— Но как стана това? Кога?

— Той избяга на разсъмване. Наистина малко по-рано, отколкото ти съветваше, но аз се възползувах от един удобен случай: завеждащият патолого-анатомичните аутопсии имаше много аутопсии и подписваше документите, без много, много да ги гледа... Но какво ти е? Ти си недоволен?

— Най-лошото, което можеше да направиш, това бе да пуснеш сега Ментарочи при партизаните!

— Но защо тогава го взехме от SS? Нали за да го пуснем? Нали така?

— Помолих те да пухнеш Ментарочи само след като аз разреша.

— Но каква е разликата! Именно през това време изкопаха братската могила и погребяха умрелите...

— А утре провокаторът, който един път вече предаде Ментарочи, ще съобщи на Лемке: Ментарочи, когото гестапо бе арестувало, отново е в планината жив и здрав! Лемке ще започне да проверява, ще види акта за смъртта, последвал през време на операцията.

— Боже, какво направих! — Матини пребледня. — Какъв съм идиот!

Хенрих нервно закрочи из стаята. Матини, хванал главата си с ръце, неподвижно седеше на дивана, гледайки пода.

— Кажи точно в колко часа го пусна?

— На разсъмване, около шест часа. Дадох му цивилни дрехи, малко пари, пистолет...

— Знаеш ли къде е отишел?

— Не!

— Уговорихте ли се за бъдещите срещи?

— Също не. Той ми стисна ръката... Ние дори се целунахме, но нито дума не си казахме един на друг.

Хенрих отново закрочи из стаята, като подхвърляше откъслечни фрази.

— Положението е по-лошо, отколкото ти предполагаш. При Лемке е актът за смъртта, а човекът е жив. Кубис ще се позове на това, че ние сме го уговорили да даде арестувания. Аз, ти и Лютц! Какъв извод ще направи Лемке? Че има организация, която съдействува на партизаните. Нали нас тримата...

— Ще отида при Лемке и ще поема върху себе си цялата вина. Ще кажа, че не съм догледал. Ментарочи е избягал, а аз, страхувайки се от отговорност, в стремежа си да се спася...

— Не говори глупости! Тъкмо да дочакаш края на войната и да загинеш поради собствената си непредпазливост. Все ще намислим нещо! Трябва да измислим! Няма такова положение, от което да няма изход...

— Аз ти го предложих. Това е единственият изход, който имаме.

— Виждал ли си някога как малките животинки, хипнотизирани от погледа на змията, сами отиват в устата ѝ? Ето твоя изход! А ние ще намерим, трябва да намерим нещо такова. Почакай, почакай, дай ми възможност да помисля малко... Знаеш ли какво? Иди веднага при Лютц и го предупреди за всичко, а през това време аз ще проверя една работа... Може би именно това ще бъде изходът! Само че ми обещавай — нито една крачка, без да се посъветваш с мене!

— Обещавам!

— Аз ще се обадя на Лютц по телефона. А сега не искам да губя време, колкото е възможно, по-рано трябва да измислим нещо...

Матини стана и се запъти към вратата, но на прага се спря и обгърна Хенрих с печален поглед.

— Аз така обичам тебе и Карл и ето, че заради мене...

— Ако искаш да знаеш, за всичко съм виновен аз. Не обмислих нашия план до най-малките подробности, не поговорих с Ментарочи, мислех — ще успея, а ето... Впрочем, ще се извиняваме един пред друг после, а сега... сега излизай!

Като махна безнадеждно с ръка, Матини излезе.

Останал сам, Хенрих можа спокойно да обмисли плана, който се породил в главата му през време на разговора с Матини.

Да, струва ми се, че това е единственият изход! И трябва да се действа незабавно! Сега само времето ще реши успеха на цялата работа. Той, изглежда, не се е излъгал в своето предположение... Ами ако се е излъгал?

Тогава ще се наложи да се изобретява нов вариант. И колкото може по-бързо. А за да провери всичко, трябва... Хенрих натисна копчето на звънеца и извика Курт.

— Повикай Лидия и следи, докато разговаряме с нея тук, да не влиза никой. Дори ти!

Курт погледна тревожно и въпросително Хенрих, но като забеляза, че старши лейтенантът е раздразнен, не се реши да попита за нищо и мълчаливо излезе.

Не мина и минута, и Лидия дойде.

— Викали сте ме, господине? Слушам ви! — гласът на девойката звучеше весело, приветливо както винаги, дори много спокойно за такава жива девойка като Лидия.

— Седнете, моля, разговорът ни ще бъде дълъг — Хенрих предложи стол на девойката. — Вие не се ли досещате за какво ще говорим?

— Не, господине! Но, надявам се, че вие сте доволен от мене. — Лидия наведе очи, като криеше едва забележимия тревожен блясък в очите.

— Чух от Курт, че вие се готвите да се омъжите за него!

Лицето на Лидия почервения.

— Ние се договорихме да дочакаме края на войната.

— Вие обичате ли го?

— Щом като девойката си дава съгласието...

— А той вас?

— Обича ме! — без да се замисля, отговори Лидия.

— Тогава много съжалявам, че всичко така се получи. Аз добре се отнасям към Курт и исках неговия живот да се нареди щастливо, но...

— Вие искате да кажете, че няма да му позволят да се ожени за италианска девойка? — предизвикателно попита Лидия.

— Искам да кажа, че вие никога няма да се ожените! Никога! И не поради това, че някой си няма да разреши, а поради това — Хенрих се спря, направи пауза и продължи, ясно отсичайки думите, — поради това, че веднага след нашия разговор аз ще бъда принуден да ви арестувам и да ви пратя на разпит!

Лидия трепна, като че ли неочаквано я шибнаха с камшик. В черните ѝ очи блесна зъл пламък.

— Вие нямате никакви основания за това. Всички ваши вещи, струва ми се, са налице. Вече година как живея у графинята и за това време, доколкото знам, не се е изгубила нито една дреболийка.

— Не се преструвайте! Вие знаете какво имам пред вид!

— Аз знам само това, че за нищо не съм виновна!

— Това ще доказвате при разпита в гестапо.

— А нима това не е разпит?

В погледа на девойката имаше толкова презрение, че Хенрих неволно се смути.

— Не съм работник от гестапо и не съм следовател... — каза той, сякаш се оправдаваше. — Аз исках само да се убедя дали вие сте виновна за това, за което ви обвиняват. За да зная как да се държа с вас.

— И сега вие трябва да решите виновна ли съм или не? — гласът на девойката трепереше от възмущение.

— Това ще реши съдът...

— Съдът! Какъв?

— Този, който ще ви съди и който би съдил и Ментарочи, ако не беше избягал.

— Той е избягал!

Ако щастието би имало лице, то сега би приличало на лицето на Лидия.

— Нима вие го познавате?

— Той ми е баща!

— Значи вие му съобщихте за отиването на нашите парламентъори? Вие прочетохте записката, която Курт имаше непредпазливостта да предаде на вас?

— Курт няма какво да се меси тук!

— Това ще изясни гестапо.

— А той едва ли не се моли на вас като на бог, той казва...

— Мене не ме интересува какво е говорил вашият съучастник!...

— Курт нищо не знаеше!

— Значи вие отворихте вратите на замъка и пуснахте тук вашия баща с партизаните, за да вземат заложници?

Лидия скочи от стола и застана пред Хенрих, изправила се в онази забрава на горделиво презрение, ненавист и гняв, които карат човека да забрави застрашаващата го опасност, да хвърли предизвикателство на по-силния.

— Аз спасих тези петдесет съвсем невинни хора! Та вашите сигурно биха ги разстреляли в Пармо! Е, и какво, вземете ме, правете с мене, каквото искате! Щом като татко е свободен, все едно, той ще отмъсти.

— Него го заловиха един път, ще го хванат пак. За всяка негова стъпка следи нашият агент, кой го работи при партизаните.

— Това е лъжа! Сред гарибалдейците няма предатели!

— Свята наивност! На гестапо е известна всяка крачка на вашите гарибалдейци.

— Измислица, за да ни изплашите!

— И днес, когато вашият баща ще започне радостно да разказва как е успял да избяга, нашият човек ще го наблюдава внимателно изпод мъхнатите вежди и веднага...

— Боже мой, какви са тези вежди? Аз, аз не разбирам.

— Какви са тези вежди? Това аз така, между другото. Просто един път в живота си видях такива гъсти, широки и мъхнати вежди. Бях поразен, когато ги видях.

— Не може да бъде!

— Вие не вярвате, че има такива вежди? Но ще имате възможност сама да се убедите! Този човек често идва в гестапо. Сега сигурно ще го извикат на очна ставка.

За пръв път през всичкото време по лицето на девойката премина страх, лицето ѝ пребледня, очите ѝ молещо гледаха Хенрих.

— Вие измислихте това за веждите... Това не може, да бъде... Вие говорите нарочно това, за да... — олюлявайки се, девойката се опря на края на стола.

На Хенрих му стана непоносимо жално за нея.

— Лидия — той ласкаво стисна ръцете ѝ. — Изслушайте ме внимателно. Вашият баща беше предаден от агент на гестапо, партизанин с черни мъхнати вежди. Аз не зная името му, но добре запомних външността му. Той беше вторият парламентъор на партизаните.

— Чичо Виктор! — простена девойката.

— Трябва незабавно да се предупредят командирът на отряда и вашият баща. Но на никого друго нито дума. Разбирате ли ме? Чувате ли какво говоря?

— Веднага ще отида и... — девойката внезапно млъкна, тя се изплаши, че може би искат да я вкарат в капан, да я проследят къде ще отиде, и после...

— Аз зная от какво се страхувате... Но нямам време да ви разубеждавам. Трябва да се бърза, опасност застрашава не само вашия баща, но и този, който го спаси — доктор Матини...

— Аз ви вярвам... Отивам! — Лидия тръгна към вратата.

— Почакайте! Кога ще мога да науча дали сте успяла да предупредите командира на отряда?

— Много скоро.

— Добре, ще чакам. Бих ви помолил да не казвате на Курт за нашия разговор. Той е добър младеж, но е човек, който не е запознат с конспирацията, пък и в политиката, струва ми се, не е много силен.

Лидия бързо изтича.

Сега, когато напрежението спадна, Хенрих разбра колко много го измори тази сцена и изобщо събитията на днешната сутрин. И всичко това сега, когато пристигането на Лемке изискваше от него стегнатост, съдържаност и предпазливост. Разбира се, Лемке е пристигнал тук със знанието на Бертолд и може би ще изпълнява при него същите функции, както и Милер.

Хенрих още един път прочете писмото, което получи вчера от Бертолд, по-точно редовете, които се отнасяха до новия началник на SS служба:

„Вижда ли се вече с Лемке? По моему той не е лош другар. Заслужава да се сприятелиш с него. Като научи, че ти си в Кастел ла Фонте, той остана много доволен.“

Много доволен! А досега още не е дошел да го посети, както би трябвало да бъде! Какво пък, Хенрих също така няма да отиде пръв. Трябва да се държи така, че Лемке да се подмилква пред него. Като си спомни за това, как го разпитваха в Бонвил, Хенрих се усмихна. Тогавата той по интуиция намери правилната линия на поведение с този високомерен гестаповец — на дързостта да отговори с още по-голяма дързост, на суетността — с още по-голяма суетност.

Генерал Еверс бе в обиколка, днес можеше да не отива в щаба. Но бедният Лютц сигурно се вълнува. И Матини също. Трябва да им позвъни, да ги успокои. Но какво може да каже? Ако Лидия не е успяла да предупреди гарибалдейците? Тя обеща скоро да се върне. Може би тя има връзки тук, в града. Остава само едно — да чака!

Минутите на чакането течаха нетърпимо бавно. Хенрих не се решаваше да пита Курт дали се е върнала Лидия. Вероятно не! Курт се вълнува, всичко пада от ръцете му, той просто не може да подреди масата за обяд. Хенрих внимателно изучаваше една книга по ихтиология и се преструваше, че не забелязва опитите на Курт да завърже разговор.

Когато се стъмни, Хенрих не издържа и позвъни на Лютц: „Да, всичко е наред, можеш да спиш спокойно, утре сутринта всичко ще ти разкажа.“

Мария-Луиза отдавна вече се е завърнала от разходка. Тя свири на пиано. Звучите на победния марш се разнасят из празните стаи на замъка. Сигурно графинята е в прекрасно настроение. Трябва да наминае към нея. Да научи как е завършил разговорът ѝ със София.

Вечерта Хенрих прекара при Мария-Луиза в компанията на Щенгел, граф Рамони и домакинята. Лидия не се виждаше. Графинята сама наливаше чая.

— Представете си, моята слугиня неочаквано изчезна, някой у тях се разболял и тя помолила графа да я пусне за цял ден — оплакваше се Мария-Луиза.

„Значи Лидия още не се е върнала. Сега тя няма да се върне до сутринта, след девет часа започва комендантският час. Мога да отивам да спя.“

Графинята не се опита да задържи Хенрих. Но когато той се приближи до нея, тя тихичко му пошепна.

— В неделя с вас и вашия приятел ще обядваме у Леро!

През целия ден Хенрих беше в нервно напрежение, много беше се изморил и с радост очакваше съня. Сега ще легне, ще заспи и всички тревоги ще го напуснат до сутринта. Но те го обхванаха още по-силно, щом се съблече и си полегна на кревата.

В тази история с Ментарочи той отново се държа недопустимо лекомислено. Наистина необходимо беше да се установи връзка с партизаните. Но трябваше да чака по-благоприятен случай. Но и не

биваше да допусне загиването на такъв човек като Ментарочи. Да даде възможност на този провокатор с мъхнатите вежди свободно да се разхожда по земята и да предава честните хора? Но понякога трябва да свие сърцето си, да го застави да мълчи. Нима той може да спаси всички, които са попаднали в ноктите на гестаповските палачи? На него са му заповядали да се пази. Отсега той ще помни само това. Докато не се сдобие с необходимите документи. А дали ще ги получи изобщо? Какви възможности има сега, за да ги получи? Само Леро!

Погледът на Хенрих се спря върху картата на Европа. На светлината на нощната лампичка смътно се виждат флагчетата, които обозначаваха линията на Източния фронт. Хенрих знае картата наизуст. Той я вижда дори когато затвори очи. Колко бързо се движи фронтът на запад! Вече съвсем, съвсем близко дойде фронтът до границите, откъдето започна през 1941 година. Сякаш това беше много отдавна. Нима минаха вече почти три години? Нима три? Но всяка от тези три се равнява на десет!

Хенрих си спомни събитията от първите дни на войната — как се промъкна в лагера на врага, това, което бе направил през това време. Дори ако се наложи да не дочака края на войната, той ще умре със спокойна съвест... А колко е обидно да се умре сега, когато развързката е така близка! И да не види родината! Разбират ли хората, които крачат сега по родната земя, че колкото и да им е било тежко, те все пак са били щастливи, че са били между своите?

Измина почти половин година, откакто Киев е освободен от окупаторите. Сега там е ранна пролет, клокочат първите ручейчета. Скоро Днепър ще счупи леда. От Владимировските височини и от надднепърските стръмнини може с поглед да се обхване цялата негова пролетна шир. По радиото съобщават, че Киев е много разрушен. Може би я няма и малката къщичка при Боричевския наклон.

Хенрих неусетно заспа. Присъни му се, че плува в Днепър, бързото течение не му дава възможност да доплува до брега. Борейки се с него, той напъга всички сили и ето златната лентичка на крайбрежния пясък все повече се приближава, приближава.

Хенрих се събуди под обаянието на това ослепително златно сияние. Като широка ивица един слънчев лъч пресичаше стаята, грееше право в лицето му. В съседната стая Курт приготвяше закуската. Като чу, че Хенрих се облича, той тихо почука на вратата.

— Господин старши лейтенант, вие с колата или пеш ще отидете? — гласът на Курт беше весел, а лицето му сияеше също като този ранен пролетен ден.

Сигурно Лидия се е върнала!

Предчувствието, че всичко се е свършило благополучно, овладя Хенрих.

— Лидия нищо ли не е предала за мене?

— Тя помоли да предам, че много е благодарна на господин Матини за хубавите лекарства. Лидия идва два пъти, но не ви дочака, графинята я изпрати някъде.

Като закуси набързо, Хенрих тръгна за Кастел ла Фонте. Пролет! Ето и пролетта дойде! На слънце е вече съвсем топло. Дори приятно е, когато лекичък ветрец разхлажда лицето. А може би той гори така не от докосването на слънчевите лъчи, а от радостно възбуждение? Така му се искаше да се види с Лютц и Матини, да ги зарадва.

Хенрих ускорява крачките. До къщата, където е разположена SS служба, стои тълпа войници. През оградата се вижда, че в двора също така има много войници. Какво е това? Лемке прави преглед на своите яничари? Ето там се мярка неговата висока фигура. А до него е Кубис. Трябва да се обърна, за да не ме забележи. Да си придам загрижен вид и да премина бързо, като че ли бързам за щаба.

Когато Хенрих минаваше покрай тях, зад гърба му се чува тежки стъпки на войнишки ботуши.

— Господин старши лейтенант!

Хенрих се спря с нежелание. Към него се затича ротенфюрерът.

— Господин Лемке ви моли да отидете при него!

— Кажи му, че много бързам и сега, за съжаление, не мога да изпълня неговата молба.

Прозорците на стаята на Лютц са широко разтворени. Значи, той е тук. Хенрих бързо се качи на втория етаж.

— Ти знаеш ли за събитията през тази нощ! — без да поздрави, попита Лютц.

— Нищичко!

— Днес в парка зад къщата, в която се помещава службата на SS, е намерен едни убит. На гърдите на трупа има надпис: „Така ще бъде с всеки, който предава Италия“.

— Ти видя ли го?

- Пратих ординареца. Казва, че е черен, набит, с широки вежди.
- А Матини знае ли?
- Убитият е откаран в моргата при болницата.

Алфредо Леро е много доволен от своя събеседник. Той не може да си спомни кога за последен път така охотно и с такъв интерес е разговарял като днес с този млад немски офицер. Дори странно, че този старши лейтенант е така добре запознат с ихтиологията. Такива знания не могат да се получат в нито един институт. Трябва да си влюбен в рибовъдството, много да четеш, да обичаш природата, да бъдеш много наблюдателен, за да изучиш така добре навиците на различните риби, условията на тяхното размножаване, начините за ловене. Той не е просто рибар, който само знае да вади рибата от водата, без да се замисля над това, какъв интересен и малко изучен от нас свят се крие на дъното на големите и малките водоеми. Да вземем само разказа на този офицер за това, как самците есетри помагат на самките да преплават праговете, когато те се изкачват нагоре по реката, за да търсят удобни места за хвърляне на хайвера. А колко истории той знае за страшния хищник, който живее в реките на Южна Америка — малката пирае, наречена речната хиена. Стадо от тези, с извинение, „рибки“ изяло един бик, който преплавал река, широка около тридесет-четиридесет крачки. В река, където се вади пирае, е опасно дори ръцете си да измиеш!

Науката за рибите е стара страст на Леро. До войната той е изписвал списания по ихтиология на различни езици, събирал е всички известни му книги по рибовъдство. Леро с гордост може да каже, че неговата библиотека по този въпрос, доколкото му е известно, е една от най-добрите.

Леро изважда една книга след друга внимателно като огромна ценност, изтрива ги, макар че по кориците им няма нито една пращинка, и ги подава на госта. О, той е уверен, че такъв човек като Голдринг ще може да оцени събраната от него библиотека. Още повече, че баронът знае няколко европейски езика и свободно може да прочете повечето от книгите. Жалко, че той е слаб по английски. Леро има няколко много интересни работи от английски автори. Затова пък баронът много добре владее руски език, а Леро не. Той с радост би се

възползувал от предложението на барона да му предава уроци и по този начин да запълни празнината в своето образование, но, за съжаление, той няма свободно време. От сутрин до късно вечер Леро е в завода, където изработват конструирания от него прибор. Жалко, че той не може да посвети Голдринг в същината на своето изобретение, но нека Хенрих му повярва на думите — през последните две години то отнема всичките му сили. Той дори не се радва, че е измислил този прибор, дявол да го вземе! Той така е подивял! Сега няма личен живот! Понякога дори нощува в завода и своята единствена дъщеря вижда само един път в седмицата... Вярно е, че службата дава и някои преимущества. Първо, той не е на фронта. Второ, отлично е обезпечен, към него се отнасят с уважение. А, впрочем, по цяла Европа може би няма такъв човек, който така страстно да желае да се свърши войната, като него, Алфредо Леро!

Та той всъщност е затворник! На работа и от работа пътува под стража. Около дома му денем и нощем ходят автоматчици. Ако сега излезе на улицата с барона просто да се поразходят, след тях ще тръгне и охраната. Така му е омръзнало! Може би това ще предизвика усмивка у барона, но след като овдовя, той не може и да се ожени поради това, че нямаше свободно време. За да може да намери жена, трябва да ходи някъде, да завързва познанства, най-после да чете нови книги, списания, вестници, за да бъде интересен събеседник. А той е лишен от възможността дори да се наспи, както трябва.

Да е жив баронът, благодарение на него Щенгел покани днес на обяд цяла компания: самия фон Голдринг, графинята и този офицер с толкова симпатично лице как се... той вече забрави името му — Кубис!

Хенрих съчувствено слуша оплакванията на Алфредо Леро, не го прекъсва с въпроси и само от време на време вмъква някоя реплика. Да, той отлично разбира колко е трудно за човек с такъв кръгзор да живее в изкуствена изолация. Той самият също има нужда от истинска културна компания. Това, че му се удаде възможност да се запознае с господин Леро, той счита като изключително щастливо обстоятелство, ще може понякога да си разведри душата с интересна беседа. Той с радост се присъединява към предложението да се събират ето така, както днес, всяка седмица, само се страхува, че това ще бъде изморително за домакинята. Но ако господин Леро настоява, той е съгласен. Само при условие, че това няма да причини излишни грижи

на госпожица София. Впрочем, тя прекрасно умее да приготвява рибените ястия. Идущата неделя те заедно ще сварят рибена чорба по руски и ще нагостят всички. Това ще бъде прекрасно.

Хенрих си взе довиждане с Леро и помоли да предадат на другите гости, когато те се върнат от разходка, че го е заболяла главата и той е излязъл да се поразходи.

Най-после той може да забрави за пъстървите, есетрите и пирае. Фу, дявол да го вземе, колко много са тези проклети риби на света! Неговите познания по ихтиология ще стигнат за още няколко беседи, а след това отново четене, тъй като с обикновени риболовни истории с този чудак не може да се излезе на глава, трябва да демонстрираш своята ерудиция. И дори кулинарни познания? Но за какъв дявол той си спомни за руската рибена чорба? Сега ще трябва да се вари, макар Хенрих и понятие да няма как се прави това! Налага се да намери готварска книга, сам да измисли рецептата, да я състави от няколко.

Впрочем, отлично е, че инженерът има страст към рибите. На почвата на общите интереси те скоро ще станат приятели. Кубис си е Кубис, а за запас трябва да има още един план. Сведенията от Източния фронт стават все по-малко утешителни за хитлеристите и се предават с два-три дена закъснение след съветските. Така беше например с Корсуншевченската операция, в която загубите на немската армия бяха съобщени два пъти по-малко.

Ясно е, че хитлеристкото командване всячески ще форсира изработването на новото оръжие!

Вече няколко пъти питаха Хенрих как върви изпълнението на възложената му задача. Там знаят колко сложна е тя, но винаги подчертават и това, колко голямо е нейното значение.

Днешният ден може би приближи малко Хенрих към целта. Безусловно го приближи! Нали първите крачки винаги са най-трудни!

Кой върви насреща? Нима е Лемке? Да, той е. Ще трябва да се спре. Може би е по-добре, че първата среща ще стане на улицата.

Лемке, забелязал Голдринг, ускорява крачките. Колко е трудно все пак да привикне към лицето на Лемке, към тази сякаш с нож отрязана брада. Създава се впечатление, че шията му започва едва ли не непосредствено от устата, и сега, когато майорът се усмихва, това е особено противно.

— Боже мой! Каква приятна среща! — възкликна Лемке, като пристъпи и подаде и двете си ръце отдалече.

— Вие можехте да получите това удоволствие веднага след пристигането — твърде сухо отговори Хенрих. — Нали Бертхолд ви съобщи, че съм тук!

— Аз мислех, че вие ще ме посетите пръв като по-младши по звание.

— В дадения случай има значение не званието, а възпитанието.

— Вие обидихте ли се, бароне?

— Малко! Струваше ми се, че след запознаването ни в Бонвил нашите отношения са тръгнали малко по-иначе. Аз дори писах тогава на Бертхолд и изразих съжаление, че такова приятно познанство така скоро трябваше да се прекъсне.

— Той ми каза за това и аз съм ви много благодарен за добрата характеристика, която сте ми дали тогава въпреки тези няколко неприятни минути, които вие преживяхте заради мене.

— Преди идването ви тук вие сте се виждали с генерала, говорили сте за мене? Нима той нищо не ви е предал за мене?

— Господин Бертхолд помоли да ви кажа, че ви е написал специално писмо. И, разбира се, помоли да ви предам най-топли привети!

— Писмото получих, а виж приветите — малко са закъснели. Съгласете се, че аз имам всички основания да се чувствавам малко обиден!

— Работата, работата не ме пуска, бароне! Денем и нощем все на работа...

— Дори за телефонен разговор ли не е било възможно да се откъсне една минутка?

— Но и вие отказахте да наминете, когато изпратих за вас войника.

— Нима вие считате това за прилична форма на покана?

— Аз не придавам значение на такива дреболии. Да си призная, малко разбирам от въпросите на етикета. Възможно е това да е засегнало вашата гордост.

— Това не е гордост, а уважение към себе си!

— Бароне, но разберете, че всичко се е случило не по моя вина! Отчетете, че след Бонвил аз попаднах, както казват, от трън, та на глог.

Мислех да си отпочина, а излезе...

— Нима в Бонвил все още е неспокойно? След убийството на Гартнер вие така сериозно се заловихте със следствието, че аз помислих, че партизаните най-после ще почувствуват твърдата ръка. Впрочем, убиецът на Гартнер все още ли не е намерен?

— Докато водехме следствието, партизаните разрушиха ресторанта и това окончателно забърка следите. Може би в помещението е била поставена мина със закъснител и Гартнер е само случайна жертва. Изобщо омръзна ми всичко това. Още неуспял да пристигна тук, отново потънах до гуша в същата работа, от която избягах. Такава е, види се, нашата съдба.

— Вярно ли е това, че до сградата, където е SS служба, партизаните са убили ваш агент?

— След този са убити още няколко. Просто не мога да разбера как тези проклети гарибалдейци ги научават.

— Извинете ме може би за нескромния въпрос, но с вашите секретни агенти вие срещате ли се в помещенията на SS служба?

— Боже, опази! Когато ги вербуваме, извикваме ги при нас, но когато агентът е вече завербуван... За среща с тях има специална квартира.

— Първият убит агент знаел ли е тази квартира?

— Да, Кубис и Милер са се срещали там с него много често. Той е бил един от най-активните наши агенти между гарибалдейците.

— Можело е да го проследят, когато той е отивал на срещата, и по този начин да научат адреса. Най-после той е могъл да признае, когато партизаните са го разобличили!

Лемке се спря, потресен от простотата на това предположение.

— Научили адреса на квартирата, партизаните са проследили кой ходи там и са отпратили на онзи свят няколко агенти, които Милер с такъв труд можа да завербува. Нима нито вие, нито Кубис не се досетихте, че още след първото убийство е трябвало да се смени квартирата явка?

Лемке побледня.

— Разбирате ли, него го намериха до SS служба, а квартирата ние сменихме на другия ден.

— И за този ден партизаните са научили някои от тези, които са я посещавали. Ако нямах добро отношение към вас, непременно бих

написал за това на Бертхолд като за анекдот, който...

— Всички хора грешат, бароне! И ако всяка тяхна грешка се изнася пред началството...

— Казах ви, че няма да напиша. Но ако не бяхте вие, не бих премълчал. Нали добре уредената агентурна мрежа сред италианците сега ни е необходима като въздух. В края на краищата аз имам и някои съображения от семеен характер. Бертхолд ме осинови, той е моят бъдещ тъст и неговите служебни интереси, разбира се, са много близки и за мене. Та нали той отговаря за своята работа пред фюрера. — Хенрих каза това така важно, че сам едва не се разсмя.

Но на Лемке не му беше до смях. В щаба на северната група, преди да дойде тук, го въведоха в курса на работата, подчертавайки особено, че щабът на групата придава огромно значение на създаването на агентура сред местното население.

— Запомнете, господин Лемке — казваше неговият непосредствен началник, — сега, когато на територията на Италия се води война, ние трябва да знаем какво мисли всеки италианец, тъй като нашите противници ще вербуват между тях и разузнавачи, и помощници!

И ето че сега след всички предупреждения той дори не можа да запази това, което бе създал Милер, с други думи, провали част от агентурата. Желаяйки да се запознае лично с всеки агент, в течение на няколко дни той извика почти всички, които бяха в списъка.

— Бароне, може би ще отидем да вечеряме! — съвсем неочаквано предложи Лемке, когато се изравниха с ресторанта.

Хенрих се усмихна. Той разбираше, че изплашеният Лемке иска да продължи беседата, но пред бутилка вино.

— Аз не ходя в ресторанти. Храня се в замъка.

— Тогава разрешете да взема някоя и друга бутилка и да намина някой път към вас?

— А ако направим това сега?

— Не, сега трябва да се върна на работа, необходимо е да дам някои нареждания.

Като се върна в замъка, Хенрих намери в кабинета си Кубис.

— Наложих се да изпращам графинята, реших да почакам и вас — поясни той. — Вие напразно не дойдохте с нас, разходката беше

отлична. И ако аз не трябваше да ухажвам тази скучна като молитвена
меса госпожица...

— Вие говорите така за своята бъдеща невеста?

— Слушайте, Хенрих, страхувам се, че не ще мога да издържа.
Кой е казал това, че италианките са пълни с огън, грация и опияняващо
като вино веселие? Та тя е безвкусна като...

— Затова пък има добра зестра...

— Това е качество, което може да направи всяка жена
очарователна. Но какво е то, това богатство?

— Не зная точно. Но господин Леро намекна, че е много добре
обезпечен.

— По дяволите! Заради добре обезпечения тъст ще трябва да се
навъртам около нея. Надявам се, че той не ще обиди своето детенце.
Но е скучно, колко е скучно, ако знаете, Хенрих! Как мислите вие,
дълго ли ще продължава това?

— Всичко зависи от впечатлението, което вие сте направили, и от
вашето поведение. Надявам се, че не ще се наложи да ви обучавам как
да се държите и какво да правите? Мисля, че вие умеете да се държите
с жени. Уверен съм, че опитът ви не е малък!

— Но не с такъв сорт жени! Аз, разбирате ли, винаги съм се
старал да се устроя така, че да имам колкото може по-малко грижи.
Всички тези прелюдии. А дори не мога да си представя с какво да
започна сега!

— С цветя. Това е, така да се каже, класическият начин. От утре
всяка сутрин изпращайте цветя...

— Всяка сутрин? Тогава трябва да отида да прося милостиня
заради тези букети! Та откъде ще взема пари за тях?

— За цветя ще ви дам аз, само че не на вас, а на вашия
ординарец, вие, все едно, ще ги пропиете. А на мене, честно казано, ми
става все по-трудно да ви субсидирам. Седем хиляди марки не са
малка сума. И ако не настоявам за незабавното им връщане, а дори
давам още, правя това само заради...

— Разбирам! Вие сте трогателно търпелив. А аз ще бъда
трогателно честен. Щом като получа зестрата, първото нещо, което ще
направя — ще изтегля седем хиляди марки и с нисък поклон ще ви ги
върна. Добродетелта тържествува, разкаялият се грешник пада в
краката на своя благодетел, публиката изважда кърпичките си и си

изтрива очите... А за да може триумфът да бъде още по-поразителен, не ще ли увеличите горепосочената сума с още петдесет марки? Съгласете се, че сега като никога са ми необходими лекарства, които повишават жизнения тонус!

Получил петдесет марки, Кубис излезе, като проклинаше своята бъдеща невеста и обстоятелствата, които се обърнаха против него.

В същото време София Леро беше много доволна от новото си познанство и в душата си благославяше Мария-Луиза, която обеща да се погрижи за нейното бъдеще. През целия ден тя се вглеждаше в красивия офицер, когото графинята готвеше за неин годеник. Той й хареса и по външност, и с веселия си характер. Някои негови острооти караха девойката да се черви, но като помисли, тя дойде до извода, че за това е виновна самата тя: провинциалното обкръжение ограничаваше нейните възгледи и обикновената светска беседа й се струваше рискована и дори неприлична.

София Леро беше доволна от днешната неделя също така, както и Мария-Луиза, на която се удаде да прекара целия ден в обществото на Щенгел и да постигне това-онова.

Двадесети април всяка година широко се отбелязваше от офицерите от немската армия. На двадесети април се е родил фюрерът и към тази дата се подготвяха масови производства на офицерите в погорен чин. Единствено повишаването в чия носеше и увеличаване на заплатата. Този ден се очакваше почти от всички офицери и те предварително се готвеха за това важно събитие. Но през тази година — 1944 — на много от тях надеждите не се сбъднаха. Бяха повишени почти всички офицери от Източния фронт и есесовските части, които задържаха настъплението на англо-американските армии в Италия. Тиловите части, такива като дивизията на Еверс, почти съвсем не получиха награди през тази година. От целия щаб на дивизията на рождения ден на фюрера празнуваха само няколко офицери, в това число и барон фон Голдринг. Сега Хенрих от старши лейтенант стана капитан. Еверс и Лютц не бяха повишени в чин.

Неочаквано за самия него Кубис получи чин майор, но сега това го интересуваше малко: стремейки се към зестрата на София, той мечтаеше за хиляди и десетки хиляди, а не за мизерно увеличаване на заплатата.

В тази насока работата му значително се придвижи напред, а именно: за двадесети юни беше определено сгодяването му със София Леро. Скоро трябваше да стане и сватбата. Кубис чакаше това с нетърпение. Той получи разрешение от генерала за брак с тази „обикновена мома“, както я наричаше той в разговорите си с Хенрих.

Но ако самата София много бързо даде съгласието си, нейният баща, Алфредо Леро, дълго се колеба да приеме или да не приеме в своето семейство този малко познат офицер? През последния месец Леро така беше се сприятелил с Хенрих, че не скриваше от него своите колебания.

— Разбирате ли какво ме вълнува? — говореше Леро няколко дена преди годежа. — Този Кубис ми прави някакво неопределено впечатление. Струва ми се, че той към нищо не се отнася сериозно; дори над нищо сериозно не се замисля, при това той няма никаква професия. А какво ще прави, когато свърши войната?

Хенрих, колкото можеше, се стараеше да защити своето протеже, като намираше в него все нови и нови положителни качества, но не можа да избави Леро от съмненията.

— Много добре е, че вие така защитавате интересите на приятеля си, това е достойно за офицера. Но съгласете се, че той е твърде много лекомислен за семеен живот. Аз дори не зная дали той има поне няколко хиляди лири на своя сметка, за да може да купи сватбен подарък на София?

— Струва ми се, че има. Досега Паул живееше на широка нога, харчеше значително повече, отколкото получаваше като офицер. След като се запозна с вашата дъщеря, той стана много по-пестелив, това е хубав признак. Почакайте, струва ми се, че аз видях у него книжка с лична сметка, беше неудобно да се интересувам колко има той, но нали човек няма да открива сметка заради някаква дреболия.

Хенрих, разбира се, не можеше да признае, че той сам откри неговата сметка, като внесе на негово име три хиляди марки, и взе от Кубис поредната разписка.

Както и да се колебаеше Леро, все пак наложи се да отстъпи пред София и да даде съгласието си за брак. Наистина той постави условие — сватбата да стане не по-рано от три месена след годежа.

— Аз се надявам, че през това време дъщерята по-добре ще опознае Кубис и сама ще се разочарова — призна си Леро пред

Хенрих. — Та той не е нито риба, нито рак. Никаква страст, никакво увлечение към каквото и да е. Виси между небето и земята — това е всичко! Ето ние с вас се интересуваме от тайните на подводното царство, увлича ни такъв интересен спорт, какъвто е риболовът. Някои имат страст към колекционерство. Трети се интересуват от овощарство или от нещо друго. Това говори за целеустремени натури. А от какво се увлича вашият Кубис, какво го вълнува?

— Той е запален филателист — наслука каза Хенрих първото, което му дойде в главата.

— Истина ли? За мене това е ново. И трябва да кажа, приятна новина. Нека поне марки да събира, ако за нищо повече не е способен!

Същия ден Хенрих ходи в Пармо и купи на Кубис няколко албума с марки.

— О, боже! Само това ми липсваше! — простена Кубис.

— Вие ще трябва да прегледате албумите. Необходимо е поне да можете да различавате френската марка от немската.

Кубис със злоба погледна Хенрих, но не се реши да възрази. Твърде много му струваха всекидневните букети, загубил бе вече много усилия да ухажва София, поради което не му се искаше вече да отстъпи.

А как се разсърди Кубис, когато преди годежа Алфредо Леро му подари още един голям албум със стари марки.

— Някога ще му хвърля на главата този албум! — от сърце се ядосваше Кубис, показвайки на Хенрих подаръка на бъдещия си тъст. — Вие поне да бяхте намекнали на Леро, че от всички марки аз обичам само тези, които могат да се приравнят към звонковите монети.

Но най-голямото разочарование очакваше Кубис приблизително около седмица след сгодяването, когато пристъпиха към обсъждането на брачния договор.

— Изиграха ме! — трагично възкликна той, като се втурна в кабинета на Хенрих и падна в креслото.

— Та обяснете какво е станало?

— Изиграха ме! — повтори Кубис и изведнаж се нахвърли на Хенрих. — Вие сте виновен за всичко! Замъглявахте ми главата със зестрата. А знаете ли вие каква зестра дава той на своята дъщеря? Фермата и шестстотин овце някъде на швейцарската граница, къщата в

Кастел ла Фонте — тази, в която той живее, и фруктов магазин в Пармо.

— Аз мисля, че зестрата съвсем не е лоша!

— Та за какъв дявол са ми необходими на мене тези овчици! Ще ги изколя още първия ден, когато те станат мои!

— И ще направите глупост! Престанете да викате, дайте спокойно да пресметнем всичко. Казвате — шестстотин овце? Ето... Курт, научи от Лидия колко струва една овца. Да, обикновена овца. Мисля, че около сто, сто и двадесет марки.

— Та аз няма да дам и една марка за нея!

— Затова пък на вас ще ви дадат. Мисля, че вие ще можете да получите за тях около седемдесет хиляди марки.

— Лидия казва, че една хубава овца струва две хиляди и петстотин лирети — съобщи Курт.

Хенрих свирна и изумено погледна Кубис.

— Ето ти на тебе и овчици! Преведени в марки, те струват сто и петдесет хиляди.

— Откъде взехте това? — Кубис явно започна да проявява интерес, взе молива и започна сам да прави сметки.

— И наистина! О, мои мили овчици, колко горещо започвам да ви обичам!

— Прибавете сто хиляди за къщата и магазина. Ето вече, че стават двеста и петдесет хиляди марки!

— Но на мене са ми необходими пари в наличност! Пари! Разбирате ли! Само на вас дължа повече от десет хиляди марки! А Леро не спомена нито една дума за пари!

— Аз ще се опитам в деликатна форма да разпитам за това-онова.

В най-близките дни Хенрих не можа да се добере до Леро и разговорът за зестрата на София не можа да се състои. А скоро се изясни, че той и не е нужен.

Една вечер двамата годеници направиха официално посещение на Хенрих и Кубис, като повика настрана Хенрих, му пошепна, че София има в книжката си спестени около двадесет хиляди марки наследство от майка ѝ.

— Значи, на двадесети юли е сватбата? — обърна се Хенрих към София.

— Паул настоява да стане по-рано, но татко не се съгласява. Да бяхте му повлияли. Той така ви уважава!

София казваше истината — Алфредо Леро беше просто влюбен в младия барон. Всякога, когато имаше свободна вечер, той непременно канеше Хенрих да отиде, за да си поговорят. Леро често повтаряше, че подобни беседи освежават мозъка му, който е наблъскан с формули. Той горещо говореше за всичко, което отвличаше мислите му от войната. Защото по неговите представи войната не беше нищо друго, освен борба на формули и технически идеи, в която, разбира се, като трески летят хора, но изхода от тази борба решава по-гъвкавата и прогресивна мисъл, а не човешките маси, които са способни само да се подчиняват на по-силния!

Единствената тема, която Алфредо Леро избягваше, беше заводът и всичко свързано с него. Хенрих също не започваше разговор за него, за да не предизвика подозрение.

— Ще се свърши войната и аз ще ви разкажа много любопитни неща — каза веднаж инженерът. — А сега — той въздъхна, — сега всичко това на мене така ми е омръзнало, че дори не искам и да си спомням. Мозъкът е най-благородният орган на човешкото тяло — и той не търпи насилия. А мене ме карат да бързам, да бързам с всички сили. Дори ако съм болен, не ми дават да полежа, донасят ми в къщи всевъзможни материали за консултация. А след като постигнах едно усъвършенстване, започнаха да ми омръзват още повече. Само това чувам: „По-бързо, по-бързо, по-бързо!“

— Добре е поне това, че не ви се налага да работите и нощем в къщи.

— Между нас казано, понякога работя и в къщи, така, просто за себе си. А как иначе бих могъл да събера мислите си. Впрочем, това е интересно. Само че моля ви се да не кажете нещо пред Щенгел. Ако той научи, че аз държа някои и други материали в касата си, ще си имам големи неприятности.

Тази вечер Хенрих не спа до късно. Признанието на Леро раждаше нови мисли, нови планове.

СВАТБА И СМЪРТ

Няколко дена преди сватбата пристигна заповед на командувания северната група: Кубис се назначаваше за помощник на Щенгел по вътрешната охрана на завода.

Такъв щастлив обрат на събитията Хенрих дори не очакваше. Както се изясни, за тази работа бе съдействувал сам Щенгел. Той убедил командуването, че щом като Кубис ще се сродява с Леро и ще отиде да живее в неговата къща, значи, той трябва да участва в охраната на завода и в охраната лично на главния инженер. Още повече, че сам Щенгел е принуден да напусне къщата на Леро, тъй като целият втори етаж се дава на младоженците.

Новото назначение на Кубис допадна на всички: Алфредо Леро се радваше, че ще се избави от опеката на твърде придирчивия Щенгел, София беше щастлива, че нейният млад мъж, когото тя ревнуваше от всички жени, ще работи пред очите на баща ѝ. Мария-Луиза се надяваше, че Щенгел ще отиде да живее в замъка и нейният личен роман с него ще отиде толкова напред, че тя ще може да смени траурното облекло на вдовица със сватбен накит на булка. Хенрих разглеждаше новото назначение на Кубис като най-добър шанс за осъществяването на своите планове.

Единствен Кубис се отнасяше напълно равнодушно към промяната в службата му. Той вече влезе в ролята на бъдещ собственик на стадото, магазина и къщата. Сега той прекарваше цели вечери със София, проверяваше отчетите на управителя на фермата и на старшия продавач в магазина. И тук те намериха общ език: радваха се на сполучливите операции с плодовете, с продажбата на вълната, вълнуваха се, когато забелязваха неточности в отчетите или пък откриеха подозрителна сметка, огорчаваха се, че са отишли на други места верните и честни слуги. Те единодушно дойдоха до мнението, че управителят на фермата е ненадежден човек и трябва непременно да бъде сменен.

Кубис се променяше буквално пред очите на онези, които го познаваха. Той никога нямаше нито дори стотинка в джоба си, да не

говорим за недвижимо имущество, и сега в него неочаквано се пробудиха алчността на собственика и користолюбието. Той започна да пие по-малко — отначало, за да икономисва, а след това проникнат от съзнанието за своето собствено положение в обществото. И макар да не можеше да се откаже от морфина, стараше се да намали ежедневните дози, дори се съветваше по този въпрос с Матини. Искайки да въведе ред в своите работи, Кубис взе от Хенрих многобройните разписки и вместо тях му даде една, при това отбеляза в нея и окончателния срок за погасяването на дълга — 1 януари 1945 година. От вестниците сега най-много го интересуваха не военните сведения, а колебанията на валутните бюлетини, цените на вълната, месото, плодовете. Ако по-рано Кубис искаше да отпразнува разкошно сватбата си — да покани едва ли не всички офицери от щаба, — сега той настояваше да се поканят ограничен брой гости.

— Кубис, вие ставате скъперник — забеляза веднъж Хенрих.

— Аз се убедих, че щедростта е сестра на бедността. Ако парите са малко, те не се ценят. Ако имаш капитал, иска ти се да го увеличиш.

София беше във възторг от това, колко разумно планираше техния живот Паул, колко е внимателен в харченето, как умее да долавя нейните желания само от намек. Изобщо между нея и годеника ѝ се установи такова взаимно разбиране, което е залог за щастливите бракове. Кубис, без да забелязва това, постепенно изменяше своето отношение към София. Той вече не се отнасяше към нея като към ненужна и обременителна вещ. Та тя и не искаше от него гореща любов, беше ласкава, обикновена в обръщенията, добра стопанка. Тя напълно споделяше мнението, че сега не е време за разкошна сватба, пък и изобщо всяка парадност е излишна: по-добре е парите, които са определени от баща ѝ за това, да се похарчат за обзавеждане на домакинството.

И така, на сватбата имаше малко гости. София беше поканила своята братовчедка от Пармо, Щенгел и графинята, а Паул — генерал Еверс, Хенрих, Лютц и Лемке.

Кубис получи тридневен отпуск и младоженците веднага след обяда трябваше да отидат в Пармо при лелята на София, на която нежната племенница се надяваше да стане наследница.

Но всичко стана не така, както бяха планирали.

Когато всички бяха седнали около сватбената маса и генерал Еверс като най-старши провъзгласи първия тост, съвършено неочаквано дойде куриер от щаба на дивизията.

— Разрешете да ви връча, господин генерал, лична телеграма.

Еверс стремително стана и нетърпеливо взе телеграмата от ръцете на куриера. Преглеждайки я набързо, генералът постоя един миг напълно неподвижен и изведнаж се олюля. Лютц, който седеше до него, едва успя да го хване и да подкрепи генерала, като го държеше за раменете.

— Ще заповядате ли да изпратим за лекар? — развълнувано попита той.

— Не е необходимо. Всичко ще мине бързо — с чужд глас отговори генералът и огледа всички присъстващи с продължителен поглед, като го задържа на Лемке. — Ще отида на балкона и всичко ще мине.

— Аз ще ви изнеса стол — предложи Лютц.

— Не трябва — раздражено каза Еверс.

Като излезе на балкона, генералът плътно затвори вратата.

— Сигурно семейни неприятности — прошепна графинята. — Може би нещо с жена му. Откъде е телеграмата, вие не обърнахте ли внимание?

— От Берлин — отговори куриерът. — Извинявайте, че я донесох тук, но телеграмата е срочна и аз мислех...

— А жена му е в Дрезден — без да слуша неговите пояснения, каза графинята.

— Може би... — бе започнал Лютц.

На балкона се чу изстрел.

Всички се втурнаха към балконската врата.

Еверс лежеше на пода, широко разперил ръце. От слепоочието му течеше тънка струйка кръв.

Пръв се опомни Лютц. Навел се над генерала, той разтвори пръстите му, стиснати в юмрук, и внимателно извади телеграмата.

През рамото му Хенрих прочете: „Незабавно отивай на курорт“ — подпис нямаше.

Бледен като платно, Лютц коленичи и тури ухото си на гърдите на своя началник. Сърцето на генерал Еверс не биеше.

— Какво значи това? — Лемке любопитно погледна Хенрих.

— За сега това значи само едно — ние всички трябва да бъдем на своите места... И така... — Хенрих се поклони на София, която трепереше като от треска, сграбчила с ръце рамото на Кубис. — Паул, вие останете при жена си, успокойте я, а ние отиваме...

— До идването на лекаря и началника на щаба нищо да не се пипа — заповяда Лемке. — Аз също веднага ще се върна.

Офицерите излязоха. Лемке веднага отиде в щаба на SS, Хенрих и Лютц останаха сами.

— Ти какво мислиш за това, Хенрих?

— Нищо хубаво не ни се поднася. Струва ми се... Чакай. Къде така тича дежурният по щаб?

От вратите на щаба към тях действително тичаше дежурният, закопчавайки с треперещи ръце мундира си.

— Господин капитан, господин капитан! — дежурният се спря, едва дишайки, устните му трепереха. — Полковник Кунст се застреля в кабинета си.

— Той получи ли телеграма от Берлин? — попита Хенрих.

— Пет минути преди изстрела.

— Оттам го съветват да отиде на курорт?

— Тъй вярно! И дори незабавно!

— Веднага позвънете на Лемке. Той е в кабинета си. До неговото идване не пускайте никого в кабинета.

Дежурният се затича към щаба. След него бавно се изкачиха на втория етаж Хенрих и Лютц.

— Е, какво ще кажеш ти сега?

— Аз дотолкова нищо не разбирам, че всичко това ми се струва сън — Лютц имаше зашеметен вид.

— Прилича на заговор... Я включи радиото!

Но радиото както винаги в това време предаваше само шумни маршове.

— Може би ти трябва да съобщиш в щаба на командването? — попита Хенрих.

Лютц отиде при телефона и се готвеше да каже условните позивни, когато в стаята влезе запъхтян Лемке.

— Къде е Кунст?

— Аз заповядах никого да не пускат в неговия кабинет до вашето идване.

— Но какво, какво значи всичко това?

— Точно със същия въпрос и аз исках да се обърна към вас.

Всичко се изясни едва привечер, когато в Кастел ла Фонте дойде специален самолет от Берлин. Пълномощникът на Химлер носеше заповеди за арестуването на Еверс и Кунст. Той бил длъжен да закара двамата арестувани в щабквартирата.

Командирът на дивизията генерал-лейтенант Еверс и началникът на щаба на дивизията полковник Кунст се обвиняваха в това, че са взели участие в заговора против фюрера и са имали отношение към покушението над неговата личност.

Недоволството от фюрера, което възникна след поражението при бреговете на Волга и все повече нарастваше във връзка с пораженията, които търпеше немската армия, действително доведе до заговор.

Целта на заговорниците е била да ликвидират Хитлер и да поставят на негово място друга фигура, удобна за англо-американците, за да сключат с тях сепаративен мир, който би позволил на Германия да води война само на Източния фронт.

На шести юни англо-американците направиха десант на френския бряг на Ламанша и откриха втория фронт. Това заставило заговорниците да прибегнат към решителни мерки. На 20 юли 1944 година беше извършено покушение над Хитлер.

Но бомбата, макар и да е избухнала на определеното място и в определения час, само контузила фюрера. Главата на заговора веднага била разкрита и сега Химлер жадува колкото може по-скоро да излови всички офицери от висшето командване, които са участвували в заговора или имат отношение към него. В списъка на държавните престъпници, наброяващ около две хиляди имена, фигурираха и имената на генерал Еверс и полковник Кунст.

Покушението над фюрера значително усили значението и влиянието на наказателните органи както в армията, така и сред населението. Арестите продължаваха — всеки офицер се чувствуваше несигурно.

Ето защо телеграмата, в която на барон фон Голдринг се предписваше незабавно да се яви в щаба на командването на северната група, разтревожи не само Хенрих, но и неговите приятели — Лютц и Матини. Между генералите, които вече бяха инквизирани в гестапо, бяха Денус и Гундер, а Хенрих не скриваше от приятелите си,

че на времето си той по заповед на Еверс два пъти е бил при Гундер в неговата къща в Париж. При това положение извикването в щаба на командването би могло да означава и това, че фон Голдринг ще бъде разпитван за своите връзки с Еверс и другите генерали. Разбира се, такъв разпит нищо хубаво не предвещаваше.

Като научи за извикването, Лемке подозрително погледна Хенрих и в очите му блеснаха злоради пламъчета. Ако зависеше от него, той, без да се замисля, би арестувал този надменен барон. Нали не случайно сам неговият втори баща молеше да следят за него. Но на такава решителна крачка Лемке не се решаваше. Нека да решава Бертхолд! Или щабът на командването! Лемке беше уверен, че извикването в щаба на командването няма да завърши с добро.

Хенрих много добре разбра погледа на Лемке и безпокойството му се увеличи още повече.

То не намаля и след пристигането му в щаба на командването. Без всякакви обяснения му казаха, че той трябва да се яви в окръжното комендантство.

Окръжното комендантство? Хенрих почувствува как болно се сви сърцето му. Като мълния му мина мисълта за скрития малък браунинг под маншета. Само да не изпусне момента. А може би всичко ще се размине както тогава в кабинета на Лемке! Преди всичко нито сянка от вълнение в погледа, в жестовете, в поведението. Добре е, че комендантството се намира през няколко квартала от щаба. Ще има време да обмисли, да се овладее.

Полковник фон Кронне прие Хенрих в разкошен кабинет, през прозорците на който се откриваше чудесен планински изглед. Едва повдигайки се от креслото, полковникът твърде небрежно кимна с глава и предложи на Голдринг да седне. Този оттенък на превъзходство, подчертана стегнатост на фигурата, ловкост и точност на всяко движение бяха добре известни на Хенрих. В младия тридесет и пет годишен офицер той веднага позна представител на някой старинен юнкерски род.

— Седя тук и се любувам на пейзажа — неочаквано каза фон Кронне. — Той ме успокоява и ражда у мене ясни мисли. Колко е хубава картината, която е окачена на стената.

— Вие, господин полковник, би трябвало да отидете в Кастел ла Фонте и да погледате Гранд Парадисо при залез слънце.

— О, аз виждам, че вие имате понятие от тези неща — каза Кронне, разглеждайки Хенрих от главата до петите. — Информираха ли ви защо сте извикан тук?

— Не, просто ми заповядаха да се явя при вас. Аз дори не се досещам за причините.

— Та ето какво, господин капитан: след събитията, които станаха в Берлин тези дни, командването реши да тури край на всички церемонии с тези италианци, да се въведе в Северна Италия строг окупационен режим. Една от мерките ще бъде организирането на военни комендантства, на които ще се подчиняват всички общини. Комендант на Кастел ла Фонте и на целия принадлежащ към него район се назначавате вие!

Хенрих почувствува как олекна на сърцето му.

— Вие, бароне, по всяка вероятност разбирате, че такова назначение е израз на голямо доверие към вас. Вие трябва да го оправдаете с безупречното изпълнение на възложените ви задължения, с вярна служба на фюрера и отечеството. — Големите светлосини очи на Кронне внимателно гледаха Голдринг.

— Офицерският мундир ме задължава да изпълнявам безупречно задълженията си на какъвто и пост да се намирам. Но този знак на доверие аз оценявам особено високо.

— Ние се надяваме на това! Познат ли ви е районът, където ще бъдете комендант?

— Задълженията на офицера за специални поръчки са доста обширни и на мене ми се е налагало да бъда почти във всички населени пунктове, където има подразделения от нашата дивизия. Така че, осмелявам се да кажа, аз познавам този район.

— Толкова по-добре. От днес нататък вие сте пълновластен негов стопанин и цялостно отговаряте за реда в него. Имайте пред вид, че през територията на поверения ви район минават много важни за фронта железопътна линия и автострада. Освен това във вашия район е разположен военен обект от извънредно важно значение. Заводът се охранява от специални команди SS. Но вие ще трябва да установите много тясна връзка с командирите на тези отряди. Във ваше непосредствено разпореждане ще имате рота планински егери, командирът на която ще бъде ваш помощник, и рота черноризци...

Хенрих се намръщи.

— Тази рота се състои от напълно проверени войници, на нея може да разчитате. Освен това даваме ви два взвода парашутисти. Зная — силите са малко за такъв район като вашия. Но какво да се прави... В случаи на крайна необходимост можете да се обръщате за помощ към поделенията на дивизията и към майор Щенгел. Но, подчертавам, само в крайни случаи. Във вашия район действуват бригада гарибалдейци и няколко малки отряда от различни политически течения. Главните усилия насочете към гарибалдейците, за нас те са най-опасни. Борбата с тях трябва да бъде ежедневна и безпощадна... Надявам се, че ще мога да ви окажа помощ със съвети, указания, но не разчитайте на това, че ще ви помогнем с жива сила. Струва ми се, това е всичко. Да, още едно. Вие трябва незабавно да намерите прилично помещение, добре да го обзаведете. Не се отнасяйте към това като към второстепенна работа. Тези, които ще се отнасят до вас трябва да имат уважение към новата власт. Аз считам, че е целесъобразно да ви напомня думите на великия Гьоте: „Всяко външно благоприличие има своите вътрешни причини.“ Щата ще си подберете сам, но внимавайте да не се промъкне гарибалдейски агент. Те сигурно ще се постараят да направят това. Аз скоро ще дойда в Кастел ла Фонте и бих искал до това време да бъдат завършени всички организационни работи... Имате ли въпроси?

— Сега не, но те непременно ще възникнат. Аз бих молил за разрешение да се обръщам към вас, когато се наложи.

— Правете това, когато искате, но избягвайте телефонните разговори. Личната връзка е много по-сигурна.

Новото назначение приятно учуди Хенрих. Като комендант той отговаряше за целия район, в това число и за разположените в него обекти, а това означаваше приближаване към завода, около който бяха съсредоточени всичките му мисли. Хенрих основателно мислеше, че това назначение е било предизвикано от вмешателството на тъста. Бертхолд наистина беше решил, че е по-добре да изтегли Хенрих от щаба на дивизията, която командуваше размирен генерал. Вярно е, че той умря, но е могъл да остави след себе си нездравео обкръжение.

Станалите промени най-много зарадваха Матини.

— Та това е прекрасно! — възкликна той, когато Хенрих му разказа за своето пътуване в щаба на командуването. — Аз съм уверен,

че сега в нашия район няма да има масов терор над беззащитното население, който се провежда в цяла Северна Италия.

Но новото назначение предизвика и нови усложнения. Да отговаряш за спокойствието в района значи да се бориш с тези, които го нарушават... А спокойствието от гледна точка на окупаторите се заключаваше в безпрекословното подчиняване на населението на хитлеристите, които разглеждаха всеки италианец като потенциален враг.

Понятията за спокойствие у италианското население и у окупаторите бяха толкова различни, че беше невъзможно да се примирят безболезнено.

Хенрих разбираше, че ако той още от самото начало не установи, макар и най-малък контакт с местното население, това незабавно ще доведе до всевъзможни усложнения между него и жителите на подчинения му район.

На другата сутрин, когато Лидия влезе да почисти стаята, Хенрих се обърна към нея с неочакван въпрос:

— Вие добре ли владеете немски език?

— По-добре от френски.

— Но разбирате ли ме, когато разговарям с вас на немски?

— Всичко. Но ми е трудно да говоря.

— Това не е голяма беда. Ще се научите. Какво бихте отговорили на моето предложение да преминете на друга работа?

— Аз не разбирам. На каква именно?

— В Кастел ла Фонте се организира военно комендантство. Аз съм назначен за комендант, но понеже знам слабо италиански език, в комендантството има длъжност за преводач..., бих искал да я заемете вие...

Предложението беше много неочаквано за девойката. Тя започна да се колебае.

— А няма ли да бъде късно, ако ви отговоря утре? Така веднага да реша не мога. Ще помисля...

Хенрих именно на това разчиташе. На Лидия ѝ беше необходимо не само да помисли, но и да се посъветва и той охотно се съгласи да почака ден-два и да не бърза с отговора.

Кубис потъна до уши в грижи за своето благосъстояние. Беше му напълно достатъчна шестстайната квартира, уютно мебелирана и нагиздена, закуските, обедите и вечерите, с които го гощаваше жена му. Още повече че за младото семейство те не струваха нищо — всички разходи за домакинството Леро взе върху себе си и Кубис почти не харчеше своята офицерска заплата. Обаче Кубис не се чувствуваше спокоен и бъдещето не му се струваше така розово, както преди.

Хенрих не беше се излъгал, когато оцени зестрата на София на двеста и петдесет хиляди марки. Но едва по-късно Кубис разбра, че цените на овцете са така високи само поради това, че сега е война и всички хранителни продукти, особено месото, струват много скъпо. Паул беше се запознал вече с довоенните цени на месото и вълната. Той дойде до извода, че в мирновременни условия зестрата на неговата жена ще се намали три пъти. Това така го развълнува и зашемети, че Кубис реши да се посъветва с Хенрих дали не е по-добре да ликвидира със София фермата още сега.

— Разбирате ли, Хенрих, мене много ме вълнува бъдещето. Сега, докато е жив тъстът, всичко е хубаво. Той получава добра заплата и в къщи харчим пари без мярка. Но той вече не е млад, боледува често. Не е изключена възможността скоро да стана пълновластен владетел на наследството. И това не само че ще подобри моето положение, но ще го и влоши.

Дори маниерът на разговор беше изменен вече у Кубис, сега всяка негова дума бе пропита с апломба на предвидливия човек.

— А знаете ли, че аз сам вече мислих за това — призна си Хенрих.

— Много трогателно от ваша страна!

— Нали имам малко вина за изменянето на вашето семейно положение и чувствавам пред вас е, как да ви кажа..., морална отговорност или как... Може би вие имате основание да се безпокоите за бъдещето.

— А ако продам сега всичкото недвижимо имущество и вложа парите в някое доходно предприятие? Или да ги превърна в ценности?

— Как да ви кажа! Трябва да си много добре запознат с тези неща, за да не те изиграят.

— Когато свърши войната, ние бихме могли с Леро да открием...

— Почакайте една минутка — ще ви прекъсна. Искан ми се да ви задам един въпрос. И не само като зет на Алфредо Леро, а и като на стар и опитен сътрудник на гестапо. Как мислите вие, какво ще стане с вашия тъст към края на войната, ако Германия, да пази бог, я загуби?

— Тя вече я е загубила. Но аз не разбирам въпроса ви.

— Не е необходимо да бъдеш твърде много далновиден, за да разбереш — Алфредо Леро работи в завод, който изработва не чадърчета или детски играчки.

— Той е открил...

— Не трябва! Не трябва! Аз не искам да зная секретите, които служебното ми положение не налага да зная!... Но съм уверен, че ако от неговата личност така се интересуват и така го охраняват, то дейността на Алфредо Леро има отношение към това ново оръжие, за което така много пишат.

— Вие отгатнахте!

— Слушайте, Паул! Не ме поставяйте в глупаво положение. Предпочитам да стоя по-далече от държавните тайни, поради което не съм чул какво сте казали. Забравил съм за това! Аз ще изкажа само едно логическо предположение...

— Извинявайте! Мълча като риба.

— Какво бихте направили вие като ръководител на гестапо, ако знаехте, че Германия е загубила войната, а в ръцете на нейните врагове, в ръцете на победителите, попаднат всички постижения на немската военнотехническа мисъл?

— Аз?... Аз бих унищожил всичко най-ценно, и изобщо бих се погрижил да не попадне нещо в ръцете на враговете.

— Абсолютно логично! Така би постъпил всеки разумен работник на гестапо. А какво бихте направили вие с автора на такова важно изобретение в областта на военната техника? Нали днес този автор служи на фюрера, но утре той може да бъде съблазнен от долари или от фунти стерлинги, па дори и от руски рубли? Какво бихте направили вие с изобретателя като ръководител на гестапо?

Паул Кубис бавно, без да сваля поглед от лицето на събеседника си, с цялото си тяло се подаде напред.

— Вие вярвате ли, че...

— Предположението още не е пълна увереност... Ние с вас си преподаваме един на друг урок по логическо мислене. И само толкова.

Впрочем, по дяволите този разговор, той, както виждам, ви развълнува. Дайте за нещо друго!

— О, не, не! Това е именно този разговор, които... Щом като сме започнали, продължавайте докрай. Според вас, какво трябва да правя аз?

— В такива случаи е трудно да се дават съвети... Всеки постъпва по своему, Паул.

— Но какво бихте направили вие на мое място?

— Аз бих... Чакайте да помисля! — Хенрих няколко пъти премина из стаята. — Аз бих се приготвил за най-лошото.

— А именно?

— Гениалното изобретение на Алфредо Леро не трябва да загине за науката! И вие отговаряте за това пред бъдещите поколения дори ако загине или умре от болест сам Леро, вие сте задължен да запазите неговото изобретение.

— Но аз разбирам от техника не повече, отколкото от филателия, да я вземат дяволите!

— Че вие нищо не разбирате от техника това знам... Но това не е така страшно. Та вашият тъст не държи своите изобретения, в главата си. Има формули, има чертежи...

— Той не ги доверява на никого...

— И напълно правилно постъпва! Но нали от тях, тайно от него, може да се направят фотокопия. В името на бъдещето!... Ако пък речем, се получи така, че не успеят да унищожат завода, чертежите също ще попаднат в ръцете на някоя държава, и вие тогава като компенсация за грижите за съдбата на това важно изобретение можете да продадете тези фотокопия на друга държава. Но това не е шега. И тогава едва ли ще ви вълнуват цените на вълната и месото! Това е такава дреболия в сравнение с това, което вие ще получите! Пък и службата ви в гестапо ще простят — просто ще си затворят очите пред това.

Хенрих замълча, наля си вода от шишето в чашата и като пиеше на малки глътки, поглеждаше изпод ръката си Кубис. Той седеше замислен, съсредоточен.

Кой можеше да се досети какви мисли сновяха сега в главата на Паул Кубис? Нали той толкова пъти се прероди. Недоучил се католически свещеник, той стана разузнавач, за да загуби по-късно

всякакъв интерес и към тази професия. След това го завладя мечтата за спокоен живот, ако не като еснаф, то като рентиер. Може би неговата душа се прераждаше сега за четвърти път.

У ЛЕМКЕ ВЪЗНИКВАТ ПОДОЗРЕНИЯ

Макар че Лемке беше първият, който приветствува Голдринг в новия, отлично мебелиран кабинет на коменданта на района Кастел ла Фонте, то никого така много не раздражи новото назначение на Хенрих, както началника на SS служба.

И как иначе! Новият командир на дивизията, който смени Еверс, заяви, че щабът ще бъде преместен в Пармо, а в Кастел ла Фонте ще остават само болницата, складовете и SS служба. И така пълновластен стопанин на района ставаше комендантът, който има на разположение едва ли не цял батальон, докато Лемке няма даже и половин рота. Това поставяше началника на SS служба в пълна зависимост от коменданта: с него трябваше да бъдат съгласувани всички планове, да се координират действията. Често трябваше да търси помощ за провеждане на една или друга операция. И всичко това трябваше да прави той, по-старшият по звание, човекът, който има зад гърба си немалък опит, най-после по-стар по възраст.

На Лемке беше особено трудно да се помири с това положение и поради това, че през време на своята работа в гестапо той бе привикнал да гледа на всички други хора, които нямат отношение към неговото ведомство, отвисоко, със зле прикрито презрение. Разделяше ги на рязко разграничени части. От едната страна стояха осъдените, на другата — тези, които се намираха под следствие. Към първата той отнасяше всички, които бяха попаднали в гестапо, без да се съобразява с това, виновен ли е или не е виновен човекът. Към втората отнасяше тези, които още бяха свободни. Но след покушението над фюрера в последната категория Лемке зачисли всички военни независимо от длъжността и званието им.

Голдринг предизвика у Лемке двойно чувство: от една страна, той го считаше за съвършено надежден човек — нали Голдринг беше осиновен син на Бертхолд, а към него началникът на SS служба се отнасяше едва ли не с по-голямо уважение, отколкото към самия господ, доколкото господ не носеше пагони на генерал-майор. От друга страна, Лемке считаше, че Голдринг е недопустим либерал. Само

връзките му колко струваха. Той дружи с неблагонадеждния Матини, за когото трябваше да бъде наредено да бъде поставен под наблюдение; той е в най-тесни, приятелски отношения с капитан Лютц — подозрителен човек, — така или иначе бил е адютант на покойния сега Еверс и не е могъл да не знае за бунтовническите действия на своя генерал! За Лемке беше напълно непонятно как може баронът, при това бъдещ зет на Бертхолд, така просто да се държи с ординареца си — също така много съмнителна личност. Някога, както се установи, Курт Шмид бе отказал да встъпи в хитлерюгенд. Най-последно защо Голдринг, който е така приветлив с всички, недружелюбно се отнася към опитите на Лемке да завърже с него дружески отношения?

В касата на своя предшественик, началника на SS служба, той намери копия от писмата, които Милер беше изпращал някога на Бертхолд. От тях Лемке научи за романа на фон Голдринг с някаква си Моника Тарвал, заподозряна в участие в съпротивителното движение. Нима всичко това не го заставя да се позамисли? И въобще, защо с името на Голдринг са свързани няколко твърде странни произшествия? Много често вечер, след среща с коменданта, който винаги го дразнеше, Лемке се затваряше в кабинета си и за кой ли път вече изваждаше заведената още от Милер папка, където се пазеха всички материали, които се отнасяха до Хенрих фон Голдринг. Взел в ръце един или друг документ, Лемке дълго и внимателно го четеше, стараяйки се да разбере защо всичко е станало именно така, а не иначе. Защо например писмото на Левек за двамата убити близо до Сен Реми немски офицери е попаднало в ръцете на Хенрих, а не у когото и да е от SS служба? Та нали Левек е предлагал своите услуги на гестапо, а човек, който желае да стане негов агент, сигурно би могъл да отличи униформата на работника от SS служба от униформата на армейския офицер! Защо в делото, заведено на някой си Вазел (впрочем, задържал го е сам Голдринг, обвинявайки го в покушение), няма протокол за разпита на арестувания, а има само дата и бележка „ликвидиран“?

Лемке се страхуваше от Бертхолд и не се решаваше даже да сподели своите съмнения с по-горното началство, а от това неговата ненавист към Голдринг още повече се увеличаваше. Безсилието му предизвика озлобление.

Ето и днес отново трябваше да скрие обидата си, да отстъпи пред този високомерен барон. Лемке получи заповед всички бивши войници от италианската армия, които не са постъпили в отрядите за доброволци, незабавно да се изпратят в Германия, тъй като линията на фронта в Италия беше се придвижила на север. Операцията трябваше да бъде проведена в течение на една нощ, тайно, за да не научи за нея местното население, и още повече партизаните. Ясно беше, че въпросът за охраната на италианските войници при операция от такъв мащаб стоеше особено остро. И Лемке се обърна към Голдринг с искане да предаде в негово разпореждане всички налични военни сили. Но по същество Голдринг отказа, като отдели на началника SS служба само рота черноризци.

— На мене самия ми предстои да проведе сложна операция — бе пояснил той.

Лемке с негодувание си спомни недопустимия, даже оскърбителен тон, с който се водеше този разговор. Не, вероятно ще трябва да се обърне към самия Бертхолд. А може би ще трябва да се опита да поговори откровенно, от сърце?

Лемке вдигна прекия телефон, който съединяваше неговия кабинет с кабинета на коменданта.

— Капитан фон Голдринг сега е при господин Леро — отговори преводачката.

Лемке с досада хвърли телефонната слушалка и натисна звънеца.

— До вечерта ми съберете всички сведения за италианците, които работят в комендантството, и особено за преводачката. Тя по-рано е била слугиня на граф Рамони.

Дружбата на Голдринг със стария Леро също дразнеше Лемке. След неотдавнашната сватба, която завърши така печално, Лемке два пъти посети инженера, но и двата пъти го посрещнаха много хладно. Собствено казано, да търси по-близко познанство с Алфредо Леро Лемке бе заставен не от личните си интереси към особата на инженера, а от специалното предписание, което се съхраняваше в касата на SS служба; в него се указваше, че Леро трябва внимателно да бъде пазен и с нищо да не бъде обезпокояван. Това предписание бе дошло от щабквартирата — значи, инженерът беше важна особа. И ето че тази важна особа даже не излезе да поговори с Лемке, когато той направи второто си посещение и седеше в гостната заедно с Кубис и неговата

жена. Но за Голдринг вратата на къщата бе винаги отворена, комендантът е там едва ли не всяка вечер. Отде накъде такава дружба между младия офицер и стария инженер?

Лемке позвъни в квартирата на Леро и помоли да извикат барон фон Голдринг.

— Какво се е случило? — прозвуча тревожно гласът на коменданта.

— Нищо особено. Но аз бих искал да се видя с вас днес по една неотложна работа.

— След половин час ще бъда в кабинета си! — кратко отсече Голдринг.

„Даже не попита дали не мога през това време да отида при него!“ — ядоса се Лемке.

Но обстоятелствата заставяха началника на SS служба да преглътне обидата. Точно след половин час той бе вече в комендантството.

Без да се поздрави със сътрудниците, Лемке мина през канцеларията и дръпна вратата на приемната, която се намираше пред кабинета на коменданта. Тя бе затворена.

— Една минутка, сега — чу как в ключалката се превъртя ключът, преводачката се отстрани и пусна Лемке в стаята. Той мина покрай нея като покрай празно място.

Голдринг вече беше се върнал от Леро, очакваше Лемке и преглеждаше вестниците.

— А нашите войски в Ардените здраво притиснаха англо-американците! — възкликна Хенрих вместо приветствие. — Четохте ли днешните вестници?

— Не успях. Твърде много работа имах.

— Такива неща не бива да се пропускат. Те трябва да се четат преди всичко. Те пораждат сили. Още повече, че в последно време не ни поднасят често приятни новини.

— Мисля, че нашите ФАУ-2 ще заставят Англия да излезе от войната... Но аз дойдох да поговоря с вас за неща, много по-близки от събитията в Ардените.

— Какви събития могат да бъдат по-близко за офицера от събитията на фронта?

— Това е игра на думи, Голдринг!

— Фон Голдринг — поправи го Хенрих.

— Фон Голдринг, щом като така ви се иска... Но аз дойдох не да се карам, а да поговоря с вас като офицер с офицер.

— Слушам ви, господин Лемке.

— Мене ми се струва, че нашите отношения с вас, бароне, вредят на службата.

— На моята ни най-малко!

— А на моята вредят, и то много. Аз се обръщам към вашето чувство на отговорност пред отечеството и фюрера. Ние преживяваме много тежки времена, когато...

— Не може ли да минете без проповеди? Аз ви считам за квалифициран офицер от гестапо, но за лош проповедник, господин Лемке.

Лемке прехапа устни от обида.

— Господин фон Голдринг, аз за последен път ви съветвам да се опомните и правя последен опит да се споразумеем. И ако нашата днешна беседа не даде резултати — аз имам пред вид положителни резултати, — ще бъда принуден да се обърна към началството и да се оплача от вас. Предупреждавам ви за това честно.

— Това е ваше право и задължение. Но аз бих искал да зная какво искате вие от мене?

— Съгласуваност в работата.

— Аз също искам това!

— Не съм забелязал. Вашата лична неприязън към мене, макар че не зная какво е дало повод...

— Не знаете ли? Не се преструвайте на агънце!

— Учудва ме вашият тон и непонятните намеци. Може би ще ми обясните в какво се състои работата?

— Даже ще приведа веществени доказателства.

Хенрих извади от джоба си писмо, получено от Лорхен преди седмица, и започна да чете на глас:

„Не ме издавай пред татко — аз тайно прочетох писмото, което той бе изпратил на мама. Не бих ти признала това, ако не бях се така развълнувала. Мене започва да ме безпокои тази графиня Мария-Луиза, в

замъка на която ти живееш. На татко пишат, че тя е млада и красива, тебе те виждат с нея на разходки. Вероятно заради нея ти така дълго не идваш.“

— Как е според вас, Лемке, ако аз бих написал такова писмо на вашата жена, навярно щяхте да ми бъдете много признателен?

Лемке почервения.

— Аз съм писал за това не на вашата годеница, а на генерал Бертхолд.

— И считате това достойно за един офицер?

— Господин Бертхолд бе ме задължил за това.

— И така, вие считате, че да пишете доноси... Съгласете се, че иначе, освен донос, това не може да се нарече. Та нали знаете за отношенията между графинята и Щенгел... И все пак вие пишете доноси...

— Господин Бертхолд очевидно неправилно ме е разбрал. По моему е разшифровал някоя непредпазливо казана думичка. И ако това довежда до такива недоразумения, давам ви думата на офицер, че нито дума за вас...

— На думата на офицера разчитам. Но и няма да крия, че проследяването на всяка моя стъпка аз считам за оскърбление на достойнството ми.

— Аз отлично разбирам и повтарям.

— Добре, ще считаме, че по този въпрос сме се споразумели. Сега за другото. Та какво искате вие от мене?

— Пълно съгласуване на всички действия и взаимопомощ.

— Конкретно?

— Тази нощ аз трябва да изпратя батальон бивши италиански войници от Кастел ла Фонте в Иврея.

— Кога именно?

— В двадесет й два и тридесет.

— Какво ви е необходимо за това?

— Освен ротата черноризци, която вие обещахте, дайте поне един взвод немски войници.

— Вземете парашутистите.

— Аз не се доверявам на тези балерини!

— Добре. Ще ви дам взвод немски егери.

— Наистина ли, бароне? Благодаря! Мисля, че това е началото на нашите нови взаимоотношения, надявам се, че скоро вие ще измените мнението си за мене.

— Вие знаете как ви симпатизирах и ако между нас мина черна котка, то виновни за това са само вашите писма до моя баща, тъст, наричайте го, както искате! Аз не мога да търпя да ме следят, предупреждавам ви предварително.

— Обещавам ви, че повече няма да допусна това...

— Тогава какво, мир и съгласие?

— Щастлив съм, бароне, че започнах този разговор и че можахме да се споразумеем.

Лемке здраво стисна ръката на Хенрих.

— Още сега ще изпратя командирите на ваше разпореждане.

— Но нищо не им казвайте за задачата. Те не трябва да знаят за операцията до началото ѝ.

— Ясно.

— А вие не се ли каните да вземете участие в разходката до Иврея?

— Това не е мой район. При това довечера ще бъда зает.

Без да се отбива в къщи, Хенрих от комендантството отиде право при Леро, разговорът с когото така неочаквано бе прекъснат от Лемке.

— Слушай, Курт — предупреди го по пътя Хенрих, — аз обещах на господин Леро да нощувам при него, той е болнав. Но през нощта могат да ме потърсят, така че ти легни в кабинета. Ако от Иврея позвъни Лемке, ще му кажеш къде съм.

— Нима господин Лемке е в Иврея? Аз го видях...

— Той днес ще откара там италианските войници, тези, които все още се намират в казармите.

— А те няма ли да се разбягат?

— Освен своите есесовци Лемке измоли от мене рота черноризци и взвод немски войници. — Хенрих се извърна настрана, за да скрие усмивката си. Курт сякаш просто от любопитство на няколко пъти се поинтересува за съдбата на италианските войници и Хенрих разбираше, че той прави това по поръка на Лидия.

Цяла седмица вече как Алфредо Леро се преструваше, че е болен. В последно време, като се оправдаваше с болното си сърце, все по-често той оставаше в къщи, като забравяше за обикновената си предпазливост.

— Аз вече тъй се изморих и измъчих, че някой път ще падна просто така, както си вървя, като престарял кон, и не ще мога повече да стана — оплакваше се той на Хенрих.

Но старецът повече се преструваше. Даже от дъщеря си и зет си той криеше причините, които го караха да прибягва до такива хитрости. Може би за пръв път в своя живот Алфредо Леро бе започнал да се замисля не над формулите, а над живота.

Съвсем неотдавна старият изобретател доказваше на Хенрих, че науката стои и винаги ще стои над политиката, над живота, учените, както и художниците, трябва да живеят в „кула от слонова кост“ и нищо да не пречи на полета на фантазията им. Даже завода, в който работеше, Леро разглеждаше като своеобразна кула, зад чиито здрави стени той се чувствуваше скрит от делничните грижи, които биха пречили на полета на мисълта му.

И ето, че в кулата се появиха пукнатини, нейните мощни стени се разклатиха.

Днес, преди да позвъни Лемке, Леро започна предпазливо да насочва разговора на тази вълнуваща го тема, но извикаха Хенрих и старият инженер отново остана сам със своите мисли.

Той започна да преглежда материалите, донесени от завода. После ги скри — днес явно не му се работеше. Реши да провери всички разчети утре сутринта, на свежа глава.

Преди такива материали Леро никога не оставяше в къщи, дори когато беше болен. С неумолима педантичност Щенгел ги прибираше вечер, за да ги скрие през нощта в специална каса в завода. Но Кубис направи за тъста изключение. Разбира се, като изхождаше от своите собствени интереси, той се надяваше, че в един прекрасен ден все пак ще му се удаде да се сдобие с необходимите чертежи и изчисления. Наистина той нищо не разбираше от техника, и особено от радиотехника, нямаше представа за висшата математика. Но Паул Кубис разчиташе на вдъхновението, което ще му подсказе кое именно трябва да фотографира, а кое да остави без внимание. И той, естествено, се надяваше на Голдринг: Хенрих с неговата образованост

безусловно ще съобрази кое за какво е! Разбира се, Кубис не ще изпусне документите от ръце — той не е такъв глупак! — просто ще ги покаже на Голдринг и ще го помоли за съвет...

След като омъжи дъщеря си, Леро остави за себе си целия първи етаж, но фактически живееше в кабинета и отиваше в столовата и в гостната само когато там слизаха младите или идваха гости. В останалите стаи на долния етаж бяха само охраната, слугите.

Днес Леро се чувствуваше особено самотен в своя кабинет. И сега ли пък намери да позвъни този Лемке! Наистина Голдринг обеща да се върне. Ето, като че ли е той. Да, той е!

— Надявам се, че привършихте всички свои работи? — осведоми се Леро.

— За днес всички. Мога дори да пренощувам у вас.

— Това е прекрасно! — зарадва се Леро. — Сега ще вечеряме, ще изпием една бутилка, за да спим по-добре!

— О, аз спя като агне!

— Младост, младост! А ето че на мене не ми се спи!

— Вие вероятно сте нарушили нормалния си живот. За да влезете в нормата, трябва да пиете приспивно.

— Не в приспивното е работата. Мислите ми не дават да спя.

— Толкова ли са тревожни?

Леро не отговори веднага. Той дръпна няколко пъти от цигарата, загледан съсредоточено в ъгъла на стаята, сякаш решаваше да продължи ли разговора или не. Но вътрешната потребност да се довери някому, с някого да се посъветва беше толкова голяма, че Леро не издържа.

— Вие знаете ли решенията на Ялтенската конференция? — попита той, вглеждайки се напрегнато в Хенрих.

— Четох ги, но подробности вече не помня.

— Но вие нали не бихте могли да забравите тези решения, в които става дума за наказване на така наречените военни престъпници?

— Мисля, че това е само декларация. Войната си е война и историята не знае примери...

— Да, да, те нямат право, те не ще посмеят да съдят кой е виновен и кой не е!

— Вие говорите за това така, сякаш решенията на тази прословута конференция могат непосредствено да се отнасят до вас.

— Когато започнат да действуват, те ще се отнасят и до мене. Колкото и безсмислено и странно да звучи това. Впрочем, възможно е и да не е така безсмислено, ако се погледне на това от друга гледна точка.

— Нищо, абсолютно нищо не разбирам!

Леро се замисли и когато отново заговори, в гласа му имаше нотки на съмнение.

— Видите ли, бароне, вашата скромност не ми е дала възможност никога да се докосна в нашите беседи до моята работа в завода и поради това...

— Това не е скромност, господин Леро, а правило, аз не искам да зная неща, които не се отнасят до мене.

— Но те се отнасят до мене! И съм длъжен да ви изясня туй-онуй. Иначе вие не можете да разберете. При това съм уверен, че разговорът ще си остане между нас. Така че...

— Слушам ви, господин Леро.

— Ще започна с това... но не... По-добре кажете, вие четохте ли вчерашното съобщение за бомбардировката на Англия с летящи снаряди?

— Разбира се!

— И обърнахте ли внимание на броя на жертвите?

— Трудно би било да не се обърне внимание на това. Такъв ефект, не е давала нито едва бомбардировка.

— За това съм виновен аз! Аз съм ги убил!

— Господин Леро, вие сте болен, изморен, излишно се тревожите. Уверен съм, че вие от мухата правите слон. Моля ви, дайте да поговорим за всичко това утре.

— Не, не, аз съм напълно здрав. Ето вече няколко дена откак се преструвам на болен... Да, преструвам се! За да не отида в завода!

— Господин Леро!

— Повтарям, напълно съм здрав и в пълно съзнание. В такова съзнание, че можах да изобретя прибор, който спомага за направляването на летящите снаряди по радиото...

— Вие? Алфредо Леро?

— Ето виждате ли, вие не вярвате, вие се изплашихте... Но аз не се страхувам, досега никога не съм се страхувал. Аз самият се питам защо беше така? Първо, може би поради това, че мене ме интересуваше идеята в чист вид... Никога не се замислях дълбоко как ще бъде използвано моето изобретение на практика. Знаех, че работя във военен завод, знаех, че с помощта на моя прибор самолетните снаряди ще полетят натам, където ще ги отправи волята на човека. Ние още не сме стигнали такава точност, за да могат снарядите да попаднат в набеязания обект, но ние можем да ги насочваме в конкретен населен пункт. Всичко това знаех. Но го знаех, как да ви кажа, теоретически. Аз отдавах мозъка си, а всичко останало беше тяхна работа. На мене ми беше безразлично кой ще използва това оръжие. И против кого. Но не, изглежда, че не само поради това аз не се страхувах, не се замислях. Чувствувах, че не ще ме попитат! Ето това е главното! А сега, когато видях, че стената, зад която съм се криел, се руши, когато разбрах, че ще отговарям наравно с всички. Може би дори повече. Разбира се, повече. Та у тях са били само ръцете, а аз съм давал мозъка. Сега започнах да се страхувам.

— И съвършено правилно, господин Леро — не издържа Хенрих.

— О, ако вие така мислите, то... Какво ще ме посъветвате да направя?

— Вие имате по моему един изход — замълча Хенрих и погледна внимателно в очите Леро.

— Какъв?

— Войната се приближава към своя край, ценен е всеки ден.

Леро мълчаливо кимна с глава.

— Вие трябва да избягате в някоя неутрална страна, да речем в Швейцария, и да публикувате в пресата протест. Ще се позовете на това, че са ви заставили насила да работите. Да протестирате против използването на вашето изобретение за разрушаването на населените пунктове и избиването на мирните хора. Ако вие заявите за това сега, ще ви повярват.

— Вие сте прав!

— Но необходимо е с вас да бъдат и чертежите, формулите, въобще всичко, което се отнася до вашето изобретение. Зная, че да се вземат тези материали е извънредно трудно, те всички сигурно се пазят в завода, но...

— Аз имам тук фотокопия.

— И вие рискувате да държите такива неща в къщи?

— Скрил съм ги хубаво. Сред многото книги това не е трудно да се направи... Никакъв дявол не ще се сети къде са те, докато аз сам не кажа!

— Тогава няма защо да мислите дълго и да се колебаете! В края на краищата вие ще спасите не само себе си, но и стотици хиляди съвсем невинни хора. И това добре ще бъде оценено.

— Но как да се организира всичко това. Нали вие знаете как ме следят?

— Обещавам да обмисля план и да ви кажа в най-близките дни. И, разбира се, да помогна, доколкото това е по силите ми.

— Зная, вие сте благороден човек! Вероятно за пръв път от много дни насам ще заспя тази нощ.

На Хенрих постлаха в съседната стая до кабинета. Той дълго се въртя в кревата, развълнуван от мисълта, че най-после се приближи към целта. Даже насън той продължаваше да крои планове как най-добре да се сдобие с необходимите материали.

В три часа полуоблеченият Кубис разбуди Хенрих.

— Току-що позвъни Курт. До вас е изпратен човек от Лемке.

— Къде е той?

— Курт ще го доведе сега с колата.

Хенрих започна бързо да се облича.

— Чертежите търсете в библиотеката, сред книгите. Фотокопия. Може би това са именно нещата, които са ви необходими. Ще ми ги покажете, заедно ще проверим дали са те — каза шепнешком Хенрих на Кубис и се облече.

— Но аз не мога да ви ги дам — ревниво прошепна Кубис.

— Та за какъв дявол са ми на мене! Аз се грижа за вас! Да не стане някаква грешка. Нали може да се случи така, че тези фотокопия да нямат никакво отношение към изобретението. А ако е така, необходимо е да се търсят още. Нима не ще се възползвате от такъв щастлив случай, за да се обезпечите за цял живот. Аз вече ви виждам богат. И съм готов да отсроча изплащането на вашия дълг още с една година... естествено, ако се убедя във вашата платежоспособност.

Чрез своя пратеник Лемке съобщаваше, че се е натъкнал на партизанска засада, води ожесточен бой и моли незабавно да се

изпрати подкрепление.

Да встъпи в нощен бой и при това на страната на Лемке, а не на страната на партизаните, Хенрих съвсем не искаше. Но обстановката изискваше бързи и решителни действия, за да не възникне подозрение. Трябваше да вдигне по тревога парашутистите. И двата взвода немски егери, които бяха останали в Кастел ла Фонте, а сам по всевъзможни причини да задържи изпълнението на своите собствени нареждания.

Хенрих застави командирите на взводовете да проверят автоматичното оръжие и да отстранят всички малки повреди, открити през време на проверката. Когато оръжието бъде готово, Голдринг заповяда да вземат допълнително количество патрони и за тях трябваше да тичат до склада. През това време се изясни, че в мотора на един от бронетранспортърите се появило подозрително чукане.

Хенрих тичаше, викаше, заплашваше, че ще даде виновниците под съд, а в душата си искрено се радваше, че заминаването се забавя.

Отрядите в помощ на Лемке излязоха едва в началото на пет, а стигнаха на място едва към шест часа сутринта, когато боят беше свършил. Още се чуваха отделни единични изстрели, но партизани не се виждаха.

Още отдалече Хенрих видя дългата фигура на Лемке. Той крачеше между убитите и ранените италиански войници и стреляше в онези, които още даваха признаци на живот.

Като видя Хенрих, Лемке бързо отиде при него и накратко разказа какво именно е станало.

При излизането от Кастел ла Фонте той изпратил напред няколко мотоциклетисти, като им заповядал да вървят така, че всеки да вижда машината, която се движи пред него. Шофьорът на бронетранспортъра също е трябвало да се ориентира по последния мотоциклетист. На около тридесет километра от Кастел ла Фонте, когато Лемке бил вече уверен, че спокойно ще пристигне в Иврея, по колоната от дясната страна затрещели партизански картечници и автомати. Техните трасиращи куршуми падали като широка ивица. Партизаните, след като пропуснали напред дозорите от мотоциклетисти, атакували колоната във фланг. Наложило се да приемат нощния бой. Италианските войници, възползувайки се от неочакваното нападение, започнали да бягат — убитите, които вижда Хенрих, са всичко, което е останало от няколкостотин италианци.

— Излиза, че вие твърде успешно сте стреляли по обезоръжените, вместо да се биете с гарибалдейците! — язвително произнесе Хенрих. Той почувствува как го обхваща бясна злоба. С какво наслаждение той би изпразнил своя пистолет в това чудовище, което спокойно си пуши цигарата. Но се налагаше да се въздържа и вече, с напълно спокоен тон Хенрих попита: — Ще организираме ли преследване?

— Сега това е много рисковано. Да почакаме, докато се разнесе мъглата.

Наложи се да чакат дълго. Денят се случи мъглив и едва след два часа Лемке и Голдринг, придружени от автоматчици, можаха да огледат позициите на партизанския отряд, който бе извършил нападението на колоната.

— Обърнете внимание — със злоба говореше Лемке, — техните позиции са добре замаскирани и очевидно предварително подготвени. Те са чакали нашата колона...

— Сякаш, че някой ги е предупредил — спокойно констатира Хенрих.

За преследване не можеше и да се мисли. Мъглата ограничаваше видимостта, а при такива условия да се навлиза в планините беше опасно: няколко десетки партизани автоматчици биха могли да задържат целия голям отряд на Лемке и Хенрих.

— Но кой би могъл да предупреди партизаните? — трудно бе да се разбере кого питаше Лемке — себе си или Хенрих, когато, седнали в комендантската кола, се връщаха в Кастел ла Фонте. — Вие казахте ли на някого за изпращането на италианците тази нощ?

— Нито на една душа!

— Тогава кой ще е?

— А защо мислите, че партизаните би могъл да предупреди някой от моето обкръжение, а не от вашето?

— Цялото мое обкръжение е от немци, а във вашето има и италианци.

— След покушението над фюрера не бива да се вярва и на немците — подхвърли Хенрих. — Гаранция тук не е националността, а възгледите.

Лемке замълча. Той беше озлобен на целия свят, а най-много на самия себе си. Трябваше да настоява Голдринг също да придружава

италианците, а Лемке взе цялата отговорност върху себе си. И ето, че получи... Ще трябва да се оправдава пред началството, а Голдринг остава настрана, нали нападението стана вън от границите на неговия район.

Хенрих също мълчеше. Пред неговите очи постоянно бе картината, която той видя на мястото на боя: няколко десетки убити и ранени италианци, а сред тях Лемке с пистолет в ръка.

— Кажете, вие вярвате ли на своята преводачка? — неочаквано попита Лемке, когато влязоха вече в Кастел ла Фонте.

— Аз съм я проверявал няколко пъти — и преди да я взема на работа в комендантството, и в процеса на работата. Тя напълно оправдана характеристиката, която ѝ даде граф Рамони. Впрочем, много е добра.

— А у мене тази девойка буди подозрение.

— За да ви успокоя, ще проверя още веднаж, даже нарочно ще я провокирам, като оставя на масата някой секретен документ — равнодушно каза Хенрих.

Той погледна Курт, който с вкаменено лице седеше зад кормилото, и Хенрих разбра, че този разговор след няколко минути ще бъде известен на Лидия.

Вечерта при Хенрих буквално връхлетя веселият възбуден Кубис. Сърцето на Хенрих бясно затупа. Нима е свършено това, което понякога му се струваше неосъществимо, това, към което бяха насочени всичките му усилия, мисли, това, на което той беше подчинил всичките си действия и даже живота си?

И външният вид на Кубис, и поведението му потвърждаваха, че е така. Като погледна в съседната на кабинета спалня, Кубис плътно затвори вратата, след това погледна в коридора, от който току-що беше дошел, и спусна езичето на автоматичната брава.

Хенрих се бе овладял и с усмивка на уста го наблюдаваше.

— Не мога да ви позная днес, Паул! Вие имате вид на заговорник! Може би е станало нещо свръхестествено?

Кубис вдигна дясната си ръка, както правят боксьорите победители на ринга, и като я хвана за китката с пръстите на лявата ръка, я разтърси във въздуха. След това също така мълчаливо се потупа по джоба на мундира.

— Но какво ви е? Да не сте загубили дар слово?

Превит от смях, Кубис се смъкна в креслото.

— Те са тук, скъпи бароне, всички до едно са тук — той отново се потупа по джоба и се облегна в креслото с вид на победител.

— Кой са тези те?

— Фотокопията! Какво ще кажете сега вие за моите способности?

— Ще кажа, че винаги съм имал за тях много високо мнение. Нима ви се е удало...

— Всички до едно! Но защо не ме поздравявате?

— Още не зная с какво да ви поздравя. Та вие сте профан в областта на техниката! А старците понякога имат странни привички: Леро би могъл да пази като спомен за своето първо изобретение най-различни чертежи, които не представляват никаква ценност. Или да е замислил някаква нова работа...

Само от едно такова предположение Кубис пребледня. Той беше се вживял вече в мисълта, че притежава огромно състояние, и сега му се струваше, че измъкват от ръцете му това богатство.

— Не... не... може би! — заеквайки, промърмори той. Но тревожният израз, смесен със страх, все по-ясно се изразяваше на лицето му.

— Дайте да видим и разберем.

Кубис извади от вътрешния джоб на мундира загънато в хартия тесте и с подозрение погледна Хенрих. Сега в очите му, освен страх и тревога имаше и недоверие. Като се разсмя, Хенрих сви рамене.

— Аз бих могъл да се обидя, Паул, и да ви изгоня навън заедно с вашите фотокопия. Те ме интересуват като миналогодишния сняг. Освен от гледна точка на това, дали ще можете в края на краищата да ми се издължите? Та именно аз бих могъл да ви изгоня от тук. Но разбирам, че вие сега сте извън себе си. Дявол да ви вземе, дайте да погледна.

Кубис започна едно след друго да подава фотокопията. Хенрих ги вземаше с лявата си ръка, отдалечаваше ги от себе си, а дясната не сваляше от копчето на мундира. Понякога вземаше поредното фотокопие и нарочно задържаше погледа си на него, сякаш изучаваше чертежа или отделната формула.

— Това е именно онова, което е необходимо! Разработката на отделен детайл! Той, разбира се, ще потрябва, макар че няма решаващо

значение. Главното е в това фотокопие, което разглеждам сега. Него го пазете особено много. Аз, разбира се, не съм професионалист, пък и от пръв поглед е трудно да се разбере, но безусловно главната идея на изобретението се намира в тази хартийка.

Най-после всички фотокопия бяха разгледани.

— Ето сега вече мога да ви поздравя! Вие даже не си представяте какво владеете! — Хенрих здраво стисна ръката на Кубис за пръв път, откакто се познават, с искрена радост.

Кубис отново сияеше от щастие. Скрил своето съкровище в джоба и убеден, че Хенрих не ще посегне на него, Паул бе проникнат от чувството на най-искрена благодарност към него и даже се разчувствува.

— Аз не вярвах в дружбата! Хенрих, бях се разубедил във всичко на този свят, но това, което вие направихте за мен, няма да забравя никога. Нали именно вие ме посъветвахте да се ожения за София! И щастиято сякаш изведнаж се обърна с лице към мен! Ако не бях станал мъж на госпожица Леро, между вас и мен никога не би възникнал този разговор, помните ли? Нима сте забравили? Този, когото вие за пръв път ми намекнахте за възможността да подредя своето бъдеще! Не, вие просто сте моят добър гений! Аз вече не говоря за парите, които безотказно ми давахте. Впрочем, не сте ли забравили своето обещание да ми отсрочите платежа още с една година?

— Нима съм давал такова обещание?

— А как? Вие казахте, че когато се убедите в моята платежоспособност... Ако искате да ви върна дълга с лихвите — сега мога да си позволя това, но след година, нали знаете, че с наличните пари съм зле. Надявам се, че от мене като от приятел вие не ще вземете много.

Хенрих за миг беше овладян от изкушението да продължи играта и „да се попазари“ с Кубис за лихвите. Но той го преодоля — трябваше по-скоро, по-скоро да изпрати госта.

— Ах, да, разбирам! Никога не съм мислил, че ще ви се удаде да се хванете за думата ми! Но щом като обещанието е дадено — трябва да се изпълнява!

Кубис написа нова разписка и скъса старата.

— Какво мислите да правите с фотокопията? — попита Хенрих, когато гостенинът се готвеше да си отива.

— По-хубаво да ги скрия. Докато...

— Вие луд ли сте! Трябва незабавно да ги поставите на това място, откъдето сте ги взели. Още днес!

— За нищо на света!

— Тогава простете се с тях, забравете, че сте ги държали в ръцете си! Да допуснем, че днес или утре Алфредо Леро открие, че тези документи са изчезнали. Той до смърт ще се изплаши и ще извика Щенгел. И знаете ли кой ще отговаря с главата си за загубата? Паул Кубис! Зетят на Алфредо Леро е по съвместителство помощник-началник на вътрешната охрана на завода. Човекът, на когото освен това е възложена охраната на личността на Леро и на неговия лом.

— Та за какъв дявол ме съветвахте да търся тези документи?

— Първо, за да се убедите, че те съществуват, второ, за да вземете от тях за всеки случай копие, трето, за да знаете къде са скрити и да следите да не попаднат в някакви други ръце...

Кубис изтри изпотеното си чело.

— Страшно ме изплашихте. Пфу, даже дишането ми спря! Разбира се, вие сте прав. А щом е така, трябва да бързам...

Когато Кубис излезе, Хенрих отново заключи вратата. Най-после той остана сам със своята радост.

Той бе изпълнил, той бе съумял да изпълни онова, което му беше възложено! Тази нощ той ще рапортува за това, на когото трябва, и утре микрофотолентата ще бъде вече далече! Нито високите стени с озъбените дула на картечниците, нито двойният обръч от обмислената до най-малки подробности охрана можаха да устоят срещу волята на един човек!

Хенрих угаси лампата, вдигна тежкото перде и широко разтвори прозореца. В стаята нахлу нощната прохлада. Струваше му се, че в нея той може просто да бръкне с ръка и да потопи разгорещената си глава като в планински поток, който ей сега ще залее цялата стая и ще внесе в нея тънкия сърп на луната, отразяващ се на повърхността му, и отблясъците на далечните звезди, тръпнещи в неговите вълни.

Още една звездна нощ си припомни и този спомен сви сърцето му до болка. Също така стоеше той до широко разтворения прозорец в Сен Реми, стоеше заедно с Моника. Също така и тогава плаваше към тях нощта със сияйните звезди, напоена с тънкия аромат на планинските треви и цветове, и обещаваще вечност на тяхната любов.

Споменът беше толкова жив, че Хенрих почти физически усещаше рамото на девойката и вече не болка, а печална нежност и радост пронизваха цялото му същество. Той постигна неразривната връзка на всичко добро и прекрасно в света, онази безсмъртна сила, която води различните хора в различните ъгълчета на земята в борбата за справедливост и истина.

А в същото време, когато Хенрих стоеше до отворения прозорец, в първия етаж на замъка, в една от стаите, която заемаше сега Щенгел, се водеше любопитен разговор, който непосредствено се отнасяше до Голдринг.

— Сам той не би могъл да се сети за това — казваше Лемке на Щенгел. — Уверявам ви, че това е хитро замислен план и не от самия Леро, а все от този същия фон Голдринг. Сега моли за отпуск! Та вие разбирате ли какво значи това? Готви се да избяга! Да, да! Вашият незаменим Алфредо Леро, когото е заповядано да пазите като зеницата на окото си, иска да надхитри всички вас. Вие мислите, че това е случайно съвпадение на обстоятелствата? Че за място на почивката си той е избрал градче почти до самата граница на Швейцария?

— Напразно се вълнувате така, господин Лемке? — погледна Щенгел с насмешка своя събеседник. — Без заповед от щабквартирата никой не ще разреши на Леро нито крачка извън Кастел ла Фонте. А щабквартирата, разбира се, няма да даде своето съгласие. И не поради тава, че този Леро, както вие казвате, е незаменим. Ако това беше така, в неговото искане може би биха се вслушали. Но ние сме взели всичко от него! Изстискали сме го като лимон. И нас повече не ни интересуват нито неговото здраве, нито неговото самочувствие. Докато той е минимално полезен, ние го държим, на мене ми е заповядано да не прибягвам до решителни акции, а да чакам специално предупреждение... Що се отнася до това, кой му е подхвърлил мисълта за тази отпуска, за мене това няма значение.

— Бароне, вие сте заслепен от чувството на благодарност към Голдринг, който два пъти ви е спасил. Но той два пъти и ще ви погуби. И служебно, и лично.

— Любопитно... — усмихна се Щенгел презрително. — Мене, опитния разузнавач, ще може да ме погуби това момче, на което млякото още не е изсъхнало по устата?

— Аз не ще рискувам да кажа, че вие надценявате себе си, но него вие явно подценявате. Той е много по-умен, отколкото ви се струва, и значително по-опасен. И аз сега ще ви докажа това.

— Вашата първа теза, че той ще ме погуби служебно — с ирония напомни Щенгел.

По лицето на Лемке се появиха червени петна.

— Да, и повод за това ще бъде самият този Алфредо Леро. За мен сега не е важно ще го пуснат ли от щабквартирата или не. Това е второстепенен въпрос. Важно е това, че Голдринг му е подхвърлил мисълта за бягство. А щом като такава мисъл се е зародила, тя може да се осъществи по различни пътища, особено когато човек се ползува с относителна свобода. Та вие не можете да го арестувате! А Голдринг просто от спортен интерес — той има такава авантюристична жилка — може да премине от съвети към дела, към конкретна помощ. Нали те с Леро са близки приятели! При това Голдринг няма представа нито за завода, нито за това, каква се изработва там, иначе той не би започнал, разбира се, да си играе с огъня... Но представете си за момент, че Леро неочаквано избяга! Какво ще стане тогава с вас!

Щенгел потри с ръка челото си и се замисли.

— По-нататък! — каза кратко той.

— И сега как ще ви погуби лично. Не ви ли се струва, че Мария-Луиза е изменила своето отношение към вас?

— Видите ли, аз сам дълго протаках женитбата. А сега графинята, след като се убеди в сериозността на моите намерения, ми отмъщава за моята нерешителност.

— И вие мислите, че е само това? Ами ако ви кажа, че Голдринг сам ми чете писмо от своята годеница, дъщерята на Бертхолд, в което тя го упреква за неговите връзки с Мария-Луиза? Не забравяйте едно: млада очарователна жена вдовица и красив млад човек дълго живеят под един покрив, стаите им са една до друга. Па даже само това, че тя го е настанила в своята половина, дала му е стаите на покойния си мъж... Както искате, но това е много и много подозрително! И аз мисля, че Лора Бертхолд е права, като изразява недоволството си от поведението на своя годеник.

Лицето на майора почервения. Лемке разбра, че е попаднал на най-уязвимото място в сърцето на барон Щенгел, засегнал е неговата мъжка гордост. Възползувайки се от момента, Лемке разказа всичко,

което беше накупяло в него самия против Голдринг, за неговото странно от време на време поведение, за непридирчивостта при избора на приятелите си.

И майор Щенгел, който съвсем неотдавна така защитаваше Хенрих, сега внимателно слушаше думите на Лемке и в края на краищата се съгласи, че поведението на барон фон Голдринг действително е подозрително.

— Но какво мислите да правите? — попита майорът, когато Лемке свърши своя разказ.

— За съжаление, аз съм безсилен, нямам никакви преки улики! При това не ми е известно как ще се отнесе към това Бертхолд. Струва ми се, че ние с вас имаме един път — да пишем на генерал-майора, който между другото сам ми заповяда да наблюдавам неговия бъдещ зет. Нека да решава сам.

Когато късно през нощта Лемке и Щенгел завършиха беседата си, радиото съобщи за неочакваното настъпление на съветските войски по целия хилядикилометров Източен фронт.

ТРЕВОЖНИТЕ СЪБИТИЯ В АПРИЛСКИЯ ДЕН

Пристигането на Бертхолд в Кастел ла Фонте беше неочаквано за всички: и за Хенрих, и за Лемке, и за Щенгел.

Водеха се ожесточени боеве за Берлин. Вчера при Елба се срещнаха вече съветските и англо-американските войски. Хенрих имаше всички основания да се надява, че Германия ще капитулира в най-близки дни. Днес сутринта той получи от своето командване заповед: незабавно да се завърне в родината си! И изведнаж така неочаквано се яви Бертхолд!

За пристигането на своя втори баща Хенрих научи от Лемке по телефона. Когато телефонът иззвъня, Курт и Хенрих се готвеха за далечен път.

— Господин Голдринг — звучеше сухо и официално гласът на Лемке, — генерал-майорът току-що пристигна в Кастел ла Фонте и иска да види.

— Сега той при вас ли е?

— Да!

— Помолете го да вземе слушалката.

— О, татко! Каква приятна изненада! Откъде? И защо не сте дошли направо при мен? Добре, ще ви чакам...

Хенрих ядосано остави телефонната слушалка. По-малко от всичко той искаше да се види именно сега с Бертхолд, когато всичко беше готово за заминаване. Днес след комендантския час, Хенрих бе решил незабелязано, без да предупреждава когото и да е, да изчезне от Кастел ла Фонте, за да бъде своевременно на мястото, където, както беше уговорено, ще му помогнат да се прехвърли в Югославия. И ето изненадата!

Съвсем скоро, през време на едно от скарванията, началникът на SS служба направо заяви на Хенрих, че той счита неговото поведение за неправилно, повече от странно и го заплашваше да пише за всичко на Бертхолд.

„Нима Лемке бе осъществил своята заплаха?“ — питаше се Хенрих. — Възможно е генерал-майорът да е дошел именно за това, за

да се убеди сам в правилността на обвиненията на Лемке и лично да си уреди сметките със своя осиновен син за измамата? Дали тези дългоочаквани последни часове в лагера на враговете ще станат последни часове на неговия живот?... Може би е известно вече, че той е съветски разузнавач, и генерал-майор Бертхолд е дошел да изясни кой в действителност е този, когото той нарече свой син и мечтаеше да направи свой зет? И защо той по-рано е отишел при Лемке, а не при него?

Въпросите един след друг възникваха в главата на Хенрих, но отговор на тях нямаше.

А може би и не е необходимо да се търси отговор? Бертхолд сега ще дойде и всичко ще се изясни. Тогава Хенрих ще се ориентира. За сега е безспорно едно — за последен път трябва да се овладее. Докато се готвеше за дългоочаквания път за родината, неволно той се беше демобилизирал вътрешно. А ролята трябваше да се изиграе докрай! Да не се промени нито характерът, нито маниерът на поведението! Дявол знае какво би било, ако той с някакъв невнимателен жест, постъпка или дума в последните часове се издаде!

Но това, че Бертхолд се съгласи да дойде в замъка, а не извика Хенрих в SS, говори, че работата не е съвсем така лоша, както му се стори отначало.

А ако остави всичко по дяволите и се опита да избяга? Да седне в колата и да заповяда на Курт да гони с всички сили?

Не, това не бива да се прави! Бертхолд не ще се помири с това, че заедно с Голдринг, ще изчезнат и неговите два милиона марки. Той ще вземе мерки, за да догони беглеца... Да става каквото ще! Пистолетът, с който той никога не се разделяше, е у него! В случай на нужда за пръв път през време на войната Хенрих ще може да използва целия му пълнител.

В коридора се чува тежки стъпки. Като че ли това е Бертхолд! Точно така е!

На вратата се показва познатата фигура — Бертхолд беше с широк светлосив шлифер, в едната си ръка държеше шапка в същия цвят, с другата се подпираше на дебел бастун с грижливо извита дръжка. Очите на Бертхолд бяха подпухнали повече от обикновено, лицето му беше изморено.

— Татко! — Хенрих се хвърли към него.

Бертхолд здраво стисна ръката му, но не целуна Хенрих както обикновено.

— Вие, за дълго ли сте при нас? Защо в цивилно облекло?

— Ти, струва ми се, се готвиш да заминаваш за някъде? — без да отговаря, попита Бертхолд, кимвайки с глава към двата куфара, така и останали посред стаята.

„Как не се досетих да ги скрия!“ — изруга се Хенрих.

— Да, татко, на мене вече отдавна всичко ми е готово, за да мога при първата удобна минута да замина за Швейцария.

— Да бягаш!

— Това заминаване аз не бих нарекъл бягство.

Бертхолд се усмихна разкривено.

— Всички бягат! Всички! — горчиво каза той. — Като мишки от потъващ кораб.

— Но нали корабът действително отива към дъното, господин генерал-майор, именно сега е времето да се помисли за собственото спасение...

Бертхолд не отговори. Той седеше, хапеше устна и от време на време пощипваше своите червеникави мустачки, както правеше винаги, когато обмисляше нещо.

— Аз съм много недоволен от тебе, Хенрих — най-после каза той. — А някои твои постъпки са ми просто непонятни. Бих искал ти да обясниш, преди да кажа за какво съм дошел тук.

— Именно това и искам, защото съм уверен, че Лемке не е пожалил черната боя, когато е разказвал за мен. Няколко пъти му посочвах недопустимите пропуски в неговата работа и той не може да ми прости това. Дребна личност, отмъстителна. И при това бездарен човек.

— За Лемке ще поговорим после. А сега за тебе. Къде е твоята преводачка?

„Значи, успял е да му съобщи за изчезването на Лидия. И така, нищо не трябва да се скрива. Трябва да се приеме боят. Да се зашемети Бертхолд с откровеност...“

— Защо мълчиш и не разкажеш как ѝ помогна да избяга! Отново ли любовна история?

— Любовна история нямаше. Но за избягването ѝ аз помогнах.

Насмешливата усмивка изчезна от лицето на генерал-майора, видът му, както и Хенрих очакваше, беше объркан. Това отклони Бертхолд от позицията му за стремително нападение.

— Ти ми говориш за това така, сякаш докладваш за обикновена работа! И даже не се стараеш да се оправдаваш.

— Аз се осмелих да говоря с вас, откровено. Нали пред мен стои сега не генерал-майор, а моят втори баща и тъст. Надявам се, че с него мога да бъда откровен.

Бертхолд с учудване и любопитство погледна Хенрих. Той спокойно издържа неговия поглед.

— Защо направи това?

— Аз я проверих няколко пъти и съм убеден: девойката за нищо не е виновна. Не желяех Лемке да я инквизира в гестапо, та аз сам я помолих да работи като преводачка, тя дълго отказваше. Аз дадох дума на офицер, че ще гарантирам безопасността на девойката. А офицерската си дума аз съм привикнал да отстоявам. Ето ви моя искрен и откровен отговор.

— Къде е, твоят приятел Матини?

— Вчера Лемке ми съобщи, че Матини работи като лекар в партизанската болница.

— А твоят втори приятел Лютц? Къде е той?

— Избяга в Швейцария.

— И ти и на двамата помогна?

— На Лютц помогнах, аз разчитам на него, ние се уговорихме с него да се срещнем в Швейцария. А що се отнася до Матини, аз даже и не знаех за неговите намерения. Тук в чекмеджето на масата ми има писмо, което той е оставил, когато решил да бяга. Можете да го прочетете и вие ще видите, че Матини... Аз ще го намеря ей сега.

Бертхолд го прекъсна с рязък жест.

— Сега не ми е до това! Ти знаеш ли, че Лемке поставя въпрос за твоето арестуване и за разпит?

— Аз чаках това. Вече ви казах как се сложиха отношенията между нас. Но винаги се надявах, че без вашето нареждане той не ще се осмели да направи това.

— Ти какво мислиш, че ще започна да прикривам твоите глупости, даже престъпления? Аз, Вилхелм Бертхолд?

— Не, аз мисля, че вие сте човек с по-широк кръгзор, отколкото този Лемке, който по-далече от носа са нищо не вижда, а за обобщения въобще не е и способен.

— Остави Лемке на мира. Той отговаря за своите действия, а ти — за твоите. А за философски разсъждения аз нямам време сега. Да поговорим за по-конкретни неща. И така, ти си знаел, че Лемке се кани да те арестува, надявал си се на моето вмешателство и спокойно си чакал.

— Ако той би посмял да направи това, аз бих изпразнил своя пистолет в него и в тези, които биха дошли с него! Аз умея да стрелям, вие знаете това — за всеки случай Хенрих реши да напомни за това.

— Каквоо? Да се съпротивяваш на властта ли?

— Вие знаете, че не съществува вече никаква власт, татко! Има разпокъсани групи, въоръжени хора...

— Ние отново се отклоняваме от темата, която ме интересува сега. Защо спомогна ти за бягството на преводачката, на Лютц, затвори очи пред подозрителното поведение на Матини? — в гласа на Бертхолд звучаха зловещи нотки, които по-рано Хенрих не беше чувал, но за съществуването на които се досещаше.

— Преди да отговоря, трябва отново да прибягна, както казвате, към „философските разсъждения“, против които така възразявате. Може би именно те ще отговорят на вашия въпрос. Ако разрешите?

— Моля, но по-кратко!

— Ние е вас, татко, както и всички патриоти на отечеството, трябва сега да мислим не за днешния ден, а за утрешния ден, за деня на реванша, за пораженията, които нашият народ два пъти понесе в продължение на този проклет двадесети век. Ние трябва да имаме приятели за бъдещето. Ние с вас сме извършили маса престъпления в Европа, нека поне капка добро да убеди света, че в Германия все още има порядъчни хора. Какво ще стане, ако Лемке измъчи или разстреля тези трима души? Нима това ще спре грохота на съветските катюши в Берлин? Или отново ще отмести Източния фронт към бреговете на Волга?

Хенрих почувствува, че отиде много далече, но не можеше вече да се въздържа.

Бертхолд с непроницаем вид гледаше своя бъдещ зет. С всяка нова дума на Хенрих, в него закипяваше бясна злоба. Романтичен

дурак, дръзко момче, което със своята глупост едва ли не погуби всичките му планове. О, ако не бяха тези два милиона, които лежат в Швейцарската банка, той би показал на този лигльо! Но парите са вложени на името на фон Голдринг. И вместо да го застреля, трябва да мисли за неговото спасение. Без тези два милиона Бертхолд не може да мине, особено сега, когато не му се удаде да измъкне собствените си спестявания от немската банка.

— И кога се готвеше да бягаш? — мрачно попита Бертхолд, сякаш не бе чул всичко, казано от Хенрих.

— Тази нощ!

— Къде именно?

— Но ние с вас се договорихме — в Швейцария, при Лорхен.

— Чековата книжка у тебе ли е?

— Аз я изпратих на съхранение в Швейцарската банка! Ето квитанцията.

— А не се ли страхуваш, че от нея може да се възползват някои други?

— О, не! Нали трябва да се знаят и условните знаци. Освен това в банката се пазят отпечатьци от пръстите на всеки вложител. За оригинала на подписа аз не говоря — подписът може да се фалшифицира...

Хенрих внимателно погледна Бертхолд, за да провери какво впечатление ще направят неговите думи.

— Утре на разсъмване ние с тебе заедно ще отпътуваме за Швейцария!

— Заедно? Заедно? — на лицето на Хенрих проблесна тънка, неподправена радост, че на Бертхолд малко му мина ядът.

— Пътят е опасен, утре се предвижда капитулацията на целия Лигурийски фронт. Мисля, че ние с тебе за всеки случай трябва да си разменим завещанията: ти ще ме упълномощиш да се ползувам от твоите текущи сметки в Швейцарската банка, а аз ще ти дам довереност да се разпореждаш с моето състояние. Ясно ти е, че ако стане нещастен случай, аз лично ще предам всичките твои капитали на Лорхен като твоя годеница. Надявам се, че ти ще постъпиш също така, ако нещо се случи с мен.

— О, какви черни мисли ви вълнуват! Ще минат само два дена, и ние ще бъдем на безопасно място на бреговете на планинското езеро.

Ще седим с въдици в ръце и ще си спомняме за суровите, но пълни със своеобразна романтика дни.

— Значи, ти не възразяваш против разменянето на такива доверености? — прекъсна патетичните излияния на своя бъдещ зет практичният Бертхолд. Той бе решил, че неговото отношение към Хенрих ще зависи от отговора на поставения въпрос.

— Как можете да питате за това, татко? Та вие знаете, за мене вашата воля е закон!

— Добре е, че поне в това ти оправда моите надежди — отвърна Бертхолд и тежко въздъхна.

— Вие много ме огорчихте, татко! Нима това, че съм помогнал на двама симпатични на мене хора..., има такова решаващо значение за вас?

— Аз се вълнувам от това, че ти дружиш с подозрителни хора. Това доказва, че твоите патриотични чувства...

— Вие се лъжете, татко! — горещо запротестира Хенрих. — Може би не съвсем точно съм изразил своята мисъл или вие невнимателно сте ме слушали. Тогава още един път ще се върна към онова, за което говорих преди няколко минути. Аз считам, че праволинейността понякога е пагубна. В наше време е необходимо да бъдем гъвкави политици, а не просто войници. Като живеем днешния си ден, ние забравяме за утрешния, за реванша, който сме длъжни да вземем. Това по моему е висш патриотизъм. Аз съм бил патриот на моята родина и ще остана такъв до последното си дихание. Даже сега, когато до края на войната са останали броени дни, а може би и часове, аз, без да се колебая, ще отдам живота си, ако знаех, че тази жертва ще бъде за благото на моя народ.

Тези думи ви казах за пръв път в далечна Белорусия, когато през тъмната есенна нощ ме доведоха във вашия кабинет. Същите думи повтарям тук, в Италия, в навечерието на края на войната.

Бертхолд не можеше да не отбележи с каква вътрешно вълнение Хенрих произнесе последните думи и това до известна степен успокои генерал-майора.

— Ти знаеш ли защо дойдох тук? — попита той след дълга пауза и без да дочака отговора на Хенрих, продължи: — Не само заради това, за да ти помогна да избегнеш плена и всичко, което очаква офицер от победената армия.

— Много съм ви благодарен, татко!

— Аз дойдох за това — нито заводът, който изготвя радиоапаратура за самолетните снаряди, нито секретът за изработването на тази апаратура да не попаднат в ръцете на нашите врагове. Ти знаеш ли за този завод?

— Да, Леро ми казваше за нещо такова.

— Искаш да кажеш покойният Леро?

— Какво?

— Позвъни му в квартирата, може би Кубис вече е успял...

Хенрих се хвърли към телефона. Квартирата на Леро дълго не отговаряше. Най-последно се чу гласът на Кубис. Хенрих каза кой е на телефона.

— Какво ново има при вас, Паул?

Разговорът продължи около две минути. След това Хенрих бавно остави телефонната слушалка.

— За спомен от покойния Леро, който току-що е умрял от паралич на сърцето, Кубис ми предлага да взема библиотеката му по ихтиология, събрана от покойника. Та ние с него бяхме приятели.

— Човекът, който беше способен да разкрие тайната, вече не съществува. Остават заводът и хората, които работят в него...

— Какво искате да правите с тях?

— Тази нощ и заводът, и хората ще престанат да съществуват — с хладна жестокост каза Бертхолд. — Утре ще капитулира Лигурийският фронт. Твоите части ли охраняват хидроелектростанцията и бента?

— Два взвода черноризци.

— Днес след комендантския час смени охраната на бента. През нощта остави само немски части, чисто немски, разбираш ли?

— Ще бъде направено!

— Сега ще се поумия след пътуването, малко ще отпочина, а за четиринадесет часа извикай тук Лемке, Щенгел и Кубис. Нареди да приготвят ваната!

— Може би ще пиете кафе?

— Не, чашка хубав конячец, ако има такъв при теб.

— Колкото искате! В избата на стария Рамони има толкова, че може да стигне до началото на новата война!

— Впрочем, как се чувствава графът? Ние с него сме стари приятели!

— О, той много ми помогна, когато се формираха отрядите на доброволците от войниците на италианската армия, но след като партизаните го взеха като заложник, графът се парализира. Ето вече няколко месеца Рамони лежи неподвижно, никого не познава. Даже не може да говори.

— Жалко! Бих искал да поговоря с него. Но през тази война се нагледах на мъртъвци и нямам ни най-малко желание да видя живия труп на Рамони.

Хенрих отиде в стаята, където живееше Курт. Той стоеше до прозореца бледен, развълнуван.

— Какво става с тебе? — учуди се Хенрих и се приближи до него.

— Гледайте — Курт посочи вратите на замъка.

До тях стояха трима здравеняци есесовци.

— И от тази страна, и от тази — Курт тичаше от прозорец до прозорец и показваше все нови и нови патрули от есесовци автоматчици, обкръжили замъка!

— Е, и какво? — сви рамене Хенрих. — Та те са тук, за да охраняват Бертхолд!

— Но те никого не пускат от замъка!

— Ако ти е необходимо да излезеш, ние ще уредим това. А сега пригответи ваната за генерала и като се освободиш, ела в кабинета, искам да поговоря с тебе.

Хенрих отиде в кабинета си, там освен генерала беше и графиня Мария-Луиза. Тя стоеше до прозореца в костюм на амазонка, който обличаше винаги, когато отиваше на разходка.

— Бароне! Обяснете ми, моля ви се, защо не ме пускат от собствения ми замък? — гласът на Мария-Луиза имаше нотки на нетърпение и обида.

Хенрих погледна въпросително Бертхолд.

— Заповядал съм никого да не пускат от замъка — каза генерал-майорът.

— Но с какво право? — възмути се Мария-Луиза и продължи да се обръща към Хенрих.

— Извинявайте! Моля, запознайте се — моят тъст, генерал-майор Бертхолд. Графиня Мария-Луиза Рамони.

Бертхолд стана, поклони се на Мария-Луиза и едва кимна с глава.

— Може би генерал-майорът ще обясни защо не ме пускат?

— Аз мога да ви разреша да излезете с едно условие: вие трябва да се върнете до два, т.е. до четиринадесет часа, както казват военните.

— А ако е по-късно? Няма ли да ме пуснат?

— Повтарям, разрешавам ви да излезете от замъка, но вие сте длъжна да се върнете до четиринадесет часа.

Мария-Луиза почервения, след това пребледня от обида и излезе, без да каже нито дума.

— Надменна племенница на стария Рамони! Виждам в нея неговия характер — усмихна се Бертхолд и се съблече.

— Тя е годеница на барон Щенгел.

— На Щенгел? — кой знае защо, с учудване произнесе генералът.

За миг той се замисли.

— Празна работа! Ще намери друга! Къде ти е ваната?

Хенрих не се осмели да попита защо Щенгел ще трябва да си търси друга годеница. Не му се искаше с излишно любопитство да възбужда Бертхолд. Той добре виждаше промяната, станала в отношенията на Бертхолд към него, което не предвещаваше нищо хубаво. Утре те заедно ще излязат оттук, но предложението на генерала да си разменят завещанията не се хареса на Хенрих. Нещастен случай по пътя, от който Бертхолд искаше да се застрахова за два милиона марки, които принадлежат на Хенрих фон Голдринг, можеше да стане не само по вина на партизаните, но и с помощта на самия Бертхолд, щом като в джоба му лежи довереност за Швейцарската банка. Но какво иска да направи той с бента? Защо не пуска хората от замъка? Нима през последната нощ ще станат някакви събития? А все пак жалко е за стария Леро. Кубис е инсценирал паралич на сърцето, макар да знаеше, че смъртта на Алфредо е безсмислена. Нали копията от чертежите лежах в джоба му...

— Сапъорни части извършват някаква работа около замъка — с шепот съобщава Курт, като влезе в кабинета.

Хенрих се хвърли към прозореца, който гледаше към двора.

— Не там, не там! В парка!

Наистина войници от сапърните части въртяха дупки в скалата в парка.

Хенрих пребледня. Сега той разбра защо Бертхолд беше заповядал никого да не пускат от замъка.

— Курт — повика той ординареца, — къде е сега Лидия?

— Не зная!

— Кажу истината! На мене ми е известно, че ти си свързан с нея и ѝ помагаш! Нали ти, като научи от мен за изпращането на италианските войници, предаде това на нея, а тя на партизаните. Нали ти, като чу за заплахите на Лемке, съобщи за всичко на Лидия. Аз всичко зная, Курт..., и те похвалявам за това! Сега минутите ми са преброени! Ти можеш ли да се свържеш с Лидия?

— Да! — решително отговори Курт и се изопна.

— Необходимо е да ѝ предадеш, че тази вечер бентът и електростанцията, очевидно, ще бъдат вдигнати във въздуха.

— Боже мой! А градчето?

— Нищо повече не мога да кажа, сам още не зная! Предай също така, че веднага след настъпването на комендантския час аз ще сменявам охраната на бента. Ти можеш ли да направиш това, Курт?

— Ще мога!

— Кога?

— Незабавно. Тук има вход, който есесовците за сега не знаят.

— Тогави побързай! Но помни: ако довечера изляза по някаква работа от замъка, а на тебе ти се наложи да се задържиш, незабавно бягай. Разбираш ли?

— Тъй вярно!

— Хайде, върви. Не, почакай!

Хенрих свали златния си часовник.

— Вземи го, Курт, за спомен. Може би не ще ни се удаде друг случай да поговорим насаме.

На очите на Курт се показаха сълзи.

— Благодаря!

Хенрих прегърна Курт и те силно се разцелуваха.

— Действуй!

Когато вратата след Курт се затвори, Хенрих почувствува хлад в душата си.

„Сам, съвсем сам — помисли той, — нито един близък човек, на помощта на когото да мога да разчитам!“

Спомнил си заповедта на Бертхолд, Хенрих позвъни на Лемке.

— Генералът заповяда да дойдете точно в четиринадесет нула-нула — сухо съобщи той, нарочно не казвайки нито фамилията, нито званието на Лемке.

— Тъй вярно! — отговори началникът на SS служба. — Как се чувствувате, бароне?

— Въпреки вашите надежди нелошо!

За Щенгел трябваше да звъни едва ли не четвърт час. Телефонът не отговаряше.

Най-после след дълги усилия успя да се свърже с кабинета на Щенгел.

— Какво ви трябва? — попитаха на лош немски език.

— Незабавно извикайте майор Щенгел! — заповяда Хенрих.

В отговор се чу остра руска псувня с украински акцент.

Но на Хенрих тя прозвуча като музика.

— Кой говори? Кой говори? — крещеше той в слушалката. Но телефонът мълчеше. Зумерът не се чуваше.

В това време се чуха далечни изстрели.

— Хенрих, Хенрих! — викаше Бертхолд, показал главата си от банята. — Разбери защо и къде стрелят!

Хенрих излезе в коридора и се сблъска с Щенгел. Ръката на майора беше набързо превързана, през бинта течеше кръв.

— Къде е генералът? — с истеричен глас изкрещя Щенгел и се затича в кабинета.

— Какво се е случило? — полуооблечен, Бертхолд излезе от банята и изтри с кърпата потното си лице.

— В завода има бунт! Вътрешната охрана е обезоръжена! Води се бой с част от външната охрана! — почти изкрещя Щенгел.

— Спокойно! Спокойно, майоре! — спря го Бертхолд и се обърна към Хенрих. — Какви сили имаш в твоето разпореждане?

— Рота егери, два взвода парашутисти, един взвод черноризци.

— Незабавно в помощ на външната охрана!

Генералът отиде до телефона и позвъни на Лемке.

— Оставете при себе си няколко войници. Останалите изпратете в помощ на външната охрана на завода. Бързо!

Като отдаде тези разпореждания, Бертхолд спокойно се обърна към Щенгел.

— Заводът да се обкръжи. Заповядайте на Кубис от мое име да ръководи операцията. А сам се върнете тук! — лаконично заповяда той на Щенгел и продължи да се облича. — И вие, началникът на охраната, сте позволили тези хора да се разбунтуват и да обезоръжат вашите войници!

Щенгел мълчеше и се мръщеше от болки. Хенрих неумело превърза ранената му ръка.

— Разрешете да изпълня заповедта! — попита Щенгел, когато превръзката беше направена.

— По-бързо! И елате тук!

Хенрих позвъни по телефона в комендантството и отдаде необходимите разпореждания.

— Ех, няма хора! Няма надеждни хора! — оплака се и тежко въздъхна Бертхолд. — Едва сега е ясно защо ние отново загубихме войната.

Макар че Бертхолд беше спокоен външно, Хенрих знаеше по себе си колко скъпо му струва това спокойствие в такива тежки, критични минути. Интересно е докога ще се държи така генералът?

— Дай чашка коняк!

Хенрих донесе бутилката и я постави на масата.

— А ти не искаш ли?

— Утре, в Швейцария. Решил съм за пръв път през цялата война да се напия. А сега ще пийна само чашка!

— Да, утре ние ще отпразнуваме своето спасение. И по пътя насам аз няколко пъти гледах смъртта в очите.

— Обстрелваха ли ви партизани?

— Не! Обходих няколко лагера за пленници — трябваше да се ликвидират ненужните свидетели на миналите събития.

Широкото лице на Бертхолд, червено след банята покрито от едри капки пот, се струваше на Хенрих отвратително, както никога досега.

„Колко хора е убил той само през последните дни!“ — помисли Хенрих. — „Ненужни свидетели.“ Той говори за тяхното ликвидиране така, сякаш изпълнява обикновена работа.

Нима ще му се удаде да избяга в уютното ъгълче, да поседи там известно време, за да може после отново да излезе на бял свят и отново да изнасилва, да инквизира, да убива!

Телефонът иззвъня.

Щенгел докладваше, че с наличните сили заводът е обкръжен. Води се престрелка между въстаналите, които са се скрили зад дебелите стени на завода, и войската.

— Заповядай му незабавно да дойде тук! — каза генералът, когато Хенрих му предаде съдържанието на рапорта.

Щенгел дойде не сам, а придружен от Лемке.

— Е, как е там? — попита Бертхолд, без да адресира въпроса към някого от двамата.

— За да пробият охраната, те нямат достатъчно оръжие. Но позицията на бунтовниците е изгодна. Ние не можем да атакуваме завода, тъй като те имат няколко тежки картечници.

— Стига! — намръщено каза генерал-майорът. — Да атакуваме! За какъв дявол ще ги атакуваме, щом като след няколко часа ще ги потопим като плъхове!

Бертхолд извади от джоба на палтото си голяма и няколко пъти сгъната карта на района Кастел ла Фонте и я разгъна на масата.

Хенрих, Лемке и Щенгел се наведоха над нея, внимателно се вглеждаха в някакви знаци.

Бертхолд с чаша в ръка също така няколко секунди разглеждаше картата, сякаш искаше още веднаж да провери предварително обмисления план.

— Ето, значи — започна той спокойно, — на три километра от Кастел ла Фонте има бент с тридесет и два метра висока стена. Зад нея е голямо изкуствено езеро. По мнението на специалистите, то е напълно достатъчно, за да може нахлулата през разрушения бент вода в течение на час и половина да потопи цялата долина. По направените разчети водата ще се издигне на височина до пет метра. Това е достатъчно, за да потопи завода и всички, които се намират там. — Генералът направи пауза, наля си още една чашка и отпи малка глътка.

— Но ние трябва да забавим течението на водата из долината по коритото на реката. Както виждате, близо до замъка коритото на реката е най-тясно. Ако разрушим скалата, на която стои замъкът, развалините ще преградят реката. Разбира се, това не ще спре напора на водата, но

значително ще забави нейното спадане. А за нас е необходимо високото ниво на водата да се задържи в долината няколко часа.

Генералът замълча.

Хенрих погледна Щенгел. С края на езика си той облизваше пресъхналите си устни и с тъп поглед следеше молива в ръката на генерала, който той движеше по картата.

— Колко взрив е сложен под бента? — обърна се генералът към Лемке.

— Шестнадесет тона амонал е вече в тунела!

„И мене даже не са ме предупредили“ — помисли Хенрих.

— Пригответно ли е всичко за взривяване?

— Помощник-комендантът — по ваше разпореждане лично наблюдава подготовката.

Едно позвъняване на Кубис прекъсна разговора. Тъй като бунтовниците засилили огъня, той се уплашил да не пробият обръча и искаше помощ.

— Вземете от бента взвод черноризци и ги изпратете на този паникьор! — заповяда генералът.

Хенрих предаде разпореждането.

— Бента ще вдигнем във въздуха в двадесет часа и тридесет минути. Десет минути преди това скалата и замъкът трябва да преградят пътя на водата. Чувате ли, Лемке, вие отговаряте за това! Охраната на бента до взрива ще поемеш ти, Хенрих! А вие, Щенгел, приемерте от Кубис командването на подразделенията, които са обкръжили завода. Вашата задача е да не допуснете от завода да се спаси дори и един човек. Тези, които изплуват на повърхността, трябва да се разстрелват. Вземете със себе си достатъчен брой ракети. Довечера трябва да се осигури максимална видимост. Ясно ли е всичко? Има ли въпроси?

Присъстващите мълчаха, зашеметени от плана на Бертхолд.

— Колко души работят в завода? — попита генералът Щенгел.

— Две хиляди триста и осемдесет пленници и сто четиридесет и двама немци служещи — инженери и надзиратели.

— Къде са сега служещите?

— Почти всички са останали в завода. Те са затворени в склада за готова продукция още в началото на бунта... Какво да правим с тях?

— В тъмнината няма да разберете кой е свой, кой е чужд — разстрелвайте всички!

Бертхолд отново наля чашката.

— Ако всичко е ясно, отивайте и се гответе.

— Господин генерал, разрешете да се обърна! — изхриптя Щенгел като простуден.

— Имате някакви забележки ли?

— Замъкът принадлежи на графиня Рамони, моята годеница, и...

— Гората секал, трески летят, майоре! Сега трябва да се мисли не за годеницата! Вземете пример от мен! В замъка е моят приятел, старият граф Рамони. А аз даже не го предупреждавам. Вървете!

С вдървена походка Щенгел се отправи към вратите. Неговата мечта за богатство, с която той не се разделяше през цялата война, заради която беше готов на всичко, беше се разпръснала като дим, и то сега, когато той беше най-близо до нейното осъществяване.

— А сега, Хенрих, дай да отпочинем, нали тази нощ не ще се спи — предложи Бертхолд, протягайки се сладко.

— Кога ще тръгнем? — попита Хенрих.

— Веднага след взрива! Незабавно! Нека Лемке и Щенгел да завършат останалото! Нашата работа ще бъде свършена и ние с тебе след няколко часа ще стигнем до швейцарската граница. Моят хорх умее да развива скорост. А там — почивка, спокоен живот! Хубаво е все пак, че ние с теб останахме живи. Дай да прием за нашето бъдеще!

Хенрих наля чашка и забеляза, че ръцете му треперят. Това забеляза и Бертхолд.

— Ръцете ти треперят?

— Ако войната бе продължила още година-две, щях да бъда спокоен, както и досега, но сега, когато остават само няколко часа...

Бертхолд се разсмя.

— Трябва да си призная, че същото става и с мен. Само че аз умея по-добре да се владея.

Неочаквано вратата се разтвори и в стаята се втурна Мария-Луиза.

— Господин генерал, моля ви! Умолявам ви! Не правете това! Това е всичко, което имам!

Мария-Луиза в изстъпление падна на колене пред Бертхолд.

На прага се появи, сякаш от водата измъкнат, Щенгел.

— Какво значи това? За какво става дума? — нетърпеливо и раздразнено възкликна Бертхолд.

Хенрих подхвана Мария-Луиза под ръка и насила я застави да седне в креслото. Графинята продължаваше да се моли:

— Заклевам ви, генерале! Не разрушавайте замъка!

— Вие ли й казахте? — тихо се обърна Бертхолд към Щенгел.

Той не отговори.

Мария-Луиза се разплака. Хенрих се затича за шишето с водата. И в същия миг зад гърба му прозвучаха два изстрела. Мария-Луиза полулежеше в креслото, широко разперила ръце. Щенгел бе паднал като подкосен.

В стаята дотичаха двама есесовци.

— Махнете ги! — заповяда генералът и се намръщи от погнуса.
— Да отидем в другата стая — спокойно предложи той на Хенрих.

Генералът излезе пръв, даже не забрави да занесе в спалнята и бутилката с недопития коняк.

— Вие тук, в Италия, всички някак много сте омекнали! Нима и ти си станал такъв, Хенрих?

— Не! Аз имам твърдост за двама!

Чак сега Хенрих изпи чашката, налята му от Бертхолд. Но този път ръката му не трепереше.

— Планът ще трябва да се измени. Позвъни на Лемке и му съобщи, че задълженията на Щенгел, след като бъде вдигнат бентът, възлагам на него. Замъка поемам върху себе си. След като операцията бъде проведена, незабавно идвам при бента и там ще се срещнем с теб.

В седем часа вечерта Хенрих се приготви да отиде на бента. Съгласно заповедта на Бертхолд той трябваше да вземе върху себе си задълженията на командир на неговата охрана.

— Сам ли ще пътуваш? — с равнодушен тон попита Бертхолд.

— Да, ординарецът приготвя всичко за път.

— Вземи един автоматчик от моята охрана!

— Защо? Пътят е напълно безопасен.

Бертхолд излезе от стаята, без да каже нищо, но след минута се върна, придружен от един есесовец великан.

— Той ще те придружава — сурово произнесе генералът.

Есесовецът мрачно погледна Голдринг и на Хенрих изведнъж му се стори, че го гледа кучето от кабинета на Лемке в Бонвил.

Не беше изминала и минута, когато Хенрих пътуваше вече към бента. Есесовецът седеше до него.

Тревожни мисли овладяха Хенрих.

Дали Курт бе успял да предупреди Лидия? Дали бе успяла тя да предупреди партизаните? Ще могат ли гарибалдейците да вземат своевременно мерки? Нима той сам с нищо не ще може да помогне на нещастните хора, които днес трябва да загинат и да не дочакат свободата?

Хенрих намали скоростта. Искаше му се да събере мислите си, преди да стигне до бента.

Приблизително на два километра от градчето той забеляза самотна фигура на немски войник с автомат в ръце. Войникът идваше от бента към Кастел ла Фонте.

Хенрих подкара колата още по-бавно.

— Карайте по-бързо! — със заповеден тон подхвърли есесовецът.

Хенрих рязко удари спиращките и спря колата.

— Как разговаряш с офицер, свиня такава? Ти знаеш ли, че аз съм зет на генерал Бертхолд?

Хенрих замахна и удари есесовеца по лицето с опакото на дясната си ръка. Той закри с ръка горната си устна, на която попадна ударът, и с бясна злоба погледна офицера.

— Нито дума! Иначе ще те застрелям като куче!

— Господин капитан! Трябва да ви кажа нещо! — Хенрих погледна войника, който беше дошъл до машината, и едва не извика.

Белег през цялото лице! Ментарочи!

Хенрих излезе от колата. Есесовецът отвори вратата на колата от другата страна и също понечи да излезе, но Ментарочи пристъпи срещу него.

Есесовецът изстена и падна на седалката.

— Прощавайте, но той е излишен!

— Вие получихте ли предупреждението от моя ординарец?

— Търсех случай да поговоря с вас. И когато видях колата, много се зарадвах. Та нали аз много добре я познавам! — Ментарочи се усмихна хитро.

Разговорът между тях продължи всичко няколко минути. После Ментарочи отиде към колата и с неочаквана сила за неговия малък ръст хвана есесовеца за краката и го измъкна.

— Не се вълнувайте! Пътувайте спокойно. След една минута няма да го има вече на пътя.

В деветнадесет часа и тридесет минути колата спря на бента. До взрива оставаше още един час. Като изслуша рапорта на командира, Хенрих сякаш между другото попита:

— Моят помощник тук ли е?

— Преди час замина!

— Ясно! Постройте на площадката пред бента двата взвода!

Командирът на черноризците с учудване погледна Хенрих.

— Вие какво, оглушал ли сте? Постройте двата взвода!

Командирът козирува и се затича да изпълни заповедта.

Хенрих се отпусна на скамейката до бункера и огледа всичко наоколо. Не се виждаше никой. Но къде са хората на Ментарочи?

Голдринг погледна часовника. Как бавно върви времето! Нима след час всичко ще бъде свършено?

— Господин капитан, взводовете са построени съгласно вашата заповед!

Хенрих направи няколко крачки и отиде към редицата на войниците. Те стояха настръхнали, развълнувани от тази необикновена команда да напуснат постовете и да се построят.

— Войници! — прозвуча гласът на Хенрих в тишината, от време на време прекъсвана от единични изстрели, които се дочуваха откъм завода. — Слушайте моята команда! Две крачки напред, ходом марш!

Редицата трепна и направила две крачки, се спря.

— Оставете оръжието! Всички! Офицерите също. Така! Две крачки назад, ходом марш!

Учудените войници изпълниха и тази заповед.

— Войници! Вие служихте честно на отечеството и на нашия фюрер. От името на командуването ви обявявам благодарност. Но войната свърши! Нашите армии са капитулирали. Вие сте свободни!

Последните думи Хенрих произнесе с въодушевление — той видя как хората на Ментарочи тичат по бента, заемат бункерите.

— Командуването ни е заповядало да предадем охраната на бента в ръцете на въстаналия италиански народ. На всички вас

гарантирам живота. Сега вие ще отидете в казармите, а утре по домовете си.

Чу се единичен изстрел.

Командирът на черноризците падна пред строя, пронизан в слепоочието от собствената си ръка.

— А сега слушайте мене! — както винаги, весело извика Ментарочи. — В казармата, ходом марш! А ако някой иска да се самоубива, не го съветвам. Мирът е по-добър от войната!

— На дясно! Ходом марш!

Черноризците, придружени от партизаните, послушно тръгнаха към казармите.

— А голяма ли е охраната на този генерал? — попита Ментарочи и спокойно запали цигарата си, предложена му от Хенрих.

— Не, сапъорите са в Пармо. Останали са няколко есесовци, около пет души или малко повече.

— Е, за нас това е нищо!

— Но всичко да стане, както сме се договорили!

— Всичко ще стане като в най-добрите театри!

Ментарочи козирува и избяга.

Хенрих отново седна на скамейката. Той видя как Ментарочи подреждаше хората на бента и ги разпределяше по бункерите. Болшинството имаха униформа на черноризци. Тях Ментарочи поставяше на външните постове, останалите изпращаше в окопите и в бункерите.

— Да, струва ми се, всичко е в ред! Сега ще чакаме високия гост! Колко остава още?

— Двадесет и седем минути! — отговори Хенрих, като погледна часовника.

Думите му се заглушиха от страшен взрив. Замъкът, който се издигаше на скалата в противоположния край на долината, сякаш подскочи и бавно започна да сяда.

— Генералът бърза — разтревожено каза Хенрих.

— А все пак жалко за замъка, макар и да не беше наш! Жалко! — искрено съжали Ментарочи.

В същото време се дочу силно свистене.

— Идват! — възкликна Ментарочи и гръмко, весело викна: — Пригответе се!

Всички замряха. Хенрих направи крачка напред.

По пътя към бента летяха две коли. Отпред опел-капитен, след него хорх.

— Генералът пътува втори! — каза Хенрих. — В негово присъствие не забравяйте, че вие сте само войници.

— Тъй вярно! — широко се усмихна Ментарочи.

Колите стигнаха до бента и спряха.

— Всичко е в ред! — не съвсем по военному рапортува Хенрих. Бертхолд мълчаливо кимна с глава.

От първата кола излезе есесовец. Шофьорите останаха на местата си.

— И това е цялата ви охрана, господин генерал? — учуди се Хенрих.

— Единия изпратих при Лемке със заповед, а другият е с теб, впрочем, къде е той?

— Заповядах му да охранява входа на тунела. Бих ви посъветвал и вас да изпратите своя, аз не се доверявам твърде много на тези черноризци.

— Ти си прав! В последната минута могат да ни предадат! — Бертхолд се обърна и даде съответно разпореждане на есесовеца и шофьора на придружаващата кола. Шофьорът на генералската кола остана на мястото си.

— Да се поразходим малко! Аз се договорих с Лемке той да изведе войските от долината точно в двадесет часа и тридесет минути. Имаме още петнадесет минути, а от бента с е открива прекрасна панорама!

Бертхолд и Хенрих бавно се отбиха към бента. Направиха няколко крачки и се спряха. Бертхолд се опря на перилата и погледна долината, която се готвеше да потопи.

— А знаеш ли, Хенрих, аз сега си спомням Нерон. В галерията на Херман Гьоринг видях една картина: Нерон се любува на пожара в Рим. Отлична картина! Особено е хубаво лицето на Нерон, то диша от възторг, дори от наслаждение.

— Кажете, господин генерал, не ви ли е жал за тези хиляди хора, които след няколко минути ще потопят по ваша заповед?

— Жал? Що за глупост!

— А всеки от тях, както и вие, може би има жена, деца..., майка.

— Прекрати този разговор! Ти видя как постъпих с Щенгел. Още една дума, и...

Бертхолд сложи дясната си ръка на кобура. Но в този момент железните пръсти на Ментарочи стиснаха китката му.

— Но защо трябва да се вълнува човек! Нима е невъзможно да се говори по-спокойно!

Бертхолд се дръпна и се опита с лявата ръка да отблъсне този дързък войник, който израсна сякаш изпод земята, но той стисна и другата ръка.

— Какво значи това! Помощ! Помощ! — викна Бертхолд и започна да се бори.

— Е, кого викаш? Охраната ви, господине, вече е на онзи свят и може би ви чака там.

— Хенрих, ти може би ще кажеш какво значи това?

Хенрих плътно се доближи до Бертхолд и му прошепна нещо на ухото.

— Ааа! — сякаш вълчи вой се разнесе над бента. Разбрал, че много години са го водили за носа, Бертхолд забрави опасността и страха; той сега наистина заприлича на настръхнал вълк.

Хенрих се обърна и бавно тръгна по бента.

За секунда Бертхолд го съпроводи с безмислен поглед. Мисълта за загубата на милионите, с които той се готвеше спокойно да доживява своя грешен живот, сякаш беше го парализирала. Но изведнъж му мина през ума, че става дума вече не за пари, а за неговия живот.

— Ааа! — още един път в изстъпление изкрещя Бертхолд, дръпна се с нечовешки сили и се изплъзна от ръцете на Ментарочи.

— Пазете се! — извика италианецът.

Право към Хенрих тичаше озверелият Бертхолд и изваждаше пистолета си в движение. Хенрих вдигна своя, но в този момент се чу изстрел.

Бертхолд по инерция направи две-три крачки, падна и удари лицето си в бариерата на бента. Куршумът на гарибалдееца бе попаднал в тила му.

— Вие накъде сега? — попита Ментарочи, когато Хенрих вече седна в колата.

— В къщи! — широко се усмихна Хенрих. — Всичко най-хубаво! Значи, вие и без мен ще се справите с отряда на Лемке и ще спасите въстаналите в завода?

— Вие не ще успеете да стигнете до планината, когато те ще пеят вече песни с нас! Пътувайте спокойно и благодаря ви за всичко!

Ментарочи и Хенрих си стиснаха ръцете. Колата се понесе в противоположната посока на Кастел ла Фонте.

На втори май хиляда деветстотин четиридесет и пета година в гробищата на Сен Реми влезе млад човек в светлосив костюм с траурна лента на ръкава и с букет от рози в ръце.

Пазачът на гробищата правеше някаква играчка за своя внук до къщичката и любопитно го проследи с поглед. Той познаваше по лице всички жители на Сен Реми, а този млад човек виждаше за пръв път. От време на време той се откъсваше от работата и поглеждаше към двата гроба, обкръжени с една ограда, към които се отправи непознатият. Той седеше на малката скамейка съвсем неподвижно. Само понякога се наклоняваше и грижливо поправяше цветята на побликия до него гроб.

— Мъка! За всички мъка — и за млади, и за стари — остави след себе си войната! — тъжно промърмори старецът и усърдно се зае да дълбае дървото.

Нов посетител откъсна пазача от работата му отново. Това също бе младеж, но пазачът очевидно добре го познаваше. Той веднага поверително му съобщи:

— До вашите гробове седи някой. Не е местен, виждам го за пръв път.

Младежът бързо тръгна към оградата, където седеше непознатият. Още отдалече той видя тъмнорусите коси, които вятърът разрошваше, и малко наведената напред фигура.

— Извинете, господине — започна младежът и веднага замълча. — Ой, това сте вие?!

— Добър ден — тихо произнесе Хенрих и стисна ръката на брата на Моника. Той го виждаше за втори път в живота си, но тези очи, очите на Моника, бяха така познати, така близки, че за Хенрих не беше необходимо да пита с кого разговаря.

— Мама умря. Тя често си спомняше за вас.

— Не трябва да говорим за това, Жан! — Хенрих стана. На очите му трептяха сълзи. — Предайте привет на всички познати и особено на Франсоа.

— Благодаря, той също ви помни.

— А как се чувства Людвина Декок?

— Убиха я — кратко отговори намръщен Жан и се извърна настрана.

— Андре Ренар, надявам се, е жив? Вие срещате ли се с него?

— Той скоро беше тук, но сега е в Париж.

— Когато му пишете, непременно му предайте от мен най-искрени пожелания.

— Той много ще се зарадва, щом узнае, че съм ви видял, и ще бъде огорчен, че това не е станало с него.

Настъпи неловка пауза. И на двамата на устните беше едно име, но те се страхуваха да го кажат, развълнувани от спомените и срещите.

— Прощавайте, Жан! — не издържа напрежението Хенрих. Той чувствуваше, че към гърлото му се надига някаква буца. — Пазете нейния гроб. Това е този къс земя, към който винаги ще се стремят моите мисли.

Хенрих наведе глава и бързо тръгна към изхода.

ЕПИЛОГ

Каква прекрасна пролет беше!

Тя опияняваше като вино, тя възбуждаше като радост, тя сродяваше хората така, както ги сродява щастието.

Четири години хората се страхуваха от небето, от което с вой и свистене налиташе смъртта. Четири години хората с болка разгръщаха вестниците, та нали даже и победите носеха нови загуби. Тревожно отваряха плътно затъмнените прозорци. Със страх отлепяха крайчеца на пликовете от фронта. Внимателно се питаха един друг за общите познати и приятели, защото навсякъде, навсякъде можеше да се чуе страшната и неумолима дума — смърт.

И ето, че за пръв път през тези години хората се убедиха, че небето отново е дивно чисто, че в него вече не плават уродливите, боядисани с черни кръстове кораби на смъртта. А опияняващият майски въздух нахлува в широко разтворените прозорци, без да внася със себе си миризмата на пожарищата. И хората дишаха с пълни гърди, опивайки се от въздуха, който сякаш беше събрал в себе си и сиянието на слънцето, и жизнерадостта на пролетта, и щастието на живота.

По улиците се поздравяваха съвсем непознати хора. А ако случайно се срещнеха двама приятели, те се хвърляха в прегръдките си с думите „Жив ли си?“

Минувачите се спираха, за да се порадват заедно с тях.

И у всички ако не на устата, то в сърцето, в цялото им същество живееше една такава прекрасна и еднакво радостна за всички дума — МИР!

Млад офицер в униформа на капитан от Съветската армия вървеше по московските улици и с нищо не се отличаваше от офицерите, които го срещаха. Също така щастливо и възбудено сияеха неговите очи, също така охотно се разтваряха устните му в усмивка. Може би само по-възторжено оглеждаше той всичко наоколо и особено внимателно се вглеждаше в лицата на срещнатите, сякаш във всеки минувач искаше да види познат.

Пред едно здание капитанът се спря, прочете и препрочете картончето, което висеше на входа. Като подръпна и без това добре притегнатата куртка, той влезе в дома и се изкачи на третия етаж. Ето и познатата, обкована с изкуствена кожа врата. Капитанът почука тихичко.

Дочул неразбран отговор, офицерът се поколеба. Какво е това, разрешение да влезе или молба да почака? Но той нямаше повече сили да се сдържа и широко отвори вратата.

Ослепителната слънчева светлина, която заливаше просторния кабинет, падна право в очите му и капитанът не можа веднага да различи кой седи зад масата. Но по-скоро се досети, отколкото позна: да, това е този, при когото отиваше.

— Разрешете да доложя: капитан Гончаренко, изпълнил задачата, се явява във ваше разпореждане.

Полковник Титов излезе пред бюрото си и пренебрегвайки уставната форма за приветствие, целуна три пъти офицера, целуна го, както баща целува своя син след дълга раздяла.

— Хайде сядай, сядай, барон фон Голдринг! — засмя се той и се вгледа в изпъната фигура на капитана. — Така, казваш, пристигнал. Виждам, виждам. Жив, здрав! Юнак! Поздравявам те!

Те седнаха един срещу друг и широко се усмихнаха.

— Да си призная, страхувах се за теб, не се надявах на щастлив край! Ами, мисля си, ако се е забъркал нарочно в нищожните детайли? Казвам си, в основното беше се вживял, а детайлите са второстепенна работа, пък възможно е и паметта да изневери на човека. А и баща му го е извел оттам съвсем дете...

— А, впрочем, как се чувства сега моят едноименник?

— Той е от по-друго тесто от баща си Зигфрид. Може би се е отразило влиянието на средата. Каквото и да се говори, но той като дете е попаднал в съвсем друго обкръжение. Притиснат до стената, Голдринг бързо призна всичко, нали ти сам си беседвал с него, знаеш. За правдивите показания съдът смекчи съдбата му. Но всичко това не е така важно! Главното е, че ти се върна жив и здрав! Баща си предупреди ли за пристигането?

— Не! Страхувах се даже да му пиша. А може би изведнъж... Нали четири години минаха!

— Здрав и бодър е! Аз се интересувах за стареца, работи си там, на железопътната линия като стрелочник.

— Още днес, ако разрешите, ще отида при него.

— Налага се да разреши! Само че ти да не забравиш да ме извиниш пред него. Обясни на баща си какво и как е било. Пък той е умен старец, ще разбере! Е, а ти какво мислиш да правиш по-нататък, Григорий Павлович?

— Аз отидох в армията от института за чужди езици. Бих искал да си върна студентската книжка.

— Студентската книжка ли казваш? Какво пък, правилно си решил. Учи се! Нас двамата ни заставиха да станем хора на войната. А сега ще бъдем хора на мира.

Издание:

Юрий Долд-Михайлик. И сам воинът е воин

„Военно издателство“, София, 1981

Украинска. Трето издание

Редактор: Христо Минчев

Художествен редактор: Гичо Гичев

Технически редактор: Тодор Попов

Коректор: Коректорски колектив

Художник: Бисер Дамянов

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.